

**191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN
LATİN HARFLERİNE ÇEVİRİSİ VE DEĞERLENDİRMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Bekir Uğur ARAS

Kütahya – 2018

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Tarih Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN
LATİN HARFLERİNE ÇEVİRİSİ VE DEĞERLENDİRMESİ**

Danışman:
Prof. Dr. Hasan Basri KARADENİZ

Hazırlayan:
Bekir Uğur ARAS

Kütahya – 2018

Kabul ve Onay

Bekir Uğur ARAS'ın hazırladığı "191 Numaralı Mühimme Defterinin Latin Harflerine Çevirisi ve Değerlendirmesi" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

...../...../2018

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Prof. Dr. Hasan Basri KARADENİZ (Danışman)		
Prof. Dr. Osman KÖKSAL		
Doç. Dr. Emine DİNGEÇ		

Doç. Dr. Ayhan KAHRAMAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “191 Numaralı Mühimme Defterinin Latin Harflerine Çevirisi ve Değerlendirmesi ” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2018

Bekir Uğur ARAS

Özgeçmiş

14.11.1988 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlköğrenimini Selimpaşa İlk Öğretim Okulunda, orta öğretimini Selimpaşa Ahmet Zilan İlköğretim Okulunda, lise eğitimini ise Selimpaşa Atatürk Anadolu Lisesinde tamamladı. 2008 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazandı. 2012 yılında lisans eğitiminden mezun oldu. 2013 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Çağ Tarihi Anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı.

ÖZET

191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN LATİN HARFLERİNE ÇEVİRİSİ VE DEĞERLENDİRMESİ

ARAS, Bekir Uğur

Yüksek Lisans Tezi, Tarih Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hasan Basri KARADENİZ

Kasım, 2018, 348 sayfa

Osmanlı İmparatorluğu'nda merkezi örgütlenmenin en önemli kuruluşlarından biri Divan'dır. Divan'da devletin siyasi, askeri, ekonomik ve sosyal konuları tartışılmakta ve kararlaştırılmaktadır. Osmanlı Devleti'nde Divan-ı Hümayun'da kararlaştırılan hususular üzerine padişahın onayı alındıktan sonra düzenledikleri fermanların suretlerinin kaydedildiği defterlere "Mühimme Defteri" denilmektedir. Bu çalışmanın konusu olan 191 numaralı mühimme defteri bir "Rikab Mühimmesi"dir. Rikab Mühimmeler, sadrazam seferde olduğu zaman yerine bakan rikab kaymakamı denilen bir vezirin başkanlığında toplanan divandan çıkan kararların tutulduğu defterlerdir. Defter 144 sayfadan ve 416 hükümden oluşmuştur. Ayrıca (Hicri 1202-1206, Miladi 1788-1791) tarihlerinde tutulmuş bu defterlerde 416 hükmün değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu tarihler Osmanlı Devleti'nde I. Abdülhamid'in saltanatının son yılları ile III. Selim'in tahta çıktığı ilk yıllarını kapsamaktadır. Dönemin öne çıkan olayları Osmanlı Devleti, Avusturya İmparatorluğu ve Rusya İmparatorluğu arasında geçen savaşlar ve siyasi olaylardır. Özellikle I. Abdülhamid'in son yıllarında Özi Kalesi'nin Ruslar tarafından ele geçirilip oradaki halkın katledilmesi I. Abdülhamid'i büyük bir üzüntüye düşürmüş sonrasında ise vefatına neden olmuştur. Onun yerine geçen III. Selim ise tahta çıktığında Osmanlı Devleti, hem Rusya İmparatorluğu hem de Avusturya İmparatorluğu ile savaş halindeydi. Yönünü batıya çevirmiş, yenilikçi ve ıslahat hareketlerine açık bir kişilik olarak bilinen III. Selim, bu dönemde yapılan savaşlarda ordunun isteksiz ve güçsüz olduğunu daha iyi anlamış ve başarısız geçen savaşlar sonunda ordu ile ilgili yenilikler yapması gerektiği bilinciyle, ileride kuracağı Nizam-ı Cedid ordusu ile ilgili ıslahatların temelini burada yaşadığı acı tecrübeler sonucu oluşturmuştur. Yine yabancı devletleri temsil eden elçilerin Osmanlı Devleti'ne karşı sürekli talepte bulunması ve savaşın yarattığı olumsuz etkiler sonucunda merkezi otoritenin zayıflaması ile eşkiyalık olayların artması bu dönemde Osmanlı Devleti'ni meşgul eden problemler arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Mühimme defteri, Rikab mühimmesi, III.Selim

ABSTRACT**SUMMARIZED TRANSCRIPTION AND ASSESSMENT OF THE MUHIMME REGISTER, NUMBER 191****ARAS, Bekir Uğur****Master's Thesis, Department of, History****Supervisor: Prof. Dr. Hasan Basri KARADENİZ****November, 2018, 348 pages**

In the Ottoman Empire, one of the most important foundations of central organisation was Divan. (council of state). In Divan (council of state), political, military, economic and social subjects of the state were discussed and decided. The decisions in court were recorded on the *Muhimme Register* after the Emperor's approval. Headed by *Reis al- kuttab*, the *Muhimme Register* was written by clerks in Beylikçi Kalemî. The Register consisted of 114 pages and 416 dictums. For this reason, the *Muhimme Registeres* are priceless documents that include precious informations for its age. For this reason; the *Muhimme Register*, with numbered 191, which covers the time frames of 1202-1206 (H) /1788-1791 (A.D.) it holds a unique treasure which is able to enlighten the era. The *Muhimme Register* with numbered 191, includes the last years of sovereignty of Abdülhamid the First and the first years of sovereignty of Selim the Third. Therefore it contains very important informations about these periods of time. The prominent events of the period were the battles between the Ottoman Empire, the Austria Empire and the Russian Empire, including intermittent political events. Especially the capture of the Özi Castle by the Russians and the massacre of the civil people in the last years of Abdülhamid the First's period of sovereignty saddened him, ultimately leading to his death. When the next emperor, Selim the Third acceded to the throne, the Ottoman Empire was in a war with the Russian Empire and the Austria-Hungarian Empire. Selim the Third who had turned his direction to the west, was known as a personality who was innovative and open to reformation. He fully understood that the army was weak during this period and further realised that new innovations and improvements had to be made to the failed aspects of the army. This started a base of reforms aimed at the future Nizam-i Cedid army. Moreover, the decreasing tendency of the central authority to increase the number of bandit events are among the problems that occupied the Ottoman Empire

Keywords: Muhimme register, Muhimme of Rikab, Selim the Third

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	x
HİCRİ AYLARIN KISALTMALARI	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM DÖNEMİN SİYASİ TARİHİNE GENEL BAKIŞ

1.1. DÖNEMİN SİYASİ TARİHİNE GENEL BAKIŞ	4
1.1.1. Rus– Avusturya İttifakı.....	4
1.1.2. 1787 – 1792 Osmanlı – Rus ve Avusturya Savaşı.....	5
1.1.3. III. Selim’in Tahta Çıkışı	6
1.1.4. Osmanlı – Rus – Avusturya Savaşı’nın Sona Erişi ve Yaş Antlaşması	8

İKİNCİ BÖLÜM 191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN MUHTEVA VE TEKNİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. MÜHİMME DEFTERİNİN TANIMI	13
2.2. FİZİKİ DURUMU (DIŞ ÖZELLİKLER)	17
2.3. MUHTEVA VE TEKNİK ÖZELLİKLERİ	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNDEKİ HÜKÜMLERİN BAŞLIKLARA GÖRE SINIFLANDIRILMASI

3.1. HÜKÜMLERDEKİ KONULARIN YÜZDELİK DİLİMDE DAĞILIMLARI	24
3.1.1. Yabancı Elçilerin Başvurusu Sonucu Oluşturulan Hükümler	26
3.1.2. Donanma-yı Hümayun İle İlgili Hükümler	39
3.1.3. Orduya ve Sefere Katılımın Sağlanması Sefere Katılan Görevlilerin Yol Üzerinde İhtiyaçlarının Sağlanması ve Seferdeki Komutanlara Verilen Hükümler.....	42
3.1.4. Osmanlı Devleti’nin İç İlişkilerinin Tanzimi Doğrultusunda Taşra Teşkilatına Gönderilen Hükümler.....	45
3.1.5. Zafer ve Yenilgi Duyurularına İlişkin Hükümler	47
3.1.6. Uluslararası İlişkilerin Düzenlenmesine İlişkin Hükümler	48
3.1.7. Diğer Hükümler	48

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN LATİN HARFLERİNE ÇEVİRİSİ

4.1. 191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN LATİN HARFLERİNE ÇEVİRİSİ.....	50
SONUÇ.....	338
EKLER.....	340
KAYNAKÇA	346
DİZİN	348

TABLolar LİSTESİ**Sayfa**

Tablo 3.1: Tespit Edilen Hükümlerdeki Konuların Yüzdelerik Dilimde Dağılımı.....	24
Tablo 3.2: Yabancı Elçilerin Başvurusu Sonucu Oluşturulan Hükümler	28
Tablo 3.3: Hükümlerin Yabancı Elçiliklere Göre Dağılımı	38
Tablo 3.4: Donanma-yı Hümayun İle İlgili Hükümler	39
Tablo 3.5: Orduya Katılımın Sağlanması ve Sefere Katılan Görevlilerin Yol Üzerinde İhtiyaçlarının Giderilmesi ve Seferdeki Komutanlara Verilen Hükümler ...	42
Tablo 3.6: Osmanlı Devleti' nin İç İlişkilerinin Tanzimi Doğrultusunda Taşra Teşkilatına Gönderilen Hükümler	45

KISALTMALAR

a.g.e.	adı geçen eser
a.g.m.	adı geçen makale
B.K.Z.	bakınız
C.	Cilt
Çev.	Çeviren
DİA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
“gös.yer” .	gösterilen yer
Haz.	Hazırlayanlar
H.	Hicri
HKM	Hüküm
İA	İslam Ansiklopedisi
M.	Miladi
s.	sayfa
S.	Sayı
v.s.	vesaire

HİCRİ AYLARIN KISALTMALARI

M.	Muharrem
S.	Safer
R.	Rebi' ü' l- evvel
Ra.	Rebi'ü 'l -ahir
Ca.	Cemâziye'l-Evvel C
C.	Cemâziye'l-Âhir
B.	Receb
Ş.	Şa'ban
N.	Ramazan
L.	Şevval
Za.	Zi'l-ka'de
Z.	Zi'l-hicce

TEZ METNİ

GİRİŞ

Öncelikle günümüzde tarih bilgisinin önemi dikkatlerin bu alana yoğunlaşmasını adeta kaçınılmaz kılmaktadır. Bilinen bir özdeyişle “ Hafıza-i beşer nisyan ile maluldür.” Buradan hareketle tarih arşivinin, ulusal ve toplumsal hafıza işlevini taşıdığını söyleyebiliriz.

Ulusların varoluş ve toplumsal yapılanmaları ürettikleri değerlerle ölçülebilir. Sosyal, siyasi, ekonomik, teknolojik, etik, estetik ve hukuk alanındaki başarılar, toplumun tarihi varoluş potansiyelinin temel belirleyicileridir. Tarih ve tarih ilmi bu belirleyicilerin konumlanmasında öncelikli rol oynayan bir formasyondur. Bu nedendir ki; arşivler gerçekleşmiş tarihi olayların hafızası işlevini yüklenirler. Dolayısıyla; tarih bilmi, oluşmuş olayları irdelerken, bilimsel nedensellik (determinizm) ışığında ulusların niteliklerini de şekillendirmektedir.

Çalışmamızın konusu 191 numaralı mühime defteri H.1202-1206; M.1788-1791 yıllarına ait olup; I.Abdülhamid’in saltanatının son yılları ile III.Selim’in tahta çıktığı ilk yıllara tekabül etmektedir. Bu tarihlerde Osmanlı İmparatorluğu, Avusturya ve Rusya İmparatorluğu ile savaş halinde olduğundan, bu defterlerde yazılanlar, savaşın nedenlerine ve gelişim süreçlerine ışık tutması bakımından önemlidir.

191 numaralı mühime defteri bir “Rikab Mühimesi” dir. Bu defter, yüz kırk dört sayfa olup, divani ve divani hat kırmasıyla yazılmıştır. Defterin geniş bir bölümünü Osmanlı Devleti’nde bulunan, yabancı devletleri temsil eden elçilerin başvuruları ve talepleri oluşturmaktadır. Bundan başka Osmanlı Devleti ile Avusturya İmparatorluğu ve Rusya İmparatorluğu arasındaki savaş ile ilgili hükümler de yer almaktadır. Ayrıca defterde sefer nedeniyle komutanlara verilen emirler ve askeri durum hakkında önemli bilgiler verilmektedir. Akdeniz ve Karadeniz’in güvenliği, gemi inşası, donanmaya asker temini gibi hükümler de mevcuttur. Buna ilaveten yabancı tacirlere verilen Osmanlı Devleti idaresindeki topraklarda ticaret yapma izinleri, devletin sosyal ve ekonomik durumu ile ilgili hükümler de bulunmaktadır.

Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde dönemin siyasi olayları kısaca ele alınmıştır. İkinci bölümde mühimme defterinin tanımı ile 191 numaralı mühimme defterinin muhteva ve teknik özellikleri incelenmiştir. Üçüncü

bölümde 191 numaralı mühimme defterindeki hükümlerin başlıklara göre sınıflandırılması ve yüzdelerle dağılımları yardımcı tablolarla anlatılmıştır. Dördüncü bölümde ise 191 numaralı mühimme defterinin hükümlerinin latin alfabesine çevirisine yer verilmiştir. Son olarak; ekler bölümünde hükümlerin konularına göre başlıklar altında toplanmış ve tüm hükümlerin kronolojik olarak sınıflandırılması yapılmıştır.

Uzun ve yorucu bir çalışma sürecinde tezimin hazırlanmasında benden yardımlarını esirgemeyen, zihin dünyama yeni ufuklar açarak, beni bu alana yönlendiren, tarihi ve tarihçiliği bana sevdiren değerli hocam Prof. Dr. Hasan Basri KARADENİZ'e saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

BİRİNCİ BÖLÜM

DÖNEMİN SİYASİ TARİHİNE GENEL BAKIŞ

1.1. DÖNEMİN SİYASİ TARİHİNE GENEL BAKIŞ

İncelenen 191 numaralı mühimme defterinde ele alınan hükümler 5-14 Haziran 1788 ile 8-17 Aralık 1791 tarihlerini içermektedir. Bu tarihler I. Abdülhamid'in tahtının son yılları ile III. Selim'in tahta çıktığı ilk yılları arasındaki dönemi kapsamaktadır. Bu yıllar dönemin en önemli olayları arasında devam eden Osmanlı–Avusturya ve Rusya savaşlarını içine almaktadır. Yine bu döneme damgasını vuran Özi Kalesi faciasına ilişkin kayıtlara da rastlanması bu mühimme defterinin önemini arttırmaktadır.

Bundan başka 191 numaralı mühimme defteri incelendiğinde muhteva özelliği bakımından 416 adet hükümün yer aldığı görülmektedir. (377 numaralı hükmün iki defa ayrı ayrı hükümlere verildiği ele alındığında 417 hükmün varlığından da söz edilebilir) Ancak bu hükümler içerisinde 294 tane hüküm tek başına Osmanlı Devleti içerisinde bulunan yabancı devletlerin elçilerinin başvuruları ve taleplerine ilişkin kayıtlardan oluşmaktadır. Türk-Rus ilişkilerinde önemli bir yere sahip 1787-1792 Osmanlı-Rus Savaşı ve Özi Kalesi olayları ile ilgili ise sadece 29 adet hükümün yer aldığı görülmüştür.

1.1.1. Rus– Avusturya İttifakı

1768–1774 savaşlarında Osmanlı İmparatorluğu'nu hezimete uğratan Ruslar 21 Temmuz 1774 yılında Osmanlı İmparatorluğuyla Küçük Kaynarca Antlaşmasını imzalamışlardır. Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti, başta Azak olmak üzere, kuzey sınırlarında önemli ölçüde toprak kaybına uğradığı gibi Kırım'ın bağımsızlığını kabul etmeye de mecbur bırakılmıştır.¹ Ayrıca Rusya İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu toprakları üzerindeki Ortodokslar üzerinde bir nevi koruyucu haline getiren bir maddenin de bu anlaşmada yer alması, Rusya İmparatorluğu'nun Osmanlı Devleti işlerine karışması için meşru bir sebep oluşturmuş, bu da Küçük Kaynarca Antlaşmasının şartlarını Osmanlı Devleti aleyhine daha da arttırmıştır.²

Küçük Kaynarca Antlaşmasıyla Kırım'ın ilhakı önündeki engelleri aşan Rus Çarçesi II. Katerina, Osmanlı İmparatorluğu toprakları üzerinde daha geniş emeller beslemeye başlamıştı. Avrupa'nın büyük güçleri ile ortak hareket etmediği sürece isteklerine ulaşamayacağını bilen II. Katerina, genel olarak “Yunan Projesi” adıyla

¹ Münir Aktepe, “Abdülhamit I”, *DİA*, C.I, İstanbul 1988, s.214.

² M.Cavit Baysun, “Abdülhamit I”, *İA*, C.I, İstanbul 1965, s.74.

bilinen bir projeyi hayata geçirmek amacındaydı. Nitekim Avusturya İmparatoru II. Joseph de II. Katerina gibi Osmalı İmparatorluğu'nun paylaşılması düşüncesindeydi. Bu ikili hemen harekete geçerek 1780 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun paylaşılması konusunu siyasi emelleri haline getirdiler. İki taraf lideri tarafından tespit edilen kararlar Petersburg'da gizli olarak imza edildi.³

Daha çok II. Katerina'nın emellerini gerçekleştirilmesine yönelik olan Rusya – Avusturya ittifakı Avrupa'yı da kökünden sarsacak nitelik taşımaktaydı. Bu planın genel amacı Osmanlı Devleti'nin Avrupa'dan atılması ve topraklarının kendi siyasi çıkarları doğrultusunda paylaşılması esasına dayanmaktaydı. Nitekim bu anlayışla 18 Mayıs 1787'de II. Katerina ve II. Joseph buluştu. Görüşmede her iki hükümdar da Osmanlı İmparatorluğu'na karşı bir sefer için Avrupa'daki siyasi durumun uygun olduğu kanaatine vardılar. İki hükümdarın buluşmaları Osmanlı Devleti tarafından da yakından takip edilmekteydi. Ancak Osmanlı İmparatorluğu, iç sorunlar ve tamamlanamayan askeri ıslahatlar yüzünden savaşa hazır değildi. Buna rağmen savaş artık her iki taraf için de kaçınılmazdı. Osmanlı İmparatorluğu, Rusya İmparatorluğu ile arasındaki ihtilafı durumları önce diplomasi yolu ile çözmeye çalışmışsa da; yapılan görüşmeler olumlu neticeye ulaşmamış nihayetinde 17 Ağustos 1787 yılında Osmanlı İmparatorluğu Rusya İmparatorluğu'na savaş ilan etmiştir.⁴

1.1.2. 1787 – 1792 Osmanlı – Rus ve Avusturya Savaşı

Bu dönemde ne Osmanlı Devleti'nin ne de Rusya İmparatorluğu'nun tam olarak savaşa hazırlıklı olmadığı bir gerçektir. Osmanlı Devleti'nin ani savaş ilanı en az düşmanları kadar kendi komutanları için de beklenmedik bir karar olmuştur. Ayrıca bu durum Rusya İmparatorluğu'nun müttefikleri Avusturya İmparatoru II. Joseph'i de endişelendirmiştir. Avusturya İmparatoru II. Joseph de Osmanlı Devleti ile savaşmak konusunda istekli olsa da bu savaşın daha hazırlıklı olduğu bir dönemde ve kendi seçeceği zamanda gerçekleşmesini planlamaktaydı. Oysa ki bu esnada Avusturya İmparatorluğu da iç huzursuzluklarla boğuşmaktaydı. Osmanlı Devleti'nin ani savaş hali Avusturya İmparatorluğu açısından o an için istenmiyor olsa da kaçınılmaz

³ M. Alaaddin Yalçınkaya, “ XVII. Yüzyıl Islahat, Değişim ve Diplomasi Dönemi (1703-1789)”, C XII, *Türkler*, Ankara 2002, s.506.

⁴ Yalçınkaya, a.g.m., s.506-507.

olmuştur. Nitekim; Avusturya İmparatorluğu da Prusya İmparatorluğu'na karşı Rusya İmparatorluğu'nun desteğini kaybetmemek için 19 Şubat 1788'de savaşa girmiştir.⁵

Savaşın ilk evrelerinde Osmanlı Devleti askeri alanda başarılar sağladıysa da durum 1788 yazından sonra Osmanlı Devleti 'nin aleyhine dönmüştür. Savaşın kışa kadar uzaması genel bir yenilgiye sebebiyet vermiş ve Yaş Kalesi gibi önemli bir kalenin elden çıkmasına sebep olmuştur. Savaşın bir diğer cephe merkezi ise Karadeniz'dir ve burada Gazi Hasan Paşa'nın donanma hareketi, Rusların kuşatmak istedikleri Özi önlerinde Rus donanmasına karşı beklenen başarıyı sağlayamadığı gibi, Rusların çok stratejik noktada olan Özi'yi kuşatmalarına engel de olamamıştır.⁶

17 Aralık 1788'de Özi'yi ele geçiren Ruslar, şehri yağma etmekle kalmayıp, 25.000 masum ve müdafaasız kişiyi kılıçtan geçirmişlerdir. Özi'den sonra Hocapaşa'nın (Odesa) da Rusların eline geçmesiyle, Dinyeper ile Dinyester nehirleri arasındaki Karadeniz sahil şeridi Ruslar tarafından işgal edilmiştir. Bu yerlerin zaptedilmesinin ardından Padolya'daki Hotin Kalesi de düşmüştür. Özi ve Hotin'in kaybıyla Osmanlı Devleti, Doğu ve Orta Avrupa'daki kilit noktalarını kaybetmiş, bundan böyle Avrupa'da yalnız Balkanlar'a hakim bir devlet durumuna düşmüştü.⁷

Özi Kalesinin düşmesinin ardından Ruslar'ın şehirde yaptığı yağma ve katliam, XVIII. yüzyıl Avrupa tarihinin en büyük katliamlarından birisi olarak tarihe geçmiş ; Osmanlı Devleti tarihinde de derin tesirler bırakmıştır.⁸

1.1.3. III. Selim'in Tahta Çıkışı

Özi Kalesi'nin düşman eline geçtiği haberi dönemin padişahı I. Abdülhamid'i oldukça etkilemiştir. Sadrazam vekili; *"Böyle şeyler olabilir, kaç kere böyle kaleler düşman eline geçti, tekrar geri alındı"* gibi avutucu şeyler yazdı ise de Padişah I. Abdülhamid *"Ben bunları biliyorum ama benim yandığım devletteki gevşekliktir"* diyordu.⁹

⁵ Stansford J. Show, *Eski ve Yeni Arasında Sultan III. Selim Yönetiminde Osmanlı İmparatorluğu*, Çev. Hür Güldü, İstanbul 2008, s.35-37.

⁶ Yalçınkaya, a.g.m., s.507.

⁷ Hasan Şahin, "Kaynarca'dan (1774) Paris Barışı'na (1856) Kadar Şark Meselesi Perspektifinde Osmanlı Rus Münasebetlerine Genel Bir Bakış", C. XII, *Türkler*, Ankara 2002, s.533.

⁸ Yalçınkaya, a.g.m., s. "gös.yer".

⁹ Ahmet Cevdet Paşa, *Cevdet Paşa Tarihinden Seçmeler I*, Haz. Sadi Irmak – Behçet Kemal Çağlar, İstanbul 1994, s.195.

Padişah I.Abdülhamid, Özi Kalesi'nin Rusların eline geçmesi üzerine üzüntüsünden felç geçirip 6 Nisan 1789 gecesini vefat etmiştir.¹⁰ Bunun üzerine I. Abdülhamid'in kardeşi III. Mustafa 'nın oğlu III. Selim 7 Nisan 1789 tarihinde tahta çıkmıştır. III. Selim tahta çıktığı sırada Osmanlı İmparatorluğu, Rusya İmparatorluğu ve Avusturya İmparatorluğu gibi iki büyük düşmanı ile savaş içindedir. Genç Padişah, tahta çıkar çıkmaz savaştan ve mağlubiyetlerden yorgun düşmüş bir imparatorlukla karşılaşmıştır.¹¹

Ancak bu durum Osmanlı Devleti halkı açısından hiç de öyle karamsarlığa kapılmayı gerektirecek bir durum olarak karşılanmamıştır. Aksine halk genç padişahı imparatorluk için taze bir kan olarak görmüş ve yeni padişahı sevinç ve ümitle selamlamıştır. Zaten III. Selim'in doğumundan beri efsaneye benzer rivayetler ülkenin bir başından öbür başına doğru dolaşmıştır. III.Selim'in uğurlu bir yıldız altında doğduğu, dedeleri gibi cihangir olacağı, yalnız halk arasında değil; devletin ileri gelen adamları arasında bile söylenip durmuştur. Hatta Osmanlı Devleti'nde bulunan yabancı elçiler bile III.Selim'i büyük işler başarmaya muktedir bir hükümdar gibi görmüşlerdir.¹²

Diğer taraftan Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda maruz kaldığı bütün yenilgilere rağmen hala Avrupa'nın en büyük devletlerinden biriydi. Balkan yarımadasının Tuna nehrinin güneyinde kalan kısmı, Anadolu ve Irak'tan Kuzey Afrika'ya kadar Arap dünyasının tamamı devletin sınırları içerisinde yer almaktaydı.

Bu dönemde askeri yenilgilerin maliyeti Macaristan ve Kırım gibi devletin önemli ve bütünleşmiş topraklarının kaybedilmesi olmuştur. Osmanlı Devleti, iki yıl önce başlayan Rusya İmparatorluğu ve Avusturya İmparatorluğu ile savaşında arka arkaya yenilgiler almıştı. III.Selim'in Osmanlı Devleti'ni bu kötü gidişattan kurtarmak için orduyu reform etmeyi öngören çok sayıda planı vardı ancak şimdilik yenileştirmek istediği geleneksel ordu, imparatorluğun düşman ile savaşan tek ordusu olduğu için hiçbir şey yapamıyordu. Bu nedenle barış yapılması halinde imparatorluğu

¹⁰ Besim Özcan, "Sultan III. Selim Devri Islahat Hareketleri (Nizam-ı Cedid)", C. XII, *Türkler*, Ankara 2002, s.671.

¹¹ Gül Akyılmaz, "III. Selim'in Dış Politika Anlayışı ve Diplomasi Reformu Çerçevesinde Batılaştırma Siyaseti", C.XII, *Türkler*, Ankara 2002, s.660.

¹² Enver Ziya Karal, *Selim III 'ün Hatt- ı Hümayunları, Nizam-ı Cedid (1789 – 1807)*, Ankara 1988, s.21.

güçlendirmek için kendisine bir fırsat geçecekti ve bu fırsatı da barış sağlanana kadar beklemek zorundaydı.¹³

1.1.4. Osmanlı – Rus – Avusturya Savaşı'nın Sona Erişi ve Yaş Antlaşması

III.Selim tahta çıktığında büyük problem ve sıkıntılarla karşı karşıya kalmıştı. Özellikle savaşın Osmanlı Devleti aleyhine bir seyir izlemesi III. Selim'i zor durumda bırakmıştır. Genç Padişah, Rusya ve Avusturya savaşının kötü gidişatına engel olmaya çalışmış, hatta bizzat sefere çıkmaya dahi teşebbüs etmiştir.¹⁴ Ancak Rusya İmparatorluğu'nun Boğdan'ı işgal etmesinden sonra, 27 Nisan 1789'da Sadrazam Koca Yusuf Paşa komutasındaki ordu Ruscuk'tan Tuna'yı aşmak için hazırlıklarını tamamlamıştı. Bu sırada Ruslar'ın Tuna'yı geçip Kalas'ı işgal etmesi Osmanlı Devleti'nin bütün planlarını alt üst ettiği gibi; İstanbul'u telaşa düşürüp panik havası estirmiştir.¹⁵

1 Ağustos 1789'da Fokşani'de Rus İmparatorluğu ve Avusturya İmparatorluğu orduları karşısında alınan yenilgi, savaşın bundan sonraki seyrinin Osmanlı Devleti aleyhine gelişmesine sebep olmuştur. Ruslar, Tuna deltasında İbrail, Akkerman, Bender, Bükreş ve Baserabya'yı işgal ettiler. Sadece İsmail Kalesi seraskerliğine tayin edilen Gazi Hasan Paşa 23 Eylül 1789'da Ruslar'ı geri püskürterek yenmeyi başardı. Fokşani ve Bozo suyu yenilgileri haberleri Sırbistan ve Bosna'da Osmanlı ordusunun maneviyatını çökerttiği gibi buradaki birliklerin dağılmasına da sebep olmuştu. Bunun üzerine Avusturyalılar 8 Ekim 1789'da Belgrad'ı ve arkasından Semendire'yi işgal edip Niş'e kadar uzandılar.¹⁶

1790 senesinde Fransız ihtilalinin süratle gelişmesi ve Avusturya İmparatoru II. Joseph'in ölümü, yerine II.Leopold'un geçmesi ile Avrupa'daki siyasi gelişim bir anlamda Osmanlı Devleti lehine dönmüş oldu.¹⁷ Tahta yeni geçen II. Leopold, acele bir karar vererek Bükreş'te bulunan ordusunu Yergöğü'nde bulunan Osmanlı ordusu üzerine göndermiş fakat Avusturyalılar 18 Haziran 1790'da feci bir yenilgi alarak geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Bu başarı Osmanlı Devleti'nde büyük heyecan ve sevinç

¹³ Shaw, a.g.m., s.610-612.

¹⁴ Kemal Beydilli, "Selim III", *DİA*, C.XXXXI, İstanbul 2009, s.421

¹⁵ M. Alaaddin Yalçınkaya, "III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası", C.XII, *Türkler*, Ankara 2002, s.630.

¹⁶ Yalçınkaya, "III. Selim ve II. Mahmud.....", s. "gös. yer".

¹⁷ A.Cevat Eren, "Selim III", *İA*, İstanbul 1966, s. 444.

yaratırken Avusturya İmparatorluğu’nu barış yapmaya zorlamıştır. ¹⁸ Diğer yandan da Avusturya İmparatorluğu’nun sınırlarının genişlemesini ve Osmanlı İmparatorluğu ile girdiği savaştan galip olarak çıkmasını istemeyen ve bu savaşta kendi topraklarını genişletmek amacıyla olan Prusya İmparatorluğu, Avusturya İmparatorluğu’nu barışa zorlamak amacıyla bu ülkenin sınırlarına külliyetli askerler göndermiştir. Bu gelişmeler sonrasında II.Leopold barış istemek zorunda kalmış ve Reichenbach şehrine bu maksatla delegeler göndermiştir. 27 Temmuz 1790’da Avusturya İmparatorluğu ile Prusya İmparatorluğu arasında Reichenbach Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma şartlarına Avusturya İmparatorluğu’nun Osmanlı Devleti ile de barış yapması maddesi de eklendi. ¹⁹

Prusya İmparatorluğu’nun tehditleri karşısında savaştan çekilen Avusturya İmparatorluğu, uzun pazarlıklar sonunda 4 Ağustos 1791 yılında Osmanlı Devleti ile Zıştovi Antlaşmasını imzalamıştır. Buna göre Avusturya İmparatorluğu, barış karşılığında işgal ettiği başta Belgrad olmak üzere tüm topraklardan çekilecek ve Rusya İmparatorluğu’na yardım etmeyecekti. Buna karşılık Osmanlı Devleti de Hristiyan halka iyi davranmak ve onların Avusturya İmparatorluğu tarafından himaye görmelerine razı gelecekti. Bu antlaşmayla sona erdirilen savaş, son Osmanlı – Avusturya savaşı olması açısından da önem taşımaktadır. ²⁰

Öte yandan Prusya İmparatorluğu’nun baskısı sayesinde Avusturya İmparatorluğu’nun savaştan çekilmesiyle Rusya İmparatorluğu, Osmanlı Devleti ile savaşta tek başına bırakılmıştır. Avusturya İmparatorluğu’nun savaştan çekilip Rusya İmparatorluğu’nun tek başına kalması savaşın zaferle sonuçlanacağına dair herkeste yeni bir ümit oluştururken, saltanatına parlak bir şekilde başlamak isteyen III.Selim, Kırım’ı geri almadan ve zafer kazanmadan savaşa son vermeye yanaşmamıştır. Ancak , Osmanlı Devleti donanması Akdeniz ve Karadeniz’de başarılı olsa da karadaki savaşlar Osmanlı Devleti’nin aleyhine gelişmekteydi. Kili, İsmail, Tolcu, İshakçı gibi mühim kalelerin Rusya İmparatorluğu’nun eline geçmesiyle, bu yenilgilerden yeni sadrazam

¹⁸ Yalçınkaya, “*III. Selim ve II. Mahmud*”, s. “gös. yer”.

¹⁹ Cevdet Paşa, a.g.e., s.22.1

²⁰ Yalçınkaya, “*III. Selim ve II. Mahmud.....*”, s. “gös. yer “.

Şerif Hasan Paşa'nın tedbirsizlikleri ile mesul tutulmuş ve 27 Şubat 1791'de yerine Koca Yusuf Paşa sadrazamlık makamına getirilmiştir.²¹

Koca Yusuf Paşa büyük bir ordu toplamakla birlikte askerin disiplini, morali yoktu ve eğitimi yetersizdi. Bu ordu önce 4 Nisan 1791'de Maçin'de bozguna uğramış ve arkasından yine Sadrazam Koca Yusuf Paşa komutasında hareket eden başka bir ordu, ikinci defa 11 Temmuz 1791'de Maçin'de mağlup olmuştur. Tüm bu gelişmeler sonucu artık Rusya İmparatorluğu karşısında zafer kazanılamayacağı anlaşılmış ve araya giren Avrupa devletleri (İngiltere Krallığı, Prusya İmparatorluğu, İspanya İmparatorluğu) sayesinde 11 Ağustos 1791'de Kalas'da barış görüşmelerine başlanılmıştır.²²

Beş ay gibi uzun ve çekişmeli geçen müzakerelerden sonra 8 Ocak 1792'de Yaş Barış Antlaşması imzalanmıştır. Bu yeni antlaşma ile 1774 Küçük Kaynarca, 1779 ve 1784'de imzalanan antlaşmaların yürürlükte oldukları teyit edilmiş böylece Osmanlı Devleti, Rusya İmparatorluğu'nun Kırım'ı ilhakını ve Gürcistan'daki hakimiyet hakkını tanımak zorunda kalmıştır. Antlaşmaya göre iki devlet arasındaki sınır Dinyester (Turla) nehrine kadar geriye kaydırılmış, Özi ve arazisi Rusya İmparatorluğu'na bırakılmıştır. Bu gelişmeden kısa bir süre sonra Rusya İmparatorluğu, ileride Karadeniz'deki Rus deniz kuvvetinin merkezi olan Odessa limanını kuracaktı. Ancak Rusya İmparatorluğu işgal ettiği Eflak – Boğdan, Bender, İsmail, Kili, Akkirman ve Bucak'ı Osmanlı Devleti'ne geri vermiştir.²³

III.Selim İstanbul'dan gönderdiği bir hatt-ı hümayunda barış görüşmelerine memur edilen Vasıf Efendi'ye beceriksizliğinden dolayı hiddetlenmiş ve Rusya'nın Kuban bölgesine bağımsızlık verilmesi için yaptığı teklife razı olmamıştır çünkü daha önce Kaynarca Antlaşması'nda Kırım'a tanınan bağımsızlık yüzünden bu eyaletin elden çıktığını iyi bilen padişah, ancak Kuban nehrinin iki devlet arasında sınır olmasına müsaade etmiş ve bu suretle III. Selim, Kuban bölgesinin mühim bir kısmının bir müddet daha Osmanlı Devleti idaresi altında kalmasını sağlamıştır.²⁴

²¹ Eren, a.g.m., s. "gös. yer ".

²² Yalçınkaya, "III. Selim ve II. Mahmud.....", s. "gös.yer ".

²³ Yalçınkaya, " III. Selim ve II. Mahmud..... ", s. "gös.yer".

²⁴ Eren, a.g.m., s. "gös. yer ".

Neticede Avrupa'daki kuvvetler dengesindeki politika sayesinde Osmanlı Devleti kayıplardan korunmuştu ve hala imparatorluk devam etmekteydi.²⁵

²⁵ Yalçınkaya, “*III. Selim ve II. Mahmud.....*” s. “gös. yer”.

İKİNCİ BÖLÜM

191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN MUHTEVA VE TEKNİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. MÜHİMME DEFTERİNİN TANIMI

Öncelikle konumuz olan 191 numaralı mühimme defterinin daha iyi anlaşılabilmesi için mühimme defterinin tanımını yapmak gerekmektedir. Ancak konunun daha aydınlatıcı olması açısından içerisinde mühimme defteri de dahil bir çok defterin çıkış kaynağı olan ve Osmanlı Devleti'nin tartışmasız en yüksek yönetim organı olan Divan-ı Hümayun'dan da bahsetmek lüzumludur;

Büyük küçük her devletin işlerini görmek için devlet merkezinde birinci derecede birer daireleri bulunması tabii olduğundan diğer islam devletlerinde görüldüğü gibi Osmanlılarda da “Divan-ı Hümayun” ismiyle bütün devlet işlerinde birinci derecede mesul merci olmak üzere bir büyük divan vardı.²⁶

Divan kelimesi Türkçe'ye Farsça ve Arapça yoluyla geçmiştir. Kelimenin kökeni itibariyle Aramice'den geldiği ve Farsça'ya da bu dilden geçip yerleştiği kabul edilmektedir. İslam medeniyetinin ilk devirlerinde Arapça'ya da geçen ve bütün İslam devletlerinin siyasi diline giren kelimenin bu sebeple Arapça olduğu sanılmıştır. Divan kelimesi; Arapça ve Farsça'da “kurul” veya “toplantı” manalarına gelmektedir.²⁷

Bizzat padişahın başkanlığında toplanılan Osmanlı divanı, Selçuklu, İlhanlı ve diğer Türk devletleri örnek alınarak meydana getirilmiştir.²⁸ Selçuklularda “Divan-ı Ala”, İlhanlılarda “Divan-ı Kebir” ve Memlûklülerde “Divan-ı Sultan” adıyla tarihteki hemen hemen bütün İslam devletlerinde gördüğümüz divan teşkilatı Osmanlı Devleti'nin merkez idaresinde “Divan-ı Hümayun” adını almıştır.²⁹

Osmanlılar'da Divan-ı Hümayun'un ilk ve asli görevi şikayetleri dinleyip, bu şikayetler gereğini yerine getirmektir. Osmanlı padişahları divanda başkanlık vazifesinden çekildikten sonra divanda yokluklarında görüşülen meseleleri kasr-ı adalet veya adalet köşkü denilen bir yerde divana açılan pencere arkasından dinlemeyi en önemli görevleri arasında saymışlardır.³⁰

Divan terimi, Osmanlı Devleti'nde ilk kez Orhan Bey döneminde tutulan yazılı kaynaklarda geçmektedir. Bu yüzden Divanın Osmanlı Devleti'nde Orhan Bey

²⁶ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Dahiliye Teşkilatı*, Ankara 1988, s.1.

²⁷ Ahmet Mumcu, “Divan-ı Hümayun”, *DİA*, C. IX, s. 430.

²⁸ Yusuf Halaçoğlu, “Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı”, C. IX, *Türkler*, Ankara 2002, s. 797.

²⁹ Necati Gültepe, “Osmanlılarda Bürokrasi: Merkezin Yönetimi”, *Osmanlı*, C. VI, Ankara 1999, s. 241.

³⁰ Halil İnalçık, “Adaletname”, *DİA*, C.I, İstanbul 1988, s.346.

döneminde kurulduğunu söyleyebiliriz. Divan-ı Hümayun'un klasik yapısına kavuşması ve Divan-ı Hümayun adıyla anılması Fatih Sultan Mehmed döneminde olmuştur. II. Bayezid ve Yavuz Sultan Selim dönemlerinde de gelişimini sürdüren Divan-ı Hümayun en mükemmel dönemine Kanuni Sultan Süleyman döneminde ulaşmıştır. Bu güçlü dönemi XVIII. yüzyıl ortalarına kadar sürmüştür. Zamanla sadrazamların kendi konaklarında yaptıkları divan önem kazanarak yavaş yavaş Divan-ı Hümayun'un yetkilerine sahip olmuştur. 1650 yılından itibaren ise sadrazamlara sürekli bir konak tahsis edilmesi ile Divan-ı Hümayun'un önemi daha da azalmıştır. XVIII. yüzyılda "Paşakapısı", daha sonraları ise "Babıali" adıyla anılacak olan bu sadrazam konakları, kısa zamanda bütün devlet işlerinin görüşüldüğü, merkezi bürokrasinin büyük bir kısmının toplandığı yer haline gelmiştir. XIX. yüzyılda Divan-ı Hümayun önemini tamamen yitirmiş, sadece elçilerin ağırlandığı, ulufe dağıtımının yapıldığı ve tayin edilen devlet ricalinin, eskiden beri süregelen bir adet olarak, padişah tarafından arzlarda kabul merasiminden ibaret kalmıştır.³¹

Osmanlı Devleti'nde bugünkü anlamda Bakanlar Kurulu, Danıştay, Yargıtay, Anayasa Mahkemesi gibi devlet kurumlarının görevlerini yerine getiren³² ve en yüksek yönetim organı olan Divan-ı Hümayun'da alınan kararlarla ilgili çeşitli defterler tutulmuştur. Bunlar toplam olarak otuzaltı çeşit olup, içlerinde en önemlileri; mühimme, ahkam, ruus, tahvil, name, ahidname ve şikayet defterleridir.³³

Osmanlı Devleti'nde Divan-ı Hümayun'da kararlaştırılan hususlar üzerine padişahın onayı alındıktan sonra düzenlenen fermanların suretlerinin kaydedildiği defterlere "Mühimme defteri"³⁴, kaydı yapan görevliye ise "Mühimme-nüvis" denirdi.³⁵ Söz konusu adlandırmanın bu defterler için kullanılıp genelleşmesi XVII. yüzyılın sonlarından itibaren olmuştur. Daha önce divan kayıtlarının yer aldığı defterlere "miri ahkam defterleri" veya "ahkam-ı miri" denmekteydi.³⁶

Mühimme defterlerinde, Divan-ı Hümayunda müzakere edilen siyasi, içtimai, mahalli, örfi ve idari konularla ilgili hükümler yer almaktadır.³⁷ Ayrıca Orta Avrupa'dan

³¹ Recep Ahışhalı, "Divan-ı Hümayun Teşklati", *Osmanlı*, C. VI, Ankara 1999, s. 24-25.

³² Gültepe, a.g.m., s. "gös.yer".

³³ Halaçoğlu, a.g.m., s.803.

³⁴ Mübahat S. Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", *DİA*, C XXXI, İstanbul 2006, s.520.

³⁵ Halaçoğlu, a.g.m., s.800.

³⁶ Kütükoğlu, a.g.m., s. "gös.yer".

³⁷ Uzunçarşılı, a.g.e., s.79.

İran'a, Kırım'dan Kuzey Afrika'ya ve Arabistan'a kadar uzanan sınırlar içindeki Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatının idari yapısı ve çalışma şekilleri, devlet - tebaa ve devlet-esnaf münasebetleri, imar, iskan ve iktisat siyasetleri, iç siyaset, isyanlar ve isyanları bastırma şekilleri, askeri, tarih, strateji, dış siyaset ve yabancı devletlerle olan münasebetlerle ilgili olaylar da bu defterlerle kayıt altına alınmıştır.³⁸

Mühimme defterlerinin hangi tarihten itibaren tutuldukları tam olarak bilinmemektedir. Elimizdeki en eski mühimmeler XVI. yüzyılın ilk yarısına ait olup, daha eski mühimmelere henüz rastlanılmamıştır. Osmanlı Devleti'nde XV. yüzyılın ilk yarısında arazi tahrir defterleri tutulduğuna göre divan müzakerelerine ait defterlerin de Fatih Sultan Mehmed devrinden itibaren tutulmaya başlanmış olması kuvvetle muhtemeldir.³⁹

Mühimme defterleri koleksiyonu başbakanlık arşivinde bulunmakla beraber günümüze ulaşabilen en eski tarihli iki mühimme defteri H.951/M.1544 tarihli ve H.959/M.1552 tarihli mühimme defterleridir. Başbakanlık arşivindeki H.961'den M.1554 başlayan defterler tek bir seri içinde toplanmış değildir.⁴⁰ Bu başlık altında tasnife açık olan defter sayısı, son yıllarda bulunanlarla birlikte toplam 267 adettir. (H.961 –H.1323/M.1553-M.1905 yılları arası). Son tespit edilen 267 numaralı defter XVIII. yüzyılın ikinci yarısına aittir. Ayrıca XVII. yüzyıl başlarına ait bir defterin henüz restorasyon servisinde olduğu ve tasnife dahil edilmediği bilinmektedir. Yine restore edilecek belgeler arasında sonradan bulunan mühimme defteri parçaları vardır. Mühimme tasnifindeki defterlerin tamamı bilinen anlamda klasik mühimme defteri değildir. Mesela 1 ve 2 numaralı defterler tahvil ve ruus ahkâmını içine alır. Buna göre Başbakanlık Osmanlı arşivindeki ilk mühimme defteri 3 numaralı mühimme defteridir. Bu tip defter sayısının 13 kadar olduğu tespit edilmiştir. 20 numaralı defter ise mevcut değildir. Tipik Mühimme fermanındaki defter sayısı bu durumda 255 olarak gösterilse de defterlerin bazılarının “maliye ahkâmı” ve “şikayet defterleri” oldukları da görülmektedir.⁴¹

³⁸ Kütükoğlu, a.g.e., s.520-521.

³⁹ Uzunçarşılı, a.g.e., s. “gös-yer”.

⁴⁰ Kütükoğlu, a.g.m., s. 521.

⁴¹ Feridun M. Emecen, “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkam-ı Miri, Ahkam-ı Kuyud-ı Mühimme ve Ahkam-ı Şikayet”, *Türkiye Araştırmalar Literatür Dergisi*, C.III, S.5, İstanbul 2005, s. 108-111.

Mühimme Defterlerine hükümlerin ortaya çıkmış olduğu durumlara göre; mühimme, rikab mühimmesi, ordu mühimmesi, kaymakamlık mühimmesi, mektum mühimmesi ve Mısır mühimmesi gibi değişik adlar verilmektedir. Mühimme defterleri; padişahın İstanbul veya Edirne’de (başkentte) bulunduğu sırada sadrazam başkanlığında toplanan divandan çıkan mühim emirlerin kaydolunduğu defterlerdir. Rikap mühimmesi; sadrazam seferde olduğu zaman yerine bakan ve rikap kaymakamı denilen bir vezirin başkanlığında toplanan divandan çıkan kararları tutan defterlerdir. Ordu mühimmesi; Serdar-ı Ekrem olan sadrazamın ordunun başında seferdeyken toplandığı divanda alınan kararlar yer almaktadır. Kaymakamlık mühimmesi ise padişah ve sadrazamın birlikte seferde olduğu veya İstanbul (başkent) dışında buldukları sırada başkentte bırakılan kaymakam risayetinde toplanan divanda alınan kararların kaydedildiği defterlerdir. Devlet yönetimi açısından çok gizliliği olan özel önemdeki hükümlerin kaydedildiği Mektum Mühimmesinin sayısı onu geçmemektedir. Mısır’ın merkezden uzak olması ve bölgesine önemli bir mevkiide olma eğilimini kazanmasından dolayı divan oluşumu kendiliğinden meydana gelirken burada görüşülen konularla Mühimme-i Mısır adlı defterler oluşmuştur.⁴²

Divan toplantıları sırasında önemli konuların zabtı, bunların bir deftere kaydedilmesi, hazırlanan defterlerin türleri ve ne zamandan beri tutuldukları bahsi henüz tam olarak aydınlatılmamıştır. Yapılan tariflerde defterlerin tutulma şekli, adı, nasıl ve hangi bürolarda hazırlanmış oldukları meselelerine dikkat edilmediği gibi tarihi gelişim süreçleri de göz ardı edilerek genellemeye gidildiği görülmektedir.⁴³

Mühimme defterlerinin terkinde şekil ve muhteva yönünden bir tekamülden söz edilebilir. Klasik döneme ait 1553-1642 yıllarına ait ilk defterler başlık taşımazlar ilk dönem mühimme defterlerinde yazılar daha karmaşıktır. İlk sayfalarda başlık yerine sadece kayıt tarihini belirten toplantı günü ve onun hemen altında ay ve yıl yazılıdır.⁴⁴ Tarihin yeri ve şekli XVII. yüzyıl ortalarına kadar başlık şeklinde Arapça olarak haftanın günü, ayın adı ve yılı olarak kaydedilmiştir. Bu tarihlerin bazılarında haftanın günü ile ayın tarihlerinin uymadığı görülür. XVII. yüzyıl ortalarına doğru ise önce başlık tarih ile birlikte bazı hükümlerin altına da tarih atılmaya başlanmış, daha sonra

⁴² Mustafa Kılıç, “Osmanlı Tarih Araştırmalarında Mühimme Defterinin Yeri ve 107 numaralı Mühimme Defteri”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. VII., S.2,Sivas 2003, s.251.

⁴³ Emecen, a.g.m., s.111.

⁴⁴ Kılıç, a.g.m., s.252.

başlık tarih tamamen terk edilerek, her hükmün altına ve ayın onar günlük devreleriyle (evail, evasıt, evahir) ay ve yıl yazılmıştır. Nadir olmakla beraber tam tarih atılmış bazı hükümlere de rastlanır.⁴⁵ 90 numaralı mühimme defterinden itibaren defterlerin ilk sayfalarında hükümlerin hangi sadrazam zamanında çıktığı ve hangi reisülkütabın başkanlığında kaleme alındığı belirtilen başlıklar görülmektedir. 1649 yılına kadar bütün fermanlar ve hükümler, bu tarihten itibaren yalnız devlete ait işler kayıt olunmuş, şahsi davalara veya şikayet konularına ait fermanlar ise şikayet defterlerine kayıt olunmuştur.⁴⁶

Mühimme defterlerinde hükümlerin üst ve yanlarında yer alan notlar sayesinde fermanların hazırlanış ve yazılışları hakkında bilgi edinilmektedir. Hükümlerin müsveddeleri konularına göre nişancı, reisülkütab veya kıdemli bir divan katibi tarafından kaleme alınmıştır. Katiplerden birinin müsveddeyi yazması halinde mutlaka reisülkütabın veya nişancının kontrolünden geçerek düzeltilmiştir. Bazen bir şehzade veya yetkili bir idareci tarafından hazırlanmış müsveddeye göre de ferman yazıldığı bilinmektedir. Bir kısım hükümlerin üstünde müsveddenin kimin tarafından yapıldığı belirtildiği gibi az olmakla beraber ilgili hükmün bulunduğu sayfaya bu müsveddenin eklendiği de görülmektedir.⁴⁷

XVIII. yüzyıldan sonra mühimmelerdeki hükümlerin sayısı azalmıştır. İlk defterlerin bazıları bir yıllık hükümleri içlerinde barındırırken, 263. mühimmede (H. 1286-1323 / M.1863-1905) yılları arasındaki otuz yedi yıllık devre tek bir defterde toplanmıştır. Mühimme defteri, Osmanlı Devleti'nin en yüksek idari ve adli organı olan divanda tutulduğundan özellikle XVI- XVIII. yüzyıllar için daima birinci derecede kaynak olarak kullanılmış ve bu defterlere dayanan birçok araştırma yapılmıştır.⁴⁸

2.2. FİZİKİ DURUMU (DIŞ ÖZELLİKLER)

Yüksek lisans tezi olarak çeviri ve değerlendirmesini yaptığımız 191 numaralı Mühimme Defteri, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'nda bulunmaktadır. Mühimme defterleri arasındaki kodu "A.

⁴⁵ Kütükoğlu, a.g.m., s.521-522.

⁴⁶ Kılıç, a.g.m., s. "gös. yer".

⁴⁷ Kütükoğlu, a.g.m., s.522.

⁴⁸ Kütükoğlu, a.g.m., s.523.

DVN. MHM.d’’ dir. Sıra numarası 191’dir. Defterin cilt kapağı üzerinde ‘‘Min eva’-il-i Ramazan sene 1202 ila Evasıt Rebiu’ l – ahir sene 1206’’ ibaresi bulunmakta olup, bu tarihler miladi 5-14 Haziran 1788 ile 8-17 Aralık 1791 tarihleri arasındaki döneme denk gelmektedir. Defterin cilt kapağında ayrıca hem Osmanlıca hem de Latince 191 sayısı bulunmaktadır. Latince rakamların sonradan konulduğu tahmin edilmektedir.

Çalışmamız olan 191 numaralı Mühimme Defteri yüz kırk dört sayfadan oluşmuştur. Defterin başında iki sayfa boştur. Ayrıca numaralı boş sayfalar da vardır. Bunlardan 1, 41-44, 142-144 sayfaları da boş sayfalardır. Ayrıca defterde 416 hüküm bulunmaktadır fakat; 377 numaralı hüküm arka arkaya iki defa aynı numarayla isimlendirilmiştir. Defter ciltli ve ebruludur. Ebadı 30.5 cm X 21 cm’dir. Defterin arkası ve köşeleri meşin ve şirazelidir. Defter genel olarak sağlam ve nispeten sayfaları da korunmuştur. Buna rağmen defterde silinmiş kelimelerin bulunduğu hükümler de mevcuttur. Defterin yaprakları sarımtırak bir renge andırmaktadır. Sayfaların sağ ve sol tarafında yaklaşık olarak birer cm’lik boşluk vardır. Hüküm numaraları kurşun kalemle sonradan konulmuştur ancak sayfa numaraları Osmanlıca yazılı olduğundan bu numaraların orijinal sayfa numaraları olduğu söylenebilir.

2.3. MUHTEVA VE TEKNİK ÖZELLİKLERİ

191 numaralı Mühimme Defteri bir ‘‘Rikab Mühimmesi’’dir. Rikap Mühimmesi ise sadrazam seferde olduğu zaman yerine bakan ve rikab kaymakamı denilen bir vezirin başkanlığında toplanan divandan çıkan kararların tutulduğu defterdir.⁴⁹

191 numaralı Mühimme Defteri 5-14 Haziran 1788 ile 8- 17 Aralık 1791 yıllarını kapsamaktadır. Bu yıllarda I.Abdülhamid’in son yılı ile III.Selim’in tahtaki ilk yıllarına tekabül etmektedir.

Mühimme defterlerinde süslü ve ağır yazı çeşidi olan divani yazı çeşidi kullanılırdı. 191 numaralı Mühimme Defteri’nde de divani ve divani hat kırması yazı stili kullanıldığı görülmektedir. XVIII. yüzyıl mühime defterlerindeki yazılar kendisinden öncekilerine göre daha istikrarlıdır. Bunun sebebi XVIII. yüzyılda mühime

⁴⁹ Kılıç, a.g.m., s. ‘‘gös. yer’’.

kurumunun kurumsallaşması olabilir. Çünkü bu yüzyılda “muhimmenüvist” lik (mühimmeleri kayıt eden kişi) kurumu oluşturulmuştur.⁵⁰

Mühimme defterlerinde birbirini takip eden hükümlerde bile farklı tip yazılara rastlandığı görülmektedir. Bundan dolayı bu mühimme defterinde hükümlerin ayrı ayrı katipler tarafından yazıldığı bir gerçektir.

191 numaralı Mühimme Defterinde daha önce de belirtildiği gibi 416 adet hüküm yer almaktadır. Bu hükümlerin 294 tanesinin o esnada Osmanlı Devleti’nde yabancı devletleri temsil eden çeşitli elçilerin başvuruları ve talepleri neticesinde oluşturulduğunu görmekteyiz. Dönemin siyasi olarak önemli olaylarından biri olarak gösterebileceğimiz Özi Kalesi savunması ile ilgili de bu defterde 29 adet hüküm bulunmaktadır. Geriye kalan yaklaşık 106 adet hüküm ise kendi aralarında Donanma-yı Hümayuna ilişkin olaylar, orduya asker toplanması, sefere çağrı, Osmanlı Devleti ‘nin iç ilişkilerinin tanzimi doğrultusunda taşra teşkilatına verilen buyruklar v.s. gibi konulara ayrılarak sınıflandırılmışlardır.(Bazı hükümler konu itibariyle ilgili olduğu düşünülerek birden fazla başlık altında sınıflandırılmışlardır.) Bundan başka 23 hükme sonradan şerh kaydı düşüldüğü görülürken, 116. hükümden sonra gelen ve numaralandırılmamış bir hükmün de “terkin edildiği” tespit edilmiştir. Bu üstü çizilerek terkin edilmiş hükmün numaralandırılmamış olması da diğer hükümlerin sonradan numaralandırıldığı hususunda bilgi vermektedir.

Hükümler genel olarak sağdan sola yazılmakla birlikte, bazı hükümler yukarıdan aşağıya doğru yazılmışlardır. Yukarıdan aşağıya doğru yazılma hali daha çok sonradan üzerine şerh kaydı işlenmiş hükümlerde karşımıza çıkmaktadır. “ Der- kenar “ denilen bu yazım şekli, hükümlerin yazıldığı tarihin dışında başka bir tarihte ve başka bir katip tarafından yazılmış olduğunun göstergesidir.⁵¹ Yine bazı sayfalarda iki - üç hüküm yer alırken, bazen tek bir sayfada tek bir hüküm yer almıştır. Yine tarihler hükümlerin genelde sol alt kısmında yer almıştır. Ayrıca birkaç hüküm dışında hükümlerin hepsi ay ve yıl şeklinde yazılmışlardır.

191 numaralı mühime defterinde çok kere ayın evail (1-10), evasıt (11-20) ve evahir (21-30) adları verilen onar günlük bölümlerden hangisinde olduğuna işaret

⁵⁰ Halaçoğlu , a.g.m. , s. 800 .

⁵¹ Mühuat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, İstanbul 1998, s.142-14.3

edilmiştir. Örneğin ; Fi ; eva'il-i N (Ramazan) sene 1202 tarihinde olduğu gibi tarihlerin açıkça belirtilmesi söz konudur. Yine ayın ilk gününü göstermek amacıyla “ gurre” yazıldığı da olmuştur⁵². Fi gurre-i M [Muharrem] sene [1] 205⁵³. Yine bazı hükümlerde sadece tarih verilip ay ve gün belirtilmemişken⁵⁴, bazı hükümlerde hiç tarih belirtilmemiştir⁵⁵. Bazı hükümlerde ise birden fazla şerh kaydının bulunduğu gözlemlenmiştir⁵⁶. İstisnai olarak bazı hükümler bitmeden yarım bırakıldığı halde başka bir hükme geçildiği de görülmektedir. (Bkz; 267 numaralı hüküm yarım bırakılarak 268 numaralı hükme geçilmiştir.)

Hükümlerin Osmanlıca'dan Latin alfabesine çevirisi yapılırken defterde buldukları sayfa ve kayıt numaraları her hükmün üzerinde ayrı ayrı gösterilmiştir. Okuyucular açısından belge erişiminde daha kolay olacağı düşünülerek, hüküm başlıkları çeviri üzerinde koyu ve italik şekilde yazılmıştır. Defterin çevirisinde daha önce çalışılan mühime defterlerindeki usule uygun olarak okunmayan yerler (...), defterin orijinalinde bulunan başlıklar [] işaretiyle yazılması gerekirken yazılmadığı düşünülen yerler [?] içerisinde gösterilmiştir. Defterin orijinalinde tarihler bazen “ Fi evasit –i Ca [Cumade'1 – ulu] sene [1]205” şeklindeki gibi⁵⁷, bazen de “ Fi eva' ili Z[Zi'l-hicce] sene 1205” şeklinde verilmiştir.⁵⁸

⁵² Kütükoğlu, a.g.e., s.113.

⁵³ B.O.A., MD., nr.191,s.171, hüküm.203.

⁵⁴ B.O.A., MD., nr.191,s.67, hüküm.46. B.O.A., MD., nr.191,s.167, hüküm.200; B.O.A., MD., nr.191,s.170, hüküm.202.

⁵⁵ B.O.A., MD., nr.191,s.101, hüküm.103; B.O.A., MD., nr.191,s.102, hüküm.104; B.O.A., MD., nr.191,s.102, hüküm.105; B.O.A., MD., nr.191,s.102, hüküm.106; B.O.A., MD., nr.191,s.102, hüküm.107; B.O.A., MD., nr.191,s.102, hüküm.108; B.O.A., MD., nr.191,s.102, hüküm.109; B.O.A., MD., nr.191,s.103, hüküm.110; B.O.A., MD., nr.191,s.103, hüküm.111; B.O.A., MD., nr.191,s.103, hüküm.112; B.O.A., MD., nr.191,s.131, hüküm.154; B.O.A., MD., nr.191,s.146, hüküm.175; B.O.A., MD., nr.191,s.161, hüküm.194; B.O.A., MD., nr.191,s.190, hüküm.224; B.O.A., MD., nr.191,s.216, hüküm.259; B.O.A., MD., nr.191,s.223, hüküm.267; B.O.A., MD., nr.191,s.236, hüküm.284; B.O.A., MD., nr.191,s.237, hüküm.286; B.O.A., MD., nr.191,s.237, hüküm.287; B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.288; B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.289; B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.290; B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.292; B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.293; B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.294; B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.295; B.O.A., MD., nr.191,s.239, hüküm.296; B.O.A., MD., nr.191,s.239, hüküm.297; B.O.A., MD., nr.191,s.239, hüküm.298; B.O.A., MD., nr.191,s.239, hüküm.299; B.O.A., MD., nr.191,s.239, hüküm.300; B.O.A., MD., nr.191,s.239, hüküm.301; B.O.A., MD., nr.191,s.239, hüküm.302; B.O.A., MD., nr.191,s.292, hüküm.363; B.O.A., MD., nr.191,s.312, hüküm.386; B.O.A., MD., nr.191,s.312, hüküm.387; B.O.A., MD., nr.191,s.312, hüküm.388; B.O.A., MD., nr.191,s.329, hüküm.406.

⁵⁶ B.O.A., MD., nr.191,s.97, hüküm.98; B.O.A., MD., nr.191,s.227, hüküm.273; B.O.A., MD., nr.191,s.303, hüküm.377;

⁵⁷ B.O.A., MD., nr.191,s.220, hüküm.264.

⁵⁸ B.O.A., MD., nr.191,s.265, hüküm.338

Hükümlerin nerelere ve hangi görevlilere gönderildiğinin hükümlerde açıkça ifade edilmesi, mühimmenin yazıldığı devrin siyasi olayları hakkında bize fikir vermektedir. Tekfurdağı, Seddülbahir, Mora, Koron, Benefşe, Silistre, Yergüğü, Eflak, Tuna, Bergama, Mankalya, Soğucak, Anapa, Drama, Dimyat, Balçık, Köstence, Bender v.b. bölge ve yerleşkeler de fermanlara konu olmuş bölgelerdir.

Hükümlerde bazen tek bir makam muhatap alınırken, bazen birden fazla makam ve görevli muhatap alınmıştır. “*Şam vilayetine ve Kudüs-i Şerif kadısına ve zabıtana hükm ...*”⁵⁹ hitabında olduğu gibi birçok hükümde benzer bir girizgahın bulunduğu gözlemlenmektedir.

Yine bazı hükümlerde, hükmün hitap ettiği şahsın isminden sonra, bu şahsın bulunduğu makama göre, makam sahibi kişiyi onare etmek üzere dua kaydının yer aldığı görülmüştür. Örneğin beylerbeyi makamına ilişkin hitaplarda “*dame ikbalühü*” sıfatı makam sahibinin ismiyle birlikte kullanılmıştır.⁶⁰ (“*Şam valisine ve Trablusşam beğlerbeğisi [] dame ikbalühü ve Şam kadısına hükm..*”⁶¹. Aynı şekilde divan katipleri, dergah-ı ali çavuşları ve sipahiler için “*zide kadruhü*” diye dua edildiği görülmüştür.⁶² (“*Antakya voyvadası [] zide kadruhuya hükm ...*”⁶³. Yine iki naib için “*zide ilmühüma*” sıfatı kullanılarak dua edildiği görülmüştür.⁶⁴ (“*Tekfurdağı ve Seddülbahir kazaları na ‘ibleri zide ilmühüma ...*”⁶⁵. Benzer şekilde müteferrika ve voyvodolar için “*zide mecdühü*” tamlaması kullanılmıştır.⁶⁶ (“*Hassa bostancıbaşı [] ve sekbanbaşı [] dame mecdühümaya ve topçubaşı [] ve Galata voyvadası [] zide mecdühümaya hükm....*”⁶⁷. Başkaca bir örnek ise Osmanlı Devleti içerisinde bulunan gayrimüslim tebaaya ilişkin farklı bir tanımlama kullanıldığı haldir. Gayrimüslimlere ilişkin dualar “*avakibühü bi ‘ l – hayr*” şeklinde tanımlanmaktaydı⁶⁸. (“*Dubrovnik beğler ve knezleri hutimet avakibühüm bi’ l – hayra hükm ki ...*”⁶⁹

⁵⁹ B.O.A., MD., nr.191,s.169, hüküm.201.

⁶⁰ Kütükoğlu, a.g.e., s.107.

⁶¹ B.O.A., MD., nr.191,s.221, hüküm.265.

⁶² Kütükoğlu, a.g.e., s.108.

⁶³ B.O.A., MD., nr.191,s.223, hüküm.267.

⁶⁴ Kütükoğlu, a.g.e., s.”gös.yer”.

⁶⁵ B.O.A., MD., nr.191,s.232, hüküm.280.

⁶⁶ Kütükoğlu, a.g.e., s. “gös.yer “.

⁶⁷ B.O.A., MD., nr.191,s.279, hüküm.350.

⁶⁸ Kütükoğlu, a.g.e., s. “gös.yer”.

⁶⁹ B.O.A., MD., nr.191,s.80, hüküm.75.

Birden faza kişiye aynı anda hitap eden hükümler şu şekilde yazılmışlardır;

“ *Bir sureti ;*

Françalı Şarle kapudanun sefinesine altın bin keyl hinta tahmili için ber-vech-i meşruh”⁷⁰

“*Bir sureti ;*

Ve yine Françalı De Vevil nam kapudanın sefinesine kezalik altı bin hinta tahmili için ber-vech-i muharrer .”⁷¹

“ *Bir sureti ;*

Ve yine Françalı Martin nam kapudanun sefinesine kezalik altın bin keyl hinta tahmili için ber-vech-i meşruh”⁷²

Aynı hükmün birden fazla yere gönderildiği hükümler ise şu şekilde yazılmışlardır;

“ *Bir sureti ;*

Mısır valisine ve Mısır ‘ da vaki iskelelerin zabitan ve umenası vesa’ir iş erlerine”⁷³

“ *Bir sureti ;*

Selanik kadısına ve mütesellimine ve zabitan ve iskele emini vesa’ir iş erlerine vech-i meşruh üzre”⁷⁴

“ *Bir sureti ;*

Narda kazası na’ ibine ve zabitan ve iskele emini vesa’ir iş erlerine”⁷⁵

⁷⁰ B.O.A., MD., nr.191,s.101, hüküm.103.

⁷¹ B.O.A., MD., nr.191,s.102, hüküm.104.

⁷² B.O.A., MD., nr.191,s.102, hüküm.105.

⁷³ B.O.A., MD., nr.191,s.237, hüküm.286.

⁷⁴ B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.288.

⁷⁵ B.O.A., MD., nr.191,s.238, hüküm.289.

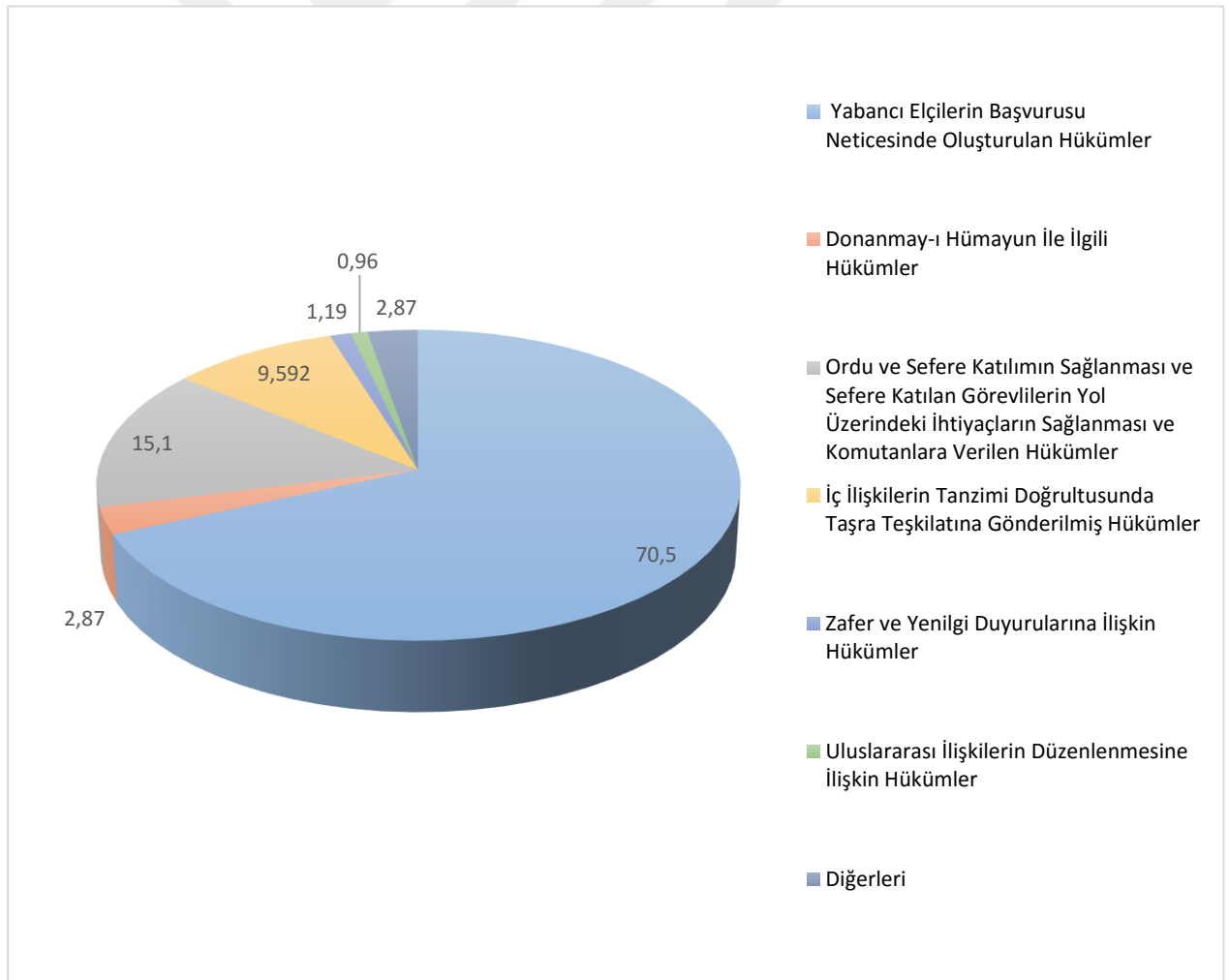
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNDEKİ HÜKÜMLERİN BAŞLIKLARA GÖRE SINIFLANDIRILMASI

3.1. HÜKÜMLERDEKİ KONULARIN YÜZDELİK DİLİMDE DAĞILIMLARI

191 numaralı Mühimme Defteri'nde kayıtlı 417 adet hükümün (416 adet hüküm olarak gözükmemesine rağmen 377 hüküm numarası ard arda iki kez kullanıldığı için 417 adet hüküm olarak kabul edilmiştir.) büyük bir kısmı Osmanlı Devlet'inde bulunan yabancı devlet elçilerinin görevleri esnasında hükümdarlık makamına yazılı başvuruları sonucu oluşturulmuştur. 191 Numaralı Mühimme Defteri muhtevasında 416'ya kadar numaralandırılmış hüküm ihtiva etmekteyken bu hükümlerin 294 tanesinin o esnada Osmanlı Devleti'nde yabancı devletleri temsil eden çeşitli elçilerin başvuruları, duyuruları ve talepleri neticesinde oluşturulduğu belirlenmiştir.

Tablo 3.1: Tespit Edilen Hükümlerdeki Konuların Yüzdeler Dilimde Dağılımı

191 Numaralı Mühimme Defteri içeriğinin yarısından fazlasının yabancı elçilerin başvurusu neticesinde meydana gelmiş hükümlerden oluşmuş olması, yabancı elçilerin başvurularını da kendi aralarında ayrı ayrı başlıklar altında tasnifini zorunlu hale getirdiği gibi, hükümler sınıflandırılmasında bu hususa da öncelik vermek gerekmiştir.

1788 – 1791 yıllarına ilişkin çok kıymetli kayıtları günümüze taşımamıza yardımcı olan 191 Numaralı Mühimme defteri ayrıca da 1788 yılı sonunda Rusya İmparatorluğu tarafından Özi Kalesi'ne yapılan saldırıya ilişkin de kayıtlar içermektedir. I.Abdülhamid'in zamansız vefatının sebebi olarak da rivayet edilen söz konusu saldırıyla ilgili hükümlere önem ve özelliği sebebi ile ayrı bir muamele gösterilmiş ve sınıflandırma yapılırken bu hükümler ayrı bir başlık altında toplanmıştır.

“Yabancı Elçilerin Başvurusu Neticesinde Oluşturulan Hükümler” başlığı altında toplamda 294 adet hüküm bulunmaktadır. Bu hükümler niceliği itibariyle 191 Numaralı Mühimme Defteri'nin büyük kısmını oluşturduğundan ayrı ayrı başlıklar altında yine ayrı bir sınıflandırmaya tabi tutulmuş olup, buna ilişkin açıklama devam eden kısımda ayrıntılı olarak verilmiştir.

“Ordu ve Sefere Katılımın Sağlanması Sefere Katılan Görevlilerin Yol Üzerindeki İhtiyaçlarının Sağlanması ve Komutanlara Verilen Hükümler” başlığı altında da sınıflandırılmış toplam 63 adet hüküm bulunmaktadır. Bu sınıflandırma da konularına göre kendi içerisinde yine ayrı sınıflandırmalarla ayrılmıştır.

“İç İlişkilerin Tanzimi Doğrultusunda Taşra Teşkilatına Gönderilmiş Hükümler” olarak ayrılmış bir diğer sınıflandırma altında da toplam 40 adet hüküm bulunmaktadır. Daha açıklayıcı olması açısından bu başlık altındaki hükümler de yine kendi arasında ayrı başlıklar altında toplanarak sınıflandırılmışlardır.

Yine *“Donanma-yı Hümayun İle İlgili Hükümler”* başlığında sınıflandırılmış toplam 12 adet hüküm de kendi aralarında konularına göre ayrılmıştır.

“Zafer ve Yenilgi Duyurularına İlişkin Hükümler” başlıklı sınıflandırma altında toplam 5 adet hüküm yer almaktadır. Bu hükümler konu itibari ile diğer hükümlerden ayrıldıkları için ayrı bir başlık altında toplanmaları gerekmiştir.

“Uluslararası İlişkilerin Düzenlenmesine İlişkin Hükümler” başlığı altında bulunan toplam 4 adet hüküm, gerek konu itibariyle 191 Numaralı Mühimme

Defteri'nde bulunan diğer hükümlerle benzerlik göstermediği, gerekse de siyasi anlam ve önemi sabebi ile ayrı bir sınıflandırmaya tabi tutulmuşlardır.

Bunların hepsinden ayrı olarak, hiçbir sınıflandırmaya girmeyip tamamen kendine özgü bulunan toplam 3 adet hüküm ‘‘Diğerleri’’ başlığı altında toplanmıştır.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, anılan hükümlerin başlıklarına göre açıklamaları araştırmanın devamında ayrıntılı olarak incelenmektedir.

3.1.1. Yabancı Elçilerin Başvurusu Sonucu Oluşturulan Hükümler

Bahsolunduğu üzere; 191 numaralı Mühimme Defterinde kayıtlı 417 adet hükümün büyük bir kısmı yabancı elçilerin yazılı veya sözlü taleplerle başvurularına ilişkindir. Mühimme defterinde 294 adet olarak yer alan bu hükümlerin genel olarak hepsinde aynı kalıbın kullanıldığı söylenebilir. Buna bir hükümden örnek vererek açıklık getirecek olursak; ‘‘*França pâdişanın Der‘aliyye‘mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi‘l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp, ...*’’ şeklindeki girizgah ⁷⁶ bu başlık altında toplanmış tüm hükümlerde ülke ve elçi ismi değişiklik göstererek hemen hemen aynı şekliyle kullanılmıştır. Bu şekilde başlamış kayıtların hepsinde yabancı elçinin Osmanlı Devleti‘nden talepte bulunduğu bürokratik işlemin ne olduğu açıklanmış, sonrasında ise bu isteğin kim tarafından ne şekilde yerine getirileceğine dair buyruk oluşturulmuştur. Yine açıklayıcı olması açısından bir hükümle örneklendirirsek ;

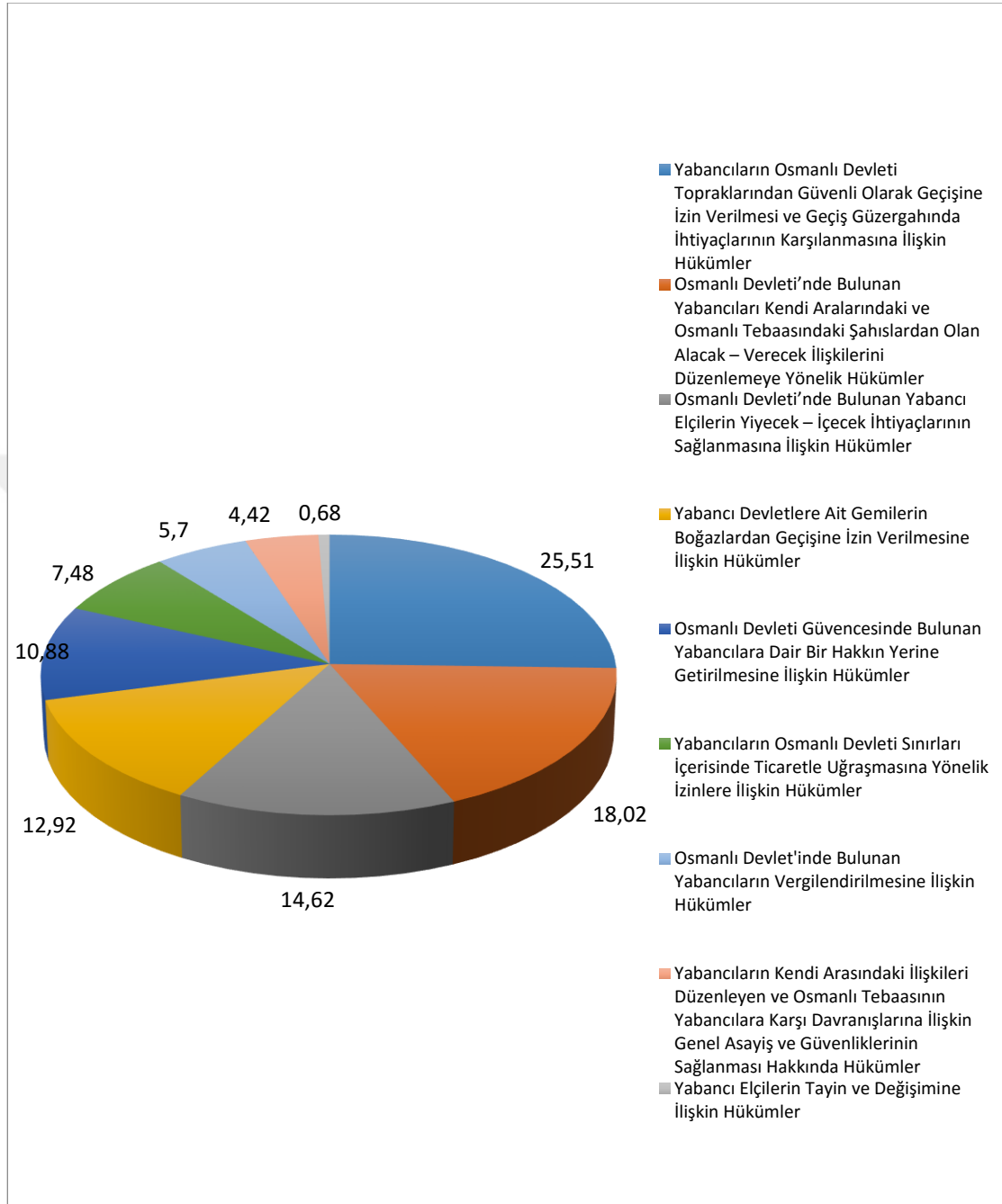
‘‘Âsitâne-i Sa‘âdet‘imden Balyabadra‘ya varınca yol üzerinde vâkı‘ kuzât ve nüvvâba ve cizyedârân ve şehr kethüdâları ve yeniçeri serdârları vesâ‘ir zâbitâna hükm ki, Der‘aliyye‘mde mukîm büyük İspanya elçisi De Bolni hutimet avâkibühû bi‘l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından ba‘z-ı umûr ve husûsun rü‘yetini mutazammın Kostantin veled-i Mihalopolo nâm İspanya tercemânını Âsitâne-i Sa‘âdet‘imden Balyabadra‘ya göndermek murâd iken bildürüp tercemân-ı mesfûrun Der‘aliyye‘mden Balyabadra‘ya varınca esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ü ikâmetinde ancak kefâf-ı nefis için iktizâ iden me‘kûlât ve meşrûbâtını rızâlarıyla satanlardan akçası ve narh-ı rûzî üzre aldırılıp hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi vesâ‘ir vechle ta‘addî ve rencîde ve ta‘arruz olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak

⁷⁶ B.O.A., MD., nr.191,s.260, hüküm.330.

*bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazan] sene 1204.*⁷⁷ hükmünde öncelikle bu hükmün hangi devlet görevlilerine hitap ettiğine ilişkin bir giriş yazılmıştır. *‘Âsitâne-i Sa‘âdet’imden Balyabadra’ya varınca yol üzerinde vâkı‘ kuzât ve nüvvâba ve cizyedârân ve şehh kethüdâları ve yeniçeri serdârları vesâ’ir zâbitâna hükm ki,*” başlangıcı neredeyse 191 Numaralı Mühimme Defterini oluşturan tüm hükümlerin ortak bir özelliğidir. Tüm hükümlerde hitap edilen devlet görevlileri değişim göstermekle beraber kalıp aynı şeklini korumaktadır. Örnek verilen hükümde yazılı hükmün İspanyol elçisi De Bolni isimli yabancı görevlinin talebi sonucu oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Yabancı elçi Osmanlı Devleti’ne başvurarak kendi ülkesi vatandaşı olan ismi belirtilmiş İspanyol tercümanın İstanbul’dan Balyabadra (Yunanistan sınırları içerisinde bir kasabanın o zamanlardaki ismi) yerleşmesine geçmek istediğini belirterek, bu kişinin seyahati esnasında ihtiyacı olacak yiyecek ve içeceğin rıza ile satanlardan parası karşılığında satın alınmasına izin verilmesini ve geçişi esnasında kendisine kolaylık gösterilmesini talep etmektedir. İspanyol elçisinin bu talebine uygun olarak, İstanbul – Balyabadra güzergahında bulunan devlet görevlilerine bu seyahate ilişkin bilgi verilmekle, bu kimsenin yiyecek ve içecek ihtiyacını karşılamak üzere alışveriş yapmasına engel olunulmaması emredilmektedir. Örnek verilen bu hüküm başlıklar arası sınıflandırılırken ‘*Osmanlı Devleti’nde Bulunan Yabancı Elçilerin Yiyecek- İçecek İhtiyaçlarının Sağlanmasına İlişkin Hükümler*’ başlığı altında değerlendirilmiştir.

Elçilik taleplerinin mühimme defterinin içeriğinin en büyük kısmını oluşturması bu hükümlerin de kendi içerisinde elçilik tarafından yapılmış taleplerin türlerine göre sınıflandırılmasını zorunlu kılmıştır. Bu sebeple toplam hükümlerin % 70.5’lik kısmını oluşturan bu başlık, kendi içerisinde ayrıca talep çeşitlerine göre dokuz ayrı başlığa ayrılmıştır.

⁷⁷ B.O.A., MD., nr.191,s.84, hüküm.80.

Tablo 3.2: Yabancı Elçilerin Başvurusu Sonucu Oluşturulan Hükümler

Toplamda 294 maddeyi kapsayan bu bölümdeki sınıflandırma içerisinde en geniş alanı kapsayan “*Yabancıların Osmanlı Devleti Topraklarından Güvenli Olarak Geçişine İzin Verilmesi ve Geçiş Güzergahında İhtiyaçlarının Karşılanmasına İlişkin Hükümler*” başlığı altında toplanmış sınıflandırmadır. Bu başlıkta toplanmış 75 adet hükmün hepsinde yabancı bir elçinin Osmanlı Devleti’nden kendi ülkesi vatandaşı olan

özel bir kişinin veya birden fazla kişilerin Osmanlı Devleti topraklarından güvenli bir şekilde geçmelerine izin verilmesine ilişkin talepler kayıt altına alınmıştır. Yukarıda da açıklandığı üzere; hükümlerin hepsinde benzer kalıpta hangi devlet görevlisine hitap edildiği açıkça belirtilmiş bir kalıp yer alırken; hükmün devamında bu hükmün hangi yabancı elçi tarafından talep olduğu belirtilmekle, talebinin ne olduğu açıklanmış, arkasından da bu talebin doğrultusunda yapılması gereken işlem, girişte belirtilen görevlilere emrolunmuştur.

Bu başlık altında toplanan tüm hükümlerde talep olunan konu, talep eden elçilik vatandaşlarından özel bir kişinin veya bu kişilerin yanında uşak, hizmetçi, aile eşrafı gibi kimselerin Osmanlı Devleti topraklarından geçeceğini bildirerek bunların güvenli olarak geçişinin sağlanmasına yöneliktir. Örneğin ; *‘‘França elçisine tâbi‘ Miran nâm müste‘men Ruscuk cânibine âzim olmağla müste‘men-i mesfûr bir nefer hidmetkârıyla Âsitâne-i Sa‘adet’imden mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde ta‘addî olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn himâyet olunması için Der‘aliyye‘den mahall-i merkûma varup gelince yol üzerinde vâkı‘ hükkâm ve zâbitâna hitâben mu‘tâd üzre yol emri tahrîr olunmuştur. Fî evâhir-i Ra[Rebî‘u’l-evvel] sene 1205.’’*⁷⁸ hükmünde Fransız elçisinin talebi ile bu ülke vatandaşı Miran isimli kişinin ve beraberindeki hizmetlilerin Ruscuk tarafına geçişine onay verilmektedir. Bu başlık altındaki hükümler aynı bu şekilde bir takım kişilerin Osmanlı Devleti topraklarından güvenli olarak geçişlerine onay vermeye ilişkin hükümlerden oluşmuştur.

Bu sınıflandırmayı nicelik bakımından toplam 53 adet hükümle *‘‘Osmanlı Devleti’nde Bulunan Yabancıların Kendi Aralarındaki ve Osmanlı Tebaasındaki Şahıslardan Olan Alacak – Verecek İlişkilerini Düzenlemeye Yönelik Hükümler’’* sınıflandırması takip etmektedir. Burada sınıflandırılmış tüm hükümlerde de yabancı elçilik görevlilerinin kendi milliyetinden olan vatandaşlarının, Osmanlı Devleti tebaasındaki diğer kişilerden olan alacaklarının yargılanmasını sağlamak üzere Osmanlı Devleti’ne yapılmış yazılı başvuruları bulunmaktadır. Bu alacak verecek ilişkisi bazen Osmanlı Devleti’nde yaşayan bir kişinin bu esnada oluşmuş alacağını alamaması nedeniyle yapmış olduğu şikâyet üzerineyken, başka bir durumda da iki yabancı arasında alacak- verecek anlaşmazlığı ya da Osmanlı Devleti’nde sürekli bir ikameti

⁷⁸ B.O.A., MD., nr.191,s.201, hüküm.241

olmadığı halde bir şekilde Osmanlı Devleti'ne yolu düşmüş bir kişinin bu esnada başına gelen bir borç ilişkisinden kaynaklandığı görülmektedir. Daha açıklayıcı olması açısından bir hükümle örneklenecek olursa;

‘Güzelhisâr nâ’ibine ve Aydın muhassılı vekîli [] zîde mecdühûya hükm:

França pâdişâhının Der‘aliyye’nde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi’l-hayrın rikâb-ı hümayûnuna takdîm eylediği bir kîta‘a memhûr takrîr kâğıdında sâbikâ İzmir voyvodası olup hâlen Ortakçı kazâsında Kızıldere nâm mahalde çiftlikde sâkin olan Şa‘bân Ağa dimekle ma‘ruf kimesne zimmetinde bin iki yüz iki senesinden berû cihet-i havâleden memhûr temessük bâ hüccet-i şer‘iyye müceblerince alacağı olan on bin gırûşun va‘desi mürûr ideli müddet-i medîde olup merkûm illet-i beyhûde îrâdiya edâda muhâlefet eylediğine binâ‘en ber müceb-i hüccet-i şer‘iyye ve temessük mezbûrun zimmetinde şer‘an sâbit olan meblağ-ı mezbûr tamâmen tahsîl ve kabzına me‘mûra edâ ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mukaddemâ lede’l-inhâ ve’l-istid‘â mahallinde şer‘le rû‘yet ve ba‘de’s-sübût meblağ-ı mezbûr tahsîl ve kabzına me‘mûra edâ ve teslîm-birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında bin iki yüz üç senesi evâ’il-i Receb’inde bir kîta‘a ve ba‘dehû te’kîd ve isti‘câlî hâvî Aydın muhassılı ve Ortakçı kazâsı nâ’ibine hitâben bin iki yüz dört senesi evâsıt-ı Muharremi’nde bir kîta‘a evâmîr-i şerîfe sâdir olmuş-iken merkûm Şa‘bân yine ke’l-evvel edâda tereddüd ve kemâl-i tagallübünden nâşî Ortakçı kazâsı nâ’ibi hayfe teba‘iyyet-birle merkûmu huzûr-ı şer‘e ihzâra cesâret idemeyüp mahallinde icrâ-yı hakk ve infâz-ı emr-i şerîfim mümkün olmadığından bundan akdem lede’l-inhâ ve’l-istid‘â siz ki mevlânâ ve Aydın muhassılı vekîli mûmâ-ileyhimâsız ma‘rifetiniz ile merkûm Şa‘bân Güzelhisâr’a ihzâr ve ber vech-i muharrer zimmetinde sâbit olan meblağ-ı merkûmu bi-eyyi vechin kân tamâmen tahsîl ve kabzına me‘mûra teslîm ve bu def‘a dahî emr-i şerîfe adem-i itâ‘at-birle edâda muhâlefet ider ise Der‘aliyye’me ihzârı i‘lâm olunmak bâbında sene-i mâziyye evâ’il-i Zi’l-ka‘desinde size hitâben sâdir olan emr-i şerîfim yasakçı yediyle lede’l-vürûd merkûm Şa‘bân şer‘e da‘vet olundukda te‘âruz iderek huzûr-ı şer‘e gelmekden imtinâ‘ ve yasakçı-yı mezkûr bir mâhdan ziyâde ba‘de’... ber mantûk-ı emr-i âlî sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin senden i‘lâm istedikde vermekde muhâlefet eylediğine binâ‘en nâçâr tehî-dest avdet idüp ol-tarafda ihkâk-ı hakk mümkün olmadığından inhâ ve merkûm Şa‘bân mübâşir ma‘rifetiyle li-eclî’l-ihk[â]k alâ eyyi hâl Der‘aliyye’ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı

Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber vech-i muharrer târîh-i mezbûrda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânım mücebince bu def'a dahî icrâ-yı hakk etmez ise Hüseyin Çukadâr zîde kadrihû mübâşeretîyle Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene 1205.’’⁷⁹

Anılan hükümün Fransız elçisi Kont De Şözel Gofya'nın başvurusu üzerine yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu hükümde elçi, kendisinin eski İzmir voyvodası Şaban Ağa isimli kişiden uzun zamandır 10.000 kuruş alacağını olduğundan ve bu kişinin bu borcu ödemekten imtina etmesi sebebi ile alacağını tahsili için Osmanlı Devleti'nden yardım ricasında bulunmaktadır. Hükümde yabancı elçinin talebine uyularak Güzelhisar naibine ve Aydın yöneticisine bu hakkın icrası emrolunmaktadır.

Bu sınıflandırmaları nicelik itibariyle 43 hükümle takip eden ‘‘Osmanlı Devleti'nde Bulunan Yabancı Elçilerin Yiyecek – İçecek İhtiyaçlarının Sağlanmasına İlişkin Hükümler’’ sınıflandırması kendi arasında ‘‘ İçki Yasağına İlişkin Genel Düzenleme İçeren Hükümler’’ başlığı ile ayrılmıştır. Bu çalışma esnasında bu sınıflandırmanın ayrı bir başlık altında düzenlenmesinin sebebi ise ‘‘ İçki Yasağına İlişkin Genel Düzenleme İçeren Hükümler’’ altında toplanan toplam 17 adet hükümlerin hepsinde istisnasız girizgah olarak aynı kalıbın kullanılmış olmasıdır. Devamında da görüleceği üzere; bu sınıflandırma altındaki tüm hükümlerde ‘‘ Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîde her ne kadar meykedeler vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkin ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtî'a-i aliyyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müskirât ehl-i zimmet re'âyâ malı olmak hasebiyle müddet-i mal'lûme ta'yîniyle meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâya bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine bir sene vefâ idecek mikdârı hamrı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm-birle hamr ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımnında hamr tevârüd ide gelen mahallere dahî evâmir-i aliyyem isdârıyla tenbîh ve te'kîd olunmuş

⁷⁹ B.O.A., MD., nr.191,s.58, hüküm.22

idi...' ⁸⁰ kalıbı girizgah olarak kullanılmıştır. Bu başlık altında sınıflandırılmış hükümler; Osmanlı Devleti'nde Müslüman tebaaya satışı yasaklanan şarap ve domuz eti gibi dinen haram olan yiyecek ve içeceklerin, gayrimüslim tabakadan olup da devlet görevlisi olarak Osmanlı Devleti'nde görev yapmakta olan özel statülü elçiler ve onun mahiyetindeki ailesi ve hizmetçileri yararına satın alınmasına izin verilmesi hakkındaki hükümlerden oluşmaktadır. Örnek olarak belirtilmiş kalıbın yer aldığı hükmün devamı şu şekildedir : "... *El-hâletü hâzihî França pâdişâhının Dersa'âdet'imde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühü bi'l-hayr kendüsü ve müte'allikâtı için lâzım olan hamrın bir seneliği birden hisâb olunsa fenâ-pezîr olacağı beyânıyla altı aylığı on beş bin vakıyye olmak üzere Tekfurdağı'ndan iştirâ ve Françalı sefînelerine tahmîlen ceste ceste Der'aliyye'mde Beğoğlu'nda kâ'in hânelerine nakl olunmasına mûmâna'at olunmamak için ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu memhûr takrîriyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince altı aylık olarak zikr olunan on beş bin vakıyye hamrın Tekfurdağı'ndan iştirâ ve França sefîneleri tevârüd eyledikçe mikdârına hâkimü's-şer' ve iskele emîni ve zâbitânın ilmleri lâhik olarak on beş bin vakıyyeye varıncaya dek tahmîl ve her tahmîl olundukça mikdârı ve kapudânın ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me dahî i'lâm olunmak ve on beş binin tekmîl olundukda ziyâde bir vakıyye verilmemek râbitasıyla Der'aliyye'me nakl ve ba'de'l-vürûd bostancı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâretleriyle doğru hânelerine nakl olunmasına ruhsat-ı aliyyem erzânî kılınmağla siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimâsız, elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte'allikâtı için altı aylık olmak üzere ancak on beş bin vakıyye hamrın iştirâ ve ber vech-i muharrer França sefînelerine tahmîl olundukça zahr-ı emr-i şerîfime tahrîr olunarak Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmayup ve bir bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer elçi-yi mûmâ-ileyhe ve müte'allikâtı için altı aylık olmak üzere sâlifü'l-beyân ancak on beş bin vakıyye hamrın iştirâ ve sefîneleriyle Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmayup ve ol-mikdâr hamr tamâm oluncaya dek*

⁸⁰ B.O.A., MD., nr.191,s.227, hüküm.273.

zahr-ı emr-i şerîfime kapudânları ismleri ve mikdârları tasrîhiyle tahrîr ve tatbîk, Der'aliyye'me başka i'lâm i'tâ ve irsâline müsâra'at ve bir bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirâtın bey' u i'tâsından veyâhûd mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde hamr nakline irâ'et-i ruhsat ile mazhar-ı eşedd-i i'kâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâst-ı C[Cumâde'l-âhire] sene 1205.'⁸¹ . Bu hükümde Fransız elçisi ve onun himayesinde bulunan hizmetli, resmi görevli, aile fertleri gibi kimselerin ihtiyacı için şarap alımına izin verilmiş olduğu bilgisiyle birlikte, bu kişilerin ihtiyacı için alınımına izin verilen yıllık şarap miktarının Fransız elçisinin talebi üzerine hepsinin birden satın alınmasının şarabın ziyanına yol açabileceği, satın alınacak azami şarap miktarının 6 aylık olarak bölünmesi ve bu şekilde alınımına izin verilmesi hali düzenlenmiştir. Anılan hükümle benzer şekilde miktar ve ihtiyacı olan kişiler değişerek kurulmuş başkaca hükümler bulunduğundan bu sınıflandırma zaruri olarak ayrı başlık altında toplanmıştır.

Bunları 38 adet hükümle takip eden *“Yabancı Devletlere Ait Gemilerin Boğazlardan Geçişine İzin Verilmesine İlişkin Hükümler”* başlığı altında, yabancı gemilerin boğazdan geçişlerine izin verilmesi hakkındaki talepler sonucu oluşturulmuş hükümler yer almaktadır.

“Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğazhisârları dizdârlarına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Nederlande Elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp Nederlande devleti tarafından umûr-ı mühimme-i müsta'celeyi şâmil ba'z-ı tahrirât ve mekâtib ile fırkaton ta'bîr olunur bir kıt'a beğlik sefînesi Der'aliyye'me irsâl olunmak hasebiyle bu esnâda sefîne-i merkûme boğaz hisârlarına takarrübde idüğü melhûz idüğü inhâ ve Nederlande devletinin mârru'z-zikr beğlik sefînesi boğaz hisârlarına vusûlünde imrârına mümâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvel sefînelerine ne vechle mu'âmele olunagelmiş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele izhârıyla imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu makûle sefâ'in için verilegelen evâmir-i şerîfe mücebberince imrârına mümâna'at olunmamak için emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.'⁸² örnek hükmünde olduğu gibi; bu başlık altındaki tüm hükümlerde hitap *“Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğazhisârları dizdârlarına hükm”*

⁸¹ B.O.A., MD., nr.191,s.227, hüküm.273

⁸² B.O.A., MD., nr.191,s.330, hüküm.408.

şeklindedir ve hüküm muhatabı İstanbul Boğazı hisar bekçileri ile burada görevli olan devlet memurlarıdır. Bu sınıflandırmada toplanmış benzer hükümlerin hepsinde, bu görevliler İstanbul Boğazı'ndan geçiş yapacak yabancı uyruklu gemilerle ilgili bilgilendirilmekte ve bu gemilerin geçişlerinin haber dahilinde ve izinli oldukları konusunda uyarılmaktadırlar. Örnek hüküm, Hollanda elçisinin bildirimine üzerine düzenlenmiş olup, Hollanda Devleti'ne ait bir kıta beylik gemisinin boğaza geleceği bildirilmekle bu gemiye dost ülkeler gemilerine davranıldığı gibi davranılması emredilmektedir.

Bu sınıflandırmayı 32 adet hükümle takip eden "*Osmanlı Devleti Güvencesinde Bulunan Yabancılara Dair Bir Hakkın Yerine Getirilmesine İlişkin Hükümler*" başlığı altındaki sınıflandırmada da; yine Osmanlı Devleti'nde geçici olarak bulunmuş ya da daimi olarak bulunan bir yabancı ülke vatandaşının bu esnada yaşadığı bir hak kaybının telafisi talep olunmaktadır. Bu hak kaybı, zamanın durum ve koşullarına uygun olarak; Osmanlı Devleti'nden geçen yabancı bir kaptanın gemisinin fırtına sonucu parçalanması nedeniyle gemideki yükünün yağmalanması⁸³, başka bir hükümde bir yabancıya karşı kasti olarak hakkaniyete aykırı davranılıp mağdur edilmesi⁸⁴ yahut bir yabancı ticaret gemisinin mallarının hakkaniyete aykırı olarak gasp edilmesi⁸⁵ şeklinde örneklenebilir.

Osmanlı Devleti'ne seyahat yahut ziyaret amacı taşımaksızın ticaret yapmak amacı ile gelmek isteyen yabancılar da elçiliklerini kullanarak bu topraklarda güvenli olarak ticaret yapmak isteklerini Osmanlı Devleti'ne bildirmişler ve bunlara verilen izinler de kendi elçiliklerinin yazılı başvurusu üzerine mühimme defterine geçirilmiştir. Araştırma konusu olan mühimme defterinin içeriğinde bu şekilde oluşturulmuş 22 adet hüküm "*Yabancıların Osmanlı Devleti Sınırları İçerisinde Ticaretle Uğraşmasına Yönelik İzinlere İlişkin Hükümler*" başlığı altında toplanmıştır. Daha önceki sınıflandırmaların örneklenmesi aşamasında yapılan açıklamalarla uyumlu olarak; bu sınıflandırmadaki hükümlerde de yalnızca başvuran elçilik ismi ve ticaret yapmak isteğinde olan bu elçilik vatandaşının kimliği hali ile birlikte, bu kişinin bu ticareti

⁸³ B.O.A., MD., nr.191,s.89, hüküm.87; B.O.A., MD., nr.191,s.130, hüküm.153; B.O.A., MD., nr.191,s.138, hüküm.167; B.O.A., MD., nr.191,s.153, hüküm.184.

⁸⁴ B.O.A., MD., nr.191,s.165,hüküm.198.

⁸⁵ B.O.A., MD., nr.191,s.176,hüküm.209.

yapmak niyetinde olduğu Osmanlı Devleti'ndeki şehir adları değişkenlik göstererek aynı kalıbın bulunduğu gözlemlenmektedir. Örnekleme gerekirse;

'Âsitâne-i Aliyye'mden İzmir ve havâlîsine ve Mora ve Kıbrıs ve Mısır ve Şâm ve Midillü ve etrâflarına varup gelince vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitâna hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Niko Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühü bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mühlrlü arz-ı hâl gönderüp Venedik'e tâbi Korfu cezîresi re'âyâsından Corci Grade Niko nâm tâcir kâr ü kesb için iki nefer müste'men hizmetkâr ile Âsitâne-i Aliyye'mden İzmir ve havâlîsine ve Mora ve Kıbrıs ve Şâm ve Mısır ve Midillü ve etrâflarına azîmete murâd eyledüğün bildürüp tâcir-i meşfûr iki nefer müste'men hizmetkâr ile berren ve bahren mahâll-i merkûma li-ecli't-ticâre varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde cizye mütâlebesiyle ta'addî ve vilâyetinden getürdügü ve alup götürdügü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümayûn mücebince îcâb iden resmin tamâmen edâ eyledikten sonra mükerrer gümrük talebiyle rencîde olunmayup ahdnâme-i hümayûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak mürûr u ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â etmeğın mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1206.'''⁸⁶ hükmünde olduğu gibi öncelikle bu ticaret yapacak kişinin ticaret yapacağını belirttiği yerler ileri gelen idarecileri bu husuta bilgilendirilmiş ve hüküm onlara yöneltilmiştir. Sonrasında ilgili yabancı elçinin hangi ülke yabancı elçisi olduğu belirtilerek, izin alan tüccarın bilgileri verilmiş ve bu kişinin ticaret yapmasına engel olunmaması emrolunmuştur. Örneğimizde Venedik elçisi, Korfu adasında yaşayan Corci Grade Niko isimli tüccar için bu kişinin İstanbul – İzmir ve Mora ve Kıbrıs ve Şam ve Mısır ve Midilli etrafında ticaret yapmasına ilişkin izin talep etmekte ve bu izin de kendisine verilmiş olmakla buna ilişkin bildirim ilgili yerler idarecilerine verilmektedir.

Osmanlı tebaasından olup da vergilendirme konusunda karışıklık yaşayan yabancılar ile Osmanlı tebaasından bulunmayan yahut geçici bir süre ticaret yapmak için Osmanlı Devleti'nde bulunmak isteyip de vergiye tabi bir olayla karşılaşan

⁸⁶ B.O.A., MD., nr.191,s.330, hüküm.408.

yabancıların durumlarını açıklamaya ve düzenlemeye yönelik 17 adet hüküm ‘*Osmanlı Devlet’inde Bulunan Yabancıların Vergilendirilmesine İlişkin Hükümler*’ sınıflandırmasının içeriğini oluşturmaktadır. Bu sınıflandırmada bulunan hükümler yabancı elçiler tarafından yapılmış başvurulara ilişkin diğer sınıflandırmalarda bulunan hükümlerden ayrı olarak benzer kalıplar taşımamaktadırlar. Vergilendirme hadisesi durum ve koşullara göre değişkenlik gösterdiği için nitelikleri gereği her duruma ve her koşula ayrı olarak, anlaşmazlık çıktığı hallerde vergilendirme konusunda bu uyumsuzluğu çözmek üzere oluşturulmuş hükümler oldukları için bu başlık altında toplanmış hükümlerde belirli bir kalıbın varlığının olmadığı gözlemlenmektedir. Ancak yine de açılması yapılmış diğer sınıflandırmalarda olduğu gibi bu sınıflandırma altındaki hükümlerde de hükmün gönderildiği makama hitap kısmına ilişkin kalıp, bir değişmez olarak yer almaktadır. Örneğin ‘*Kudüs-i Şerîf kâdîsına hükm, Franca pâdişâhının Der’aliyye’mdede mukîm elçisi Kont De Şozel Gofya hutimet avâkibühû bi’l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Kudüs-i Şerîf’de mukîm Efrenc râhibleri kefâf-ı nefsleri için iştirâ’ eyledikleri hintanın müdd ta’bîr olunur be-her keylinde kadîmden berû kezâlik viregeldikleri birer parayı edâda muhâlefetleri olmayup mugâyir-i kadîm ziyâde nesne talebiyle rencîde ve ta’addî olunmak îcâb etmez iken mugâyir-i kadîm ziyâde nesne talebiyle rencîde ve ta’addî olundukları inhâ ve mugâyir-i kadîm ol-vechle ta’addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid’â etmekle Efrenc ruhbânlarının ancak kefâf-ı nefsleri için aldıkları hintanın hengâm-ı bey’ u şîrâsında kadîmden berû her ne alınagelmîş ise kadîmî üzre alunup bilâ sened hilâf-ı kadîm ziyâde nesne mütâlebesiyle rencîde olunmamak bâbında. Fî evâ’il-i Z[Zi’l-hicce] sene 1204.’’⁸⁷ hükmünde hitap eden giriş kısmının diğer sınıflandırmadaki hükümlerle benzerlik gösterdiği açıkça görülmektedir. Buna karşın; diğer sınıflandırmadaki hükümlerdeki birbirine benzerlik bu sınıflandırmadaki hükümler arasında mevcut değildir. Diğer hükümlerde konu aynı ancak kişiler farklılık gösterirken, bu sınıflandırma altındaki hükümlerde konular tamamen birbirinden ayrı olaylara ilişkin tek ortak noktaları hepsinin vergisel konularda uyumsuzluk çözümü için oluşturulmalarıdır.*

Verilen örnek hüküm; Kudüs Şerifi kadısına hitap etmektedir. Hükmün Fransız elçisinin talebi sonucu oluşturulmuş olduğu anlaşılmaktadır. Kudüs’de bulunan Fransız

⁸⁷ B.O.A., MD., nr.191,s.90, hüküm.88.

himayesindeki rahibelerin senelik ihtiyaçları kadar olan buğdayın alımında aralarındaki anlaşma gereği vergilendirme yapılamaması gerekirken, bu kişilerden bu anlaşmaya aykırı olarak gayrimüslimlerden alınan vergilerin alınmaya kalkıldığı duyurulmuş ancak; bu rahibelerin ve Fransız ruhban sınıfının özel statüleri gereği bu vergilendirme ile sorumlu olmadıkları ve bunlardan senelik buğday alımında ayrıca bir vergi alınmaması gerektiği ilgililere emrolunmuştur.

Bahsedilen sınıflandırmalar dışında Osmanlı Devleti'nde bulunan yabancıların kendi aralarındaki iç ilişkilerin düzenlenmesi haline dair toplam 13 hüküm ayrı bir sınıflandırma altında toplanırken yabancı elçilerin tayinine ilişkin bulunan 2 adet hüküm de ayrı başlık altında kategorize edilmiştir. (Bkz. EK I: Hükümlerin Konularına Göre Başlıklar Halinde Sınıflandırılması)

191 Numaralı Mühimme Defteri 'nin ilk hükmü yabancı bir elçinin görev değişimine ilişkin olup bu sınıflandırma içinde kendine yer bulmuştur.

‘ ‘ Danimarka elçisi vekîli dâ'îlerinin takrîridir. Fî 4 L[Şevvâl] sene 1204.

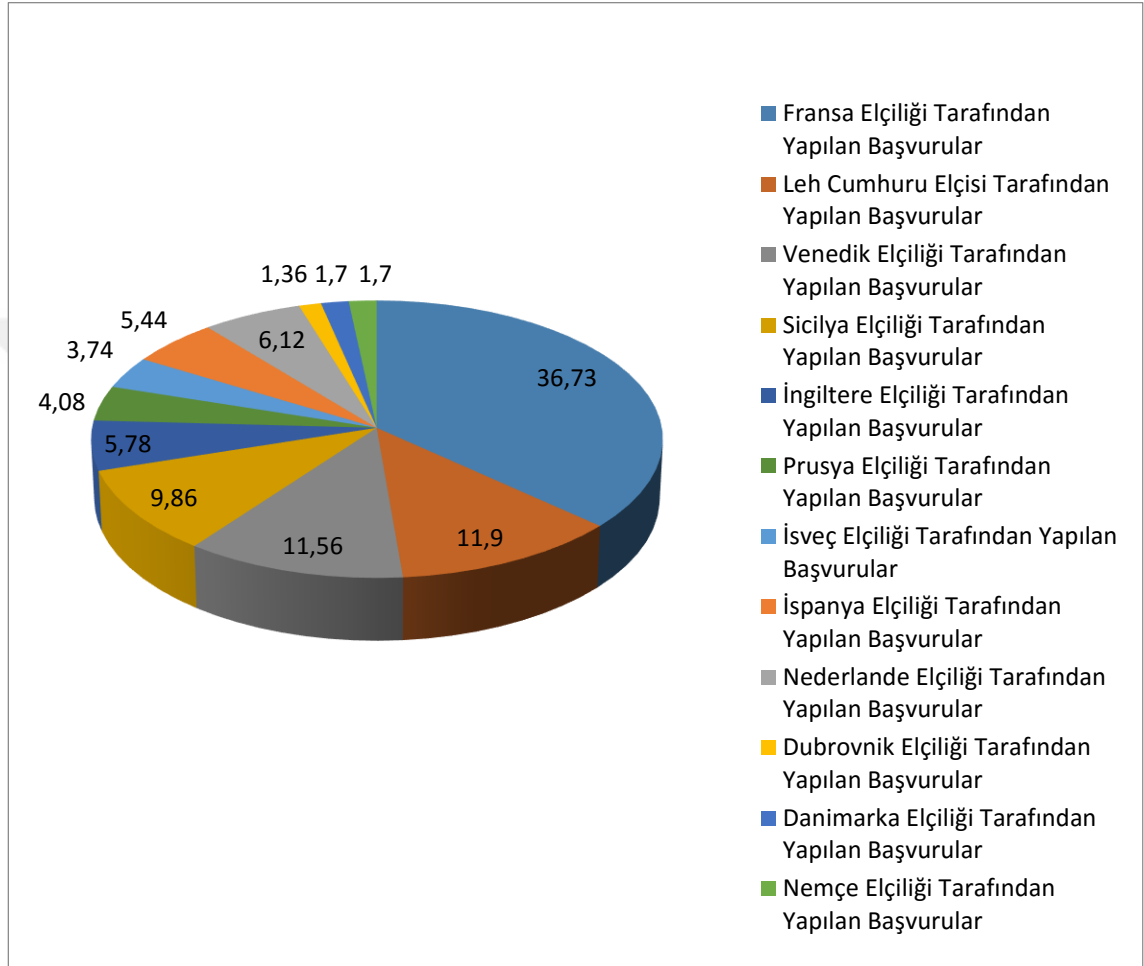
İşbu takrîr şol mühimme tobrasında mahfûzdur.

Bu dâ'îleri sene-i sâbıkada kendü ba'z-ı umûr-ı mühimme ve mizâcım nâ-hoşluğu sebebiyle tebdîl-i havâ için memleketim cânibine azm ve râhî olmak iktizâ ve yerime hâlen Tercemân-ı Evvel Pol Zahrab nâm tercemânımı vukû' bulan umûr ve husûsların rü'yetine ta'yîn ve sipâriş etmiş idim. Bu def'a bu dâ'îleri bi-temâm-i mesâlih ve bi-lutfi'llâhi te'âlâ sıhhat-i vücûd ile girü Devlet-i Aliyye tarafına avd ve insırâf eylediğimi Devlet-i Aliyye tarafına ihbâr olunur deyû Danimarka elçisi vekîli dâ'îleri takrîr eder. ‘⁸⁸ hüküm metninden anlaşılan Danimarka elçisi olarak Osmanlı Devleti'nde bulunan elçinin sağlık sebepleri sebebiyle ülkesine dönmek zorunda kalması ile yerine tercüman olarak elçilikte bulunan başka bir görevlinin getirilmesine ilişkindir. Ancak bu hükümde diğer hükümlerden ayrı olarak elçinin yazılı bildirimini kendi ağzından yazılmakla durum sadece kayıt altına alınmış, konuya ilişkin ayrıca bir hüküm oluşturulmamıştır.

⁸⁸ B.O.A., MD., nr.191,s.50, hüküm.1.

Bu başlık altında toplanan hükümlerin başvuran yabancı elçiliklere göre dağılımına ilişkin veriler ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır;

Tablo 3.3: Hükümlerin Yabancı Elçiliklere Göre Dağılımı

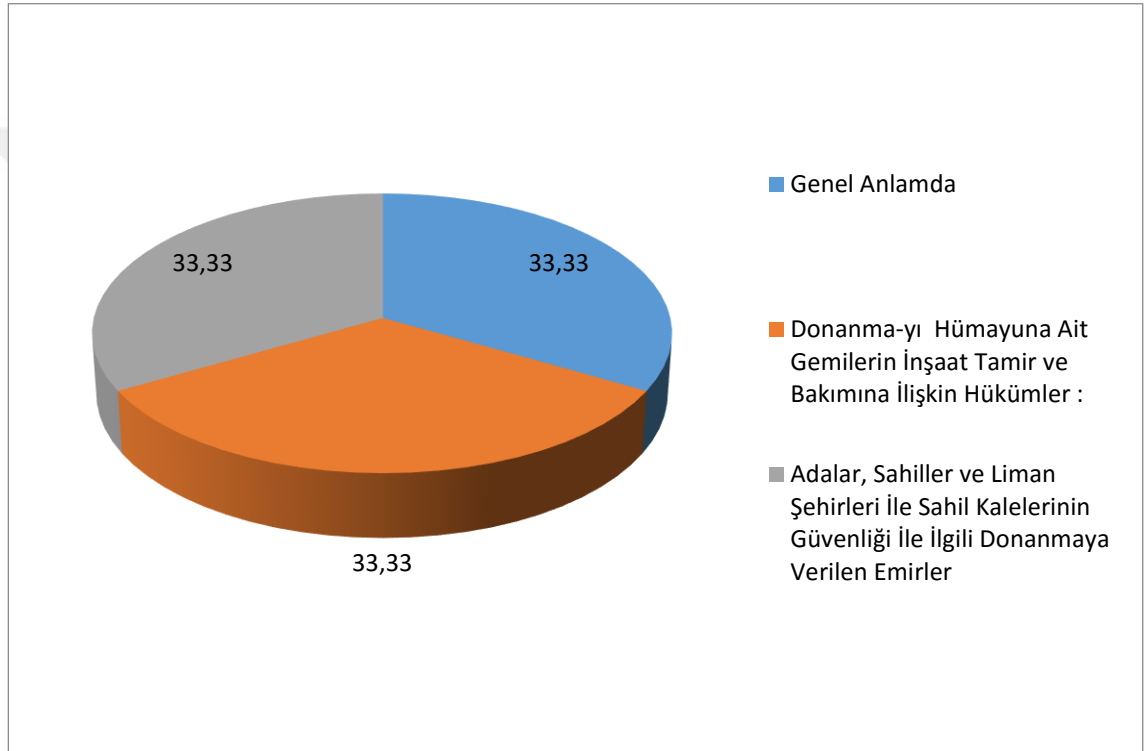

Tabloda 294 adet hükümden oluşan “ *Yabancı Elçilerin Başvurusu Sonucu Oluşturulan Hükümler* ” başlığı altındaki hükümlerin bu defa başvuran elçiliğe göre sayısal dağılımı görsel olarak verilmektedir. Buna göre Fransız elçiliği başvuruları toplam 108 adet hükümün oluşmasına sebebiyet vermişken, Leh elçiliği başvuruları toplam 35 adet hükümün, Venedik elçiliği başvuruları toplam 34 adet hükümün, Sicilya elçiliği başvuruları toplam 28 adet hükümün, Nederlande elçiliği başvuruları toplam 18 adet hükümün, İngiltere elçiliği başvuruları toplam 17 adet hükümün, İspanya elçiliği başvuruları toplam 16 adet hükümün, Prusya elçiliği başvuruları toplam 12 adet hükümün, İsveç elçiliği başvuruları toplam 11 adet hükümün, Danimarka ve Nemçe

elçilikleri ise 5' er adet hükümün, Dubrovnik elçiliği başvuruları ise toplam 4 adet hükümün oluşturulmasına sebebiyet vermişlerdir. Bu durum Osmanlı Devleti 'nin bu dönemde en fazla Fransız devleti ile diplomatik bağlantısının bulunduğu gözler önüne sermesi açısından da önemlidir.

3.1.2. Donanma-yı Hümayun İle İlgili Hükümler

Tablo 3.4: Donanma-yı Hümayun İle İlgili Hükümler

191 numaralı Mühimme Defteri'nde kayıtlı 12 adet hüküm içeriği Donanma-yı Hümayun ile ilgili verilmiş talimatlardan meydana gelmiştir. Donanmaya ait gemilerin yapımının tamamlanması nedeniyle denize salınması⁸⁹ ya da donanmaya ait gemilerin gerekli bakımlarının yapılmasına dair emir ve talimatlar⁹⁰ yine muhtemel bir tehditle karşı karşıya kalan adalar veya sahil şehirlerine tedbir olarak donanma gemilerinin gönderilmesine ilişkin talimatlar⁹¹ bu başlık altında toplanmış hükümler içeriğini oluşturmaktadır. Muhtevasına göre bu başlık altındaki hükümler de daha açıklayıcı

⁸⁹B.O.A., MD., nr.191,s.51, hüküm. 3.

⁹⁰ B.O.A., MD., nr.191,s.58, hüküm.22; B.O.A., MD., nr.191,s.61, hüküm.28.

⁹¹ B.O.A., MD., nr.191,s.50, hüküm.1; B.O.A., MD., nr.191,s.55, hüküm.15.

olması açısından üç farklı sınıflandırmada toplanmıştır. Her sınıflandırma 4 adet hükümden oluşmaktadır. ‘*Donanma-yı Hümayuna Ait Gemilerin İnşaat, Tamir ve Bakımına İlişkin Hükümler*’ sınıflandırmasında, taşra teşkilatına bu gemilerin rutin bakımlarının yapılması ya da tamir gerektiren hallerde ana tersaneye gönderilerek gereken tamirin yaptırılması emrolunmaktadır. Örnek hükümlerle açıklanacak olursa ; ‘*Şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn mücebince kapudân paşa hazretlerinin rûz-ı Kâsım'a dek Özi cânibinden tevakkuf ideceği tahrîrâtında mastûr olup ancak donanma-yı hümayûn sefâ'inde su iriüp ta'mîr ve terhîne muhtâc olan sefinelerin tersâne-i âmireye getürmeğe kifâyet idecek mikdârı neferâtından ziyâdesini ma'yyetinde kalan sefinelere ihrâc-birle birer ikişer Der'aliyye'ye irsâle mübâderet eylemesi için sudûr iden hatt-ı hümayûn mücebince tenbîhi hâvî müşârun-ileyhe. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1.*’⁹² hükmünde olduğu üzere, Özi Kalesine yapılacak muhtemel saldırı öncesinde hazırlıklı olmak için donanmaya ait gemilerden tamire ihtiyaç olanların saptanıp bir an önce tersaneye gönderilmesi Kaptan Paşa'ya emrolunmaktadır.

Diğer sınıflandırmada olan ‘*Adalar, Sahiller ve Liman Şehirleri İle Sahil Kalelerinin Güvenliği İle İlgili Donamaya Verilen Hükümler*’ sınıflandırmasındaki hükümlerde de tehlikede olarak görülen bir sahil şehrinin ya da adanın güvenliğinin sağlanması amacı ile gerekli tedbirlerin alınması yönünde donanmaya talimat verildiği görülmektedir. Örneğin ‘*Varna tarafından ordu-yı hümayûna ba'de'l-vürûd devletlü sadr-ı a'zam hazretleri taraflarından mukaddemâ rikâb-ı hümayûna takdîm olunan tahrîrâtda Moskovlu'nun iki kıt'a korsan Mankalya pîşgâhına gelüp zahîre ile mahmûl bir kıt'a tüccâr sefînesi ahz eylediği beyânıyla düşman sefinelerinin meded-kârî-i avn-ı Bârî ile istisâlleri ve Septe boğazı vesâ'ir muhâfazası muktezî sevâhilin muhâresesi esbâbının istihsâli ve kapudân-ı deryâ ve Bahr-ı Siyâhın bi'l-istiklâl ser-askeri Vezîr Gâzî Hasan Paşa hazretlerinin me'mûr olduğu mevâdd-ı cesîmenin te'diyesine mûris te'hîr olunmayarak tarafından iktizâsına göre ifâsı ve muhavvel-i uhde-i liyâkatin kılınan mevâdd-ı mühimmenin te'diye ve temşiyetine ve düşmandan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm alınmağa sa'y ü ikdâm eylemesi için evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202*

⁹² B.O.A., MD., nr.191,s.58, hüküm.22.

târîhinde.”⁹³ hükmünde; Moskovalı 2 korsan gemisinin Romanya ve Mankalya sahillerinde yağma yaptıkları haber alınmış ve bu iki korsan gemisinin donanma yardımıyla bulunmaları ve cezalandırılmaları emrolunmuştur. Böylelikle Cebelitarık Boğazı civarında bulunan sahil şehirlerinin bu korsan gemilerinden korunması amaçlanmaktadır.

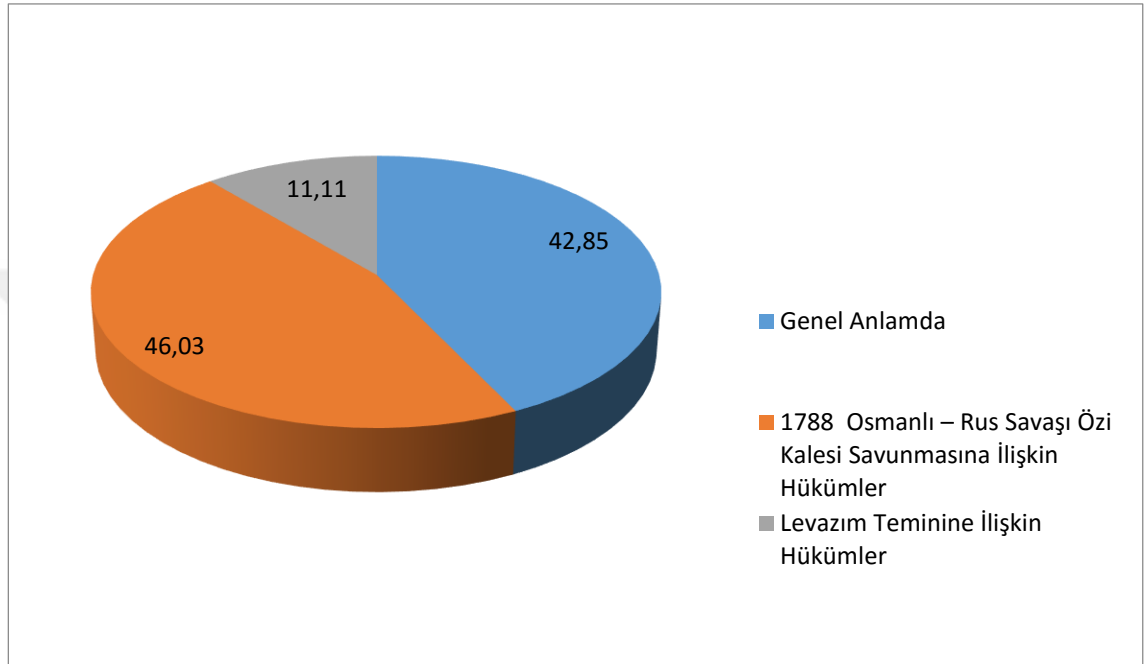
Bu iki sınıflandırma dışında kalan 4 hüküm ise birbirlerine ve donanmaya verilen diğer hükümlere benzerlik göstermediği için ayrı olarak değerlendirilmiştir. Örnelemek gerekirse ; ‘ ‘ *Bahr-ı Siyâh Boğazı'nda ikâmet ve iktizâsına göre Rumeli ve Anadolu sevâhilinde geşt ü güzâr etmek üzere Rodoslu Mahmûd ve Midillili Mustafa Re'îs'in süvâr oldukları iki kıt'a kırlangıça ve Alâiyeli Mustafa ve İzmirli Mustafa Re'îs'in süvâr oldukları iki kıt'a şalope sefîneleri Tersâne-i Âmire'den ifrâz ve levendân ve malzemeleri techîz ve boğaz-ı mezkûra tesyîl olunmağla münâsib mahalde ikâmet ve aralıkda hâric-i boğazda Rumeli ve Anadolu sâhilini sekizer onar sâ'at mahallere varınca geşt ü güzâr ve etrâfa itâle-i enzâr-ı basîret olunması husûsâtını etrâfiyla mülâhaza ve kitâ'-ı hamse nâzırı Mustafa Beğ vesâ'irleriyle bi'l-müzâkere tanzîm ve buyurdular ile sefâ'in rü'esâsına tavsiye ve tefhîm ve kendü dahî muktezâ-yı vakt ü hâlin îcâb edeceği tedâbiri i'mâl eylesini muhtevî Bahr-i Siyâh'ın Anadolu sevâhili muhâfızı Vezîr Mustafa Paşa'ya hitâben evâ'il-i N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf. ‘ ‘⁹⁴ hükmünde tersanede yapımı tamamlanan gemilerin ana tersaneden malzemeli ve donanımlı olarak donanmaya katılmak üzere ayrılacakları bildirilmekle bu gemilerin suya salınmaları esnasında genel tedbirlerin alınması emrolunmaktadır.*

⁹³ B.O.A., MD., nr.191,s.53, hüküm.10.

⁹⁴ B.O.A., MD., nr.191,s.51, hüküm.3.

3.1.3. Orduya ve Sefere Katılımın Sağlanması Sefere Katılan Görevlilerin Yol Üzerinde İhtiyaçlarının Sağlanması ve Seferdeki Komutanlara Verilen Hükümler

Tablo 3.5: Orduya Katılımın Sağlanması ve Sefere Katılan Görevlilerin Yol Üzerinde İhtiyaçlarının Giderilmesi ve Seferdeki Komutanlara Verilen Hükümler

Araştırmamız başında da belirttiğimiz gibi; 191 numaralı mühimme defterinde ele alınan hükümler 5-14 Haziran 1788 ile 8-17 Aralık 1791 tarihlerini içermektedir. Bu dönemin en önemli tarihi olaylarından olan Rusya İmparatorluğu'nun Özi Kalesi'ni kuşatması ve Osmanlı Devleti'nin Rusya İmparatorluğu ve Avusturya İmparatorluğu ile girdiği savaşa dair veriler kuşkusuz ki mühimme defteri kayıtlarına da girmiştir. Konunun tarihsel önemi bakımından bu hükümlerin ayrı başlık altında sınıflandırılması gerekmiştir.

Bu başlık, kendi içerisinde yine Özi Kalesi kuşatması ile ilgili olduğu hüküm metninden kesin olarak anlaşılın 29 adet hüküm için *“1788 Osmanlı-Rus Savaşı Özi Kalesi Savunmasına İlişkin Hükümler”* sınıflandırması ile birlikte ordunun genel ihtiyaçlarının sağlanması için oluşturulmuş 7 hükümden ibaret *“Levazım Teminine İlişkin Hükümler”* ve değişik illerin ileri gelen valiler ve idarecilerine o mahallerden eli

silah tutan askerlerin derhal orduya sevkini emreden toplam 27 hüküm içerik genel düzenlemelerle birlikte ayrılmıştır.

Ayrıntılı inceleme yapılacak olursa; ‘‘1788 Osmanlı-Rus Savaşı Özi Kalesi Savunmasına İlişkin Hükümler’’ sınıflandırması altındaki toplam 29 adet hükümde Osmanlı Devleti’nin taşra teşkilatındaki çeşitli idarecilere ya da emrindeki çeşitli komutanlara bu savaşa hazırlık için vermiş oldukları emir ve talimatlar bulunmaktadır. Örneğin; bu sınıflandırma içerisinde değerlendirilmiş hükümlerden ‘‘ Özi kal’ası için Âsitâne-i Sa’âdet’den onar akça ile tahrîr olunan üç bin mikdârı dalkılıç neferâtından tîz elden üç yüz neferi tahrîr ve sefîneler ile Özi cânibine tesyîr olunduğu ve mâ’adâsı dahî bir taraftan tahrîr ve ol-tarafa tesbîl olunacağı beyânıyla gerek neferât-ı mezkûrenin ve gerek bundan böyle bir taraftan tahrîr ve irsâl olunanların vusûllerinde kal’a-i merkûmeye idhâlleri husûsuna sarf-ı makderet ve vusûle ve kal’aya dühûllerini mikdârlarını tasrîhiyle Der’aliyye’ye iş’âra müsâra’at eylemesi için kapudân paşa[ya] hitâben. Fî evâhir-i Za[Zi’l-ka’de] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt’a.’’⁹⁵ hükmünde Kaptan-ı Derya Paşa’ya İstanbul’dan Özi Kalesi savunması için gönderilmiş 300 neferin vardıkları zaman sayımlarının yapılarak İstanbul’a bilgi vermesi şeklinde talimat verilmiş olduğu görülmektedir. Konu itibari ile Özi Kalesi’i savunması ile ilgili olduğu anlaşılan tüm hükümler bu örnekte olduğu gibi bu sınıflandırma altında toplanmışlardır.

‘‘ Levazım Teminine İlişkin Hükümler ‘‘ sınıflandırması altında toplanan 7 adet hüküm ise sefere katılan ordunun ihtiyaçlarının sağlanmasına yönelik olarak merkezden verilmiş emir, talimat ve düzenlemelerden oluşmaktadır. Örneklenecek olursa; ‘‘ Özi Kal’ası’na irsâli matlûb olan yüz otuz bin keyl zahâ’irin tahmîli için iktizâ iden sefâ’in isticâr ve tesyâr olunmuş olduğu beyânıyla zahâ’ir-i mezkûreden şimdiye dek ne mikdârı tesyîr olunmuşdur ve el-ân gönderilmek üzere olan ne kadardır mikdârları tasrîhiyle keyfiyeti Der’aliyye’me inhâ ve bâkî kalanını dahî bir tarafta sefînelere tahmîl ve Özi’ye bir ân evvel isrâya mukaddem sâdır olan emr-i âlî mücebince müsâra’at eylemek için Bergos’da umûr-ı mühimmeye me’mûriyyet ile ikâmet üzere olan Kapudânpaşa Mustafa Ağa’ya hitâben fî evâsıt-ı Za[Zi’l-ka’de] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1.’’⁹⁶ hükmünde yine Kaptan-ı Derya Paşa’ya Özi Kalesi savunması için

⁹⁵ B.O.A., MD., nr.191,s.59, hüküm.23.

⁹⁶ B.O.A., MD., nr.191,s.79, hüküm.73.

sevk edilen askerlerin ihtiyaçları için gemiyle yiyecek ve bakliyatlar gönderildiği bildirilmiş ve bunlar ulaştığında tespitlerinin yapılarak, daha fazla levazıma ihtiyaç duyulması halinde gerekli bildirim yapılması emrolunmuştur.

Bu sınıflandırmalardan ayrı kalan toplam 27 hüküm ise genel olarak orduya asker toplanması için taşra teşkilatına verilmiş hükümlerden oluşmuştur. Bu hükümler taşra teşkilatında bir idareciye yöneltilen bir hitapla başlamakta ve bu yöneticiden gerekli miktar askerin toplanarak derhal belirtilen yerdeki orduya katılımının sağlanması istenmektedir. Örneklenecek olursa ‘‘ *Bergama Voyvodası el-Hâcc Ömer Ağa mukaddem ve mu’ahhar sâdır olan evâmir-i aliyye mûceblerinde muktezâ-yı me’mûriyyeti üzre kendü yedinden bin nefer süvârî tahrîr ve techîz ve istishâb ile ordu-yı hümâyûna vusûle müsâra’at eylemesi isti’câlini mutazammın evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde*’’⁹⁷ hükmünde Bergama Voyvodası’na hitap edilerek, bu kişiden kendisinde bulunan 7000 nefer askeri orduyu hümâyuna gönderimesi talep edilmektedir.

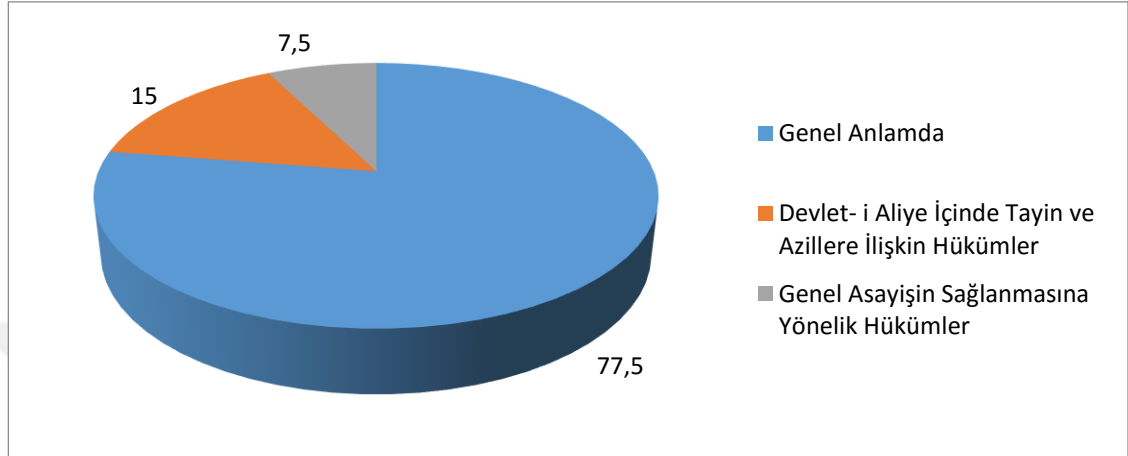
Yine aynı şekilde; ‘‘ *Dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Karaosmanzâde el-Hâcc Ahmed Ağa'nın me’mûr olduğu vech üzre bedeninden bin nefer asker ile ordu-yı hümâyûna azîmet ve bâşbûğ ma’iyyetiyle diğer bin nefer askeri dahî Sakız cezîresine irsâle müsâra’at eylemesi için isti’câli hâvî evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde*’’⁹⁸ hükmünde de taşrada bulunan başka bir yöneticiden 1000 nefer askerin temin edilerek orduya gönderilmesi istendiği görülmektedir. Gösterilen örnekler ve bu örneklerle konu bakımından benzerlik taşıyan toplam 27 adet hüküm bu sebepten genel başlık altında sınıflandırılmıştır.

⁹⁷ B.O.A., MD., nr.191,s.53, hüküm.8

⁹⁸ B.O.A., MD., nr.191,s.53, hüküm.9

3.1.4. Osmanlı Devleti'nin İç İlişkilerinin Tanzimi Doğrultusunda Taşra Teşkilatına Gönderilen Hükümler

Tablo 3.6: Osmanlı Devleti' nin İç İlişkilerinin Tanzimi Doğrultusunda Taşra Teşkilatına Gönderilen Hükümler

Bu başlık altında toplanmış toplam 40 tane hüküm, Osmanlı Devleti'nin yönetimindeki vilayetler idarecilerine iç ilişkilerin tanzimi, genel asayişin sağlanması, bir kanun hükmünün yerine getirilmesi, genel düzenin bekası ve tayin azil işlemlerinin bildirilmesine dair bürokratik meselelerin düzenlenmesine yönelik verilmiş emirlerden oluşmaktadır.

Genel düzenlemeye ilişkin taşra teşkilatına gönderilmiş konu bakımından çeşitlilik gösterilen bu başlık altında toplanmış hükümler genellikle bir mahalde çıkan bir sorun üzerine oradaki düzenin yeniden sağlanması için merkezden verilen talimatlar bütününden oluşmaktadır. Bu sınıflandırmadaki 6 adet hüküm taşrada bulunan bir görevlinin tayin veya azline ilişkin olup, bu kapsamdaki hükümler ‘ ‘ *Devlet-i Aliye İçinde Tayin ve Azillere İlişkin Hükümler* ‘ ‘ kapsamında sınıflanırılmışlardır.

Bundan başka, yönetimdeki vilayetlerde yaşanan bir kargaşa sonucu dirlik ve düzenin yeniden sağlanması için taşra teşkilatı yöneticilerine gönderilen emirler içerikli 3 adet hüküm ‘ ‘ *Genel Asayişin Sağlanmasına Yönelik Hükümler* ‘ ‘ sınıflandırılması ile ayrılmıştır.

Bu iki sınıflandırma dışında kalıp da genel düzenlemeye ilişkin olan toplam 31 adet hüküm ise ayrı tutulmuştur. Bu kısımdaki hükümlerden 285 ile numaralandırılmış

hüküm ile başlayıp da 302 numaralı hükme kadar devam eden toplam 18 hüküm aynı hükmün çeşitli vilayetlere duyurulması ile ilgili olduğu için bağlantılı hüküm statüsündedir. Şöyle ki ; ‘ ‘ Boğaz hisârları nâ’iblerine ve iskelelerin zâbitân ve emînleri vesâ’ir iş erlerine hüküm:

Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'd-devâmımla musâfât üzre olan França Devleti'nin ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Sa'âdet'ime tevârüd ve Bahr-ı Sefîd'de Memâlik-i Mahrûse'me âmed şüid ve geşt ü güzâr iden tüccâr sefînelerinin bandıraları bu âna dek yekpâre levn-i beyâzdan ibâret iken devlet-i müşârun-ileyhâ bu def'a tebdîlini murâd yelediğine binâ'en fî-mâ ba'd bandıra-yı mezkûrun zemîninin üç rub'u ke-mâ kân beyâz kalarak gönderinin cânib-i fevkânîsine mülâhik rub'-ı âharî mâ'î ve kırmızı ve beyâz kalarak gönderinin cânib-i fevkânîsine mülâhik rub'-ı âharî mâ'î ve kırmızı ve beyâz üç hatt ile muhattat ve mülevven olacağını ve nev'-i bandıra'yı gerek âmed şüid iden França beğlik ve tüccâr sefîneleri ve gerek Memâlik-i Mahrûse iskelesinde mukîm olan konsolosları ba'd-ezîn isti'mâl olmağla França Devleti tarafından me'mûr olduklarını Der'aliyye'mde mukîm França elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr bâ takrîr inhâ ve sâlifü'l-beyân cedîd bandıraları düvel-i sâ'ire indlerinde mu'teber olduğu misillü Memâlik-i Mahrûse'de dahî mu'teber olmak üzre França konsolosları bulunan cezâ'ir ve sevâhil vesâ'ir mahallere evâmir-i şerîfem sudûrunu istid'â ve cedîd bandıralarının bir küt'a numûnelerini dahî takdîm ve i'tâ etmekle bu nev' bandıranın resmi her mahalde ...nin sûreti ne vechle olmak iktizâ ideceği hâlen kapudân-ı deryâ vezîrim Gâzî Hüseyin Paşa iclâlehûden istifsâr olundukda sevâhil ve Cezâyir-i Bahr-ı Sefîd'de vâkı' iskelelerin zâbitânına hitâben evâmir-i aliyyem isdârı ve resm-i bandıranın ma'an irsâl ve tesyârı ve tarafından dahî iktizâ iden mahallere buyurulduklar neşr ve ib'âsıyla bu husûsun i'lân ve iş'ârı lâzım geleceğini müşârun-ileyh i'lâm etmekden nâşî siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, Françaluların ber vech-i muharrer tebdil eyledikleri bandıraları mâdâmki bu def'a elçileri tarafından numûne olarak takdîm olunan resme mugâyir olmaya. Âmed şüid iden sefînelerin ve Memâlik-i Mahrûse'm iskelerinde mukîm öteden berû bayrak isti'mâl iden konsolosların mârru'z-zikr bandırayı isti'mâl eylemelerine mûmâna'at olunmamak için rikâb-ı kâm-yâbımda işbu emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet mazmûn-ı emr-i şerîfimden ve resm-i bandıra nakş olunmuş kağıddan ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh âmed şüid iden França

sefinelerinin ve kadîmden bayrak isti'mâl iden França konsoloslarının resm-i cedîd-i mezkûr üzre bandıra isti'mâl eylemelerine mümâna'at olunmamak ve hilâfından mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâhir-i B[Receb] sene 1205.'⁹⁹ Şeklindeki 285 numaralı hükümde İstanbul Boğazı bekçilerine ve burada görev yapan diğer ilgililere daha önce Fransız bayrağı taşıyan gemilerdeki bayrak rengi tek beyazken bundan böyle bayrağın beyaz mavi ve kırmızı renkleri de taşıyacakları bildirilmektedir. 285 numaralı 302 numaralı hüküme kadar takip eden hükümlerde bu düzenleme diğer sahil şeridindeki vilayetlere de bildirilmektedir. Kısaca 285 sonrası 302 numaralı hükme kadar takip eden tüm hükümler birbirini tekrar eden hükümler olup, yalnızca hitap edildiği makam değişikliği göstermektedir.

3.1.5. Zafer ve Yenilgi Duyurularına İlişkin Hükümler

Toplam 5 tane hükmün yer aldığı bu başlık altında Osmanlı Devleti'nin mühimme defterinin tutulduğu tarihler arasında yaşanmış askeri başarılar neticesi duyurular ile yenilgi sonucu duyulan hezimet kayıtları bulunmaktadır. Kazanılan askeri başarılar sonucu oluşturulmuş hükümlerde bu hükümlerin devletin her yanına duyurulması emrolunmaktadır. Örneğin “ *Mededkârî-i Bârî ile Nemçe keferesinin medâr-ı i'tinâları olan Muhâdiye Boğazı ve kasaba ve kal'ası ve bir kaç metîn palankaları ve İnlik ve Vâm?-ı Kebîr Kal'aları âverde-i kabza-i teshîr ve yu'add ve lâ yuhsâ asâkir-i menhûse-i a'dâ tum'a[tu'me]-i şîr-i şemşîr ve niceleri esîr ve baş ceneralleri dahî maktûl olduğu ve mâl-ı ganâ'im ile asker-i İslâm mütene'im olduklarını tebşîr siyâkında Anadolu'nun üç koluna evâmir-i şerîfe tesyâr olunduğu ve Moskov keferesinin dahî İslâhçulu? ile muhârebesi derkâr ve vücûhla za'f ve ızdırâbı bedîdâr idüğü beyânıyla mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe mücebberince me'mûr olduğu vechle amel ve hareket eylesini ve zuhûr iden fütûhât-ı celîle ile hisseyâb-ı sürûr olmasını mutazammın Trabzon Vâlisi ve Soğucak Ser-askeri Vezîr-i Mükerrrem Seyyid el-Hâcc Hüseyin Paşa Hazretleri'ne hitâben fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf İkt'a.*'¹⁰⁰ hükmünde görüldüğü üzere; Muhadiye Boğazı ve kasabası ile kalesinin ve İnlik ve Vâm-ı Kebir kalelerinin

⁹⁹ B.O.A., MD., nr.191,s.236, hüküm.285.

¹⁰⁰ B.O.A., MD., nr.191,s.63, hüküm.34.

Avusturyalılar'dan alınması bu hükümde büyük bir övgüyle bildirilmiş ve bu zaferin Anadolu'nun 3 koluna duyurulması yine bu hükümle emredilmiştir.

3.1.6. Uluslararası İlişkilerin Düzenlenmesine İlişkin Hükümler

Araştırma konusu mühimme defteri içeriğindeki diğer tüm hükümlerin şekil ve amaçlarından farklı olarak, diğer devletlerle diplomatik ilişkilerin düzenlenmesi yönünde anlaşmaları içerir şekilde oluşturulmuş olan ve dış ilişkilerle ilgili bir takım kararların yer aldığı toplam 4 hüküm , bu özellikleri sebebiyle ayrı bir sınıflandırmaya tabi tutulmuşlardır.

3.1.7. Diğer Hükümler

Bütün bu sınıflandırılan hükümlerden ayrı olarak, herhangi bir sınıfla ortak özellik göstermeyen ve tamamen mühimme defterinin bütünlüğünden ayrı özellik taşıyan 3 adet hüküm, herhangi bir sınıflandırma kapsamında değerlendirilemediği için ayrı olarak gösterilmiştir. Örneğin *''Karaağaç kazâsında sâkin el-Hâcc Uzunoğlu Mustafa zîde kadrühû vüs'î mertebe asker tahrîr ile orduda isbât-ı vücûd eylemek üzre sâdır olan me'mûriyyet emri lede'l-vürûd Karaağaç-ı Yalvaç'da olarak tahrîr olunduğuna binâ'en kazâ-i mezbûrede bu ismde kimesne yokdur Karaağaçta'dur deyû i'lâm i'tâsıyla mübâşiri i'âde olunmağla te'kîd-i me'mûriyyet ve isti'câlini hâvî fi evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.''*¹⁰¹ hükmünde isim benzerliği sebebi ile yanlış gönderilmiş bir hükmün doğru kişiye ulaştırılması yönünde bir talimat vardır.

Bundan başka Kuban Hanlığı'na gönderilen 2 adet hüküm de bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

Tüm bu açıklamalar ışığında, araştırmanın daha da ayrıntılı ve açıklayıcı olması açısından 191 Numaralı Mühimme Defteri'nin konu başlıklarına göre ve kronolijik olarak sınıflandırılması, bu araştıma ekinde EK 1 ve EK 2 bölümlerinde ayrıca sunulmaktadır.

¹⁰¹ B.O.A., MD., nr.191,s.123, hüküm.138

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN LATİN HARFLERİNE ÇEVİRİSİ

4.1. 191 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN LATİN HARFLERİNE ÇEVİRİSİ

[2]

[Hüküm No: 1]

Danimarka elçisi vekîli dâ'îlerinin takrîridir. Fî 4 L[Şevvâl] sene 1204.

İşbu takrîr şol mühimme tobrasında mahfûzdur.

Bu dâ'îleri sene-i sâbıkada kendü ba'z-ı umûr-ı mühimme ve mizâcım nâ-hoşluğu sebebiyle tebdîl-i havâ için memleketim cânibine azm ve râhî olmak iktizâ ve yerime hâlen Tercemân-ı Evvel Pol Zahrab nâm tercemânımı vukû' bulan umûr ve husûsların rü'yetine ta'yîn ve sipâriş etmiş idim. Bu def'a bu dâ'îleri bi-temâm-i mesâlih ve bi-lutfi'llâhi te'âlâ sıhhat-i vücûd ile girü Devlet-i Aliyye tarafına avd ve insirâf eylediğimi Devlet-i Aliyye tarafına ihbâr olunur deyû Danimarka elçisi vekîli dâ'îleri takrîr eder.

[Hüküm No: 2]

İşbu takrîr Cümâde'l-âhire mühimme tobrasında mahfûzdur. Kayd şüd fi evâhir-i C[Cumâde'l-âhire] sene [1]205.

Venedik elçisi dâ'îlerinin memhûr ve mûmzâ takrîri tercemesidir

Devletlü re'îsü'l-küttâb efendi hazretleri tarafından Venedik elçisi dâ'îlerinin baş tercemânı Rali vesâtetiyile Hırvat mâddesine dâ'ir vâkı' olan tefhîmât-ı mekremet-âyâtdan mûmâ-ileyh dâ'îleri kemâl-i mertebe mahzûz ve memnûn olup bu takdîrce Hırvat tâ'ifesinden Venedik cumhûruna teba'iyet ve rağbeti hod-be-hod istishâb-birle Âsitâne-i Sa'âdet'de ve etrâfında vâkı' kurâlarda Devlet-i Aliyye re'âyâsını bî-huzûr ve bî-rahât iden Hırvat'ların mikdârına dâ'ir sâbık Venedik elçisinin va'd ve ta'ahhüdünü şimdiki Venedik elçisi dâ'îleri dahî tasdîk ve saltanat-i seniyye-i kaviyy-i şevketin her hâlde dost-ı metîni olan Venedik Cumhûru'nun tenbîhât-ı lâzimesince elçi-yi sâbıkın vâdisine sebât ve metânet ile mûmâşât iderek Venedik patentesi ile Venediklü olan Hırvat'ların mâ'adâsını Venedik re'âyâsından olmak üzre şimdiye kadar i'tibâr etmediği gibi bundan böyle dahî patentesi olmayan Hırvat'ı istishâb etmeyeceğini ve patentelilerin harekâtı husûsuna dikkat ve ihtimâm edeceğini va'd ve ta'ahhüd idüp kaldı ki, patentli Hırvat'ların dâ'ire-i edebden hâric harekâtını men' ü def' zımnında

iktizâ iden zâbitliği icrâya mûmâ-ileyh dâ'îleri adîmü'l-iktidâr olmağla zikr olunan Hırvat'lardan müsellahan geşt ü güzâr veyâhûd edebden hâric bir hareket ider bulunur ise o makûle kimesne bulunduğu mahalde zâbit tarafından ahz ve ekîden te'dîb olunmak zımnında Venedik elçisine irsâl ve teslîm olunmak husûsuna ruhsat ve lâkin mârru'z-zikr Hırvat'ların vâcib't-te'dîb bir hareketleri zuhûr etmedikçe mücerred cerr-i menfa'at sevâsıyla ahz olunmamaları bâbında cânib-i Devlet-i Aliyye-i hakkâniyyet-sedâddan iktizâ iden esbâbın istihsâl ve tenbîhine irâde-i seniyye ta'alluk ve himmet buyurulacağına be-gâyet ümîdvâr olduğunu mûmâ-ileyh Venedik elçisi dâ'îleri takrîr ider.

[3]

[Hüküm No: 3]

Bahr-ı Siyâh Boğazı'nda ikâmet ve iktizâsına göre Rumeli ve Anadolu sevâhilinde geşt ü güzâr etmek üzere Rodoslu Mahmûd ve Midillili Mustafa Re'îs'in süvâr oldukları iki kıt'a kırlangıça ve Alâiyeli Mustafa ve İzmirli Mustafa Re'îs'in süvâr oldukları iki kıt'a şalope sefineleri Tersâne-i Âmire'den ifrâz ve levendân ve malzemeleri techîz ve boğaz-ı mezkûra tesyîl olunmağla münâsib mahalde ikâmet ve aralıkda hâric-i boğazda Rumeli ve Anadolu sâhilini sekizer onar sâ'at mahallere varınca geşt ü güzâr ve etrâfa itâle-i enzâr-ı basîret olunması husûsâtını etrâfiyla mülâhaza ve kıtâ'-ı hamse nâzırı Mustafa Beğ vesâ'irleriyle bi'l-müzâkere tanzîm ve buyuruldular ile sefâ'in rü'esâsına tavsiye ve tefhîm ve kendü dahî muktezâ-yı vakt ü hâlin îcâb edeceği tedâbîri i'mâl eylesesini muhtevî Bahr-i Siyâh'ın Anadolu sevâhili muhâfızı Vezîr Mustafa Paşa'ya hitâben evâ'il-i N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde emri şerîf.

[Hüküm No: 4]

Rumeli'nin sol kolundan sefer-i hümâyûna me'mûr asâkirin gerek yerlerinden hareket etmedikleri âşikâr ve me'mûr olan kâffe-i sunûf-ı askeriyyenin bir ân akdem yerlerinden tahrîk ve mahâll-i me'mûrelerine tesyîri hademe-i Devlet-i Aliyye'den birinin ta'yînine muhtâc olduğu beyânıyla dergâh-ı âlî kapucubaşılarında Kolçak Mustafa dâme mecdühû Der'aliyye'den hareket ve Rumeli sol kol tarafına vusûle mübâderet ve ordu-yı hümâyûna me'mûr olanların orduya ve İsmâil ser-askeri ma'iiyyetine me'mûr olanları İsmâil'e sevk ve tesyîre ihtimâm ve ba'de itmâmi'l-hidme

orduya azîmet eylemesi için me'mûriyyetini muhtevî evâ'il-i N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde.

[Hüküm No: 5]

Donanma-yı hümâyûnum sefâ'ini kapudânlarından Tuna'ya müretteb sâlyânelü çamlıcalar üzerine bundan akdem bâşbûğ ta'yîn olunan Âşık İsmâil Kapudân Tuna'ya irsâllerine irâde-i aliyye ta'alluk iden beş kıt'a çamlıcanın derûnlarına vaz' olunan neferât ve edevât ve mühimmât ile hâlen Tuna kapudânı dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Çadırcı-zâde Mehmed Ağa ma'iyetine hidemât-ı lâzımede istihdâm olunmak üzere me'mûr olduğu düşman-i dînin Belgrad Kal'ası üzerine sû'-i kasdı der-kâr olduğuna mebnî nehrin zehâ'ir ve levâzım tesyîriyle takviyesi ve gönderilen zehâ'ir ve levâzımâtın mekr-i a'dâdan muhâfazası lâzım idiği ve ba'd-ezîn ol-taraflara erişmekte bir güne tekâsülü vâkı' olmak lâzım gelür ise rehâvetine haml ile mazhar-ı ukûbet olacağı beyânıyla kapudân-ı merkûma hitâben tevbîh ve isti'câli muhtevî. Fî evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde.

[Hüküm No: 6]

Donanma-yı hümâyûn sefâ'ini kapudânlarından bir kıt'a mîrî sâlyânelü kırlangıç kapudânı Horoz Mustafa Kapudân Tuna'ya müretteb on şalopeye üç kıt'a top sandalları üzerine bâşbûğ ta'yîn olduğundan bahsle Tuna kapudânı dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Çadırcı-zâde Mehmed Ağa'nın ma'iyetine varup donanma-yı hümâyûn tarafından bâ buyuruldu kendüye tevcîh olunduğu üzere Tuna kapudânı mûmâ-ileyhin re'y ve rızâsına mütâba'at ve merâsim-i ittifâk ve yek-cihetî'ye ri'âyet ile ibrâz-ı hidemât-ı meşkûreye sa'y ve dikkat eylemesi için me'mûriyyetini muhtevî evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde.

[Hüküm No: 7]

Bergama Voyvodası el-Hâcc Ömer Ağa mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i aliyye müceblerinde muktezâ-yı me'mûriyyeti üzere kendü yedinden bin nefer süvârî tahrîr ve techîz ve istishâb ile ordu-yı hümâyûna vusûle müsâra'at eylemesi isti'câlini mutazammın evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde.

[Hüküm No: 8]

Dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Karaosmanzâde el-Hâcc Ahmed Ağa'nın me'mûr olduğu vech üzre bedeninden bin nefer asker ile ordu-yı hümâyûna azîmet ve bâşbûğ ma'iyyetiyle diğer bin nefer askeri dahî Sakız cezîresine irsâle müsâra'at eylemesi için isti'câli havî evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde.

[Hüküm No: 9]

Dergâh-ı âlî cebecilerinden Kayseri kazâsına tâbi' Sarımsaklı nâm karyede sâkin Derviş Mustafa nâm kimesneye mukaddemâ ocakdan çavuş mübâşeretiyle irsâl olunan bayraklardan biri i'tâ olduğu cânib-i ocağ ...ahyâr? rikâb-ı hümâyûnda cebecibaşı takrîriyle dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Bozok mutasarrıfı Cabbâr-zâde Süleyman Beğ tarafından mübâşir ta'yîn bulunduğu mahallinden bir sâ'at mukaddem tekâmîl-i neferâtıyla bi'n-nefs ihrâc ve orduya irsâl eylemesi bâbında isti'câli muhtevî mîr-i mûmâ-ileyhe hitâben evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde.

[Hüküm No: 10]

Varna tarafından ordu-yı hümâyûna ba'de'l-vürûd devletlü sadr-ı a'zam hazretleri taraflarından mukaddemâ rikâb-ı hümâyûna takdîm olunan tahrîrâtta Moskovlu'nun iki kıt'a korsan Mankalya pîşgâhına gelüp zahîre ile mahmûl bir kıt'a tüccâr sefinesi ahz eylediği beyânıyla düşman sefînelerinin meded-kârî-i avn-ı Bârî ile istîsâlleri ve Septe boğazı vesâ'ir muhâfazası muktezî sevâhilin muhâresesi esbâbının istihşâli ve kapudân-ı deryâ ve Bahr-ı Siyâhın bi'l-istiklâl ser-askeri Vezîr Gâzî Hasan Paşa hazretlerinin me'mûr olduğu mevâdd-ı cesîmenin te'diyesine mûris te'hîr olunmayarak tarafından iktizâsına göre îfâsı ve muhavvel-i uhde-i liyâkatin kılınan mevâdd-ı mühimmenin te'diye ve temşiyetine ve düşmandan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm alınmağa sa'y ü ikdâm eylemesi için evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde.

[4]

[Hüküm No: 11]

Menteşe sancağı mütesellimi Hasan Çavuş-zâde [boşluk] yedinden beş yüz neferi bâşbûğuyla orduya irsâl ve bin neferi dahî bi'l-istishâb Rodos cezîresine ve Üzeyr-zâde [boşluk] yedi yüz nefer ile bi'n-nefs İstanköy? cezîresini muhâfazasına

azîmet ve kapucubaşı Aydın Muhassılı Cihân-zâde Hüseyin Beğ kethüdâsı veyâhûd sâ'ir bâşbûğuyla mikdâr-ı kifâye asker gönderüp ... muhâfızı ve kendüsü dahî nezâret etmek ve Sığla Mütesellimi İlyas-zâde bin nefer ile Midillü'ye gitmek Karaosman-zâde Hacı Ahmed Ağa bi'n-nefs orduya me'mûr olduğu askerden mâ'adâ bin nefer dahî vekîliyle Sakız'a gönderilmek ve hâlen Biga mütesellimi [boşluk] üç yüz yetmiş beş nefer ile bi'n-nefs Bozcaada'ya ve sâbıkâ Biga Mütesellimi Hâdim-zâde [boşluk] kezâlik hissesine düşen üç yüz yetmiş beş nefer ile Bozcaada'ya ve Kapucubaşı Bekir Ağa beş yüz nefer ile bi'n-nefs Molova ve Sığrı ve Kalonya'yı muhâfaza etmek ve Kula sükkânından Tursun Mehmed tedârük edebildiği asker ile bi'n-nefs Limni cezâresine gitmek ve İskeçe'de sâkin Kapucubaşı Mustafa Ağa kudreti mertebe asker ile Limni'ye ve kapucubaşı d...[silik] nâzırı İbrâhim Halil Ağa yedi yüz nefer ile Kula Kal'ası'na varup muhâfaza eylemek üzere me'mûriyyetleri isti'câlleri için başka başka evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf kıt'a 11.

[Hüküm No: 12]

Boğaz hisârları muhâfızı Vezîr Hacı es-Seyyid Mustafa Paşa boğaz hisârları ve Ma'âriz Körfeşi ve Akdeniz adaları muhâfazasına, Dakya? ve Cezâyir ve sevâhile me'mûrlardan hidemât-ı muhâfazada isbât-ı vücûd etmeyenleri buyuruldular tahrîri ve mukaddem âdemler ta'yîni ile mahâll-i me'mûrelerine isticlâblarına mübâderet eylemek ve Bahr-ı Sefid muhâfazasına me'mûrların isticlâblarını muhtevî başka başka ısdâr ve mahallerine li-ecli'l-irsâl tarafına irsâl olunan evâmir-i şerîfeyi mukaddem âdemler ta'yîn ve mü'ekked buyuruldu tahrîriyle me'mûrlara tesyâra müsâra'at ve ber muktezâ-yı vakt ü hâl müteferri'ât-ı me'mûriyyetlerinden olan mevâdd-ı cüz'iyye ve külliyyenin ber vech-i me'mûl tesviyesine ve me'mûrlardan isbât-ı vücûd etmeyenlerin haklarından gelineceği ifâde ederek korsan sefinelerinin uğraklarına ve sevâhilin asker-i a'dâdan muhâresesi için gönderilen on kıt'a kalyon ve beş kıt'a sâlyâneli mîrî çamlıca sefâ'ini dahî iktizâsına göre istihdâm ve şeb ü rûz müteyakkızâne harekete mübâderet eylemesi için vezîr-i müşârun-ileyhe hitâben evâsıt-ı N[Ramazan] sene [1]202 târîhinde.

[Hüküm No: 13]

Bundan akdem fevt olan Şerîf Server'in bir müddetden berû Cidde gümrüğüne vesâ'ir ol-havâlîye tagallüb ve istîlâsı ve vazîfe-i şerâfetden hâric ve isr-i eslâfa münâfi evzâ' ve harekâtı ve bu takrîb ile beyne'l-Urbân tekevvün iden meşakkât-i fukarânın

âsâyîşleri insilâbına sebep-i müstakille olduğu ale't-tafsîl derc ve tastîr olunarak ve müteveffâ-yı müşârun-ileyhin esnâ-yı emâretinde mütesaddî olduğu etvâr-ı gayr-ı lâyıkeyi temâyül ve eslâfından mübâ'adet ve Cidde vâlisiyle vetîre-i marziyye-i hüsn-i ittifâk? ve vifâka ri'âyet eylemesi siyâkında hâlen emîr-i Mekke-i Mükerreme Şerîf Abdülgâlib bin Müsâid cenâblarına rikâb-ı hümâyûndan nâme-i hümâyûn yazıldığı beyânıyla iktizâ-yı vakt ü hâle göre hareket ve müteveffâ-yı müşârunileyhin ihtirâ' eylediği hâlâtı imhâ ve lâzımü'l-inhâ ahvâli pey-der-pey Der'aliyye'ye tahrîr ve inhâya mübâderet eylemesi için Cidde vâlisi müşârun-ileyhe hitâben evâhir-i N[Ramazan] sene [1]202.

[Hüküm No: 14]

Dersa'âdet'e Özi cânibinden tevârüd iden tahrîrât ve arz ve mahzar mefâhîminin ve donanma-yı [hümâyûn] sefâ'iniyle ol-taraflarda olan deryâ kapudânı ve Bahr-ı Siyâh cânibi ser-askeri Vezîr Gâzî Hasan Paşa'nın tahrîrâtı mazmûnuna nazaran düşman-ı dînin berren ve bahren Özi Kal'ası'na sû'-i kaskında fâsidiyle tedârük ve iştigâli ve Özi Kal'asında mevcûd olan asâkir kifâyet derecesinden dîn olup tîz elden kal'a-i mezkûreye on beş yigirmi bin mikdârı piyâde ve süvârî asker erîşdirilmesi farz mesâbesinde olduğu ve Anadolu'nun sol kolunda Özi'ye müretteb olan asâkirden girüye kalanların serî'an sevkleri husûsu Trabzon vâlisi Soğucak cânibi ser-askeri Vezîr Hüseyin Paşa'ya rikâb-ı hümâyûn tarafından mü'ekked emr-i âlî tenbîh olunmuş idüğü beyânıyla İsmâil cânibi ser-askeri Vezîr Hacı Hasan Paşa ne vechle ve ne tarikle olur ise olsun kapudân-ı deryâ vezîr-i müşârun-ileyhin kendüye olan tahrîrâtında iş'âr olduğu vechle İsmâil ordusundan külliyyetlü süvârî ve piyâde asker ifrâz ve üzerlerine zabt u rabtlarına kâdir bâşbûğ ta'yîniyle ucâleten Özi Kal'ası imdâdına erîşdirmeğe dâmen-i dermiyân-ı gayret eylemesi için İsmâil ser-askeri müşârun-ileyhe hitâben mü'ekked. Evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf kıt'a 1.

[Hüküm No: 15]

Hâlen liman nâzırı olup Bahr-ı Sefid'de me'mûr kalyonları eşyâlu çamlıcalar üzerlerine kapudân-ı hümâyûn pâyesiyle bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle bâşbûğ nasb ve ta'yîn olunan Memi Kapudân zîde mecdühû yanına? me'mûr olanlar ile Cezâyir-i Bahr-ı Sefid muhâfazasına me'mûriyyetlerini mutazammın mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan emr-i şerîfde beyân olunduğu vechle Cezâyir sefinelerine ilhâk ve

cümlesi bir yere gelüp düşman sefinelerinin ahz u girift ve ihrâk ve igrâk olunmaları emrine şedd-i nitâk ve hamiyet ve Cezâyir ve sevâhilin asker-i düşmandan te'minine dikkat eylemeleri için liman nâzırı mûmâ-ileyhe ve ma'iyetine müretteb kalyonlar ve çamlıcalar kapudân ve rü'esâsına. Evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde.

[5]

[Hüküm No: 16]

Kapudân-ı deryâ Vezîr Gâzî Hasan Paşa ma'iyetinde olan donanma-yı hümâyûn sefâ'ini ile Özi taraflarında lenger-endâz ikâmet ve birkaç def'a düşman-ı dînin donanma-yı menhûsesiyle mukâbele ve muhârebe üzre olduğu ve Özi'ye Anadolu cânib[in]den külliyyetlü asker tesyîri melhûz iken fakat tevârüd iden asâkir on üç on dört bayrakdan ibâret olup mâ'adâ bin bir nefer gelmediği gerek kapudân-ı deryâ vezîr-i müşârun-ileyhin Der'aliyye'me tevârüd iden tahrîrâtında ve gerek Özi tarafından gelen tahrîrât ve arz ve mahzarda muharrer olmağla Özi ve mahâll-i sâ'ireye müterettib olan tavâ'if-i askeriyyeden girüye kalanların bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem tesyîr olunmaları ve Trabzon vâlisi ve Soucak cânibi ser-askeri Vezîr Seyyid Hüseyin Paşa'ya bu husûs birkaç def'a evâmir-i şerîfe ile tenbîh olunmağla ne vechle olur ise olsun Özi cânibine mikdâr-ı kifâye asker imrâr eyledikten sonra muhâfaza-i sevâhil ve enhâya kâdir ve her vechle hidemât-ı mühimme te'diyesine liyâkati bâhir kendüye mu'âdil birini tarafından mütesellim nasb ile kendü dahî muktezâ-yı me'mûriyyeti üzre Soğucak tarafına müddet-i kalîle zarfında güzâr ve kapudân-ı deryâ müşârun-ileyhe ve Soğucak bâşbüğü vesâ'ir lâzım gelenler ile muhâbere ve ittifâk merâsimine ri'âyet ederek ser-askerliğini mutazammın ordu-yı hümâyûn[dan] ısdâr olunup rikâb-ı kâm-yâbdan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnla muvaşşahan kapucu Dârendeli âdemleri Mîr Mehmed dâme mecdühû mübâşeretiyile tarafına tesyîr olunan diğer emr-i âlî-şânda mûnderic vesâyâ muktezâsı üzre harekete sarf-ı nakdîne-i vüs' u iktidâr ve mâ'adâ girüye kalan tavâ'if-i askeriyyeden ordu-yı hümâyûna ve Soğucak ve Anapa taraflarına ve Özi'ye me'mûrlar bir taraftan tevârüd eyledikçe eğlendirmeyüp verâsından pey-der-pey mahall-i me'mûrlarına tesyâr olunması mütesellimine vesâ'ireye tenbîhi lâzım gelenlere tavsiye olunması için Soğucak cânibi ser-askeri müşârun-ileyhe kemâl-i te'kîd ve tehdîdi hâvî. Evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde.

[Hüküm No: 17]

Veziir-i Mükerrerem Tayfur Paşa ile ma'iyyetine mübâşir ta'yîn olunan Mirâhûr-ı Sâni Vekîli Kapucubaşı Hacı Hüseyin Ağa'nın Edirne'den İsmâil'e varınca esnâ-yı râhda ve yemîn ve yesârda vâkı' kasabât ve nevâhî ve kurâda eli kılıca kâdir askerî tâ'ifesinin cümlesini tesyîr ve mâ'adâsını dahî onardan tahrîk ve îsâl mâddesinde ma'iyyetlerinde bulunup asker ihrâcî emrinde medâr olmak için rikâb-ı hümâyûndan çend nefer kâr-güzâr hâssa hasekileri ta'yîn olunduğu beyânıyla iktizâsına göre istihrâcları ve askerinin bir kadem akdem İsmâil arzusuna tesyîr ve firârîlerin dahî i'âdelerine ihtimâm olunması bâbında müşârun-ileyhe başka ve asâkirin ihrâcî husûsuna ve müşârun-ileyh ma'iyyetine erişdirmeğe ikdâm eylemesi için Edirne bostancıbaşısına başka ve sevk-i asâkir husûsunda te'kîd zımında mübâşir-i mûmâ-ileyhe başka. Fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde evâmir-i şerîfe 3.

[Hüküm No: 18]

Avar ve Kundak Hânı Ac? Hân ve Şoşi ve Karabağ Hânı İbrâhim Halîl Hân muktezâ-yı me'mûriyyetleri üzre Çıldır vâlisî ve ol-havâlî ser-askeri vezîrim mükerrerem Süleyman Paşa ile Tiflis hudûduna mülâkât için lede'l-azîme ser-as[ker]likden infisâli şüyû'una mebnî mu'âvedet eyledikleri resîde-i sâmi'a-i hüsrevâne olup ancak vezîr-i müşârun-ileyhin iştidâd-ı illet-mizâcî ihtiyârıyla ser-askerlikden infisâli her ne kadar tasmîm olunmuş ise dahî yine kemâ-kân ser-askerliği te'yîd ve iktizâ iden husûsâtın icrâsı emr-i şerîf ile te'kîd olunmuş olduğu beyânıyla mukaddem ve mu'ahhar emsile-i hümâyûnla iş'âr olunduğu üzre ser-asker-i müşârun-ileyhe ve E[r]zurum vâlisî vesâ'ir iktizâ idenler ile bi'l-muhâbere hareket ve bir vechle himmetlerine fûtûr getürmeyüp dîn gayretini iltizâmıla küffâr-ı li'âmndan ahz-ı intikâma himmet eylemeleri için hânân-ı müşârun-ileyhimâyâ başka başka. Fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde emsile-i hümâyûn 2.

[Hüküm No: 19]

Bahr-ı Sefîd'e me'mûr kalyonlar ve sâlyânelü çamlıcalar üzerlerine bâşbûğ olan Memi ve Ali kapudânların Der'aliyye'ye gelen tahrîrâtlarında Moton ve Koron vesâ'ir ol-havâlîde düşman sefneleri olmadığı ve Meyis Adası'na îsâl-i hasârdan sonra ne tarafa gitdikleri bilinemediği ve adalar arasına avdet eyledikleri münderic olup lâkin Cezâyir sefnelerine iltihâk-birle Akdeniz cezîresine ve adalarını muhâfaza ve râst

geldikleri ve haber aldıkları düşman sefinelerinin üzerlerine varup igrâk ve ihrâk eylemeleri muktezâ-yı me'mûriyyetlerinden iken bir gûne semere-i me'mûriyyetleri müşâhede olunamadığı ve ada-i mezkûrenin istilâsı kusûrlarından neş'et etmiş olduğu beyânıyla ba'de'l-yevm müteyakkızâne hareket eylemeleri için kemâl-i tevbihi muhtevî bâşbüğ-ı mûmâ-ileyhe ve kapudân ve rü'esâ-yı sâ'ireye hitâben fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202. Emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 20]

İznik'de sâkin Hayreddin Paşa-zâde Kapucubaşı Ali Beğ'in iki yüz nefer asker ile olduğu mahalden hareket ve doğru Mesevri'ye varup sâ'ir me'mûrlar ile bi'l-ittifâk leyl ü nehâr muhâfazaya dikkat ve ol-tarafların istikmâl-i levâzım-ı muhâfazalarına dâ'ir lâzım gelen tedâbirin icrâsı için keyfiyeti Der'aliye'ye tahrîr ve inhâya müsâra'at eylemesi için me'mûriyyetini muhtevî fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târihinde emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 21]

Trabzon vâlisi ve Soğucak ser-askeri Vezîr-i Mükerrrem es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Paşa mukaddem ve mu'ahhar bâ hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn sudûr iden evâmîr-i şerîfede tafsîl olunduğu vechle bir ân akdem kâffe-i levâzımını tekâmîl ile vusûl-i emr-i âlîşâna dek hareket etmemiş ise bilâ tevakkuf muktezâ-yı me'mûriyyeti üzere savb-ı maksûda azîmet ve keyfiyet-i hareket ve vusûlünü Der'aliyye'ye tahrîr ve iş'âra dikkat eylemesi için tenbîhât-ı mukteziyye derciyle isti'câli hâvî fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târihinde emr-i şerîf 1.

[6]

[Hüküm No: 22]

Şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn mücebince kapudân paşa hazretlerinin rûz-ı Kâsım'a dek Özi cânibinden tevakkuf ideceği tahrîrâtında mastûr olup ancak donanma-yı hümâyûn sefâ'ininde su irüp ta'mîr ve terhîne muhtâc olan sefinelerin tersâne-i âmireye getürmeğe kifâyet idecek mikdârı neferâtından ziyâdesini ma'iyyetinde kalan sefinelere ihrâc-birle birer ikişer Der'aliyye'ye irsâle mübâderet eylemesi için sudûr iden hatt-ı hümâyûn mücebince tenbîhi hâvî müşârun-ileyhe. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târihinde emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 23]

Özi kal'ası için Âsitâne-i Sa'âdet'den onar akça ile tahrîr olunan üç bin mikdârı dalkılıç neferâtından tîz elden üç yüz neferi tahrîr ve sefineler ile Özi cânibine tesyîr olunduğu ve mâ'adâsı dahî bir taraftan tahrîr ve ol-tarafa tesbîl olunacağı beyânıyla gerek neferât-ı mezkûrenin ve gerek bundan böyle bir taraftan tahrîr ve irsâl olunanların vusûllerinde kal'a-i merkûmeye idhâlleri husûsuna sarf-ı makderet ve vusûle ve kal'aya dühûllerini mikdârlarını tasrîhiyle Der'aliyye'ye iş'âra müsâra'at eylemesi için kapudân paşa[ya] hitâben. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 24]

İsmâil ordusuna asâkir sevğine me'mûr Vezîr-i Mükerrerem Tayfur Paşa tarafından Der'aliyye'ye vârid olan tahrîrâtta Zağra-i Atîk müte'ayyinlerinden kuzâtdan Hacı Emin Efendi hâkim ile müttefikan matlûb olan askeri vermediklerinden başka derûn-ı şehride muhtefî olan beş yüzden mütecâviz firârlere ruhsat-birle vâfir sekbân cem' ve üzerine hücum eylediklerinden bahs ile merkûm, kazâ-i mezkûrdan ihrâc etdirilmedikçe ol-havâliden asker ihrâcı müte'assir olacağı tastîr olunmakdan nâşî merkûmun kazâ-i mezbûrdan ber vech-i suhûlet ihrâc ve ordu-yı hümâyûna irsâl ve ihzârı husûsuna mübâderet eylemesi için müşârun-ileyhe hitâben. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 25]

İsmâil ordusunda külliyyetlü asâkir mevcûd bulunup Özi vesâ'ir mahallere imdâd olunmak için Kırkkilise'den İsakçı ve Babadağı'na varınca vâkı' kazâların eli kılıca kâdir bi'l-cümle askerî ve gayr-ı askerî cümlelerin ittihâdları ve ocakdan ta'yîn olunan turnacıbaşının mübâşeretle ucâleten yerlerinden ihrâc ve üzerlerine birer bâşbûğ nasbıyla bir taraftan İsmâil cânibi ser-askeri Vezîr-i Mükerrerem el-Hâcc Hasan Paşa'nın ma'iyetine îsâle mübâderet ve mâ'adâsının dahî ardlarını alup girüde kalanları ve firâr idenleri sürerek doğru ordu-yı merkûma ba'de'l-îsâl vusûllerini be-her kazâdan kaç nefer ihrâc olunduğunu müş'ir iktizâ iden tahrîrât ile Der'aliyye'ye ve cânib-i ocağa avdet eylemesi için turnacıbaşı-yı mûmâ-ileyhe ve hükkâm ve zâbitâna hitâben başka ve Edirne[den] Silistre'ye varınca vâkı' olan kazâların kezâlik eli kılıca kâdir bi'l-cümle askerî ve gayr-ı askerîsini ihrâc ve İsmâil cânibi ser-askeri ma'iyetine îsâl eylemeleri

içün Edirne mollasına ve kazâhâ-yı merkûmenin hükkâmına ve ocakdan asker ihrâcına mübâşir ta'yîn ve tesyîr olunan diğêr turnacıbaşı ve zikr olunan kazâların yeniçeri zâbitleri ve şehîr kethüdâları ve serdârân ve kethüdâyerleri vesâ'ir bi'l-cümle zâbitânına hitâben başka ocak mektûbları müceblerince. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde evâmir-i şerîfe 2 kıt'a.

[Hüküm No: 26]

Kırkkilise'den İsakcı ve Babadağı'na varınca esnâ-yı râhda yemîn ve yesârda vâkı' kazâların eli kılıca kâdir bi'l-cümle askerî ve gayr-ı askerî[si]ni cümlelerin ittifâk ve mukaddem bâ emr-i âlî ve mektûb-ı ocak ve asâkir ihrâcına ta'yîn olunan turnacıbaşının ikdâmıyla yerlerinden ihrâc ve üzerlerine birer bâşbüğ nasbıyla İsmâil ser-askeri ma'iyetine irsâllerine mübâderet ve ihrâc-ı asâkire mûmâna'at idenler her kim olur ise olsun haklarından gelinmek için keyfiyyetlerini Der'aliyye'ye i'lâma müsâra'at olunmak için kazâhâ-yı merkûmenin hükkâm ve zâbitânıyla sürücü ta'yîn ve tesyîr kılınan silahşöre hitâben te'kîd ve tenbîhi hâvî mufassal ve meşrûh başka ve Edirne'den Silistre'ye varınca Uzuncaabad-ı Hasköy ve Çirmen ve Çırpan ve Kızanlık ve Dimetoka ve Zağra-i Atîk ve Cedîd ve İslimiye ve Karınabad ve Şumnu? ve Hezargrad ve Ruscuk ve Tırnovi ve Osmanpazarı ve Eskicuma ve Yenipazar ve Silistre kazâlarıyla esnâ-yı râhda ve yemîn ve yesârda vâkı' sâ'ir kazâların eli kılıca kâdir bi'l-cümle askerî ve gayr-ı askerîsini mahallerinden ihrâc ve ser-asker-i müşârun-ileyh ma'iyetine irsâl eylemeleri için Edirne mollasına ve bostancıbaşına ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından sürücü ta'yîn ve tesyîr olunan Nîmetîbeğ-zâde Mîr İbrâhim ve kazâhâ-yı merkûmenin kuzât ve nüvvâbı ve yeniçeri zâbitleri vesâ'ire hitâben. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf-i mü'ekked ve müşedded 2 kıt'a.

[7]

[Hüküm No: 27]

Harbrut[Harput] sâkinlerinden Genç Osman bedeninden darb ü harbe kâdir bin ve Çarsacak'da sâkin Köse Hacı Abdullah beş yüz nefer ve Malatya'da sâkin Cüce Mahmud Ağa-zâde Han Beğ bin nefer süvârî asker tertîb ve istishâb-birle oldukları mahallerden kalkup bir gün evvel münâsib iskeleden sefâ'ine rûkûb ve Soğuca[k]'a vusûl ve Soğucak Bâşbüğü Vezîr-i Mûkerrem Mustafa Paşa ma'iyetinde hidemât-ı guzâta kıyâm ve müsûl eylemeleri için mûmâ-ileyhime ve mûmâ-ileyhimi savb-ı

me'mûrlarına tesyîre Der'aliyye'den mübâşir ta'yîn olunan dergâh-ı âlî gedüklülerinden Mustafa zîde mecdühûya hitâben başka başka ve mûmâ-ileyhim Genç Osman ve Köse Hacı Abdullah ve Han Beğ'i me'mûr oldukları vechle ol-mikdâr süvârî asâkir ile yerlerinden tahrîk ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle savb-ı maksûda tesyîr husûsuna hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan Keban ve Ergani Ma'denleri Emîni el-Hâcc Yusuf zîde mecdühûya hitâben başka. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde evâmir-i şerîfe 2 kıt'a.

[Hüküm No: 28]

Dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Mihaliç voyvodası Banfiruz-zâde Lütfullah Ağa inşâsına me'mûr olduğu on kıt'a şalope sefinelerinin üç kıt'ası tekmîl ve tersâne-i âmireye tesyîr olunup bâkî kalan yedi kıt'asının dahî mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe müceblerince serî'an tekmîl ve esnâ-yı râhda muhâfaza ve i'mâlleri esbâbının istishâbıyla bir sâ'at evvel tersâne-i âmireye tesyîri husûsuna ikdâm eylemesi için mûmâ-ileyhe hitâben. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 29]

Edirne'den İsmâil ordusuna ve Özi'ye varınca esnâ-yı râhde ve yemîn ve yesârda vâkı' kazâların eli kılıca kâdir askeri ve gayr-ı askerîsini yerlerinden ihrâc ve üzerlerine ahâlî-i kaza taraflarından sergerde nasb olunarak İsmâil ser-askeri ma'iyetine ve vilâyetlerinden girü kalanları sürerek İsmâil'e ve ândan Özi Kal'ası'na îsâle ikdâm ve be-her kazâdan kaç nefer gönder[di]ğini Der'aliyye'ye ifhâm eylemeleri için Vezîr-i Mükerrerem Tayfur Paşa'ya ve kapucubaşı Hüseyin Ağa'ya ve zikr olunan kazâların hükkâm ve zâbitân ve iş erlerine hitâben te'kîdi hâvî fi evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 30]

Diyarbakır vâlîsi olup Anadolu'nun sağ ve orta kollarından sefer-i hümâyûna me'mûr asker sürücüsü Vezîr-i Mükerrerem Fîruz Paşa mukaddem ve mu'ahhar sudûr iden evâmir-i aliyye müceblerince muktezâ-yı me'mûriyyeti üzre zikr olunan kolların sefer-i hümâyûna me'mûr sunûf-ı askerîyyesini ve hurûcları ikdâma menût olanları yerlerinden ihrâc ve ordu-yı hümâyûna irsâl eyleyerek ardlarını alup kendüsü dahî mükemmel kaptanı halkıyla ordu-yı hümâyûna vâsıl olması me'mûl iken asker sevki bahânesiyle reh-i râstı olmayan Haleb cânibinde ayak sürüyerek geşt ü güzâr eylediği

mesmû' olmağla ba'de'l-yevm ol-taraflarda vesâ'ir bir mahalde betâ'et üzre harekete cesâretten mücânebet ve savb-ı maksûda vusûle müsâra'at eylemesi için te'kîdi hâvî. Fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 31]

Drama'da sâkin Nâzır-zâde Mehmed Ağa miyâne-i emsâlinde istikâmetle şöhret-şi'âr olduğuna binâ'en Drama'da kâ'in hânesinde ikâmet ve evâmir-i şerîfe ile uhdesine ihâle olunan hidemâtı pür-hubûk[hubûr]-ı rızâ rü'yete bezl-i kudret ve ahâlî ve re'âyâ fukarâsına ta'addî vukû'a gelmemesi esbâbının istihsâline dikkat eylemesi beyânıyla mûmâ-ileyhin dergâh-ı âlî kapucubaşılığı ihsânıyla kadri terfî' kılındığını mübeyyin fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 32]

Özi Kal'ası muhâfazası için tîz elden askerî ve gayr-ı askerî eli kılıca kâdir külliyyetlü asâkir eriştirilmesi ve bu bâbda her kim mûmâna'at ider ise haklarında tertîb-i cezâdan gayrı mu'âmele olunmayacağı beyânıyla evâmir-i şerîfe sâdır olmuş iken mu'ahharan asker tesyîrine dâ'ir sâdır olan emr-i âlî, sürücü ta'yîn olunan dergâh-ı âlî kapucubaşılardan Nîmetîbeğ-zâde İbrâhim dâme mecdühû ile lede'l-vusûl Edirne'de sâkin hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan Mehmed ve âdemleri Seyyid İbrâhim Beğ, husûs-ı mezbûrun rü'yet ve temşiyetinde ızhâr-ı kusûr ve rehâvet ve çiftliklerine azîmet idecekleri resîde-i sâmi'a-i şehriyârâne olmakdan nâşî fi-mâ ba'd bu makûle hareketden mücânebet ve akllarını başlarına devşirüp ve bu günleri bir hoşca mülâhaza iderek ber vefk-i matlûb ibrâz-ı hidemât ve gayret eylemeleri için tenbîh ve tahzîri hâvî mûmâ-ileyhe hitâben fi evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 33]

Bi-mennihî te'âlâ evvel bahârda Bahr-ı Sefîd ve Siyâh'a ihrâc olunacak sefâ'in-i donanma-yı hümâyûnun techîzi için Tersâne-i Âmire'de amelenin vefret üzre mevcûd bulunması lâzîmeden olduğu beyânıyla ücret-i sefineleriyle Bahr-ı Siyâh Ser-askeri Vezîr-i Mûkerrem Gâzî Hasan Paşa Hazretleri'nin buyurulduları mücebelerince Dimyat ve İskenderiye'den ellişer nefer kalafatçı tertîb ve Tersâne-i Âmire'ye irsâl eylemeleri için Dimyat ve İskenderiye kâdîlarına ve gümrük emînlerine ve İskenderiye'ye me'mûr Kürd Mustafa Kapudân'a vesâ'irlere hitâben fi evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde evâmir-i şerîfe 1 kıt'a.

[8]

[Hüküm No: 34]

Mededkârî-i Bârî ile Nemçe keferesinin medâr-ı i'tinâları olan Muhâdiye Boğazı ve kasaba ve kal'ası ve bir kaç metîn palankaları ve İnlik ve Vâm?-ı Kebîr Kal'aları âverde-i kabza-i teshîr ve yu'add ve lâ yuhsâ asâkir-i menhûse-i a'dâ tum'a[tu'me]-i şîr-i şemşîr ve niceleri esîr ve baş ceneralleri dahî maktûl olduğu ve mâl-ı ganâ'im ile asker-i İslâm mütena'im olduklarını tebşîr siyâkında Anadolu'nun üç koluna evâmir-i şerîfe tesyâr olunduğu ve Moskov keferesinin dahî İsloçlu? ile muhârebesi derkâr ve vücûhla za'f ve ızdırâbı bedîdâr idüğü beyânıyla mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe müceblerince me'mûr olduğu vechle amel ve hareket eylemesini ve zuhûr iden fütûhât-ı celîle ile hisseyâb-ı sürûr olmasını mutazammın Trabzon Vâlisi ve Soğucak Ser-askeri Vezîr-i Mükerrerrem Seyyid el-Hâcc Hüseyin Paşa Hazretleri'ne hitâben fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emri şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 35]

Edirne bostancıbaşı, Edirne ve havâlisinde vesâ'ir hükûmeti dâhilinde eli kılıca kâdir askeri yerlerinden ihrâc ve Özi'ye asker sevkine me'mûr Vezîr-i Mükerrerrem Tayfur Paşa ma'iyetine irsâl eylemesi me'mûl iken semere-i ikdâm müşâhede olunmadığı ve Edirne'den Silistre'ye varınca esnâ-yı râhda ve yemîn ve yesârda vâkı' kazâlarda olan darb ü harb erbâbının Özi Kal'ası imdâdına erişdi[ri]lmelerini bâbında ta'yîn olunan Sürücü Nimetîbeğ-zâde Kapucubaşı Mîr İbrâhim ile lede'l-vusûl bostancıbaşı mûmâ-ileyh asker tahrîri bahânesiyle etrâfda geşt ü güzâr ve Edirne'de sâkin hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan Mehmed ve dâmâdı ... çiftliklerinde mezâkları icrâsına ictisâr eyledikleri tahkîk olunmakdan nâşî kendülere tevbîhi mutazammın emri şerîfle tenbîh te'kîd olunduğu ve her kim ihrâc-ı askere mûmâna'at ve te'hîr-i maslahata cesâret ider ise hakkında tertîb-i cezâdan gayrı mu'âmele olunmayacağı beyânıyla Edirne'den askerî ve gayr-ı askerî bi'l-cümle darb ü harb erbâbını yerlerinden tahrîk ve kapucubaşı-yı mûmâ-ileyh ma'rifeti ve cümlelerin ittihâdlarıyla Özi cânibine tesyîre ikdâm eylemesi için Edirne bostancıbaşının sarrâcbaşısı olup Edi[r]ne'de bostancı vekîline hitâben fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emri şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 36]

Özi kal'ası muhâfazası için Der'aliyye'den tertîb ve güşâd olunup be-her bayrağı yüz yigirmişer nefer olmak üzere on yedi aded dalkılıç bayrakları tashîh ve bedergâh ve Âsitâneli olarak imzâluları iki kıst ulûfeleri yedlerine teslim ve ocağ-ı âmireden üzerlerine Turnacıbaşı Ali zîde mecdühû bâşbûğ ta'yîn ve neferât-ı mezkûre ile ma'an Özi Kal'ası'na tesyîr olundukları beyânıyla bi-mennihî te'âlâ vusûllerinde neferât-ı merkûmeyi kal'a-i mezkûrede hidmet-i muhâfazada istihdâm eylemeleri için Özi Muhâfızı Vezîr-i Mükerrerem Hüseyin Paşa'ya ve kal'a-i merkûmede olan yeniçeri ve cebeci ve topçu zâbitlerine hitâben fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 37]

Bandırma'da sâkin Şerîf Lutfullah bedeninden beş yüz nefer ve Edincik'de sâkin Mehmed Beğ ve Edincik kazâsına tâbi' [boşluk] nâm karyede sâkin Osman ve İnegöl Brusa[Bursa] kazâsına tâbi' Hamza Beğ karyesinde sâkin Mehmed Emin Beğ kudretleri mertebe asker ile rûz-ı Kâsım'dan mukaddem meştâ-yı ordu-yı hümâyûnda mevcûd bulunmaları için me'mûriyyetlerini şâmil fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 4 kıt'a.

[Hüküm No: 38]

Ordu-yı hümâyûndan sâdır olan mâliyye emr-i şerîfi mücebince Kâsım'dan mukaddem mevcûd bulunmak üzere meştâ için ma'rifetiyle tahrîri fermân olunan beş yüz nefer mîrî piyâdenin ber müceb-i sûret-i defter îcâb iden bahşîş ve ulûfe ve çadur ve levâzım-ı sâ'irelerini rikâb-ı hümâyûn hazînesinden i'tâ olunan akçadan tevzî' ve iştirâ' birle bi'n-nefs istishâb birle [ordu]-yı hümâyûna vusûle sür'at eylemek üzere sâdır olan emr-i âlîşânın isti'câlini muhtevî Kızanlık'da sâkin za'îm Mustafa ve mûmâ-ileyhi mahall-i me'mûruna tesyîre Der'aliyye'den mübâşir ta'yîn olunan [boşluk] zîde kadrühümâyâ hitâben. Fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[9]

[Hüküm No: 39]

Mededkârî-i Bârî ile bu esnâlarda Nemçe keferesinin medâr-ı i'tinâları olan Muhâdiye Boğazı ve kasaba ve kal'ası ve palankaları ve bunlardan mâ'adâ İnlük ve

Vâme?-i Kebîr âverde-i kabza-i teshîre ve asâkir-i menhûse-i a'dâ tu'me-i şemşîr ve niceleri esîr ve baş ceneralleri dahî maktûl olduğu menkûl olup mâl-ı ganâ'im ile asâkir-i İslâm mütena'im oldukları tebşîr ve sefere me'mûr olanlardan girüye kalanların tesyîrlerini isti'câl siyâkında Anadolu'nun üç koluna başka başka mufassal ve meşrûh fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde evâmir-i şerîfe 3 kıt'a.

[Hüküm No: 40]

Sâbıkâ rikâb-ı hümâyûn kâ'im-makâmı vezîr-i mükerrerem sa'âdetlü Hasan Paşa Hazretleri'nin hasbe'l-vakt ve'l-hâl kâ'im-makâmılığından infisâli iktizâ etmiş olduğu beyânıyla birkaç gün zarfından hisâb ve kitâbını kat' ve Der'aliyye'denhareket ve Edirne'ye varup ordu-yı hümâyûn tarafından Bahr-ı Sefîd Boğazı muhâfazasına veyâhûd âhar mahalle me'mûriyyetini hâvî emr-i âlî-şân vürûduna dek ol-tarafda ikâmet ve esnâ-yı ikâmetinde sâdır olan emr-i şerîf ile hurûcu matlûb olan bostânî neferâtı vesâ'ir harb u darb erbâbını yerlerinden ihrâc ve Özi cânibine irsâle ikdâm eylemesi için vezîr-i müşârun-ileyhe hitâben fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 41]

Deryâ kapudânı Vezîr-i Mükerrerem Gâzî Hasan Paşa Hazretleri ma'iyetinde olan donanma-yı hümâyûn sefinelerinden su irüp ta'mîr ve terhîne muhtâc olanları ba'z-ı furtuna ve telâtum-ı emvâc-ı deryâ hasebiyle kazâ resîde olmak ihtimâli der-kâr olduğundan neferâtından tersâneye îsâl idecek mikdârından ziyâdesini kalan sefinelere ihrâc-birle Der'aliyye'ye gönderilmek üzere bâ hatt-ı hümâyûn emr-i şerîf sâdır olmuş iken şimdiye dek bir kıt'ası tevârüd eylemeyüp bundan böyle kebîr kalyonların tevkîfleri me'âza'llâhü te'âlâ hatarı müstelzim ve muktezâ-yı tahzîri üzre? bu tarafa gönderilmeleri ve ânîce donanma-yı hümâyûn ile ol-taraflarda kendünün bulunması farz mertebesinde olduğu ve meclis-i meşveretden ittifâk-ı ârâ' ile karâr-gîr olan sûret, kâ'im-makâm paşa hazretleri tarafından tahrîr etdirilen kâ'ime de derc olunduğu beyânıyla beyâz üzerine şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn mücebince amel ve hareket eylemesi için müşârun-ileyhe hitâben fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 42]

Mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe müceblerince Edirne'den Silistre'ye varınca esnâ-yı râhda ve yemîn ve yesârda vâkı' kazâlardan askerî ve gayr-ı

askerî ile kılıca kâdir olanları yerlerinden ihrâca mûmâna'at iden Edirne'de sâkin hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan Mehmed ve dâmâdı Mîr İbrâhim mu'ahharan kemâl-i tevbîh ve tehdîdi muhtevî emr-i şerîf sâdır olduğu ve mûmâ-ileyhimânın Edirne'den asker ihrâcına adem-i kudret ve def' suverini ızhâra cesâretlerini vesîle ile Edirne'den hareket ve Dimetoka'ya azîmet eylemesi mûnâfi-i me'mûriyyet olduğu beyânıyla ba'de'l-yevm me'mûr olduğu vechle kazâlardan matlûb olan askerin ardları alınmadıkça bir hatve ilerüye hareketden mücânebet eylemeyi muhtevî Edirne'den Silistre'ye varınca asker sürücüsü Nimetîbeğ-zâde Kapucubaşı İbrâhim Beğ'e hitâben fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 43]

Özi'ye asker sevkine sürücü olan Nimetîbeğ-zâde Kapucubaşı Mîr İbrâhim yedinde olan emr-i âlî-şân ile Özi'ye lede'l-vürûd hâcegândan Mehmed ve Seyyid İbrâhim Beğ emr-i âlî-şân kırâ'et olunduğu esnâda hâzır olup ba'dehû çiftliklerine azîmet ve matlûb olan askerin ihrâcında rehâvet eyledikleri ihbâr olunduğu ve mu'ahharan ısdâr olunan emr-i şerîf kırâ'et? ve mücebince harekete dikkat olunması kapucubaşı mûmâ-ileyh tarafından beyân olundukda mîr-i merkûm vesâ'irleri a'zâr-ı gûnâ-gûn eyledikleri bi'l-ihbâr âşikâr olduğu beyânıyla bu makûle hareketleri vâkı' ise keyfiyyetleri Der'aliyye'ye tahrîr ve i'lâm eylemesi için Edirne mollasına ve mûmâ-ileyhimâyâ hitâben te'kîd ve teşdîdi hâvî fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[10]

[Hüküm No: 44]

Moskov keferesinin Özi Kal'ası hasr ve tazayyuka ibtidâr ve Hotin ve Bender Kal'aları'na dahî sû'-i kasdı zâhir olduğundan Kırkkilise'den İsakçı ve Babadağı'na ve Edirne'den Silistre'ye varınca ve esnâ-yı râhda ve yemîn ve yesârda vâkı' kazâların bi'l-cümle eli kılıca kâdir askerî ve gayr-ı askerîsini ihrâc ve Özi'ye imdâd için İsmâil ordusuna irsâl olunmaları bâbında mukaddem ve mu'ahhar evâ[mir]-i aliyye ısdâr ve âdemlerinden turnacıbaşılar ve ma'iyyetlerine ocak çavuşları terfik olunduğu ve zikr olunan kazâlardan yine asâkir ihrâc ve girü kalanları dahî sürerek İsmâil ve Özi'ye îsâllerine ikdâm eylemek üzere dergâh-ı âlî kapucubaşıları ve hâssa silahşörlерlerinden bireri ta'yîn ve tesyîr kılındığı ve şimdiye kadar berülerde olan kazâların askerî ve gayr-

1 askerîsinin mahall-i me'mûrlarına varmaları me'mûl iken haber-i vârid olmaması Vezîr-i Mükerrer Tayfur Paşa'nın rehâvet ve vardığı mahallerde hilâf-ı rızâ harekete cesâretinden ve asâkir-i matlûbenin ihrâc ve irsâllerinde mûmâna'at ve darb ü harbe kudreti vâir iken azîmetde tereddüd vukû'undan iktizâ eylediği ve tekrâr Babadağı ve Silistre'ye varıncaya dek vâkı' kazâlara başka başka evâmir-i şerîfe ısdâr ve iki nefer hasekiler ile tesyâr etdirildiği beyân olunarak ne vechle olur ise olsun matlûb olan asâkiri yerlerinden ihrâc ve kat'â eğlendirmeyüp Özi Kal'ası'na irsâllerine dikkat ve bir cânibinden ihrâc olunanlarını sürerek Özi'ye îsâl, kethüdâsını veyâhûd bir münâsib âdemîsini ta'yîn ve kendüsü dahî verâlarından mu'ahhar ve mukaddem sâdır olan evâmir-i aliyye mûceblerince sürerek savb-ı maksûda îsâl eylemek üzere müşârun-ileyhe fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 45]

Kandiye muhâfızı olup hulûl-i ecel-i mev'ûduyla âzim-i dâr-ı bekâ olan Silahdâr Mehmed Paşa'nın muhallefâtı zabtı için mâliyyeden emr-i âlî ısdâr olunmak üzere idüğü ve müteveffâ-yı müşârun-ileyhin silahdârı [boşluk] kimesnenin Mora taraflarında olduğu ihbâr olduğu beyânıyla silâhdâr-ı merkûmu su'âl ve cevâb zımnında buldurup yanına âdem terfikiyle Der'aliyye'ne irsâl eylemesi için Mora Vâlîsi Vezîr-i Mükerrer Ahmed Paşa'ya hitâben fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 46]

Balıkesri[Balıkesir] sükkânından Buzcu-zâde Hasan zîde kadrühûnün sefere azîmete liyâkati bi'l-ihbâr âşikâr olmakdan nâşî bedeninden kudreti mertebe asker tedârük ve istishâb ve hâlen İsmâil Cânibi Ser-askeri Vezîr-i Mükerrer el-Hâcc Hasan Paşa'nın ma'iiyyetine varup hidemât-ı gazâda kıyâma müsâra'at eylemesi için me'mûriyyetini mutazammın fî evâhir-i sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 47]

Ordu-yı hümâyûn tarafından Özi cânibi başbûğluğu Varnalı-zâde Vezîr-i Mükerrer Selim Paşa'nın uhdesine ihâle olunmuş olduğuna binâ'en ordu-yı hümâyûndan me'mûr olduğu vechle kâffe-i levâzımını bir dakîka mukaddem tanzîm ve olduğu mahalden hareket ve Özi tarafına varup kal'a-i mezkûre muhâfazası için gerek Der'aliyye'den müceddeden tahrîr ve Özi'ye bahren tesyîr olunan dalkılıç neferâtından

ve gerek Kocaili ve Bolu ve Kastamonu taraflarından ihrâc ve îsâllerine ikdâm olunan on bir bin nefer âsâkirden ol-tarafa şimdîye dek bir ucdan tevârüd idenleri hemân celb? ve ne tarîkiyle olabilür ise Özi Kal'ası'na irsâl ve Moskov keferesinin Özi tarafında olan asker-i menhûsesinin kahr u istîsâllerine düşman-ı dînin Özi tarafında olan cem'iyetlerini tefrîke sarf-ı makderet iderek Özi Kal'ası'nı ve derûnunda olan cünûd-ı muvahhidini hasr ve tazayyukdan tahlîse ikdâm ve dikkat eylemesi için bâlâsı hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnuyla mu'anven fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 48]

Düşman-ı dînin Özi Kal'ası'nı hasr ve tazayyuka ibtidârı hasebiyle Özi Kal'ası muhâfazası için Bolu ve Kastamonu ve Kocaili sancaklarında eli kılıca kâdir matlûb olan on bin nefer asâkir serî'an ihrâc olunup ve be-her kazâdan ihrâc olunan asker üzerlerine bâşbüğlar nasbıyla münâsib iskelelerden sefinelere irkâb ve Özi'ye irsâl ve kışla için müretteb asâkirden tahrîr olunanlar dahî eğlendirilmeyüp asâkir-i mezkûreye on? ve Bolu ve Kastamonu sancaklarından dörder bin ve Kocaili'nden üç bine iblâğ ile savb-ı me'mura erişdirilmek bâbında ocak mektûbları mücebince başka başka evâmir-i şerîfe sâdır olmuş iken haberi vürüd eylemediği ve Varnalı-zâde Vezîr-i Mükerrerem Selim Paşa emr-i âlî ile Özi cânibine bâşbüğ nasb olduğu beyânıyla ve Kastamonu mütesellimine ve Kocaili ve Bolu ve Kastamonu sancaklarında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve hâssa hasekilerinden haseki ağalık pâyesiyle elviye-i mezkûrede vâkı' kazâlardan Özi Kal'ası'nın ihrâc sürücüsü ta'yîn olunan İsmâil ve Kocaili mütesellimi ve Bolu voyvodasına ve mukaddem ve mu'ahhar ihrâc-ı asâkire müte'ayyin silahşör ve turnacıbaşılar vesâ'irlere hitâben mu'ahhar ve mukaddem sâdır evâmir-i aliyem müceblerince sevk-i asâkirden ikdâm eylemelerini muhtevî fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 49]

Bu esnâda Nemçe keferesi bandırasıyla sagîr ve kebîr yigirmi altı kıt'a sefâ'in Akdeniz'e çıkup Bahr-ı Sefid Boğazı taraflarına gelmek irâde-i fâsidesinde oldukları bi'l-ihbâr resîde-i sâmi'a-i hümâyûn olduğu ve Bahr-ı Sefid cezîreleri ve Rum ve Anadolu sevâhilinin muhâfazaları lâzımeden idüğü beyânıyla mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfem müceblerince ordu-yı hümâyûna göndereceği beş yüz

neferden mâ'adâ bi'n-nefs Rodos cezîresine îsâline me'mûr olduğu bin neferi şimdiye dek îsâl eylememiş ise der-akab tedârük ve cezîre-i mezkûreye vusûle müsâra'at etmesi için Menteşe mütesellimi Hasan Çavuş-zâde'ye başka ve dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Aydın Muhassılı Cihân-zâde Mîr Hasan kethüdâsı veyâhûd sâ'ir bâşbûğ ile Bodrum'a mikdâr-ı kifâye asker gönderüp kendüsü dahî nezâret eylemek üzere başka ve Karaosman-zâde Hacı Ahmed dâme mecdühû bi'n-nefs sefer-i hümâyûna me'mûr olduğu askerden mâ'adâ bin nefer dahî vaz'ıyla Sakız'a göndermek üzere başka ve dergâh-ı âlî kapucubaşlarından İskeçe'de sâkin Mustafa dâme mecdühû kudreti mertebe me'mûr tahrîr olduğu asâkiri bâşbûğuyula Limni cezîresi ve muhâfazasına irsâl eylemek üzere başka isti'câli mutazammın fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde evâmir-i şerîfe 4 kıt'a.

[11]

[Hüküm No: 50]

Mededkârî-i Bârî ve imdâd-ı rûhâniyyet-i peygamberî salla'llâhü te'âlâ aleyhi ve sellem bu esnâda düşman-ı dîn ü devlet olan Nemçe keferesinin medâr-ı i'tinâları olan Muhâdiye Boğazı ve kasaba ve kal'ası ve muzâfâtından olanpalankaları ve bunlardan mâ'adâ İnik Kal'ası ve Dâme?-i Kebîr ve İnik Kal'ası civârında olan mağara âverde-i kabza-i teshîr ve lâ yu'add ve yuhsâ asâkir-i menhûse-i a'dâ tu'me-i şemşîr ve niceleri esîr ve esnâ-yı muhârebede baş ceneralleri maktûl ve alınan zahâ'ir-i mütenevvi'a ve mâl-ı ganâ'im ile asâkir-i İslâm mütena'im ve küffârın timur? Macar katanasıyla vukû' bulan ceng, Hisarcık cenginden berû zuhûra gelmemiş muhârebelerden olduğu beyânıyla hâlen Emîr-i Mekke-i Mükerrreme Şerîf Hazretleri'ne ve Cidde Vâlîsi Vezîr-i Mükerrrem İzzet Mehmed Paşa'ya ve Mekke-i Mükerrreme mollasına ve Cidde kâdîsına bu nusret-i azîmeyi i'lân ve işâ'at-birle ızhâr-ı levâzım-ı şâd-mânî ve meserret ve cümleden isticlâb-ı de'avât-ı hayriyye[ye] bezl-i himmet eylemeleri için fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 51]

Özi Kal'ası'nı düşman-ı dînin hasr ve tazayyuka ibtidârî hasebiyle Bolu ve Kastamonu sancaklarından sekiz bin ve Kocaili sancağından üç bin nefer asâkirin ihrâc ve Özi'ye irsâl ve îsâllerine dâ'ir mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe mücebberince matlûb askerinin rürücüsü olan Kocaili mütesellimine nezâret ve

Kocaili'nden ihrâc olunan asker üzerlerine kavıyyü'l-ıktidâr birini bâşbüğ nasb-birle gönderilecek sefineler ile Özi'ye irsâl ve kezâlik Bolu ve Kastamonu sancaklarından dörder bin neferin üzerlerine birer bâşbüğ nasbıyla Bolu voyvodası ve Kastamonu mütesellimi ma'rifetleriyle isticâr olunacak sefinelere irkâb ve irsâl ve kendüsü dahî ardlarını alup sefîneye rükûb ve Özi taraflarında olan deryâ kapudânı Vezîr-i Mükerrerem Gâzî Hasan Paşa ma'ıyyetine îsâl eylemesi için haseki ağalık pâyesiyle elviye-i mezkûreden matlûb olan asâkir-i mezkûrenin sürücüsü mûmâ-ileyhe vesâ'irlere hitâben mufassal ve meşrûh kemâl-i te'kîdi mutazammın fi evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 52]

Özi Muhâfızı Vezîr-i Mükerrerem Hâmid Hüseyin Paşa Hazretleri'nin selâm ağası olup müşârun-ileyhin hüsn-i şehâdet ve iltimâsına binâ'en bâ hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûn rûtbe-i refî'a-i mîr-i mîrânî ile kadr u şânı terfî' kılınan Selim dâme ikbâlühûnün vezîr-i müşârun-ileyh ma'ıyyetine re'y ve emriyle Özi Kal'ası'nın hidemât-ı muhâfazasında kıyâm ve müsûle ikdâm eylemek üzere me'mûriyyetini mutazammın fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 53]

Düşman-ı dînin Özi Kal'ası'nı hasr ve tazayyuka ibtidârı takrîbiyle Bolu ve Kastamonu sancaklarından sekiz bin ve Kocaili sancağından dahî üç bin nefer asâkir ihrâc ve kışla için müretteb askerden şimdiye kadar tahrîr olunanlar zikr olunan asâkire ilâve-birle Özi Kal'ası'na irsâl olunmak üzere bi'd-defe'ât evâmir-i şerîfe ısdâr olunduğu ve te'hîr-i maslahata sebep ve illet olanlar haklarında tertîb-i cezâdan gayrı mu'âmele olmayacağı beyânıyla elviye-i mezkûreden matlûb olan asâkiri ihrâc ve Özi'ye irsâl eylemeleri için Kastamonu mütesellimine ve elviye-i merkûmede vâkî' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve hâssa hasekilerinden ser-bostaniyân-ı hâssa ma'ıyyetine tezkirecibaşı olup haseki ağalık pâyesiyle yanına hassa hasekilerinden beş nefer haseki terfik-birle mahsûs mübâşir ve sürücü ta'yîn olunan İsmâil ve mukaddem ve mu'ahhar ihrâc-ı asâkire me'mûr silahşör ve turnacıbaşılara hitâben mufassal ve meşrûh kemâl-i te'kîdi hâvî fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf.

[Hüküm No: 54]

Moskov keferesi mecmû'-ı kuvvetiyle Özi Kal'ası berren ve bahren muhâsara üzere olduğu ve Soğucak ve ol-havâlî ser-askeri Vezîr Battal Paşa tîz elden külliyyetlü asâkir ile Soğucak tarafına vusûlünde Taman üzerinde Kırım yakasına mürûr mümkün olabilür ise güzâr ve mümkün olamadığı sûrette dahî hemân mürûr olunacak gibi tedârükât ile iştigâl göstererek Moskovlu'nun Özi tarafına olan cem'iyetine gürûhun cârî olacak hâlâtın istihsâline dikkat eylemek üzere mukaddem sâdır olan evâmir-i şerîfe mücebince amel ve hareket ve tîz elden Trabzon ve Canik ve Sinop vesâ'ir ol-havâlîlerden üç bin nefer asker ihrâc ve ne tarikle olabilür ise bahren Özi'ye isâl eylemek üzere tarafından mütesellimine veyâhûd âhar bir münâsibe ihâle ve olamadığı sûrette asker-i matlûbenin Handeresi taraflarında olan İsmâil ser-askeri ma'iyetine gönderilmeleri emrine ikdâm eylemek üzere bâlâsı hatt-ı hümâyûn ile mu'anven Trabzon vâlisi ve Soğucak ser-askeri müşârun-ileyh Hüseyin Paşa'ya hitâben fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târihinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[12]

[Hüküm No: 55]

Mededkârî-i Bârî Nemçe keferesinin medâr-i i'tinâları olan Muhâdiye Boğazı ve kasaba ve kal'ası ve birkaç kıt'a metîn palankaları ve İnlik Kal'ası ve Vâm?-ı Kebîr, âverde-i kabza-i teshîr ve asker-i menhûse-i a'dâ tum'a[tu'me]-i şemşîr ve niceleri esîr ve baş ceneralleri maktûl olup alınan zahâ'ir ve mâl-ı ganâ'imîn nihâyeti olmadığına binâ'en Âsitâne-i Aliyye'de top şenlikleriyle rüsûm-ı şâd-mânî icrâ ve dergâh-ı vâhibü'l-âmâle hezâr hamd ü senâ bulunduğu Anadolu taraflarında bulunan ibâd-ı müslimîn dahî hisse-mend-i meserret olmak için i'lân ve işâ'ati mutazammın Anadolu'nun üç koluna evâmir-i şerîfe sâdır olduğu tafsîlen zikr ü beyân olunarak ızhâr-ı şâd-mânî ve meserret ve mukaddemce haseki ağalık pâyesiyle me'mûr kılınan İsmâil zîde mecdühû ma'rifetiyle mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe müceblerince Özi Kal'asına tîz elden matlûb olan asâkiri tesyîre dikkat eylemeleri için Kastamonu mütesellimi ve Kocaili ve Bolu sancaklarında vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına vesâ'irlere mufassal ve meşrûh fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târihinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 56]

Rikâb-ı hümâyûn kâ'im-makâmı Vezîr-i Mükerrerem es-Seyyid el-Hâcc Mustafa Paşa Hazretleri'nin kethüdâlığı hizmetinde olan dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Mîr Osman dâme mecdühûnün Bahr-ı Sefîd Boğazı Muhâfızlığı uhdesine ihâle kılındığı beyânıyla boğaz hisârları ve Ma'âriz Körfeşi ve Bahr-ı Sefîd adaları ve Rumeli ve Anadolu sâhillerinin istihsâl-i esbâb-ı muhâfaza ve muhâreseleri husûsuna müşârun-ileyh ne vechle me'mûr ise öylece hareket ve kendüye olan tavsiyesi mücebince dikkat ve leyl ü nehâr havâlî ve etrâfa ihâle-i enzâr-ı basîret eylemek üzere me'mûriyyetini şâmil fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 57]

Mukaddem ve mu'ahhar sudûr iden evâmîr-i aliyye müceblerince Kırkkilise'den İsakçı ve Babadağı'na varınca Umurfakih ve Bergos ve Provadi ve Pazarcık ve Kozluca ve Kavarna ve Balçık ve Köstence ve Mankalya kazâlarıyla esnâ-yı râhda ve yemîn ve yesârda vâkı' kazâların bi'l-cümle askerî ve gayr-ı askerî cümlelerin ittihâdlarıyla yerlerinden ihrâc ve birer bâşbüğ nasb olunarak ve bir taraftan İsmâil cânibi ser-askeri Vezîr-i Mükerrerem el-Hâcc Hasan Paşa ma'iyetine erişdirüp düşman-ı dînin Özi tarafında olan cem'iyetini tefrîk ve Özi Kal'ası tazayyukdan tahlîse ikdâm olunması ve azîmetde tereddüd idenlerin cezâları icrâsında dakîka fevt olunmayacağını iş'âr siyâkında zikr olunan kazâların kuzât ve nüvvâbına ve hâssa silâhşörlerinden asker sürücülüğüne bundan akdem Der'aliyye'den ta'yîn ve tesyîr kılınan yeniçeri zâbitleri ve hâssa hasekilerinden ta'yîn olunan [boşluk] Haseki vesâ'ire hitâben başka ve Edirne'den Silistre'ye varınca Uzuncaabad-ı Hasköy ve Çirmen ve Çırpan ve Kazanlık ve Dimetoka ve Zağra-i Atîk ve Cedîd ve İslimiye ve Hezargrad ve Karinabad ve Şumnu ve Tırnovi ve Osmanpazarı ve Eskicuma ve Yenipazar ve Silistre kazâlarıyla esnâ-yı râhda ve yemîn ve yesârda vâkı' kazâların kezâlik bi'l-cümle askerî ve gayr-ı askerî ma'iyet-i müşârun-ileyhe tesyîre bezl-i makderet eylemeleri için Edirne mollasına ve Edirne bostancıbaşısına ve dergâ[h]-ı âlî kapucubaşlarından asker sürücülüğü hizmetine Der'aliyye'den mukaddemâ ta'yîn olunan Nimetîbeğ-zâde Mîr İbrâhim ve zikr olunan kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri zâbitleri ve müte'ayyin haseki vesâ'ire hitâben başka ekîd ve şedîd fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde evâmîr-i şerîfe 2 kıt'a.

[Hüküm No: 58]

Trabzon vâlisi ve Soğucak ser-askeri Vezîr-i Mükerrerem es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Paşa ma'iyetinde olan cünûd-ı muvahhidîn ile muktezâ-yı me'mûriyyeti olduğu üzere olduğu mahalden hareket ve sefinelere rükûb ile savb-ı maksûda azîmet etmekle mukaddem ve mu'ahhar sudûr iden evâmir-i şerîfe mezâmîni ve muktezâ-yı me'mûriyyeti üzere kâffe-i umûr-ı külliyye ve cüz'iyenin ber-tıbk-ı rızâ te'diyesine ve küffâr-ı dûzah-karârdan ahz-ı intikâm olunmak esbâbının istihsâline ihtimâm ve dikkat eylemesi ve hidemât-ı me'mûresini rü'yetde kendüye bâ'is-i şevk ve gayret olmak için hila'-ı fâhire-i mülûkânedan sammûr-ı müstevcibü's-sürûra dûhte bir sevb-i hil'at-i muhdes içre sultânî inâyet ve ihsân olduğunu hâvî müşârun-ileyhe hitâben fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târihinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[13]

[Hüküm No: 59]

Mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i aliyyede mufassal ve te'kîd olduğu vechle Özi Kal'ası muhâfazası için Bolu sancağında vâkı' kazâların eli kılıca kâdir dört bin nefer asker ihrâc ve bundan akdem ocak mektûbu mücebince sâdır olan emr-i şerîfle meştâya müretteb asâkirden hâzır ve âmâde olanlar her ne mikdâr ise ânda dahî te'hîr etdirmeyüp asker-i mezbûreye ilâve ve dört bine iblâğ ve üzerlerine sergerdeler nasbıyla münâsib iskelelerden sefâ'ine irkâb ve Özi cânibine irsâle sa'y ü gayret eylemeleri için Bolu sancağında vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Bolu voyvodası vekîline ve bundan akdem Der'aliyye'den ta'yîn olunan mübâşir silahşör ve turnacıbaşıya ve zâbitân ve iş erlerine hitâben te'kîd ve isti'câli hâvî başka [boşluk] ve dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Kastamonu mütesellimi ve Kastamonu kâdîsı ve Kastamonu sancağında vâkı' kazâların [kuzât] ve nüvvâbı ve bundan akdem Der'aliyye'den ta'yîn olunan mübâşir silahşöre ve bu cânibden müte'ayyin turnacıbaşı ve kazâhâ-yı merkûmenin yeniçeri zâbitleri vesâ'ire hitâben kezâlik Kastamonu sancağında vâkı' kazâlardan matlûb olan dört bin nefer askeri ihrâc ve Özi'ye irsâle ihtimâm ve gayret eylemeleri için başka ve Kocaili sancağında vâkı' kazâlardan üç bin nefer asker ihrâc ve ber vech-i meşrûh Özi taraflarına irsâle ikdâm eylemeleri için İznikmîd kâdîsıyla Kocaili sancağında vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve ocakdan

ta'yîn olunan turnacıbaşına ve Kocaili mütesellimine vesâ'ire hitâben başka fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde evâmir-i şerîfe 3 kıt'a.

[Hüküm No: 60]

Dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Karaosman-zâde el-Hâcc Ahmed Ağa bin nefer mîrî asker ile yine Karaosman-zâdelerden Hacı Ömer'i gönderüp kendüsü Sakız cezâresine göndereceği askeri bahâne ile el-ân me'mûr olduğu askeri istishâb ile ordu-yı hümâyûna varmadığından mukaddem ve mu'ahhar ordu-yı hümâyûn ve rikâb-ı kâmyâbdan sâdır olan evâmir-i şerîfe mantûklarınca bedeninden üç bin nefer asker tahrîr ve istishâb ve bir gün ve kadem akdem muhâfazasına vusûle müsâra'at eylemesi için mûmâ-ileyhe ve mûmâ-ileyhi savb-ı me'mûruna tesyîre Der'aliyye'den ta'yîn olunan mübâşire hitâben te'kîd ve isti'câli hâvî fi evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1202 târîhinde hattı şerîf mu'anven emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 61]

Özi Kal'ası muhâfazası için Kocaili sancağında vâkı' kazâlardan ne vechle olur ise olsun üç bin nefer eli kılıca kâdir ve bahâdır asker ihrâc ve her kazâdan tahammüllerine göre ihrâc olunan asker üzerlerine bâşbüğlar nasbıyla münâsib olan iskelelerden sefinelere irkâb ve Özi taraflarına sevk ve tesyîre ve bundan akdem kışlaya müretteb olan askerden şimdiye dek tahrîr ve tekmîl olunan her ne mikdâr ise ânları dahî eğlendirmeyüp alâ eyyi hâl asker-i merkûmeye ilâve ve üç bine iblâğ ve savb-ı maksûda irsâline ikdâm ve dikkat-i tâm eylemeleri için bâ mektûb-ı ocak İznikmîd kâdîsıyla Kocaili sancağında vâkı' sâ'ir kuzât ve nüvvâba ve ocakdan ta'yîn olunan [] ve ... serdârı ve zikr olunan kazâların yeniçeri zâbitleri ve şehir kethüdâları vesâ'irelere hitâben evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 62]

Özi Kal'ası muhâfazası için Kastamonu ve Bolu sancaklarından lâ ekall yedi sekiz bin asker ihrâc ve irsâli için mukaddem ta'yîn olunan silahşör-i hâssadan Mîr İsmâil ile bu def'a ta'yîn olunan sertu[r]nâyî ma'rifetleriyle ve cemî'-i ittifâkıyla Kastamonu sancağında vâkı' kazâlardan dört bin nefer eli kılıca kâdir asker ihrâc ve her kazâdan tahammüllerine göre ihrâc olunan askerin üzerine bâşbüğlar nasb ve münâsib olan iskelelerden sefinelere irkâb ve Özi tarafına sevk ve tesyîre ihtimâm ve bundan akdem kışlaya müretteb olan asâkirden şimdiye dek tahrîr ve tekmîl olunan her

ne mikdâr ise ânları dahî eğlendirmeyüp asâkir-i merkûmeye ilâve-birle dört bin nefere iblâğ ve savb-ı maksûda erişdirmeğe ikdâm olunmak için bâ mektûb-ı ocak Kastamonu kâdîsıyla Kastamonu sancağında vâkı‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve ocakdan ta‘yîn olunan serturnâyî [] ve kazâhâ-i mezkûrede yenice[yeniçeri] zâbitleri ve şehir kethüdâları vesâ’irelere hitâben başka ve Bolu nâ’ibine, Bolu sancağında vâkı‘ kuzât ve nüvvâba ve Bolu voyvodası vekîline ve turnacıbaşıya vesâ’irlere başka fî evâ’il-i Za[Zi'l-ka‘de] sene [1]202 târîhinde evâmir-i şerîfe.

[14]

[Hüküm No: 63]

Kuban Cânibi Bâşbûğu Selâmet Girây Sultân'ın ma‘iyyetinde olan asâkir ile memâlik düşmana çapul tarikiyle birkaç def‘a azîmetde a‘dânın nisâ ve sıbyânların istirkâk ve fetâ ve âharını ihlâk ve emvâllerin iğtinâm idüp ba‘dehû kabâ’il halkı gazâyâ hâhişger olmalarıyla diyâr-ı a‘dâyâ dahî ziyâde îsâl-i rahne olunmak için Soğucak Bâşbûğu Vezîr Mustafa Paşa'dan istimdâd olundukda agrâr-ı beyhûde îrâd olduğu ol-taraflardan gelenlerin ihbârlarından ma‘lûm olmağla müşârun-ileyh ve Trabzon vâlîsi ve Soğucak ser-askeri Vezîr Hüseyin Paşa'ya sultân-ı mûmâ-ileyh ile bi'l-muhâbere ittifâkari‘âyet ve hîn-i istimdâdda mu‘âvenet ve her hâlde diyâr-ı a‘dâyâ îsâl-i rahne ve hasâra mübâderet eylemeleri te’kîd olunmuş olduğu beyânıyla himmet ve gayretine fûtûr getürmeyerek kabâ’il halkının iktizâsına göre celb ve istihdâmlarına dikkat ve Kuban Hânı Şahbaz Giray Hân Hazretlerinin hüsn-i şehâdetini tasdîke gayret eylemesi için sultân-ı mûmâ-ileyhe başka ve Soğucak bâşbûğu müşârun-ileyhe kal‘a-i mezbûre ve enhâsını muhâfazaya düşmandan ahz-ı intikâma dikkat ve sultân-ı mûmâ-ileyhe mu‘âvenet eylemesi bâbında başka ve Trabzon vâlîsi ve Soğucak ser-askeri müşârun-ileyhe dahî ol-taraflara vusûlünde levend ile muhâbere ve ittifâk iderek düşman-ı dîne rahne ve hasâret ve tefrika verilecek hâlatın edâsına ve müteferri‘ât-ı me’mûriyyetinden olan bir mâddede ser... kusûr vukû‘a gelmemesine sarf-ı makderet eylemesi için başka. Evâ’il-i Za[Zi'l-ka‘de] sene [1]202 târîhinde evâmir-i şerîfe 3.

[Hüküm No: 64]

Akdeniz'de geşt ü güzâr üzre olan düşman sefinelerinin üzerlerine varılıp igrâk ve ihrâk olunmaları husûsuna ikdâm eylemek üzre Bahr-ı Sefid'e me’mûr kalyonlar ve çamlıcalar üzerlerine bâşbûğ olan Memi Kapudan ve ma‘iyyetine me’mûr kapudânân ve

rü'esâya hitâben mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmirde beyân olunduğu üzre avn-ı Bârî'le ahz u girift olunan sefâ'in-i düşman derûnlarında emvâl ve eşyâdan bir hardalına ve üserâdan bir neferine cânib-i mîrîden kat'â ta'arruz olunmamak ve beyne'l-asâkir? igtinâm ve iktisâm olunmak ve ancak ahz olunan tekne? mîrînin olmak husûsuna irâde-i kâtı'a-i şâhâne ta'alluk eylediğini müş'ir sâdır olan bâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mücebince mûmâ-ileyhe hitâben fi evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf.

[Hüküm No: 65]

Boğdan muhâfazasına me'mûr mîrî askerinin binbaşılı sâ'ir ile bi'l-ittifâk Fokşan cânibinden vilâyetlerine kasd ve Gelibolu[ya] vürûdlerinde mürûrdan men' olmak için Kapucubaşı Mehmed Paşa-zâde Halil Beğ ve Gelibolu nâ'ibine vesâ'ire ordudan bir kıt'a ve ba'dehû İsmâil ordusundan ve Kırkkilise üzerinden mürûr idenlerin Gelibolu ma'berinden karşı Çardak iskelesine geçürülmemek husûsuna hakîmâne dikkat ve nâ mülâyim hâlet vukû'undan mücânebet ve keyfiyyet i'lâm olunmak için rikâbdan dahî bir kıt'a sâdır olan evâmir lede'l-vürûd Lapseki Zâbiti Ali zîde kadrühûnün dahî husûs-ı mezbûra me'mûriyyetini kapucubaşı mûmâ-ileyh istirhâm etmekle mukaddemâ sâdır olan evâmir mücebince bi'l-ittifâk hareket eylemeleri için mûmâ ileyhimâya hitâben fi evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 66]

Bahr-ı Siyâh'a âmed şüd idegelen sagîr kayıklar ashâbının hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamaları için kefile rabt ve o makûle kayıkların re'îsleri ve mellâhlarının nısfı ehl-i İslâm'dan olmak üzre nizâma bend olunmak husûsuna irâde-i aliyye ta'alluk eylediği beyânıyla ve bu husûsa Kılâ' Nâzırı Mîr Mustafa dâme izzühû vesâ'ir lâzım gelenlere ifâde ve memnû'âtdan olan eşyanın taşra mürûruna ruhsatdan mübâ'adet olunmak için Bahr-ı Siyâh'ın Anadolu sevâhili muhâfızı Vezîr Mustafa Paşa'ya hitâben fi evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1.

[15]

[Hüküm No: 67]

Özi Kal'ası'na müretteb asker tevârüd edinceye dek hemân beş on gün zarfında birkaç bin nefer askerinin kal'a-i merkûmeye îsâli irâdesine mebnî Kapudân-ı Deryâ

Vezîr-i Mükerrerem Gâzî Hasan Paşa Hazretleri'nin bu def'a Der'aliyye'me tahrirâtı vârid olduğu gün şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn mücebince tîz elden Âsitâne-i Aliyye'den onar akça ile üç bin nefer mikdârı dalkılıç tahrîr ve ikişer kıst mevâcibleri ber-vech-i peşîn yedlerine i'tâ ve bir taraftan tahrîr olundukça seksener? yüzer bir taraftan re'îsler kethüdâsı ma'rifetiyle boğazda tehyi'e etdirilen sefinelere irkâb ve isrâya ikdâm üzere olduğu ve muktezâ-yı tahrîri üzere düşman-ı dîn deryâ tarafını karadan karaya sedd eylemek takrîbiyle neferât-ı mezkûrenin ol tarafa vusûllerinde dört kal'aya dühûlleri mümkün olamayup girü donanma-yı hümâyûn ile ol-havâlîde bulunup kal'aya imdâdlarına ihtimâm eylesine mevkûf olduğu beyânıyla neferât-ı merkûmenin vusûllerinde müşârun-ileyhe ol-taraflarda mevcûd bulunup kal'a-i merkûmeye imdâd ve idhâllerine bezl-i miknet eylesine için müşârun-ileyhe hitâben fî evâsıt-ı Za [Zi'l-ka'de] sene [1]202 târihinde bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı celâdet-makrûn ile mu'anven emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 68]

Trabzon vâlisi ve Soğucak ve Anapa ve ol-havâlî ser-askeri Vezîr-i Mükerrerem es-Seyyid Hüseyin Paşa Hazretleri'ne ser-askerliğini mutazammın ordu-yı hümâyûndan ısdâr ve rikâb-ı kâm-yâbdan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile tevşîh ve tesyâr olunan emr-i âlî-şandan tavsiye olduğu vechle Özi ve Soğucak ve Anapa vesâ'ir ol-taraflara me'mûr askerî sefineler ile mahallerine imrâr ve kendü dahî Soğucak ser-askerliğine müteferri' olan kâffe-i levâzımı rü'yet-birle tedârükât-ı külliyye ve asâkir-i vefire ile bilâ tevakkuf Soğucak'a güzâr ve ol-taraflarda olan kabâ'il sergerdelerini te'lîf-birle cümlesini kabîleleri halkıyla ma'iyetine isticvâb[istishâb] ve Soğucak Başbûğu Vezîr-i Mükerrerem Mustafa Paşa Hazretleri ve Soğucak Muhâfızı Mustafa dâme ikbâlühû vesâ'ir iktizâ idenler ile muhâbere ve ittifâk ederek Kuban üzerinden diyâr-ı a'dâ-yı dîne hücum ve Karadeniz cânibi ser-askeri Vezîr-i Mükerrerem Gâzî Hasan Paşa Hazretleri'ne dahî muhâbere-birle hatt-ı Kırım'ın eyâdî-i menhûse-i müşrikînden nez' ve teshîri ve küffâr-ı dûzah-karârdan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm olmak esbâbının istihsâline bezl-i vüs' u makderet eylesine için ba'z-ı vesâyâ ve tenbîhâtı havî müşârun-ileyhe fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene [1]202 târihinde bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûn ile muvaşşah emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 69]

Özi Kal'ası'nın mazarrat-ı a'dâ-yı dînden muhâfazası zımnında iktizâ iden mahallerden ve be-tahsîs Âsitâne-i Sa'âdet ve havâlisinden külliyyetlü asâkir ihrâcıyla sâ'ir lâzım gelen husûsâtın edâsında kat'â tecvîz-i kusûr olunmayup Özi tarafına îsâline ikdâm olunan külliyyetlü asâkirin karîben vusûlleri me'mûl olduğu ve muktezâ-yı me'mûriyyeti üzre Soğucak tarafına vusûlünde tîz elden külliyyetlü asâkir istishâbıyla Taman üzerinden Kırım yakasına mürûr mümkün olabildiği sûrette kat'â tevakkuf etmeyüp düşman-ı dîne perîşânlık îrâsını mûcib olur vesâ'il-i lâzımının icrâsına müsâra'at ve tîz elden mürûr mümkün olamaz ise dahî diyâr-ı a'dâya mürûr oluncaya dek hemân geçilüp hücum olunacak gibi ol-taraflardan iktihâm sûretleri irâ'e olunduğu hâlde Merholo? müdâfa'ası irâdesiyle ol-tarafda müceddeden asker ta'yîne mecbûr olacağına binâ'en bu cihetle Özi tarafından olan düşmanın cem'iyetine vehn ve kesr geleceği bî-iştibâh idüğü beyânıyla bu sûretlerin vech-i münâsibi ile edâsı husûsuna dikkat ve Özi Kal'ası'na bu vechle uzakdan bir def'a i'ânet olunmak emrine âkilâne ve mütebassırâne ikdâm ve gayret eylemesi için Trabzon Vâlîsi ve Soğucak Ser-askeri Vezîr-i Mükerrerem Hüseyin Paşa'ya fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene [1]202 târîhinde emri şerîf 1.

[16]**[Hüküm No: 70]**

İsmâil ordusuna asker sevkine me'mûr Vezîr-i Mükerrerem Tayfur Paşa'ya mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe ile tenbîh olunduğu üzre Edirne'den İsmâil'e varıncaya dek esnâ-yı râhda ve yemîn ve yesârda vâki' kasabât ve nevâhî ve kurâda eli kılıca kâdir olan askerî tâ'ifesinin sevk ve tesyîrlerine kemâl-i ikdâm matlûb olduğu ve müşârun-ileyhi Edirne'den tahrîk ve savb-ı me'mûra îsâle ve sevk-i asker husûsuna mîr-ahûr-ı sâni vekîli Kapucubaşı Hüseyin Ağa ta'yîn olunmuş idiği ve müşâr ve kapucubaşı mûmâ-ileyhimânın ma'iyetlerinde bulunup yemîn ve yesârda olan kazâlardan asâkir ihrâcı emrinde medâr-ı takviyet olmak için taraflarına iki haseki tesyîr ve Edirne ve havâlisinden İsmâil ordusuna tesyîr için ma'iyetine asker erişdirmesi Edirne bostancıbaşısına emri şerîfle tenbîh beyânıyla mukaddem ve mu'ahhar sudûr iden evâmir-i şerîfe mazâmîni muktezâları üzre kapucubaşı mûmâ-ileyhe bi'l-ittifâk hareket ve firâfîlerin dahî i'âdelerine ihtimâm ve gayret ve âcilen ordu-

yı merkûma asâkir-i vefir erişdirmeğe cidd-i tâm ve sür‘at eylemesini hâvî müşârun-ileyhe fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka‘de] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 71]

Düşman-ı dînin Özi Kal‘ası'na sû'-i kasdı ve berren ve bahren hasr ve tazayyuka ibtidârı takrîbiyle İsmâil ordusunda külliyyetlü asâkirin vücûdu farz derecesinde olduğu beyânıyla mukaddem ve mu‘ahhar sâdır olan evâmir mücebince Edirne'den İsmâil'e varınca yemîn ve yesârda eli kılıca kâdir olanları bu husûsa me‘mûr Vezîr Tayfur Paşa iclâlühû ma‘rifeti ve kezânın? ikdâmıyla bi-eyyi hâl ve Edirne bostancıbaşısına dahî evâmir-i şerîfe ile tenbîh olunduğunu mutazammın mîr-ahûr-ı sâni vekîli olup sevk-i asker zımnında müşârun-ileyh Tayfur Paşa ma‘iyyetine me‘mûr Hüseyin Ağa'ya başka [] ve ma‘iyyetinde Boğdan takviyesine kifâyetden fazla olan askerden ve tedârükü mümkün mahallerden her ne mikdâr olabilür ise ifrâz ve tahrîr ve üzerlerine mîr-i mîrândan veyâhûd kendü ağalarından birini ta‘yîn ve Özi Kal‘ası'na sevk ve tesyîre ikdâm eylemesi için İsmâil cânibi ser-askeri el-Hâcc Hasan Paşa'ya ve bu husûsa ta‘yîn olunan silahşör-i hâssa Mustafa zîde mecdühûya hitâben başka [] ve ma‘iyyetinde olan Tatar vesâ‘ir askerden Boğdan takviyesine kifâyetden fazla ne mikdâr mümkün ise mukaddem sâdır olan emr-i âlî mücebince selâtîn-i Çerkeziyye'den birini bâşbüğ nasb ve Özi'ye isâle himmet eylemesi için Kuban Hânı Şahbaz Girây Hân Hazretleri'ne ve mübâşir silahşör-i mûmâ-ileyhe başka. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka‘de] sene [1]202 târîhinde evâmir-i şerîfe 3.

[Hüküm No: 72]

Özi ve havâlisinde vesâ‘ir hükûmeti dâhilinde askerî tâ‘ifesinden eli kılıca kâdir sunûf-ı askeriyyenin cümlesini yerlerinden alâ eyyi hâl ihrâc ile sevk-i askere me‘mûr Tayfur Paşa ma‘iyyetine tesyîre mukaddem sâdır olan emr-i âlî-şân mantûku üzre tarafına âdemler ta‘yîni ve vücûh-ı sâ‘ire ile ikdâm iderek sarf-ı makderet eylemek için Edirne bostancıbaşısına hitâben fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka‘de] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1.

[Hüküm No: 73]

Özi Kal‘ası'na irsâli matlûb olan yüz otuz bin keyl zahâ‘irin tahmîli için iktizâ iden sefâ‘in isticâr ve tesyâr olunmuş olduğu beyânıyla zahâ‘ir-i mezkûreden şimdiye dek ne mikdârı tesyîr olunmuşdur ve el-ân gönderilmek üzere olan ne kadardır mikdârları

tasrîhiyle keyfiyyeti Der'aliyye'me inhâ ve bâkî kalanını dahî bir tarafda sefînelere tahmîl ve Özi'ye bir ân evvel isrâya mukaddem sâdır olan emr-i âlî mücebince müsâra'at eylemek için Bergos'da umûr-ı mühimmeye me'mûriyyet ile ikâmet üzere olan Kapudânpaşa Mustafa Ağa'ya hitâben fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1.

[17]

[Hüküm No: 74]

Hâssa bostancıbaşı [boşluk] ve sekbânbaşı [boşluk] ve topcubaşı vekîli [boşluk] dâme mecdühüme ve Galata voyvodası [boşluk] zîde mecdühûya hükm ki, Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm İsveç elçisi Drehend Astam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp kendüsü ve tercemânları ve âdemleri için usârelik altmış yük üzümün işbu bin iki yüz iki senesine mahsûben Üsküdar ve havâlîsinden mâ'adâ mahallerden iştirâ' ve sefine ile münâsib mahallerden Galata'da vâkî' hânesine nakline mümâna'at ve cereme ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencide olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediği cihetden Üsküdar ve havâlîsinden mâ'adâ mahallerden sâbıkda İsveçlü'ye ne mikdâr şıralık üzüm verilegelmiş ise sâbıkı misillü üzüm iştirâ'sına ve def'a-i vâhidede naklerine mümâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1202.

[Hüküm No: 75]

Dubrovnik beğler ve knezleri hutimet avâkibühüm bi'l-hayra hükm ki:

Atebe-i aliyye-i sa'âdet-medâr ve sūdde-i seniyye-i devlet-karârıma gönderilen elçileriniz a'yânü'l-milleti'l-Mesîhiyye Cerova ve Batale Saraka zîdet itâ'atühümâ ile irsâl olunan mektûbunuz pâye-i serîr-i sa'âdet-masîr-i hüsrevâneme telhîs olup mefhûm-ı itâ'at-makrûnu bi'l-cümle ma'lûm-ı ilm-i âlem-şümûl-i pâdişâhânem olmuştur ... ecdâd-ı izâm ve âbâ'-i kirâmım enâra'llâhü te'âlâ berâhinehüm hazretlerinin zamân-ı sa'âdet-iktirânlarından ilâ hâze'l-ân devlet-i aliyyemin harâc-güzâr sadâkatkârı olduğunuz ecluden ahdnâme-i hümâyûn mücebince kadîmî cizyeniz on iki bin beş yüz altun olup ve bâzergânlarınız memâlik-i mahrûsemde alış veriş eyleyüp ticâretlerine kimesne mâni' olmamak üzere ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn mu'âfiyetiniz mer'î tutulmuş, bundan esbak bi-emri'llâhi te'âlâ ba'z-ı sebebler

memleketinize düşman musallat olup re'âyânıza za'f ve fütûr ve nizâmınıza hâlel târî olmağla mukaddemâ birkaç sene üzerinize edâsı lâzım gelen cizyenizi tamâmen edâ idemeyüp ve kudretiniz dahî olmadığı civârınızda vâkı' kazâların kâdîları arz ve mahzar eylediklerinde za'f-ı hâliniz sebebi ile ol-vaktlerde olan recânız karîn-i kabûl ve kadîmî cizyenizi sâl-be-sâl irsâl ve edâya kudret gelince hâlinize merhameten her sene sülûs cizyeniz tedârük ve her üç senede bir elçiniz çıkup bir senelik cizyeniz olan on iki bin beş yüz altûnu getürüp teslîm-i hazîne-i âmirem eylemek üzere hüdâvendigâr-ı esbak merhûm ve magfûrun-leh Sultân Mustafa Hân erkadehü'llâhü te'âlâ fî araki'l-cinân hazretlerinin zamân-ı sa'âdet-iktirânlarında verilen emr-i şerîf cedd-i emcedim cennet-mekân Firdevs-âşiyân merhûm ve mağfîret-penâh Sultân Ahmed Hân tâbe serâhûnün ibtidâ-yı saltanatları olan bin yüz on beş senesi Rebî'u'l-evveli'nin evâsıtı re's-s-i sene i'tibârıyla tecdîd ve târîh-i merkûmdan berû cizyeniz cibâyet ve tarafınızdan teslîm-i cizye-i âmire olunup bu def'a Âsitâne-i Sa'âdet'ime gelen elçileriniz mûmâ-ileyhimâ vesâtetleriyle bin iki yüz senesi Rebî'u'l-evveli evâsıtından işbu bin iki yüz dört senesi Rebî'u'l-evveli evâsıtına gelinceye dek üç senelik iktizâ iden yalnız yigirmi sekiz bin yüz yigirmi beş esedî gurûş cizyeniz bahâsı teslîm-i hazîne-i âmirem olunup mezbûrânın avd ve insırâflarına izn-i hümâyûn-ı inâyet-makrûnum erzânî kılınmağın işbu emr-i şerîf vusûlünde ecdâd-ı izâm ve âbâ'-i kirâmım enâra'llâhü te'âlâ mezâci'ahüm zamânlarından berû Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyâneme olan sadâkat ve ihlâs ve ubûdiyyet ve ihtisâsınız muktezâsınca kemâ-kân câdde-i ubûdiyyetde sâbit-kadem ve râsih-dem olup kadîmden olıgeldiği üzere serhadd-i mansurem ahâlîsiyle hüsni mu'âşeretde gereği gibi ri'âyet ve Dubrovnik re'âyâsının himâyet ve sıyânetlerinde bezl-i vüs' u kudret ve fî-mâ ba'd lâzım gelen cizyelerinizi vakt ü zamânıyla elçileriniz yedleriyle irsâl ve Enderun-ı hümâyûnum hazînesine teslîme mübâderet ve Devlet-i Aliyye'ne müte'allık ol serhadlerde zuhûr iden âsârı ve lâzımü'l-arz olan ahvâli arz u i'lâm eylesiniz. Fî evâ'il-i B[Receb] sene [1]204.(?)

[Hüküm No: 76]

Hâssa bostancıbaşı [boşluk] ve sekbanbaşı [boşluk] dâme mecdühümâya topcubaşı vekîli [boşluk] ve Galata voyvodası [boşluk] zîde mecdühümâya hükm ki:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm İngiltere elçisi kıdvetü ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhiyye Kavalier Rabert ... hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mühürlü

arz-1 hâl gönderüp kendüsü ve tercemânları ve âdemleri için usârelik iki yüz libre üzümün işbu bin iki yüz üç senesine mahsûben Üsküdar ve havâlisinden mâ'adâ mahallerden iştirâ' ve seffine ile münâsib mahallere Galata[da] vâkı' hânesine nakline mûmâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile nesne mutâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-1 müstetâbında Dîvân-1 Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-1 ahkâma mürâca'at olundukda sinîn-i sâbıkada ne mikdâr şıralık lâzım verilegelmiş ise iki yüz iki senesine mahsûben yine ol-mikdâr üzümün def'a-i vâhidede Üsküdar ve havâlisinden olunmamak şartıyla iştirâ' ve nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene [1]203.

[18]

[Hüküm No: 77]

Der'aliyye'mden bahren Dubrovnik İskelesi'ne varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve neferât ve zâbitânı ve iskele emînleri ve cizyedârân ve şehir kethüdâları ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm ki:

Dubrovnik beğleri ve knezleri taraflarından üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye-i mu'tâdeleri elçisi Natale[Batale?] Saraka hütimet avâkibühû bi'l-hayr ile Âsitâne-i Sa'âdet'ime vâsıl hazîne-i âmireme teslim-birle mûmâ-ileyh sened ahzıyla bahren vilâyetine avd ve insırâfa me'zûn olduğu elçi-yi mûmâ-ileyhe memhûr arz-1 hâliyle inhâ ve Dersa'âdet'imden bahren Dubrovnik iskelesine varınca ancak kefâf-1 nefis için iktizâ iden zâd ü zevâdesi mikdâr-1 vâfî rızâlarıyla satanlardan narh-1 rûzî ve akçasıyla alıvrilüp etbâ' ve âdemlerine hilâf-1 ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi vesâ'ir vechle rencîde ve dahl ve ta'arruz olunmayup himâyet ve sıyânetlerine ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-1 müstetâbda Dîvân-1 Hümâyûnum kaleminde mahfûz kuyûd-1 ahkâma mürâca'at olundukda zikr olunan mâl-1 cizye ile elçi-yi mûmâ-ileyhin Dubrovnik'den Der'aliyye'me gelince himâyet ve sıyânet olunmak için bin iki yüz üç senesi evâhir-i Cumâde'l-evveli'nde ber vech-i meşrûh emr-i şerîf sâdır olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene 1204.

[Hüküm No: 78]

Boğaz hisârları muhâfızı vezîrim İzzet Mehmed Paşa'ya hükm ki, Kilîdü'l-bahr Kal'ası mütevellîsi Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup ol-tarafda mukîm büyük İspanya konsolosu vekîli ve hizmetkârını ba'z-ı vâhî bahâne ile ve bilâ cürm darb ve hetk-i ırz etmekle konsolos-ı mersûm dahî merkûmun o makûle ta'addiyyâtından kendüyü tahlîs için Âsitâne-i Aliyye'me gelüp mütevellî-i mezbûrun konsolos-ı mersûma ol-vechle olan ta'addiyyâtı boğaz hisârları zâbitânı tarafından dahî bundan akdemce inhâ olunduğuna binâ'en Devlet-i Aliyye'mle İspanya Devleti beyninde derkâr olan ve dostluğa münâfi mütevellî-i mezkûrun o makûle hareketi te'dîbini muktezî olduğunu Âsitâne-i Aliyye'mde İspanya Elçisi De Bolni hutimet avâkibühû bi'l-hayr memhûr takrîriyle inhâ ve inâyet istid'â eylediğine binâ'en mütevellî-i merkûmun vâcibü't-te'dîb Hani? Cezîresi'ne çavuş mübâşeretiyle nefy ü iclâsı bâbında işbu sene-i mübâreke evâhir-i Şa'bân'ında emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. El-Hâletü hâzihî elçi-yi mûmâ-ileyhin Der'aliyye'me takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kağıdında mütevellî-i merkûm olan yerinden hareket etmediğine ibtinâ'en konsolos-ı mersûm dahî boğaz hisârlarına gidemeyüp fi-mâ ba'd bu misillü hâlâtın devleteyn beyninde adem-i vukû'u zımnında mütevellî-i mezbûrun bilâ te'hîr mahall-i menfâsına irsâl-birle te'dîb olunması inhâ ve ol-bâbda mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim tenfizini istid'â etmekle senki vezîr-i müşârun-ileyhsin mukaddemâ sâdır emr-i şerîfim mücebince serî'an menfâsına irsâli husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak fermânım olmağın imdi senki vezîr-i müşârun-ileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mütevellî-i merkûmu ma'rifetin ve Dîvân-ı Hümâyûn'um çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan [boşluk] çavuş zîde kadrühû mübâşeretiyle mahall-i menfâsı olan Hani'ye bilâ tevakkuf serî'an irsâl ve menfiyyen meks ve ikâmeti husûsuna ikdâm ve tenfiz-i emr-i şerîfime ihtimâm eylemek bâbında. Fî evâsıt-ı N[Ramazan] sene 1204.

[Hüküm No: 79]

Âsitâne-i Sa'âdet'imden Anadolu iskelesine varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve cizyedârân ve şehir kethüdâları ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hükm ki:

Der'aliyye'mde mukîm büyük İspanya elçisi De Bolni hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından ba'z-ı

umûr ve husûsun rü'yeti zımnında Nikolav Harbruk nâm İspanya tercemânını Âsitâne-i Sa'âdet'imden Anabolu iskelesine göndermek murâd eylediğin bildürüp tercemân-ı mesfûrun Der'aliyye'mden Anabolu İskelesine ve havâlîlerine varınca esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ve ikâmetinde ancak kefâf-ı nefis-içün iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbâtını rızâlarıyla satanlardan akçası ve narh-ı rûzî üzre aldırılıp hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi vesâ'ir vechle ta'addî ve rencîde ve ta'aruz olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminden emsâli su'âl olundukda Kostantin veled-i Mihalopolo nâm İspanya tercemânı elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından ba'z-ı umûr ve husûsun rü'yeti için Balyabadra'ya varınca mürûruna mûmâna'at olunmamak üzre işbu sene-i mübâreke evâhir-i Ramazân-ı Şerîfi'nde vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın emsâli mûcebince amel olunmak bâbında fi evâhir-i N[Ramazan] sene 1204.

[19]

[Hüküm No: 80]

Âsitâne-i Sa'âdet'imden Balyabadra'ya varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve cizyedârân ve şehir kethüdâları ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hükm ki, Der'aliyye'mde mukîm büyük İspanya elçisi De Bolni hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mühürlü arz-ı hâl idüp elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından ba'z-ı umûr ve husûsun rü'yetini mutazammın Kostantin veled-i Mihalopolo nâm İspanya tercemânını Âsitâne-i Sa'âdet'imden Balyabadra'ya göndermek murâd iken bildürüp tercemân-ı mesfûrun Der'aliyye'mden Balyabadra'ya varınca esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ü ikâmetinde ancak kefâf-ı nefis için iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbâtını rızâlarıyla satanlardan akçası ve narh-ı rûzî üzre aldırılıp hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi vesâ'ir vechle ta'addî ve rencîde ve ta'aruz olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazan] sene 1204.

[Hüküm No: 81]

Prizrin kâdîsına ve şehir kethüdâsı vesâ'ir zâbitâna hükm:

Der'aliyye'mde mukîm büyük İspanya kralının elçisi De Bolni hutimet avâkibühû bi'l-hayrın takdîm eylediği memhûr takrîr kâğidında elçi-yi mûmâ-ileyh

tarafından kralı cânibine umûr-ı müsta'cele zımnında bâ tahr[îr]ât irsâl idegeldiği ulak ve yasakçıları Dersa'âdet'imden re's-i hudûda varup gelince hilâl-i râhda vâkı' menzilhânelere vusûllerinde yedlerinde olan menzil ahkâmı müceblerince ücretiyle menzil bârgîri verilüp mu'tâddan ziyâde ücret talep ve âhar bahâne ile meks ü tevakkuf iktizâ etmez iken bu esnâda elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından tahrîrât ile gönderdiği ulak ve yasakcısı Prizrin kazâsına vusûlünde menzilhâneden ücretiyle menzil bârgîri talep eyledikde menzil bârgîri verilmekten ibâ' ve imtinâ' ve beyhûde meks ü tevakkuf ile elçi-yi mûmâ-ileyhin devletiyle mükâtebesi husûsuna îrâs-ı halel ve ta'tîl-i maslahatı mûcib eziyyet ve cefâ olunduğun inhâ ve fî-mâ ba'd Prizrin menzilhânesinde mugâyir-i rûsûm-ı dostî ve musâfât İspanya yasakçılarının menzil bârgîrine iktizâ'en beyhûde meks ve te'hîr ve ta'addî ve cefâları men' u def' olunup bilâ te'hîr ücret-i mu'tâdesiyle menzil bârgîri i'tâ ve der-akab mahall-i me'mûrlarına îsâl olunmak bâbında emri şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, Devlet-i Aliyye'mle İspanya kralı beyninde derkâr olan müsâleme ve musâfât muktezâsınca mürûr ve ubûr iden ulak ve yasakçılarının bilâ mûcib Prizrin menzilhânesinde avk ve te'hîr ve cevr ü ezâ olunmaları ahdnâme-i hümâyûna ve rûsûm-ı dostî ve müvâlâta mugâyir idüğü zâhir olmakdan nâşî ber minvâl-i muharrer amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi elçi-yi mûmâ-ileyhin bâ tahrîrât umûr-ı müsta'cele ile âmed şüd iden yasakçı ve ulakları yedlerinde olan menzil ahkâmı müceblerince iktizâ iden bârgîrlerinin mu'tâd ücretleri an nakdin ba'de'l-edâ tüvânâ menzil bârgîri tedârük ve irkâb ve savb-ı me'mûrlarına emnen ve sâlîmen irsâlleri husûsuna dikkat ve mugâyir-i rûsûm-ı dostî ve musâfât Prizrin menzilhânesinde beyhûde meks ve te'hîrlere bâdî olup hareketden mübâ'adet olunmak hâlâtını iktizâ idenlere gereği gibi tenbîh ve te'kîde dikkat ve hilâfına irâ'et-i ruhsatdan ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazan] sene 1204.

[20]

[Hüküm No: 82]

İzmir nâ'ibine hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde baylosu Nikolo Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kağıdının mefhûmunda Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-karârım ile muzâfât[musâfât]

üzre olup memâlik-i mahrûsede olan Venedik tüccârı ve re'âyâları ve âdemleri ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunup ve birinden hilâf-ı marzî hareket zuhûrunda dahî elçi ve konsolosları ma'rifetiyle icrâ olunagelüp hilâf-ı vaz' ve hareket olunduğu yoğiken bu esnâda İzmir mütesellimi iskele-i mezbûrda ticâret ile meks ü ikâmet iden Venedik re'âyâlarını gûnâ-gûn bahâne ile dahl ve ta'arruz ve yedlerinde olan patanpa[patenta] kağıdlarına bilâ i'tibâr hilâf-ı rızâ ahz u habs ve darb ve cebren ve kahren cerbiyye? evrâkı i'tâsıyla tazyîk ve envâ'-ı gûne rencîde ve remîdeye ibtidâr ve İzmir'de mukîm Venedik konsolosunun mütesellimim mezbûra her ne kadar ifâde hayli etdiyse mukayyed olmayup yedinde olan berât-ı âlî-şâna ri'âyet etmeksizin tercemânını dahî şetm iderek tahkîr ve muvâcehesinde Ksanti Bafati nâm bir nefer Venedik re'âyâsını darb ve bu [ve]chle Venedik re'âyâsının emniyyet ve refâhiyyetleri bi'l-küllîyye merfû' ve meslûb olduğun inhâ ve mütesellim-i merkûmun mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn şurût-ı müsâlahaya muhâlefet ber vech-i muharrer Venediklü re'âyâsı haklarında zuhûr iden harekât-ı rûbesi ... fî-mâ ba'd yedlerinde patentalarına amel ve i'tibâr olunup cizye vesâ'ir tekâlîf ile tazyîk olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â eylediğine binâ'en Venedik Cumhûru saltanat-ı seniyyemin kadîmî ve samîmî dost ve hem-civârı olup memâlik-i mahrûsemde olan tüccâr ve tercemân ve âdemlerinin ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetleri lâzımeden idüğü derkâr ve mugâyir-ı dostî ve muvâlât ve renciş ve sûzenişlerine bir vechle rızâ-yı hümâyûnum olmadığı zâhir ve âşikâr iken İzmir'de olan Venediklüler haklarında mugâyir-i ahd ü mîsâk bu misillü vaz' sünûhu mütecâsir olanların icrâ-yı te'dîblerini mûcib hâlâtdan olmağla fî-mâ ba'd Venedik konsolos ve tercemânları ve Devlet-i Aliyye'm re'âyâsından olup sahîh Venediklülere ber mûcebi-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânete dikkat ve sahîh Venediklü'den hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi vesâ'ir vücûhla ta'addîden kemâl-i tahâşî ve mücânebet olunmak fermânım olmağın imdi senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ber-vech-i muharrer Venedik Cumhûru saltanat-ı seniyyemin kadîmî ve sahîhî düş ve hem-civârı olup memâlik-i mahrûsemde olan tüccâr ve tercemân ve âdemlerinin ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetleri lâzımeden ve mugâyir-i dostî misillü vaz' sünûhu mütecâsir olanların te'dîblerini mûcib hâlâtdan idüğü ma'lûmun oldukda fî-mâ ba'd Venedik konsolosu tercemânları Devlet-i Aliyye'm re'âyâsından olmayan sahîh Venediklüler

mûcib-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet ve dikkat ve sahîh Venediklü'den hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi vesâ'ir gûne vücûh-ı ta'addîden ve hilaf-ı vaz' hareketi tecvîzden be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında. Evâhir-i B[Receb] sene 1204.

[21]

[Hüküm No: 83]

Haleb kâdîsı ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Haleb mütesellimi [boşluk] ve ol-tarafda emvâl-i mirî tahsiline me'mûr Derviş Abdullah Beğ dâme mecdühümâyâ hükm:

Hâlen Halebü'-Şehbâ'da İspanya konsolos vekîli yanında mukîm bâ berât-ı âlî Yosef Karaeli nâm İspanya tercemânının Haleb'de sâkin sâbık Gümrükcü Sayyâf-zâde es-Seyyid Abdurrahman zîde mecdühû zimmetinde bin iki yüz senesinden berû kırk yedi bin beş yüz gurûş alacağını huzûr-ı şer' de isbât etmeğin Haleb ahâlîsinden ba'z-ı kimesnelerin mültezimi olmakdan nâşî mebâliğ-i merkûmeden fakat kalîl'l-mikdârını edâ ve şer'an müsbet ve mütehakkık olan meblağ-ı bâkî zimmetinde olduğun Dersa'âdet'imde mukîm İspanya kralının elçisi De Bolni hutimet avâkibühû bi'l-hayr bâ takrîr inhâ ve ber vech-i muharrer zimmetinde şer'an sâbit ve zâhir olan mebâliğ-i bâkî tamâmen ve kâmilten tercemân-ı mesfûra redd ü teslîm-birle icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakka mübâderet ve ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında te'kîdi hâvî size hitâben emri şerîfim sudûrunu istid'â-yı inâyet etmeğin vech-i meşrûh üzre fermânım olmağın imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz ma'rifetiniz ile mezbûru mahallinde meclis-i şer'e ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve mukaddemâ bir def'a şer'le görülüp fasl olunmayan husûsların tamâm-ı hakk ve adl üzre mukayyed olup göresin. İ'lâm olunduğu üzre ise ol-bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîmle amel ve hareket ve ber vech-i meşrûh merkûm Seyyid Abdurrahmân'ın zimmetinde sâbit ve müstekarr olan mebâliğ-i bâkîyi hükm idüp tamâmen ve kâmilten tercemân-ı mesfûra redd ü teslîme ihtimâm ve dikkat ve ibtâl-i hakkı mûcib olur vaz' u hareketi tecvîzden tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında. Fî evâhir-i L[Şevvâl] sene 1204.

[Hüküm No: 84]

Âmid mollasına ve Diyarbakır mütesellimine hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere elçisi Robert Esli Kavalier hutimet avâkibuhû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Bağdad'da mukîm İngiltere konsolos vekîli Markar nâm İngilterelü'nün hâlen Âmid'de sâkin el-Hâcc Sâlih nâm kimesne zimmetinde cihet-i karzdan bin iki yüz senesinden berû ber müceb-i temessük dört bin dört yüz yigirmi bir buçuk gurûş alacak hakkı olup bi'd-defe'ât teleb eyledükde mezbûr agrâr-ı vâhiye îrâdıyla bî-vech-i şer'î edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğun bildürüp mahallinde şer'le rü'yet ve mezbûrun zimmetinde sâbit olan meblağ-ı mezbûr alâ eyyi hâl tamâmen ve kâmilten tahsîl ve bî-kusûr vekîli mersûm tarafından kabza me'mûr olan el-Hâcc Ali nâm kimesneye edâ ve teslîm-birle ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en siz ki, mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız. Mahallinde şer'le rü'yet ve sâbit olan hakkı min gayr-ı ta'allül alâ eyyi hâl tamâmen ve kâmilten tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak fermânım olmağın imdi siz ki, mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız ma'rifetiniz ile mezbûr el-Hâcc Sâlih'i meclis-i şer'e ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ber vech-i muharrer konsolos vekîli mersûmun ber müceb-i temessük merkûmun zimmetinde olan ol-mikdâr gurûş hakkın ba'de's-sübût hükm idüp min gayr-ı ta'allül alâ eyyi hâl tamâmen ve kâmilten tahsîl ve tarafından kabza me'mûr merkûm el-Hâcc Ali'ye aliverilüp ihkâk-ı hakk olunmasına ihtimâm ve dikkat-i tâmm olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene 1204.

[Hüküm No: 85]

Hâssa bostancıbaşı [boşluk] ve sekbanbaşı [boşluk] ve topcubaşı [boşluk] dâme mecdühüme ve Galata voyvodasına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere elçisi Kavalier Robert Anesli (Ainslie) hutimet avâkibuhû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp kendüsü ve tercemân ve âdemleri için usârelik iki yüz libre üzümün işbu bin iki yüz beş senesine mahsûben Üskûdar ve havâlîsinden mâ'adâ mahallerden iştirâ' ve sefine ile münâsib mahalden Galata'da vâkî' hânesine nakline mûmâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile bir nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbında mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda

sinîn-i sâbıkada ne mikdâr şıralık üzüm verilegelmiş ise iki hüç üç senesine mahsûben ol-mikdâr üzümün def`a-i vâhidede Üsküdar ve mahallâtından alınmamak şartıyla iştirâ' ve nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene 1205.

[Hüküm No: 86]

Galata mollasına ve hâssa bostancı[başı]ya ve Galata voyvodasına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Prusya kralının elçisi Dedim? hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp kendü akçalarıyla kefâf-ı nefsleri için satun aldıkları me'kûlât ve meşrûbât ve levâzım-ı sâ'irelerine mûmâna'at olunmaya deyû Prusyalu'ya i'tâ olunan ahdnâme-i hümâyûnda münderic olduğuna binâ'en Prusya elçisinin ve âdemlerinin kefâf-ı nefsleri için İngilterelü'ye verildiği misillü akçasıyla bin iki yüz beş senesine mahsûben iki yüz küfe üzüm iştirâ' ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â ve Üsküdar ve havâlîsinde vâkı' bağlardan olmayup adalar arasında kâ'in mahallerden almak şartıyla bin iki yüz bir senesine mahsûben yalnız iki yüz sepet üzümün def`a-i vâhidede iştirâ' ve nakline mûmâna'at olunmamak için verilen emrin kaydı ordu-yı hümâyûnumda olduğuna binâ'en emr-i merkûmun aynını elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından rikâb-ı müstetâbda ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince yalnız iki yüz sepet olmak üzere bir def`ada olmak üzere mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında iki yüz üç senesi evâsıt-ı Zi'l-hicce'sinde emr-i şerîf verildiği mastûr ve mukayyed bulunmakda mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene 1205.

[22]

[Hüküm No: 87]

Bandırma nâhiyesi nâ'ibine ve Bandırma ve Karabuh? karyesi zâbiti olan Mehmed'e vesâ'ir zâbitâna hüküm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Baylos Nikolo Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühû bi'l-hayr mührlü arz-ı hâl gönderüp bundan üç ay

mukaddem Venedik kapudânlarından Françesko Önerik nâm kapudân hinta ve eşyâ-yı sâ'ire ile mahmûl bir kıt'a sefinesiyle Âsitâne-i Aliyye'me gelür iken bi-kazâ'illâhi te'âlâ Bandırma körfezinde Kamaran? nâm karye pîşgâhında şiddet-i havâ ve furtunadan sefine-i mezbûr şikest ve gark ve kapudân ve etbâ'ısı hâlik oldukda etrâf ü eknâfin sükkâmı hamûlenin ekserîni ve deryâda kalan esvâb ve nükûd ve eşyâsını gasb ü gâret eyledikleri mukaddemâ inhâ ve ber vech-i muharrer nehb ü gâret olunan emvâl ve eşyâ her ne ise bir habbesi zâyî' olmayarak zâhire ihrâc ve elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından ta'yîn ve irsâl olunan âdemîsine bilâ noksân edâ ve teslîme ihtimâm ve dikkât ve iktizâ iden i'ânet ve muzâheret ketm ü ihfâ olmamak bâbında siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben emr-i şerîfim recâ eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâhir-i Ramazân-ı şerîfide sâdır olan emr-i şerîfim mahalline lede'l-vürûd senki Karabuh? zâbiti mûmâ-ileyhsin "emr-i âlî bana hitâb değıldür ismim tasrîh olunmadıkça şeyleri virmem" deyû muhâlefet eylediğinden tenfîz-i emr-i âlî mümkün olmadığın bildürüp mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince sana hitâben mücerreden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at oldukda vech-i meşrûh üzre târîh-i mezkûrda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddem sâdır olan emr-i âlî mücebince vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve Karabuh? karyesi zâbiti vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ber vech-i meşrûh nehb ü gâret olunan emvâl ve eşyâ her ne ise bir habbesi zâyî' ve telef olmayarak ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâl zâhire ihrâc ve elçi-yi mûmâ-ileyhin tarafından ta'yîn olunan âdemîsine tamâmen edâ ve teslîme ihtimâm ve dikkat ve tarafınızdan iktizâ iden i'ânet ve muzâhereti ızhâra mübâderet ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1204.

[Hüküm No: 88]

Kudüs-i Şerîf kâdîsına hükm, Franca pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şozel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Kudüs-i Şerîf'de mukîm Efrenc râhibleri kefâf-ı nefsleri için iştirâ' eyledikleri hıntanın müdd ta'bîr olunur be-her keylinde kadîmden berû kezâlik viregeldikleri birer parayı edâda muhâlefetleri olmayup mugâyir-i kadîm ziyâde nesne talebiyle rencîde ve ta'addî olunmak îcâb etmez iken mugâyir-i kadîm ziyâde nesne talebiyle rencîde ve ta'addî oldukları inhâ ve mugâyir-i kadîm ol-vechle ta'addî ve

rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â etmekle Efrenc ruhbânlarının ancak kefâf-ı nefsleri için aldıkları hintanın hengâm-ı bey' u şîrâsında kadîmden berû her ne alınagelmiş ise kadîmî üzre alunup bilâ sened hilâf-ı kadîm ziyâde nesne mütâlebesiyle rencîde olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1204.

[Hüküm No: 89]

Sayda vâlisi vezîrim Cezzâr Ahmed Paşa'ya hükm:

Franca pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şozel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Sayda'da ticâretle mukîm Mazalye nâm Francalu senki vezîr-i müşârun-ileyhsin senin mültezimlerinden İbrâhim Ebû Kaluş? demekle ma'rûf kimesneden ceste ceste teslîm olmak üzre iki buçuk sene mukaddem iki yüz sekiz kantâr revgan-ı zeyt iştirâ' ve yigirmi bin sekiz yüz gurûşa bâliğ olan semenini ceste ceste tamâmen edâ ve ba'de rû'yet-i hisâb tâcir-i mersûm mültezim-i merkûmun yedinden bir kıt'a ibrâ' senedi ahz idüp mültezim-i merkûm bundan akdem ol-havâlîde vukû bulan ihtilâl akabinde firâr eylediğine binâ'en evrâk ve defterleri tarafınızdan zabt olunup meblağ-ı mezbûrdan yalnız sekiz yüz gurûş teslîmi olduğu mültezim-i merkûmun defterlerinde mukayyed bulunduğuna tarafından me'mûr olan kimesneler bâkî kalan yigirmi bin gurûşu edâ olmamışdır deyû tâcir-i mersûmdan meblağ-ı mezbûru iddi'â ve ol-dahî tamâmen edâsını mübeyyin gerek mârru'z-zikr ibrâ senedini ve gerek kendü defterini ve mültezim-i merkûmun Arabiyyü'l-ibâre olan mekâtibini ibrâz eylemiş iken mukayyed olmadığı elçi-yi mûmâ-ileyhe ihbâr olunmağla tâcir-i mersûm düyûnunu tamâmen edâ idüp zimmetinde bir nesne kalmadığı sâlifü'l-beyân senedât-ı müte'addideden zâhir ve müstebân olduğun inhâ ve hilâf-ı şer'-i şerîf ol-vechle akça mütâlebesiyle bî-vech ta'addî olunmamak bâbında senki vezîr-i müşârun-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle Francalu-yı mersûm mültezim-i merkûma olan düyûnunu tamâmen edâ idüp bir akça vireceği kalmadığını muhtevî ibrâ' senedi der-dest olduğu hâlde Francalu'yı mersûma hilaf-ı şer'-i şerîf akça mütâlebesiyle ba'de[bi-gayrı] hakk ta'addî etdirilmemek fermânım olmağın imdi senki vezîr-i müşârun-ileyhsin ber-vech-i muharr[er] Franca[lu] [23] tâcir-i mersûm mültezim-i merkûma olan düyûnunu tamâmen edâ idüp bir akça vireceği kalmadığını muhtevî ibrâ' senedi der-dest olduğu hâlde tâcir-i mersûmun hilâf-ı şer'-i şerîf akça mütâlebesiyle bi-gayrı hakkın ta'addî ve

rencîde vukû'undan gâyetü'l-gâye hazer ve mübâ'adet eylemek bâbında fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1204.

[Hüküm No: 90]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisârları dizdârlarına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Netherlande elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl idüp bundan akdemce Netherlande Devleti tarafından umûr-ı mühimme-i müsta'celeyi şâmil ba'z-ı tahrîrât ve mekâtîb ile bir kıt'a sagîr beğlik sefinesi Der'aliyye'me vâsıl olup itmâm-ı me'mûriyyeti hasebiyle bu esnâda sefine-i merkûme girü vilâyeti cânibine avdet ideceğın inhâ ve Netherlandelü'nün mârru'z-zikr beğlik sefinesi boğaz hisârlarına vürûdunda vilâyeti cânibine avdetine mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu'âmele olunagelmış ise buna dahî ol-vechle mu'âmele ızhârıyla vilâyeti cânibine imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu makûle sefâ'in içün virülegelen evâmir-i şerîfe müceblerince vilâyeti cânibine imrârına mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdârân-ı mûmâ-ileyhimsiz bundan akdem Netherlande Devleti tarafından ba'z-ı tahrîrât ve mekâtîb ile mahmûl sefine-i merkûme Dersa'âdet'ime vâsıl ve itmâm-ı me'mûriyyeti hasebiyle bu esnâda girü vilâyeti cânibine avdet eylediği ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh boğaz hisârlarına vürûdunda mürûruna mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan devletin beğlik sefâ'inine ne vechle mu'âmele olunagelmış ise buna dahî ol-vechle mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla emîn ve sâlim boğaz-ı merkûmdan vilâyeti cânibine imrârına i'tinâ ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1205.

[Hüküm No: 91]

Girid cezîresinde vâkı' Hanya kâdisıyla medîne-i Hanya'dan etrâf ve enhâ ve havâlisine varup gelince yol üzerinde kâ'in sâ'ir kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyeri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînler vesâ'ir zâbitâna hüküm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Baylos Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik tüccârından olup Hanya iskelesinde li-ecli't-ticâre mütemekkin olan Cuvanne Samon nâm Venediklü tâcirin rû-yı kesb içün medîne-i Hanya'dan etrâf ve enhâ ve

havâlisine azîmet etmek murâd eyledüğün bildürüp tâcir-i mersûm mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye talebiyle ta'addî ve memnû'âtdan olmayup vilâyetinden getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyânın ahdnâme-i hümâyûn mücebince îcâb iden resm-i gümrük edâ eyledikten sonra ziyâde mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencîde olunmayup ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene 1205.

[Hüküm No: 92]

Âsitâne-i Aliyye'mden bahren Bahr-ı Sefid sevâhiliyle Anadolu ve Rumeli taraflarına varup gelince vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitâna hükm, Venedik tüccârından Petroyer Cuvanni nâm tâcir li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyye'mden Bahr-ı Sefid sevâhiliyle Anadolu ve Rumeli taraflarına azîmet eyledükde Venedik baylos-ı sâbık mukaddemâ inhâ ve tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla bahren mahâll-i mezbûra varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile akça mütâlebesiyle rencîde ve remîde etdirilmeyüp ve memnû'âtdan olmayup getürdüğü ve alup götürdüğü emti'asının resm-i gümrüğün ahdnâme-i hümâyûn mücebince sâ'ir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde üç akça verdikten sonra ziyâde talebiyle ta'cîz olunmayup emn ve sâlim mürûruna ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf sûdurûnu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz Venediklü'ye verilen ahdnâme-i hümâyûna mürâca'at olundukda Venedik tüccârı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hâlleriyle gelüp gidüp getürdükleri ve alup götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâ'ir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde akça verdüklerinden ziyâde talebiyle ve âhar vechle muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencîde olunmayalar deyû mastûr ve mukayyed bulunmağın ahdnâme-i hümâyûn mücebince amel olunmak bâbında bin yüz doksan senesi evâhir-i Şevvâl'inde emr-i şerîf verildükde Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Venedik Cumhûru'nun Baylosu Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı müstetâbıma takdîm eyledüğü memhûr arz-ı hâliyle inhâ ve cülûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnum vâkı' olduğuna binâ'en tecdîdi istid'â ve vech-i muharrer üzre sâdır olan emr-i şerîfin kaydı ordu-yı

hümâyûnumla istishâb olunan defterlerde olmağla yedinde olan emr-i şerîfi ibrâz etmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır. Fî evâ'il S[Safer] sene 1205.

[24]

[Hüküm No: 93]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisâr kal'aları dizdârlarına hükm, Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere elçisi Kavalier rikâb-ı hümâyûnuma mührlü mektûb gönderüp Fas? pâdişâhının elçisini Âsitâne-i Sa'adet'ime getüren Montegümri nâm kapudân, râkib olduğu bir kıt'a beğlik fırkatesi ile girü azîmet üzre olduğu bildürüp kapudân-ı mersûm râkib olduğu bir kıt'a beğlik fırkatesi ile boğaz hisârlarından mürûruna mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu'âmele olunagelmîş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele ızhârıyla imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â etmeğın emsâle verilegelen evâmir-i şerîfe müceblerince mürûruna mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdâr-ı mûmâ-ileyhimsiz ber vech-i meşrûh kapudân-ı mersûm râkib olduğu bir kıt'a sefine ile boğaz hisârlarından mürûruna mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvelin beğlik sefâ'ine ne vechle mu'âmele olunagelmîş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele bi'l-mücâmele ızhârıyla emîn ve sâlim imrârına i'tinâ ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]205.

[Hüküm No: 94]

Âsitâne-i Aliyye'mden Do...n? ve havâlisine varınca vâkı' kuzât ve nüvvâb ve serdâr ve a'yân ve zâbitân vesâ'ir vücûh-ı beldeye hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Sicilyateyn elçisi Don Kostantino Dolrufak hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hal gö[n]derüp Devlet-i Aliyye ile Sicilyateyn Devleti beyninde müstahkem ve merbût olan rişte-i tehâbb ve tevâddın lâzımı olan umûr-ı mühimme-i müsta'cele ile gidüp ve gelen yasakçı ve ulaklar menzil bârgîrine intizâren bir yerde meks ü tevakkuf etdirilmeyüp emîn ve sâlim savb-ı maksûda irsâl ve îsâl etdirilmek kâ'ide-i emrden o[l]up mugâyiri hareket iktizâ etmez iken bu def'a giden bir nefer yasakcının bârgîre intizâren tûl-i müddet vakf ve temkîs etdürülüp maksûd-u âmmının fevt olmasına bâdî oldukları bi'l-ihbâr tahkîk olunmağla bu makûle olan yasakçıların bârgîre intizâren zamân-ı der-ân tevakkuf ve

ârâm etdirilmeyüp emnen mahall-i me'mûra irsâl ve îsâl etdirilüp ta'allül ve muhâlefet idenlerin te'dîb ve gûşmalleri icrâ olunmak üzere mü'ekked emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle o makûle umûr-ı mühimme ile âmed şüd iden ulakları yedlerinde olan menzil ahkâmına mugâyir ta'addî ve rencîde olunmayup serî'an ve emnen imrârlarına ikdâm olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı L[Şevvâl] sene 12[0]5.

[Hüküm No: 95]

Âsitâne-i Aliyye'mden Filibe'ye varınca yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere elçisi Kavalier? Robert Aşli hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp müste'men tüccârından olup bundan akdem Hindistan cânibinden Âsitâne-i Aliyye'me vürüd iden Corci Lehostanik nâm müste'men tâcir bir nefer zevcesi ve iki nefer besleme ve üç nefer hizmet-güzâr ve hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyye'mden Filibe tarafına azîmet etmek murâd eyledüğün bildürüp tâcir-i mersûm ve bir nefer zevcesi ve iki nefer besleme ve üç nefer hizmetkâr ile Âsitâne-i Aliyye'mden mahâll-i merkûma varınca esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ve ikâmet hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi ve ehl-i zimmet re'âyâdan olan hizmetkârları dahî cizyelerin ba'de'l-edâ yedlerinde cizye evrâkı mevcûd olduğu hâlde ta'addî ve rencîde ve remîde olunmayup ve muhaffif[muhavvif] ve muhâtara olan yol mahallerde kendüler muhâfaza için ücretiyle kifâyet mikdârı yarâr âdemler koşulup emîn ve sâlim mürûr ve ubûr etdirilmek bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[Hüküm No: 96]

Brusa[Bursa] mollasına ve Der'aliyye'mden berren ve bahren Brusa[Bursa] ve havâfîlerinde kâ'in ziyâretgâh olan mahallere varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve a'yân ve iskele emînleri ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Konta Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyhin ma'iyyetinde olan Leh beğzâdelerinden dört nefer beğzâde ve ma'iyyetlerinde olan bir nefer tercemân ve beş nefer müste'men hizmetkârlarıyla Dersa'âdet'imden Brusa ve havâfîlerinde kâ'in ziyâretgâh olan mahalleri ziyâret etmek üzere varup gelmek

murâd eyledüklerin inhâ ve beğzâdegân-ı mersûmûn ve bir nefer tercemân ve beş nefer müste'men hizmetkârları mesfûrûn ile Der'aliyye'mden li-ecli'z-ziyâre Brusa ve havâlîlerine varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ve hîn-i meks ve ikâmetlerinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ve iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbâtlarının dahî rızâlarıyla satanlardan akça ile iştirâ'sına mu'âvenet olunarak emnen ve sâlimen imrârlarına ihtimâm ve dikkat ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediği cihetden mu'tâd üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, beğzâdegân-ı mersûmûn ve bir nefer tercemân ve beş nefer müste'men hizmetkârları mesfûrûn ile Der'aliyye'mden li-ecli'z-ziyâre Brusa[Bursa] ve havâlîlerinde vâkı' ziyâretgâh olan mahallere varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ve hîn-i meks ve ikâmetlerinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ve iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbâtlarının dahî rızâlarıyla satanlardan akçalarıyla iştirâ'sına mu'âvenet olunarak emnen ve sâlimen imrârlarına ihtimâm ve dikkat ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene [1]205.

[25]

[Hüküm No: 97]

Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk'a varup gelince esnâ-yı râhda vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Konta Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzre olan Datyeloviç nâm tâcir iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla li-ecli't-ticâre Der'aliyye'mden Ruscuk tarîkiyle Leh cânibine azîmet murâd eylediğın inhâ ve tâcir-i mersûm iki nefer müste'men hizmetkârları mesfûrân ile Der'aliyye'mden Ruscuk'a varınca gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre edâ eyledikden sonra ticâretine ve esnâ-yı râhda hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i

hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmamak babında fî evasıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene [1]205.

[Hüküm No: 98]

İşbu emr-i âlî mübâşiri yediyle lede'l-vusûl müteveffâ-yı merkûm ahmed Efendi'nin oğulları meclis-i şer'e ihzâr olunup müdde'î-i mesfûr otuz kırk gün mürûruyla kendüsü veyâhûd vekîli zuhûr etmediğine binâ'en merkûmândan istintâk olundukda mesfûr vücûhla da'vâsında bâtil ve müfsid olup hattâ sadr-ı a'zam hazretlerinin Mora vâililiği hengâmında yine mesfûr Anabolu'ya müteveffâ pederimizi ihzâr etdürüp terâfu'larında da'vâsı lağv ve tezvîr olduğu lede's-şer' zâhir-birle mu'ârazadan men'-içün yedine hüccet i'tâ olunduğunu takrîr ve takrîr-i meşrûhlarını kırk neferden mütecâviz bî-garaz erbâb-ı vukûf cemâ'at-i müslimîn ihbâr eylediklerini nâtik Hulumiç nâ'ibinin vârid olan i'lâm ve Mora müteselliminin kâ'imesinin mefhûmu bâ fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 3 B[Receb] sene [1]206.

Mora vâlisi vezîre ve Hulumiç kâdîsına hükm:

Bâ berât-ı âlî-şân medîne-i Balyabadra'da İngiltere konsolosu yanında tercemân olan Nikola veled-i Hristo nâm tercemânın Hulumiç kazâsına tâbî' Gaston? kasabası ahâlîleri üzerlerinde bin yüz doksan senesinden bâ hüccet-i şer'iyeye ma'lûmü'l-mikdâr gurûş alacağı bâ i'lâm mütâlebesi sâbıkâ mâlikâne mutasarrıfı Hatman-zâde Ahmed Efendi dimekle ma'rûf kimesneden lâzım gelen altmış yedi bin üç yüz elli gurûş mâddenin sıhhatini mutazammın isti'lâmı hâvî doksan dokuz ve iki yüz bir senelerinde Mora muhassılı vezîre ve Hulumiç ve Angelikasrı ve Balyabadra kazâlarının kâdîsı ve nâ'iblerine hitâben şeref-sudûr olan iki kıt'a emr-i şerîfenin mezâmînine imtisâlen kazâhâ-i merkûmeden Hulumiç ve Angelikasrı kazâları taraflarından husûs-ı mezbûrî hâvî iki kıt'a başka başka i'lâm-ı şer'î tevârüd, Der'aliyye'ne arz ve takdîm olunup lâkin Balyabadra kâdîsı cânibinden i'lâm zuhûr etmemek mülâbesesiyle tekrâr iki yüz iki senesinde dahî bir kıt'a emr-i âlî ısdâr ve mahalline îsâl olunmuş-iken mezbûr Hatmân-zâde'nin tagallübünden nâşî medîne-i merkûme kâdîları i'lâm i'tâsından ihtirâz ve bu âna değin husûs-ı mezbûr ukde-i te'hîr ve usret vukû'una dũçâr olup tercemân-ı

mersûm-ı mesfûr ve mezbûr Hatman-zâde fevt olup tagallübü zâ'il olduğun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere elçisi Kavalier Robert Anesli (Ainslie) hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma bir kıt'a takrîr kâğıdıyla inhâ ve bu bâbda inâyet istid'â eylediği ecluden Balyabadra kâdîsından isti'lâm olunmak bâbında bin iki yüz beş senesi evâ'il-i Rebî'u'l-evvelinde rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümayûn'umdan emr-i şerîf sâdır olmuş-idi. El-Hâletü hâzihî elçi-yi mûmâ-ileyhin bu def'a rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kâğıdıyla Balyabadra Nâ'ibi el-Hâcc Ahmed zîde ilmühûnun vârid olan bir kıt'a i'lâmı mefhûmlarında isti'lâmı havî ber vech-i muharrer sâdır olan emr-i şerîfimle mahalline lede'l-vürûd mazmûn-ı münîfine imtisâlen tercemân-ı mersûmun mütâlebesi keyfiyyeti ol-havâlîde ehl-i vukûf mevsûkü'l-kelim bî-garaz kimesneden kemâl-i tedkîk ve taharrî-birle tefîş ve tefahhus olundukda nefsü'l-emr mukaddemâ verilen Hulumiç ve Angelikasrı kâdîlarının i'lâmları mûceblerince meblağ-ı merkûm sâbıkâ mâlikâne mutasarrıfı Hatman-zâde Ahmed Efendi tarafından ahz u kabz olunmağla mütâlebesi ahâlî-i kasaba-i Gaston'dan iktizâ eylemeyüp mecbûren edâ eyledikleri cânibinden şer'an lâzım geldiği vâzih ve âşikâr olduğun mevlânâ-yı mûmâ-ileyh arz eylediğine binâ'en ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le rü'yet ve tercemân-ı mersûmun şer'an sâbit ve mütehakkık olan hakkı îcâb ve iktizâ idenlerden tamâmen ve kâmilen alâ eyyi hâl tahsîl ve istirdâd ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve gadrı mü'eddî kusûr ve tesâmuhdan ittikâ'-i tâmm ve ba'de'l-ihkâk keyfiyyet Der'aliyye'me i'lâm olunmak fermân olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir ta'yîn olunan [] zîde kadrühû ma'rifetiyle mahallinde şer'le rü'yet ve tercemân-ı mersûmun şer'an sâbit ve mütehakkık olan hakkı îcâb ve iktizâ idenlerden tamâmen ve kâmilen alâ eyyi hâl tahsîl ve istirdâd-birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve gadrı mü'eddî kusûr ve tesâmuhdan ittikâ'-i tâmm ve ba'de'l-ihkâk keyfiyyeti Der'aliyye'me arz ve i'lâma mübâderet ve hilâfından hazer ve mücânebet olunmak bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene 1206.

[Hüküm No: 99]

Âsitâne-i Aliyye'mden berren ve bahren İzmir ve havâlsine ve Bahr-ı Sefid'de vâkı' sâ'ir iskelelere varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb zîde fazlühüme ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hüküm, Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikolo

Kosfarini Kavalier rikâb-ı hümâyûnuna mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik tüccârından Mihali Stavrakı nâm tâcirin kâr ü kesb için Âsitâne-i Aliyye'mden berren ve bahren İzmir ve havâlisine ve Akdeniz'de vâkı' sâ'ir iskelelere azîmet murâd eyledüğün bildürüp tâcir-i mersûm berren ve bahren mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve li-ecli't-ticâre bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye talebiyle ta'addî ve memnû'âtdan olmayup vilâyetinden getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mücebince icâb eden resm-i gümrüğün edâ eyledüğünde ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle rencide olunmayup ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â etmeğın mu'tâd üzre mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene 1206.

[26]

[Hüküm No: 100]

Âsitâne-i Aliyye'mden Bozcaada ve İzmir ve havâlisine ve Bahr-ı Sefid'de vâkı' sâ'ir iskelelere varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb zîde fazlühüme ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylos Nikolo Kosfarini Kavalier rikâb-ı hümâyûnuna mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik tüccârından Kostantin Kurz nâm tâcir Palni ve Dimitri ve Kostandi nâm üç nefer müste'men oğullarıyla Âsitâne-i Aliyye'mden li-ecli't-ticâre Bozcaada ve İzmir ve havâlisine ve Akdeniz'de vâkı' sâ'ir iskelelere azîmet murâd eylediğın bildürüp tâcir-i mersûm üç nefer müste'men oğulları mersûmün ile berren ve bahren mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve li-ecli't-ticâre bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye talebiyle ta'addî ve memnû'âtdan olmayup vilâyetinden getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mücebince icâb iden resm-i gümrüğün edâ eyledüğünde ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayup ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i

şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mu'tâd üzre mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene 1206.

[Hüküm No: 101]

İzmir kâdîsına hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvetü ümerâ'î'l-milleti'l-mesîhiyye Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayrın takdîm eylediği mühlül arz-ı hâli mefhûmunda medîne-i İzmir'de mukîm Venedik konsolosu olan Luka Fornaci nâm Venediklü konsolos İzmir kazâsına tâbi' Bîrun nâm karyede sinîn-i vâfireden berû kendü hâliyle mütemekkin olup kimesneye deyn ve kefâleti ve hilâf-ı şer'-i şerîf vaz' u hareketi olmayup bir vechle müdâhale îcâb ider hâli yoğiken karye-i mezbûre mütemekkinlerinden ma'lûmü'l-esâmî zimmîler zuhûr ve mücerred ızrâr ve tekdîr kasdı ve nefsâniyyet icrâsı zımnında şirrete sülûk-birle bilâ mûcib mevâdd isnâdıyla iddi'âyâ tasaddî ve üzerine şer'an bir nesne sâbit olmaksızın hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde ve remîdeden hâli olmadıkların inhâ ve mesfûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ol vechle vâki' rencîde ve ta'addîleri men' u def' ve himâyet ve sıyânet olunmak bâbında senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mahallinde şer'le görölüp hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn ta'addî etdirilmemek bâbında. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[27]

[Hüküm No: 102]

Anadolu kâdîsına ve hâcegânı dîvân-ı hümâyûnumdan olup bundan akdem husûs-ı âtiyü'z-zikre me'mûren Mora cânibine tesyîr kılınan Mîr Seyyid Yahyâ ve Mora Mübâya'acısı [] zîde mecdühümâyâ ve iskele emîni ve zâbitâna hükm:

Mora mübâya'asından olmak üzre İsveç Devleti tarafına taraf-ı hümâyûndan ihdâ ve i'tâsı fermânım olan yetmiş bin keyl hintanın İsveçlü taraflarında i'tâ ve teslîme mübâderet kılınmak için sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin bundan akdem me'mûr ve tesyîr kılınmış idin. El-hâletü hâzihî Der'aliyye'mde mukîm İsveç Elçisi Dasep hutimet avâkibühû bi'l-hayr tarafından Dersa'âdet'ime takdîm olunan takrîr kağıdı mefhûmunda sâlifü'z-zikr zahâ'irden Anadolu iskelesinden tahmîl için bu def'a tedârük ve istîcâr

eyledikleri yedi kıt'a müste'men sefinelerine tahmîl olunacak kırk bin bin keyl zahîreden Dubrovniklü Yuvan Faznacik nâm kapudânın sefinesine yalnız beş bin keyl hinta tahmîle mübâderet kılınmak ve i'tâ olunacak hinta mahsûl-i cedîdden verilmek ve şa'îr ve saman ile mahlût olmayup pâk ve munakkâ olmak ve esnâ-yı tekyilde mezîd-i i'tinâ ve dikkat olunarak noksan tahmîle ruhsat gösterilmemek ve sâlifü'z-zikr kırk bin bin keyl hinta kırk gün zarfında sefâ'ine tahmîl olunmak ve atîk ve reddî zahîre teklîf ve tahmîliyle cevr ü ezâ olunmamak için tenbîhi hâvî emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel? olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve mübâya'acı ve iskele emîni ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, zikr olunan yedi kıt'a sefâ'ine mikdârları beyânıyla başka başka evâmir-i şerîfem verildiği ve bu sefîne ânlardan biri idüğü ma'lûmunuz oldukda sâlifü'z-zikr zahâ'irden kapudân-ı mersûmun sefinesine tahmîl olunacak beş bin keyl-i İstanbulî hintayı ber vech-i meşrûh pâk ve münakkâ ve mahsûl-i cedîdden olmak üzere mübâşir-i mûmâ-ileyhin ma'rifet ve ihtimâmı ve ma'rifet-i şer'le iskele-i mezbûreden İsveçlü tarafından kabzına me'mûr tercemân muvâcehesinde sefîne-i mezkûreye tamâmen ve kâmilen tahmîli emrine bi'l-ittifâk iktidâm[ikdâm] ve mübâderet ve hîn-i tekyilde noksân olmamasına dikkat ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, zahîre-i mezbûrenin tamâmen tahmîl olunduğunu müş'ir tercemân ve kapudân yedlerinden ma'mûlün-bih sened ahz ve işbu emr-i şerîfimin zahrına dahî hüccet tastîr etdürüp senedât-ı mezkûre ile emr-i şerîfi indinde hıfz ve tekmîl-i emr-i me'mûrunda bu tarafa îsâle mübâderet ve bir gün akdem te'diye-i mübâşeretinde ikdâm ve müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, bu husûsa adem-i dikkat ve i'tinâ-birle tahmîl olunacak zahâ'ir mağsûş ve reddî ve nâkıs olmak lâzım gelür ise bir vechle özr ve cevâb karîn-i kabûl olmayup me'mûrların be-her hâl mazhar-ı mu'âheze ve itâb-ı şâhânem olacakları muhakkaktır. Âna göre amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâ'il-i R[Rebî'u'l-âhir] sene 1206.

[Hüküm No: 103]

Bir sûreti.

Françalu Sörle nâm kapudânın sefinesine altı bin keyl hinta tahmîli için ber-vech-i meşrûh.

[Hüküm No: 104]

Bir sûreti.

Ve yine Françalı Dö Vevil nâm kapudânın sefinesine kezâlik altı bin keyl hınta tahmîli için ber-vech-i muharrer.

[Hüküm No: 105]

Bir sûreti.

Ve yine Françalı Martin nâm kapudânın sefinesine kezâlik altı bin keyl hınta tahmîli için ber-vech-i meşrûh.

[Hüküm No: 106]

Bir sûreti.

Ve yine Françalı Liyoto nâm kapudânın sefinesine kezâlik altı bin keyl hınta tahmîli için ber-vech-i muharrer.

[Hüküm No: 107]

Bir sûreti.

Ve yine Françalı Korel nâm kapudânın sefinesine kezâlik altı bin keyl hınta tahmîli için ber-vech-i meşrûh.

[Hüküm No: 108]

Bir sûreti.

Ve yine Françalı Mester nâm kapudânın sefinesine kezâlik altı bin keyl hınta tahmîli için ber-vech-i meşrûh.

[Hüküm No: 109]

Bir sûreti.

Ve yine Françalı Kariş nâm kapu[dâ]nın sefinesine kezâlik dokuz bin keyl hınta tahmîli için ber minvâl-i muharrer.

[Hüküm No: 110]

Bir sûreti.

Yine Françalı Karaşova nâm kapudânın sefinesine on bin keyl hınta tahmîli için ber-vech-i meşrûh.

[Hüküm No: 111]

Bir sûreti.

Ve yine Françalı Veriber nâm kapudânın sefinesine beş bin keyl hınta tahmîli için ber minvâl-i muharrer.

[Hüküm No: 112]

Bir sûreti.

Ve yine Françalı Graset nâm kapudânın sefinesine kezâlik beş bin keyl hınta tahmîli için ber-vech-i meşrûh.

[28]

[Hüküm No: 113]

Bahr-ı Sefid'in Rumeli sevâhilinde Venedik konsolos vekîli bulunan mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve iskele ve gümrük emînleri vesâ'ir zâbitâna hükm ki:

Venedik düzü cumhûrunun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Nikolo Kosfarini Kavalıyer hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü takrîr kağıdı gönderüp Venedik şehrinde masnû' olup nev'-i beşere vücûhla müfid olan tiryâkın kavâ'id-i cumhûr ile terkîbinden dâhil-i eczâ-yı mütenevvi'anın gerek mikdâr-ı kemînine ve gerek mâhiyyet-i hâlisasına tagayyür gelmemek husûsuna ri'âyet ve iktisâb-ı emniyyet zımnında ta'yîn olunan ümerâ'-i cumhûrun kemâl-i takayyüd ve basîretleri derkâr ve eczâ-yı mezkûreye bu mertebe dikkat olunmasına, mütenâvil olanlara gayr-ı müfid olacağı âşikâr iken erbâb-ı hibreden ba'z-ı mefsedet-şî'âr kavâ'id-i cumhûr üzre tertîb-i sahîha ile tabh olunan tiryâkın mecmû'-ı alâyim ve nişânlarına takayyüd ile üslûb-ı sıhhat ve ibtilâ-yı illeti mûcib müzevvir tiryâk tabhına mübâşeret eyledikleri mûmâ-ileyhimin mesmû'ları olduğuna binâ'en o makûle mefsedet-pîşeleri terâkîb-i gayr-ı sahîha ile i'mâl ve sahte Venedik nişânları vaz'ıyla etrâf u eknâfa neşr eyledikleri tiryâkın adem-i te'sirinden ihtirâzen cumhûr-ı mezkûrûn

tarafından mu‘ayyen olan ümerânın Venedik'de masnû‘ tiryâkın terkîbinin kavâ'idini müş‘ir cumhurun buyuruldu su olmadıkca Venedik şehirlerinde tiryâk ihrâc olunmamak üzere cumhûr tarafından tenbîh olduğu mukaddemâ Venedik elçisi bâ takrîr inhâ ve ba‘de'l-yevm tiryâkın mikdârı ve cemî‘-i alâ‘imini Venedik'de tabh iden kimesnenin tahrîrâtını muhtevî cumhûrun ma‘mûlün-bih kağıdı mevcûd olmadıkça bir mahalde tiryâk ihrâc ve kabûl olunmamak ve o makûle sahtekârları tiryâk nişânlarına taklîd eyledikleri misillü zikr olunan cumhûrun kağıdlarına dahî taklîd eylemeleri ihtimâli ber- taraf için o makûle sahîh tiryâk, cumhûrun ma‘mûlün-bih kağıdıyla Âsitâne-i Aliyye' me gelür ise Âsitâne'de mukîm baylosun ve mevâzı‘-ı sâ‘ireye vârun ise ol- bâ[b]da konsolosları ve vekîllerinin imzâları isbât etdürölüp ol-vechle râyic olarak vikâye-i sıhhat-i nev‘-i beşeri mûcib esbâbın istihsâline dikkat olunmak bâbında emri- şerîf sudûrunu istid‘â ve husûs-ı mezbûr ser etebbâ‘-i hâssa-i esbakdan bundan akdem isti‘lâm olundukda Venedik şehrinde öteden berû eczâ-yı hâlisa ile terkîb olunan tiryâk, edviye-i mürekkebe-i mergûbeden olmağla Memâlik-i Mahrûse-i İslâmiyye'ye getürölüp Mısır Çarşu'yı esnâfına verilüp lâkin cumhûr-ı mezkûrun tabh ve i‘mâl eyledikleri tiryâk-ı mezkûra takayyüd ile terkibini noksân ve bilâ-tenfa‘ eczâ-yı mechûl ile mahlût tiryâk-ı merkûm sûretinde i‘mâl ve ihrâc olunmamak için kendülerinin sadâkatlarından nâşî birkaç dürlü nişâne-i mahsûs ile basma kağıdlar vaz‘ ve tabîblerinin ... ma‘lûm mührleri ile temhîr olunup işbu üslûb ile tiryâkler Venedik şehrinde ihrâca ve Âsitâne-i Aliyye' me vesâ‘ir memâlik-i mahrûseye îsâlde ihtimâm iderler iken el-yevm tiryâk-ı merkûmun taklîdi ve terkîbi nâ ma‘lûm tiryâk sûretinde zuhûr etmekle cumhûr-ı mezkûrun sadâkat ve ihtimâmları olmakdan nâşî Devlet-i Aliyye'-i ebediyyü'l-istimrârımdan dostâne ve hayrhâhâne eyledikleri iltimâsın müstahseni beyânıyla tiryâk-ı merkûm kadîmî üzere eczâ-yı hâlisa ve terkîb-i sahîha-i kadîmeye ri‘âyet ve kemâl-i dikkat olunup yüz dirhem ve elli dirhem ve yigirmi beş dirhem zuhûra kadîmesiyle kârhânelerinden mu‘teber nişânları vaz‘ ve cumhûr-ı mezkûrun tarafından sened-i esahh olmak üzere tahrîr ve imlâ itdükleri senedleri Âsitâne-i Seniyye vesâ‘ir Memâlik-i Mahrûse'mde baylos ve konsolos ve vekîlleri ma‘rifetleriyle ihrâc olunan tiryâka nazar ve ber vech-i muharrer ibrâz eyledikleri senedâtları ba‘de't-tatbîk ihrâc ve kabûl ve kıymet-i kadîmesine tezâyüd ve tenâkus tertîb etdirilmeyüp mâdâmki eczâ-yı hâlisi ve tertîb-i sahîha ile mübeyyen senedâtı ola, tiryâk-ı merkûmun revâyicine halel tatarruk etdirilmemek şartıyla muhâlifî zuhûr eder

ise ...men' olunmak bâbında gümrük ümenâsına vesâ'ir zâbitâna hitâben evâmir-i aliyye sudûru mâddesi taraf-ı Devlet-i Aliyye'nden hükm ile muhâfaza ve dikkat ve cânib-i cumhûr-ı mezkûrdan ihtimâm ve ri'âyet olundukda istid'â-yı mezkûre müsâ'ade-i mevkûf-ı re'y-i âlî idüğün i'lâm etmekle i'lâmı mücebince amel olunmak bâbında bin yüz doksan bir senesi evâhir-i Zi'l-hiccesi'nde siz ki mevlânâ ve gümrük emînler vesâ'ir zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, seleflerinize hitâben emr-i şerîf sâdır olmuş-iken bu günlerde Triyeste tarafından bir kıt'a Venedik sefinesiyle yüz vakıyye tiryâk-ı sahte vürûd ve Venedik tâcirine müte'allık olmağla girüye irsâl için bir sefinenin azîmetine müterakkıb iken bu esnâda iki kıt'a Fransız ve Venedik sefineleriyle Âsitâne-i Aliyye'mde sâkin França bayrağı altında olan Savamonra nâm bir nefer Yehûdî tâcirine Triyeste tarafından dört yüz elli vakıyye dahî tiryâk-ı sahte irsâl olunduğun inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince mücedded emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve emr-i merkûmun kaydı ordu-yı hümâyûnumla istishâb olunan defterlerde olduğundan İstanbul Gümrüğü defterlerinde mukayyed olan kaydı bâ fermân-ı âlî ba'de'l-ihrac hâlen Ser-etibbâ-yı Hâssa Mevlânâ Mehmed Sâdık zîdet fezâ'ilühûya ihâle olundukda sâdır olan fermân-ı âlîye imtisâlen elçi-yi mûmâ-ileyhin takrîr ve derkâr olunan emr-i âlîye nazar olundukda derûnlarında tafsîl ve beyân olunduğu üzre zikr olunan numûne ahz olunup etibbâ-yı hâssadan fenn-i eczâda mâhir ve kâmil ve Mısır Çarşusu'nda ez kadîm bey' u şirâsıyla me'lûf mu'temedün-aleyh kimesneler ile keyfiyyet-i eczâsına nazar ve dikkat ve tecrîbe olundukda nefsü'l-emr? Venedik tiryâkına mahsûs altun başlı insân sûreti ve iki câniblerinde Santa Marko ta'bîr olunur nişânları ve mühr ile imzâlarına taklîd ile sahte ve müzevver olduğundan mâ'adâ eczâ-yı mechûleden mürekkeb, ta'mında dahî Venedik tiryâkına müşâbehet olmayup sahte nişânlar sebebiyle tiryâk nev'inin teşvîş ve ihtilâline bâdî ve hâlisi fâsidinden fark olunmayup ibâdu'llâhın gabn ve tagrîrine mü'eddî bir mâdde olmağla min ba'd her ne mahalde tabh olunur ise kendüsüne mahsûs nişânlar vaz'ıyla olup âharın alâ'im ve nişânlarına taklîd olunmayup sahte zuhûr ideri olur ise ihrâc ve bey'ine ruhsat gösterilmeyüp mahalline redd olunmak bâbında emr-i âlî sudûruna kat'-ı nizâ' olunmak emr-i savâb idüğün ser-etibbâ-yı hâssa mevlânâ-yı mûmâ-ileyh i'lâm etmeğın i'lâmı mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi sizki mevlânâ ve gümrük emînleri vesâ'ir zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, tiryâk-ı mezkûrun fi'l-asl vaz'ı İrân? nev'-i yesîri için olup eczâsı nâkıs ve gayr-ı hâlislerden ve müzevver tiryâk, revâhı gayr-ı mü'essir ve belki mevrûs-ı illet olduğu

derkâr olduğundan bu bâbda i'tina ve dikkat lâzım-ı hâlden olduğu ma'lûmunuz olduğda ba'de'l-yevm iskelelerinize tevârüd iden tiryâk Venedik Cumhûru'nun ma'mûlün-bih senedi olmadıkça ihrâc ve kabûl olunmayup ve cumhûr-ı mezkûrun ber minvâl-i meşrûh ma'mûlün-bih senedi mevcûd olur ise konsolos veyâ vekîline irâ'et ve sened-i merkûm sahîh olduğu imzâsıyla tasdîk eyledikten sonra ihrâc ve kabûl ile ol makûle sahtekârların men'leri ve tiryâkın bahâsına tezâyüd ve tenâkus gelmemesine dikkat ve ednâ kusûr ve tevânîden mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene 1204.

[29]

[Hüküm No: 114]

Âsitâne-i Sa'âdet'de Mukîm Dubrovnik Cumhûru'nun Vekîli Bendelerinin Takrîridir

Tevekkeli söylenilmez elbette kendi ikrâr eylemez yine tenbîh ve te'kîd etmesi için re'îs efendiye söyleyesin.

Dubrovnik tarafından Moskov donanmasına i'ânet olunur imiş. İstimâ'ıyla bundan akdem bunda olan konsolos mu'âheze olunmuş idi. Ol-vakt tebriye-i zimmeti şâmil kendüsü bir kıt'a takrîr verdiğinden mâ'adâ cumhûruna yazılmış olmağla cumhûru dahî tebriye-i zimmet eylediğini işbu takrîriyle beyân ider. Fermân men lehü'l-emr hazretlerininindir. Fî 16 B[Receb] sene [1]205.

Dubrovnik Cumhuru tarafından Moskov korsanlarına sefîne satulur imiş deyû istimâ' olunduğunu cumhûr-ı mezkûreye ba'de'l-ifâde hakîkat-i keyfiyyeti istihbâr ideyim deyû bundan akdemce şeref-sudûr bulan emr-i celîlü's-şâna imtisâlen bu bende-i kemterleri tahrîr eylediğimde işbu sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnun zuhûru gününden bu âna gelince Rustan ve Şemin nâm iki Dubrovnik kapudânlarının mutasarrıf olup Devlet-i Aliyye'nin dost-ı kadîmî olmak takrîbiyle işbu muhârebeye kat'â medhali olmayan França Devleti'nin Âsitâne-i Sa'âdet'de ticâretle sâkini olan tüccârından [] nâm tâcirine Der'aliyye'de mukîm França elçisi dâ'îlerinin sicillâtında mukayyed senedât-ı mu'tebereden müstebân olduğu gibi fûrûht eyledikleri iki kıt'a sefînden başka Dubrovnik sefînesi olarak gerek Memâlik-i Mahrûse'de ve gerek diyâr-ı gayr-ı mahalde satıldığının aslı olmadığı emr-i mukarrer olmağla bu misillü haberi viren kimesneler sefînelerin kangı mahalde ne târîhinde ve müsemmeyen kime fûrûht

olunduğunu isbâta kâdir olmazlar ise dört yüz seneden berû taht-ı cenâh-ı pâdişâhîde bi'l-yümni ve's-sa'âde mustazill ve âsûde olup ale'd-devâm sıdk-ı tâmm ile ubûdiyyetinde sâbit-kadem olduğu için müftehir olduğu eltâf-ı seniyye-i şehriyârîye Dubrovnik Cumhûru'nun mazhar olduğuna, hod ve bedhah oldukları âşikâr iken bu makûle münâfıkların hilâf-ı inhâ-birle maksûd ve menvîleri olan sû'-i ilgâlarına cânib-i Devlet-i Aliyye'den ta'lik-i sem' olunmayup öteden berû akdem ve esdak cizyegüzârı olan cumhûr-ı mezkûrenin hakkında inâyet olunagelen enzâr-ı lutf u himâyetlerin bî-dirîğ buyurulacağı ümîdinde olduğunu tazarru' ve ibtihâl ile der-i devlet-medâra cumhûr-ı mezkûre tarafından bu bende-i ahkarları takrîre me'mûr olduğum ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda ol-bâbda emr ü fermân ve lutf u ihsân hazret-i men lehül-emrindir.

[30]

[Hüküm No: 115]

Rikâbdan mukaddem sâdır olup kaydı harîk-zede olan evâmirin elden zuhûr iden sûretinde kayd olunmuştur.

Seddü'l-bahr muhâfazasında olan [] dâme ikbâlühûya ve Seddü'l-bahr ve Kilidü'l-bahr ve Sultâniye ve Sultânhisârı ba[şbû]ğlarına ve dizdârlarına ve cebeci ve topcubaşlarına ve gümrükcüler vesâ'ir zâbitân ve neferât ve ... hükm:

Esfâr-ı sâbıkada olduğu vechle Âsitâne-i Aliyye'mden me'zûnen ubûr iden müste'men sefînelerinden gayrı taşradan boğaza dühûl ve Dersa'âdet'ime vusûl irâdesinde olan kefere sefâ'ininin kangı milletden olur ise olsun bilâ şübhe ve desîse düşmanlıkları farz ve tahmîn olunmadıkça kılâ'-ı mahfûza-i pâdişâhâneme takarrüb ve bir vechle boğaza dühûllerine cevâz ve ruhsat verilmeyüp dâ'imâ intibâh ve basîret olunmak lâzıme-i zimmet-i hâlden olmakdan nâşî bu keyfiyyet Der'aliyye'mde olan düvel-i Nasârâ elçilerine tefhîm olunup ber vech-i muharrer taşradan içerü boğaza dühûl murâd idenler kangı milletden ve ne makûle eşhâsdandır ve yedlerinde i'tibâra şâyeste sened var mıdır ve evzâ' ve etvârlarında hiyânet ve mekr u hîle ve mefsedet melhûz mudur hakîkati üzre keyfiyyetlerini ilmü'l-yakîn ma'lûmunuz olmak husûsunun taht-ı râbitaya idhâl lâzım geldiğine binâ'en bu tarafda nizâm verildiği vechle boğazdan içerü duhûl idecek sefâ'in ... sultâniyye ile Sultânhisârı beyninde? vâkı' Çömlekçigavurköy altı ta'bîr olunup mahalle lenger-endâz olup ve ol-tarafda França konsolosu olan Kebes

nâm konsolos asâleten França'nın De...rik ve Nelerde ve Nemçe ve İsveç ve Danimarka ve Sicilyateyn konsoloslarının dahî başka başka evâmîr-i aliyyemle vekîli ve kavli mu'teber ve kendüsü mu'temed olduğunu hâvî França baş tercemânı evvel memhûr ve mûmzâ sened i'tâ ve İngiltere'nin konsolos vekîli Yehûd tâ'ifesinden Sater Taragato ve Dobre, Venedüklü'nün Konsolosu Bolaku nâm Yehûdî olup kezâlik kulları mu'teber ve mu'temed olduklarını hâvî İngiltere tercemânı Anton Dane ve bu cânibde Dobre Venedik konsolosu olan Corci Raz'ın başka başka memhûr ve mûmzâ sened virüp senedât-ı mezkûre Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminden hıfz olunmağla taşradan içeru boğaza dühûl idicek keferi sefinesi mahall-i merkûma vürûd eylediğinde kal'ateyn-i mezbûreteyn zâbitânı ve gümrük emîni taraflarından gereği gibi yoklayup ve mersûm konsoloslar dahî varup bi'l-mu'âyene kendülerinin sahîh sefineleri olduğu tasdik ve derûnlarında bulunanlar da kat'â şekk ve şübhe olmadığı haber virüp her kangı devlete müte'allık ise konsolosun şehâdeti kefâlet makâmına kâ'im olmak şartıyla bu cânibe mürûrlarına ruhsat verilüp ve illâ mahall-i merkûma lenger-endâz olmayup veyâhûd lenger-endâz oldukda gereği gibi yoklanup ve konsolos-ı mersûmlar Devlet-i Aliyye'mde musâfât üzre olan düvel sefâ'ini âdemi olduğunu haber virmeden ale'l-gafle azîmet ider keferi sefineleri olur ise bilâ tereddüd top-ı râ'id aşupla men' u def'ine ihtimâm ve sefinenin gark ve ihtirâkına ikdâm eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve [] ile irsâl olunmuşdur. İmdi taşradan boğaza dühûl ve Âsitâne-i Aliyye'me gelmek irâdesinde olan keferi sefinesi mârru'z-zikr Çömlëkcigavurköy altı nâm mahalle lenger-endâz oldukda yoklanup ve konsolos-ı mersûmlar mu'âyene ve sahîh kendülere müte'allık sefine olduğu ve derûnlarında olanlar da aslâ ve kat'â mikdâr-ı zerre eşbâh? olmadığını haber virürler ise bu tarafa mürûra ruhsat virüp ve illâ mahall-i merkûma lenger-endâz olmayup veyâhûd lenger-endâz olduğu hâlde dahî gereği gibi yoklanmadan ve konsolos-ı mersûmlar Devlet-i Aliyye'mle dost olan düvel sefâ'ini olduğu ve derûnunda olanlarda şekk ve şübhe olmadığını haber virmeden azîmet ider keferi sefinesi olur ise kat'â emân ve zamân virmeyüp top-ı sâ'ika nişânla gark ve ihrâk eyleyüp lâkin dost[l]ukları zâhir ve mütehakkık olan sefâ'ini bilâ mûcib te'hîr ve nâ şâyeste a'zâr-ı vâhiyye ibrâzıyla tecrîm kaydına düştükleriniz mesmû' olur ise bir vechle cevâba kâdir olamayacağınızı bir hoşca mülâhaza ve mazarrat-ı a'dânın def'i matlûb iken nâ mülâyim hareket ile dost düşman eylemekden ve dost âdemle musâfât üzre olan müste'men tâ'ifesini mübtelâ-yı

mihen ve meşakkat eylemekden mübâ'adet ve hemân bi'l-muhârebe[muhâbere] emr-i muhâfazaya kemâl-i intibâh ve basîrete ale'l-ittifâk ez dil ü cân sarf-ı tâb ü tüvân ve hilâf-ı marzî hâlet vukû'undan cümleliz gâyet hazer eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene 1184.

[31]

[Hüküm No: 116]

Battalı mâh-ı merkûm mühimme tobrasında mahfûzdur.

França elçisi rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği iki kıt'a memhûr takrîrleri mefhûmunda Françalı'nun li-ecli't-ticâre getirüp götürdükleri eşyâlarının yüz üç hisâbı üzre resm-i gümrüklerini ba'de'l-edâ resm-i âhar mütâlebesiyle rencîde olunmaları mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn olmakdan nâşî Burusa'da mukîm França tüccârı cem' ve iştirâ' eyledikleri cild-i ernebin ber müceb-i şurût mukâta'a iktizâ iden birer para resm-i mîrîsi tüccâr-ı mersûmeden taleb olunmayup bâyi'i tarafından ahz ve tahsîl olunmak üzre eğerçi evâmir-i aliyye sâdır olmuş olup lâkin tüccâr-ı mersûm def'an li'n-nizâ' resm-i mezkûrun i'tâsına râzî ve hattâ üç dört seneden berû edâda kusûrları olmadığından gayrı memnû'iyet-i inhisâr bey' u şirâyı mutazammın hatt-ı hümâyûn-ı adâlet-makrûn şeref-yâfte-i sudûr olmuş-iken cild-i ernebin mukâta'asının mâlikâne mutasarrıfları Ahmed Beğ ve el-Hâcc Süleyman tama'-ı hâma teba'iyet ile hilâf-ı hatt-ı hümâyûn ve mugâyir-i ahdnâme cild-i ernebin bey' u şirâsını kendülere hasr ve tahsîs ve ol-bâbda bir takrîb ısdâr etdirdükleri emr-i âlîyi sened ittihâz-birle tahsîldârlarından gayrı kimesneye cild-i erneb iştirâ' etdirmediklerinden gerek França tüccârının ve gerek sâ'ir ibâdu'llâhın ticâretleri ta'tiline bâ'is olmalarıyla ba'd-ezîn mukâta'a-i mezbûre mutasarrıflarının hilâf-ı hatt-ı hümâyûn ve mugâyir-i ahdnâme vâkı' olan müdâhaleleri men' u def' ve cülûd-ı mezkûrenin ber müceb-i şurût mu'ayyen olan resm-i mîrîleri kemâ fi's-sâbık müşerîleri taraflarından kabzına me'mûra edâ ve teslîm etdirilmek şartıyla buldukları mahallerde bey' u şirâ etdirilmek üzre bir kıt'a mü'ekked emr-i şerîf sudûrunu tahrîr ve istid'â etmekle husûs-ı mezbûr zımnında verilen evâmir-i aliyye kaydları ba'de'l-ihrac hazîne-i âmirede mahfûz başmuhâsebe defterlerine nazar olundukda cild-i erneb mukâta'asının tahsîldârları cülûd-ı mezkûre bey' u şirâ olunan mahallerde râyici üzre yed-i vâhidden ashâbından iştirâ' ve an nakdîn bahâlarını teslîm ve ba'dehû müste'men vesâ'ir tâliblerine fûrûht olunmak yed-i vâhid emri eğerçi

verilmiş olup lâkin França tüccârı iştirâ' idecekleri cild-i ernebin resm-i mîrîsi mâlikâne ashâbına tamâmen edâ ve teslîm idüp mukaddem verilen nizâm mücebince bâyi' tarafından edâ-yı resm-i mîrî olunmak teklîfini etmemek üzere rızâ-dâde oldukları ve fi-mâ ba'd bu vechle ke-mâ fi's-sâbık müşterîsi tarafından resm-i mezkûr edâ ve teslîm olunacağı elçi-yi mûmâ-ileyhin takrîrinde mezkûr ve mev'ûd olmağla bu sûrette mukâta'anın şurût-ı kadîmesi icrâ olunacağına ve bâ hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn memnû'iyet-i inhisâr bey' u şirâya nazaran mâlikâne ashâbına verilen yed-i vâhid emrinin kaydı terkîn ve nizâm-ı kadîmîsi amel olunmak iktizâ eylediği derkâr olunmağla der-kenârı mücebince tanzîm ve başmuhâsebeye kayd ve mukaddem verilen yed-i vâhid emrinin kaydı terkîn olunup fi-mâ ba'd nizâm-ı kadîmîsi üzere amel olunmak için emr-i şerîf tahrîr ve Dîvân-ı Hümâyûn kalemine ilm ü haberi i'tâ olunmak bâbında bâ telhîs fermân-ı âlî sâdır olmağın mücebince emr-i şerîfi tahrîr ve i'tâ olunmağla Dîvân-ı Hümâyûn kalemine dahî bâ fermân işbu ilm ü haber verildi. Fî 5 C[Cumâde'l-âhire] sene 1205.

[32]

França elçisinin ve etbâ' ve âdemlerinin kefâf-ı nefsleriçün senede bir def'a yedi bin medre hamra emr-i şerîf verilegelmekle sene-i sâbıkada verildiği üzere be-her medresi onar vakıyya olmak üzere İstanbul'a karîb iskele ve yalılardan akçasıyla iştirâ' eylediği yedi bin medre hamrın Galata'da olan hânesine nakline mûmâna'at olunmamak için zâbitân ve âhar taraflarından bâc ve harc ve avâ'id nâmı vesâ'ir bahâne ile akça mütâlebesiyle rencîde olunmamak França elçisi inhâsına mebnî fi evâ'il-i N[Ramazan] sene [1]176 târihinde dergâh-ı âlî yeniçerileri ağasına ve hâssa bostancıbaşına hitâben emr-i şerîf.¹⁰²

Bir sûreti.

França beğzâdelerinden Klak nâm beğzâde ve âdemlerinin kefâf-ı nefsleri için senede bir def'a bin beş yüz medre hamr için.

Bir sûreti.

França beğzâdelerinden Canbestna Karo nâm beğzâde ve âdemlerinin senede bir def'a üç bin medre hamr verilmesi için.

¹⁰² Bu hükm ve diğer sûretleri terkîn olunmuş olup hükm no verilmemiştir.

Bir sûreti.

França elçisinin hizmetinde olan beş nefer tercemân ve âdemlerinin kefâf-ı nefsleri için beş bin medre.

Bir sûreti.

França beğzâdelerine ... olan Bero nâm tercemânın oğulları İstefan ve Cozef vesâ'ir müte'allikât ve âdemlerine iki bin medre hamr için ber vech-i muharrer.

İngiltere elçisinin ve âdemler [].¹⁰³

[33]

[Hüküm No: 117]

İşbu emrin sûreti Zi'l-ka'de mühimmesi tobrasındadır.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan hâlen Bahr-ı Sefid Boğazı muhâfazasına ve Ma'âriz Körfeşi ve Akdeniz adaları ve Rumeli ve Anadolu'nun istihsâl-i esbâb-ı muhâfaza ve hirâsetlerine nezârete me'mûr olan Osman dâme ikbâlühûya hükm:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin! Hâlen kâ'im-makâm-ı vekâlet-güzâ[r] vezîrim es-Seyyid el-Hâcc Mustafa Paşa iclâlehûnün Der'aliyye'me esnâ-yı azîmetinde Bahr-ı Sefid Boğa[zı] muhâfazasına taraf-ı müşârun-ileyhden kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn ve iktizâ iden vasıyyeten etrâfiyla sana tavsiye ve telkîn olunmuş olduğundan mâ'adâ Boğazhisârları ve Ma'âriz Körfeşi Muhâfızlığı ve Bahr-ı Sefid adaları ve Rumeli ve Anadolu sevâhilinin istihsâl-i esbâb-ı muhâreseleri husûslarına me'mûriyeti hâvî ol-bâbda iktizâ iden vasıyyeten tenbîhât-ı şehriyârânemi muhtevî emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuş-idi. El-hâletü hâzihî mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânımda tafsîl ve beyân olduğu vech üzre muhavvel-i uhde-i liyâkatim kılınan husûsât-ı mezkûrenin küllisinde muktezâ-yı vakt ü hâle mutâbık ve senden ma'mûl[me'mûl] ve muntazar olan etvâr-ı rızâ-cûyâne ve müstakîmâneye muvâfık ibrâz-ı tedâbîr-i lâyika ve harekâtı âkılâneye mübâderet ve boğaz hisârları ve Ma'âriz Körfeşi ve Akdeniz adaları ve Rumeli ve Anadolu sevâhilinin istihsâl-i esbâb-ı muhâfazalarına dikkat ve cezâ'ir ve sevâhile me'mûrlar ihâleten enzâr-ı basîret ve hâl-i keyfiyyetlerine tahsîl-i vukûf ve ittîlâ'a bezl-i miknet ve me'mûrlardan hidemât-ı muhâfazada isbât-ı vücûd etmeyenleri

¹⁰³ Devâmı yazılmamıştır.

buyuruldular tahrîr ve vücûh-ı sâ'ire ile ihtimâm iderek mahall-i me'mûrlarına isticlâb ve hidemât-ı muhâfazada kıyâm ve istihdâmlarına ve mikdâr-ı zerre kusûr ve kûsûr vâkı' olmamasına tarafınızdan ikdâm ve gayret ve ber muktezâ-yı vakt ü hâl-i sâ'ire bi'l-cümle müteferri'ât-ı me'mûriyyetinden olan mevâdd-ı cüz'iyeye ve külliyyenin fevki yarâd[mevâdd] tesviye ve tanzîmlerine sarf-ı vüs' u kudret eylemen fermânım olmağın te'kîd-i me'mûriyyetini hâvî hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve [] ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin senden me'mûl ve muntazar-ı mülûkânem olan etvâr-ı âkılâne ve harekât-ı dirâ[yet]-me[n]dâne muktezâsı üzre bu bâbda ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve rızâ-cûyâne hareket iderek ber muktezâ-yı vakt ü hâl lâzım gelen tedâbîr-i lâyıkanın îfâsına bezl-i makderet eylemen matlûb-ı cihân-dârânem idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete dikkat ve ikdâm ve hakkında derkâr olan hüsn-i zann ve teveccüh-i dâverânemi tasdîk ve kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyhin hüsn-i şehâdetini te'yîde sa'y-i mâ-lâ kelâm ve lâzımül'-inhâ ahvâlî pey-der-pey Der'aliyye'me tahrîr ve ifhâm ve hilâfından tehâşî ve ittikâ'-i tâmm eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1203.

[Hüküm No: 118]

Keligra Kal'asıyla zikr-i âtî mahallerin tâbi' olduğu kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm:

Balçık ve Kavarna? ve Varna ve Bergos ve Mankalya vesâ'ir ol-havâlîde vâkı' kazâlar sevâhil-i Bahr-ı Siyâh'da kâ'in olduğundan düşman-ı dînin sefine-i menhûsesi zuhûruyla ahâlî mütevahhiş olacakları mülâhazasına mebnî kazâhâ-i mezkûrenin harb ü darbe kâdir askeri bir mahalle ta'yîn ve irsâl olunmayup müdâfa'a-i a'dâya ikdâm ve Provadi ve Hacıoğlupazarı ve Kozluca kazâlarının bakıyye askeri dahî lede'l-iktizâ celb ü cem'-birle havâlî-i mezkûrenin muhâfazasına ihtimâm olunmak üzre sâdır olan emr-i şerîfim mücebince cümlesi sevâhil-i mezkûreyi muhâfazaya menhî olup ancak ol-havâlînin kilîdi mesâbesinde olan Keligra Kal'ası vesâ'ir münâsib mahallere inşâ olunacak tabyalara muktezî olan top ve mühimmât ile kadr-ı kifâye topcu neferâtı ve levâzım-ı sâ'ire Âsitâne-i Aliyye'mden tertîb ve irsâl olunmak üzre ordu-yı hümâyûnum tarafından vârid olan emr-i âlî-şânım mücebince rikâb-ı hümâyûnum topcubaşısı kıdvetül'-emâcid ve'l-a'yân Cafer zîde mecdühûden isti'lâm oldukda Keligra Kal'asında mevcûd bulunmak üzre yigirmi kıt'a kebîr toplar ve mühimmât-ı sâ'ire

mevcûd-ı tophâneden eğerçi tertîb ve tanzîm olunup ancak topcu neferâtının Der'aliyye'mden irsâli mümkün olmayup ekall-i kalîl be-her top için onar neferden mecmû'u iki yüz nefere muhtâc olmağla Sünne Boğazı misillü zümre-i mütekâ'idînden fenn-i topa âşinâ ve meşk ve ta'lîm etmekle muktedir Der'aliyye'mden elli nefer topcu ustası irsâl ve mâ'adâ iki hüç dahî müceddeden mahallinde tahrîr ve tashîh olunmak iktizâ eylediğini topcubaşı-yı mûmâ-ileyh lede'l-i'lâm mûmâ-ileyhin i'lâmı başmuhâsebeğe kayd olunup top ve mühimmâtın Der'aliyye'mden irsâli için sûretleri ve ber minvâl-i muharrer neferât-ı merkûme mahallinde tahrîr ve tashîh ve ba'dehû defteri ordu-yı hümâyûnuma irsâl olunmak için Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri için ilm ü haberi i'tâ olunmak bâbında bâ takrîr sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince kayd olunup zikr olunan yigirmi kıt'a toplar ile mühimmât-ı sâ'ire Der'aliyye'mden irsâl olunmak üzere sûretleri verilmekle iki yüz nefer topcular dahî mahallinde tahrîr ve tashîh olunup ba'dehû defteri ordu-yı hümâyûnuma irsâl olunmak için Dîvân-ı Hümâyûn'umdan iktizâ iden emr-i şerîfimin tahrîri bâbında başmuhâsebeden vürûd iden ilm ü haber kâ'imesi mûcebince rikâb-ı müstetâbında Dîvân-ı Hümâyûn'mdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, topcubaşı-yı mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcebince yigirmi kıt'a top ve mühimmât-ı sâ'ire, top endâhtı fennine âşinâ meşk ve ta'lîme kudretleri hüveydâ iki nefer topcu ve bu taraftan tesyîr olunacağı ve kusûr neferâtının mahallinden tedârükü matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer mâ'adâ iktizâ iden iki yüz neferi dahî ma'rifetiniz ve ol-tarafta olan topcubaşı vekîli ma'rifetiyle mahallinde müceddeden tahrîr ve tashîh-birle mahalline kayd için defterini ordu-yı hümâyûnuma irsâle ihtimâm ve dikkat ve igmâz ve rehâvet ve avk ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûcib olur vaz' u hareket vukû'undan hazer ve mûcânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]203.

[34]

[Hüküm No: 119]

Tashîh olunduğu vechle tesyîr olunmuştur. Fî evâhir-i R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]203.

Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'umdan Keban ve Ergani Ma'denleri Emîni Yusuf ve Harbrut[Harput] kazâsı yeniçeri zâbiti [] ve ocakdan bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan [] zîde mecdühüme ve Âmid Kal'ası dizdârına hüküm:

Kazâ-i mezbûr sükkânından Çötelizâde Kör Memi ve Yusuf Ağa-zâde Mehmed ve Menzilci Ahmed Efendi oğlu Mehmed ve Azab İsmâil oğlu Mustafa ve Bağağazâde Abdullah demekle ma'rûf kimesneler kendü hâllerinde olmayup mütegalibeden ve ser-i cem'iyet olduklarından birbirleriyle yek-dil ve yek-cihet olarak dâ'imâ memleketin ihtilâlini bâdî harekâtları hâsâretleri hasebiyle fukarâ ve zu'afânın emn ü râhatları meslûb olmasını ve haşerât makûlelerinin ferce-yâb olmalarını ve evâmîr-i aliyemin adem-i infâzını mûcib olduklarını vâzıh ve âşikâr olduğuna binâ'en mezkûrların te'dîbât-ı lâyıkaları icrâ olunmak lâzımeden iken herbirleri kendü bedenlerinden neferâtını techîz ve tekmîl eylemek ve ahâlîden bir nesne mütâlebe ve ahz eylememek üzere serdengeçdi bayrağı güşâd ve vaktiyle yerlerinden hareket ve evvel bahârda ordu-yı hümâyûna azîmete müsâra'at eylemeleri şartıyla icrâ-yı te'dîblerinden igmâz olunmak ve eğer mezkûrûn bu emr-i dînden a'zâr-ı beyhûde îrâdı ve mugâyir-i emr-i âlî gitmekte inâd ve muhâlefet ızhârıyla def' sûretinde olurlar ise cümle ittifâkıyla Âmid Kal'ası'na irsâl ve kal'a-bend etdirilmek bâbında siz ki ma'den emîni ve mübâşir ve yeniçeri zâbiti mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu hâlen rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan es-Seyyid Yeğen Mehmed dâme mecdühü bâ takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi sizki ma'den emîni ve mübâşir ve zâbita mûmâ-ileyhimsiz mezkûrların bu makûle mugâyir-i rızâ harekâta tasaddîlerine binâ'en te'dîblerinin icrâsı lâzım gelmiş-iken sekbânbaşı mûmâ-ileyhimin inhâsı üzere şurût-ı mezkûre ile icrâ-yı te'dîblerin ihmâl olunduğu ve tereddüd ve muhâlefet iderler ise kal'a-i mezkûreye irsâl ve kal'a-bend olunmaları matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mazmûn-ı emr-i şerîfimi bir hoşca mezkûrların güş-ı hûşlarına ilkâ-birle ahâlîden bir nesne mütâlebesinde olunmayarak her biri serdengeçdi bayrağı güşâd ve neferâtını kendü bedenlerinden techîz ve tekmîl ve evvel

bahârda ordu-yı hümâyûnuma azîmete şitâb ve sür‘at eylemeleri husûsuna ihtimâm ve dikkat ve eğer bu bâbda hilâf-ı emr-i âlî öZR ve illet îrâdıyla ordu-yı hümâyûnuma azîmetde tereddüd ve muhâlefet sûretlerini ızhâr iderler ise cümle ittifâkıyla ahz ve kal‘a-i merkûmeye irsâle mübâderet ve kusûr ve rehâvet ve münâfi-i rızâ bir gûne nâ mülâyim vaz‘ u hâlet vukû‘undan tehâşî ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki dizdâr-ı mûmâ-ileyhsin mezkûrlar ordu-yı hümâyûnuma gitmekte muhâlefet idüp tarafına gönderildikleri sûretten kal‘a-i merkûmeye vaz‘ ve kal‘a-bend eyleyüp bilâ emr-i şerîf ıtlâk ve firârlarından mücânebet eylemen bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene [1]203.

[Hüküm No: 120]

Boğaz hisârları nâ’iblerine hükm:

Âsitâne-i Aliyye’nde mukîm Sicilyateyn elçisi Limo De Lor hutimet avâkibühû bi'l-hayrın ordu-yı hümâyûnuma vârid olan bir kıt‘a takrîr kağıdında Sicilyateyn kralının kendü nefsi için Der‘aliyye’mden iki ferde Yemen kahvesi iştirâ’ ve münâsib müste’men sefinesiyle irsâl olunmasına ruhsat i’tâ olunması tahrîr ve istid‘â ve Âsitâne-i Sa‘âdet’imden bu makûle eşyâ nakli her ne kadar memnû‘âtdan ise dahî Sicilyateyn Devleti ile Devlet-i Aliyye’-i ebediyyü’-d-devâm beyninde derkâr şerâyit-i dostî ve müvâlâta binâ’en ve husûsuyla zikr olunan kahve, kral-i müşârun-ileyhin kendü nefsi için olduğuna ibtinâ’en dostâne iki ferde kahvenin mürûruna ruhsat i’tâ olunması husûsu sadr-ı a‘zam tarafından rikab-ı hümâyûnuma tahrîr ve inhâ ve elçi-yi mûmâ-ileyhin dahî diğEr memhûr arz-ı hâliyle istid‘â olduğuna binâ’en vech-i meşrûh üzre iki ferde Yemen kahvesinin Der‘aliyye’mden iştirâ’ ve krallarına nakl ve imrârlarına dostâne mûmâna‘at olunmamak fermânım olmağın imdî sizki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz iki ferde Yemen kahvesinin iştirâ’ ve kral-ı müşârun-ileyh tarafına irsâline izn-i hümâyûnum erzânî kılındığı ma‘lûmunuz oldukda ber minvâl-i meşrûh iki ferde Yemen kahvesinin Der‘aliyye’mden dostâne iştirâ’ ve kralları müşârun-ileyh tarafına nakl ve imrârlarına mûmâna‘at vukû‘undan ve bu bahâne ile ziyâde i’tâsına ve bilâ fermân âharın bir dirhem kahve iştirâ’ ve taşra nakline irâ’e-i ruhsatdan mücânebet olunmak bâbında. Fî evâ’il-i S[Safer] sene 1203.

[35]

[Hüküm No: 121]

Mora vâlisi vezîre ve Trapoliçe kazâsı nâ'ibine hükm ki:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Sicilyateyn [elçisi?] Don Olimo De Kunok hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Mora cezîresinde mütemekkin ehl-i zimmet re'âyâdan Korlo Sezgelos Animos ve Dimitraki Cani ve Papasoğlu Esbeloz ve Çanto nâm dört nefer zimmîlerin bin yüz doksan dokuz senesinde Âsitâne-i Aliyye'mde iken Sicilyateyn tercemânlarından İsak Faraş ve Dö Simon nâm tercemândan Rum patriği muvâcehesinde bâ temessük altı bin beş yüz gurûş istidâne eylediklerine binâ'en mesfûrûn meblağ-ı merkûmu bu âna dek edâ etmeyüp tercemân-ı mersûma vücûhla eylediklerin bildürüp sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetin ve Mora'da mukîm Sicilyateyn konsolosu vesâtiyle zimmî-i mesfûrlar buldukları mahallinde ahz ve li-ecli'l-murâfa'a Trapoliçe'ye ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve zimmetlerinde olan meblağ-ı merkûm tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emri şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en senki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetinle mesfûrlar cezîre-i Mora'da buldukları mahallerden Trapoliçe'ye ihzâr ve Trapoliçe'de şer'le sâbit ve ba'de's-sübût icrâ-yı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır. Fî evâhir-i Ş[Şa'bân] sene 1203.

[Hüküm No: 122]

Dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Karaosmanzâde Ahmed bedeninden tahrîr ve tekâmîl ve vekîli ma'iyyetiyle Sakız'a tesyîrlerine me'mûr olduğu bin neferi vekîliyle cezîre-i mezbûreye irsâle mübâderet ve bi'n-nefs ordu-yı hümâyûnuma irsâline me'mûr olduğu askeri dahî istishâb ve ordu-yı hümâyûna vusûle müsâra'at ve şitâb-birle icrâ-yı farîza-i gazâyâ bezl-i tâb ü tâkat eylemesi bâbında mu'ahhar sudûr iden emrim vürûdundan bahsle cezîre-i merkûme muhâfazası için matlûb neferâtın ta'yînâtı tanzîmi için tarafından Der'aliyye'ye tahrîrâtı vârid olmağla gerek cezîre-i mezbûreye göndereceği bin neferi ve gerek ordu-yı hümâyûnuma götüreceği askeri mahall-i me'mûrelerine irsâl ve îsâl eyledikten sonra cezîre-i merkûmeye müretteb neferâtın ta'yînâtı tanzîm ve i'tâ etdirileceği ifhâmen ve isti'câlen kapucubaşı mûmâ-ileyhe hitâben. Evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emri şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 123]

Bahr-ı Sefid muhâfazası zımında Kapucubaşı Ali Ağa mübâşeretiyile Cezâyir-i Garb ocağından ihrâcları fermân olunan dört kıt'a şehtiye ve iki bergandi Cezâyir-i Garb'dan hareket ve Sevde Limanı'na eğerçi vâsıl olup ancak sefâ'in-i mezkûre derûnlarında bin beş yüz nefer mikdârı levendâtın kumanyaları kalmadığından bahsle Girid cezîresi cizyesi malından kifâyet mikdârı kumanya ve levâzımâtı sâ'ire i'tâsı kapudânân ve zâbitân-ı süfün-i mezkûre istid'â eylediklerin Hanya muhâfızı sâbık mîr-i mîrândan Mehmed Paşa tahrîr ve Hanya kâdîsı i'lâm etmekle levendâna altı aylık kumanya olmak üzere be-her neferine ikişer kile erz ve birer kile mercüme ve ikişer kantar peksimat ve üçer vakıyye revgan-ı zeyt virülegeldiği kalyonlar rûznâmçesi defterlerinden lede'l-ihrâc Kandiye Muhâfızı Sadr-ı Esbak Vezîr Silahdâr Mehmed Paşa'nın inzımâm-ı re'y ve Girid defterdârı ma'rifetiyle süfün-i mezkûrede olan levendânın ber minvâl-i muharrer kuma[n]yaları Girid cizyesi malından ve cizye-i merkûmede irsâliyye sâlih olmadığı sûtredde Girid defterdârı tarafından virilüp ba'dehû bahâsı darbhânededen an nakdîn i'tâ olunmak şartıyla kemmiyyet? ve mikdârları mübeyyin taraf-ı şer' den hüccet ahz eyleyerek tanzîm olunması için rikâb-ı hümâyûnda başdefterdâr i'lâmıyla vezîr-i müşârun-ileyhe ve Kandiye kâdîsına ve Girid defterdârına hitâben fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 124]

Fethulislâm cânibinde mevcûd bulunmak için müretteb olan on dört kıt'a toplar, sefîneye tahmîl olunup Tuna'ya dâhil oldukda sevâhilde vâkı' kangı iskele emîn? ve münâsib olduğu nâ ma'lûm olmağla İsmâil Cânibi Ser-askeri Vezîr el-Hâcc Hasan Paşa iclâlehû ma'rifetiyle münâsib olan iskeleye ba'de'l-ihrâc Tuna sefînelerine tahmîl ve Fethulislâm'a irsâle ihtimâm olunmak bâbında müşârun-ileyhe hitâben başka ve zikr olunan toplar Tuna sefînelerine lede't-tahmîl sefâ'in-i merkûme Fethulislâm'a varınca çekdirilmek için iktizâ iden cerâhor amelesi Eflak Voyvodası Maveryani voyvoda tarafından tedârük olunmak için voyvoda-yı mûmâ-ileyhe hitâben başka ve yine mezkûr topların Tuna sefîneleriyle vusûllerine mahalline nakl ve tesyîrine ihtimâm olunmak bâbında Vidin muhâfızı vezîre başka fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 3 kıt'a.

[Hüküm No: 125]

Kapudân-ı Deryâ Vezîr Gâzî Hasan Paşa'nın rikâb-ı kâm-yâba vârid olan tahrîrâtında Özi tarafından gelen arz ve mahzar ve tahrîrât-ı sâ'ire mefâhiminde birkaç def'a kapudân paşanın Moskovlu donanmasıyla vukû' bulan muhârebâtı ber vech-i tafsîl beyân olarak Özi Kal'ası'nın mazarrat-ı a'dâdan sıyâneti külliyyetlü piyâde ve süvârî tesyîr ve zahâ'ir irsâli husûsu derc olunmuş olmağla asker husûsu İsmâil ser-askerine ve Anadolu'nun sol kolunda müretteb askerinin irsâli Soğucak Ser-askeri Battal Paşa'ya başka başka evâmir-i aliyye rikâb-ı hümâyûnumdan tavsiye ve tenbîh olunduğu ve ba'd-ezîn zahâ'ir ve asâkir irsâliyle imdâd ve i'ânetde kusûr olmadığı beyânıyla ve sonra ordu-yı hümâyûndan ne vechle emr-i şerîf sâdır olur ise mücebiyle amel ve hareket eylemesi için ba'z-ı vesâyayı mutazammın kapudân-ı deryâ vezîr-i müşârun-ileyhe hitâben tafsîl üzere evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]202 târihinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[36]**[Hüküm No: 126]**

Özi Kal'ası'na düşman-ı dînin berren ve bahren sû'-i kasdı ve kal'a-i mezkûre[de] mevcûd olan cünûd-ı muvahhidînin mukâbil-i hazma kifâyet derecesinden dûn olduğu ve tîz elden on beş ve yigirmi bin nefer piyâde ve süvârî tesyîr ve zahîre ve levâzım ile imdâd ve i'ânet olunması husûsâtını muhtevî Özi Muhâfızı Vezîr Hâmid Hüseyin Paşa ve Özi kâdîsı ve yeniçeri zâbiti ve bi'l-cümle zâbitân ve iş erleri ve serhadd ihtiyârları ve efrâd-ı askeriyye dilâverleri taraflarından Dersa'âdet'e vürûd iden tahrîrât ve arz ve mahzar manzûr ve mefâhimi ma'lûm olup Anadolu'nun sol kolunda müretteb asâkirden kal'a-i mezbûre imdâdına mikdâr-ı kifâye asker erişdirmesi Soğucak ser-askerine ve İsmâil ordusundan olan piyâde ve süvârîden külliyyetlü asâkir tesyîrine dikkat ve vücûh-ı sâ'ire ile imdâd ve i'ânet eylemesi İsmâil ser-askerine başka başka evâmir-i şerîfe ile tenbîh ve te'kîd olduğundan ve bundan böyle dahî bir taraftan asâkir ve zahâ'ir ve levâzım-ı sâ'ire ile imdâd ve i'ânetde tecvîz-i kusûr olmayacağından bahsle kat'â cümlesi gayret ve himmetlerine fütûr getürmeyüp cism-i vâhid-i kebîçe? emr-i muhâfazada kıyâma dâmen-i dermiyân eylemeleri bâbında vezîr-i müşârun vesâ'ir mûmâ-ileyhime hitâben mufassalen fi evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]202 târihinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 127]

Kapudân-ı Deryâ Vezîr Hasan Paşa'nın mukaddem ve mu'ahhar vürûd iden tahrîrâtı mefhûmu mültemesâtı karîn-i vusûl olduğu üzre ve Bergos'dan Özi'ye müretteb yüz otuz bin kile zahâ'irin bir ân evvel erişdirilmesine dikkat olunması için mübâşirine emr-i şerîf irsâl olduğu ve Özi vâlisine ve nüzül emînine teslim olunmak üzre an nakdin yüz yigirmi kîse akça Bahr-ı Siyâh Boğazi'nda olan dört kıt'a kırlangıç ile şalopelerden birine tahmîl ve tesyîr olup ve matlûbu olan şalope kezâ beş on güne dek serî'an tanzîm ve tesyîrlere ihtimâm olmakda idüğü ve ordu-yı hümâyûndan iktizâ iden imdâd ve i'ânet tetmîm olunmak için mu'ahhar vürûd iden tahrîrâtı orduya ve kâffe-i mültemesâtı tanzîm ve emrleri mahallerine irsâl olduğu beyânıyla ba'd-ezîn dahî vâkı' olacak mültemesâtına müsâ'afe-i aliyye masrûf olunacağı ve kimesnenin enfâs-ı ma'dûdesi tamâm olmadıkça ölmek ihtimâli olmadığı nass-ı kat' ile zâhir ve a'dâ üzerlerine gâlibiyyet dahî asâkirin killet ve kesretine mevkûf olmadığı bâhir olmağla olur olmaz evhâma teba'iyet etmeyüp ve düşman-ı mekkârın hiyel ve desâ'isine aldanmayarak ve kat'â za'f ve fûtûr getürmeyerek Kırım ve Özi havâlîsinin vücûh-ı a'dâdan tathîrine gayret ve kendüye verilen istiklâl mücebince mâlikânesi olan Kastamonu vesâ'ir münâsib mahallerden mukaddem mübâşirler ta'yîn ve buyuruldular tahrîri ve vücûh-ı sâ'ire ile asâkir ve zahâ'ir ve mühimmât celb iderek gayûrâne hareket ve muktezâ-yı vakt ü hâlin îcâb eylediği tedâbîr-i nâfi'anın icrâsıyla kendü dahî me'mûl olan gayret-i dîniyyeyi ibrâza dâmen-i dermiyân-ı gayret ve ser-i mû kusûr ve rehâve[t]den be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemesi için müşârun-ileyhe hitâben fi evâsıt-ı L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 128]

Bi'l-istiklâl Bahr-ı Siyâh Cânibi Ser-askeri Kapudân-ı Deryâ Vezîr Gâzî Hasan Paşa tarafından rikâb-ı hümâyûna tahrîrâtı vârid olup Moskovlu donanmasıyla muhârebede sūfûn-i menhûse-i a'dâ Olita limanına ne vechle firâr ve ilticâ eylediği tahrîrâtında münderic olduğu vechle tafsîl olunarak Özi Kal'ası'nın kara tarafı metânet üzre olup bahren Bahr-ı Siyâh'ın hısn-ı rasîni mesâbesinde olan Özi Kal'ası'nın berren ve bahren tedârükâta ibtidâr ile düşmanın sū'-i kasdı beyândan müstağni ve takviyesi muktezî olmağla Bolu ve Kastamonu ve Canik vesâ'ir mahallerden ve İsmâil ser-askeri ve Kuban Hânı ma'iyetlerinde olan asâkirden Özi'ye külliyyetlü cünûd-ı mansûre tesyîrine ve zahâ'ir ve vücûh-ı sâ'ire ile i'ânetde dakîka fevt olunmadığı her ne kadar

ma'lûm ise dahî kal'a-i merkûmenin bahren metâneti levâzımının istihsâline müşârun-ileyh tarafından ikdâm olunmak muktezâ-yı vakt ü hâlden olmakdan nâşî kal'a-i merkûmeye me'âza'llâhü te'âlâ düşman-ı dîn tarafından bir gûne hasâret vukû' bulmak lâzım gelür ise be-her hâl deryâ tarafından kusûr vukû'una azv olunacağı beyânıyla bahren Özi'nin istihsâl-i esbâb-ı takviyesine makderet eylemesi için müşârun-ileyhe hitâben fi evâsıt-ı L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 129]

Kütahya ve havâlisinde geşt ü güzâr ve icrâ-yı envâ'-ı fezâhate ictisâr iden delîl ve tûfengci zümresinin sefer-i hümâyûna tesyîrleri bâbında mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince içlerinden biri bâşbüğ nasb ve alâ eyyi hâlin bir kadem akdem ordu-yı hümâyûna ve dilerler ise Boğdan tarafından İsmâil ser-askeri ma'iyetine irsâlleri esbâbının istihsâllerine dikkat ve tereddüd ve muhâlefet eyledikleri sûretde üzerlerine varulmak ve mecmû'unun süyûf-ı siyâsetle haklarından gelmek için keyfiyeti serî'an iş'âra mübâderet eylemeleri için Kütahya nâ'ibiyle Kütahya civârında vâkı' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Kütahya mütesellimine ve Der'aliyye'den ta'yîn mübâşire vesâ'ire hitâben fi evâsıt-ı L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 130]

Kayseriye kazâsına tâbi' Akçakaya nâm karye sükkânından Mehmed Sâdık zîde kadrühûnün mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince bedeninden tahrîrine me'mûr olduğu üç yüz neferi istishâb ve İsmâil ser-askeri ma'iyetine şitâb etmesi için isti'câlini hâvî fi evâsıt-ı L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 131]

Cezâyir-i Garb ocağı ahâlisi gazâ ve cihâd ile me'lûf ve hem-civârları olan Faş memâliki ahâlîleri ve Faş Hâkımı Şerîf Mehmed cenâblarıyla mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla tezâyüd-i hubb ve musâfâtı icrâyâ mübâderet olunarak kemâ-kân uhuvvet-i dîniyye ve muvâfakat-ı milliyye muktezâsına ve hukûk-ı hem-civâriyyet husûsuna nezâret eylemesi tenbîhâtını hâvî Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hitâben fi evâsıt-ı L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıt'a.

[Hüküm No: 132]

Bozok sancağında Emlâk kazâsında sâkin Akkaş Ali zîde kadrühûnun bedeninden tahrîr ve bi'n-nefs ordu-yı hümâyûna îsâline me'mûr olduğu bin nefer süvârîyi merkûm serî'an tedârük ve istishâb etdirdüp ucâleten ordu-yı hümâyûna vusûl ve luhûku esbâbının istihsâline ikdâm eylemesi için Bozok Mutasarrıfı Cabbarzâde Süleyman Beğ dâme mecdühûya hitâben fi evâsıt-ı L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[39]

[Hüküm No: 133]

İsakçı Köprüsü taraflarına me'mûr Vezîr Tayfur Paşa Eflak muhâfazası ve İsmâil cânibi ser-askeri ma'îyyeti için Hacıoğlubazarı ve havâlîlerinden asker sevkine ikdâm iderek İsakçı Köprüsü taraflarına vusûlü me'mûl iken yerinden hareket itmeyüp Edirne'de ikâmet üzre olduğu mesmû' olduğundan dergâh-ı âlî kapucubaşlarından rikâb-ı hümâyûnda mîrâhûr-ı sâni vekîli olan el-Hâcc Hüseyin Ağa müşârun-ileyhi Edirne'den tahrîk ve bi'l-ma'îyye havâlî-i merkûmeden asker sevkine ikdâm iderek İsakçı Köprüsüne îsâle mübâşir ta'yîn ve tesyîr olmakdan nâşî mübâşir-i mûmâ-ileyh tarafına lede'l-vusûl asâkir-i matlûbeyi tesyîr iderek bir ân akdem vusûlünü ordu-yı hümâyûna ve rikâb-ı kâm-yâba tahrîre mübâderet eylemesi için müşâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâya te'kîdi hâvî mücebince amel oluna deyû bâlâsına hatt-ı hümâyûn ile mu'anven fi evâsıt-ı L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[Hüküm No: 134]

Moskovlu'nun berren ve bahren Özi Kal'ası'na sû'-i kasd ile ve Özi'de askerinin kifâyetden dûn idüğü bedîhî olmağla ve rikâb-ı kâm-yâbdan mukaddemâ İsmâil ser-askerine hitâben sâdır olan evâmir-i şerîfe müceblerince Boğdan takviyesine kifâyetden fazla olarak ma'îyyetinde mevcûd olan asâkirden ve tîz elden tedârüğü mümkün olan mahallerden ucâleten külliyyetlü asker tedârük ve mîr-i mîrândan veyâhûd cisr? ve etbâ'ından birini bâşbüğ nasbıyla Der'aliyye'den ta'yîn olunan hâssa silahşörlerinden Mustafa Ağa mübâşeretıyla Özi Kal'ası'na tesyîre ve verâ'larından dahî sür'at ve vusûllerini müstelzim hâletin istihsâline ikdâm eylemesi için İsmâil ser-askerine başka ve mevcûd ma'îyyeti olan asâkirden her ne mikdâr mümkün olabilür ise üzerlerine selâtîn-i Cengîziyye'den birini bâşbüğ nasb ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle kal'a-i

mezkûreye himmet eylemesi siyâkında Kuban cânibi[ne] dahî başka. Evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 2 kıta.

[Hüküm No: 135]

Özi Kal'ası muhâfazası için bundan akdem Bolu ve Kastamonu sancaklarından tertîb ve ihrâcî fermân olunan askerden kal'a-i mezbûreye bir ferd vâsıl olmadığı vürûd iden tahrîrâtдан müstebân olmakdan nâşî livâ'eyn-i mezbûreynden mukaddem müretteb askerden mâ'adâ bu def'a dahî ne vechle mümkün olabilür ise beş altı bin nefer asker tertîb ve ucâleten sevk ve tesyîr olunmak emrine irâde-i aliyyesi ta'alluk eylediği ve Der'aliyye'den kocabaşı ta'yîn ve müte'ayyin bir nefer ocak mübâşiri ve bir nefer Tatar tevkîf ve tesyîr olunduğu beyânıyla gerek mukaddem tertîb olunan ve gerek bu def'a ihrâcî fermân olunan asâkirin alâ eyyi hâl yerlerinden ihrâc ve bir dakîka mukaddem Özi Kal'ası'na ne tarikle olur ise olsun cümlesinin irsâllerine ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ocak mübâşirini ol-tarafa lede'l-vürûd iktizâsına göre istihdâm ve emr-i şerîfim birer sûretini kazâlara neşr ve iktizâ idenlere kağıdlar tahrîriyle Özi'ye asker erişdirmeğe ihtimâm ve bir taraftan asker-i mezkûrun ihrâcları esnâsında bu taraftan rükûbları için istîcâr olunan sefâ'in münâsib iskelelere tesyâr olunmak zımnında Tatar-ı merkûmu tahrîrât ile i'âde ve sefâ'in-i mezkûreye asâkir-i mezkûre irkâb olup ocak mübâşiri mûmâ-ileyh ma'rifetiyle Özi'ye irsâllerine dikkat ve cümlesinin ardların alup tamâmen tesyîr olundukların müş'ir tahrîrât ile Der'aliyye'ye avdet eylemesi için kapucubaşı mûmâ-ileyhe ve Kastamonu mütesellimine ve Bolu ve Kastamonu nâ'ibleriyle Bolu ve Kastamonu sancaklarında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve Bolu voyvodası vekîline vesâ'ire hitâben evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[Hüküm No: 136]

Diyarbakır eyâletinde vâkı' elviye'nin bi'l-cümle zu'amâ ve erbâb-ı tımâr neferâtını elviyeye alay beğleri bayrakları altına alup yerlerinden hareket ve Kars Kal'ası'na varup hizmet-i muhâfaza vesâ'ir hidemâtda kıyâm eylemeleri bâbında isti'câli müş'ir fi evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[Hüküm No: 137]

Bilecik kazâsı sükkânından Hacı Himmet-zâde Ahmed Ağa bedeninden vüs'î mertebe asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile ordu-yı hümâyûna vusûle şitâb eylemesi

bâbında te'kîd ve isti'câli müş'ir evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[Hüküm No: 138]

Karaağaç kazâsında sâkin el-Hâcc Uzunoğlu Mustafa zîde kadrühû vüs'î mertebe asker tahrîr ile orduda isbât-ı vücûd eylemek üzere sâdır olan me'mûriyyet emri lede'l-vürûd Karaağaç-ı Yalvaç'da olarak tahrîr olunduğuna binâ'en kazâ-i mezbûrede bu ismde kimesne yokdur Karaağaçta'dur deyû i'lâm i'tâsıyla mübâşiri i'âde olunmağla te'kîd-i me'mûriyyet ve isti'câlini hâvî fi evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[Hüküm No: 139]

Kuban cânibi bâşbüğü olan Selâmet Girây Sultân dâme ulüvvühû lâzım gelen vesâyâ taraf-ı şâhânededen ve Kuban Hânı Şahbaz Giray Hân Hazretleri cânibinden tavsiye olunmuş olup ve külliyyetlü donanma-yı hümâyûn ile deryâ kapudânı Vezîr Gâzî Hasan Paşa Özi ve Kırım havâlilerinde düşman sefâ'iniyle muhârebeye kıyâm ve Trabzon vâlisi ve Soğucak Ser-askeri Vezîr Seyyid Hüseyin Paşa dahî karîben Kuban taraflarına varup kapudân-ı deryâ müşâr ve Soğucak bâşbüğü muhâfızı vesâ'ir lâzım gelenler ile muhârebe ve kara ve deryâdan diyâr-ı a'dâya hücum etmek üzere olmalarıyla sultân-ı mûmâ-ileyh dahî ol-taraflar[d]a olan kabâ'il ümerâsı ve söz sâhiblerini te'lif ve taltîf iderek isticlâb ve istihdâm ve çete ve çapul tarîki ve vücûh-ı sâ'ire ile memâlik?-i düşmana îsâl-i rahne ve hasâr ve rûstâ ve sıbyânlarını seby ve istirkâk ve emvâllerin igtinâm ile düşmandan ahz-ı intikâma dikkat ve dâ'iresi halkının me'kûlâtları için müretteb ta'yînâta bu def'a bir mikdâr zamm ve mehterhânededen dahî ma'lûmü'l-aded çâdur ve çerge îsâl olunduğu ve lâzımü'l-inhâ ahvâli hân-ı müşârun-ileyh tarafına inhâya müsâra'at ve düşman-ı dîne ve memleketine îsâl-i rahne ve hasâr ne makûle tedâbir ve harekâta menût ise bilâ tevakkuf icrâsına ikdâm ve gayret eylemesi için sultân-ı mûmâ-ileyhe hitâben fi evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[40]

[Hüküm No: 140]

Üç kebîr ve mâ'adâsı sagîr olarak Nemçelü'ye tâbi' Tri[ye]ste iskelesinde techîz olunmuş on bir kıt'a düşman sefineleri Rodos cezîresi mülhakâtından Meyis

Adası'nı istilâ eyledikleri vürûd iden i'lâmât ve mahzardan müstebân olmağla Bahr-ı Sefîd'e me'mûr kalyonlar ve çamlıcalar üzerlerine başbûğ olan Memi Kapudân ve ma'yyetine me'mûr kalyonlar ve çamlıcalar kapudân ve rü'esâsı muktezâ-yı me'mûriyyetleri üzre cezâ'ir sefinelerine iltihâk ile Akdeniz cezîrelerini muhâfazaya ve düşmanın geşt ü güzâr olan sefinelerini igrâb ve ihrâk ve gürûh-ı müşrikîni kahr u istisâle gayret eylemek vâcibe-i zimmetleri iken düşman-ı dînin ada-i mezkûru istilâ eylemesi kendülerinin tekâsüllerinden neş'et eylemiş olduğu beyânıyla her ne mahalde iseler bilâ tevakkuf hareket ve cezâ'ir sefineleriyle bi'l-ma'yye Rodos cezîresi taraflarına varup ada-i mezkûru nez' ve tahlîse sefâ'in-i düşmanın igrâb ve ihrâklarına gayret eylemesi için mûmâ-ileyhe hitâben mü'ekked ve müşedded. Evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[Hüküm No: 141]

Düşman Meyis adasını istilâ ile ol-taraflarda geşt ü güzârı zâhir olmakdan nâşî Menteşe mütesellimi Kapucubaşı Hasan Çavuş-zâde el-Hâcc Bekir Ağa cezîre-i mezkûre muhâfazası için tedârük idebildiği asâkiri irişdürüp ve mâ'adâyı dahî vakt geçürmeksizin âcilen bi'n-nefs istishâb ile mi olur yohsa bir başbûğ ile mi olur ne vechle olur ise olsun ...ve ... Rodos cezîresine kifâyet mikdârı asâkir irsâl ve îsâline bezli liyâkat ve ada-i mezkûra müstevlî olan düşmanın istisâli husûsuna ihtimâm ve gayret eylemesi vesâyâsını hâvî kapucubaşı-yı mûmâ-ileyhe hitâben evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[Hüküm No: 142]

Mâliyye ahkâmı müceblerince mîr-i mîrândan Muş Mütesellimi Maksud Paşazâde Murad Paşa'nın cânib-i mîrîye edâsına müte'ahhid olduğu mebâliğden Çıldır vâlisi ve ol-havâlî ser-askeri [Sü]leyman Paşa tarafına havâle olunan yigirmi beş bin gurûşun şimdiye dek Erzurum vâlisi ma'rifetiyle tahsîl ve mübâşirine teslîme müşârun-ileyhe tesyîri ve eyâlet-i Erzurum'dan vâkî' kazâlardan cem' u tahsîl ve Ahılkelek Kal'ası'na tesyîli matlûb olan elli bin keyl hinta ve seksen bin keyl şa'îrin dahî Erzurum vâlisi müşârun-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le ve kapucubaşı telhîsi sâbık Mustafa Ağa mübâşeretiyle mübâya'a ve nakli eyâlet-i Erzurum'dan Çıldır vâlisi müşârun-ileyh ma'yyetine müretteb sunûf-ı askeriyyenin îsâli matlûb iken mübâya'anın ve zahâ'ir ve askerinin adem-i vürûdu ihbâr olunmağla mukaddem ve mu'ahhar mâliyye ve dîvândan

sâdır olan evâmir mûceblerince husûs-ı merkûm bir dakİka mukaddem tanzîm eylemesi için Erzurum vâlisi müşârun-ileyhe hitâben isti'câl ve te'kîdi hâvî. Evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf 1 kıta.

[Hüküm No: 143]

Bundan akdem Mısır'dan firâr iden usâtın fî-mâ ba'd Mısır'a uğradılmaları ve tahsîs olunan mahalde ırz ve edebleriyle ikâmet ve hilâf-ı rızâ vaz'dan mücânebet eylemeleri husûslarına dâ'ir Kapudân-ı Deryâ Vezîr Gâzî Hasan Paşa'nın usât-ı merkûmenin ta'ahhüdleri üzre verdiği nizâmı ilâ mâ şâ'e'llâhü te'âlâ düstûrül'-amel tutulması matlûb idüğü bi'd-defe'ât hutût-ı hümâyûnuyla mu'anven ısdâr olunan evâmir-i aliyye mefâhîminden ma'lûm olup ve'l-hâletü hâzihi usât-ı merkûme mecbûl oldukları hiyânet muktezâsınca kendü hâllerinde durmayup ve taraf-ı şâhânedan kendülere inâyet olunan ni'am-ı celîleye kanâ'at itmeyüp münâfi-i rızâ ve ta'ahhüdlerinin hilâfi, oldukları mahalden hareket ve icrâ-yı fesâda cesâret ve derûn-ı Mısır'da tarafdârları dahî mezbûrlara i'ânet ve çoğu? firâr ve usât-ı merkûme taraflarında karâr ve mâ'adâsı dahî cüz'î bahâneye tarassud ve intizâr etmekde oldukları resîde-i sâmi'a-i şâhâne olmağla sırran ve alenen usât-ı merkûmeye meyl ü mütâba'at ve inhilâl-i şîrâze-i nizâmı mûcib vaz'a cesâret idenler haklarında bir dürlü afv ve igmâz mu'ameleleri mutasavver olmayup o makûlelerin haklarından gelinmekde dakİka fevt olmayacağı beyânıyla Mısır vâlisi ve kâdîsına ve Şeyhü'l-Beled İsmâil Beğ ve ümerâ'-i sâ'ire ve ulemâ-yı Ezheriyye ve sâdât-ı Bekriyye'ye ve yedi ocak zâbitân ve ihtiyârâna ve mütekellimîn-i Mısır'a hitâben mufassal ve meşrûh tenbîh ve tehdîdi muhtevî. Fî evâ'il-i N[Ramazân] sene [1]202 târîhinde emr-i şerîf.

[45]

[Hüküm No: 144]

Leh Elçisi Dâ'îlerinin Memhûr ve Mümzâ Takrîri Tercemesidir

Fî 9 Ş[Şa'bân] Sene [1]204.

Battalı mühimme Şa'bân tobrasındadır.

Bundan akdem kayd-ı esre giriftâr olan kırk altı nefer Lehlü'lerin sebîlleri tahliyesi için müsâ'ade-i Devlet-i Aliyye'yi mükerreren istid'â eylediğinden başka saltanat-ı seniyyeden sünûh iden o misillü müsâ'adeyi cumhûru tarafına tahrîr ve fî-mâ

ba'd hiçbir Lehlü Devlet-i Aliyye'nin düşmanlarına istihdâma cesâret etmemelerine Leh Cumhûru tarafından bi'l-cümle Lehlü'lere i'lân için bir tenbîh-nâme tahrîr ve beyân eylemelerini elçi-yi mûmâ-ileyh dâ'îleri kendi cumhûruna tahrîre müsâ'ade ideceğini takrîr ider.

[46]

Bi'smihî Sübhânehû ve Te'âlâ

Hâzâ kuyûd-ı ahkâm-ı müste'menân der rikâb-ı müstetâb ve der zamân-ı kâ'im-makâm-ı âlî-makâm Hazret-i Mustafa Paşa yessera'llâhü mâ yürîd ve mâ yeşâ' ve fî ibbân-ı Re'îsü'l-küttâb Mehmed Râşid Efendi nâle mâ yetemennâhü el-vâkı' fî evâsıt-ı şehri-i Cumâde'l-âhire sene erbe'a ve mi'eteyn ve elf

[Hüküm No: 145]

Âsitâne-i Aliyye'mden Venedik hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve serdârân ve iskele emînleri ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Nederlande elçisi Dedam hutimet avâkibühü bi'l-hayr rikâbı hümâyûnuma memhûr arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyhe ba'z-ı mesâlihini rü'yet zımnında Nederlande re'âyâsından Ferporik Portold nâm bir nefer müste'men âdemîsinin ma'iyetine bir nefer yasakçı ta'yîniyle Der'aliyye'mden li-ecli'l-maslaha Venedik hudûduna irsâl etmek murâd eyledikde inhâ ve müste'men-i mersûm ma'iyetinde olan yasakçı-yı merkûm ile Der'aliyye'mden Venedik hudûduna varup gelince esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ü ikâmetinde yasakçı-yı merkûm ve müste'men-i mersûma hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki, mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ber minvâl-i muharrer müste'men-i mersûm ve ma'iyetinde olan yasakçı-yı merkûm ile Der'aliyye'mden Venedik hudûduna varup gelince esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ü ikâmetinde yasakçı-yı merkûm ve müste'men-i mersûma hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdürmeyüp ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn

himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene [1]204.

[Hüküm No: 146]

Selânik mollasına ve Âsitâne-i Aliyye'mden Selânik ve ândan berren ve bahren İzmir ve Sakız'a ve ândan dahî Leh hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Der'aliyye'mde mukîm Leh beğzâdelerinden Leh kralının Kançılırya? Müsteşarı Harfoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr memhûr arz-ı hâl gönderüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzre olan İsak Mendiloviç nâm tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla Dersa'âdet'imden berren ve bahren İzmir ve Selânik ve Sakız'a ve ândan dahî Leh cânibine azîmet murâd eyledikte inhâ ve tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr ile Der'aliyye'mden İzmir ve Selânik ve Sakız'a ve ândan Leh cânibine varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn ticârete müte'allık eşyâsının resm-i gümrükde edâ eyledikten sonra bî-vech ta'addî ve rencîde ve emîn ve sâlim mürûruna mümâna'at etdirilmeyüp himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â etmeğin mu'tâd üzre amel ve hareket olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene [1]204.

[47]

[Hüküm No: 147]

Boğaz hisârları nâ'ibleriyle Bahr-ı Sefîd'de vâkı' cezâ'ir ve sevâhilin kuzât ve nüvvâbı ve boğaz hisârları dizdârları vesâ'ir zâbitâna hükm ki:

Bundan akdem şevket-karâruma vâsıl olan büyük İspanya Devleti'nin firkateyn ta'bîr olunur bir kıt'a beğlik sefînesi Dersa'âdet'imden İspanya memleketi tarafına i'âde etdürüldüğünü Der'aliyye'mde mukîm İspanya Elçisi De Bolini[Juan de Bouligny] memhûr arz-ı hâliyle inhâ ve sefîne-i merkûmenin boğaz hisârlarından mürûruna ve derûnunda mevcûd kapudân ve zâbitân ve mellâh vesâ'ir neferâtının esnâ-yı râhda ve lede'l-hâce bir mahalde evân-ı mekslerinde ancak kefâf-ı nefslerine vâfî iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbâtlarının narh-ı rûz üzre akçalarıyla satanlardan iştirâ'sına mümâna'at olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminde mahfûz kuyûd-ı ahkâma

mürâca‘at ve muktezâsı su‘âl olundukda Fas hâkimi tarafından ba‘z-ı hedâyâ ve eşyâ hamûlesiyle bundan akdem Der‘aliyye‘me tevârüd iden iki kıt‘a İspanya sefinelerinin boğaz hisârlarında mürûrlarına mûmâna‘at olunmayup sâ‘ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu‘âmele olagelmiş ise yine ol-vechle mu‘âmele ızhâr olunmak husûsunu İspanya elçisi istid‘â eyledikde bu makûle sefâ‘in için virilügelen evâmir-i şerîfe mûceblerince sâlifü‘z-zikr sefinelerin dahî mürûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında eğerçi emr-i şerîfim verildiği mukayyed olup lâkin elçi-yi mûmâ-ileyhin istid‘âsı üzre yalnız kefâf-ı nefslerine vâfi iktizâ iden me‘kûlât ve meşrûbâtlarının perâkende satanlardan akça ile iştirâ‘ına mûmâna‘at olunmamak için emr-i şerîf sudûrunu re‘y-i âliye menût ve mevâddan olduğu tahrîr olunmağla lede‘l-iktizâ verilegelen evâmir-i şerîfe muktezâları üzre bu makûle dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu‘âmele olunagelmiş ise işbu İspanya beğlik sefinesine dahî ol-vechle mu‘âmele olunmak fermânım olmağın imdi sizki mevlânâ ve dizdârân ve iskele emînleri vesâ‘ir zâbit[ân]-ı mûmâ-ileyhimsiz ber vech-i meşr[ûh] mukaddemce Der‘aliyye‘me gelüp bu def‘a devleti tarafına avdet [iden] sâlifü‘z-zikr beğlik İspanya sefinesinin lede‘l-iktizâ verilegelen evâmir-i şerîfe muktezâları üzre boğaz hisârlarında mürûruna ve derûnunda mevcûd kapudân ve zâbitân ve mellâh ve neferâtının gerek esnâ-yı tarîkde ve gerek inde‘l-hâce bir mahalde hîn-i mekslerinde ancak kefâf-ı nefslerine vâfi iktizâ iden me‘kûlât ve meşrûbâtlarının narh-ı rûzî üzre akçalarıyla satanlardan iştirâ‘larına mûmâna‘at olunmayup sâ‘ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu‘âmele olagelmiş ise buna ve mu‘âmele-i bi‘l-mücâmele ızhârıyla emîn ve sâlim imrârı husûsuna i‘tinâ ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mucânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı C[Cumâde‘l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 148]

Seddü‘l-bahr Kal‘ası dizdârına hüküm:

Bundan akdem Nemçelüler ile ahz ve esîr olunup el-yevm Seddü‘l-bahr Kal‘asında mahbûs olan Yakopos Tesniha ve Pitir Fors ve Fransoyaki ve Yozif Frayih ve Frans Kamat nâm beş nefer sahîh Flemenklü’nün dostâne sebîlleri tahliye olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru hâlen Der‘aliyye‘mde mukîm Netherlande Elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi‘l-hayr bir kıt‘a memhûr arz-ı hâliyle istid‘â olunmağla boğaz hisârlarında olan beş nefer Flemenklü’nün şeref-yâfete-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı

şevket-makrûnum mücebince ıtlâk ve elçi-yi mûmâ-ileyh tarafına teslim olunmaları fermânım olmağın imdi sen ki dizdâr-ı mûmâ-ileyhsin şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûnum mücebince yalnız bâlâda isimleri mezkûr beş nefer Flemenklü'nün ıtlâk ve sebîlleri tahliye olunmasına müsâ'ade-i aliyyem erzânî kılındığı ma'lûmun oldukda ber minvâl-i muharrer zikr olunan beş nefer Flemenklü'nün kal'a-i merkûmeden ıtlâk ve elçi-yi mûmâ-ileyh tarafına irsâl ve teslim olmaları husûsuna mübâderet eylemek bâbında. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene [1]204.

[Hüküm No: 149]

França kapudânlarından Persil nâm kapudânın râkib olduğu şitye ta'bir olunur sefinesi için bir kıt'a mu'tâd üzere izn-i sefine emr-i şerîfi yazılmışdır. Fî evâ'il-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 150]

França kapudânlarından Ramon nâm kapudânın süvâr olduğu şitye ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır. Fî evâ'il-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 151]

França kapudânlarından Borokye nâm kapudânın râkib olduğu sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır. Fî evâ'il-i C[Cumâde'l-âhire] sene [12]04.

[48]

[Hüküm No: 152]

Haleb mollasına ve Hama Haleb'de me'mûriyyet ile ikâmet üzere olan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Mîr Abdullâh dâme mecdühûya hükm:

Haleb sâkinlerinden sâbıkâ Haleb Muhassılı Sayyaf-zâde es-Seyyid Abdurrahmân zîde kadrühû bin iki yüz senesinde muhassıllığı evânında sadr-ı sâbıkın tarafına â'id kılmaya sâlih olarak Der'aliyye'mde kapu kethüdâsı hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan Tosun zîde mecdühûya verilmek için medîne-i Haleb'de mütemekkin Karalioğlu Yosef nâm zimmînin sekiz bin yüz yetmiş beş buçuk gurûşa ahz eylediği bir kıt'a poliçe kağıdını bâ berât-ı âlî İsveç tercemânı olan Petros Karali nâm tercemânın hâlen Dersa'âdet'imde mütemekkin oğlu Ahyas nâm zimmînin tahsîl olunmak üzere

kapukethüdâsı mûmâ-ileyhe irsâl idüp lâkin muhassıl-ı sâbık mezkûr zikr olunan poliçe ile tercemân-ı mersûmun oğlu mesfûrdan tahsîl ve kapu kethüdâsı mûmâ-ileyhe teslîm olunacak sekiz bin yüz yetmiş beş buçuk gurûşu Haleb'de mukîm sâhib-i poliçeye edâ eylememiş olduğuna binâ'en meblağ-ı mezbûrun bu tarafda edâsı mümkün olamayup edâsına müte'ahhid olan mesfûr Ahyas habs ve tazyîk olunarak edâya adem-i kudreti zâhir iken hâline merhameten meblağ-ı mezkûr merkûm Sayyâf-zâde Abdurrahmân'dan alâ eyyi hâl tahsîl olunmak üzere meblağ-ı mezkûr sekiz bin yüz yetmiş beş buçuk gurûşu mesfûr Ahyas işbu sene-i mübâreke Şevvâl'i guresinde kapu kethüdâsı mûmâ-ileyhe edâya müceddeden ta'ahhüd ve ta'ahhüdünü müş'ir sened i'tâ eylediğine binâ'en siz ki mevlânâ ve kapucubaşı mûmâ-ileyhimâsız, ta'ahhüd olunduğu vechle meblağ-ı mezkûrun kapu kethüdâsı mûmâ-ileyhe teslîmi için merkûm Sayyâf-zâde'den tamâmen ve kâmilen alâ eyyi hâl bilâ ta'allül tahsîl ve Haleb'de mukîm İsveç Konsolosu'na redd ü teslîm olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Âsitâne-i devlet-âşiyânında mukîm İsveç elçisi bâ takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere meblağ-ı mezbûr tahsîl olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâsız, inhâ olunduğu vechle sadr-ı sâbık-ı müşârun-ileyhin tarafına â'id kılmaya sâlih olarak muhassıl-ı sâbık-ı mezkûr zikr olunan poliçe ile tercemân-ı mersûmun oğlu mesfûrdan tahsîl ve kapu kethüdâsı mûmâ-ileyhe teslîm olunacak meblağ-ı mezkûr sekiz bin yüz yemiş beş buçuk gurûşu Haleb'de mukîm sâhib-i poliçeye edâ eylememiş olduğu hâlde vech-i meşrûh üzere meblağ-ı mezbûrun kapu kethüdâsı mûmâ-ileyhe teslîmi için merkûm Sayyâf-zâde Abdurrahmân'dan ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâl bilâ ta'allül tamâmen ve kâmilen tahsîl ve Haleb'de mukîm İsveç konsolosu mersûma edâ ve teslîm etdirilmesi husûsuna ihtimâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene [1]204.

[Hüküm No: 153]

Bandırma nâhiyesi nâ'ibine ve Badırma zâbiti olan [] zîde kadrühûya hükm ki:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikolo Kosfarini Avahir[Kavalyer] hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik kapudânlarından Françesko Le Nastik nâm kapudân râkib olduğu bir kıt'a sefinesine Galos iskelesinden sarf-ı mîrî için tahmîl eylediği hinta ve eşyâ-yı

sâ'ire ile Âsitâne-i Aliyye'ne gelür iken bi-kazâ'i'llâhi te'âlâ Bandırma körfezinde şiddet-i havâ ve furtunadan sefinesi gark ve şikest ve kapudân-ı mesfûr ve etbâ'ısı hâlik olduklarında zâbitân taraflarından bu gûne vukû'âtta her dürlü i'ânet ve muzâheretleri lâzımeden iken mahall-i mezbûre zâbiti hilâfî hareket ve deryânın emvâcından halâs olunan nice mürde mellâhları tagallüben ahz ve habs ve hamûlenin ekserini ve hâlik olan kapudân ve etbâ'ının esvâb ve nükûd ve eşyâlarını gasb u gâret eyledüğün bildürüp sen ki zâbit-i mûmâ-ileyhsin tarafından nehb ü gâret olunan edevât ve emvâl ve eşyâ ve nükûd her ne ise habbesi zâyi' olmayarak zâhire ihrâc ve bi-eyyi hâl girü redd ve haps olunan iki nefer mellâhların dahî sebîlleri tahliye-birle tarafından ta'yîn ve irsâl olunan bilâ kusûr ma'rifet-i şer'le edâ ve teslîme ihtimâm ve dikkat ve iktizâ iden i'ânet ve muzâheret ketm ve ihfâ olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve zâbita mûmâ-ileyhimzsiz, ber vech-i muharrer nehb ü gâret olunan edevât-ı sefine ve emvâl ve eşyâ ve nükûd her ne ise bir habbesi zâyi' ve telef olmayarak ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâl zâhire ihrâc ve mahbûs-ı mezbûr iki nefer mellâhlar ile elçi-yi mûmâ-ileyhin tarafından ta'yîn olunan âdemîsine bilâ kusûr edâ ve teslîme dikkat ve tarafınızdan iktizâ iden i'ânet ve muzâhereti ızhâra mübâderet ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[49]

[Hüküm No: 154]

Haleb kâdîsına ve Adana kâdîsıyla medîne-i Halebü'ş-Şehbâ'dan Adana'ya varup gelince yol üzerinde vâkı' sâ'ir kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârlar[1] vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hüküm:

Medîne-i Halebü'ş-Şehbâ'da li-ecli't-ticâre ikâmet üzre olan Venedik tüccârından Salamon Alnaras nâm Venediklü tâcir Arseran Eskitaci nâm bir nefer müste'men hizmetkârını ba'z-ı ticârete müte'allık umûr ve mesâlihini rü'yet ve tahsînî için medîne-i Haleb'den Adana'ya göndermek murâd eyledüğün Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu bâ arz-ı hâl inhâ ve tâcir-i mersûmun bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr mahâll-i mezbûra varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve medîne-i Adana'da li-ecli't-ticâre meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencîde olunmayup ve getürdüğü

ve memnû'âtdan olmayan eşyâdan alup götürüp bey' u şirâ' eylediği eşyânın ahdnâme-i hümayûn mücebince yüzde üç hisâbı üzre resm-i gümrüğün tamâmen edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle ta'addî etdirmeyüp emîn ve sâlim mürûr u ubûruna muhâlefet olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîf recâ ve Dîvân-ı Hümayûn'umda mahfûz Venedüklü'ye verilen ahdnâme-i hümayûna mürâca'at olundukda ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olup bâ'is-i imâret mümkün olmağla Venedik tüccârı kemâ fî evâ'il karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hâllerinde gelüp gidüp İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb vesâ'ir iskelelere getürdükleri ve alup götürdükler emti'asının resm-i gümrüğün sâ'ir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde üç akça virdüklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechle ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencîde olunmayalar deyû mastûr ve mukayyed bulunmağın ahdnâme-i hümayûn mücebince amel olunmak bâbında hüdvendigâr-ı sâbık merhûm ve magfîret-nişân ammim Sultân Abdülhamîd Hân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân zamânında bin yüz doksan altı senesi evâhir-i Saferi'nde emr-i şerîf sâdır olmuş-idi. El-hâletü hâzihî Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikolo Safarini[Kosfarini] Kavakir[Kavalyer] hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde cülûs-ı hümayûn-ı meymenet-makrûnum vâkı' olduğuna binâ'en sâdır olan emr-i şerîfimin tecdîdin recâ ve ahdnâme-i hümayûn emr-i mezkûrun kaydları ordu-ya hümayûnumda olduğundan emr-i merkûmun aynı rikâb-ı müstetâbında ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince amel olunmak bâbında.

Bir sûreti:

[Hüküm No: 155]

Venedik tüccârından Petro Bercovani nâm tâcirin li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyye'mden Bahr-ı Sefîd sevâhiliyle Anadolu ve Rumeli taraflarına azîmet murâd eylediği ba'de'l-inhâ ahdnâme-i hümayûn kaydı lede'l-ihrac vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında bin yüz doksan senesi evâmîr-i şerîf sâdır olan emr-i şerîf tecdîd olup müceddeden ber vech-i meşrûh emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 156]

França kapudânlarından Grande nâm kapudânın râkib olduğu şitye ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü tahrîr olunmuşdur. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene [12]04.

[Hüküm No: 157]

França kapudânlarından Bonoya nâm kapudânın râkib olduğu şitye ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü tahrîr olunmuşdur. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 158]

França kapudânlarından Bras nâm kapudânın râkib olduğu şitye ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 159]

França kapudânlarından Pavli nâm kapudânın râkib olduğu şitye ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 160]

França kapudânlarından Bosba nâm kapudânın râkib [olduğu] şitye ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır. Fî evâhir-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 161]

Âsitâne-i Aliyye'mden bahren ve berren Sakız cezâresine varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şozel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyhin hizmetinde Frankoli Nekrepotna nâm müste'men ba'z-ı husûs-içün Sakız cezâresine âzim ve râhî olduğun inhâ ve müste'men-i mesfûr Der'aliyye'mden mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda kara ve deryâda bir mahalde hîn-i meks ve

ikâmetinde hilâf-ı âhdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar vechle bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[50]

[Hüküm No: 162]

Âsitâne-i Aliyye'mden boğaz hisârlarına varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve serdârân ve iskele emînleri ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Netherlande Elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma memhûr arz-ı hâl gönderüp Seddü'l-bahr Kal'ası'nda mahbûs olan beş nefer Felemenklü'nün diğér emr-i şerîfim mûcebince dostâne sebîlleri tahliye olunmuş olmakdan nâşî elçi-yi mûmâ-ileyh zikr olunan beş nefer Felemenklü'lerin Dersa'âdet'ime tesyîr olunmaları zımnında Netherlande re'âyâsından Gaspar Nestenar nâm müste'men âdemîsi ve bir nefer hizmetkârı ma'iyyetlerine bir nefer yasakçı ta'yîni ile Der'aliyye'mden boğaz hisârlarına irsâl etmek murâd eylediğın inhâ ve müste'men-i mersûm bir nefer hizmetkârı mesfûr ve ma'iyyetinde olan yasakçı-yı merkûm ile Der'aliyye'mden boğaz hisârlarına varup gelince esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ve ikâmetinde müste'men-i mersûm ve bir nefer hizmetkârı mesfûra hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber-minvâl-i muharrer müste'men-i mersûm ve hizmetkârı mesfûr ve ma'iyyetinde olan yasakçı-yı merkûm Der'aliyye'mden boğaz hisârlarına varup gelince esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdirmeyüp ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûrlarına ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında. Fî evâhir-i C[Cumâde'l-âhire] sene [1]204.

[Hüküm No: 163]

Selânik mollasına ve Âsitâne-i Aliyye'mden Selânik'e ve ândan berren ve bahren İzmir'e ve ândan dahî Leh hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Der'aliye'mde mukîm Leh beğzâdelerinden Leh kralının kañçılarya müsteşârı Harfoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma memhûr arz-ı hâl gönderüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzre olan Yakop Maraki nâm tâcir iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Dersa'âdet'imden berren ve bahren İzmir ve Selânik'e ve ândan dahî Leh cânibine azîmet murâd eylediğın inhâ ve tâcir-i mersûm iki nefer hizmetkârları müste'menân-ı mesfûrân ile Der'aliyye'mden İzmir ve Selânik'e ve ândan Leh cânibine varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn ticârete müte'allık eşyâsının resm-i gümrüğün edâ eyledikden sonra bî-vech ta'addî ve rencîde ve emîn ve sâlim mürûruna mûmâna'at etdirilmeyüp himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umdan emsâli su'âl olundukda sahîh Leh re'âyâsı ve tüccârından İsak Mendilo ve Pih nâm tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla Dersa'âdet'imden berren ve bahren İzmir ve Selânik ve Sakız'a ve ândan dahî Leh cânibine varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn ticârete müte'allık eşyâsının resm-i gümrüğün edâ eyledikden sonra bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında mu'tâd üzre amel ve hareket olunmak için işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cumâde'l-âhir[es]inde emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağla emsâline kıyâsen amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, tâcir-i mersûm yanında olan iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Der'aliyye'mden berren ve bahren İzmir ve Selânik'e ve ândan Leh cânibine varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn ticârete müte'allık eşyâsının resm-i gümrüğün verdikden sonra hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn bî-vech ta'addî olunmayup himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında. Fî evâhir-i C[Cumâde'l-âhire] sene [1]204.

[Hüküm No: 164]

Galos nâhiyesi nâ'ibine ve zâbitân ve gümrük emîni zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuna takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında França kapudânlarından Pilre ve Kerin ve Pero nâm üç nefer kapudânân Galos iskelesinden Der'aliyye'me mîrî hinta nakli için râkib oldukları sefneleriyle bundan akdem iskele-i mezbûra vürûdlarında ta'addî olunmaları îcâb ider hâlleri olmayup ve akvât-ı yevmiyyelerine vâfî iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbatı akçalarıyla iştirâlarında resm taleb ahz olunduğu yoğiken ve lenger akçası nâmıyla öteden berû alına gelen resmi edâya râzîlar iken siz ki zâbitân ve gümrük emîni mûmâ-ileyhimsiz, hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i dostî kapudânân-ı mesfûrûnu bî-vech rencîde ve ta'addîye mücâseret olduğundan mâ'adâ Galos Dizdâ[r]ı Selim Ağa dimekle arîf kimesne dahî kadîme mugâyir mesfûrûndan ziyâde mütâlebe eylediği lenger akçasını vermekde tereddüd eylediklerine binâ'en dizdâr-ı merkûm tehdîd-âmîz kelîmât günâ-gün tefevvühüyle kapudânân-ı mesfûrûnu ahz u habs ve tekdîre mübâderet eylediğini mesfûrûn ihbâr eylediklerin inhâ ve ba'd-ezîn kadîme mugâyir hâlât vukû'a gelmemesi [51] bâbında tenbîhi hâvî emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle fi-mâ ba'd hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn bî-vech ta'addiyyât vukû'undan hazer ve mübâ'adet ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, França Devleti Devlet-i Aliyye'min kadîmî dostu olup kapudânân ve âdemlerinin hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn bî-vech âzürde ve rencîde olunmalarına rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn amel ve hareket olunmak matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer kapudânân-ı mesfûrûna bî-vech ta'addî olduğun vâkı' ise fi-mâ ba'd hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn bu misillü ta'addiyyât vukû'undan hazer ve mübâ'adet ve ber-müceb-i ahdnâme-i hümâyûn amel ve harekete ihtimâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1204.

[Hüküm No: 165]

Edirne kâdîsına ve Der'aliyye'mden Edirne ve İnöz ve Rodoscuk câniblerine varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm ki:

França pâdişâhının Der‘aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp França tüccârı ve âna tâbi‘ olanlara França elçilerinin ve konsoloslarının i‘lân kâğıdları mefhûmu üzre yedlerine aldıkları mürûnâmeleriyle yürüyüp ve emniyyet ve râhatları için kâ‘ide-i memleket üzre kisve giyüp memâlik-i mahrûsemde kâr ü kesb eylediklerinde o makûle kendü hâlleriyle gezenler cizye vesâ‘ir tekâlîf ile rencîde olunmayup ve ahdnâme-i hümâyûn mücebince gümrüğe müte‘allık eşyâları olur ise ber vech-i mu‘tâd gümrük resmini verdiklerinde mürûr ve ubûrlarına vülât ve hükkâm ve zâbitân mâni‘ olmaya ve ber vech-i muharrer yedlerine verilen i‘lân kâğıdlarının mefhûmu üzre iktizâ iden kâğıdları kendülerine verilüp ve emniyyetleri husûsunda mümkün olan i‘ânet ile mu‘âvenet olunalar deyû Françalu'ya i‘tâ olunan ahdnâme-i hümâyûnda mukayyed olduğuna binâ‘en França tâ‘ifesinden Lasal nâm Françalu tâcir li-ecli't-ticâre İnöz ve Rodoscuk ve Edirne câniblerine âzim ve râhî olduğun inhâ ve Françalu tâcir-i mersûm iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla Der‘aliyye'mden mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda mürûr ve ubûruna ve bi-hasebi'l-iktizâ bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde mümâna‘at ve hilâf-ı âhdnâme-i hümâyûn cizyedârlar taraflarından cizye vesâ‘ir taraflarından dahî tekâlîf mütâlebesi ve âhar bahâne ile bî-vech rencîde ve remîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve ahdnâme-i hümâyûn ve evâmîr kaydları ordu-yı hümâyûnumda bulunduğundan Edirne'den Rodoscuk ve İnöz ve Gelibolu ve Ruscuk vesâ‘ir mahallerine varup gelince Gilom De Limas nâm tâcir için elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından bin yüz doksan beş senesi evâhir-i Cumâde'l-âhiresi târîhiyle muvarrah ibrâz olunan emr-i şerîfe kıyâs ile ber minvâl-i muharrer ahdnâme-i hümâyûn şurûtu mücebince amel olunmak bâbında bin iki yüz üç senesi evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâsı târîhinde emr-i şerîf verildiği emsâl olarak ihrâc olunmağla emsâline kıyâsen vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâ‘il-i B[Receb] sene 1204.

[Hüküm No: 166]

Balyabadra kâdisıyla havâlîsinde vâkı‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâryerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ‘ir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Balyabadra'da ticâretle meks üzre olan França tüccârı Patagi Kabombonegra? nâm bir nefer müste'men âdemlerini li-ecli't-ticâre Balyabadra havâlisinde vâkı' kazâlarına irsâl murâd eylediklerin inhâ ve tüccâr-ı mersûmenin âdemîsi mesfûr Balyabadra'dan havâlî-i merkûma varup gelince gümrüğe müta'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre verdiğinde ticâretine ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde mümâna'at, hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum reca etmeğin mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı B[Receb] sene 1204.

[52]

[Hüküm No: 167]

Aydincık kâdîsına ve zâbitânına hükm:

Venedik kapudânlarından Françesko Bonasin nâm kapudân râkib olduğu bir kıt'a sefînesine Galos iskelesinden taraf-ı mîrî için tahmîl eylediği hinta ve eşyâ-yı sâ'ire ile Âsitâne-i Aliyye'me gelür iken bi-kazâ'i'llâhi te'âlâ Bandırma körfezinde şiddet-i havâ ve furtunadan sefînesi gark ve şikest ve kapudân-ı mesfûr ve etbâ'ısı hâlik olduklarında zâbitân taraflarından bu güne vukû'âtında her dürlü i'anet ve muzâheretleri lâzımeden iken mahall-i mezbûre zâbiti hilâf-ı hareket ve deryânın emvâcinden hâlâs olunan ancak iki nefer nîm mürde mellâhları tagallüben ahz u hats ve hamûlenin ekserini ve hâlik olan kapudân ve etbâ'ının esvâb ve nüküd ve eşyâlarını gasb u gâret eyledüğün Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arz-ı hâliyle inhâ ve ber vech-i muharrer nehb ü gâret olunan edevât ve emvâl ve eşyâ ve nüküd her ne ise bir habbesi zâyî' olmayarak zâhire ihrâc ve bi-eyyi hâl girü redd ve hats olunan iki nefer mellâhların dahî sebîlleri tahliye-birle tarafeynden ta'yîn ve irsâl olunan âdemîsine bilâ kusûr ma'rifet-i şer'le edâ ve teslîme ihtimâm ve dikkat ve iktizâ iden i'anet ve muzâheret ketm ü ihfâ olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â

etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cumâde'l-âhirinde Bandırma nâhiyesi nâ'ibine ve zâbitine hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuş-idi. El-hâletü hâzihî baylos-ı mûmâ-ileyhin bu def'a rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde ber-vech-i muharrer sefine-i mezbûr Aydıncık kazâsında şikest olduğundan tenfîz-i emr-i âlî mümkün olmaduğun tahrîr ve inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince Aydıncık kâdîsına ve zâbitânına hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzre târih-i merkûmede emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer nehb ü gâret olunan edevât-ı sefine ve emvâl ve eşyâ ve nükûd her ne ise bir habbesi zâyî' ve telef olmayarak ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâl zâhire ihrâc ve mahbûs-ı mezbûr iki nefer mellâhlar ile elçi-yi mûmâ-ileyhin tarafına ta'yîn olunan âdemîsine bilâ kusûr edâ ve teslîme dikkat ve tarafınızdan iktizâ iden i'ânet ve muzâhereti ızhâra mübâderet ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i B[Receb] sene [1]204.

[Hüküm No: 168]

Trablusşam beğlerbeğisine ve Lazkiye kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında eyâlet-i Haleb'de Amik sahrâsında meştâ-nişîn olan aşâ'ir-i Türkmen-i Haleb ile İskenderun beyninde vâkı' tarîki sedd ü bend ve kavâfilin mürûruna mûmâna'at eylediklerine binâ'en Haleb'de mukîm müste'men tüccârından Yilavan? nâm Françalı tâcir İskenderun iskelesinde üç aydan mütecâviz hamûleye intizâren lenger-endâz olan bir kıt'a sefinesine tahmîl olunacak emti'asının Haleb'den İskenderun'a kâfile ile nakli hadd-i imkânda olmadığını derk ile sefine-i mezbûresini Lazkiye iskelesine bi'z-zarûre irsâl ve emti'a-i mezbûresini Haleb'den Lazkiye'ye kâfile ile nakl ü îsâl irâdesinde oldukda Haleb muhassılı emti'a-i mezbûrenin resm-i gümrüğünü edâ ve tâcir-i mersûma bir kıt'a edâ tezkiresi i'tâ ve tâcir-i mersûm dahî ahz ve Lazkiye gümrükcüsüne irâ'et eyledikde gümrükcü-yi merkûm muhassıl-ı mûmâ-ileyhin verdiği edâ tezkiresine adem-i i'tibâr-birle emti'a-i merkûmenin resm-i gümrüğünü bi't-tamâm ahz eylediğini

muhasıl-ı mûmâ-ileyhe ifâde eylediğinde muhasıl-ı mûmâ-ileyh dahî emti'a-i mezbûrenin resm-i gümrüğünü taleb ve tâcir-i mersûm edâda muhâlefet eylediği hasebiyle def'an li'n-nizâ' emti'a-i merkûmenin resm-i gümrüğü Haleb muhasılına mı â'id yohsa Lazkiye gümrükcüsüne mi râci'dir? Hükm-i hümâyûnum vârid oluncaya dek husûs-ı merkûmun alâ hâlihî mu'allak kalmasına tarafeynden rızâ-dâde olduklarını bundan akdem elçi-yi mûmâ-ileyh meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma bâ takrîr lede'l-inhâ ve'l-istid'â França tüccârı getürdükleri ve alup götürdükleri emti'a ve eşyânın ahdnâme-i hümâyûn mücebince yüzde üçer gümrüklerin gümrük ümenâsına edâ ve mu'tâd üzre edâ tezkiresin ahz ve irâ'et eylediklerinde mu'teber olup tekrâr gümrük talebiyle rencide olunmaya ve bey' için ihrâc olunan metâ'dan mâ'adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde metâ'larından gümrük taleb eylemeyeler ve âhar iskeleye iletmeğe def' olmayalar deyû Françalı'ya i'tâ olunan ahdnâme-i hümâyûn mukayyed olduğuna binâ'en ahdnâme-i hümâyûn mücebince amel olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâhir-i Cumâde'l-âhiresinde muhasıl-ı mûmâ-ileyhe hitâben ordu-yı hümâyûnumdan sâdir olup rikâb-ı müstetâbımda ibrâz olunan emr-i şerîfim mazmûnuna nazaran emti'a-i merkûme Haleb'de iştirâ olunmuş olduğundan resm-i gümrüğü Lazkiye [53] gümrükcüsüne â'id olmayup muhasıl-ı mûmâ-ileyhe edâ olunmak iktizâ eylediği ve gümrükcü-yi merkûmun Haleb muhasılının verdiği edâ tezkiresine adem-i i'tibâr-birle Haleb'de iştirâ ve Lazkiye'de tahmîl olunan ma'lûmü'l-mikdâr ve ecnâs-ı emti'a-i mezbûreden mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn ahz eylediği gümrük resmi her ne ise bi't-tamâm istirdâd olunup fi-mâ ba'd gerek Haleb'e nakl ve ânda fûrûht için Lazkiye iskelesinde sefâ'inden ihrâc ve gerek Haleb'de iştirâ ve sefâ'ine taómîl içü Lazkiye iskelesine irsâl olunan emti'a ve eşyâdan hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn Lazkiye'de resm-i gümrük iddi'â ve mütâlebe olunmaması bâbında siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle müste'men tüccârından mükerrer gümrük ahzı mer'î olan ahdnâmeler şurûtuna muhâlif idüğü ve mefhûm-ı emr-i şerîfime nazaran Lazkiye gümrükcüsünün Françalı'dan aldığı resm-i gümrük mükerrer olmak lâzım geldiği bedîdâr olmağla ahdnâme-i hümâyûn ve bâlâda mastûr fermân-ı âlî mazmûnlarına muhâlif Lazkiye gümrükcüsünün aldığı resm bi't-tamâm ma'rifet-i şer'le istirdâd ve fi-mâ ba'd bu makûle ahd ve şurûta münâfi hâlet ve França tüccârının ızrârlarını mûcib hareket vukû'a gelmemesine sarf-ı makderet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki Trablusşam beğlerbeğisi ve mevlânâ-yı mûmâ-

ileyhimâsız, ber vech-i muharrer müste'men tüccârından mükerrer gümrük ahzı mer'î olan ahdnâmeler şurûtuna muhâlif idüğü ve mefhûm-ı emr-i şerîfime nazaran Lazkiye gümrükçüsünün Françalı'dan aldığı resm-i gümrük mükerrer olmak lâzım geldiği âşikâr olmağla ahdnâme-i hümayûn bâlâda mastûr olunan fermân-ı âlî mazmûnlarına muhâlif Lazkiye gümrükçüsünün me'hûzü olan resm lede't-tahkîk bi't-tamâm ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâl tâcir-i mersûma redd ü teslîm eyleyüp ve fi-mâ ba'd bu makûle ahd ve şurûta münâfi hâlet ve França tüccârının ızrârlarını mücib hareket vukû'a gelmemesine sarf-ı makderet ve hilâfından be-gâyet hazer ve mücânebet olunmak bâbında. Fî evâ'il-i B[Receb] sene 1204.

[Hüküm No: 169]

Selânik'den Kavala'ya varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp França tüccârı ve âna tâbi' olanlara França elçilerinin ve konsoloslarının i'lân kâğıdların mefhûmu üzre yedlerine aldıkları mürûr nâmeleriyle yürüyüp ve emniyyet ve râhatları için kâ'ide-i memleket üzre kisve giyüp memâlik-i mahrûsemde kâr ü kesb eylediklerinde o makûle kendü hâlleriyle cizye vesâ'ir tekâlîf ile rencîde olunmayup ve ahdnâme-i hümayûn mücebince gümrüğe müte'allık eşyâları olur ise ber vech-i mu'tâd gümrük resmi verdiklerinde mürûr ve ubûrlarına vülât ve hükkâm ve zâbitân mâni' olmaya ve ber vech-i muharrer yedlerine verilen i'lân kâğıdlarının mefhûmu üzre iktizâ iden kâğıdları kendülerine virüp ve emniyyetleri husûsunda mümkün olan i'ânet ile mu'âvenet olunalar deyû Françalı'ya i'tâ olunan ahdnâme-i hümayûnda mukayyed olduğuna binâ'[en] medîne-i Selânik'de ticâretle meks üzre olan İpolideryol? nâm Françalı ba'z-ı umûrunu rü'yet zımnında Kavala'ya azîmet murâd itdüğün inhâ ve Françalı tâcir-i mersûm iki nefer müste'men hidmetkârıyla Selânik'den mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetine mümâna'at ve hilâf-ı ahdnâme-i hümayûn cizyedârlar taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî tekâlîf mütalebesine ve âhar bahâne ile bî-vech rencîde ve remîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı

müstedâbında Dîvân-ı Hümâyûn'umdan emsâli su'âl olundukda ahdnâme-i hümâyûn ve evâmir kaydları ordu-yı hümâyûnumda olduğundan Edirne'den Gelibolu ve İnöz vesâ'ir mahallere varup gelince Gilom Dalmas nâm tâcir için elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından bin yüz doksan beş senesi evâhir-i Cumâde'l-âhiresi târihiyle muvarrah ibrâz olunan emr-i şerîfe kıyâs ile ber minvâl-i muharrer ahdnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince amel olunması bâbında bin iki yüz üç senesi evâsıt-ı Cumâde'l-ülâsında emr-i şerîf verildiği emsâli olarak ihrâc olunmağla aslına kıyâsen vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı B[Receb] sene 1204.

[Hüküm No: 170]

França kapudânlarından Kerin nâm kapudânın râkib olduğu şitye ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır. Fî evâ'il-i Ş[Şa'bân] sene 1204.

[Hüküm No: 171]

Danimarka kapudânlarından Halover İlesi nâm kapudânın râkib olduğu Fracer ve Rohro tesmiye olunur bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzere izn-i sefineleri yazılmışdır. Fî evâ'il-i Ş[Şa'bân] sene 1204.

[54]

[Hüküm No: 172]

Filibe kâdisına hükm:

Dersa'âdet'imde mukîm büyük İspanya kralının elçisi De Bolini (Juan de Bouligny) hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp İspanya devletinin Edirne ve Filibe havâlîlerine âmed şüd iden forvir ta'bîr olunur ulaklarının umûr ve husûslarını rü'yet ve vürûd iden mektûblarını ahz ve Der'aliyye'me bir ân evvel tesyîr eylemesi zımında İspanya tercemânlarından Mandıracıoğlu Corbaci veled-i Kostantin nâm tercemân bir nefer müste'men hidmetkârıyla Dersa'âdet'imden Edirne ve Filibe'ye varup gelince esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ü ikâmetinde kendüye ve yanında olan müste'men hidmetkârı mesfûra bî-vech ta'addî ve rencîde ve emîn ve sâlim mürûruna mûmâna'at ve dâhl olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak üzere sâdır olan emr-i şerîfimle tercemân-ı mezkûr Filibe tarafında umûr-ı mezkûresini rü'yet üzere iken Filibe'de sâkin şehîr kethüdâsı ve zâbitân

taraflarından mugāyir-i şurût-ı ahdnâme-i hümâyûn ve emr-i şerîfime muhâlif mesfûrdan rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye talebiyle ta'addî eylediklerin inhâ ve men' u def'i bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminde mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda Edirne ve Filibe kâdîlarıyla Âsitâne-i Aliyye'mden Edirne ve Filibe'ye varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hitâben iki yüz üç senesi evâhir-i Zi'l-ka'desi'nde elçi-yi mûmâ-ileyh istid'âsıyla vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın yedinde olan berâtta tekâlîfe dâ'ir şurût ne vechle ise öylece amel ve hareket ve mugāyir-i şurût ta'addîden mübâ'adet olunmak fermânım olmağın senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tercemân-ı mesfûrun yedinde olan berât-ı şerîfime im'ân-ı nazar idüp göresin tercemânlık hizmetinde olanlar harâc ve avâriz ve kassâbiyye akçası vesâ'ir rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklîfi ile rencîde olunmamak husûsu münderic ve mastûr idiği ma'lûmun oldukda tenfiz ve icrâsına dikkat ve müceb ve muktezâsıyla amel ve hareket olunması şehir kethüdâsı ve zâbitân-ı merkûmûna ifâde ve telkîne mübâderet-birle ba'd-ezîn şurût-ı berât-ı şerîf ve ahdnâme-i hümâyûn ve emr-i şerîfimin mezâmîn-i münîfeleri ne vechle ise öylece amel ve hareket ve ber minvâl-i muharrer rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklîfiyle şehir kethüdâsı ve zâbitânın vâkı' olan ta'addîlerini men' u def'e ihtimâm eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı Ş[Şa'bân] sene 1204.

[Hüküm No: 173]

Atina kâdîsına ve Atina voyvodasına hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikola Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayrın mukaddemâ ordu-yı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr tahrîri mefhûmunda Venedik'e tâbi' Zalsiye? Cezîresi re'âyâlarından Dimitri Melini ve Nikolo Todori Borborti ve Yani Antoni ve Manoli Anderyakoylo ve Nikolo İskenri ve Bolo nâm beş nefer Venediklü tüccârdan bundan yedi sekiz ay mukaddem Atina metropolidi Venediktos nâm râhib Âsitâne-i Sa'âdet'imde tâcir-i mersûmlardan bir ay zarfında tamâmen edâ ve va'desi mürûr ider ise be-her yevm kırkar gurûş i'tâ etmek üzre bi'l-mukâvele Atina Kocabaşısı Banlorha Karori ve Borgande ve Balasar ve Cavri nâm kocabaşılar ve ahâlî-i memleket birbirlerine kefil ve zâmin olarak [i]mzâlarıyla mûmzâ ve memleket mührüyle mahtûm üç kıt'a temessük mücebince on dört bin altı yüz altmış gurûş istidâne ve istikrâz ve

va'desi hitâmında edâ etmediklerinden nâşî tüccâr-ı mesfûr ve mahallinde ma'rifet-i şer'le taleb eylediklerinde eğerçi deynlerini ikrâr idüp ancak ba'z-ı mütegalibeye istinâdları hasebiyle gûnâ-gûn a'zâr-ı vâhiyye îrâdıyla imrâr-ı evkât ve avk ve te'hîr ve ibtâl-i hakk Venediklü tüccâr-ı mesfûrûna mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn gadre tasaddî eyledikleri ve mahallinde ihkāk-ı hakk müte'assir olduğun inhâ ve mübâşir ma'rifetiyle ba'de's-sübût edâda ta'allül ider ise li-ecli'l-ihkāk Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında bin iki yüz iki senesi evâsıt-ı Şevvâl'inde emr-i şerîf sâdır olmuş-idi. El-hâletü hâzihî elçi-yi mûmâ-ileyhin bu def'a rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda bin iki yüz senesinde Atina metropolidi Venediktos nâm râhib Âsitâne-i Sa'âdet'imde ticâret ecli için mevcûd bulunan Venedik'e tâbi' Zalsiye cezîresi re'âyâlarından Dimitri Melisi ve Todori Borboli ve Yani Antobolo ve Manoli Anderyadobolo ve Nikoli Eskadarobolo¹⁰⁴ nâm beş nefer Venediklü tüccârlardan va'deleri zarfında bi't-tamâm edâ etmek şartıyla kocabaşı-yı vilâyet olan Kostanti Banoli, Dimitri İsterakari, Nikolo Bafosa, Dimitri Bandazi, Aşnavrov Roloki nâm kocabaşılar ve ahâlî-i memleket birbirlerine kefil ve zâmin olarak imzâlarıyla mûmzâ ve memeleket mührü ile memhûr ve mahtûm bir kıt'a temessük ile on dört bin altı yüz altmış gurûş istidâne ve istikrâz idüp vakti tamâmında bir akça vermediklerinden tüccâr-ı mesfûr ve mahalline birkaç def'a varup ma'rifet-i şer'le meblağ-ı mezbûru taleb eyledikde mesfûrlar ol-mikdâr gurûş deynleri olduğunu mukırr ve mu'terif olup lâkin imrâr-ı evkât ve gûnâ-gûn bahâne ile ta'vîk ve te'hîr ile ibtâl-i hakka mübâderet ve tüccâr-ı mersûmûn masârif-i kesîreye giriftâr ve medyûn olup mahallinde bir vechle icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk mümkün olmadığı inhâ ve mübâşir ma'rifetiyle kocabaşı ve râhib-i mesfûrûn li-ecli'l-murâfa'a Der'aliyye'me ihzâr olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â ve ber vech-i muharrer sâdır olan emr-i âlînin kaydı ordu-yı hümâyûnumda olduğundan emr-i merkûmun aynı rikâb-ı hümâyûnumda ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince mübâşir ma'rifetiyle kemâl-i te'kîd ve isti'câli muhtevî emr-i şerîfim tahrîr ve bu def'a dahî ihkāk-ı hakk olunmaz ise takrîrde mastûrların ihzârları tasrîhi ve metropolidin dahî ihzârı i'lâm olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız, ma'rifetiniz ve mübâşir ta'yîn olunan [] zîde kadrühû ma'rifetiyle mesfûrları mahallinde meclis-i şer'e ihzâr ve tüccâr-ı mesfûrûn ile terâfu'-ı şer' ve ber müceb-i temessükât meblağ-ı

¹⁰⁴ Hükümdeki yabancı isimler çok tutarlı yazılmamıştır.

mezbûru ba'de's-sübûti's-şer'î bi't-tamâm tahsîl ve bî-kusûr aliverüp ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn tâcir-i mesfûrûna himâyet ve sıyânet-birle ihkāk-ı hakka mübâderet eyleyesiz. Şöyle ki mahallinde ba'de's-sübût edâda ta'allül ve muhâlefet idüp ihkāk-ı hakk olunmaz ise bâlâda isimleri mastûr kocabaşı zimmîlerin Der'aliyye'me ihzârlarına ve metropolid-i mersûmun dahî ihzârı i'lâm olunmasına ve tenfiz-i emr-i şerîfime mezîd-i sa'y ve dikkat ve hilâfı vaz' u hareketden tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Ş[Şa'bân] sene 1204.

[55]

[Hüküm No: 174]

Kudüs kâdisına ve Yafa? nâhiyesi nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Galata'da ticâretle mukîm Dalmas nâm Françalı tâcir Yafa iskelesi ve havâlîsinden kendü akçasıyla rızâlarıyla satanlardan râ'iciyle yigirmi beş bin keyl-i İstanbulî şa'îr iştirâ ve ol-tarafda mevcûd müste'men sefâ'inine tahmîl ve doğru Der'aliyye'me getürüp râ'ic-i vakt üzre kapan hacılarına fûrûht eylemek şartıyla şa'îr-i merkûmun havâlî-i merkûmeden râ'iciyle iştirâ ve sefâ'in-i mezbûreye tahmîl ve Der'aliyye'me nakline mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle zikr olunan hıntanın iştirâ ve sefâ'in-i mezbûreye tahmîline mümâna'at olunmamak ve hınta-ı mezkûre ne mikdâr idüğü bu cânibde bilinmesin için taraf-ı şer'den işbu emr-i şerîfim zahrına hüccet ve hakîkî üzre hüccet tahrîr olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech tâcir-i mersûm Alcasibo havâlî-i mezbûreden iştirâ ideceği sâlifü'l-beyân yigirmi beş bin keyl şa'îri doğru Dersa'âdet'ime îsâl etmek şartıyla rızâlarıyla satanlardan râ'iciyle iştirâ ve sefâ'in-i merkûmeye tahmîline mümâna'atdan ve hınta-i mezkûreden resm-i gümrük ve nâm-ı sâ'ire ile akça mütâlebesinden mücânebet olunarak sefâ'in-i mezkûreye tahmîl olunan şa'îrin mikdârı bu cânibde ma'lûm olunmak için sıhhat ve hakîkati üzre zahr-ı emr-i şerîfime mikdârını mübeyyin hüccet tahrîr ve kapudânlarından birinin yedine teslîm-birle bu tarafa irsâle mübâderet ve zikr olunan yigirmi beş bin keyl şa'îrden ziyâde veyâhûd mükerrer tahmîline rızâ ve cevâzdan ve yedlerinde hilâfına zahîre

iştirâsına rızâyı hâvî emr-i şerîfim olmayan âhar müste'men sefinelerine hilâf-ı emr ve rızâ habbe-i vâhîde zahîre bey' ve i'tâsından ittikâ ve mücânebet ve ne mikdâr şa'îr tahmîl olduğunu başkaca Der'aliyye'me tahrîr ve iş'âra müsâra'at ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı Ş[Şa'bân] sene 1204.

[Hüküm No: 175]

Bir sûreti:

Mûmâ-ileyhime tâcir-i mersûm kendü akçasıyla Yafa ve havâlîsinden rızâlarıyla satanlardan râ'iciyle yigirmi beş bin keyl-i İstanbulî hinta iştirâ ve Der'aliyye'ye nakl eylemesi için ber vech-i muharrer.

[Hüküm No: 176]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisârları dizdârlarına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Nederlande elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp Nederlande Devleti tarafından umûr-ı mühimme-i müsta'celeyi şâmil ba'z-ı tahrîrât ve mekâtîb ile bir kıt'a sagîr beğlik sefinesi Der'aliyye'me irsâl olunmak hasebiyle bu esnâda sefine-i merkûme boğaz hisârlarına takarrübde idüğü melhûz idüğün inhâ ve Nederlande Devleti'nin mârru'z-zikr beğlik sefinesi boğaz hisârlarına vusûlünde imrârına mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu'âmele olunagelmîş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele ızhârıyla imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu makûle sefâ'in için virülegelen evâmir-i şerîfe müceblerince imrârına mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdârân-ı mûmâ-ileyhimsiz ber vech-i meşrûh Nederlande Devleti tarafından ba'z-ı tahrîrât ve mekâtîb ile mahmûl sefine-i merkûmeniñ boğaz hisârlarına vürûdunda mürûruna mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan devletin beğlik sefâ'inine ne vechle mu'âmele oluna gelmiş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla emîn ve sâlim Der'aliyye'me imrârına i'tinâ ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i N[Ramazan] sene 1204.

[Hüküm No: 177]

Haleb mollasına ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Haleb mütesellimine hükm:

Es-Seyyid Abdülkâdir zîde şerafûhûnün rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği arz-ı hâlinde Haleb mütemekkinlerinden ve İsveç tercemânlarından Kara Eli Bosiva nâm tercemân ile iki yüz senesinden berû beynlerinde ahz u atâ cereyân etmekle bundan akdem bi'l-cümle tüccâr ma'rifetiyle muhâsebeleri rü'yet olundukda mersûmun zimmetinde beş yüz altmış bir gurûş hakkı zuhûr etmekle meblağ-ı mezbûr lede'l-mütâlebe edâdan imtinâ' ve muhâlefet üzre tavra cür'et ve ma'rifet-i şer'le da'vet-i şer' ve murâfa'a ve ihkâk-ı hakk olunmak murâd olundukda bilâ emr-i şerîf murâfa'adan nükûl ve bir akça virmem deyişü gadr-i küllî ve hakkını ibtâl dâ'iyyesiyle gadr-i küllî sadedinde olduğu tahrîr ve inhâ ve zâbiti ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mahallinde murâfa'a ve zimmetinde mütekarrir hakkı tamâmen tahsîl ve kendüye alıverilüp bî-vech-i şer'î tereddüd ve muhâlefet etdirilmeyüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin konsolos ma'rifetiyle mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında. Fî evâ'il-i N[Ramazan] sene [1]204.

[56]

[Hüküm No: 178]

Haleb kâdisına ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Haleb Mütesellimi [] ve me'mûriyyetle Haleb cânibinde olan Mîr Abdullah dâme mecdühümâya hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâli mefhûmunda sâbıkâ Haleb Muhassılı Seyyâf-zâde Abdurrahmân zîde kadrûhûnün İstanbul'da sâkin karındaşı Mustafa Ağa dimekle ma'rûf kimesne Françalı Hanna veled-i Haço Agop nâm tercemândan bin iki yüz senesinde on dört bin altı yüz gurûş istidâne ve meblağ-ı mezbûru karındaşı muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyh tarafından yigirmi bir gün va'de ile Haleb'de mukîm França Baş Tercemânı Fonton nâm tercemâna edâ olunmak üzre havâle ve mesfûr Hanna tercemâna bir kıt'a poliçe temessükü i'tâ etmekle temessük-i mezkûr mahalline gönderildikde muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyh havâle-i mezbûreyi ba'de'l-kabûl meblağ-ı mezbûrdan bu âna dek fakat altı bin beş yüz gurûş edâ idüp ve kusûr iktizâ iden sekiz bin yüz gurûş mütâlebe olundukça edâda ta'allül ve mûmâtale üzre olduğun mukaddemâ lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahallinde şer'le rü'yet ve ba'de's-sübût meblağ-ı bâkî-i mezbûr muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyhden tamâmen tahsîl ve tercemân-ı mersûm Fonton'a teslîm olunmak bâbında siz ki mevlânâ

ve mütesellim ve mîr-i mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Muharrem'inde bir kıt'a ve ba'dehû ma'rifetiniz ve sol ağası ma'rifetiyle tahsîl olunması bâbında te'kîd ve isti'câli hâvî diğeri bir kıt'a sâdır olan evâmîr-i şerîfenin infâz ve icrâsı husûsunda tarafınızdan ihtimâm ve dikkat olunmadığından tahsîli mümkün olmadığı beyânıyla ba'd-ezîn meblağ-ı mezbûr sekiz bin yüz gurûş ber müceb-i temessük muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyhin bâkî zimmetinden havâle ve tahsîl-birle tercemân-ı mersûma tamâmen edâ ve teslîm olunmağ için siz ki mevlânâ ve mütesellim ve kapucubaşı mîr-i mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber vech-i muharrer tevârîh-i mezkûrede evâmîr-i şerîfem verildiği mastûr ve mukayyed bulunup Françalı'nun hasârları tecvîz-kerde-i şehriyârânem olmamağla iktizâsı hâlen rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım olan Osman dâme ulüvvühûdan isti'lâm olundukda ber vech-i muharrer evâmîr-i aliyem sâdır olduğu beyânıyla inhâ ve istid'â olduğu üzere meblağ-ı bâkî-i mezbûr muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyhin zimemât-ı bâkiyyesinden tahsîl ve tercemân-ı mersûma edâ etdirilmek üzere size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle i'lâmı mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ş[Şa'bân] sene 1204.

[Hüküm No: 179]

Haleb kâdisına ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Haleb Mütesellimi [] ve me'mûriyyetle Haleb cânibinde olan Mîr Abdullâh dâme mecdühüme hükm:

França pâdişâhunun Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâli mefhûmunda sâbık Hâleb Muhassılı Seyyâf-zâde Abdurrahmân zîde kadrühûnün İstanbul'da sâkin karındaşı Mustafa Ağa dimekle ma'rûf kimesne Galata'da mukîm Françalı Martin nâm tâcirden bin iki yüz senesinde üç bin gurûş istidâne ve meblağ-ı mezbûru karındaşı muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyh tarafından yigirmi bir gün va'de ile Haleb'de mukîm Françalı Palas nâm tâcire edâ olunmak üzere havâle ve mesfûr Martin tâcire bir kıt'a poliçe temessükü i'tâ etmekle temessük-i mezkûr mahalline gönderildikde muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyh havâle-i merkûmeyi ba'de'l-kabûl meblağ-ı mezbûrdan bu âna dek fakat bin iki yüz gurûş edâ idüp kusûr iktizâ iden sekiz bin sekiz yüz gurûşu mütâlebe olundukda edâda ta'allül ve mûmâtale üzere olduğun mukaddemâ lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahallinde şer'le rü'yet ve ba'de's-sübût meblağ-ı

mezbûr muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyhden tamâmen tahsîl ve tercemân-ı mersûm Fonton'a teslîm olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve mütesellim ve mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Muharrem'inde bir kıt'a ve ba'dehû ma'rifetiniz ve sol ağası ma'rifetiyle tahsîl olunmak bâbında te'kîd ve isti'câli hâvî diğêr bir kıt'a sâdır olan evâmir-i şerîfenin infâz ve edâsı husûsuna tarafınızdan ihtimâm ve dikkat olunmadığından tahsîli mümkün olmadığı beyânıyla ba'd-ezîn meblağ-ı mezbûr sekiz bin sekiz yüz gurûş ber müceb-i temessük muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyhin bâkî kalan zimemâtından havâle ve tahsîl-birle tercemân-ı mersûma tamâmen edâ ve teslîm olunmak için siz ki mevlânâ ve mütesellim ve kapucubaşı mîr-i mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber vech-i muharrer tevârih-i mezkûrede evâmir-i şerîfem verildiği mastûr ve mukayyed bulunup Françalı'nun hasârları tecvîz-kerde-i şehriyârânem olmamağla iktizâsı hâlen rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârum olan Osman dâme ulüvvühûdan isti'lâm olundukda ber vech-i muharrer evâmir-i aliyyem sâdır olduğu beyânıyla inhâ ve istid'â olunduğu üzre meblağ-ı bâkî-i mezbûr muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyhin zimemât-ı bâkiyyesinden tahsîl ve tercemân-ı mersûma edâ etdirilmek üzre size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle i'lâmı mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ş[Şa'bân] sene 1204.

[57]

[Hüküm No: 180]

Kavala'dan havâlîsine varan ve Tırhala ve Selânik cânibleriyle sâ'ir ol-havâlîlerde vâkı' kazâlara varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp França tüccârı ve ânâ tâbi' olan França elçilerinin ve konsoloslarının i'lân kâğıdları mefhûmu üzre yedlerine aldıkları mürûr nâmeleriyle yürüyüp emniyyet ve râhatları için kâ'ide-i memleket üzre kisve giyüp Memâlik-i Mahrûse'mde kâr ü kesb eylediklerinden ol makûle kendü hâlleriyle gezenler cizye vesâ'ir tekâlîf ile rencîde olunmayup ve ahdnâme-i hümâyûn mücebince gümrüğe müte'allık eşyâları olur ise ber vech-i mu'tâd gümrük resmini verdiklerinde mürûr u ubûrlarına vülât ve hükkâm ve zâbitân mâni'

olmaya ve ber vech-i muharrer yedlerine verilen i'lân kâğıdlarının mefhûmu üzre iktizâ iden kâğıdları kendülerine verilüp ve emniyetleri husûsunda mümkün olan i'ânet ile mu'âvenet olunalar deyû Françalı'ya i'tâ olunan ahdnâme-i hümâyûnda mukayyed olduğuna binâ'en Kavala'da ticâretle meks üzre olan ... Kolan nâm Françalı tâcir li-ecli't-ticâre Kavala havâlîsine ve Drama ve Tırhala ve Selânik cânibleriyle ol-havâlîlerde vâkı' sâ'ir kazâlara azîmet murâd eyledüğün inhâ ve tâcir-i mersûm iki nefer müste'men hizmetkârıyla Kavala'dan mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde mûmâna'at ve hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedârlar taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî tekâlîf mütâlebesi ve âhar bahâne ile bî-vech rencîde ve remîde olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve ahdnâme-i hümâyûn ve evâmir kaydları ordu-yı hümâyûnumda olduğundan ber vech-i muharrer ahdnâme-i hümâyûn şurûtu derciyle mukaddemâ elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından emsâl olarak ibrâz olunan emr-i şerîfe kıyâs ile rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umdan sâ'ir França tüccârına emr-i şerîfim i'tâ olunmaktan nâşî emsâline kıyâsen vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i B[Receb] sene 1204.

[Hüküm No: 181]

Haleb'den eyâlet-i Şâm'a varup gelince vâkı' olan vüzerâ-yı izâm edâm'Allâhü te'âlâ iclâlehüm ve Haleb ve Şâm-ı Şerîf kâdîlarına vesâ'ir kuzât ve nüvvâb zîde fazlühüme ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm ki:

Medîne-i Haleb'de mukîm Venedik tüccârından Altaras nâm tâcir tarafından Venedik re'âyâsından Rafael veled-i Haim nâm Venediklü tâciri bir mikdâr emti'a ve eşyâ li-ecli't-ticâre medîne-i Haleb'den Şâm-ı Şerîf'e irsâl eylediğün Venedik Cumhûru'nun Âsitâne'de mukîm baylosu mukaddemâ mührlü arz-ı hâliyle inhâ ve tâcir-i mesfûr medîne-i Haleb'den Şâm-ı Şerîfe varınca esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde kendüsüne ve melbûsât ve davarlarına dahl ve ta'arruz olunmayup ve hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye ve âhar vechle akça talebiyle rencîde ve remîde etdirilmeyüp ve memnû'âtdan olmayup alup götürdüğü ve getürdüğü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mûcebince yüzde üç hisâbı üzre resm-i gümrüğün edâ eylediğinden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve âhar bahâne ile rencîde olunmayup himâyet ve

seyânat olunup emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz Venediklü'ye i'tâ olunan ahdnâme-i hümâyûna mürâca'at olundukda cânibinin re'âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyyet ve âsûdelik ile ticâre ve kâr ü kesb idüp kimesne mâni' olmaya ve ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olup bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccârı ke-mâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hâllerinde gelüp gidüp İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye Mısır ve Haleb vesâ'ir iskelelere getürdükleri ve alup götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâ'ir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde üç akça verdikten sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechle ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencîde olunmayalar deyû mastûr ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz ahkâm kuyûdâtı tetebbu' olundukda Haleb'de mukîm Venedik tüccârından [A]ltaras nâm tâcirin tarafından Venedik re'âyâsından Fanoz nâm Venediklü'nün iki nefer müste'men hizmetkârıyla medîne-i Haleb'den Bağdad ve Basra câniblerine li-ecli't-ticâre varup gelince mürûr ve ubûrlarına muhâlefet olunmamak için ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn yüz yetmiş bir senesi evâsıt-ı Ramazanı'nda emsâl olmak üzere emr-i şerîf verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın emsâline kıyâsen vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm ve mağfûrun-leh cennet-mekân Firdevs-âşiyân ammim Sultân Abdülhamîd Hân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân zemânında bin yüz seksen dokuz senesi evâ'il-i Rebî'u'l-evveli'nde emr-i âlî sâdır olmuş-idi. El-hâletü hâzihî Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvetü ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arz-ı hâlinde cülûs-ı [58] hümâyûn-ı meymenet-makrûnum vâkı' olduğuna binâ'en tâcir-i mersûmun ticâreti için emr-i merkûmun tecdîdi istid'â ve ahdnâme-i hümâyûn ve ahkâm kaydları ordu-yı hümâyûnumda olduğundan ber vech-i meşrûh târîh-i merkûmda verilen emrin aynı rikâb-ı hümâyûnumda ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı [R]amazân sene 1204.

[Hüküm No: 182]

İstanbul Kādîsı Mehmed Ârif ve Galata Kādîsı Ahmed Râşid zîdet fezâ'ilühümâ ve Galata voyvodası [] zîde mecdühûya hükm:

Âsitâne-i Aliyye'me França tüccârı getürdükleri [e]şyâsı Devlet-i Aliyye'm re'âyâsından ve tüccârından diledikleri kimesneye bey'e ve müşterîleri dahî şîrâya me'zûn iken mahrûse-i Galata'da mahzenlerinde mevcûd şekerlerini sûk-ı cedîd attârlarıyla akîdeci ve şerbetci esnâfı narh-ı cârîsi üzre bizler aluruz deyû müdâhale ve ta'arruz ve tüccâr-ı mesfûre dahî mevcûd olan şekerlerini mahallinde ziyâde bahâ ile iştirâ eylediklerinden narh-ı cârîsi üzre esnâfına bey'de mazarrata dûçâr olacaklarına binâ'[en] esnâfa bey' eylemeyüp Galata'da olan mahzenlerinden mahall-i âhara nakl murâd eylediklerinden siz ki, Galata kâdîsı ve voyvodası mûmâ-ileyhimâsız tarafınızdan mûmâna'at olunduğuna França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdından tahrîr ve ahdnâme-i hümâyûn mücebince bin yüz doksan sekiz senesi evâhir-i Receb-i Şerîfî târihiyle müvarrah ber vech-i muharrer França elçisi istid'âsıyla bundan akdem İstanbul kâdîsına dahî verilen emr-i şerîfî ibrâz ve ahdnâme-i hümâyûn mücebince şeker iştirâsının esnâf-ı mezkûreye inhisârı men'-birle ke'l-evvel bey' u şîrâsına ruhsatı hâvî size ve İstanbul kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve mûmâna'at?-ı inhisâr-ı bey' u şîrâsı[nı] muhtevî sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince sudûr iden fermân-ı âlî kaydı İstanbul bâb-ı mahkemesi sicillinden ba'de'l-ihrac ibrâz olunan emr-i âlî ahdnâme-i hümâyûna mebnî ve sicillinden muhrec hatt-ı hümâyûn kaydı dahî mâni'-i inhisâr-ı ticâret idüğü zâhir ve celî iken esnâfın iddi'â-yı inhisârları irâde-i cihân-dârâneme mugâyir ve fermân-ı âlî ve hatt-ı hümâyûnum mazmûnlarına muhâlif olmağla hatt-ı hümâyûnuma mugâyir vaz' u hareketin men' u def'ine ikdâm ve iktizâ iden emr-i şerîfim sudûru i'lâm olunmak için siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben sâdır olan fermân-ı âlîye imtisâlen elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından mesâ'il? ...?...? meclis-i şer'-i münîrde ibrâz olunan emr-i âlî ve sicilden muhrec hatt-ı hümâyûn kaydları mantûklarınca França tüccârı getürdükleri sükker ve bahârât-ı mütenevvi'a ve eşyâ-yı sâ'irelerin diledikleri kimesnelere bey' u fûrûht murâd eylediklerinde sûk-ı cedîd attârlarıyla şerbetci ve akîdeci esnâfının biz aluruz deyû müdâhale olunmaları memnû' iken bu esnâda esnâf-ı merkûm tüccâr-ı mesfûrûnun mahzenlerinde mevcûd şekerleri narh-ı cârîsi üzre sizlere tevzî' olunsun deyû...? bundan hilâf-ı hatt-ı şerîf ve mugâyir-i ahdnâme-i münîf vâkî' olan dahl ü ta'arruzları men' u def' olunup ve fi-mâ ba'd ber müceb-i şurût-ı hatt-ı hümâyûn tüccâr-ı mesfûrûnun ketürdükleri sükker ve bahârât-ı

mütenevvi‘a ve eşyâ-yı sâ‘irelerini diledikleri kimesnelere bey‘ u fûrûht ve bey‘lerine kimesne tarafından iddi‘â-yı inhisâr-ı bey‘ u şîrâ olunmayup ve müşterîlerini dahî râ‘ic-i mâ-fihî üzre şîrâyâ izn ve ruhsat-ı aliyyem erzânî kılınması yine emr-i şerîf-i merkûma kıyâsen ber vech-i istid‘â tuğrâ-yı garrâ ile mu‘anven emr-i şerîfim sudûru recâsında olduklarını i‘lâm eylediğiniz eelden i‘lâmınız mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-yı mûmâ-ileyhimâsız, França Devleti Devlet-i Aliyye-i ebed-karârımın dost-ı kadîmî olup tüccâr âdemlerinin hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn rencîde ve ta‘addî olunmalarına rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve min külli'l-vücûh zarar ve hasârdan himâyet ve sıyânet olunmaları matlûb olduğu ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete i‘tinâ ve dikkat ve hilâf-ı emr ü rızâ vaz‘ u hâlet [vu]kû‘una irâde-i ruhsatdan ittikâ ve mübâ‘adet olunmak bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazân] sene 1204.

[Hüküm No: 183]

Sicilyateyn kapudânlarından Petro Kralolo nâm kapudânın pofadka ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefinesi için mu‘tâd üzre izn-i sefine hükmü yazılmışdır. Fî evâhir-i N[Ramazân] sene [1]204.

[59]

[Hüküm No: 184]

Bandırma nâhiyesi nâ‘ibine ve Bandırma sâ‘ir zâbitâna hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvetü ümerâ‘i'l-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp bundan üç ay mukaddem Venedik kapudânlarından Françesko Orbenik nâm kapudân hınta ve eşyâ-yı sâ‘ire ile mahmûl bir kıt‘a sefinesiyle Âsitâne-i Aliyye'me gelür iken bi-kazâ‘i'llâhi te‘âlâ Bandırma körfezinde Tamara nâm karye pîşgâhında şiddet-i havâ ve furtunadan sefine-i mezbûre şikest ve gark ve kapudân ve etbâ‘ısı hâlik oldukda etrâf u eknâfınin sükkânı hamûlenin ekserini ve deryâda kalan esvâb ve nukûd ve eşyâsını gasb u gâret eylediklerin inhâ, vech-i muharrer üzre nehb ü gâret olunan emvâl ve eşyâ her ne ise bir habbesi zâyî‘ olmayarak zâhire ihrâc ve elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından ta‘yîn ve ırsâl olunan âdemîsine bilâ noksân edâ ve teslîme ihtimâm ve dikkat ve iktizâ iden i‘ânet ve muzâheret ve ketm ü ihfâ olunmamak bâbında siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-

ileyhimsiz. Size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer nehb ü gâret olunan emvâl ve eşyâ her ne ise bir habbesi telef ve zâyi' olunmayarak ma'rifet-i şer'le bi-eyyi hâl zâhire ihrâc ve elçi-yi mûmâ-ileyhin tarafından ta'yîn olunan âdemîsine tamâmen edâ ve teslîme ihtimâm ve dikkat ve tarafınızdan iktizâ iden i'ânet ve muzâhereti ızhâra mübâderet ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazân] sene 1204.

[Hüküm No: 185]

Âsitâne-i Aliyye'mden Edirne ve Bosna tarîkiyle Venedik hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve serdârân ve cizyedârân vesâ'ir zâbitân ve menzilciler zîde kadrühüme hükm:

Leh Cumhûru tarafından Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan memhûr arz-ı hâlinde bu esnâda ba'z-ı umûr-ı mühimme-i müsta'cele zımnında elçi-yi mûmâ-ileyh kendü âdemlerinden Iskanderski nâm bir nefer âdemîsinin ma'iyetine bir nefer Venedik yasakcısı terfikiyle Der'aliyye'mden Edirne ve Bosna tarîkiyle Venedik hudûduna irsâl murâd eylediğın inhâ ve yasakcı-yı mezkûrun yedine verilen menzil ahkâm-ı şerîfesi mücebince ücretleriyle iktizâ iden menzil bârgîrini derhâl tedârük ve irkâb ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde dahî yanlarına mikdâr-ı vâfi müsellağ âdemler ta'yîniyle emnen ve sâlimen Âsitâne-i Aliyye'mden Edirne ve Bosna tarîkiyle Venedik hudûduna varup gelince esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ü ikâmetinde kendüye bî-vech ta'addî olunmakdan ve ziyâde ücret talebinden hazer ve mücânebet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğı eelden vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber minvâl-i muharrer yasakcı-yı merkûm ve yanında olan Lehlü-yi mersûmu Edirne ve Bosna tarîkiyle Venedik hudûduna varup gelince esnâ-yı râhda kendüye hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye mütâlebesi vesâ'irler taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak iktizâ iden menzil bârgîrlerini derhâl tedârük ve i'tâ ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde dahî yanlarına mikdâr-ı kifâyet müsellağ âdemler terfikiyle emîn ve

sâlim mürûr u ubûrlarına ihtimâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazan] sene [1]204.

[Hüküm No: 186]

Âsitâne-i Aliyye'mden Edirne ve Bosna tarîkiyle Venedik hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve cizyedârân ve menzîlciler vesâ'ir iş erlerine hükm:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Prusya elçisi [] hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîri tercemesinde elçi-yi mûmâ-ileyh bu esnâda ba'z-ı umûr-ı mühimme-i müsta'cele zımnında kendü âdemlerinden iki nefer müste'men âdemlerinin kemâl-i sür'at ile kralı cânibine irsâlleri husûsu muktezî olduğuna binâ'en elçi-yi mûmâ-ileyhin iki nefer müste'men âdemleri mersûmânın Dersa'âdet'imden Edirne ve Bosna tarîkiyle Venedik hudûduna varıncaya dek cizyedârlar vesâ'irleri câniblerinden cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp yedlerinden olan menzil ahkâm-ı şerîfesi mûcebince ücretleriyle iktizâ iden menzil bârgîrlerini derhâl tedârük ve irkâb ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde dahî yanlarına mikdâr-ı kifâye müsellaah âdemler ta'yîn olunarak emnen ve sâlimen kazâ-be-kazâ irsâl ve Venedik hudûduna îsâl etdirilmek husûsuna ihtimâm ve dikkat ve beyhûde bir mahalde tevkîflerini mûcib hâlet vukû'una irâ'et-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru istid'â olunmağla vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i meşrûh elçi-yi mûmâ-ileyhin iki nefer âdemleri mersûmânın Dersa'âdet'imden Edirne ve Bosna tarîkiyle Venedik hudûduna varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise yedlerinde olan menzil ahkâmı mûcebince iktizâ iden bârgîrlerini derhâl tedârük ve irkâb ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde dahî yanlarına mikdâr-ı kifâye müsellaah âdemler ta'yîn olunarak emnen ve sâlimen biribirinize irsâl ve Venedik hudûduna îsâl etdirilmek emrine ihtimâm ve dikkat ve cizyedârlar ve âharları taraflarından cizye talebi vesâ'ir vechle bir dürlü ta'addî ve beyhûde tevkîflerini mûcib hâlet vukû'undan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazan] sene [1]204.

[60]

[Hüküm No: 187]

Mora vâlisi vezîre ve Trablıçe kâdîsına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Sicilyateyn Elçisi Don Golimo Dodolok? hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Sicilyateyn tercemânlarından yanında tercemân olan İsak veled-i Simon nâm tercemânın Trablıçe'de mütemekkin dört nefer zimmîlerin zimmetlerinde bâ temessük altı bin beş yüz gurûş alacağı olmağla mesfûrlardan Poletçeron veled-i Hanya? hâlen Âsitâne'de olmağla mesfûr ile huzûr-ı âsafânede murâfa'a ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında 'inâyet istid'â ve mahrûse-i Galata'da sâkin elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından tercemân Tomacan yediyle takdîm olunan arz-ı hâlde mezkûr İsak veled-i Simon nâm Yehûdî mahmiyye-i İstanbul'da meclis-i şer'-i münîrde Mora cezîresi ahâlîsinden Çenato veled-i Nikoli ve Dimitraki veled-i Cani ve Aspino?veled-i Papadopoli ve Keşiş Antimon veled-i Andon nâm zimmîlerden mersûm Çenato zimmînin sulbî-i kebîr oğlu bâlâda mastûrû'l-ism Poletçeron nâm zimmî ile terâfu'larında bundan akdem Mora cezîresinde vâkı' olan fetretde adem-i itâ'atinden nâşî a'dâ-yı dîne mu'âvenet etmişlerdir deyû hilâf-ı inhâ cezîre-i mezbûre re'âyâsından birkaç nefer ma'lûmü'l-esâmî re'âyânın emlakleri cânib-i mîrîden zabt ve mâlikâne vechle âhara tevcîh olunduktan sonra mersûmün Çenato ve Dimitraki ve Aspino veled-i Timon bi'l-vekâle Âsitâne'ye gelüp re'âyâ-yı mersûmünun hakikat-i hâllerinden beyân ile sıdk u istikâmetleri ôâhir ve ayân olmağla emlakleri kendülere edâ olundukda vükelâ-yı mersûmün husûs-ı mezkûr için lâzım gelen masâriflerine vâcibü's-sarf bedelden ve kalemden müsâviyeten cem'an altı bin beş yüz gurûş iktirâz ve kabz ve meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr müsâviyeten zimmetlerinde bana edâsı vâcib deynleri olduğunu müş'ir işbu Rûm? temessükü tahrîr ve temhîr ve yedine i'tâ idüp ve meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr altı bin beş yüz gurûşdan her birinin zimmetine lâzım gelen bin altı yüz yigirmi beş gurûş bana edâ etmedin mersûm Çenato dahî hâlik olmağla meblağ-ı mezbûrdan hissesine isâbet iden sâlifü'l-beyân bin altı yüz yigirmi beş gurûş cezîre-i mezkûrede mevcûd terikesinden taleb iderim deyû da'vâ ve mersûm Poletçeron babası mesfûr Çenato'nun helâkini ikrâr, lâkin deyn-i mezkûru inkâr etdikde müdde'î-i mersûm ber vech-i muharrer müdde'âsını makbûlü's-şehâde eyledükleri bi'l-ihbâr mütehakkık olan

cezîre-i mezbûre ahâlîsinden Yani veled-i Panayot ve Tanaş veled-i Anasto ve Kostantin veled-i Yani nâm zimmîler şehâdetleriyle mersûmûn Poletçeron zimmî muvâcehesinde ber nehc-i şer'î ba'de'l-isbât ve'l-... mücebiyle meblağ-ı müsbet-i mezkûr-ı mersûmûnun terikesinden lâzım gelüp ve mersûmûn Dimitraki veled-i Cani ve Aspino veled-i Papadopoli ve Keşiş Anton zimmetlerinde olan bin altı yüz yigirmi beş hakkını dahî mersûm İsak mersûmûndan taleb ve ahz u kabz ve teslîm? olunmak bâbında mersûmûnun Âsitâne-i Aliyye'ne ihzârları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Rumeli kâdî-askeri olan Mevlânâ Mustafa ... edâm'Allâhü te'âlâ fezâ'ilehü i'lâm etmeleriyle i'lâmı mücebince âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, mevlânâ-yı müşârun-ileyhin i'lâmı mücebince âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle mesfûrûn Dimitraki ve Aspino ve Keşiş Antimon'u ahz ve li-ecli't-terâfu' ve'l-ihkâk mübâşir-i merkûma terfîk-birle Der'aliyye'ne ihzâr ve irsâlleri husûsuna ihtimâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazan] sene [1]204.

[61]

[Hüküm No: 188]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarında Kıbrıs Muhassılı Osman dâme mecdühûya hükm.

Kıbrıs cezîresinde mukîm İspanya konsolosunun ahdnâme-i hümâyûn şurûtu mücebince yedinde olan konsolosluk emr-i şerîfinin mazmûn-ı münîfi ve sulh u musâfât levâzımı muktezâsınca himâyet ve sıyânet ve bilâ mücib iz'âc ve ta'addî vukû'undan vikâyet olunması iktizâ ider iken sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin tarafından konsolos-ı mersûmdan muğâyir-i emr-i âlî mütâlebât ile merâsim-i himâyet ve sıyânetinde kusûr ve rehâvet olduğundan mâ'adâ Limasol nâm mahall zâbiti olan Mehmed nâm kimesne konsolos vekîlini bilâ mücib habs ve münâfi-i şerâ'it-i musâfât yüz on iki gurûş iki def'ada tahsîl ile ta'addîye ictisâr olduğunun Der'aliyye'mde mukîm İspanya elçisi bu def'a rikâb-ı kâm-yâbıma takdîm eylediği takrîr kâğidında inhâ ve zâbit-i merkûmun vekîl-i mersûmdan bilâ mücib tahsîl eylediği meblağ-ı mezbûr tamâmen mesfûra istirdâd ve teslîm-birle fi-mâ ba'd gerek konsolos ve gerek vekîl-i mersûm bu makûle ta'addiyât ile iz'âc etdirilmeyüp himâyet ve sıyânetleri emrine ikdâm ve dikkat olunmak

bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi senki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin gerek konsolos-ı merkûmun ve gerek vekîlinin bu makûle mugâyir-i şerâ'it-i musâfât ta'addiyât ve bilâ mûcib mütâlebât ile iz'âc olunmaları rızâ-yı hümâyûnumun muhâlifi ve ahz olunan meblağın tamâmen ve kâmilen istirdâdıyla esbâb-ı te'mîn ve tereffühlerinin istihsâli matlûb-ı hümâyûnum idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh zâbit-i merkûmun vekîl-i mersûmdan bilâ mûcib ahz eylediği meblağ-ı mezbûru tamâmen ve kâmilen istirdâd ile tarafından dahî fi-mâ ba'd bu makûle nâ revâ hareket [vu]kû'u tecvîz olmayup levâzım-ı musâfâta riâ'ayet ve himâyet ve sıyânetleri hâlâtına mübâderet ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazân] sene 1204.

[Hüküm No: 189]

Atina kâdisına hükm ki, Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdının hulâsa-i mefhûmunda bundan mukaddem Atina ahâlîsi ve metropolidi ve bi'l-cümle re'âyâ taraflarından vekîlleri ve kocabaşları ve ahâlî-i mütemekkinde bin iki yüz senesinde birbirlerine kefil ve zâmin olarak imzâlarıyla mûmzâ ve mahallinde mührüyle mukaddem temessük mücebince Venedik tüccârından Hristofor ve Fosoyek nâm tâcirden Âsitâne-i Sa'âdet'ime götürüp bey' u fûrûht etmek için on altı bin desti revgan-ı zeyt senesi tamâmında i'tâ ve teslîm eylemek şart ve ta'ahhüdüyle bâ hüccet-i şer'iyye on sekiz bin sekiz yüz gurûş istidâne ve istikrâz idüp va'desi hulûlünde mukâvelelerinden nükûl ve revgan-ı zeyti vermediklerinden mâ'adâ bu âna değin akçayı dahî vermeyüp zimmetlerinde iken tâcir-i mersûm hâlik olduğun inhâ ve çavuş mübâşeretiyile ber vech-i muharrer hâlik-i mersûmun mesfûrların zimmetlerinde olan meblağ-ı mezbûr on sekiz bin sekiz yüz gurûş hakkı tahsîl ve veresesi olan karındaşına edâ ve teslîm-birle ihkâk-ı hakk ve eğer edâda ta'allül ve muhâlefet iderler ise Âsitâne-i Sa'âdet'e ihzârları inhâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â eylediğine binâ'en mesfûrların zimmetlerinde mürd-i mesfûrun bâ temessük alacağı olan meblağ ta'yîn olunan çavuş mübâşeretiyile ba'de's-sübût tahsîl ve mürd-i mesfûrun veresesine teslîm ve ihkâk-ı hakka mübâderet ve ba'de's-sübût edâsında bî-vech mûmâtale iderler ise kocabaşlardan iki neferinin kendüleri taraflarından asâleten vesâ'irleri câniblerinden vekâleten

Der'aliyye'me ihzârları inhâsına mübâderet olunmak fermânım olmağın imdi senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ma'rifetin ve ta'yîn olunan Dîvân-ı Hümâyûn'um çavuşlarından [] çavuş zîde kadrühû ma'rifetiyle mesfûrları mahallinde meclis-i şer'e ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ber vech-i muharrer mesfûrların zimmetlerinde mürd-i mesfûrun bâ temessük alacağı olan ol-mikdâr gurûş hakkın ba'de's-sübût tahsîl ve mürd-i mesfûrun veresesine teslim, ihkāk-ı hakka ihtimâm ve dikkat, şöyle ki ba'de's-sübût edâsında bî-vech mûmâtale iderler ise kocabaşı-yı mesfûrları iki neferinin kendüleri taraflarından asâleten ve sâ'irleri câniblerinden vekâleten Der'aliyye'me ihzârları inhâsına mübâderet ve hilâfindan tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî evâhir-i N[Ramazân] sene 1204.

[62]

[Hüküm No: 190]

Haleb kâdisına hükm ki:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuna takdîm eylediğı bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde medîne-i Haleb'de mukîm Bonesar nâm Françalı tâcirin medîne-i mezkure sükkânından Hünkârî-zâde Abdurrahîm ve karındaşları Halil ve Ebûbekir dimekle ma'rûf üç nefer kimesneler zimmetlerinde çuka ve Frengî kahve bahâsından üç bin kırk yedi gurûş alacak hakkı olup meblağ-ı mezbûru talep eyledikde mezkûrûn hîleye sülûk ve ibtâl-i hakk sevdâsında olduklarına binâ'en tâcir-i mersûm havfindan nâşî hâh, nâ-hâh mezkûrûna bin üç yüz gurûş dahî an nakd ikrâz ve bu vechle dört bin üç yüz kırk yedi gurûşa iblâğ ve ol-mikdâr akça deynleri beyânıyla birbirlerinin kefâletini müş'ir yedlerinden ma'mûlün-bih bir kıt'a temessük ahz eylemiş-iken mezkûrûn yine edâda muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların inhâ ve mahallinde şer'le rü'yet ve ba'de's-sübût emlâk ve eşyâlarından ma'rifet-i şer'le edâ etdirilmek bâbında emri şerîfim sudûrunu istid'â etmekle mahallinde şer'le rü'yet ve ihkāk-ı hakk ve eğer ba'de's-sübût edâda ta'allül ve muhâlefet iderler ise inde lüzümü'ş-şer'î emlâk ve eşyâlarından ma'rifet-i şer'le ifâ etdirilmek bâbında. Fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene 1204.

[Hüküm No: 191]

Âsitâne-i Sa'âdet'imden Venedik re's-i hudûduna varınca yol üzerinde vâkı' olan kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde fazlühüm ve bi'l-cümle zâbitân ve şeh'r kethüdâları vesâ'ir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Dersa'âdet'imde mukîm Prusya elçisi Dediç hutimet avâkibühû bi'l-hayrın bu def'a rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr ve müzmâ takrîri tercemesinde elçi-yi mûmâ-ileyh devleti tarafına umûr-ı mühimme-i müsta'cele zımnında bu def'a irsâl eylediği çifte ulağın bir ân akdem savb-ı me'murlarına vusûlleri gâyetü'l-gâye mühimm ve muktezî olduğuna binâ'en zikr olunan ulakların yanlarına kâ'im-makâm-ı rikâb-ı hümayûn tatarlarından bir nefer mu'temed tatar terfikiyle emnen ve sâlimen ve serî'an ve âcilen re's-i hudûda irsâl olunmaları bâbında emr-i âlî-şânım sudûrunu istid'â etmekle siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, vech-i meşrûh üzre amel ve hareket ve bir mahalde ednâ mertebe tevakkuflarını mûcib olur hâlâtdan mücânebet ve menzilhânelere vardıkları gibi rükûbları için iktizâ iden bârgîrler yedlerinde olan menzil emr-i şerîfi mantûku üzre derhâl tedârük olunarak bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem Prusya Devleti tarafına sür'at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde bir vechle meks ü tevakkuflarını mûcib olur vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı mu'âheze ve itâb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı Ca[Cumâde'l-ûlâ] sene [1]204.

[Hüküm No: 192]

Âsitâne-i Aliyye'mden Dobrovnik hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve gümrük ümenâsı ve voyvoda ve mütesellimler ve menzilciler vesâ'ir zâbitâna hüküm:

Dersa'âdet'imde mukîm Sicilyateyn Elçisi Don Golimo Dodolok hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği memhûr arz-ı hâlinde ba'z-ı tahrirât-ı müsta'cele ile kralı cânibine yasakçı irsâli muktezî oldukda yedlerine i'tâ olunan menzil ahkâm-ı şerîfeleri mücebince ücretleriyle i'tâsı lâzım gelen menzil bârgîri derhâl tedârük ve tehyi'e ve irkâb ile ucâleten savb-ı maksûdlarına irsâl ü îsâli muktezeyâtdan olup mugâyir-i rızâ ve muhâlefet-i mezâmîn-i ahkâm-ı münîfe betâ'etlerini mûcib hâlâtdan hazer lâzımeden iken ba'z-ı menzilhânelerde verilmesi lâzım gelen bârgîrleri ücretleriyle tedârük ve tehyi'e ve yasakçıları irkâb husûsuna

tekâsül ile umûr-ı müsta‘celenin te’hîrini mûcib hâlâta ibtidâr olunduğın inhâ ve ba‘d-ezîn avdetlerinde tevakkuf ve te’hîr olunmayup iktizâ iden bârgîrleri ucâleten tedârük ve ücretleriyle i‘tâ ve tehyi’e ve irkâb ile savb-ı maksûda irsâl ü îsâlleri esbâbının istihsâline mübâderet eylemeleri için emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğın sahîh Sicilyateyn oldukları sûretde bârgîr husûsunda cevır ü ezâ olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ’ir mûmâ-ileyhimsiz, ber minvâl-i meşrûh sahîh Sicilyateyn yasakçılara bârgîr husûsunda cevır ü ezâ olunmayarak yedlerinde olan menzil ahkâmı mûcebince ücretleriyle lâzım gelen bârgîrleri tedârük ve tehyi’e ve merkûmları irkâb ile emnen ve sâlimen imrâr ve savb-ı maksûda îsâllerine mübâderet ve beyhûde meks ü tevakkuflarını mûcib hâlât vukû‘unu tecvîzden mübâ‘adet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]204.

[63]

[Hüküm No: 193]

Selânik'den Dubrovnik hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı‘ kuzât ve nüvvâb vesâ’ir zâbitâna hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Sicilyateyn elçisi Don Golimo Dodolok hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma memhûr arz-ı hâl idüp bu esnâda devleti cânibine Selânik'de mukîm Sicilyateyn konsolosu tarafından bir nefer sâ‘î irsâli muktezî olup azîmet üzre olduğın inhâ ve sâ‘î-i mezkûrun Selânik'den Dubrovnik hudûduna varup gelince esnâ-yı râhda mürûruna mûmâna‘at olunmayup emnen ve sâlimen imrârına ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â eylediği cihetden mu‘tâd üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ’ir mûmâ-ileyhimsiz, sâ‘î-i mezkûrun li-ecli'l-maslaha Selânik'den Dubrovnik hudûduna varup gelince esnâ-yı râhda bî-vech mürûruna mûmâna‘at olunmayarak emnen ve sâlimen imrârı husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında. Fî evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]204.

[Hüküm No: 194]

Bir sûreti:

Selânik'den Dubrovnik hudûduna varup gelince kuzât ve nüvvâb vesâ'ir zâbitâna [] diğêr sâ'î-i mezkûrun mürûruna mûmâna'at olunmamak üzre ber minvâl-i meşrûh.

[Hüküm No: 195]

Sofya mollasına ve Berkofça kâdîsına hüküm:

Sofya mütemekkinlerinden Menteş ve avram nâm Yehûdî tâcirler ile şerîklerinin Berkofça kazâsında mütemekkin zâbitân ve kocabaşların virdükleri mebâliğ-i ma'lûmeden gayr-ı ez teslim matlûbları olan yüz kırk beş bin gurûş mâddesine mukaddemâ bâ işâret-i şeyhül-İslâmî müvellâ ta'yîn olunan müderrisinden Mahmud zîde ilmühû huzûrunda medîne-i Sofya'da şer'le rü'yeti bâbında sâdır olan emr-i şerîf mektûbî-i sadr-ı a'zam hulefâsından Seyyid Mehmed Sâdık zîde mecdühû mübâşeretiyle lede'l-vürûd Berkofça Voyvodası Süleyman vesâ'irleri Sofya'ya ihzâr ve müdde'iyûn-ı mersûmûn muvâcehelerinde lede'l-kırâ'e kazâ-i mezbûr re'âyaları zimmetlerinde bâ hüccet-i şer'iyeye yüz kırk beş bin gurûş alacakları vâr iken bundan akdem müteveffâ Zihni İsmâil Paşa'nın mâlikânesi olmak takrîbiyle Sofya'da ikâmeti esnâsında fakat aslı bin gurûş üzerine cebren ve kerhen müsâlaha ve meblağ-ı mezbûru kendülere teslim idüp lâkin sulh-ı mezkûr ikrâh-ı mu'tâde ile olduğuna binâ'en gayr-ı meşrû' olmağla bedel makbûzları olan elli bin gurûşdan mâ'adâ bâkî doksan beş bin gurûş iddi'â ve mükrehen sulh olduklarını isbât eylediklerinden sonra re'âyâ-yı merkûm ol-mikdâr deynleri olduğunu inkâr etmeleriyle ânun dahî isbâtı için şâhid tedârükünde iken tekrâr muslihûn tavassutuyla meblağ-ı mezbûr doksan beş bin gurûşu kırk bin gurûşa müsâlaha ve bedel-i sulh senede iki taksît ile dokuzar bin gurûşun edâsına ta'ahhüd eylediklerini mevlânâ-yı mûmâ-ileyh i'lâm etmeğın mezmûn-ı i'lâm mukaddemâ verilen emrin kaydı bâlâsına sebt ve i'lâmını mutazammın iki yüz iki senesi evâsıt-ı Rebî'u'l-evveli'nde ale't-tafsîl emr-i şerîfim sâdır olmuş-idi. Bu def'a Der'aliyye'mde mukîm Sicilyateyn elçisi Don Kollemo? Lerolok?¹⁰⁵ hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği memhûr arz-ı hâlinde tüccâr-ı mesfûrûn re'âyâ-yı mersûma vilâyet masârifi için virdükleri mebâliğ ile Sicilyateyn Baş

¹⁰⁵ Bu isim önceki hükümlerde "Don Golimo Dodolok" şeklinde yazılmıştır.

Tercemânı Şaber'den mukaddemâ bâ temessük istidâne eyledikleri yigirmi bin beş yüz gurûş dahî tercemân-ı mersûmun emri ve mesfûrûnun ma'rifetleriyle re'âyâ-yı mersûma teslîm ve ba'dehû bâlâda mastûr taksîte rabt olunarak mebâliğa makîs ile tercemân-ı mersûmun verdiği yigirmi bin beş yüz gurûşu dahî on bin gurûşa fûrû-nihâde ve tenzîl ve müsâlaha ve taksît-i evvelde tercemân-ı mersûmun gayr-ı ez bedel-i sulh on bin gurûşu edâ ve teslîm olunmadukça tüccâr-ı mesfûrûna bir akça verilmemek üzere ta'ahhüdlerini müş'ir tercemân-ı mersûm yedine memhûr ve mûmzâ sened i'tâ [64] ve bu vechle nizâm-ı kavîye rabt olunmuş-iken mersûm bu esnada hâlik olmağla meblağ-ı mezbûr Der'alîyye'mde mukîm vereselerine ba'de'l-intikâl mebâliğ-ı merkûmeden bu âna dek gerek tüccâra ve gerek verese tarafına bir habbe vermedikleri tahrîr ve inhâ ve tüccâr-ı mesfûrûnun re'âyâ-yı merkûme zimmetlerinde gayr-ı ez sulh taksîte rabt olunup edâsına müte'ahhid oldukları meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer' ve muktezâ-yı ta'ahhüdlere üzere ba'de't-tahsîl hâlik-i mersûm Şaber'in dahî hissesine isâbet iden on bin gurûş tüccâr-ı mesfûrûndan bir ân akdem tahsîl ve verese tarafına edâ ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın muktezâ-yı ta'ahhüdlere üzere ma'rifet-i şer'le tahsîl olunmak fermânım olmağın imdi sizki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, re'âyâ-yı mesfûrûnun muktezâ-yı ta'ahhüdlere üzere şimdiye değın meblağ-ı mezbûrenin edâsı lâzıme-i zimmetleri iken tesâmuh ile te'hîr eyledikleri ibtâl-ı hakk kabîlinden olup mebâliğ-ı mukassatanın be-her hâl ma'rifet-i şer' ve vereseleri tarafına teslîm ile ırzâlarına mübâderet eylemeleri matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmunuz oldukda hâlik-i mesfûrun taksît-i evvelden gayr-ı ez teslîmât isâbet iden on bin gurûş ile tüccâr-ı mesfûrenin re'âyâ-yı mersûme zimmetlerinde olan mebâliği bir ân akdem tahsîl ve ol-dahî tüccâr-ı mesfûr yedinden vereseleri cânibine tamâmen edâ ve teslîm ile tebriye-i zimmetlerine sarf-ı vüs' u liyâkat ve mugâyir-i ta'ahhüd terâhî gûne hareket ile ibtâl-i hakkı mûcib hâlâtın vukû'a gelmemesine ziyâde ihtimâm ve dikkat eyleyüp lâkin bu bahâne ile fûrû-nihâde olunan meblağ asla zamm ve âhar gûne tarafeyne gadri mûcib keyfiyyâtın indifâ'ıyla tahsîl-i rızâ-yı hüsrevâneme mübâderet ve hilâfından gâyetü'l-gâye tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i L[Şevvâl] sene [1]204.

[Hüküm No: 196]

Güzlehisâr nâ'ibine ve Aydın muhassılı vekîli [] zîde mecdühûya hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde sâbıkâ İzmir voyvodası olup hâlen Ortakçı kazâsında Kızıldere nâm mahalde çiftlikde sâkin olan Şa'bân Ağa dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin iki yüz iki senesinden berû cihet-i havâleden memhûr temessük ve hüccet-i şer'iyye müceblerince alacağı olan on bin gurûşun va'desi mürûr ideli müddet-i medîde olup merkûm illet-i beyhûde îrâdıyla edâda muhâlefet ve imrâr-ı vakt ve ibtâl-i hakk ve gadr îrâdesinde olduğuna binâ'en ber müceb-i hüccet-i şer'iyye ve temessük mezbûrun zimmetinde şer'an sâbit ve mütehakkık olan meblağ-ı mezbûr tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mukaddemâ lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahallinde şer'le rû'yet ve ba'de's-sübût meblağ-ı mezbûr tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm-birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında bin iki yüz üç senesi evâ'il-i Recebi'nde bir kıt'a ve ba'dehû te'kîd ve isti'câli hâvî Aydın muhassılına ve Ortakçı kazâsı nâ'ibine bir kıt'a işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Muharremi'nde evâmîr-i şerîfem sâdır olmuş-iken merkûm Şa'bân yine ke'l-evvel edâda tereddüd ve kemâl-i tegallübünden nâşî Ortakçı kazâsı nâ'ibi havfa teba'îyyet-birle merkûmu cânib-i şer'e ihzâra cesâret idemeyüp mahallinde icrâ-yı hakk ve infâz-ı emr-i şerîfim mümkün olmadığı inhâ ve sizki mevlânâ ve muhassıl vekîli mûmâ-ileyhimsiz, ma'rifetiniz ile merkûm Şa'bân Güzelhisâr'a ihzâr ve ber minvâl-i muharrer zimmetinde sâbit olan meblağ-ı merkûm bi-eyyi vechin kân tamâmen ve kâmilen tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm ve bu def'a dahî emr-i şerîfime adem-i itâ'at-birle edâda [] ider ise Der'aliyye'me ihzârı î'lâm olunmak bâbında? dahî emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbumda Dîvân-ı Hümâyûn'umdan mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber vech-i muharrer târîh-i mezbûrda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1204.

[65]

[Hüküm No: 197]

Brusa kâdisına ve Hüdâvendigâr sancağı mütesellimi [] zîde kadrühûya hükm:

França pâdişâhının Der‘aliyye’nde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr arz-ı hâlinde Brusa’da ticâretle meks üzre olan Öjen ve şerîkleri David ve Pastorel nâm Françalı tâcirlerin Bandırma sâkinlerinden Karabet nâm zimmî zimmetinde bin iki yüz senesinden berû eşyâ bahâsından bâ temessük bin gurûş alacak hakları olup defe‘âtle taleb eylediklerinde edâda muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr sevdâsında olduğun ve ba‘z-ı kesâna istinâdi olmak hasebiyle mahallinde ihkâk-ı hakk mümkün olmadığını inhâ ve zimmî-i mesfûr Brusa’ya ihzâr ve terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmekle Brusa’ya ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında. Fî evâ’il-i Za[Zi'l-ka‘de] sene 1204.

[Hüküm No: 198]

İzmir nâ’ibine hükm:

Âsitâne-i Devlet-âşiyânında mukîm Nederlande elçisi Baron Van Dedam Van De Kelder hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan bir kıt‘a memhûr arz-ı hâlinde medîne-i İzmir’de vâkı‘ Sinân-zâde Hânı dimekle ma‘rûf bir bâb vakf hânın mütevellîsi olan Sinân-zâde el-Hâcc Ahmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne bundan yedi sene mukaddem hân-ı mezbûrdan fevkânî yedi bâb oda ve bir kuzine ve vustâsında bir bâb âteş mahzeni ve fevkânî toprak pûşîdelü bir bâb dam ki mezkûr odalardan ... varacak kebîr damı ve bi'l-cümle câmeşûy vesâ’ir husûsiyle müste‘ciri ve evlâd-ı evlâdı isti‘câl?¹⁰⁶ eylemek ve kirâsını peşînen alup terakkî ve tezâyüd olunmamak üzre medîne-i mezbûrede mukîm Flemenk tüccârından Yuloyom? nâm müste‘mene senevî altı yüz gurûşa îcâr ve yedine ma‘mûlün-bih temessük tâcir-i mersûm be-her sene icâresini mütevellî-i merkûma ber vech-i peşîn edâ ve iktizâ iden ta‘mîr ve termîmini mütevellî-i merkûm Hacı Ahmed rü’yet etmek iktizâ ider iken igmâz ve rehâveti sebebiyle tâcir-i mersûm kendü malından ta‘mîr ve gerek müceddeden binâsına beş bin yüz bir gurûş mikdârı akça harc ve sarf idüp mütevellî-i

¹⁰⁶ İsticâr olmalı.

merkûm tâcir-i mersûma müste'ciren sâkin olmak üzere virdüğü temessük-i mezbûra ta'addî olunmak icâb etmez iken bu esnâda merkûm el-Hâcc Ahmed tama'-ı hâmından nâşî verdiği temessûke adem-i i'tibâr ve muhâlefet-birle zikr olunan kebîr damın bir mikdârını âhara icâr ve tâcir-i mersûma gadr ve hân-ı mezkûrdan dahî ihrâc etmek sevdâsında olduğun bildürüp mahallinde şer'le görülüp tâcir-i mersûmun yedinde olan mütevellî-i vakf temessükü mücebince zikr olunan hân ve oda ve dam ve mahzen ke-mâ fi's-sâbık tâcir-i mersûma zabt ve tasarruf ve be-her sene icâre-i vakf mütevellî-i merkûma ba'de'l-edâ mütevellî-i merkûmun fi-mâ ba'd ol-vechle vâkı' olan müdâhale ve ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mahallinde şer'le rü'yet ve keyfiyyet inhâ olunduğu üzere ise Flemenklü tâcir-i mersûma hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde etdirilmemek fermânım olmağın imdi senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûru tarafeyn meclis-i şer'e hâzır oldukları hâlde rü'yet ve gadr ve himâyetden ârî vechle dikkat, mukaddemâ bir def'a şer'le görülüp fasl olunmayan husûsların tamâm-ı hakk ve adl üzere mukayyed olup göresin i'lâm olunduğu üzere zikr olunan vakf hân ve mahzen ve oda ve dam be-her sene tâlibine taraf-ı vakfdan icâr ve âhara öyle icâr olunagelen akârdan olmayup fi'l-hakîka vakf-ı mezbûrun mütevellîsi merkûm taraf-ı vakfdan âhara icâr olunmamak şartıyla mahâll-i mezbûreyi be-her sene ol-mikdâr gurûşa icâre ile tâcir-i mersûma icâr ve mersûm dahî kendü malından ta'mîr ve termîmine mebâliğ-i vâfire sarf eyledükden sonra mütevellî-i merkûm kebîr damın bir mikdârını âhara icâr ve hân-ı mezkûrdan ihrâc iderem deyû tâcir-i mersûma cebr ve gadr eylediği vâkı' ise ol-bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîmle amel idüp dahî şühûd-ı garûr ile üzerine şer'an bir nesne sâbit olmaya. Mütevellî-i merkûmun hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i temessük ol-vechle vâkı' olan müdâhale ve ta'addîsini men' u def'a ihtimâm ve hilâfından ittikâ-i tâmm eylemek bâbında. Fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1204.

[66]

[Hüküm No: 199]

Sefnos cezâresinin tâbi' olduğu kazânın kâdîsına hüküm:

França pâdişâhınının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp cezâre-i merkûmede mukîm França tâ'ifesinden Ves nâm beğ-zâde kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup

hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u hareketi olmayup ta‘addî olunmak îcâb etmez iken ashâb-ı ağrâzdan cezîre-i mezbûrenin kocabaşlarından mel‘ûnü'l-ism zimmîler kendü hâllerinde olmayup hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn bî-vech ta‘addî ve rencîdeden hâlî olmadukların inhâ ve zimmiyyûn-ı mesfûrûnun ol-vechle vâkı‘ ta‘addîleri men‘ u def‘-birle ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmekle Françalı-yı mersûmun mugâyir-i ahdnâme mâdâmki vaz‘ u hareketi olmaya ahdnâme-i hümâyûn şurûtuna muhâlif ta‘addî etdirilmeyüp ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka‘de] sene 1204.

[Hüküm No: 200]

Sofya mollasına ve Berkofça kâdîsına hüküm:

Sofya mütemekkinlerinden Menteş ve Avram nâm Yehûdî tâcirler ile şerîklerinin Berkofça kazâsında mütemekkin zâbitân ve kocabaşlarına verdikleri mebâliğ-i ma‘lûmeden gayr-ı ez teslim matlûbları olan yüz kırk beş bin gurûş mâddesine mukaddemâ bâ işâret-i şeyhü'l-İslâmî müvellâ ta‘yîn olunan müderrisinden Mahmûd zîde ilmühû huzûrunda medîne-i Sofya'da şer‘le rü‘yeti bâbında sâdır olan emr-i şerîf mektûbî-i sadr-ı a‘zam hülefâsından Seyyid Mehmed Sâdık zîde mecdühü mübâşeretiyle lede'l-vürûd Berkofça voyvodası Süleyman vesâ'irleri Sofya'ya ihzâr ve med‘uvvûn-ı mersûmûn muvâcehelerinde lede'l-kırâ'e kazâ-i mezbûr re‘âyaları zimmetlerinde bâ hüccet-i şer‘iyye yüz kırk beş bin gurûş alacakları vâir iken bundan akdem müteveffâ Zinhi İsmâil Paşa'nın mâlikânesi olmak takrîbiyle Sofya'da ikâmeti esnâsında fakat elli bin gurûş üzerine cebren ve kerhen musâlaha ve meblağ-ı mezbûru kendülere teslim idüp lâkin sulh-ı mezkûr ikrâh-ı mu‘tebere ile olduğuna binâ’en gayr-ı meşrû‘ olmağla bedel-i sulhdan makbûzları olan elli bin gurûşdan mâ‘adâ bâkî doksan beş bin gurûşu iddi‘â ve mükrehen sulh olduklarını ve sebât eylediklerinden sonra re‘âyâ-yı mersûm deynleri ol-mikdâr idüğünü inkâr etmeleriyle ânı dahî isbât için şâhid tedârükünde iken muslihûn tavassutuyla meblağ-ı mezbûr doksan beş bin gurûş kırk bin gurûşa musâlaha ve bedel-i sulhu seende iki taksît ile dokuz bin gurûşunun edâsına ta‘ahhüd eylediklerini müvellâ-yı mûmâ-ileyh i‘lâm etmeğın mazmûn-ı i‘lâm mukaddemâ verilen emrin kaydı bâlâsına sebt ve i‘lâmını? mutazammın iki yüz iki senesi evâsıt-ı Rebî‘u'l-evveli'nde ale't-tafsîl emr-i şerîf sâdır oldukdan sonra tüccâr-ı

mesfûrûn re'âyâ-yı mersûma vilâyet masârifî için verdikleri mebâliğ ile Sicilyateyn baş tercemânı Şaber'den mukaddemâ bâ temessük istidâne eyledikleri yigirmi bin beş yüz gurûş dahî tercemân-ı mersûmun emri ve mesfûrûnun ma'rifetleriyle re'âyâ-yı mersûma teslîm ve ba'dehû bâlâda mastûr taksîte rabt olunan mebâliğa kıyâs ile tercemân-ı mersûmun verdiği yigirmi bin beş yüz gurûşun on bin gurûşa fûrû-nihâde ve tenzîl ve musâlaha ve taksît-i evvelde tercemân-ı mersûmun gayr-ı ez bedel-i sulh on bin gurûşu edâ ve teslîm olunmadukça tüccâr-ı mesfûrûna bir akça verilmemek üzere ta'ahhüdlerini müş'ir tercemân-ı mersûm yedine memhûr ve mümzâ sened i'tâ ve bu vechle nizâm-ı kavîye rabt olunduğu ve mersûm bu esnâda hâlik olmağla meblağ-ı mezbûr Der'aliyye'mde vereselerine ba'de'l-intikâl mebâliğ-i merkûmeden bu âna dek gerek tüccâra ve gerek verese tarafına bir habbe vermediklerin mukaddemâ Sicilyateyn elçisi arz-ı hâlinde tahrîr ve inhâ ve tüccâr-ı mesfûrûnun re'âyâ-yı merkûme zimmetlerinde gayr-ı ez bedel-i sulh taksîte rabt olunup edâsına müte'ahhid oldukları meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer' ve muktezâ-yı ta'ahhüdlere üzere ba'de't-tahsîl hâlik-i mersûm Şaber'in dahî hissesine isâbet iden on bin gurûş tüccâr-ı mesfûrûndan bir ân akdem tahsîl ve vereseleri tarafına edâ ve teslîm olunmak bâbında inâyet istid'â eylediğine binâ'en muktezâ-yı ta'ahhüdlere üzere ma'rifet-i şer'le tahsîl olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Şevvâl'inde şeref-rîz sudûr iden emr-i şerîfimin tenfiz ve icrâ ile henüz ihkâk-ı hakk olunmadığı elçi-yi mûmâ-ileyh bu def'a takdîm eylediği mührlü arz-ı hâlinde tahrîr ve inhâ ve meblağ-ı mezbûr şurût-ı ta'ahhüdlere üzere alâ eyy-i hâl tahsîl ve taraflarından kabzına me'mûr âdemlerine teslîm ile ihkâk-ı hakka mübâderet ve hilâfindan tevakkî ve mücânebet olunmak üzere müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz ahkâm kuyûdâtı tetebbu' olundukda ber vech-i meşrûh tevârîh-i muhtelifle ile iki kıt'a evâmir-i şerîfem verildiği mukayyed bulunmağın [67] mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel ve hareket ve hilâfindan ve ibtâl-i hakdan mücânebet olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, re'âyâ-yı mersûmûnun muktezâ-yı ta'ahhüdlere üzere şimdiye değin meblağ-ı mezbûrun edâsı lâzîme-i zimmetleri iken edâda terâhî ve betâ'etleri ibtâl-i hakk kabîlinden olup mebâliğ-i mukassatanın be-her hâl ma'rifet-i şer'le tahsîl ve vereseleri tarafına teslîm olunmak için taraflarından kabzına me'mûra alâ eyyi hâl edâ ve teslîme mübâderetleri matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmunuz oldukda hâlik-i

mersûmun taksît-i evvelden gayr-ı ez mu'ayyenât isâbet iden on bin gurûş ile tüccâr-ı mesfûrenin re'âyâ-yı mersûm zimmetlerinde bedel-i sulh olan mebâliğin bir ân akdem tahsîl ve tüccâr-ı mesfûr yedinden vereseleri cânibine tamâmen edâ ve teslîm ile tebri'e-i zimmetlerine sarf-ı vüs' u liyâkat ve mugâyir-i ta'ahhüd terâhî gûne hareket ile ibtâl-i hakkı mûcib hâlâtın vukû'a gelmemesine ziyâde ihtimâm ve dikkat eyleyüp ve verese-i merkûma tamâmen edâ ve istifâ eylemedikçe tüccâr cânibine bir habbe verilmekten tevakkî ve mücânebet eyleyüp lâkin bu bahâne ile fûrû-nihâde olunan meblağ üzerine zamîme ve âhar gûne tarafeyne gadri mûcib keyfiyyâtın indifâ'ıyla tahsîl-i rızâ-yı hüsrevâneme mübâderet ve hilâfindan ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı sene [1]204.

[Hüküm No: 201]

Şam vilâyetine ve Kudüs-i Şerîf kâdîsına ve zâbitâna hüküm:

Sâğ ve hîlesüz ... yâftesi ... mâ'adâ raht ve bisât vesâ'ir zer ü sim isti'mâli âmmeden men' olunmağla her kes mevcûdu olan raht ve rikâb ve kubbeli gâşiye ve kesme ve kâffe-i evânî-i zer ü sîm ve be-her zer ü sîmden masnû' her ne kadar eşyâ vâris ise hazîne-i âmireme akçasıyla bey' olunmak mazmûnunda şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum üzre zükûr ve inâs ...olarak ve ... istisnâ olunandan mâ'adâ evânî-i zer ü sîmlerini ba'de'l-kâl fi'ât-ı mu'ayyene ile Darbhâne-i Âmire'me bey' u teslîm eylemeleri memâlik-i mahrûsime mukaddemâ neşr olunan evâmir-i şerîfem mantûkları üzre eyâlet-i Şam'da vâkı' nefsi-i Şâm ve Kudüs-i Şerîf ve Hama ve Humus vesâ'ir kazâlarda her ne kadar ehl-i İslâm ve re'âyâ ve zükûr ve inâs vâris ise cümlesinin istisnâ olunandan mâ'adâ mevcûdu olan evânî-i zer ü sîmleri ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le mübâya'a ve bahâlarını tamâmen ashâbına teslîm-birle mûmzâ ve memhûr müfredât defteriyle ma'an Der'aliyye'me irsâl ve Darbhâne-i Âmire'me teslîm etdirmeğe ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ... ve eyâlet-i merkûmede vâkı' sâ'ir kazâların hükkâm ve zâbitânına hitâben mufassal ve meşrûh bundan emr-i şerîfim sudûr olmuş-idi. El-hâletü hâzihî França pâdişâhunun Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde ber vech-i muharrer sâdır olan emr-i münîfim Kudüs-i Şerîfe vürûdunda medîne-i merkûmede mukîm Efrenc râhiblerinin kilisasında mevcûd kanâdîl ve evânî-i

sîmleri mütâlebe olunduğun inhâ ve rehâbîn-i mesfûreye bu gûne mütâlebe ile ta'addî ve mûmâna'at? olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en muktezâsı hâlen Darbhâne-i Âmire'm nâzırı olan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Yusuf dâme mecdühûden isti'lâm olundukda evânî-i zer ü sîmin isti'mâlinin men'î husûsu ehl-i İslâm ve ehl-i zimme olanlara mahsûs olup Efrenc tâ'ifesine müte'allık mevâddan olmamağla istid'â olunduğu üzre emr-i âlî i'tâsı menût-ı re'y-i âlî idüğün i'lâm etmekle i'lâmı mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi sizki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh evânî-i zer ü sîm isti'mâlinin men'î husûsu ehl ve ehl-i zimmet olanlara mahsûs olup Efrenc tâ'ifesine müte'allık mevâddan olmadığı ma'lûmunuz oldukda Françalı rehâbîn-i mersûmeye bu gûne mütâlebe ile ta'addî ve ta'arruz vukû'unu tecvîzden ve bu bahâne ile ehl-i İslâm ve re'âyâdan bir ferдин istisnâ olunandan mâ'adâ yedlerinde mevcûd zer ü sîmlerini ketm ve ihfâ eylemelerine irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1204.

[68]

[Hüküm No: 202]

Selânik mollasına ve Selânik mütesellimmine vesâ'ir zâbitâna hükm:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm İngiltere Elçisi [] Kavahir[Kavalyer] Robert Eşli hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdının hilâsa-i mefhûmunda medîne-i Selânik'de mukîm İngiltere konsolusu vekîli Bartolomi Abbot nâm İngilterelü'nün yanında olan bir takrîb meclisi olan [] nâm kimesne arz zımnında vekîl-i mersûmun açsısı gice vaktinde döşekde iken odasına varup üzerine hücûm ve göğsüne piştov endâhte ile darb ve der-akab kapudan taşra firâr idüp vekîl-i mersûm cemî'-i ehl ü iyâli ile işbu piştovun sadâsından tersân ve lertzân olarak döşekden kalkup mesfûr açsının odasına varduklarında mesfûru mecrûh görüp istintâk eylediklerinde beni yasakçı vurdu deyû haber ve yârasını yokladuklarında kurşun göğsünden girüp arkasından çıktığını muâyene ve muhâtara-i uzâmâda olduğunu ve mezbûr yasakcının buldurulması ve te'dîbi için iktizâ iden zâbitâna mürâca'at olundukda mezbûr firârîleri bulamadık deyû kat'î cevâb virdüklerini vekîl-i mersûm elçi-yi mûmâ-ileyh tarafına bâ tahrîrât inhâ eylediği beyânıyla gerek vekîl-i mersûmun ve etbâ'nın vikâye-i emn ü refâhiyyeti ve gerek bu misillü eşkıyâya ibret için şakî-i

mezbûr bi-eyyi hâl ahz ve müstahikk olduğu vechle te'dîb olunması bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â etmeğin şakî-i merkûm sırran ve alenen alâ eyyi hâl taharrî ve ahz ve fezâhat-i mezkûreye cesâreti lede't-ta'yîn hakkında lâzım gelen gûşmâl ve te'dîbin bilâ tevkîf icrâsıyla istihsâl-i esbâb-ı emniyyete sa'y-i bî-hemâl olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim, zâbitân mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer şakî-i merkûmu sırran ve alenen alâ eyyi hâl taharrî ve ahz ve fezâhat-i mezkûreye cesâreti lede't-ta'yîn lâzım gelen gûşmâl ve te'dîbin bilâ tevakkuf icrâsına ihtimâm ve dikkat ve istihsâl-i esbâb-ı emniyyete sa'y ü gayret ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i sene 1204.

[Hüküm No: 203]

İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl imtisâlen leh merkûm Katanov ve yasakçı ve ser kâtib-i mersûm meclis-i şer'de ser kâtib-i mersûm Katanov ile yasakçı hâmil oldukları tahrîrâta ser kâtibi nazar ve tahrîrâtlar tamâm olup yine mersûm Katanov ve yasakçı ve tercemâna teslîm ve mahalline irsâl olunup ser kâtib-i merkûm Der'aliyye'ye i'âde olduğunu nâtik Edirne kâdisının vârid olan i'lâmının ve bostancıbaşının mektûbunun mefhûmu bâ fermân-ı âlî şerh verildi. Fî gurre-i M[Muharrem] sene [1]205.

Edirne kâdisına ve Edirne bostancıbaşısına hüküm:

Mukaddemce Prusya elçisi tarafından tahrîrât-ı müsta'cele ile Vidin tarîkinden Prusya cânibine azîmet iden Katanov nâm bir nefer Prusyalı ma'iyetinde olan bir nefer yasakçı ile Edirne'ye vusûllerinde ba'z-ı ârıza cihetiyle ilerü azîmet idemeyüp ol-tarafda meks ü tavîf üzre oldukları Der'aliyye'mde mukîm Prusya elçisi [] hutimet avâkibühû bi'l-hayr tarafına ihbâr olunup tahrîrât-ı mezkûrenin bir ân akdem Prusya tarafına îsâli lâzımeden olduğundan bu def'a elçi-yi mûmâ-ileyhin ser kâtibi ma'iyetine altı nefer Prusyalı terfikiyle irsâl olunmağla ser kâtib-i mersûm yanında olan âdemleriyle Edirne'ye vusûllerinde ol-tarafda mütevakıf olan mersûm Katanov ile yasakcının hâmil oldukları tahrîrât derhâl ser kâtib-i mersûm ma'rifetiyle istishâb etdirilüp ser kâtib-i mersûmu Der'aliyye'me i'âdeye ve tahrîrât-ı mezkûre mahalline tesyîre ikdâm ve dikkat ve keyfiyeti serî'an Der'aliyye'me i'lâm ve iş'âra müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve bostancıbaşı mûmâ-ileyhimâsız, ber vech-i muharrer elçi-yi mûmâ-ileyhin ser kâtib-i mersûm yanında olan altı nefer âdemleriyle Edirne'ye vusûllerinde ol-tarafda mütevakıf olan mersûm Katanov ile yasakcının hâmil oldukları

tahrîrâtı derhâl ser kâtib-i mersûm ma'rifetiyle istishâb etdirilüp ser kâtib-i mersûmu Der'aliyye'me i'âdeye ve tahrîrât-ı meküreyi mahalline tesyîre ihtimâm ve dikkat ve keyfiyyeti serî'an Der'aliyye'me i'lâm ve iş'âra müsâra'at ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1204.

[69]

[Hüküm No: 204]

Âsitâne-i Aliyye'mden Venedik ve ândan Leh cânibine varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve bi'l-cümle zâbitân ve şehir kethüdâları ve iş erleri zîde kadrühüme hükm:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Leh Elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühü bi'l-hayr tarafından bu def'a cumhûru tarafına umûr-ı mühimme-i müsta'cele zımında [] Lehlü'nün bir ân akdem Leh cânibine îsâli mühimm ve muktezî olduğuna binâ'en zikr olunan iki nefer Lehlü'nün yanlarına rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tatarlarından bir nefer tatar terfikiyle irsâl olunmalarıyla iki nefer Lehlü yanlarında olan tatar ile Der'aliyye'mden Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil ahkâmı müceblerince hâmil oldukları tahrîrât ile derhâl rükûbları için iktizâ iden menzil bârgîrleri tedârük olunarak emnen birbirinize irsâl ve serî'an ve âcilen Vidin'e îsâli husûsuna sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, iki nefer Lehlü'nün hâmil oldukları tahrîrât-ı müsta'cele ile bir ân akdem Leh Cumhûru tarafına vusûlleri lâzımeden idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mersûmân yanlarında olan tatar-ı merkûm ile Der'aliyye'mden Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil emr-i şerîfi mücebinece iktizâ iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ve irkâb olunarak emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve bir ân akdem Vidin'e sür'at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevakkuflarını mûcib olur vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı mu'âheze ve itâb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene [1]204.

[Hüküm No: 205]

Âsitâne-i Aliyye'mden İzmir ve havâlîsine varup gelince yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitân[a] hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvetü ümerâ'î'l-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik'e tâbi Ayamavra cezîresi re'âyâlarından Palaskov Çalakani nâm tâcir kâr ü kesb için Âsitâne-i Aliyye'mden İzmir iskelesine ve etrâf u eknâf ve havâlîsine azîmet murâd eyledüğün bildürüp tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla berren ve bahren mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve li-ecli't-ticâre bir mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye talebiyle ta'addî ve memnû'âtdan bulunup vilâyetden getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mücebince îcâb iden resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencîde olunmayup ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene [1]204.

[Hüküm No: 206]

İzmir gümrükçüsüne hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında Tunus'da ticâretle meks üzre olan Kamin? nâm Françalı tâcir İzmir'de mukîm Zebrov nâm diğere Françalı tâcire teslîm olunmak üzre Dubrovnik kapudânlarından Cuvanni Radbek nâm kapudânın râkib olduğu Lamadonna Velle Araniste ta'bir olunur bir kıt'a sefînesine fes ile memlû' beş kıt'a sundûk tahmîl ve üzerlerine Frengî-hurûf ve rakam ile nişân vaz' ve zikr olunan sundûkların sefîne-i merkûmeye tahmîl olunduğunu ve nişânlarını mübeyyin kapudân-ı mersûmun imzâsıyla mûmzâ yedinden bir kıt'a sened ahz idüp sefîne-i mezbûre ehl-i İslâm tüccârı vesâ'irin malı bulunarak eşyâ-yı mütenevvi'a ile mahmûlen Tunus'dan hareket ve İzmir'e azîmet ider iken esnâ-yı râhda İstendil cezîresi pîşgâhında şikest ve gark oldukda cezîre-i merkûmede mukîm Dubrovnik konsolos vekîli cezîre-i mezbûre kocabaşlarına eşyâ-yı garîka tahlîse sa'y ider iken mârru'l-beyân beş kıt'a sundukları nişânlarıyla deryâdan ihrâc oldukda Dubrovnik kapudânı mesfûrun sipâriş üzre zikr olunan sandukları ahz ve üç yüz on iki gurûşa bâliğ olan masârifini i'tâ ve yanında emâneten hıfz ve bir iki ay mürûrunda

İzmir'de mukîm Tunus Vekîli Buladanlu el-Hâcc Osmân zîde kadrühû ehl-i İslâm tüccârının tahlîs olunan eşyâsını İzmir'e nakl için bir kıt'a İngiltere sefînesini istîcâr ve İstendil cezâiresine irsâl eyledikde Dubrovnik konsolos vekîli mersûm dahî França tüccârının sâlim olan sâlifü'l-beyân beş kıt'a sanduklarını sefîne-i mezbûreye tahmîl ve sıhhati üzre França[lu] mersûma teslîm olunmak üzre İzmir'de mukîm Dubrovnik konsolosuna bundan akdem irsâl ve lede'l-vürûd mersûm Zebrov nâm Françalı tâcir sandukları taleb ve Dubrovnik kapudânı mesfûrun verdiği senedi ibrâz Dubrovnik konsolosu vekîli mersûm dahî sened-i merkûmun sıhhatini tasdîk [70] etmeğın Tunus? vekîli mûmâ-ileyh zıkr olunan sandukları zabt ve sâhibleri ma'lum olmayan eşyâ-yı sâ'ire misillü taksîme idhâl etmek dâ'iyyesiyle Tunus'a irsâl sevdâsıyla teslîmine mûmâna'at ve İzmir gümrüğünde tevkîf etdirdiği İzmir'de mukîm França konsolosu tarafından elçi-yi mûmâ-ileyhe ihbâr oldunduğın ve zıkr olunan sandukda nefsi-i Tunus'da vaz'-ı nişân olunan Frengî-hurûf ve rakam ile deryâdan ihrâc olunup gerek nişânlarından ve gerek Dubrovniklü kapudân-ı mesfûrun ma'mûlün-bih senedinden Françalı malı olduğı müstebân olmuş-iken bu vechle sâhibi ma'lûm olan eşyâ sâhibine teslîm olunup taksîme idhâl olunması kâ'ide-i mer'iyeye-i tüccârdan olmadığın inhâ ve Tunus vekîli mûmâ-ileyhin ol-vechle vâkı' olan müdâhale ve ta'arruzu men'-birle sâlifü'l-beyân sanduklar sâhibi olan tâcir-i mersûma bilâ ta'allül teslîm olunmak bâbında sen ki gümrükcü-yi mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle sen ki gümrükcü-yi mûmâ-ileyhsin zıkr olunan sanduklar França nişânıyla mümtâz olduğı ve sâhibi yedinde ma'mûlün-bih kapudân senedi mevcûd idüğü zâhir iken bu vechle ta'addî mugâyir-i rızâ-yı cihândâranem olmağla zıkr olunan nişânlu Françalı sandukları Françalı'ya redd ile França tüccârı hasâr[dan] sıyânet olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı [Zi'l-hicce] sene 1204.

[Hüküm No: 207]

Der'aliyye'mden berren ve bahren Edremid ve Zeytûn ve ...[silik] havâlîlerine ve ândan Atina ve havâlîsine varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyh kendü oğlunu seyâhat tarîkiyle Edremid ve Zeytûn ve ... câniblerine ve ândan Atina ve

havâlisine irsâl murâd eyledüğün inhâ ve oğlu mersûm beş nefer müste'men hidmetkârıyla Âsitâne-i Aliyye'mden berren ve bahren mahâll-i mezbûreye varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene 1205.

[Hüküm No: 208]

Meblağ-ı mezbûr Derviş Lutfullah'dan lâzım gelmediği elçi tarafından ihbâr olunmağla fî-mâ ba'd hilâf-ı şer' rencîde etdürülmemek için emr yazılmışdır. Fî evâsit-ı M[Muharrem] sene 1205.

Atina kazâsı nâ'ibine ve Atina voyvodası [] zîde kadrühûya hüküm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuna takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında Galata'da ticâretle meks üzre olan França tüccârının Der'aliyye'mde mütemekkin Marko nâm zimmî zimmetinde eşyâ bahâsından yigirmi beş bin gurûş alacak hakları olup zimmî-i mesfûrun dahî Atina ahâlisinde mebâliğ-i vâfire-i ma'lûme alacağı olduğuna binâ'en mârru'z-zikr yigirmi beş bin gurûş poliçe tarîkiyle sâbık Atina Voyvodası Mustafa Ağa dimekle ma'rûf kimesne ile Atina kocabaşlarına havâle ve ânlar dahî kabûl idüp va'desi hulûlünde edâ eylemediklerinde poliçe kâğıdı girü irsâl olundukda Atina sâkinlerinden şehir kethüdâlığı iddi'âsında olan el-Hâcc Ahmed-zâde Derviş Ağa ve Halil-zâde Ali Efendi dimekle ma'rûf kimesne ile Atina re'âyâsı kocabaşlarından Nikolaki Barbano nâm zimmî ol esnâda memleket umûru için Der'aliyye'de buldukları ecluden meblağ-ı merkûm-ı mezkûrân ile kocabaşı-yı mezkûrdan talep olundukda doksan bir gün zarfında edâ ideceklerini müş'ir bir kıt'a temessük i'tâ ve akça tedârükü bahânesiyle Atina'ya azîmet idüp va'de-i merkûme hulûlünde bir para virmedüklerine binâ'en meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer' ve âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve Atina'da mukîm França konsolosuna teslîm olunmak bâbında bin iki yüz bir senesi Rebî'u'l-âhiri'nin evâ'ilinde sâdır olan emr-i âlî lede'l-vusûl ba'de'l-murâfa'a üzerlerine hüküm olundukda mübâşir-i merkûm

ahâlî-i memleketden beş bin gurûş tahsîl ve bâkî yigirmi bin gurûşun edâsı için ahâlî-i merkûma konsolos-ı mersûmdan bir sene istimhâl ve mersûm dahî imhâl idüp mehl-i merkûm ba'de'l-mürûr ahâlî-i mezbûre taraflarından otuz üç nefer kimesnelerin imzâlarıyla mûmzâ elçi-yi mûmâ-ileyhe başka ve Françalı tâcir-i mersûma başka iki kıt'a mektûb vârid olup mefâhîminde mağdûriyyet ve müzâyakalarından bahsle meblağ-ı bâkî-i mezbûr altı aydan sonra murâbahasıyla tamâmen ve kâmilen edâ olunmak üzere ahâlî-i mezkûre tekrâr istimhâl ve ba'de'l-imhâl meblağ-ı mezbûr taleb olundukda kâffe-i düyûnumuz taksîte rabt olunduğunu müş'ir yedimizde emr vardır deyû edâda muhâlefet eylediklerinden tahsîli için sene-i sâbıka evâhir-i Şa'bânında diğere emri şerîf sâdır olmuş-iken yine edâda mûmâtale eylediklerine binâ'en mahkûm olan mârru'l-beyân yigirmi bin gurûş âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle bi-eyyi vechin kân bilâ ta'allül tahsîl olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâhir-i Muharremi'nde sâdır olan [71] emri şerîfim lede'l-vürûd ahâlî-i merkûme meblağ-ı mezkûr deynleri olduğunu ve ta'ahhüdlerini irtikâb iderek mesfûr Nikolaki Barbano zimmî müflisen hâlik ve merkûm Hâmid-zâde Ali Efendi dahî gâ'ib olduğunu îrâd ve meblağ-ı mezbûru merkûm el-Hâcc Ahmed-zâde Dervîş Ağa'nın zimmetine haml ve edâsını üzerine hükm etdürüp edâya iktidârını müş'ir sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafınızdan bir kıt'a i'lâm dahî mübâşir-i merkûmun yedine i'tâ olunduğu ve França tüccârına havâle olunan meblağ-ı merkûm-ı mezkûrdan Ali Efendi ve Dervîş Ağa dimekle ma'rûf kimesneler ile zimmî-i hâlik-i mesfûrun deyni olmayup memleketinin deyni idüğü gerek mübâşir-i merkûmun takrîrinden ve gerek sâlifü'l-beyân senedât-ı mütev[â]rîdeden zâhir ve müstebân iken ahâlî-i mezkûre mücerred meblağ-ı mezbûru ekl ü bel' sevdâsıyla bu def'a dahî hîleye sülûk eylediklerin inhâ ve a'zâr-ı beyhûdelerine adem-i i'tibâr-birle düyûn-ı sâ'ireyi kabûl ve edâ eyledikleri misillü mârru'z-zikr yigirmi bin gurûşu dahî ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle tamâmen ve kâmilen bilâ ta'allül ahâlî-i merkûmeden tahsîl olunması bâbında emri şerîfim sudûrunu istid'â etmekle mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le rü'yet ve meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le ahâlî-i merkûmeden alâ eyyi hâl bilâ ta'allül tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm-birle ihkâk-ı hakka mübâderet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız, França Devleti Devlet-i Aliyye'min dost-ı kadîmi olup tüccâr ve âdemleri haklarında ber nehc-i şer'-i kavîm tahsîline ikdâm olunmak matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer meblağ-ı sâlifü'l-beyân ma'rifetiniz ve

ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ahâlî-i merkûmeden alâ eyyi hâl bilâ ta'allül tamâmen tahsîl ve bî-kusûr kabzına me'mûra edâ ve teslîm-birle ihkâk-ı hakka mübâderet ve gadr mûcib hâlet vukû'undan gâyetü'l-gâye ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene [1]204.

[Hüküm No: 209]

Hâlen Adana vâlîsi Vezîr Battal Atâullâh Paşa'ya ve Kilis ve Mar'aş ve Ayntab ve Payas kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm:

Kahr ve i'dâmına irâde-i kâtî'a-i cihândârânem ta'alluk iden Küçükalioglu Halil nâm şekâvet-pîşe França kapudânlarından Gonya nâm kapudânın râkib oludğu bir kıt'a sefinesi bundan akdem Payas iskelesinde ahz u girift ve Haleb'de mukîm França tüccârının malı olarak bâ defter-i müfredât derûnunda olan yüz altmış sekiz bin sekiz yüz yigirmi gurûşa bâliğ hamûlesini gasben ahz ve kara[ya] ihrâc idüp Mar'aş kurbinde vâkı' Zeytûniyye nâm karye ve Kilis ve Ayntab ahâlîsinden ve Payas civârında vâkı' Hancı ta'bîr olunur cebel sâkinlerinden ma'lûmü'l-esâmî ve'l-eşhâs kesân fevc fevc Payas'a vürûd ve hamûle-i magsûbe mezbûrdan, eşyâ-yı mütenevvi'ayı kimi nakden ve kimi dahî şakî-i mezbûrda olan alacağına mahsûben ahz eyledikleri ve cebel?-i merkûmede sâkin Hacı Mûsâ ve Topal Fakîh dimekle ma'rûf kimesneler sefer?-i mezbûrdan on beşer bin gurûşluk mikdârı eşyâ iştirâ ve şakî-i mezbûr zî kıymet eşyâdan otuz yük eşyâ dahî mezkûrâna irsâl ve yanlarına önüne vaz' eyledükde França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında tahrîr ve inhâ ve eşyâ-yı merkûmeyi şakî-i mezbûrdan iştirâ idenler her kimler ise bi't-taharrî ve't-tecessüs zâhire ihrâc-birle aynı veyâhûd semeni tahsîl olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz şakî-i merkûmdan eşyâ-yı magsûbe-i sâbıku'l-beyânı iştirâ idenler kimlerdir ve merkûmân Mûsâ ve Topal Fakîh şakî-i mezbûrdan on beşer bin gurûşluk eşyâ iştirâ ve şakî-i mezbûr otuz yük zî kıymet eşyâ dahî mezbûrâna vedî'aten irsâl eylediği vâkı' mıdır? Sırren ve alenen bi't-taharrî ve't-tecessüs ma'rifet-i şer'le zâhire ihrâc ve keyfiyeti ve eşyâ-yı mezkûrenin sûret-i suhûlet tahsîli ne vechle mümkün olacağını derbâr-ı adâlet-karârıma i'lâm ve iş'âra mübâderet ve ba'dehû ne vechle emr-i şerîfim sâdır olur ise

mûceb ve muktezâsı üzre amel ve harekete dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, França Devleti Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımın dost-ı kadîmi olup tüccâr ve âdemlerinin hasâret-pezîr? olmalarına kat'â rızâ-yı şâhânem olmadığı ve eşyâ-yı magsûbe-i merkûmeyi iştirâ idenler kimler ise bi't-taharrî zâhire ihrâc olunup keyfiyeti ber vech-i tafsîl Der'aliyye'me i'lâm ve tahrîre mübâderet ve ba'dehû ol-vechle emr-i şerîfim sâdır olur ise mûcebiyle amel ve hareket eylemeniz sizden matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer şakî-i mezbûrdan eşyâ-yı menhûbe-i sâlifetü'l-beyânı iştirâ idenler kimlerdir ve mezbûrân Mûsâ ve Topal Fakîh şakî-i mezbûrdan on beşer bin gurûşluk eşyâ iştirâ eyledikleri ve şakî-i mezbûr otuz yük zî kıymet eşyâyı dahî merkûmâna emânet tarîkiyle gönderdiği vâkı' mıdır sırren ve alenen bi't-taharrî ve't-tecessüs alâ eyyi hâl zâhire ihrâc ve keyfiyeti sıhhat ve hakîkati üzre ber vech-i tafsîl derbâr-ı şevket-karârıma i'lâm ve iş'âra mübâderet ve ba'dehû eşyâ-yı mezkûrenin tahsîli için ne gûne emr-i şerîfim sâdır olur ise muktezâsı icrâsına bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve taharrîde kusûr ve rehâvet vukû'undan ve kaziyyede medhali olmayan bî-cürüm mazlûmîne bu vesîle ile hilâf-ı Şerî'at-i Garrâ ve münâfi-i rızâ azv töhmet olunmaktan ve vâkı'ın hilâfını tahrîrden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1025[1205].

[72]

[Hüküm No: 210]

İşbu emr-i âlî Varna mahkemesine lede'l-vürûd ber mûceb-i emr-i âlî araba ve levâzımât-ı sâ'ireleri tedârük ve emnen ve Silistre'ye irsâl ve ândan dahî Eflak hudûdundan medîne-i mezbûreye iki sâ'at mesâfe Karalaş nâm karyeye sâlimen isâl olduklarını nâtik Varna Nâ'ibi Müstakim-zâde Hamdullah ve Silistre Nâ'ibi Müftî-zâde Seyyid Ahmed Efendi'nin vârid olan iki kıt'a i'lâmlarının mefhûmu bâ fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 13 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]205.

Varna muhâfızı vezîre ve Âsitâne-i Aliyye'mden bahren Varna'ya ve Varna'dan berren ordu-yı hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâkı' kazâ ve iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve iskele emînleri ve iş erlerine hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı kâm-yâbıma takdîm eylediği bir kıt'a takrîri

mefhûmunda ma'iyyetinde olan Leh beğzâdelerinden üç nefer beğzâde ve bir nefer Lehlü Lebka Tatarı ve beğzâdegân-ı mersûmûnun müste'men hizmetkârlarıyla bundan akdem bâ hatt-ı hümâyûn sebîlleri tahliye olunan üserâdan otuz nefer Lehlü'lerin ma'iyyetlerine terfik olunan bir nefer ocak tatarı ile Leh hudûduna tesyîrleri için Der'aliyye'mden ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâlleri lâzımeden olmakdan nâşî siz ki muhâfız-ı müşâr ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz beğzâdegân-ı mersûmûndan bir nefer Lebka tatarı ve müste'men hizmetkârları ve otuz nefer üserâ-yı mesfûre ile yanlarına terfik olunan ocak tatarı merkûm ile Dersa'âdet'imden bahren Varna'ya ve Varna'dan berren ordu-yı hümâyûnuma varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise iktizâ iden bârgîr ve araba ve levâzımât-ı sâ'irelerinin ücretleriyle taraflarından tedârüküne ve me'kûlât ve meşrûbâtlarının rızâsıyla satanlardan râ'ic-i vakt üzre iştirâsına i'ânet olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ordu-yı hümâyûnuma îsâlleri husûsuna ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ve tevkîflerini mûcib hâlet vukû'una irâ'et-i ruhsatdan tehâşî ve mûcânebet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediği cihetden vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vehc-i meşrûh Leh beğzâdeleri mersûmûn bir nefer Lebka tatarı ve müste'men hizmetkârları ve otuz nefer üserâ-yı mesfûre yanlarında olan ocak tatarı merkûm ile Dersa'âdet'imden bahren Varna'ya ve Varna'dan ordu-yı hümâyûnuma varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise ücretleriyle iktizâ iden bârgîr ve araba ve levâzımât-ı sâ'irelerinin taraflarından tedârüküne ve me'kûlât ve meşrûbâtlarının rızâsıyla satanlardan râ'iciyle iştirâsına i'ânet olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ordu-yı hümâyûnuma îsâlleri emrine ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevakkuflarını mûcib hâlet vukû'unu tecvîzden be-gâyet ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene [1]205.

[Hüküm No: 211]

Âsitâne-i Aliyye'mden bahren Varna'ya ve Varna'dan berren Leh hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâ ve iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve iskele emînleri ve kethüdâyerleri ve serdârân ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hüküm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibüh rikâb-ı hümâyûnuma memhûr arz-ı hâl gönderüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzre olan Yakop Danyel ... nâm tâcir bir nefer

müste'men hizmetkârıyla li-ecli'l-maslaha Dersa'âdet'imden bahren Varna'ya ve Varna'dan berren Leh cânibine azîmet murâd eylediğın inhâ ve tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr ile Der'aliyye'mden bahren Varna'ya ve Varna'dan berren Leh cânibine varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ve hîn-i meks ü ikâmetinde ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn ticârete müte'allık eşyâsının resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra kendüye ve yanında olan hizmetkârı müste'men-i mesfûra hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedârlar tarafından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın mu'tâd üzre amel ve hareket olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene [1]205.

[Hüküm No: 212]

Beç hudûdundan Âsitâne-i Sa'âdet'ime ve Âsitâne'den Selânik'e varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân ve iş erlerine hükm ki:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Nederlande elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde medîne-i Selânik'de ticâret ile temekkün iden Baron Petro Gamra nâm müste'men mukaddemâ Nemçe re'âyâsının umûr-ı maslahatların tanzîm ve memleket-i mezbûrede olan bekâyâ ve umûr-ı sâ'iresini rü'yet etmek için cânib-i mezbûre azîmet ve umûrunu tetmîm idüp girü avdeti lâzım geldiğın tahrîr ve inhâ ve cânib-i mezbûrdan Âsitâne-i Sa'âdet'ime gelüp ve Âsitâne'den Selânik'e varup mahall-i mezbûrda olan Nederlande konsolosu ma'rifetiyle itmâm-ı emrinden sonra girü vilâyetine gitmek üzre müste'men-i mesfûr Beç hudûdundan Âsitâne-i Aliyye'me ve Âsitâne'den Selânik'e varup gelince mürûruna mümâna'at olunmayup emnen ve sâlimen imrârına dikkat olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın vech-i meşrûh ve mu'tâd üzre mürûruna mümâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene [1]205.

[Hüküm No: 213]

Sicilyateyn kapudânlarından Anderya ... Anaştasi nâm kapudânın râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzre izn-i sefîne emri yazılmışdır. Fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene [1]204.

[Hüküm No: 214]

Sicilyateyn kapudânlarından Natali Kolda nâm kapudânın polaka ta'bir olunur râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için mu'tâd üzre izn-i sefîne emri yazılmışdır. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene [1]205.

[73]

[Hüküm No: 215]

Atina kazâsı nâ'ibine hükm ki:

Kazâ-i mebûr sâkinlerinden Dervîş Lutfullah nâm kimesne rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl idüp França tüccârının Atina ahâlîsinden olan alacaklarının mübâşir ma'rifetiyle tahsîli bâbında sâdır olan emr-i şerîfde merkûmun ismi mûnderic olduğundan mübâşir-i merkûm-ı mezbûru Der'aliyye'ne ihzâr ve tüccâr-ı mersûmun iddi'aları ahâlî-i merkûmeden olup mezbûr Lutfullah'dan olmadığı ecluden meblağ-ı mebûrun ma'rifet-i şer'le tahsîli için başka emr-i şerîfim sâdır olduğun inhâ ve husûs-ı mezbûr için fi-mâ ba'd merkûma ta'addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda Galata'da ticâretle meks üzre olan França tüccârının Der'aliyye'mden mütemekkin Marko nâm zimmî zimmetinde eşyâ bahâsından yigirmi beş bin gurûş alacak hakları olup zimmî-i mesfûrun dahî Atina ahâlîsinden mebâliğ-i vâfire-i ma'lûme alacağı olduğuna binâ'en mârru'z-zikr yigirmi beş bin gurûş poliçe tarîkiyle sâbık Atina voyvodası Mustafa Ağa dimekle ma'rûf kimesne ile Atina kocabaşlarına havâle ve ânlar dahî kabûl idüp va'desi hulûlünde edâ eylemediklerinden poliçe kâğıdı girü irsâl olundukda Atina sâkinlerinden şehr kethüdâlîği iddi'âsında olan el-Hâcc Ahmed-zâde Ali Efendî dimekle ma'rûf kimesne ile Atina re'âyâsına kocabaşlarından Nikolaki Barbano nâm zimmî ol esnâda memleket umûru için Der'aliyye'de buldukları ecluden meblağ-ı merkûm-ı mezkûrûn ile kocabaşı-yı mezkûrdan taleb olundukda doksan bir gün zarfında edâ ideceklerini müş'ir bir kıt'a temessük i'tâ ve akça tedârükü bahânesiyle Atina'ya azîmet idüp va'de-i merkûme hulûlünde bir para virmediklerine binâ'en meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer' ve âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve Atina'da mukîm França [k]onsolosuna teslîm olunmak bâbında bin iki yüz bir senesi Rebî'u'l-âhiri'nin evâ'ilinde sâdır olan emr-i âlî lede'l-vusûl ba'de'l-murâfa'a üzerlerine hükm olundukda mübâşir-i merkûm ahâlî-i memleketden beş bin gurûş tahsîl

ve bâkî yigirmi bin gurûşun edâsı için ahâlî-i merkûma konsolos-ı mersûmdan bir sene istimhâl ve [me]rsûm dahî imhâl idüp mehl-i merkûm ba'de'l-mürûr ahâlî-i mezbûre taraflarından otuz üç nefer kimesnelerin ihzârlarıyla[imzâlarıyla] mûmzâ elçi-yi mûmâ-ileyhe ve Françalı mersûm taraflarına vârid olan iki kıt'a mektûbda mağdûriyyet ve muzâyakalarından bahsle meblağ-ı bâkî-i mezbûr altı aydan sonra murâbahasıyla tamâmen ve kâmilen edâ olunmak üzere ahâlî-i mezbûre tekrâr istimhâl ve ba'de'l-imhâl meblağ-ı mezbûr taleb olundukda kâffe-i düyûnumuz taksîte rabt olunduğunu müş'ir yedimizde emr vâ[r]dur deyû edâda muhâlefet eylediklerinde tahsîli için sene-i sâbıka evâhir-i Şa'bân'ında diğere emr-i şerîfim sâdır olmuş iken yine edâda muhâlefet eylediklerine binâ'en ma'lûm? olan mârrü'l-beyân yigirmi bin gurûş âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle tahsîl olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâhir-i Muharremi'nde dahî sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vürûd ahâlî-i merkûme meblağ-ı mezbûr deynleri olduğunu ve ta'ahhüdlerini inkâr iderek mesfûr Nikolaki Barbano zimmî müflisen hâlik ve merkûm Hâmid-zâde Ali Efendi dahî gâ'ib olduğunu îrâd ve meblağ-ı mezbûrun merkûm el-Hâcc Ahmed-zâde Dervîş Ağa'nın zimmetine haml ve edâsını üzerine hükm idüp edâya ızrârını müş'ir Atina kazâsı nâ'ibi taraf[ın]dan bir kıt'a î'lâm î'tâ olunduğun Efrence tüccârına havâle olunan meblağ-ı merkûm-ı mezkûrdan Ali Efendi ve Dervîş Ağa demekle arîf kimesneler ile dahî hâlik-i mesfûrun deyni olmayup memleketin deyni idüğü gerek mübâşir-i merkûmun takrîrinden ve gerek sâlifü'l-beyân senedât-ı müsenneden zâhir ve müstebân iken ahâlî-i mezkûre müceddeden meblağ-ı mezbûru ekl ü bel' sevdâsıyla bu def'a dahî hîleye sülûk eyledikleri beyânıyla düyûn-ı sâ'ireyi kabûl eyledikleri misillü mârru'z-zikr yigirmi bin gurûşu dahî ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle tamâmen ve kâmilen bilâ ta'allül ahâlî-i merkûmeden tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu França elçisi lede'l-inhâ mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le rü'yet ve meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le ahâlî-i merkûmeden alâ eyyi hâl bilâ ta'allül tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm-birle ihkâk-ı hakka mübâderet olunmak için işbu sene-i mübâreke evâ'il-i Muharremi'nde senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin sana ve Atina voyvodasına hitâben emr-i şerîfim virüldüğü mastûr ve mukayyed olmağla meblağ-ı mezbûr âharlardan matlûb olup merkûm Dervîş Lutfullah'ın müdâhale ve zâyi'i? ber vech-i meşrûh sâdır emr-i şerîfim mefhûmundan müstebân olduğundan başka hukûk-ı mezkûre merkûmdan matlûb olduğunu França elçisi dahî ihbâr etmekle husûs-ı mezbûr için merkûma fî-mâ

ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf rencide olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene [1]205.

[Hüküm No: 216]

Hâlen rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı [] ve hâssa bostancıbaşısı [] dâme mecdühüme ve Galata Voyvodası [] zîde mecdühûya hükm:

Danimarka kralının Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm elçisi Homferles hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Danimarka elçisinin ve âdemlerinin kefâf-ı nefsi için düvel-i sâ'ire elçilerine müsâ'ade olunduğu vech üzere sene-i sâbıka misillü işbu iki yüz beş senesine mahsûben yüz elli sepet üzümün iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mümâna'at ve harâc ve avâ'id nâmı vesâ'ir bahâne ile nesne mütâlebesiyle rencide olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve evâmir kaydları ordu-yı hümâyûnumda olduğundan Danimarka elçisinin ve âdemlerinin kefâf-ı nefsi için Üsküdar ve havâlisinden olmayup taşradan getürmek üzere def'a-i vâhidede yalnız yüz elli sepet üzümün Galata'da Beğoğlu'nda vâkı' hânesine nakline mümâna'at olunmamak için iki yüz bir senesi evâsıt-ı Zi'l-hiccesi'nde vürûd-iden? emr-i şerîfi ibrâz etmekle sâlifî üzere işbu bin iki yüz beş senesine mahsûben yalnız yüz elli sepet üzümün def'a-i vâhidede mürûr ve nakline mümâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1205.

[74]

[Hüküm No: 217]

Tekrâr emr yazılmışdır. Fî evâsıt-ı S[Şafer] sene [1]205.

İzmir nâ'ibine hükm:

Tunus'da ticâretle meks üzere olan Kamin? nâm Françalı tâcir İzmir'de mukîm Zebrov nâm Françalı'ya teslim olunmak üzere Dubrovnik kapudânlarından Cuvanni Zadebek nâm kapudânın râkib olduğu bir kıt'a sefine fes ile memlû' beş kıt'a sanduk tahmîl ve üzerine Frengî-hurûf ve rakam ile nişân vaz' ve zikr olunan sandukların sefine-i merkûmeye tahmîl olunduğunu ve nişânlarını mübeyyin kapudân-ı mersûmun imzâsıyla mûmzâ yedinden bir kıt'a sened ahz idüp sefine-i mezbûr ehl-i İslâm tüccârı vesâ'irin malı bulunarak eşyâ-yı mütenevvi'a ile mahmûlen Tunus'dan hareket ve İzmir'e azîmet ider iken esnâ-yı râhda İstendil cezîresi pîşgâhında şikest ve gark

oldukda cezîre-i merkûmede mukîm Dubrovnik konsolos vekîli cezîre-i mezbûre kocabaşlarına eşyâ-yı garîka ve mezbûreyi tahlîse sa'y ider iken mârru'l-beyân beş kıt'a sanduklar nişânlarıyla deryâdan ihrâc olundukda konsolos vekîli mersûm Dubrovnik kapudânı mesfûrun sipârîşi üzre zikr olunan sandukları ahz ve üç yüz on iki gurûşa bâliğ olan masârifini i'tâ bâbında emâneten? hıfz ve bir iki ay mürûrunda İzmir'[de] mukîm Tunus? Vekîli Buladanlu el-Hâcc Osmân zîde kadrühû ehl-i İslâm tüccârının tahlîs olunan eşyâsını İzmir'e nakl için bir kıt'a İngiltere sefînesini istîcâr ve İstendil cezîresine irsâl eyledikde Dubrovnik kon[so]los vekîli mersûm zimmî França tâcirinin fâlih olarak sâlifü'z-zikr beş kıt'a sanduklarını sefîne-i mezbûreye tahmîl ve sâhibi olan Françalı mersûma teslîm olunmak üzre İzmir'de mukîm Dubrovnik konsolosuna bundan akdem irsâl ve lede'l-vürûd mersûm Zebre[Zebrov?] nâm Françalı tâcir sandukları taleb ve Dubrovnik kapudânı mersûmun verdiği senedi ibrâz, Dubrovnik konsolosu mersûm dahî sened-i merkûmun sıhhatini tasdîk etmeğîn Tunus? vekîli mûmâ-ileyhe zikr olunan sandukları zabt ve sâhibleri ma'lum olmayan eşyâ-yı sâ'ire misillü taksîme idhâl etmek dâ'iyyesiyle Tunus'a irsâl sevdâsıyla teslîmine mezbûra İzmir Gümrüğü'nden tevkîf etdirdiği İzmir'de mukîm França konsolosu tarafından Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm França pâdişâhının elçisi Kont De Şözel hutimet avâkibühû bi'l-hayrın tarafına ihbâr oldunduğın ve zikr olunan sandukda nefsi-i Tunus'da? vaz'-ı nişân olunan Frengî-hurûf rakam ile deryâdan ihrâc olunup gerek nişânlarından ve gerek Dubrovnik kapudânı mersûmun ma'mûlün-bih senedinden Françalı malı olduğu müstebân olmuş-iken vekîl-i mûmâ-ileyhin ol-vechle vâkı' olan müdâhale ve ta'arruzu men'-birle sâlifü'z-zikr sandukları sâhibi olan tâcir-i mersûma bilâ ta'allül teslîm olunmak bâbında İzmir gümrükcüsüne hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en zikr olunan sanduklar França nişânıyla mümtâz olduğu sâhibi yedinde ma'mûlün-bih kapudân senedi mevcûd idüğü zâhir iken bu vechle ta'addî mugâyir-i rızâ-yı cihândârî olmağla zikr olunan nişânlu França sandukları Françalı'ya reddin França tüccârı hasârdan sıyânet olunmak bâbında gümrükcü-yi mûmâ-ileyhe hitâben sene-i mezbûre evâsıt-ı Zi'l-hiccesinde emr-i şerîfim sâdir olmuş- idi. El-hâletü hâzihî sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafından Der'aliyye'me vârid olan i'lâm ve Tunus vekîli mûmâ-ileyh Osman zîde kadrühûnün kâ'imesi hülâsasında İzmir sâkininden fesci tüccârından ... ve Hacı Mehmed ve Hacı Ali vesâ'ir ma'lûmül-esâmî kimesnelerin sâlim olarak Tunus Arab Ağası Seydî Bâlâl?'ın istihbâr[istîcâr]

eylediği bir kıt'a Dubrovnik sefinesine yüz dört sanduk fes tahmîl, İzmir'e irsâl etmekle İstendil cezîresi pîşgâhında sefine-i mezkûr gark ve mezkûr fesden rûy-ı deryâyâ çıkanlarını cezî[r]e-i merkûmede mukîm Dubrovnik konsolos vekîl ve kocabaşları bir mikdârını ihrâc eyledikleri gayrını İzmir'e lede'l-irsâl İzmir'de bir kıt'a İngiltere sefinesi istîcâr ve derûnuna yedi aded boş sanduk vaz' ve irsâl olundukda vekîl-i mesfûr, mezkûr fesleri mezbûre sandukda ve bâkîsini çuvalda vaz' ve iki adedini Fransız Ziyom nâm bâzergân ismle ve iki adedini Tunus tüccârından Hayim nâm Yehûdî ismine tahrîr ve nişân ve mezkûr sanduklara üç yüz on iki gurûş masrûfu olduğu İzmir konsolosuna tahrîr ve lede'l-irsâl herkes mâlını almak murâd eylediklerinde İzmir'de mukîm Zabor nâm Françalı mezkûr fesler benimdir deyû zabt etmek murâd eyledikde mezkûr feslerin sâhibleri esâmîlerini mübeyyin Tunus beğlerbeğisi tarafından bir kıt'a ma'mûlün-bih kâ'ime vürûd ve kâ'ime-i mezkûreye dahî râzî olmayup Tunus'da mukîm Kamin? nâm Françalı bana teslîm olunmak üzere beş kıt'a fes sanduğunu mezkûr gark olunan sefineye tahmîlen irsâl etmiş-idi deyû hilâf-ı inhâsına mebnî İzmir gümrükcüsüne hitâben ber vech-i muharrer bir takrîb emr-i şerîf ısdâr etdirmüş olmağla ve sâlifü'z-zikr malı bâzergânlar mesfûrlardan Zabor ve Hayim ve Frenk De Vobin nâm bâzergânlar ile terâfu'-ı şer' olunmaları bâbında bir kıt'a emr-i şerîfi sudûrunu niyâzında oldukları tahrîr ve istid'â ve husûs-ı mezbûr mahallinde şer'le rû'yet ve ber vech-i muharrer mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfde mezkûr beş aded sandukları França nişânıyla deryâdan ihrâc olunduğu lede's-şer' zâhir olduğu sûretde Françalı tâcir mersûm tarafından ahz u zabt etdirilmek ve nişân-ı mezbûr mu'teber olup zuhûr iden feslerin ashâbı nâ ma'lûm olduğu hâlde şikest ve gark olunan sefine-i mezbûre derûnunda nefsi-i Tunus'da müslim ve zimmî ve Yehûdî tüccârları malı olarak yüz dört aded fes tahmîl olunduğunu ve ashâbının isimlerinde mübeyyin Tunus beğlerbeğisi tarafından vürûd iden kâ'ime mücebince terâfu'-ı şer' ve ber muktezâ-yı şer' üzere ihkāk-ı hakk olunmak için mahallinde şer'le havâle emr-i şerîfim i'tâsı husûsu zabt-ı re'y-i âlî idüğün hâlen rikâb-ı hümayûnumda re'îsü'l-küttâbım olan Mehmed Râşid dâme mecdühû i'lâm etmekle i'lâmı mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tüccâr-ı merkûm hâzır oldukları hâlde husûs-ı mezbûru şer'le rû'yet ve ber vech-i muharrer mukaddem sudûr iden emr-i şerîfimde mezkûr beş aded sanduklar França nişânıyla deryâdan ihrâc olunduğunu lede's-şer'-i enver sâbit ve zâhir olduğu sûretde França tâcir-i mersûm tarafından ahz u zabt etdürüp ve nişân-ı mezkûr

mütegayyir olup ashâbı nâ ma'lûm olduğu hâlde şikest ve gark olunan sefine-i mezbûre derûnuna nefis-i Tunus'da tüccâr-ı merkûm malı olarak yüz dört sanduk fes tahmîl olduğunu ve ashâbının isimlerini mübeyyin vürûd iden kâ'ime mücebince [75] ber muktezâ-yı şer' mazhar-ı icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk ve fasl-ı cesîme ihtimâm ve dikkat ve hilâfından ihfâ? ve mübâ'adet eylemen bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene 1205.

[Hüküm No: 218]

Hâssa bostancıbaşıya ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından olup rikâb-ı hümâyûnumda topcubaşıya ve Galata voyvodasına hükm:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm büyük İspanya Elçisi De Bolini (Juan de Bouligny) hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp elçi-yi mûmâ-ileyhin ve âdemlerinin kefâf-ı nefsleri için Françalı'ya verildiği misillü senede bir def'a iki yüz elli küfe üzümün akçasıyla iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile nesne mütâlebesiyle rencide olunmamak üzere emr-i şerîf verilegeldiğin inhâ ve bin iki yüz dört senesine mahsûben ol-mikdâr küfe üzümün iştirâ ve nakline mûmâna'at olunmamak bâbına hükm-i hümâyûnum sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminde mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda sene-i sâbıkı üzere Üsküdar ve havâlisinden almayup mahall-i âhardan tedârük ve sefine ile Françalı'ya makîsen yalnız iki yüz elli küfe üzümün def'a-i vâhidede iştirâ ve nakline mûmâna'at olunmamak için iki yüz üç senesine mahsûben iki yüz dört senesi evâsıt-ı Muharremi'nde emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın sâbıkı mücebince amel olunmak üzere emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]205.

[Hüküm No: 219]

Dubrovnik hudûduna vâkı' gümrük ümenâsı zîde kadrühüme hükm:

Dersa'âdeti'mde mukîm Sicilyateyn Elçisi Don Dük Kostantino hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arz-ı hâlinde ba'z-ı tahrîrât-ı müsta'cele ile kralı cânibine yasakçı irsâli muktezî oldukda yedlerine i'tâ olunan menzil ahkâm-ı şerîfesi mucebince ücretleriyle i'tâsı iktizâ iden menzil bârgîrlerini derhâl tedârük ve tehyi'e ve irkâb ile ucâleten savb-ı maksûda irsâl ü îsâli muktezâyâtdan olup mugâyir-i rızâ ve muhâlif-i mezâmîn-i ahkâm-ı münîfe te'hîrlerini

mûcib hâlâtdan hazer lâzımeden iken ba'z-ı menzilhânelerden verilmesi lâzım gelen bârgîrleri ücretleriyle tedârük ve tehyi'e ve yasakcılarını ırkâb husûsunda tekâsül ile umûr-ı müsta'celenin te'hîrini mûcib hâlâta ibtidâr olunduğın bundan akdem elçi-yi sâbık memhûr arz-ı hâliyle inhâ ve ba'd-ezîn avdetlerinde tevakkuf ve te'hîr olunmayup iktizâ iden bârgîrleri ucâleten tedârük ve tehyi'e ve ücretleriyle i'tâ ve ırkâb ile savb-ı maksûda irsâl ü îsâlleri esbâbının istihsâline mübâderet olunmak için emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eyledikde sahîh Sicilyateyn oldukları sûretde bârgîr husûsunda cevr ü ezâ olunmamak bâbında Âsitâne-i Aliyye'nden Dubrovnik hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' hükkâm ve gümrük ümenâsı ve voyvoda ve mütesellimler ve menzilciler vesâ'ir zâbitâna hitâben sene-i mâziyye evâhir-i Şevvâli'nde sudûr? olan emr-i şerîfime siz ki ümenâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, adem-i itâ'at ve ızhâr-ı huşûnet-birle devleti cânibine tahrîrât irsâlinde âciz kalup işlerinin te'hîr ve tevkîfine bâ'is olduğunuzdan bahsle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mazmûnu üzre amel ve harekete ibtidâr eylemeniz bâbında size hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz ahkâm kuyûdâtı görüldükde vech-i meşrûh üzre târîh-i merkûmda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed olmağın siz ki ümenâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel ve hareket eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki ümenâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, ber minvâl-i meşrûh sahîh Sicilyateyn yasakcılarını bârgîr husûsunda cevr ü ezâ olunmayarak ve ücretleriyle iktizâ iden bârgîrlerin derhâl tedârük ve tehyi'esi ve merkûmların ırkâbları emrinde Dubrovnik hudûdunda te'hîr ve tevkîflerini mûcib olur hâlât men' u def' olunarak emnen ve sâlimen imrâr ve savb-ı maksûda îsâlleri esbâbının istihsâline sarf-ı vüs' u liyâkat ve beyhûde meks ü ârâmlarını mûcib hâlet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı itâb-ı hüsrevânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]205.

[Hüküm No: 220]

Sicilyateyn kapudânlarından Françesko Mariya Markoci? nâm kapudânın râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için mu'tâd izn-i sefine emri yazılmışdır. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]205.

[Hüküm No: 221]

França beğzâdelerinden Behon nâm beğzâde seyâhat tarikiyle Kıbrıs ve berr-i Şâm cânibine azîmet etmekle Der'aliyye'mden berren ve bahren mahall-i merkûma varup gelince vâkı' olan kazâların hükkâm ve zâbitâna hitâben mu'tâd üzre yol hükmü yazılmışdır. Fî evâsıt-ı S[Safer] sene 1205.

[76]

[Hüküm No: 222]

Güzelhisâr nâ'ibine ve Aydın muhassılı vekîli [] zîde mecdühûya hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında sâbıkâ İzmir voyvodası olup hâlen Ortakçı kazâsında Kızıldere nâm mahalde çiftlikde sâkin olan Şa'bân Ağa dimekle ma'ruf kimesne zimmetinde bin iki yüz iki senesinden berû cihet-i havâleden memhûr temessük bâ hüccet-i şer'iyye müceblerince alacağı olan on bin gurûşun va'desi mürûr ideli müddet-i medîde olup merkûm illet-i beyhûde îrâdiya edâda muhâlefet eylediğine binâ'en ber müceb-i hüccet-i şer'iyye ve temessük mezbûrun zimmetinde şer'an sâbit olan meblağ-ı mezbûr tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mukaddemâ lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahallinde şer'le rü'yet ve ba'de's-sübût meblağ-ı mezbûr tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm-birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında bin iki yüz üç senesi evâ'il-i Receb'inde bir kıt'a ve ba'dehû te'kîd ve isti'câli havî Aydın muhassılı ve Ortakçı kazâsı nâ'ibine hitâben bin iki yüz dört senesi evâsıt-ı Muharremi'nde bir kıt'a evâmir-i şerîfe sâdir olmuş-iken merkûm Şa'bân yine ke'l-evvel edâda tereddüd ve kemâl-i tagallübünden nâşi Ortakçı kazâsı nâ'ibi havfe teba'iyet-birle merkûmu huzûr-ı şer'e ihzâra cesâret idemeyüp mahallinde icrâ-yı hakk ve infâz-ı emr-i şerîfim mümkün olmadığın bundan akdem lede'l-inhâ ve'l-istid'â siz ki mevlânâ ve Aydın muhassılı vekîli mûmâ-ileyhimâsız ma'rifetiniz ile merkûm Şa'bân Güzelhisâr'a ihzâr ve ber vech-i muharrer zimmetinde sâbit olan meblağ-ı merkûmu bi-eyyi vechin kân tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm ve bu def'a dahî emr-i şerîfe adem-i itâ'at-birle edâda muhâlefet ider ise Der'aliyye'me ihzârî i'lâm olunmak bâbında sene-i mâziyye evâ'il-i Zi'l-ka'desinde size hitâben sâdir olan emr-i şerîfim yasakçı yediyle lede'l-vürûd merkûm Şa'bân şer'e da'vet olundukda te'âruz iderek huzûr-ı şer'e

gelmekden imtinâ' ve yasakçı-yı mezkûr bir mâhdan ziyâde ba'de'... ber mantûk-ı emr-i âlî sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin senden i'lâm istedikde vermekde muhâlefet eylediğine binâ'en nâçâr tehî-dest avdet idüp ol-tarafda ihkāk-ı hakk mümkün olmadığını inhâ ve merkûm Şa'bân mübâşir ma'rifetiyle li-ecli'l-ihk[ā]k alâ eyyi hâl Der'aliyye'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma müraca'at olundukda ber vech-i muharrer târîh-i mezbûrda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî-şânım mücebince bu def'a dahî icrâ-yı hakk etmez ise Hüseyin Çukadâr zîde kadrûhû mübâşeretiyile Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene 1205.

[Hüküm No: 223]

Brusa mollasına ve Der'aliyye'mden Brusa ve İzmir ve Sakız'a ve ândan Bahr-ı Sefid'de vâkı' Hanya ve Girid vesâ'ir mahallere varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve şehri kethüdâları ve iskele emînleri ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Leh beğzâdelerinden Kont Baracoski nâm beğzâde dört nefer müste'men hizmetkârlarıyla Dersa'âdet'imden Brusa ve İzmir ve Sakız ve Bahr-ı Sefid'de vâkı' Hanya ve Girid vesâ'ir ziyâretgâh olan mahalleri ziyâret etmek üzere varup gelmek murâd eylediğın inhâ ve beğzâde-i mersûm dört nefer müste'men hizmetkârları mesfûrûn ile Der'aliyye'mden li-ecli'z-ziyâre İzmir ve Brusa ve Sakız'a ve ândan dahî Bahr-ı Sefid'de vâkı' Hanya ve Girid vesâ'ir mahallere varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ve hîn-i meks ü ikâmetide hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ve iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbâtlarının dahî rızâlarıyla satanlardan akçasıyla iştirâsına mu'âvenet olunarak emnen ve sâlimen imrârlarına ihtimâm ve dikkat ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediği cihetden mu'tâd üzere amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, beğzâde-i mersûm ve dört nefer hizmetkârları mesfûrûn ile Der'aliyye'mden li-ecli'z-ziyâre Brusa ve İzmir ve Sakız'a ve ândan dahî Hanya ve Girid vesâ'ir ziyâretgâh olan mahallere varup gelince esnâ-yı râhda karada ve deryâda ve hîn-i

meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ve iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbâtlarının dahî rızâlarıyla satanlardan akçasıyla iştirâsına mu'âvenet olunarak emnen ve sâlimen imrârlarına ihtimâm ve dikkat ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı S[Safer] sene [1]205.

[Hüküm No: 224]

Bir sûreti:

Der'aliyye'mden İzmir ve ândan İskenderun ve ândan Halebü'ş-Şehbâ'ya varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve şehh kethüdâları ve iskele emînleri ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Elçi-yi mûmâ-ileyhin hidmetinde müstahdem gedüklü müste'men âdemlerinden Debnamri nâm Lehlü âdemîsi bir nefer müste'men hidmetkârıyla li-ecli'z-ziyâre mahâll-i merkûma varup gelince mürûruna mûmâna'at olunmamak üzre ber minvâl-i meşrûh diğher bir kıt'a emr-i şerîf yazılmışdır.

[77]

[Hüküm No: 225]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından topcubaşı [] dâme mecdühû ve Karakilise ve Vize ve havâlîsinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Galata voyvodası [] zîde mecdühûya hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Sicilyateyn Elçisi Don Golimodolok? hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı müstetâbıma memhûr arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyh ve tercemân ve etbâ'larının kefâf-ı nefsleri için Kırkkilise ve Istanca ve Terkos ve taht-ı kazânızda vâkı' sâ'ir kazâlardan rızâlarıyla satanlardan akçasıyla ancak yüz eli re's kara canavar iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at olunmamak üzre evâmir-i şerîfe verilügelidiği inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince bin? iki yüz dört senesine mahsûb yüz elli re's kara canavarun def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmayup siz ki topcubaşı ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimsiz, her kangınızdan ve subaşı ve ümenâ vesâ'ir zâbitân taraflarından mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn bâc ve gümrük ve avâ'id ve âhar bahâne ile rencîde olunmamak bâbında müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ ve elçi-yi mûmâ-ileyhin kefâf-ı nefsi için hânesine nakline

mümâna'at olunmamak üzere sene-i mezbûre Muharremi'nde verilen emr-i şerîfimin kaydı ordu-yı hümâyûnumda olmağla emr-i mezbûru ibrâz eylediğine binâ'en mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bin iki yüz beş senesine mahsûben ol-mikdâr re's kara canavarun def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfi verilmiştir. Fî evâ'il-i S[Safer] sene 1205.

[Hüküm No: 226]

Haleb kâdisna ve mütesellimine hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Haleb'de mukîm França konsolosunun medîne-i merkûmede me'zûn bi'l-iftâ ve nakîbü'l-eşrâf kâ'im-makâmı olan Tahâ-zâde es-Seyyid Ali zîde ilmühû zimmetinde bin iki yüz üç senesinden berû bir kıt'a temessük mücebince dokuz bin gurûş alacak hakkı olup defe'âtle taleb eylediğinde a'zâr-ı beyhûde îrâdıyla edâda muhâlefet ve ibtâl-ı hakk sevдâsında olduğun inhâ ve siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-leyhimâsız, ma'rifetiniz ile mahallinde şer'le görülüp mûmâ-ileyhin zimmetinde olan ol-mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr konsolos-i mersûma teslim olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve mahallinde terâfu'-ı şer' olunmak için emr-i münîfim sudûrunu bi'l-fi'l şeyhü'l-İslâm ve müftiyü'l-enâm olan Mevlânâ Hamîdî-zâde Mustafa edâm'Allâhü te'âlâ fezâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı S[Safer] sene [1]205.

[Hüküm No: 227]

Haleb kâdisına hükm:

Danimarka kralının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Homferles hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Haleb'de mukîm Danimarka konsolos vekîli yanında bâ fermân-ı âlî tercemân hizmetkârı olan Cibril veledi Nasrullah'a Fasab nâm âdemîsi kendü hâlinde ırzıyla makbûl ve hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî olunmak icâb ider hâli yoğiken Haleb'de mütemekkin Dilsiz Meyrem bint-i Hanna nâm Nasrâniyye zuhûr ve sen beni vaty ve bekâretimi izâle eyleyüp hâlen fi'linle hâmileyim deyû ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr ikâmet-i beyyineden ızhâr-ı acz ve şer'an men 'u def'-birle müdde'â-aleyhin yedine fasl ve men'î hâvî hüccet-i şer'iyye ba'de'l-i'tâ mersûm Cibril ehl-i ırz makûlesinden olduğunu bî-garaz kimesneler ihbâr

eylediklerine binâ'en fî-mâ ba'd da'vâ-yı mezbûre ile ta'arruz olunmamak için emr-i şerîfim sudûru recâsında olduğu sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin bi'l-iltimâs arz eylediğini inhâ ve ber vech-i muharrer emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle mahallinde şer'le görülüp mâdâmki ber nehc-i şer' mazhar üzerine bir nesne sâbit olmaya hilâf-ı şer'-i şerîf bî-vech ta'addî etdirilmemek bâbında. Fî evâsıt-ı S[Safer] sene 1205.

[78]

[Hüküm No: 228]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından topcubaşı [] dâme mecdühûya ve Kırkkilise ve Vize ve havâlîsinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Galata voyvodasına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Netherlande Elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma memhûr arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyh ve tercemânân ve etbâ'larının kefâf-ı nefsleri için Kırkkilise ve Istranca ve Terkos ve taht-ı kazânuzda vâkı' sâ'ir kazâlardan rızâlarıyla satanlardan ancak yüz elli re's kara canavar iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine olageldiği üzre nakl etmek murâd eylediğün inhâ ve ol-mikdâr kara canavarun memâlik-i merkûmeden akçasıyla iştirâsına ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emsâline kıyâsen emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda Sicilyateyn elçisi ve tercemânân ve etbâ'larının kefâf-ı nefsleri için zikr olunan mahallerden rızâlarıyla satanlardan yüz elli re's kara canavarun iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak için çend rûz mukaddem emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın emsâline kıyâsen yalnız yüz elli re's kara canavarun def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı S[Safer] sene [1]205.

[Hüküm No: 229]

Girid cezîresinde vâkı' Hanya kâdîsıyla medîne-i Hanya'dan etrâf u enhâ ve havâlîsine varup gelince yol üzerinde kâ'in sâ'ir kuzât ve nüvvâb zîde fazlühüm ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hüküm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikolo Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik tüccârından olup Hanya iskelesinde li-ecli't-ticâre mütemekkin olan Cuvanya Samon nâm Venediklü tüccâr kâr ü kesb için medîne-i Hanya'dan etrâf u enhâ ve havâlisine azîmet etmek murâd eyledüğün bildürüp tâcir-i mersûm mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve li-ecli't-ticâre bir mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye talebiyle ta'addî ve memnû'âtdan olmayup vilâyetinden getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mücebince îcâb iden resm-i gümrüğün edâ eylediğinden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayup ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene [1]205.

[Hüküm No: 230]

Sakız cezîresi nâ'ibine ve Sakız muhassılı [] zîde mecdühûya vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

Memâlik-i mahrûse-i şâhânemde meks üzre olan França tâ'ifesi âsûde-i hâl ve müreffehül-bâl mer'î ve mahmî kılınmak şurût-ı ahdnâme-i hümâyûndan olup mücebiyle amel ve hareket olunmak iktizâ ider iken cezîre-i mezbûre sâkinlerinden Arnavud tâ'ifesinden ba'z-ı şekâvet-pîşeler bir müddetden berû hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ gûnâ-gûn fesâdâta cesâret eylediklerinden mâ'adâ cezîre-i merkûmede lenger-endâz olan França kapudânlarından Hermiyo nâm kapudân kendü hâliyle iştigâl üzre iken içlerinden iki nefer şekâvet-kârlar kapudân-ı mersûmu katl etmek kasdıyla üzerine hücum-birle sefinesine değın ta'kîb etdikden sonra irtesi gün çarşuda müsâdefe ve yine üzerine hücum eylediklerinde kapudân-ı mersûm bir nefer müte'ayyin ehl-i İslâm hanesine dühül-birle pençe-i şekâvetlerinden tahlîs-i girîbân eylediği ve yine França kapudâlarından Rabobir nâm kapudân dahî kendü hâliyle meşgûl iken birkaç nefer kalyoncu kapudân-ı mersûmun üzerine hücum ve yatağân ta'bîr olunur sikkîn-i kebîr ile darb iderek katl eylemek üzreler iken bir kahvehâneye firâr ve ânda mevcûd ba'z-ı ehl-i İslâm'a ilticâ-birle tahsîl-i selâmet olduğu ve cezîre-i merkûmede mukîm França konsolosu vekîlinin oğlu bir maslahat ile yoluna gider iken üç nefer kalyoncu

mersûma müsâdefet idüp üzerine ikisi piştov ve biri dahî yatağân havâle-birle darb ve katl eylemek üzreler iken mersûmun müte'ârif olan bir nefer Giridlü karşularına gelüp darblarından men' ve mersûmu ellerinden halâs eylediği ve bu keyfiyyâtın müte'âkiben zuhûruna binâ'en konsolos vekîli mersûm siz ki mevlânâ ve muhassıl ve zâbitân-ı sâ'ire-i mûmâ-ileyhimsiz, size tazallüm-i hâl-birle Françalı tâ'ifesinin emniyyetlerini mûcib esbâbının istihsâline mübâderet olunmasını istid'â eylediğinde îrâd-ı a'zâr-ı beyhûde ile igmâz gûne etvâra ibtidâr eylediğinizden cezîre-i merkûmeden olan Françaluların külliyyen islâb-ı emniyyetleri âşikâr olduğun França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont de Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdından tahrîr ve inhâ ve fi-mâ ba'd Françaluların min külli'l-vücûh istihsâl-i esbâb-ı emniyyet ve refâhiyyetleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve muhassıl zâbitân vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben emr-i münîfim sudûrunu istid'â etmekle hâkim ve zâbitân nasbından maksûd zabt u rabt-ı memleket ve def'-i şurûr-ı erbâb-ı şekâvetle irâha-i ibâd ve te'mîn-i müste'menîne bezl-i mechûd kaziiyesi iken zikr oluna şekâvet-kârların bu derecelerde fûrce-yâb olmaları ve Devlet-i Aliyye'min samîmî ve kadîmî dost ahî olan França Devleti âdemlerine hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn bu derecelerde islâb-ı emniyyetlerini mûcib evzâ' ve harekâta ictisârları mücerred siz ki mevlânâ ve muhassıl ve zâbitân-ı sâ'ire-i mûmâ-ileyhimsiz, sizin rehâvet ve igmâzınızdan neş'et eylediğinde iştibâh olmamağla fi-mâ ba'd bu misillü ve ednâ mertebe gerek Françalulara ve gerek âhara hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde olunduğu mesmû' olmak lâzım gelür ise vaz'iyeti be-her hâl tarafınıza râci' olacağı muhakkakan ma'lûmunuz olarak âna göre eşkıyâ-yı merkûmenin def'-i tasallutlarına ve ba'de'l-yevm nâm-ı eşkıyâ mesmû' olmamasına ve França vesâ'irelerin min külli'l-vücûh te'mînlerine mezîd-i ikdâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve muhassıl vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh hâkim ve zâbit nasbından maksûd-ı aslî zabt u rabt-ı memleket ve enhâ ve def' ü ref'-i şurûr-ı erbâb-ı mefsedet ve eşkıyâ ile irâha-i ibâd ve âsâyiş-i bilâda bezl-i mechûd olunmak kaziiyesi idüğü ve zikr olunan şekâvet-kârların bu derecelerde fûrce-yâb olmaları ve Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımın kadîmî dostu olan França Devleti âdemlerinin hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn bu mertebelerde islâb-ı emniyyetlerini mûcib evzâ' ve harekâta ictisârları mücerred sizin rehâvet ve igmâzınızdan neş'et eylediğinde iştibâh olmadığı ve

fî-mâ ba'd bu misillü ve ednâ mertebe gerek Françalulara ve gerek âhara hilâf-ı şer'î şerîf rencide ve ta'addî olunduğu mesmû' olunmak lâzım gelür ise vehâmeti be-her hâl tarafınıza â'id olacağını cezmen ve yakînen bilerek âna göre eşkıyâ-yı merkûmenin def'î tasallutlarına ve ba'de'l-yevm nâm-ı eşkıyâ mesmû' olmamasına Françalı vesâ'irlerin min külli'l-vücûh tahsîl-i emniyyetleri husûsuna kemâl-i sa'y ü ikdâm ve mikdâr-ı zerre tekâsül ve rehâvet ve igmâz ve betâ'eti tecvîz ile mübtelâ-yı ikâb olmakdan be-gâyet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene [1]205.

[79]

[Hüküm No: 231]

Hâssa bostancıbaşı [] ve topcubaşı [] dâme mecdühümâya ve Galata voyvodası [] zîde mecdühûya hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Venedik Cumhûru'nun baylosu Nikolo Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik baylosu ve etbâ'ının kefâf-ı nefsleri için İstanbul'a karîb iskele ve yalılardan be-her medresi onar vakıyye olmak üzere ahdnâme-i hümâyûn mücebince senede bir def'a on bin medre hamr akçasıyla iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine nakli için emr-i şerîf i'tâ olunageldiği mu'tâd idüğü inhâ ve ber mu'tâd ol-mikdâr hamrın işbu sene-i mübârekeye mahsûben mahâll-i merkûmeden akçasıyla iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine def'a-i vâhîde de nakline mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbında Dîvân-ı Hümâyûn'umdan sâbıkı su'âl olundukda sâbıkları kaydları eğerçi ordu-yı hümâyûnumla ma'an istishâb olunan defterde olup lâkin bin yüz seksen üç senesinde seferî, ba'dehû dahî kezâlik sâbıkları kaydları rikâb-ı müstetâbda olmayup ordu-yı hümâyûnumda olduğundan keyfiyeti hâssa bostancıbaşı ve Galata voyvodası taraflarından lede'l-isti'lâm Venedik baylosu kefâf-ı nefsleri için İstanbul'a karîb iskele ve yalılardan be-her medresi onar vakıyye olmak üzere ahdnâme-i hümâyûn mücebince senede bir def'a on bin medre hamr akçasıyla iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine bâ emr-i âlî nakl idegeldikten bostancıbaşı başka ve vech-i meşrûh üzere olduğu Galata defterinde mastûr idüğü dahî voyvoda-i mûmâ-ileyh başka arz-ı hâlleri üzerlerine i'lâm eylediklerine binâ'en ber mu'tâd ol-mikdâr hamrın iştirâ ve nakline mümâna'at olunmamak bâbında sene-i mezbûrede emr-i

şerîf verildiği bu def'a li-ecli'l-ihyât rikâb-ı hümâyûnum tarafına tevkîf olunan rikâb-ı sâbık defterinde mastûr olmağla sâbıkı üzre amel olunmak bâbında iki yüz üç senesinde sâdır olan emr-i âlî mücebince iki yüz dört senesi evâhir-i Saferi'nde emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır. Fî evâhir-i S[Safer] sene 1205.

[Hüküm No: 232]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisâr kal'aları dizdârlarına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere elçisi Kavalier Robert Anesli (Ainslie) hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp İngiltere kapudânlarından Montgomeri nâm kapudân râkib olduğu bir kıt'a beğlik firkateyn sefinesiyle Fas pâdişâhının elçisini Der'aliyye'me getürmeğe devleti tarafından me'mûren boğaz hisârlarına vürûd eyledüğün inhâ ve mürûruna mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu'âmele olunagelmış ise buna dahî ol-vechle mu'âmele ızhârıyla imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın zıkr olunan beğlik sefine içün virülegelen evâmir-i şerîfe müceblerince mürûruna mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdâr-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer kapudân-ı mersûm devleti tarafından me'mûren râkib olduğu bir kıt'a beğlik sefine-i merkûmenin boğaz hisârlarından mürûruna mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan devletin beğlik sefâ'inine ne vechle mu'âmele olunagelmış ise buna dahî ol-vechle mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla emîn ve sâlim Der'aliyye'me imrârına i'tinâ ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 233]

İne kâdîsına ve voyvodasına hükm:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm büyük İspanya elçisi De Bolini (Juan de Bouligny) rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr takrîri kâğıd mefhûmunda İne iskelesinde mukîm İspanya konsolos vekîli bâbında berât-ı âlî-şânımla tercemân olan Mihali Yano İstafide nâm tercemânın iki nefer hidmetkârlarının kimesneye vaz' u ta'addîsi olmayup üzerlerine dahî şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Atina [İne?]'de mütemekkin ma'lûmü'l-esâmî sûhte başılar zuhûr ve gasb-ı emvâl ve nefsâniyyet kasdıyla tercemân-ı mesfûrun hidmetkârlarında alacağımız var deyû bi-

gayr-ı hakk bin iki yüz [] senesinde ma'lûmü'l-mikdâr akçaların gasben ve bi-gayr-ı hakk ahz ve bir nefer hizmetkârını dahî fuzûlî habs ve bu vechle hetk-ı ırz ve rahne ve ta'addî eylediklerin inhâ ve fi-mâ ba'd İspanya tercemânı mesfûra ve hizmetkârlarına kocabaşı-yı mesfûrlar taraflarından bî-vech-i şer'î ta'addî ve rencîde olunmayup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â etmeğin tercemân-ı mersûma ve yedlerinde evâmir-i aliyem olan iki nefer hizmetkârlarına hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ sübût ta'addî etdirilmemek bâbında. Fî evâ'il-i S[Safer] sene [1]205.

[Hüküm No: 234]

Sicilyateyn kapudânlarından İstefano Ohalnas kapudân râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle Der'aliyye'me getürdüğü ve alup götürdüğü emti'asının îcâb iden resm-i gümrük edâ tezkiresin ahz etmekle mürûruna mûmâna'at olunmamak üzere ber-mu'tâd bir kıt'a izn-i sefîne emri yazılmışdır. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[80]

[Hüküm No: 235]

Balyabadra kâdîsına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Kavalier Brubert[Robert?] Eşli hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kâğıdının hülâsa-i mefhûmunda bâ berât-ı âlî-şân medîne-i Balyabadra'da İngiltere konsolosu yanında tercemân olan Nikola veled-i Hristo nâm tercemânın Gastun kasabası ahâlîleri üzerlerinde bâ hüccet-i şer'iyye ma'lûmü'l-mikdâr gurûş alacağı olup bâ i'lâm mütâlebesi sâbık mâlikâne mutasarrıfı Hatman-zâde Ahmed Efendi dimekle ma'rûf kimesneden lâzım gelen altmış yedi bin üç yüz elli gurûş mâddenin sıhhatini mutazammın isti'lâmı hâvî doksan dokuz ve iki yüz bir senelerinde Mora muhassılı ... ve Hulumiç ve Angelikasrı ve Balyabadra kazâlarının kâdî ve nâ'iblerine hitâben şeref-rîz sudûr olan iki kıt'a evâmir-i şerîfenin mezâmînine imtisâlen kazâhâ-yı merkûmeden Hulumiç ve Angelikasrı kâdîları taraflarından size husûs-ı mezbûru hâvî iki kıt'a başka başka i'lâm-ı şer'î tevârüd ve Der'aliyye'ye arz ve takdîm olunup lâkin Balyabadra kâdîsı cânibinden i'lâm zuhûr etmemek mülâbesesiyle tekrâr iki yüz iki senesinde dahî bir kıt'a emr-i âlî ısdâr ve mahalline îsâl olunmuş iken mezbûr Hatman-zâde'nin tagallübünden nâşî medîne-i merkûme kâdîları i'lâm i'tâsından ihtirâz ve bu âna değin husûs-ı mezbûr akde usret ve fevkine dûçar olup tercemân-ı mersûm mağdûr ve mezbûr

Hatman-zâde Ahmed fevt olup tagallübü zâ'il olduğun inhâ ve ol-bâbda inâyet istid'â eylediği ecluden Balyabadra kâdîsından isti'lâm olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ber vech-i muharrer mukaddemâ ve hâlen sâdır olan evâmir-i şerîfem mûceblerince amel ve hareket ve tarafına gadr ve himâyeden ârî ve berî olarak husûs-ı mezbûru sıhhat ve hakîkati üzre Der'aliyye'me arz ve i'lâma mübâderet ve tama'-ı hâma teba'iyet ile vâkı'ın hilâfını tecvîzden tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 236]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından İstanbul gümrüğü emîni [] dâme mecdühû ve Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk'a varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve gümrük ümenâsı vesâ'ir zâbitâna hükm:

Nemçe Devleti tarafından Zıştovi'ye mükâlemeye murahhas ta'yîn olunan Baron De Herbert hutimet avâkibühû bi'l-hayr tarafına kendülere müte'allık me'kûlât ve meşrûbât ile memlû' musahhah defterde mastûr olduğu üzre yigirmi dokuz kıt'a sandûk eşyâ Der'aliyye'mde mukîm França Elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr cânibinden tedârük olunup iki nefer yasakçı ile Ruscuk'a irsâl olunacağı elçi-yi mûmâ-ileyh inhâ etmekle zikr olunan yigirmi dokuz kıt'a sandûklar derûnunda olan eşyâ-yı merkûmeden resm-i gümrük ve nâm-ı sâ'ire ile bir nesne mütâlebe olunmayarak sâlimen Ruscuk'a irsâline mübâderet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki İstanbul gümrüğü emîn ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından murahhas-ı mûmâ-ileyh cânibine yasakçı-yı merkûmân ile Der'aliyye'mden irsâl olunan sâlifü'l-beyân sandûklar derûnunda olan eşyâ-yı mezkûreden resm-i gümrük ve nâm-ı sâ'ire ile bir nesne mütâlebe olunmayarak sâlimen Ruscuk'a irsâli husûsuna ihtimâm ve dikkat ve tevakkuf ve te'hîrini tecvîzden hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene 1205.

[Hüküm No: 237]

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Trablusşâm Beğlerbeğisi Dervîş Hasan Paşa dâmet me'âlîhi ve Trablusşâm kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr

kâğıdında França tüccârı memâlik-i mahrûsime getürdükleri eşyâlarını ber müfâd-ı ahdnâme-i hümâyûn Devlet-i Aliyye'm re'âyâsından ve tüccârından diledikleri kimesneye bey'e ve müşterileri dahî şîrâya me'zûn iken senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, Trablusşâm'da meks üzre olan França tüccârı França diyârından getürdükleri kahvenin bey'ini bir nefer âdeme hasr ve merkûmdan gayrı kimesneden iştirâ olunmamak üzre tarafınızdan tehdîd-âmîz tenbîhât-ı ekîde ile tenbîh olunduğuna binâ'en merkûm dahî küllî inhisârı hasebiyle bey' u şîrâda hadd-i insâfdan bîrûn mütegalibâne hareket iderek Françalı tüccâr-ı mersûmenin ta'tîl-i ticâretine bâ'is ve ibâdullâhın mutazzarır olmalarına bâdî olduğun inhâ ve fi-mâ ba'd kimesne tarafından iddi'â-yı inhisâr-ı bey' u şîrâ olunmayarak tüccâr-ı mersûme getürdükleri kahvelerini ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn diledikleri kimesnelere bey'e ve müşterilerine dahî şîrâya müdâhale ve mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle ahdnâme-i hümâyûn ve memnû'iyet-i inhisâr-ı bey' u şîrâyı mübeyyin şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûnuma muhâlif vaz' u ta'addîye tasaddî mugâyir-i rızâ idüğü zâhir ve celî olmağla ahdnâme ve hatt-ı hümâyûnum muktezâları üzre hareket olunmak bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 238]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Topcubaşı [] dâme mecdühû ve Kırkkilise ve Vize ve havâlîsinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Galata voyvodasına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Kavalier Robert Anesli (Ainslie) hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyh ve tercemân ve etbâ'larının kefâf-ı nefsleri için Kırkkilise ve Istranca vesâ'ir kazâlardan rızâlarıyla satanlardan yüz elli re's kara canavar iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine olageldiği üzre nakl etmek murâd eyledüğün inhâ ve ol-mikdâr kara canavarın mahâll-i merkûmeden akçasıyla iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emsâline kıyâsen emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda İngiltere elçisi ve tercemânları ve etbâ'ları için kefâf-ı nefsleri için zikr olunan mahallerden rızâlarıyla satanlardan yüz elli re's kara canavarın iştirâsına ve Galata'da vâkı' hânesine def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak bâbında iki

yüz dört senesinde emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed olmağın emsâline kıyâsen yalnız yüz elli re's kara canavarın def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim yazılmışdır. Fî evâsıt-ı S[Safer] sene 1205.

[81]

[Hüküm No: 239]

Hâlen Hanya muhâfızı vezîrim Azam-zâde el-Hâcc Abdullah Paşa'ya hükm:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin mukaddemâ Trablusşam beğlerbeğiliğın esnâdında Cerde masârifi için medîne-i Trablusşam'da ikâmet üzre olan França tüccârından istidâne eylediğın mebâliğden gayr-ı ez teslîm zimmetinde bâkî kalan yedi bin yüz on iki buçuk gurûşun edâsı için iki üç kıt'a evâmir-i şerîfe sudûrunda Haleb vâlililiğın evânında Haleb'de mukîm França konsolosuna tamâmen edâya müte'ahhid olmuş iken bir para ve bir habbe vermediğine binâ'en meblağ-ı mezbûrun Hanya'da mukîm França konsolosuna tamâmen edâ ve teslîm-birle tebri'e-i zimmete mübâderet eylemen bâbında bundan akdem kâ'im-makâm-ı âlî-makâmım tarafından dahî bir kıt'a mektûb tahrîr ve tesyîr olunmuş iken yine ke'l-evvel a'zâr-ı beyhûde îrâdıyla edâda mümâtale ve mücerred ibtâl-i hakk sevdâsında olduğun França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdim eylediği bir kıt'a memhûr tahrîr kâğidında tahrîr ve inhâ ve olbâbda emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin meblağ-ı mezbûrun tamâmen edâsıyla tebri'e-i zimmete ikdâm eylemen mukaddem ve mu'ahhar evâmir-i şerîfe ve tahrîrât ile te'kîd olunmuş iken şimdiye dek edâ etmemen emr-i pâdişâhâneme sür'at-i imtisâlde hilâf-ı me'mûl rehâvetini iş'âr idüp, bu makûle mu'âmele şân-ı vüzerâyâ değil ecnâs-ı nâsa dahî nâ şâyân bir hâlet olmağla fi-mâ ba'd kat'â tereddüd ve a'zâr ve te'hîr ve ibtâl-i hakk misillü etvâra ibtidâr etmeyerek serî'an icrâsıyla tebri'e-i zimmet ve icrâ-yı emr-i şerîfime sür'at eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin França Devleti Devlet-i Aliyye'min kadîmî ve samîmî dostu olup tüccâr ve âdemlerinin? hasâret...olmalarına kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmayup haklarının alâ eyyi hâl tahsîli matlûb-ı şâhânem olduğü ve şimdiye dek meblağ-ı mezbûru edâ etmemen emr-i pâdişâhâneme sür'at-i imtisâlde hilâf-ı me'mûl rehâvetini îmâ idüp bu makûle mu'âmele şân-ı vüzerâyâ değil efrâd-ı nâsa dahî nâ şâyân bir hâlet olmağla bundan

sonra dahî meblağ-ı mezbûr edâsında tereddüd ider isen mazhar-ı itâb olacağıın muhakkak idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer fi-mâ ba'd tereddüd ve i'tizâr ve te'hîr ve ibtâl-i hakk misillü etvâra ibtidâr etmeyerek meblağ-ı mezbûrun tamâmıyla edâsıyla tebri'e-i zimmet ve infâz-ı emr-i münîfime müsâra'at ve hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 240]

Âsitâne-i Aliyye'mden Vidin'e varınca yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve şehir kethüdâları ve menzilciler vesâ'ir zâbitân ve iş erleri zîde kadrühüme hükm:

Der'aliyye'mde mukîm Prusya elçisi tarafından bu def'a Vidin cânibine irsâl olunan kavalier ta'bîr olunur âdemîsinin ma'iyetine terfîk olunan kâ'im-makâm-ı âlî-makâmım tatârândan bir nefer tatar ile serî'an Vidin'e îsâlleri lâzımeden olmağla siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, Prusyalu mesfûr tatar-ı mûmâ-ileyh ile her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olurlar ise kat'â eğlendirilmeyüp yedlerinde olan menzil ahkâmı mücebince rûkûbları için iktizâ iden ulak bârgîrlerini tedârük ve i'tâ iderek ber vech-i ta'cîl Vidin'e îsâlleri hâlâtının istihsâline müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh Prusyalu mersûm ma'iyetine terfîk olunan tatar-ı mûmâ-ileyh ile her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise kat'â eğlendirilmeyüp yedlerinde olan menzil ahkâm-ı şerîfesi mücebince rûkûbları için iktizâ iden menzil bârgîrlerini serî'an tedârük ve i'tâ iderek ve bir mahalde bilâ mücib te'hîr ve tevkîfleri tecvîz olunmayarak ber vech-i ta'cîl Vidin'e îsâlleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat ve ser-i mû kusûr ve rehâvet vukû'undan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene 1205.

[Hüküm No: 241]

França elçisine tâbî' Miran nâm müste'men Ruscuk cânibine âzim olmağla müste'men-i mesfûr bir nefer hizmetkârıyla Âsitâne-i Sa'adet'imden mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde ta'addî olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet olunması için Der'aliyye'den mahall-i merkûma varup gelince yol üzerinde vâkı' hükkâm ve zâbitâna hitâben mu'tâd üzre yol emri tahrîr olunmuşdur. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 242]

França elçisi hizmetinde olan ...nos nâm müste'men ticârete müte'allık ba'z-ı ... için Filibe cânibine âzim olmağla Âsitâne'den Filibe[ye] varup gelince yol üzerinde hükkâm ve zâbitâna hitâben mu'tâd üzre yol hükmü yazılmışdır. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[82]**[Hüküm No: 243]**

Âsitâne-i Aliyye'mden Vidin'e ve ândan Leh cânibine varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve bi'l-cümle zâbitân ve şehri kethüdâları ve iş erlerine hükm:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Leh Elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühü bi'l-hayr tarafından bu def'a cumhûru tarafına umûr-ı mühimme-i müsta'cele zımnında iki nefer Lehlü'nün bir ân akdem Leh cânibine îsâli mühimm ve muktezî olduğuna binâ'en zikr olunan iki nefer Lehlü'nün yanlarına rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tatarlarından bir nefer tatar terfikiyle irsâl olunmalarıyla iki nefer Lehlü yanlarında olan tatar ile Der'aliyye'mden Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil ahkâmı müceblerince hâmil oldukları tahrîrât ile derhâl rükûbları için iktizâ iden menzil bârgîrleri tedârük olunarak emnen birbirinize irsâl ve serî'an ve âcilen Vidin'e îsâl husûsuna sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, iki nefer Lehlü'nün hâmil oldukları tahrîrât-ı müsta'cele ile bir ân akdem Leh Cumhûru tarafına vusûlleri lâzımeden ikdüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mersûmân yanlarında olan tatar-ı merkûm ile Der'aiyye'mden Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil emr-i şerîfi mücebince iktizâ iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ve irkâb olunarak emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve bir ân akdem Vidin'e sür'at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ve tevkîflerini mûcib olur vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı mu'âheze ve itâb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıtı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]205.

[Hüküm No: 244]

İzmir kâdîsına ve İzmir voyvodası [] zîde mecdühûya hükm:

França pâdişâhının Der‘aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde İzmir'de ticâretle meks üzre olan Rolan nâm Françalı tâcir bundan akdem Karaağaç iskelesinden ma'lûmü'l-mikdâr ve'l-vezn penbe? vürûd idüp iktizâ iden resm-i gümrüğü iskele-i mezbûrda gümrük emînine edâ olmuş olduğuna binâ'en emîni merkûm tarafından verilen ma'mûlün-bih edâ tezkiresini Françalı tâcir-i mersûm İzmir gümrükcüsüne ibrâz eyledikde gümrükcü-yi mûmâ-ileyh zikr olunan edâ tezkiresine adem-i i'tibâr ve mükerrer resm-i gümrük mütâlebesiyle ta'addiye ibtidâr üzre olduğun inhâ ve ol-vechle vâkı' olan ta'addîsi men' u def'-birle ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn amel ve hareket olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle yedlerinde olan ahdnâme-i hümayûn mücebince amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 245]

Haleb vâlîsine ve kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Der‘aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde sâbık Haleb Muhassılı Seyyâf-zâde Abdurrahmân Ağa dimekle ma'rûf kimesnenin İstanbul'da sâkin karındaşı Mustafa nâm kimesne França tercemânlarından Hanna veled-i Haço Agop nâm tercemândan bin iki yüz senesinde on dört bin gurûş istidâne ve meblağ-ı mezbûru karındaşı muhassıl-ı sâbık-ı merkûm tarafından yigirmi bir gün va'de ile Haleb'de mukîm França Baştercemânı Fonton nâm tercemâna edâ olunmak üzre havâle ve mesfûr Hanna tercemâna bir kıt'a poliçe temessükü i'tâ idüp temessük-i mezbûr mahalline gönderildikde muhassıl-ı sâbık-ı merkûm havâle-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl meblağ-ı mezbûrdan bu âna dek fakat altı bin beş yüz gurûş edâ idüp kusûr iktizâ iden sekiz bin yüz gurûş mütâlebe olundukca edâda ta'allül ve mûmâtale üzre olduğuna binâ'en meblağ-ı bâkî-i mezbûrun tahsîli zımnında bundan akdem üç kıt'a evâmîr-i aliyyem sâdır olmuş iken mezbûr ke'l-evvel edâda tereddüd ve mûmâna'at ve ibtâl-i hakka mübâderet üzre olduğun inhâ ve meblağ-ı bâkî-i mezbûru bu def'a dahî edâda muhâlefet ider ise âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle

Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu def'a dahî edâda ta'allül ider ise âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 246]

Sicilyateyn kapudânlarından Natale Kobek? nâm kapudânın râkib olduğu sefinesiyle? getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn ... iden resm-i gümrüğün edâ ve avdet murâd etmekle mu'tâd üzre izn-i sefine hükmi yazılmışdır. Fî evâhir-i R[Rebî'u'l-âhir] sene 1205.

[83]

[Hüküm No: 247]

Haleb vâlîsine, kâdisına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde sâbık Haleb Muhassılı Seyyâf-zâde Abdurrahmân Ağa dimekle ma'rûf kimesnenin İstanbul'da sâkin karındaşı Mustafa nâm kimesne Galata'da ticâretle mukîm Martin nâm Françalı tâcirden bin iki yüz senesinde on bin gurûş istidâne ve meblağ-ı mezbûru karındaşı muhassıl-ı sâbık-ı mûmâ-ileyh tarafından yigirmi bir gün va'de ile Haleb'de mukîm Françalı Blaser nâm tâcire edâ olunmak üzre havâle ve mersûm Martin tâcire bir kıt'a poliçe temessükü i'tâ idüp temessük-i mezbûr mahalline gönderildikde muhassıl-ı sâbık-ı merkûm havâle-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl meblağ-ı mezbûrdan bu âna dek fakat bin iki yüz gurûş edâ idüp kusûr iktizâ iden sekiz bin sekiz yüz gurûşu mütâlebe olundukça edâda ta'allül ve mûmâtale üzre olduğuna binâ'en meblağ-ı bâkî-i mezbûrun tahsîli zımnında bundan akdem üç kıt'a evâmir-i aliyyem sâdır olmuş iken mezbûr ke'l-evvel edâda tereddüd ve muhâlefet ve ibtâl-i hakka mübâderet üzre olduğun inhâ ve meblağ-ı bâkî-i mezbûru bu def'a dahî edâda ta'allül ider ise âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu def'a dahî edâda ta'allül ider ise âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 248]

Dergâh-ı mu'allâm kapucu başlarından topcubaşı [] dâme mecdühûya ve Kırkkilise ve Vize ve havâlisinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Galata voyvodası [] zîde mecdühûya hüküm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Devlet-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı müstetâbıma mührlü arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyh ve kesret-i etbâ'ısının kefâf-ı nefsleri için Kırkkilise ve Istiranca ve Terkos ve taht-ı kazânızda vâkı' sâ'ir kazâlardan rızâlarıyla satanlardan ancak yüz elli re's kara canavar iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine olageldiği üzre nakl etmek murâd eylediğin inhâ ve ol-mikdâr kara canavarın mahâll-i merkûmeden akçasıyla iştirâsına ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emsâline kıyâsen emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda Sicilyateyn elçisi ve tercemânân ve etbâ'larının kefâf-ı nefsleri için zikr olunan mahallerden rızâlarıyla satanlardan yüz elli re's kara canavarın iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak için çend rûz mukaddem emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın emsâline kıyâsen yalnız yüz elli re's kara canavarın def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]205.

[Hüküm No: 249]

İzmir nâ'ibine hüküm:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm büyük İspanya elçisi De Bolini (Juan de Bouligny) rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp medîne-i İzmir'de büyük İspanya konsolosu yanında berât-ı şerîfimle tercemân olan Dimitri Petrokogeno? veled-i Nikola nâm İspanya tercemânını İzmir'de Dervîş Ağa Hân'ında mütemekkin Agori veled-i Simon nâm zimmî bâzergân İzmir'de meclis-i şer'e ihzâr ve tercemân-ı mersûm muvâcehesinde tasvîr-i da'vâ idüp işbu sene-i mübârekeden dokuz sene mukaddem kendü malım olan kırk balya penbe ile on üç balya rişte-i penbe ki cem'an yedi bin beş yüz gurûşluk metâ'imı bey' için bilâd-ı Efrenc'e irsâl murâd eylediğimde mesfûr Dimitri eğer emvâl-i mezkûreden her yüzde iki buçuğunu bana verirsen bilâd-ı Efrenc'e mahalli me'mûruna mashûben bi's-selâm îsâle kefil oluram dedikde ben dahî mesfûrun kelâmına binâ'en matlûbunu vermek üzre ... idüp ol-mikdâr emti'amı bi-tarîki'l-emâne

yedine teslîm, ol-dahî benim ma'rifetim ile bilâd-ı Efrenc'e irsâl eyledikde sefîne hilâl-i râhda bi-kazâ'illâhi te'âlâ gark ve emti'a-i mezbûre cümleten müstehlik olmağın su'âl olunup mesfûrun kefâletine binâ'en emânete teslîm eylediğim emti'a-i müstehlikenin kıymeti olan meblağ-ı mezbûr beş yüz gurûş alıverilsün dedikde müdde'î-i mesfûr emti'a-i mezkûresini ber vech-i emâne merkûm Dimitri'ye teslîm ve ma'rifetiyle tesyîr ve bi-lâ tü'add müstehlik olduğunu tâyi'an ikrâr ve i'tirâf etmekle emîne zamân lâzım gelmediğinden su'âl dahî teveccüh etmeyüp müdde'î-i mesfûrun bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğunu hâvî taraf-ı şer'den bi'l-iltimâs verilen i'lâm-ı şer'iyeyi ibrâz ve mugâyir-i i'lâm-ı şer'î bâzergân-ı mesfûr tekrâr da'vâ ve ta'addî sevdâsında olduğun elçi-yi mûmâ-ileyh inhâ ve ber vech-i muharrer bâzergân-ı mesfûrun mugâyir-i i'lâm-ı şer'iyeye tekrâr mu'ârazadan men' u def'i bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın mâdâmki üzerine şer'an bir nesne sâbit olmaya hilâf-ı şer'-i şerîf bî-vech ta'addî etdirilmeyüp yedinde olan berât-ı âlî-şânım şurûtu mûcebince himâyet ve sıyânet olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]204[1205].

[84]

[Hüküm No: 250]

Dergâh-ı mu'allâm kapucu başlarından hâlen rikâb-ı hümâyûnumda topcubaşı olan [] dâme mecdühû ve Haslar kazâsı muzâfâtından Terkos ve Midye nâhiyeleri ve Vize kazâsı nâ'ibleri zîde ilmühüm ve kıdvetü'l-emâcid Galata voyvodası [] zîde mecdühûya hükm:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm büyük İspanya elçisi kıdvet-i ümerâ'i'l-milleti'l-mesfihiye Bolini hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl idüp kendünün ve âdemlerinin kefâf-ı nefsi için zikr olunan nevâhî ve kazâ ve İstranca vesâ'ir ol-havâlilerde vâkı' kurâdan bin iki yüz beş senesine mahsûben yüz elli re's kara canavarın akçasıyla ve rızâlarıyla satanlardan iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile bir dürlü müdâhale ve mu'âraza olunmamak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında bin iki yüz dört senesi evâ'il-i Rebî'u'l-evvelinde emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed olmağın sâbıkı üzre amel olunmak emrim olmuştur. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1205.

[Hüküm No: 251]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve di[z]dârlarına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde França devletinin bir kıt'a sagîr beğlik sefinesiyle elçi-yi mûmâ-ileyhin oğlu Âsitâne-i Sa'âdet'e gelmek üzere olduğun inhâ ve sefine-i merkûme boğaz hisârlarına vürûdunda sâ'ir dost olan devletin beğlik sefineleri boğaz hisârlarından mürûrunda ne vechle mu'âmele olunagelmiş ise buna dahî ol-vechle dostâne mu'âmele ızhârıyla emîn ve sâlim mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]205.

[Hüküm No: 252]

Kudüs-i Şerîf kâdîsına ve zâbitâna hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Akka iskelesinde ticâretle meks üzere olan França tüccârı Şâm ve Sayda Vâlisi Cezzâr Ahmed Paşa iclâlehû tarafından bu def'a iskele-i mezbûrdan tard ve ib'âd olunmuş olduklarına binâ'en Yafa iskelesine azîmet etmeleriyle Akka'ya avd ve insirâflarına değin Yafa iskelesinde tevakkuf ve ârâm murâd eylediklerin inhâ ve iskele-i merkûmede hakk-ı meks ve ikâmetlerinde ahdnâme-i hümâyûn muktezâsı üzere emr-i ticâretlerine ve penbe ve rişte-i penbe iştirâ etmelerine kimesne tarafından bî-vech mûmâna'at olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn mâlen ve bedenen himâyet ve sıyânetlerine ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, vech-i meşrûh üzere ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetlerine dikkat ve ahdnâme-i hümâyûna mugâyir ta'addîden mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâ'il-i R[Rebî'u'l-âhir] sene 1205

[Hüküm No: 253]

Kudüs-i Şerîf kâdisına hükm:

Remle'de ticâretle meks üzre olan Mebolan nâm Françalı tâcir bu esnâda hâlik oldukda sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ahdnâme-i hümâyûn şurûtuna adem-i ri'âyet-birle hâlik-i mesfûrun terekesinden resm-i kısmet dâ'iyyesiyle menzil ve mahzenlerini temhîr için Remle'ye âdemler ba's ve tesyîr eylediğinde mahall-i merkûmda mukîm Françaluların yanlarında tercemânlık hizmetinde olan Salina nâm Françalı tabîb hâlik-i mesfûrun terekesini temhîr ve tahrîr etdirmediğinden nâşî mesfûru ahz ve Kudüs-i Şerîfe ihzâr için Remle'ye tekrâr âdemler tesyâr ve tabîb-i mesfûr keyfiyyetden haberdâr olduğundan Yafa'ya firâr ve ânda mukîm França konsolosu vekîlinin menziline ... eylediğinde ... merkûmlar tabîb-i mesfûru ta'kîb-birle mahall-i merkûm zâbitânla ma'an konsolos vekîli mersûmun menziline dühûl ve tabîb-i mesfûru ahz etmek kâdında olup bi'l-âhire tabîb-i mesfûr konsolos vekîli mersûmun menziline çıkmamak ve konsolos vekîli tabîbin nefesine kefil olmak üzre fâriğ oldukları ve bu hâlâtın vukû'una hâlen Kudüs-i Şerîf'de mahkeme tercemânı olan Sâlih Beğ dimekle ma'rûf kimesne bâ'is olduğun ve merkûm ... hâkimleri tahrîk ile Françaluları tekdîr etdirmek âdet-i müstemirresi idüğün França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğidında tahrîr ve inhâ ve França[lu]lardan hâlik olanların terekesinden hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn resm-i kısmet iddi'â olunmamak ve mahkeme tercemânı merkûm dahî te'dîb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mahkeme tercemânı merkûm ba'de'l-yevm bu misillü etvâr-ı gayr-ı marziyyeden kemâl-i ittikâ ve mübâ'adet eylemesini muhkem tenbîh ve te'kîd-birle men' u tahzîre mübâderet ve Françaluların yedlerinde olan ahdnâme-i hümâyûn mücebince amel ve hareket ve ber muktezâ-yı ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetlerine ihtimâm ve dikkat ve hilâfı vaz'ı tecvîzden be-gâyet hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâ'il-i R[Rebî'u'l-âhir] sene 1205.

[85]

[Hüküm No: 254]

İşbu emr-i âlî mübâşiri yediyle mahalline lede'l-vusûl bi'l-cümle vücûh-ı ahâlî ve re'âyâ ve kocabaşları ve emr-i âlîde ismleri mastûr olup mevcûd olan ahâlî huzûr-ı

şer'e ihzâr ve tüccâr-ı mersûm tarafından vekîl-i şer'îsi Mesboran? nâm müste'men muvâcehelerinde emr-i âlîşân feth u kirâ'et ve su'âl olundukda cevâblarında kazâmızın ihtilâli? hengâmında birkaç nefer hevâlarına tâbi' eşkiyâ zümresi Âsitâne'ye varup ahâlîden habersiz ismlerimizi tahrîr ve temessük virüp ve temessük-i mezkûrda olan akçadan yigirmi beş bin gurûşunu tüccâr-ı mersûma havâle idüp ba'dehû bir müddet mürûrunda havâle olunan meblağ-ı mezkûru mütâlebe eylediklerinde eşkiyâ-yı mezbûrlar bir takrîb beş bin gurûşunu teslîm etmişler. Bu sûretde teslîm olunan beş bin gurûş ahâlî-i kazânın alacak hakları olduğunu zâhir ve mukaddemâ bâzergân-ı mesfûra verdikleri temessükden ve ba'dehû tüccârlara havâle ile verdiği meblağ-ı mezkûrdan bir vechle haber ve âgâhımız yokdur deyû bi'l-külliyeye inkâr etmeleriyle vekîl-i mersûm Mesboran? dahî ahâlî-i merkûmûnun takrîrlerini bi'l-muvâcehe tasdik eylediğini nâtik Atina nâ'ibinin vârid olan i'lâmının mefhûmu bâ fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 23 B[Receb] sene [1]205.

Atina kâdîsına ve Atina voyvodasına hükm:

Galata'da ticâretle meks üzre olan França tüccârının Der'aliyye'mde mütemekkin Marko nâm zimmî zimmetinde eşyâ bahâsından yigirmi beş bin gurûş alacak hakları olup mesfûrun dahî Atina ahâlîsinden mebâliğ-ı vâfire-i ma'lûme alacağı olduğuna binâ'en mârru'z-zikr yigirmi beş bin gurûş poliçe tarîkiyle sâbık Atina Voyvodası Mustafa Ağa dimekle ma'ruf kimesne ile Atina kocabaşlarına havâle ve ânlar dahî kabul idüp va'desi hulûlünde edâ eylemediklerinden poliçe kâğıdı girü irsâl olundukda Atina sâkinlerinden şehr kethüdâlığı iddi'âsında olan el-Hâcc Ahmed-zâde Dervîş Ağa ve Câmîd-zâde Ali Efendi dimekle ma'rûf kimesneler ile Atina re'âyâsı kocabaşlarından Nikolaki Barbano nâm zimmî ol esnâda mümkin-i umûr için Der'aliyye'de bulduklarına binâ'en meblağ-ı merkûm-ı mezkûrûn ile kocabaşı-yı mesfûrdan talep olundukda doksan bir gün zarfında edâ ideceklerini müş'ir bir kıt'a temessük i'tâ ve akça tedârükü bahânesiyle Atina'ya azîmet idüp va'de-i merkûme hulûlünde bir para vermediklerinden meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer' ve âhar husûsa me'mur mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve Atina'da mukîm França konsolosuna teslîm olunmak bâbında bin iki yüz bir senesi Reb'u'l-âhiri'nin evâ'ilinde sâdır olan emr-i âlî lede'l-vusûl ba'de'l-murâfa'a üzerlerine hükm olundukda mübâşir-i merkûm ahâlî-i memleketden beş bin gurûş tahsîl ve bâkî yigirmi bin gurûşun edâsı için ahâlî-i merkûme konsolos-ı merkûmdan bir sene istimhâl ve mersûm dahî imhâl idüp mehl-i

mezbûr ba'de'l-mürûr ahâlî-i mezbûre taraflarından otuz üç nefer kimesnelerin imzâlarıyla mûmzâ elçi-yi mûmâ-ileyhe başka ve França tüccârına başka mektûb vârid olup mefâhîminde magdûriyyet ve muzâyakalarından bahsle meblağ-ı bâkî-i mezbûr altı aydan sonra murâbahasıyla tamâmen edâ olunmak üzere ahâlî-i mezkûre tekrâr istimhâl ve ba'de'l-imhâl meblağ-ı mezbûr taleb olundukda kâffe-i düyûnumuz taksîte rabt olduğunu müş'ir yedimizde emr vardır deyû edâda muhâlefet eylediklerinden tahsîli için sene-i sâbika evâhir-i Şa'bânı'nda diğêr emr-i şerîfim sâdır olmuş iken yine edâda mûmâtale eylediklerine binâ'en mahkûmün-bih olan mârru'l-beyân meblağ, âhar husûsa me'mur mübâşir ma'rifetiyle bi-eyyi vechin kân tahsîl olunmak bâbında bin iki yüz dört senesi evâhir-i Muharremi'nde sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vürûd ahâlî-i merkûme meblağ-ı mezkûr deynleri olduğunu ve ta'ahhüdlerini inkâr ider mesfûr Nikolaki Barbano zimmî müflisen hâlik ve merkûm Hâmid-zâde Ali Efendi dahî gâ'ib olduğunu îrâd ve meblağ-ı mezbûru merkûm el-Hâcc Ahmed-zâde Dervîş Ağa'nın zimmetine haml ve edâsını üzerine hükm etdürüp edâya iktidârını müş'ir sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafından bir kıt'a î'lâm dahî mübâşir-i merkûmun yedine î'tâ olduğunu ve França tüccârına havâle olunan meblağ-ı mezkûr merkûmân Ali Efendi ve Dervîş Ağa dimekle ma'rûf kimesneler ile zimmî hâlik-i mesfûrun deyni olmayup memleketin deyni idüğü gerek mübâşir-i merkûmun takrîrinden ve gerek sâlifü'l-beyân senedât-ı mûte'addideden zâhir ve müstebân ve ahâlî-i mezkûre mücerred meblağ-ı mezkûru ekl ü bel' sevdâsıyla bu def'a dahî hîleye sülûk eylediklerin Der'aliyye'mde mukîm França pâdişâhının elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr bir kıt'a memhûr takrîriyle bundan akdem lede'l-inhâ ve'l-istid'â mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le rü'yet ve meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le ahâlî-i merkûmeden alâ eyyi hâl bilâ ta'allül tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm-birle ihkâk-ı hakka mübâderet olunmak bâbında işbu sene-i mübâreket evâ'il-i Muharremi'nde siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben sâdır olan emr-i şerîfim mübâşiri Ömer zîde kadrühû ile lede'l-vürûd bundan akdem Atina kazâsının ihtilâli hengâmında kazâ-i mezbûr sükkânından merkûmân Hacı Ahmed oğlu Dervîş ve Hâmid oğlu Ali ve re'âyâdan mesfûr Nikolaki Barbano zimmî ahâlî-i merkûmenin haberleri olmaksızın Dersa'âdet'ime gelüp meblağ-ı mezbûru havâle ile tüccâr-ı mersûmeye bir kıt'a deyn temessükü î'tâ ve ba'de't-terâfu' meblağ-ı merkûm merkûmân ile zimmî-i mesfûrun üzerlerine şer'an sâbit ve beş bin gurûşunu edâ ve meblağ-ı mezbûr yigirmi bin gurûş

deyn-i sahîhleri olduğu bâ i'lâm Dersa'âdet'ime lede'l-inhâ meblağ-ı bâkî-i mezbûrdan merkûmûn Dervîş'in hissesine isâbet iden ma'lûmü'l-mikdâr meblağ taleb ile merkûm dört mâh mikdârı mahbûs ve edâya iktidârı zâhir iken edâda muhâlefet eylediğine binâ'en mübâşire teslîmen i'lâmıyla Dersa'âdet'ime mukaddemâ irsâl olunmuş olduğu beyânıyla bâkî-i mezbûr merkûmenin deyni olmayup husûs-ı mezbûr zımında ibrâz olunan yigirmi altı imzâ ile mûmzâ mektûblardan dahî haber ve âgâhları olmaduklarını ahâlî-i merkûme inkâr-birle meblağ-ı mezbûrun fukarâ üzerlerine tahmîli lâzım gelür ise külliyyen perâkende olacakları âşikâr olmağla tüccâr-ı mersûmenin inhâlarına i'tibâr olunmamasını ahâlî-i merkûme niyâz eylediklerin sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin bu def'a Der'aliyye'me vârid olan bir kıt'a i'lâmın hülâsa-i mefhûmunda tahrîr ve inbâ ve meblağ-ı mezbûr memleketin deyni idüğü delâ'il-i âşinâ ile zâhir ve müstebân iken ahâlî-i merkûmenin hilâf-ı inhâlarına mebnî sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mukaddem verdiğin bir kıt'a i'lâmına istinâd iderek sebkât iden inkârlarında bu def'a dahî ısrâr-birle meblağ-ı mezbûru mutlakâ ahâlîden el-Hâcc Ahmed-zâde merkûm Dervîş Ağa'nın zimmetine haml etmek sevdâsında oldukların ve França tüccârının Atina ahâlîsinden iddi'â eyledikleri meblağ-ı mezbûr mesfûr Marko zimmî tarafından kendülere havâle olunduğuna binâ'en ve mesfûr Marko'nun dahî fi'l-asl ve fi'l-hakîka memleketden seksen bin gurûş alacağı olup havâle eylediği meblağ-ı mezbûr mârru'z-zikr seksen bin gurûş bakiyyesi idüğü ahâlîden İbrâhim Sipâhî bin Dübür Ali ve Hüseyin Ağa bin Ahmed Vâ'iz ve Mahmud Ağa bin el-Hâcc Memiş ve's-Seyyid Ahmed Mahfî ve İbrâhim Bıçakçı ve Ali Ağa bin Vâ'iz-zâde ve Yusuf Ağa Ser-azabân ve Mehmed Ali Ağa ve Ali Beğ bin Büyük Ali ve Mustafa Paşa Kulu ve el-Hâcc Hasan Rîfe? ve Ömer Beşe Konya ve Bekir Beşe Bekrâcî? ve Ali Beşe Bekrâcî? ve Mustafa Bâli ve Hasan Beşe bin el-Hâcc Mehmed Agribozî ve Yusuf Beşe Dalyan ve Mehmed Beşe bin Yusuf Re'îs ve Mustafa Sipâhî Sevlî ve Mustafa Beşe İsparo ve Dervîş Şa'bâncık ve Fâlih Osman Beşe dimekle ma'rûf kimesneler ile Leonardi Payano ve Dimitri İsterakas ve Panayot Fotari ve Eci Sonberos Karori ve Poli Anostafik? ve Yanaki Lambro ve Nikoli Sakızlı ve Mestamani Patrazi ve Dimitri Kesaralyoni? ve Bahos Canberis ve Nikolos Mestalyos ve Sipiros Nika ve Kostandi Proli ve Kostandi Lemberios ve Yanaki Sarandi ve Yani Lalodi ve Stamani Bazbani ve Dimitri Kalkos ve İlaki Sfozi ve Anastaşi Kohli ve Yorgaki Danyelos ve Anton Bolbace Spridon Kangelos ve Simon Legoft ve Nikola Donus ve Yani Kolorodi ve Dimitraki İsterofari? ve

Yorganidas Kopyopes ... Fetnas ve Nikolaves Halfokodili? ve Panayira Çeriçe ve Filfenos Nemonis ve Aleksandre Palologo ve Filibi? Gonaraki? ve Snemani Karidi ve Dimitri Tabyos ve Stamos Aryos ve Yorgaki Fonduras ve Luki Argiros ve Dimitraki Safoli ve Petros Yanaki ve Nikolos Tabaspera ve Harişos Kenato ve Yanaki Katraci ve Nikoki Gonaraki ve Mendos Kronderas ve Yorgaki Moralı ve Yani Prava ve Emiko Takami ve Panayoti ve Lahos ve Metropis Mezoni ve Panakos Kavalari ve Lambros Peritos ve Yani Sitraki ve Sonberos Laganki ve Metros Limberyos ve Yoroga Sendaki ve Kiryakos Tapiyos ve Vasili Kazancı ve Kilaftos Basfali ve Kostandi Tabiyos ve Sonberi Patos ve Eci Payoti Tabiyos ve Yanaki Pretli ve Yorgi Romanov ve Dimitri Kafori ve Fikanos Sakızlı ve Soniri? Topiyos ve Angeli veled-i Kiropolos ve Nikolos Vilas ve Yorgaki Kraniyos ve Eci Yani Fraci ve Mihali, Fatnas Dimitros ve Lahos Vatori, Paldaki Vargiros, Kalsaritos ve Boza ve Angelaki ve Linardi veled-i Kiryos ve Yanakos Papastamos ve Nikolaki Kife ve Tanas Kokofos ve Metros Tenordi ve Metros Kofoşi ve Nano Timurcu ve Yorgaki Portari ve Dimitri Pesome ve Anton Papalestamo ve Dimitri Peyokli ve Sonberi Kalfos [86] ve Nikoli Piri ve Anastaş Trnoveli ve Mihali Kapudanaki ve Papa Tanaş ve Papa Kılıtyos ve Yorgandas Danyeli ve Nikola Barbano ve Yanako Koloryoni ve Panayot Brina ve Latki Petro ve Sonberi Barbano nâm yüz dört nefer ehl-i İslâm ve ehl-i zimmet kimesnelerin imzâlarıyla mûmzâ hâlen yedinde mevcûd bir kıt'a deyn temessükünde zâhir ve âşikâr olduğundan başka bâlâda zikr olunduğu üzre edâya ta'ahhüd ve istimhâl beyânında yine ahâlî-i merkûm taraflarından Pelos Canori ve Nikolo Papa Marko ve Eci Panayoni Papa Ergiro ve Sonberhos Kalfos ve Petros Panaki ve Anakelos Kosparas ve Mitros Kopiris ve Nikolakis Gonari ve Yorgan... ve Yorgatas ... ve Mitros Kalyafos ve Espiros Palis ve Dimitris ve Yozikis ve Estamanis Pandazis ve Yorgandas Karonde Rakos ve Budanis Barbadesimelos Kiriyonis ve Nikolos Fokoniros ve Estamanis Paskalis ve Yanis Lelondis ve Panayoni Valahos ve Yanis Kopides ve Estamos ... ve İstavri Polike ve Yorgakis Fotopolos ve Yanakis Sarandi ve Manolis Mafreyis ve Sonberhos Ananasyo ve Yanakis ... ve Yanakos Papalestamos veled-i Kiros Filisaritos ve Yorgand....yos ve Yorgand... ve Nikolos Korinos nâm zimmîlerin imzâlarıyla mûmzâ elçi-yi mûmâ-ileyhe ve tüccâr-ı mersûmeye başka başka iki kıt'a mektûb vârid olmuş olmağla ahâlî-i merkûmenin esâmîsi tasrîhiyle iki kıt'a defter takdîm ve isimleri derc olunarak meblağ-ı mezbûru mübâşir-i merkûm ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tamâmen tahsîl ve şer'an lâzım

gelmediği sûrette bir kıt'a i'lâm i'tâ olması bâbında mücerreden emr-i şerîf sudûrunu elçi-yi mûmâ-ileyhin bu def'a rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında tahrîr ve istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda târîh-i mezbûrda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın işbu bâlâda mastûrül-esâmî re'âyâ meblağ-ı mezbûr için temessük virenler olduğu ve Rûmî temessüğün böyle muharrer idüğü inhâ olunmağla re'âyâ-yı merkûm mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle meclis-i şer'e ihzâr ve terâfu' ve meblağ-ı mezbûr şer'an üzerlerine sâbit ve tahsîli lâzım gelür ise tahsîl ve ihkâk-ı hakk ve eğer şer'an sâbit olmaz ise Françalı mersûm alacağını poliçe sâhibi zimmîden talep etmek için keyfiyeti Der'aliyye'me i'lâm ve inhâ olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız, mukaddemâ ve hâlen sâdır olan evâmîr-i şerîfem muceblerince re'âyâ-yı merkûmeyi mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle meclis-i şer'e ihzâr ve hakk ve adl üzre terâfu'-ı şer' ve ber vech-i muharrer meblağ-ı mezbûr şer'an üzerlerine sâbit ve tahsîli lâzım gelür ise tahsîl ve ihkâk-ı hakka mübâderet ve eğer şer'an sâbit olmaz ise Françalı mersûm alacağını poliçe sâhibi zimmîden talep etmek için keyfiyeti Der'aliyye'me i'lâm ve inhâya müsâra'at ve hilâfından kemâl-i ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]205.

[Hüküm No: 255]

Âsitâne-i Aliyye'mden Vidin'e ve ândan Leh cânibine varup gelince yol üzerinde vâkî' kuzât ve nüvvâb ve bi'l-cümle zâbitân ve a'yân ve iş erleri zîde kadrühüme hükm ki:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Leh Elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühü bi'l-hayrın bu def'a cumhûru tarafına umûr-ı mühimme-i müsta'cele zımnında kendü âdemlerinden İsfereiki? nâm bir nefer Lehlü'yü bir nefer müste'men hizmetkârıyla Leh cânibine irsâl murâd eylediğine binâ'en Lehlü'yi mersûm ve bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûrun yanlarına rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tatarlarından bir nefer tatar terfikiyle irsâl olunmalarıyla iki nefer Lehlü yanlarında olan tatar ile Der'aliyye'mden Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil ahkâmı müceblerince hâmil oldukları tahrîrât ile derhâl rükûbları için iktizâ den menzil bârgîrleri tedârük olunarak emnen birbirinize irsâl ve serî'an ve

âcilen Vidin'e îsâl husûsuna sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, sâlifü'z-zikr iki nefer Lehlü'nün hâmil oldukları tahrîrât-ı müsta'cele ile bir ân akdem Leh Cumhûru tarafına vusûlleri lâzımeden idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mersûmân yanlarında olan tatar-ı merkûm ile Der'aliyye'mden Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil emr-i şerîfi mücebince iktizâ iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ve irkâb olunarak emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve bir ân akdem Vidin'e sür'at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ve tevkîflerini mûcib olur vaz'ı tecvîzden be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]205.

[87]

[Hüküm No: 256]

Âsitâne-i Aliyye'mden Vidin'e ve ândan Leh cânibine varınca esnâ-yı râhda vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma memhûr arz-ı hâl gönderüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzre olan Fişel nâm Yehûd tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Der'aliyye'mden Vidin'e ve ândan Leh cânibine azîmet murâd eylediğın inhâ ve tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr ile Der'aliyye'mden Vidin'e ve ândan Leh cânibine varınca gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre edâ eyledikten sonra ticâretine ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber minvâl-i muharrer tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr ile Der'aliyye'mden Vidin'e ve ândan Leh cânibine varınca gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre edâ

eyledikten sonra ticâretine ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûr u ubûruna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında. Fî evâhir-i R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]205.

[Hüküm No: 257]

Brusa kâdîsına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İsveç Elçisi De Heylnestam? hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı müstetâbıma arz-ı hâl gönderüp İsveç tercemânlarından Samuyil veled-i ...nâm tercemânın ba'z-ı mesâlihini rü'yet zımnında hâlen Brusa'da olan ... Frangaki veled-i Dimitri nâm bir nefer hizmetkârının medîne-i mezbûrda mütemekkin Çukacı el-Hâcc Ya'kûb nâm kimesne zimmetinde tercemân-ı mersûmun malı olarak çuka ve atlas semenlerinden yalnız dört bin otuz beş gurûş bedelli alacağını kable'l-ahz merkûm fevt olmağla meblağ-ı mezbûru veresesinden ve taraflarından vekîl-i şer'îleri Bru[sa]da sâkin el-Hâcc İbrâhim nâm kimesneden talep ve terâfu' olduklarından üzerine isbât-birle edâsı için tenbîhi hâvî kıbel-i şer'den hüccet-i şer'îye verildikten sonra vekîl-i mezbûr iki bin gurûşu teslim idüp bâkî nukûdu dahî ba'd ba'd talep ve almak istedikde bel' kasdıyla edâda muhâlefet ve gadr-ı küllî sadedinde olduğun bildürüp hüccet-i şer'îye mûcebince mahallinde şer'le görülüp meblağ-ı bâkî-i müsbet-i mahkûm ol...[silik] alıverilüp ihkâk-ı hakk ve eğer bu def'a dahî meblağ-ı bâkî iki bin otuz beş gurûşu ... edâda ta'allül ider ise vekîl-i merkûmun Âsitâne-i Aliyye'me ihzârı bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın mahallinde şer'le görülüp ihkâk-ı hakk ve eğer ba'de's-sübût edâda ta'allül ider ise ihzâr oluna deyû emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhir-i R[Rebî'u'l-âhir] sene 1205.

[Hüküm No: 258]

Hâlen İstanbul Gümrüğü Emîni Hasan dâme mecdühûya ve Der'aliyye'den Zîştovi'ye varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb zîde fazlühüme ve zâbitâna hükm:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâibühû bi'l-hayrın rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Nemçe Devleti tarafından Zîştovi'ye mükâlemeye murahas ta'yîn olunan

Baron De Heron hutimet avâkibühû bi'l-hayr tuhaf ve tekârun? makûlesinden olarak kendüye ol-cânibde iktizâ iden ba'z-ı eşyâ ve bir mikdâr kâğıd-ı Frengî ve enfiyye elçi-yi mûmâ-ileyhden taleb eylediğine binâ'en eşyâ-yı merkûmeyi elçi-yi mûmâ-ileyhe tedârük ve beş kıt'a kutu ve bir kıt'a boğçaya matviyyen? Uzun Ali Beşe dimekle ma'rûf yasakçı yediyle bu def'a murahhas-ı mûmâ-ileyhe irsâl olunduğun inhâ ve zikr olunan beş kıt'a kutular ve bir kıt'a boğçada mevcûd eşyâ-yı merkûmeden resm-i gümrük ve nâm-ı sâ'ire ile bir nesne mütâlebe olunmayarak serî'an Zîştovi'ye irsâli husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında siz ki gümrük emîni ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, size hitâen emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî evâhir-i R[Rebî'u'l-âhir] sene 1205.

[88]

[Hüküm No: 259]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından hâlen İstanbul gümrüğü emîni [] dâme mecdühûya hükm:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın bu def'a rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâli mefhûmunda Galata'da ticâretle meks üzere olan França tüccârının diyârlarından getürdükleri Efrenc kahvesi Âsitâne-i Sa'âdet'imde vâfire üzere mevcûd ve müddehar olduğu hâlde mikdâr-ı vâfiyesi ma'lûm olarak nısfı mahzenlerinde ihfâ ve nısf-ı âharının lede'l-ihtiyâc aynı verilmek şartıyla taşraya fûrûhtuna ez kadîm emr-i âlî i'tâ olunagelmekle el-ân der-mahzen ve müddehar olan yüz bin vakıyyeden mütecâviz Frengî kahvenin nısfı şurût-ı kadîmeye imtisâlen fûrûht için ihrâc ve imrârı bâbında emsâli üzere sen ki gümrük emîni kapucubaşı mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümayûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda kadîmden olageldiği minvâl üzere sâbıkı mücebince yalnız otuz bin vakıyye Freng kahvesinin ihrâc ve imrârına ruhsatı hâvî gümrük emîni sâbıkın i'lâmı ve elçi-yi mûmâ-ileyhin istid'âsıyla bin iki yüz iki senesi Rebî'u'levvelisi târihiyle muvarrah elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından ibrâz olunan emr-i şerîfe kıyâsen iki yüz üç senesi evâhir-i Cumâde'l-evveli'nde selefine hitâben emr-i şerîf verildiği mastûr ve mukayyed ve husûs-ı mezbûr sen ki gümrük emîni mûmâ-ileyhsin senden isti'lâm olundukda Galata'da mütemekkin França tüccârının diyârlarından getürdükleri Efrenc

kahvelerinin vefreti takrîbiyle Dersa'âdet'de cümlesi bey' olunmak mümkün olmayup bâlâda mastûr şurût-ı kadîmeleri üzre nısfı der-mahzen kalup ve lede'l-hâce aynı i'tâ eylemeleri şartıyla ahz u i'tâlarına vesîle?-i suhûlet için verildikten tıbk-ı emr-i âlî şurûtuyla Galata Gümrüğü'nden taşraya nakl eyledikleri Frengî kahveleri mikdârı emr-i şerîfim zahrına zahriyye olunmak üzre müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime kıyâsen i'lâmın mücebince amel olunmak bâbında.

[Hüküm No: 260]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisârları dizdârlarına hüküm:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Netherlande elçisi [] hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl idüp Netherlande Devleti tarafından umûr-ı mühimme-i müsta'celeyi şâmil ba'z-ı tahrîrât ve mekâtib ile bir kıt'a sagîr beğlik sefinesi Der'aliyye'me irsâl olunmak hasebiyle bu esnâda sefîne-i merkûme boğaz hisârlarına takarrübde idüğü melhûz idüğün inhâ ve Netherlande Devleti'nin mârru'z-zikr beğlik sefinesi boğaz hisârlarına vusûlünde imrârına mümâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu'âmele oluna gelmiş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele ızhârıyla imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu makûle sefâ'in için virülegelen evâmir-i şerîfe mücebberince imrârına mümâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdârân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh Netherlande Devleti tarafından ba'z-ı tahrîrât ve mekâtib ile mahmûl sefîne-i merkûmenin boğaz hisârlarına vürûdunda mürûruna mümâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvelin beğlik sefâ'inine ne vechle mu'âmele olunagelmiş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla emnen ve sâlimen Der'aliyye'me imrârına i'tinâ ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Ca[Cumâde'l-ûlâ] sene 1205.

[Hüküm No: 261]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisârları dizdârlarına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Netherlande Elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği memhûr arz-ı hâlinde Netherlande Devleti'nin İzmir iskelesinde mevcûd olan bir kıt'a beğlik sefinesi bundan akdem şiddet-i rûzgâra tesâdüf etmekden nâşî direği şikest olup sûtûnunun ol-tarafda tedârük

ve sefine-i mezkûreye vaz'ı mümkün olmadığını inhâ ve Netherlande Devleti'nin mârru'z-zikr bir kıt'a beğlik sefinesinin şikest olan sütûnu Der'aliyy'mde vaz' olunmak zımnında sefine-i mezkûrenin boğaz hisârlarına vusûlünde mürûruna mümâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvelin beğlik sefinelerine ne vechle mu'âmele olunagelmiş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla imrârına dikkat olunmak bâbında emri şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu makûle beğlik sefâ'in için verilegelen evâmir-i şerîfe müceblerince imrârına mümâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdârân-ı mûmâ-ileyhimsiz, Netherlande Devleti'nin mârru'z-zikr bir kıt'a beğlik sefinesinin şikest olan sütûnunun ol-tarafda tedârük ve vaz'ı mümkün olmadığına binâ'en sütûn-ı mezkûrun Der'aliyye'mde vaz'ı husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzânî kılındığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh sefine-i merkûme boğaz hisârlarına vürûdunda mürûruna mümâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvelin beğlik sefâ'inine ne vechle mu'âmele oluna gelmiş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla emîn ve sâlim imrârına i'tinâ ve dikkat ve hilâfindan ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı Ca[Cumâde'l-ülâ] sene [1]205.

[89]

[Hüküm No: 262]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından hâlen Aydın Muhassılı Ce...-zâde Mîr Hüseyin dâme mecdühûya ve Güzelhisâr kazâsı nâ'ibine hüküm:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi kıdvetü ümerâ-i'l-milleti'l-Mesîhiyye Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın sâbıkâ İzmir voyvodası olup hâlen Ortakçı kazâsında Kızıldere nâm mahalde çiflikde sâkin olan Şa'bân Ağa dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin iki yüz senesinden berû cihet-i havâleden memhûr temessük ve hüccet-i şer'iyye müceblerince alacağı olan on bin gurûşun va'desi mürûr ideli müddet-i medîde olup merkûm illet-i beyhûde îrâdıyla edâda muhâlefet eylediğine binâ'en zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm-birle ihkâk-ı hakk olunmak bâbında bin iki yüz üç senesi evâ'il-i Recebi'nde bir kıt'a ve ba'dehû isti'câli hâvî sen ki muhassıl kapucubaşı mûmâ-ileysin sana ve Ortakçı kazâsı nâ'ibine hitâben bin iki yüz dört senesi evâsıt-ı Muharremi'nde bir kı'ta evâmir-i şerîfem sâdır olmuş iken merkûm Şa'bân ke'l-evvel tereddüd ve kemâl-i ta'annüdünden nâşî Ortakçı kazâsı nâ'ibi havfa teba'iiyet-birle

merkūmu huzûr-ı şer'e ihzâr idemeyüp mahallinde ihkāk-ı hakk mümkün olmadığını elçi-yi mûmâ-ileyh bundan akdem lede'l-inhâ ve'l-iddi'â merkūm Şa'bân Güzelhisâr'a ihzâr ve ber vech-i muharrer zimmetinde sâbit olan meblağ-ı merkūm bi-eyyi vechin kân tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm ve bu def'a dahî emr-i şerîfime adem-i itâ'at-birle edâda muhâlefet ider ise Der'aliyye'me ihzârı i'lâm olunmak bâbında sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin sana ve muhassıl vekîline hitâben sene-i mâziyye evâ'il-i Zi'l-ka'desi'nde sâdır olan emr-i şerîfim infâz ve icrâ olmadığını elçi-yi mûmâ-ileyh tekrâr inhâ ve istid'â eyledikde ber vehc-i muharrer sâdır olan emr-i âlî-şân mücebince bu def'a dahî ifâ-yı hakk etmez ise mübâşir ma'rifetiyle Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâhir-i Muharremi'nde dahî bir kıt'a emr-i şerîfim sâdır olmuş-idi. El-hâletü hâzihî elçi-yi mûmâ-ileyhin bu def'a rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâli mefhûmunda merkūm Şa'bân mu'ahharan sâdır olan emr-i şerîfime dahî adem-i itâ'ate cesâret buldukda? ihkāk-ı hakk mümkün olmaduğun ve husûs-ı mezbûr ber minvâl-i muharrer üzre olduğunu nâtık sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafından bir kıt'a i'lâm olduğu inhâ ve merkūm Şa'bân âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle Güzelhisâr'a ihzâr ve zimmetinde sâbit olan meblağ-ı merkūm tamâmen tahsîl ve ihkāk-ı hakk mümkün olmaz ise mübâşir ma'rifetiyle Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında siz ki Aydın muhassılı kapucubaşı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben mücedded emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber vech-i muharrer târîh-i mezbûrda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın ol-husûsa mübâşir ma'rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermân olmağın imdî siz ki kapucu başı ve ... mûmâ-ileyhimâsız, França Devleti Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımın kadîmî ve samîmî dostu olup elçi-yi mûmâ-ileyhin alacağının ber nehc-i şer'-i mutahhara tahsîline ihtimâm olunmak matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer ma'rifetiniz ve mübâşir-i merkūm ma'rifetiyle mezbûru alâ eyyi hâl Güzelhisâr'a ihzâr ve zimmetinde sâbit ve mütehakkık olan meblağ-ı mezbûru tamâmen kabzına me'mûra edâ ve teslîm-birle ihkāk-ı hakk olunmasına ihtimâm üzre ve bu def'a dahî ifâ-yı hakk olmaz ise merkūmu li-ecli'l-murâfa'a mübâşir-i merkūm ma'rifetiyle Der'aliyye'me irsâl ve ihzârına mübâderet ve hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Ca[Cumâde'l-ülâ] sene 1205.

[Hüküm No: 263]

İskenderiye sancağı mutasarrıfı vezîre ve livâ-i mezbûr dâhilinde re's-i hudûda varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb vesâ'ir zâbitâna hükm ki:

Dersa'âdet'imde mukîm büyük İspanya kralının orta elçisi De Bolini[Juan de Bouligny] hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği mührlü arz-ı hâli mefhûmunda elçi-yi mumâ-ileyh, devleti tarafına ba'z-ı umûr-ı mühimme ve tahrîrât-ı müsta'cele ile âmed şüd iden yasakcıların Âsitâne-i Aliyye'mden re's-i hudûda varup gelince yedlerine i'tâ olunan menzil ahkâmı müceblerince ücretleriyle iktizâ iden bârgîrler tedârük ve irkâb olunarak savb-ı maksûda sür'at-i vusûllerini mücib hâlâtın istihsâline mü'âvedet olunmak lâzım iken bu makûle İspanya yasakcılarını İskenderiye sancağı dâhilinden re's-i hudûda varup gelince esnâ-yı râhda vâkı' menzilhânelerde ba'z-ı mevâni' îrâdıyla beyhûde tevkîf olundukların ve İspanya Devleti'ne gönderdiği tahrîrâtın vusûlü te'hîre dūçâr olduğun inhâ ve size hitâben te'kîdi hâvî emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, Devlet-i Aliyye'min İspanya Devleti dest-i emîni olup âmed şüd iden yasakcılarının tevkîflerini ve hâmil oldukları tahrîrâtın vusûlü karîn-i te'hîr olmasını mücib hâlet vukû'u tecvîz olunmayarak yedlerinde olan menzil ahkâm-ı münîfesi müceblerince iktizâ iden menzil bârgîrleri ücretiyle tedârük ve livâ-i mezbûr dâhilinden re's-i hudûda varup gelince esnâ-yı tarîkde vâkı' menzilhânelerden emnen ve sâlimen imrârları hâlâtının istihsâline ihtimâm ve dikkat ve ziyâde ücret talebiyle vesâ'ir vechle beyhûde tevkîflerine irâ'et-i ruhsatdan mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Ca[Cumâde'l-ûlâ] sene [1]205.

[Hüküm No: 264]

İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl Yehûdî-i mesfûrun iddi'â ve nizâ'ı efendi-yi mûmâ-ileyh ile olmayup Tırnovi sükkânından müteveffâ Hacı Halil nâm kimesnenin Yehûdî-i mesfûr zimmetinde gayr-ı ez teslîmât alacağı olan meblağı vereseşi iddi'â ve lede'l-ısbât li-ecli't-tahsil mesfûru habs etdirmiş oldukları beyânıyla Yehûdî-i mesfûr ber mentûk-ı emr-i münîf habsden ihrâc ve Der'aliyye'ye irsâl olduğun Tırnovi nâ'ibinin bir kıt'a i'lâmının ve mûmâ-ileyh Osman Efendi zimmetinde Yehûdî-i mesfûrun alacağı olmayup belki pederi müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil efendi-yi mûmâ-ileyhin Yehûdî-i mesfûr

zimmetinde alacağı olduğu ve inhâ-yı mezkûr gayr-ı vâkı' olduğunu nâtik efendi-yi mûmâ-ileyhin arz-ı hâlinin mefhûmu bâ fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 26 C[Cumâde'l-âhire] sene [1]205.

Tırnovi kâdîsına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Netherlande elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arz-ı hâlinde Netherlande tüccârlarından olup mahrûse-i Edirne ve etrâfında ticâret tarîkiyle geşt ü küzâr iden Hayim Kanayi nâm Yehûd tâcirin Tırnovi kasabası sükkânından olup kazâ-i mezbûr a'yânı olan el-Hâcc Mustafa nâm kimesne zimmetinde bir kıt'a ma'mûlün-bih deyn temessükü mantûkunca beş bin beş yüz gurûş alacak hakkı olup kable'l-edâ mezkûr el-Hâcc Mustafa fevt olup terekesini müteveffâ-yı mezbûrun oğlu yine kazâ-i mezbûr sükkânından ve hâlen kazâ-i mezbûr a'yânı Osman Ağa dimekle ma'rûf kimesne ahz u kabz eylediğine binâ'en bundan akdemce meblağ-ı mezbûru oğlu mezkûrdan ve mâl-ı müteveffâdan taleb eylediğin mezkûr Osman mebâliğ-ı mezbûreyi edâda mûmâtale-birle şirrete sülûk ve Yehûdî-i mesfûrun üzerine şâhid-i zûr ikâmetiyle medyûn etmek sevdâsıyla kendüsünü habs ve emvâlini tevkîf eylediğin inhâ ve müste'emen Yehûdî-i mersûmu habsden ihrâc ve da'vâları Der'aliyye'de fasl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediği cihetden mübâşir ma'rifetiyle a'yân-ı mezkûrun vekîl-i şer'îsiyle Yehûdî-i mezbûru li-ecli't-terâfu' Der'aliyye'me ihzâr olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Ca[Cumâde'l-ülâ] sene [1]205.

[90]

[Hüküm No: 265]

Şâm vâlîsine ve Trablusşâm beğlerbeğisi [] dâme ikbâlühû ve Şâm kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında sâbıkâ Dürûzî tâ'ifesi sergerdesi olan Emîr Beşir bundan akdem azli akabinde Şâm-ı Şerîfe firâr idüp muzâyakası hasebiyle Trablusşâm'da mukîm França konsolosundan cihet-i karz-ı şer'den yedi bin beş yüz otuz beş gurûş istidâne ve merkûmun yazıcısı ve müdebbir-i umûru olan Andoz? nâm zimmî Trablusşâm'da mukîm Mazolya nâm Françalı tâcirin eslemine meblağ-ı mezbûr deynleri olduğunu

müş'ir bir kıt'a temessük i'tâ ve ba'de zemân sen ki Trablusşâm beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Haleb? bendinde vâkı' mâlikâneleri mîr-i mesfûra iltizâm eylediğine binâ'en iktizâ iden mu'accele ve masârif-i sâ'ireyi edâ zımında mîr-i mezbûr konsolos-ı mersûmdan on bir bin gurûş dahî istikrâz ve bundan mâ'adâ ba'zan kendü tarafından ve ba'zan yazıcısı mesfûr cânibinden memhûr ve mûmzâ temessükât ve diğêr senedât-ı ma'mûlün-bihâ mücebince mersûmân zimmetlerinde min haysül'mecmû' on yedi bin otuz beş gurûş alacağı olup meblağ-ı mezbûrun va'desi hulûlünde edâ olunmak me'mûl iken sen ki mîrû'l-hâcc-ı müşârun-ileyhsin mesfûru ahz ve Akka'da tevkîf iderek gerek mersûmun ve gerek yazıcısı mesfûrun Şâm-ı Şerîf ile Trablusşâm taraflarında olan kâffe-i emvâl ve emlâki Dürûzî Emâreti'ne halefi olan Emîr Beşir Tarafından zabt olunduğın inhâ ve siz ki Şâm vâlîsi ve mîrû'l-hâcc vezîr-i müşâr ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhimâsız, konsolos-ı mersûmun mesfûrân zimmetlerinde olan sâlifü'l-beyân on yedi bin otuz beş gurûş ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le mersûmânın emvâlinden tahsîl ve konsolos-ı mersûma redd ü teslim olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki vezîr-i müşâr, Trablusşâm beğlerbeğisi mûmâ-ileyhimâsız, ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le lede't-tahkîk tamâmen istirdâdına ikdâm olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Ca[Cumâde'l-ûlâ] sene 1205.

[Hüküm No: 266]

Trablusşâm beğlerbeğisi [] dâme ikbâlühû ve Hama kazâsı nâ'ibine hüküm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediğı bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında Donanma-yı hümâyûnum ma'iiyyetine ta'yin olunan çamlıca kayıklarının peksimad için cezîre-i Çamlıca mütemekkinleri Yani veled-i Anderya nâm zimmi Hama ve Maarra kazâlarından ma'lûmü'l-mikdâr hinta iştirâ ve sefinesine tahmîlen cezîre-i merkûmeye nakl etmek zımında Trablusşâm iskelesine vusûl ve iskele-i merkûmda tevakkuf ve hinta-i mezbûrenin iştirâsına Asvan nâm zimmiyi irsâl ve ba'de'l-iştirâ mesfûr Asvan zimmi ile rû'yet-i muhâsebe eylediklerinde Hama Mütesellimi Ökkeş oğlu Mehmed dimekle ma'rûf kimesne tagallübünden nâşi mesfûr Asvan zimmiden yigirmi altı ... dört ...hintanın esmânı olan bin iki yüz otuz yedi buçuk ve on akçası nâmıyla üç yüz otuz ve mekkârî cimâl ücretine mahsûben peşîn verilen iki

yüz yigirmi yedi gurûş ki min haysü'l-mecmû' bin yedi yüz doksan dört buçuk gurûşu bi-gayr-ı hâkk cebren ve kahren ahz u gasb etmiş olduğu ve mesfûr Anderya zimmî Mora'da França konsolosu yanında bâ berât-ı âlî tercemân olan ... Anaştas nâm tercemân tarafından hinta-ı merkûmenin iştirâsına irsâl olunmuş olup meblağ-ı mezbûr tercemân-ı mersûmun kendü akçası olduğu ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzre olduğunu nâtik Trablusşâm kazâsı nâ'ibi tarafından i'lâm-ı şer'iyeye verildiğin inhâ ve mütesellim-i merkûmun hilâf-ı şer'-i şerîf cebren ve kahren zimmî-i mesfûrdan me'hûzü olan sâbıkul-beyân meblağ tamâmen tahsîl ve Trablusşâm'da mukîm França konsolosuna teslim olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle sen ki Trablusşâm beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle mahallinde şer'le rü'yet ve ba'de's-sübût ihkâk-ı hakka mübâderet olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ca[Cumâde'l-ûlâ] sene 1205.

[Hüküm No: 267]

Antakya voyvodası [] zîde kadrühûya hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Nederlande elçisi rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîrinde medîne-i Haleb'de mukîm Nederlande konsolosu Mazlık? nâm konsolos kendü umûr-ı lâzimesini rü'yet zımında medîne-i mezbûreden Antakya tarafına azîmet eylediğinde sen ki, voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, tarafından Antakya[ya] ta'yîn ve istihdâm olunan bölükbaşın el-Hâcc Bodur dimekle ma'rûf kimesneye konsolos-ı merkûm bahşış olarak bir mikdâr akça i'tâ ve mahall-i merkûmdan ubûr ile Antakya'ya dühul ve altı gün zarfında itmâm-ı umûruyla girü Haleb tarafına avdet ve bölükbaşı-yı mezbûrun ikâmet eylediği mahalden hîn-i mürûrunda bölükbaşı merkûm tekrâr avâ'id nâmıyla akça talep ve konsolos-ı merkûm edâda tereddüd eylediğine binâ'en ef'âl-i kabîha ile terzîl eylediğinden mâ'adâ âlet-i harb isti'mâline cesâret-birle tagallübünü ızhâr ve bir takrîb bölükbaşı-yı mezbûrun yedinden tahlîs-i cân ve bu vechle harekât-ı bâgiyâneye ictisâr eylediğin inhâ ve senki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin bölükbaşın merkûmun ahdnâme-i hümâyûna mugâyir ve emr-i ticâretin emniyyet ve tervîhine muhâlif olan vaz' u harekâtın men' u def'iyle lâzım gelen te'dîbin icrâsı bâbında

[[91]Hüküm No: 268]¹⁰⁷

Hük-m-i hümâyûnum sudûru istirhâm olunduğuna binâ'en Netherlandelü Devlet-i Aliyye'min dost-ı kadîmi olup Konsolos? ve tüccâr ve âdemlerinin memâlik-i mahrûsemde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i dostî ve safvet bir dürlü rencîde ve remîde ve ızrârlarına rızâ-yı cihân-dârânem olmadığı bâhir iken konsolos-ı mersûma ol-vechle ta'addîye cesâret, bölükbaşı-yı merkûmun lâzım gelen te'dîbini îcâb ider hâlât-dan idüğü zâhir olmağla konsolos-ı mersûma vâkı' olan ta'addîsinin men' u def'îyle konsolos-i mersûmun ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetlerine ikdâm ve mezbûr bölükbaşının hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn îcâb-ı? hareketi lâzım gelen te'dîb ve terbiyesine ihtimâm olunmak fermânım olmağın imdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin Netherlandelü Devlet-i Aliyye'min dost-ı kadîmi olup konsolos ve tüccâr ve âdemlerinin memâlik-i mahrûsemde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i dostî ve safvet rencîde ve remîde-birle ve ızrârlarına bir dürlü rızâ-yı şâhânem olmaduğu ve konsolos-ı mersûma ol-vechle ta'addîye cesâret bölükbaşı-yı merkûmun lâzım gelen te'dîbi îcâb ider hâlât[dan] idüğü ma'lûmun oldukda ber minvâl-i muharrer bölükbaşı-yı merkûmun konsolos-i mersûma vâkı' olan ta'addîsinin men' u def'îyle lâzım gelen te'dîb ve terbiyesine ve ba'de'l-yevm dahî konsolos-ı mersûmun ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetine kemâl-i ikdâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâ'il-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1205.

[Hüküm No: 269]

İzmir'den havâlîsinde vâkı' kazâlara varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hüküm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp İzmir'de mukîm França konsolosu ba'z-ı umûrunu rü'yet için Cuvanni Patna Albornos ve Fralinro Albornos nâm bir? nefer müste'men âdemîsini İzmir havâlîsine irsâl murâd eylediğün inhâ ve müste'men-i mesfûr İzmir'den havâlî-i merkûmeye varup gelince esnâ-yı râhda ve geşt ü güzâr eylediği mahallerde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech

¹⁰⁷ Bir önceki hüküm bitmediği halde yanlışlıkla yeni hüküm numarası verilmiştir.

rencîde ve ta'addî olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1205.

[Hüküm No: 270]

İzmir kazâsı nâ'ibine hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın bu def'a rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arz-ı hâlinde İzmir'de ticâretle meks üzre olan Rolan nâm Françalı tâcire bundan akdem Karaağaç iskelesinden ma'lûmü'l-vezn ve'l-mikdâr penbe vürûd idüp iktizâ iden resmi Kavala'nın resm-i penbe emînine edâ olunmuş olduğuna binâ'en emîn-i merkûm tarafından verilen ma'mûlün-bih edâ tezkiresini Françalı tâcir-i mersûm İzmir'de resm-i penbe emînine ibrâz eyledükde emîn-i merkûm zikr olunan edâ tezkiresine adem-i i'tibâr ve mükerrer resm-i penbe mütâlebesiyle ta'addîye ibtidâr üzre olduğun inhâ ve ol-vechle vâkî' olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve husûs-ı mezbûr hâlen Âsitâne-i Aliyye'm gümrüğü emîni olan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Hasan dâme mecdühûden isti'lâm olundukda elçi-yi mûmâ-ileyhin ber vech-i muharrer arz-ı hâline ve Kavala resm-i penbe emîninin memhûr tezkiresine ba'de'n-nazar emîn-i merkûmun verdiği edâ tezkiresine Françalı tâcir-i mersûmun ismi tasrîh olunmak iktizâ ider iken yalnız edâsını müş'ir mikdâr-ı mezkûr penbe edâ tezkiresi i'tâ etmeğin penbe-i mezkûre tâcir-i mersûmun malı olduğu İzmir'de ba'de't-tahakkuk tezkire-i merkûmede musarrah olmadığı beyhûde hüccet olunmak ve İzmir penbe emîninin tekrâr resm talebi mugâyir-i şurût olmağla keff-i yed eylemesi ve müste'men tüccârı dahî bu makûle gümrük veyâhûd bid'at?, memhûr edâ tezkireleri aldıkları hâlde isimlerini tasrîh ettirmek ve ber mûceb-i şurût ne mahalde resmini edâ eyledikde tezkire-i ma'mûlün-bih olmak iktizâ eylediği beyânıyla zikr olunan penbe bâzergân-ı mersûmun olduğu, mahallinde lede't-tahakkuk İzmir resm-i penbe emîni mükerrer resm talebinden keff-i yed eylemesini hâvî sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle i'lâmı mûcebince amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1205.

[Hüküm No: 271]

Der'aliyye'mden bahren Varna'ya ve ândan Nemçe hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Françalu'ya tâbi' Yehûd milletinden Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm Abraham Dameş? nâm müste'men ba'z-ı husûsu için bahren Varna'ya ve ândan Nemçe hudûduyla Leh cânibine azîmet murâd eyledüğün inhâ ve müste'men-i mesfûr bir nefer hidmetkârıyla Der'aliyye'mden mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir tarafından dahî âhar bahâne beyhûde rencîde ve ta'addî olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i C[Cumâde'l-âhire] sene [1]205.

[92]**[Hüküm No: 272]**

Haleb vâlîsine ve Haleb kâdîsına ve dizdârına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kağıdında Haleb dizdârları karyelerinden Haleb kazâsında vâkı' Anarib? ta'bîr olunur karyenin ahâlîsi Haleb'de mukîm França konsolosu yanında bâ berât-ı âlî tercemân olan Kosta? veled-i Kirko nâm tercemândan bin iki yüz senesinde zirâ'atleri için on bin sekiz yüz ve iktizâ iden sâlyânelerini edâ zımnında üç bin üç yüz kırk altı gurûş ki, min haysül-mecmû' on dört bin yüz kırk altı gurûş istidâne ve meblağ-ı mezbûru vakt-i mahsûlde edâ ideceklerini müş'ir tercemân-ı mersûmun yedine iki kıt'a temessük i'tâ ve Haleb Dizdâr-ı Sâbık Ahmed Ağa dimekle arîf kimesne dahî meblağ-ı mezbûrun edâsına tekeffül? idüp vakt-i mahsûlde hubûbâtın killeti hasebiyle bir para ve bir habbe edâ olunmayup dizdâr-ı merkûm dahî fevt olduğundan husûs-ı mezbûr alâ hâlihî olduğun ve meblağ-ı merkûm ahâli-i mezkûrenin eşedd-i muzâyakalarını def' için ikrâz olduğuna ibtinâ'en bi't-terâzî taksîte rabt olunan düyûn-ı sâ'ireye tercîh olunması inhâ

ve mersûmun hakkı olan mâru'z-zikr on dört bin yüz kırk altı gurûş zikr olunan temessükât ve mütebâkî dizdâr-ı sâbık-ı merkûmun kefâleti müceblerince bir ân evvel tamâmen tahsîl ve tercemân-ı mersûma redd ü teslim olunmak bâbında siz ki, vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve dizdâr-ı mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve dizdâr-ı mûmâ-ileyhimsiz, muktezâyı şerî'at-i mutahhar üzre ber müceb-i temessükât sâbit ve zâhir olan meblağın ma'rifet-i şer' ve ma'rifetiniz ile îcâb idenlerden bir ân akdem tamâmen tahsîl ve istirdâd ve ihkâk-ı hakka ikdâm olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene 1205.

[Hüküm No: 273]

Derûn-ı emr-i âlîde zikr olunan on beş bin vakıyye hamrdan iştirâ oluna[n] yigirmi dört kıt'a varül derûnunda mevzû' yalnız altı bin dört yüz on altı vakıyye hamr Der'aliyye'ye vârid ve Tophâne iskelesine ihrâc ve França elçisi tarafına nakl olunduğunu nâtik topçubaşının i'lâmının mezmûnu bâ fermân-ı âlî işbu mahalle şerh verildi. Fî 27 Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

Derûn-ı emr-i âlîde zikr olunan hamrın Tekfurdağı nâ'ibinin i'lâmı nâtik olduğu üzre otuz üç varül derûnunda mevzû' yedi bin beş yüz seksen dört vakıyye hamr Der'aliyye'ye vârid, bostancıbaşı ve topçubaşı ağalar nezâret ve ma'rifetleriyle elçi-yi mûmâ-ileyhin hânesine nakl olunduğunu müş'ir mûmâ-ileyhin i'lâmının mazâmîni bâ fermân-ı âlî işbu mahalle şerh verildi. Fî 7 M[Muharrem] sene 1206.

Tekfurdağı kazâsı nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni zîde kadrühüme hüküm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîde her ne kadar meykedeler vârid ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâti'a-i aliyyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müskirât ehl-i zimmet re'âyâ malı olmak hasebiyle müddet-i mal'lûme ta'yîniyle meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâyâ bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine bir sene vefâ idecek mikdârı hamrı taşradan Der'aliyye'ye celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topçubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm-birle hamr ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'ye gelmemesi zımında hamr

tevârüd ide gelen mahallere dahî evâmir-i aliyyem ısdârıyla tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî França pâdişâhının Dersa'âdet'imde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr kendüsü ve müte'allikâtı için lâzım olan hamrın bir seneliği birden hisâb olursa fenâ-pezîr olacağı beyânıyla altı aylığı on beş bin vakıyye olmak üzere Tekfurdağı'ndan iştirâ ve Françalı sefinelerine tahmîlen ceste ceste Der'aliyye'mde Beğoğlu'nda kâ'in hânelerine nakl olunmasına mümâna'at olunmamak için ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu memhûr takrîriyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince altı aylık olarak zikr olunan on beş bin vakıyye hamrın Tekfurdağı'ndan iştirâ ve França sefineleri tevârüd eyledikçe mikdârına hâkimü's-şer' ve iskele emîni ve zâbitânın ilmleri lâhik olarak on beş bin vakıyyeye varıncaya dek tahmîl ve her tahmîl olundukça mikdârı ve kapudânın ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me dahî i'lâm olunmak ve on beş binin tekmîl olundukda ziyâde bir vakıyye verilmemek râbitasıyla Der'aliyye'me nakl ve ba'de'l-vürûd bostancı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâretleriyle doğru hânelerine nakl olunmasına ruhsat-ı aliyyem erzânî kılınmağla siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimâsız, elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte'allikâtı için altı aylık olmak üzere ancak on beş bin vakıyye hamrın iştirâ ve ber vech-i muharrer França sefinelerine tahmîl olundukça zahr-ı emr-i şerîfime tahrîr olunarak Der'aliyye'me nakline mümâna'at olunmayup ve bir bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhîde hamr ve emsâli müskirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer elçi-yi mûmâ-ileyhe ve müte'allikâtı için altı aylık olmak üzere sâlifü'l-beyân ancak on beş bin vakıyye hamrın iştirâ ve sefineleriyle Der'aliyye'me nakline mümâna'at olunmayup ve ol-mikdâr hamr tamâm oluncaya dek zahr-ı emr-i şerîfime kapudânları isimleri ve mikdârları tasrîhiyle tahrîr ve tatbîk, Der'aliyye'me başka i'lâm i'tâ ve irsâline müsâra'at ve bir bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhîde hamr ve emsâli müskirâtın bey' u i'tâsından veyâhûd mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde hamr nakline irâ'et-i ruhsat ile mazhar-ı eşedd-i i'kâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene 1205.

[Hüküm No: 274]

Sicilyateyn kapudânlarından Cuvanni Bonfort ve Feliça Anderya Amestazyo? nâm kapudânların râkib oldukları iki kıt'a sefineleriyle Der'aliyye'ye getirdükleri ve alup götürdükleri emti'a ve eşyânın ve mûcib-i ahdnâme-i hümâyûn îcâb iden resm-i gümrüğün tamâmen idüp yedlerine edâ tezkiresi verilüp girü vilâyetleri cânibine âzim [o]lmalarıyla boğaz hisârlarından mürûrlarına mûmâna'at olunmamak için başka başka iki kıt'a mu'tâd üzre izn-i sefîne evâmiri yazılmışdır. Fî evâsıt-ı C[Cumâde'l-âhire] sene [1]205.

[93]**[Hüküm No: 275]**

Tekfurdağı ve Seddülbahir kazâların nâ'ibleri zîde ilmühümâ ve zâbitân ve iskele ümenâsı zîde kadrühüme hükm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müsikirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîsinde her ne kadar meykede vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzre tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtı'a-i aliyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müsikirât ehl-i zimmet malı olmak hasebiyle müddet-i ma'lûme ta'yîniyle meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâyâ bey' u nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'me müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine bir sene vefâ idecek mikdârı hamr taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzre tanzîm ve hamr ve emsâli müsikirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımnında hamr tevârüd ide gelen mahallere dahî evâmîr-i aliyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr kendüsü ve tüccâr ve tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresinin üç mâha kadar kefâf-ı nefsleri için Tekfurdağı ve Seddülbahir ve havâlîlerinden kebîr ve sagîr yigirmi aded fuçular ile dört bin kıyye hamr ve üç yüz kıyye arak iştirâ ve sefîneye tahmîlen Der'aliyye'mde Galata'da kâ'in hânesine nakline mûmâna'at olunmamak bâında ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu memhûr arz-ı hâliyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-

makrûnum mücebince üç aylık olarak zikr olunan dört bin kıyye hamr ve üç yüz kıyye arakın Tekfurdağı ve Seddülbahir ve havâliyelerinden iştirâ ve mikdârına siz ki hâkimü'ş-şer' ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak seffineye tahmîl ve mikdârı ve tamîl olunan seffine re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me i'lâm olunup ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâret ve ma'rifetleriyle doğru hânesine nakl olunmasına mûmâna'at etmeyüp ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olmuştur. İmdi siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte'allıkâtının üç aylık kefâf-ı nefsleri için sâbıku'l-beyân ancak dört bin kıyye hamr ve üç yüz kıyye arakın havâlî-i merkümeden iştirâsına ve seffine ile Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmayup ve ol-mikdâr hamr ve arak seffineye ba'de't-tahmîl zahr-ı emr-i şerîfime seffine re'îsinin ismi ve mikdârı tasrîhiyle tahrîr idüp tatbîk için Der'aliyye'me başkaca i'lâm irsâline müsâra'at ve bu bâhâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirâtın bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde hamr ve arak nakline irâ'et-i ruhsat ile giriftâr-ı ikâb-ı pâdişâhânem olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i C[Cumâde'l-âhire] sene 1205.

[Hüküm No: 276]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve dizdârlarına hükm:

Sicilyateyn elçisi rikâb-ı müstetâbıma arz-ı hâl-i memhûr gönderüp Sicilyateyn kapudânlarından Natali Koyen? nâm kapudân râkib olduğu bir kıt'a seffinesiyle Âsitâne-i Aliyye'me getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mücebince îcâb ide resm-i gümrüğün tamâmen idüp yedine edâ tezkiresi verilmekle vilâyetine azîmet üzre olduğun inhâ ve mu'tâd üzre boğaz hisârlarında yoklanup derûnunda memnû'âtdan nesne olmadıkça eğlendirilmeyüp emîn ve sâlim mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmaya deyû emr-i şerîf yazılmışdır. Evâ'il-i B[Receb] sene 1205.

[Hüküm No: 277]

Âsitâne-i Aliyye'mden Vidin'e ve ândan Leh cânibine varınca esnâ-yı râhda vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hüküm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Devlet-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl gönderüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzere olan Morfeko Eşmoyiloç ve Yasef Periç nâm tâcirler li-ecli't-ticâre Der'aliyye'mden Vidin'e ve Vidin'den Leh cânibine azîmet murâd eylediklerin inhâ ve tâcirân-ı mersûmân Der'aliyye'mden Vidin'e ve ândan Leh cânibine varınca gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâlarının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzere edâ eylediklerinden sonra ticâretlerine ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetlerinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ etmeğin mu'tâd üzere amel ve hareket olunmak bâbında emr-i şerîfim yazılmışdır. Fî evâsıt-ı B[Receb] sene [1]205.

[94]**[Hüküm No: 278]**

Âsitâne-i Aliyye'mden Vidin'e varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve bi'l-cümle zâbitân ve a'yân ve iş erlerine hüküm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr tarafından bu def'a cumhûru tarafına umûr-ı mühimme-i müsta'cele zımnında bir nefer Lehlü'nün irsâli mühimm ve muktezî olduğuna binâ'en zikr olunan bir nefer Lehlü yanına rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tatarlarından bir nefer tatar terfikiyle irsâl olunmağla Lehlü-yi mersûm yanında olan tatar ile Der'aliyye'mden Leh cânibine azîmet için Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedinde olan menzil ahkâmı mücebince hâmil olduğu tahrîrât ile derhâl rükûbları için iktizâ iden menzil bârgîrleri tedârük olunarak emnen birbirinize irsâl ve serî'an Vidin'e îsâl husûsuna sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, bir nefer Lehlü'nün hâmil olduğu tahrîrât-ı

müsta'cele ile bir ân akdem Leh Cumhûru tarafında vusûlü lâzımeden idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mersûmun yanında olan tatar-ı merkûm ile Der'aliyye'mden Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedinde olan menzil emr-i şerîfi mücebince iktizâ iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ve irkâb olunarak emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve bir ân akdem Vidin'e sür'at-i vusûlünü mücib olur hâlâtın istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevkîflerini mücib olur vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı mu'âheze ve itâb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i B[Receb] sene [1]205.

[Hüküm No: 279]

Varna kâdîsıyla Âsitâne'den bahren Varna'ya ve ândan dahî berren meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma varınca vâkı' olan kazâların kuzât ve nüvvâbına vesâ'ir zâbitân ve a'yân ve iş erlerine hüküm:

Bu def'a Prusya elçisi tarafından ordu-yı hümâyûnumda olan kolonel tarafına irsâl olunan eşribe ve matbah takımıyla memlû' on yedi kıt'a sandûk ile dört harâr melbûsât ve mefrûşât ve bir sepet çînî edâtı ve beş varûl dakîk ve lahm ve sofrâ ve iskemle misillü levâzımâtın Kasel nâm Prusyalu ile serî'an îsâli lâzımeden olmak hasebiyle siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, sâlifü'z-zikr eşyâ Prusyalu mesfûr ile berren ve bahren her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise kat'â eğlendirilmeyüp tamâmen ve sâlimen kazâ-be-kazâ birbirinize irsâl ve ber vech-i ta'cîl meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma îsâl hâlâtının istihsâline müsâra'at olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, sâlifü'z-zikr eşyânın serî'an kolonel-i mersûm tarafına îsâli husûsuna ikdâm olunmak lâzımeden olduğı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh Prusyalu mersûm ile berren ve bahren her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise kat'â eğlendirilmeyüp kâmilen ve sâlimen kazâ-be-kazâ birbirinize irsâl iderek serî'an ordu-yı hümâyûnuma îsâl hâlâtının istihsâline müsâra'at ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet vukû'uyla mazhar-ı mu'âheze ve itâb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı B[Receb] sene [1]205.

[Hüküm No: 280]

Tekfurdağı ve Seddülbahir kazâları nâ'ibleri zîde ilmühümâ ve zâbitân ve iskele ümenâsı zîde kadrühüme hüküm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîsinde her ne kadar meykede vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i aliyyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müskirât ehl-i zimmet malı olmak hasebiyle müddet-i ma'lume ta'yîniyle meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâyâ bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine bir sene vefâ idecek mikdârı hamr ve arakı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm ve hamr ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımında hamr tevârüd ide gelen mahallere dahî evâmîr-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî büyük İspanya'nın Der'aliyye'mde mukîm elçisi De Bolini [Juan de Bouligny] hutimet avâkibühû bi'l-hayr kendü ve tüccâr ve tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresinin altı mâha kadar kefâf-ı nefsleri için Tekfurdağı ve Seddülbahir ve havâlîlerinden sagîr ve kebîr kırk aded fuçular ile on bin vakıyye hamr ve bin kıyye arak iştirâ ve sefîneye tahmîlen Der'aliyye'mde vâkî' Galata'da kâ'in hânesine nakline mümâna'at olunmamak bâbında ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu memhûr arz-ı hâliyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebince altı aylık olarak zikr olunan on bin kıyye hamr ve bin kıyye arakın Tekfurdağı ve Seddülbahir ve havâlîlerinden iştirâ ve mikdârına siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak sefîneye tahmîl ve mikdârı tahmîl olunan sefîne re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me i'lâm olup ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâret ve ma'rifetleriyle doğru hânesine nakl olunmasına mümâna'at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve müskirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan ve zikr olunan [95] hamr ve arakdan bâc ve rüsûmât-ı sâ'ire talebiyle bir akça ahzından be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte'allikâtının altı aylık kefâf-ı nefsleri için sâlifü'l-beyân ancak on bin kıyye hamr ve bin kıyye arakın havâlî-i

merkûmeden iştirâ ve sefîne ile Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmayup ve ol-
mîkdâr hamr ve arak sefîneye ba'de't-tahmîl zahr-ı emr-i şerîfime mîkdârını sefîne
re'îsinin ismini tasrîhiyle tahrîr idüp tatbîk için başkaca Der'aliyye'me i'lâm irsâle
mûsâra'at ve bu bâhâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli mûskirât bey' ve
i'tâsından ve mîkdâr-ı mezkûrdan ziyâde ve mükerrer hamr ve arak nakline irâ'et-i
ruhsatdan ve bâc ve rûsûmât-ı sâ'ire talebiyle akça ahzından tehâşî ve mûcânebet
eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı B[Receb] sene [1]205.

[Hüküm No: 281]

Tekfurdağı ve Seddülbahir kazâları nâ'ibleri zîde ilmühümâ ve zâbitân ve
iskele ümenâsı zîde kadrühüme hükm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli mûskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i
İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata
vesâ'ir havâlîsinde her ne kadar meykede vâir ise cümlelerin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için
dekâkîn ve mehâzin olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i aliyyem ta'alluk
idüp ancak derûnlarında olan hamr ve arak ve emsâli mûskirât ehl-i zimmet malı olmak
hasebiyle müddet-i ma'lume ta'yîniyle meykedelerden o makûle hamr ve emsâli
kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâya bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-
i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve
tevâbi'lerine bir sene vefâ idecek hamr ve arakı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-
vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere
tanzîm ve hamr ve emsâli mûskirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımnında hamr tevârüd
iden mahallere dahî evâmir-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî
Sicilyateyn Devleti'nin Der'aliyye'mde mukîm elçisi Don Kostantino Lerolok hutimet
avâkibühü bi'l-hayr kendü ve tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresinin altı mâha kadar
kefâf-ı nefsleri için Tekfurdağı ve Seddülbahir ve havâlîlerinden sagîr ve kebîr kırk
aded fuçular ile dokuz bin vakıyye hamr ve üç bin vakıyye arak iştirâ ve sefâ'ine
tahmîlen Der'aliyye'mde vâkî Galata'da kâ'in hânesine nakline mûmâna'at olunmamak
bâbında ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu memhûr arz-ı hâliyle istid'â eylediğine
binâ'en şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince altı aylık
olarak zikr olunan dokuz bin vakıyye hamr ve üç bin vakıyye arakın Tekfurdağı ve
Seddülbahir ve havâlîlerinden iştirâ ve mîkdârına siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve

zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak sefineye tahmîl ve mikdârı tahmîl olunan sefine re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer' den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me i'lâm olunup ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâret ve ma'rifetleriyle doğru hânesine nakl olunmasına mûmâna'at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve müs kirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan ve sâlifü'z-zikr hamr ve arakdan bâc ve rûsûmât-ı sâ'ire talebiyle bir akça ahzından be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr? olmuştur. İmdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh elçi-yi mûmâ-ileyh ve tercemânân ve etbâ'mın altı aylık kefâf-ı nefsleri için zikri sâbık dokuz bin vakıyye hamr ve üç bin vakıyye arakın kazâ'eyn-i mezkûreyn ve havâlilerinden iştirâ ve sefine ile Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmayup ve ol- mikdâr hamr ve arak sefineye ba'de't-tahmîl emr-i şerîfimin zahrına mikdârı sefine re'îsinin ismi tasrîhiyle tahrîr idüp tatbîk için başkaca Der'aliyye'me i'lâm irsâline müsâra'at ve bu bâhâne ile ehl-i İslâm'a bir katre hamr ve emsâli müs kirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde ve mükerrer nakline ruhsat ve cevâzdan ve bâc ve rûsûmât-ı sâ'ire talebiyle akça almakdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı B[Receb] sene [1]205.

[Hüküm No: 282]

Sakız nâ'ibiyle Sakız'dan Âsitâne-i Aliyye'me gelince yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve zâbitân ve iskele emînlerine hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Venedik Cumhûru'nun baylosu Nikolo Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kâğıdının hülâsa-i mefhûmunda Sakız cezîresinde Venedik Cumhûru tarafından sâbık konsolos vekîli olan Kevanni Rokani nâm Venediklü'nün bu esnâda ba'z-ı gûne etvâr-ı nâ-bercâ harekâta tasaddî etmekden nâşî Der'aliyye'me ihzârı lâzım geldiğün ve mesfûr cezîre-i mezbûreden firâr ideceği nümâyân olduğun bildürüp siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ma'rifetiniz ve İzmir konsolosu tarafından ta'yin olunan yasakçı ma'rifetiyle mesfûru ahz ve emvâl ve eşyâsı ma'rifet-i şer'le ba'de't-tahrîr ve't-temhîr Dersa'âdet'ime ihzârına ihtimâm ve dikkat ve esnâ-yı râhda dahî tarafınızdan müdâhale ve mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın

vech-i meşrûh üzre ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır. Fî evâ'il-i N[Ramazân] sene 1205.

[Hüküm No: 283]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisârları dizdârlarına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Nederlande Elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp bundan akdem Nederlande Devleti tarafından umûr-ı mühimme-i müsta'celeyi şâmil ba'z-ı tahrîrât ve mekâtib ile bir kıt'a sagîr beğlik sefinesi Der'aliyye'me vâsıl olmakdan nâşî itmâm-ı me'mûriyyeti hasebiyle bu esnâda sefine-i merkûme girü vilâyeti cânibine avdet ideceğın inhâ ve Nederlande Devleti'nin mârru'z-zikr beğlik sefinesi boğaz hisârlarına vürûdunda vilâyeti cânibine avdetine mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu'âmele olunagelmış ise buna dahî ol-vechle mu'âmele ızhârıyla vilâyeti cânibine imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu makûle sefâ'in içün verile gelen evâmîr-i şerîfe müceblerince vilâyeti cânibine imrârına mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i Ş[Şa'bân] sene [1]205.

[Hüküm No: 284]

Bir sûreti:

Diğér bir kıt'a sagîr beğlik sefinenin Der'aliyye'me imrârına mûmâna'at olunmamak üzre minvâl-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdır.

[96]

[Hüküm No: 285]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve iskelelerin zâbitân ve emînleri vesâ'ir iş erlerine hükm:

Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'd-devâmımla musâfât üzre olan França Devleti'nin ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Sa'âdet'ime tevârüd ve Bahr-ı Sefid'de Memâlik-i Mahrûse'me âmed şüd ve geşt ü güzâr iden tüccâr sefinelerinin bandıraları bu âna dek yekpâre levn-i beyâzdan ibâret iken devlet-i müşârun-ileyhâ bu def'a tebdîlini murâd yelediğine binâ'en fi-mâ ba'd bandıra-yı mezkûrun zemîninin üç rub'u ke-mâ kân beyâz kalarak gönderinin cânib-i fevkânîsine mülâhik rub'-ı âharı mâ'î

ve kırmızı ve beyâz kalarak gönderinin cânib-i fevkânîsine mülâhik rub‘-ı âharı mâ’î ve kırmızı ve beyâz üç hatt ile muhattat ve mülevven olacağını ve nev‘-i bandıra’yı gerek âmed şüd iden França beğlik ve tüccâr sefineleri ve gerek Memâlik-i Mahrûse iskelesinde mukîm olan konsolosları ba‘d-ezîn isti‘mâl olmağla França Devleti tarafından me‘mûr olduklarını Der‘aliyye’nde mukîm França elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr bâ takrîr inhâ ve sâlifü'l-beyân cedîd bandıraları düvel-i sâ’ire indlerinde mu‘teber olduğu misillü Memâlik-i Mahrûse’de dahî mu‘teber olmak üzere França konsolosları bulunan cezâ’ir ve sevâhil vesâ’ir mahallere evâmir-i şerîfem sudûrunu istid‘â ve cedîd bandıralarının bir kıt‘a numûnelerini dahî takdîm ve i‘tâ etmekle bu nev‘ bandıranın resmi her mahalde ...nin sûreti ne vechle olmak iktizâ ideceği hâlen kapudân-ı deryâ vezîrim Gâzî Hüseyin Paşa iclâlehûden istifsâr olundukda sevâhil ve Cezâyir-i Bahr-ı Sefîd’de vâkı‘ iskelelerin zâbitânına hitâben evâmir-i aliyyem ısdârı ve resm-i bandıranın ma‘an irsâl ve tesyârı ve tarafından dahî iktizâ iden mahallere buyurulduklar neşr ve ib‘âsıyla bu husûsun i‘lân ve iş‘ârı lâzım geleceğini müşârun-ileyh i‘lâm etmekden nâşî siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân vesâ’ir mûmâ-ileyhimsiz, Françaluların ber vech-i muharrer tebdîl eyledikleri bandıraları mâdâmki bu def‘a elçileri tarafından numûne olarak takdîm olunan resme mugâyir olmaya. Âmed şüd iden sefinelerin ve Memâlik-i Mahrûse’ın iskelerinde mukîm öteden berû bayrak isti‘mâl iden konsolosların mârru’z-zikr bandırayı isti‘mâl eylemelerine mûmâna‘at olunmamak için rikâb-ı kâm-yâbımda işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet mazmûn-ı emr-i şerîfimdenden ve resm-i bandıra nakş olunmuş kağıddan ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh âmed şüd iden França sefinelerinin ve kadîmden bayrak isti‘mâl iden França konsoloslarının resm-i cedîd-i mezkûr üzere bandıra isti‘mâl eylemelerine mûmâna‘at olunmamak ve hilâfından mübâ‘adet olunmak bâbında. Fî evâhir-i B[Receb] sene 1205.

[Hüküm No: 286]

Bir sûreti:

Mısır vâlisine ve Mısır’da vâkı‘ iskelelerin zâbitân ve ümenâsı vesâ’ir iş erlerine.

[Hüküm No: 287]

Bir sûreti:

Kıbrıs kâdîsına ve Lefkoşe nâ'ibiyle Cezîre-i Kıbrıs'da vâkı' kuzât ve nüvvâba ve iskelelerin zâbitân ve ümenâsı vesâ'ir iş erlerine vech-i muharrer üzere

[Hüküm No: 288]

Bir sûreti:

Selânik kâdîsına ve mütesellimine ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine vech-i meşrûh üzere.

[Hüküm No: 289]

Bir sûreti:

Narda kazâsı nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 290]

Bir sûreti:

Draç kazâsı nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 291]

Bir sûreti:

Atina kazâsı nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 292]

Bir sûreti:

Haleb kâdîsına ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 293]

Bir sûreti:

İzmir kâdîsına ve voyvodası ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 294]

Bir sûreti:

Trablusşam nâ'ibine ve mütesellimine ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 295]

Bir sûreti:

Akka kâdîsı kazâsı ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 296]

Bir sûreti:

Cezîre-i Mora'da vâkı' kuzât ve nüvvâb ve zâbitân ve iskele ümenâsı vesâ'ire.

[Hüküm No: 297]

Bir sûreti:

Sayda kâdîsına ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 298]

Bir sûreti:

Rodos nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 299]

Bir sûreti:

Sakız nâ'ibine kazâsı ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ire.

[Hüküm No: 300]

Bir sûreti:

Nakşa nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 301]

Bir sûreti:

İstendil cezîresi nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni vesâ'ir iş erlerine.

[Hüküm No: 302]

Bir sûreti:

Girid cezâresinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve zâbitân ve iskele ümenâsı vesâ'ire.

[97]

[Hüküm No: 303]

Haleb muhassılı [] dâme mecdühûya hükm:

Devlet-i Aliyye'mle musâfât üzre olan França Devleti'nin Memâlik-i Mahrûse-i şâhânemde geşt ü güzâr ve ticâretle meşgûl ve evkât-güzâr olan tüccâr vesâ'ir âdemlerinin ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânetleri lâzımeden iken sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin Haleb'de mukîm França konsolos ve tercemân ve tüccârî hilâfî ahdnâme-i hümayûn ve mugâyir-i dostî bî-vech envâ'-ı ta'addiyâtlarıyla rencîde ve tekdîr ve her bâr kelimât-ı gayr-ı layıka tefevvühüyle terzîl ve tahkîre mübâderet ve hattâ tüccâr-ı mersûmeden birine Kıbrıs cânibinden bundan akdem iki sandûk fes lede'l-vürûd Kıbrıs'da resm-i gümrüğü edâ olunduğunu müş'ir ma'mûlün-bih edâ tezkiresi mevcûd iken hilâf-ı ahdnâme mükerrer gümrük talebiyle zikr olunan sandûkları gümrükde tevkîf eylediğine binâ'en konsolos-ı mersûm tercemânını tarafına irsâl ve teslîmini niyâz eyledikde tercemân-ı mesfûra şütûm-ı galîza ile şetm ve huzûrundan hakâretle tard etmiş olduğunu ve bundan başka dâ'ire-i tahammûlden hâric envâ'-ı ta'addiyâta ictisâr eylediğini Der'aliyye'mde mukîm França Elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın bu def'a rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kağıdında tahrîr ve inhâ ve ba'd-ezîn hilâf-ı ahdnâme-i hümayûn hâlât vukû'undan mücânebet ve ahdnâme-i hümayûn şurûtu mücebince amel ve hareket olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle França Devleti Devlet-i Aliyye'min kadîmî dostu olup Memâlik-i Mahrûse'mde olan konsolosları ve tercemân ve âdemleri ve tüccârlarının hilâf-ı ahdnâme-i hümayûn ve mugâyir-i merâsim-i safvet ve dostî rencîde ve tekrîd olunmaları ve emvâl ve emti'alarından bir mahalde gümrüğü edâ olunduğunu muhtevî edâ tezkiresi vâir iken mükerrer gümrük talebiyle ızrârları husûsuna bir vechle rızâ-yı cihândârânem olmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânetleri lâzımeden iken senin o makûle evzâ'-ı bârideye cesâretin rızâ-yı hümayûnumun hilâfî olmak hasebiyle müstahikk-i te'dîb olmanı îcâb iden hâlâtdan olmağla fî-mâ ba'd gerek Françalı ve gerek sâ'ir müste'menân haklarında hilâf-ı uhûd ve şurût vaz'a cesâretten mücânebet ve ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn amel ve hareket ve hilâfından mübâ'adet eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen

işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi senki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-karârımın França Devleti kadîmî dostu olup Memâlik-i Mahrûse'mde olan konsolos ve tercemân ve tüccâr ve âdemlerinin hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i merâsim-i safvet ve dostî rencîde ve tekdîr olunmaları ve emvâl ve emti'alarından bir mahalde gümrük edâ olunduğunu muhtevî ma'mûlün-bih edâ tezkiresi vâir iken mükerrer gümrük talebiyle ızrârları husûsuna kat'â rızâ-yı cihândârânem olmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetleri matlûb olup o makûle evzâ'-ı bârideye cesâretin rızâ-yı hümâyûnumun hilâfî olmak hasebiyle müstahikk-i te'dîb olmanı îcâb ider hâlâtından olduğu ve fî-mâ ba'd gerek Françalı ve gerek sâ'ir müste'menân haklarında hilâf-ı uhûd ve şurût vaz'a cesâretin mesmû' olmak lâzım gelür ise bir vechle cevâba kâdir olamayup vehâmetin müşâhede ideceğın bedîhî idüğü ma'lûmun oldukda vech-i meşrûh üzre ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn amel ve harekete ihtimâm ve hilâfindan be-gâyet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında. Fî evâ'il-i Ş[Şa'bân] sene 1205.

[Hüküm No: 304]

Âsitâne-i Aliyye'mden Zıştovi'ye varınca yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve a'yân-ı vilâyet ve menzirciler vesâ'ir zâbitân ve iş erleri zîde kadrühüme hükm:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Prusya elçisi tarafından bu def'a Zıştovi cânibine irsâl olunan Kavalıyer ta'bîr olunur âdemîsinin ma'ıyyetine terfîk olunan kâ'im-makâm-ı âlî-makâmım tatarlarından Çalık Mustafa nâm Tatar ile serî'an ve âcilen Zıştovi'ye îsâlleri lâzımeden olmağla siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz Prusyalı mesfûr, tatar-ı mûmâ-ileyh ile her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise kat'â eğlendirilmeyüp yedlerinde olan menzîl ahkâmı mücebince rükûbları için iktizâ iden olan bârgîrlerini derhâl tedârük ve i'tâ iderek ber vech-i ta'cîl Zıştovi'ye îsâlleri hâlâtının istihsâline müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh Prusyalı-yı mersûm ma'ıyyetine terfîk olunan tatar-ı mûmâ-ileyh ile her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise kat'â eğlendirilmeyüp yedlerinde olan menzîl ahkâm-ı şerîfesi mücebince rükûbları için iktizâ iden menzîl bârgîrlerini serî'an tedârük ve i'tâ iderek ve bir mahalde kat'â te'hîr ve tevkîfleri tecvîz olunmayarak ber vech-i ta'cîl Zıştovi'ye îsâlleri hâlâtına mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve

ser-i mû kusûr ve rehâvet vukû'undan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Ş[Şa'bân] sene [1]205.

[Hüküm No: 305]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve dizdârlarına hükm:

Sicilyateyn Elçisi Don Kostantino hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı müstetâbıma mührlü arz-ı hâl gönderüp Sicilyateyn kapudânlarından Anastasyo Vagora? nâm kapudânın râkib oldukları başka sefineleriyle getürdükleri ve alup götürdükleri emti'asının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn îcâb iden resm-i gümrüğün tamâmen edâ idüp yedlerine edâ tezkireleri verilmekle boğaz hisârlarına mu'tâd üzre yoklanup mâdâmki derûnunda memnû'âtdan başka olmadıkça eğlendirilmeyüp emîn ve sâlim imrârları? bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmaya deyû başka başka iki kıt'a emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâ'il-i N[Ramazân] sene 1205.

[98]

[Hüküm No: 306]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Kütahya mütesellimi [] dâme mecdühû ve Kütahya nâ'ibine hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Galata'da ticâretle meks üzre olan França tüccârından Flora Nobel nâm müste'men tâcirin mâlî olarak şerîki ve vekîli olup Brusa'da mukîm Laroka nâm diğerk Françalı tâcirin vesâtetiyile Kütahya sâkinlerinden Löfe oğlu Sava nâm zimmî zimmetinde bin iki yüz iki senesinden berû ma'lûmü'l-cins ve'z-zirâ'a altı top çuka semeninden gayr-ı ez teslîmât üç yüz altmış dört buçuk gurûş alacak hakkı olup bi'd-defe'ât taleb olundukda edâda ta'allül ve muhâlefet ve kemâl-i ta'annüdden nâşî ibtâl-i hakk sevdâsında olduğun inhâ ve mahallinde me'rifet-i şer'le zimmî-i mesfûrdan tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm-birle ihkâk-ı hakk olunmak bâbında siz ki mütesellim ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki mütesellim ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, mahallinde şer'le rü'yete ve tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ş[Şa'bân] sene 1205.

[Hüküm No: 307]

Âsitâne-i Aliyye'mden Vidin tarîkiyle re's-i hudûda varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve a'yân ve iş erleri vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hüküm:

İsveç elçisi Harhend Yesnam hutimet avâkibühû bi'l-hayrın bu def'a rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği takrîrinde bir ân akdem bu tarafa vürûd etmek üzere olan cedîd İsveç elçisinin istikbâli için İsveç Devleti tercemânlarından Hamcıoğlu Petro nâm tercemânın bir nefer müste'men hizmetkârı ve bir nefer yasakçı ile Vidin yolundan re's-i hudûda irsâli lâzım geldiği tahrîr ve inhâ ve sâlifü'z-zikr üç neferin mürûrlarına mûmâna'at ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde meks ü tevkîfleri lâzım geldikde cizye vesâ'ir vechle tercemân-ı mesfûr ve müste'men hizmetkârı ta'addî ve rencîde ve iktizâ iden zâd ü zevâda vesâ'ir zahîresin narh-ı rûzî üzere akçasıyla iştirâ murâd eyledikde dahî ta'allül ve muhâlefet olunmayup emnen ve sâlimen imrârlarına mübâderet olunmak bâbında hüküm-i hümâyûn sudûru istid'â olunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene 1205.

[Hüküm No: 308]

Âsitâne'mden Delvine'ye varup gelince vâkı' kuzât ve nüvvâb ve a'yân vesâ'ir zâbitâna hüküm:

Elçi-yi mûmâ-ileyh mührlü arz-ı hâl gönderüp Sicilyateyn Devleti'nin umûr-ı mühimmesini müştemil evrâk ile ... bir nefer yasakcının Âsitâne'den Delvine'ye varup gelince mürûruna mûmâna'at ve ... intizâren tûl-i müddet avk ve te'hîr olunmayup yedinde olan menzil hüküm-i şerîfim mücebince ücretin tamâmen virdükden sonra cevr ü ezâ olunmayarak mashûben bi's-selâm savb-ı maksûduna imrâr ve irsâl ve îsâl olunup ve kimesne tarafından mugâyir-i kâ'ide-i kadîm mütâlebât-ı muhdese-i beyhûde ile ta'addî ve rencîde olunmayup ve lâzimesinin akçasıyla tedârükünde i'âne ve igâse ve himâyet ve sıyânete mübâderet olunmak bâbında hüküm-i hümâyûn recâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel oluna deyû emr-i şerîf yazılmışdır. Evâsıt-ı L[Şevvâl] sene 1205.

[Hüküm No: 309]

Âsitâne-i Aliyye'mden Filibe'ye varınca yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kavalier Robert Anesli [Ainslie] hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp bundan akdem Hind cânibinden Âsitâne-i Aliyye'me vürüd iden Cuvanni Kostantin nâm müste'emen tâcir bir nefer zevcesi ve iki nefer besleme ve üç nefer cizye-güzâr hizmetkârıyla Filibe tarafına azîmet murâd eyledüğün bildürüp hizmetkârları olan üç nefer cizyelerin ba'de'l-edâ kendüsüne ve zevcesi ve beslemelerine kimesne tarafından Âsitâne-i Aliyye'mden Filibe'ye varınca rencide ve remide olunmayup ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde muhâfazası için ücretiyle kifâyet mikdârı âdemler koşulup emnen ve sâlimen mürûr etdirilmek bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âli-şân yazılmışdır. Fî evâsıt-ı L[Şevvâl] sene 1205.

[Hüküm No: 310]

Edirne kâdîsına hükm:

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp mahrûse-i Edirne'de li-ecli't-ticâre müsâfereten sâkin Körfez[Korfos?] cezîresi re'âyâsından Petro Ko.. nâm Venediklü yine Edirne sâkinlerinden ehl-i zimmet re'âyâdan Bomito? nâm zimmî ile iki yüz senesinde şirket-i inân ile şerîk olup kâr ü kesb ve ticâret için hinta ve dakîk bey' ve iştirâ ve hâsıl olan semeni beynlerinde bi'l-iştirâk taksîm etmek üzre mukâvele ve ta'ahhüd ve birbirlerine memhûr sened ba'de'l-i'tâ bey' u şirâya meşgûl ve hâsıl eyledikleri akçayı dahî mesfûr ahz u kabz ve şerîki olan mersûma bir akça ve bir habbe vermediğinden mâ'adâ mersûmu dükkânından cebren ihrâc ve âletlerini zabt ve gadr eyledüğün inhâ, şer'le görülüp alıverilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âli-şân yazılmışdır. Fî evâsıt-ı L[Şevvâl] sene 1205.

[99]

[Hüküm No: 311]

Kudüs-i Şerîf kâdîsı ve Yafa iskelesi emîni ve zâbitân vesâ'ire hükm:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde bu sene-i mübârekeke bi-inâyeti'llâhi te'âlâ Yafa ve havâlîsinde zahâ'irin kesret ve vefreti olmak hasebiyle kendüsü lâzimesi ve etbâ' ve ta'allukâtı için Yafa iskelesi ve havâlîsinden ahâlîsi ma'rifetiyle rızâlarıyla satanlardan si'r-i râyici üzre akçasıyla iki bin beş yüz keyl şa'îr ve iki bin beş yüz keyl hinta iştirâ ve França sefinesiyle def'aten doğru Âsitâne-i Aliyye'mde Galata'da vâkı' hânesine nakl murâd eylediğün inhâ ve zikr olunan hinta ve şa'îrin havâlî-i merkümeden iştirâ ve Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en ol-mikdâr keyl hinta ve şa'îrin akçasıyla râyici üzre iştirâ ve def'aten doğru Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından istid'â olunduğu vechle âdemîsi ma'rifetiyle sâlifü'l-beyân iki bin beş yüz keyl hinta ve iki bin beş yüz keyl şa'îrin havâlî-i merkümeden rızâlarıyla satanlardan akçasıyla si'r-i râyici üzre iştirâ ve sefine-i merküme ile def'aten Der'aliyye'mde Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at olunmayup doğru bu tarafa tesyîri husûsuna dikkat ve zikr olunan hinta ve şa'îrden ziyâde veyâhûd mükerrer nakline rızâ ve cevâzdan ve yedlerinde sarâhaten zahîre iştirâsına ruhsatı hâvî emr-i şerîfim olmayan âhar müste'men sefinelerine hilâf-ı emr ve rızâ habbe-i vâhide zahîre bey' ve i'tâsından begâyet ittikâ ve mücânebet zehâ'ir-i mezkûrenin mikdârı tasrîhiyle keyfiyeti başkaca Der'aliyye'me i'lâm ve işâret ve hilâfından hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâsit-ı N[Ramazan] sene 1205.

[Hüküm No: 312]

İzmir kâdîsı zîdet fezâ'ilühûya hükm:

Devlet Aliyye-i ebediyyü'd-devâmımla musâfat üzre olan Venedik Cumhûru'nun Memâlik-i Mahrûse'mde geşt ü güzâr iden tüccâr ve re'âyâ ve âdemleri ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunup birinden hilâf-ı marzî hareket zuhûrunda iktizâ iden te'dîbâtları elçi ve konsolosları ma'rifetleriyle icrâ

olunagelüp hilâfı vaz' u hareket olunduğu yoğiken İzmir voyvodası İzmir'de ticâretle meks üzre olan Venedik re'âyâlarını gûnâ-gûn bahâne ile ahz ve habs ve darb ve envâ' gûne ta'addîye ibtidâr etmiş olduğu Der'aliyye'mde mukîm Venedik baylosu [] hutimet avâkibühû bi'l-hayr tarafından Devlet-i Aliyye'me mukaddemâ lede'l-inhâ Venedik konsolosu ve tercemânları ve Devlet-i Aliyye'm re'âyâsından olmayan sahîh Venediklüler ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet ve sahîh Venediklülere hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi ve vücûh-ı sâ'ire ile bî-vech ta'addîden mücânebet olunmak bâbında bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuş-iken mazmûn-ı emr-i şerîfime mugâyir yine Venediklü re'âyâsına envâ'-ı ta'addîye mücâseret ve hattâ bu esnâda üç nefer Venedik re'âyâsı san'at-ı me'lûfeleri üzre ol-havâlî karyelerinde rencberlik idüp İzmir'e avdet ider iken voyvoda-i merkûmun bölükbaşısı, mesfûrlara musâdefe ve bilâ nizâ' silâhlarını ahz ve medîne-i mezbûrda mukîm Venedik konsolosuna ihbâr etmeksizin habs ve der-akab bilâ sebep mesfûrların her birine beşer yüz değnek darb etdikden sonra konsolos-ı mesfûrun hânesine helâk mertebesinde irsâl eyledikde elçi-yi mûmâ-ileyh bu def'a dahî rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kağıdın[d]a inhâ ve ol-bâbda emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle Venedik Cumhûru Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârının kadîmî hem-civâr dostu olup tüccâr ve züvvâr ve âdemlerinin ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetleri lâzımeden iken ve bu makûle hâlâtdan hazer olunması bundan akdem emr-i şerîfimle tenbîh olunmuş iken hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i fermân bu misillü hâlât-ı gayr-ı marziyyeye ictisâr idenlerin ibreten li'l-gayr te'dîbâtları icrâ olacağı muhakkak ve mukarrer olmağla ba'de'l-yevm bu makûle hareketden mübâ'adet ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn sahîh Venediklülerin himâyet ve sıyânetleri ile beyne'd-devleteyn tezâyüd-i hubb ve vedâdı mûcib olur hâlâtın istihsâline kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve eğer bundan sonra dahî mütenebbih olmayup hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mu'tâd-ı kadîm sahîh Venediklülere bî-vech mikdâr-ı zerre ta'addî ve rencîde vukû'a gelmek ihtimâli olur ise icrâ-yı te'dîblerine müsâra'at olunacağı lâzım gelenlerin gûş-ı hûşuna bir hoşca ifâde ve ...ye müsâra'at ve hilâfından be-gâyet hazer ve mücânebet olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin Venedik Cumhûru saltanat-ı seniyyemin kadîmî dost ve hem-civârı olup Memâlik-i Mahrûse'mde kendü hâllerinde geşt ü güzâr üzre olan tüccâr ve züvvâr ve re'âyâlarının ber muktezâ-

yı ahdnâme-i hümâyûn himâyeyet ve sıyânetleriyle beyne'd-devleteyn derkâr olan hubb ve ma'rûfun tevâfirünü müstevcib vesâ'ilin istihsâline lâzımeden idüğü ve münâfi-i ahdnâme-i hümâyûn vaz' vukû'una rızâ-yı hümâyûnum olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh voyvoda vesâ'irlerin ba'd-ezîn bu makûle hareketden keff-i yed etmelerini tenbîhe mübâderet ve bundan sonra mütenebbih olmayup hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i fermân voyvoda-i mûmâ-ileyh ve âdemleri taraflarına yine kendü hâlinde olan sahîh Venediklülere bî-vech ser-i mû cevri ü ta'addî vukû'a gelmek ihtimâli olur ise icrâ-yı te'dîblerine müsâra'at olunacağı ifâde ve ifhâma müsâra'at ve hilâfi hâlât vukû'unu tecvîz ile mübtelâ-yı itâb olmakdan tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında. Fî evâ'il-i Ş[Şa'bân] sene [1]205.

[100]

[Hüküm No: 313]

Tashîh olunduğu üzere tebdîl olunmuştur.

Bozcaada ve Erdek ve Mudanaya nâ'iblerine ve zâbitân ve iskele emînlerine hüküm:

Ümmül-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlisinde her ne kadar meykedeler vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtî'a-i aliyyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müskirât ehl-i zimmet re'âyâ malı olmak hasebiyle müddet-i ma'lûme ta'yîni ile meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâya bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'men keff-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine bir sene vefâ idecek mikdârı hamrı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm-birle hamr ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımnında hamr tevârüd ide gelen mahallere dahî evâmir-i aliyyem ısdârıyla tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî Venedik Cumhûru'nun Dersa'âdet'imde mukîm baylosu Nikolo Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühû bi'l-hayr kendüsü ve müte'allikâtı için lâzım olan hamrın bir senelik birden celb olursa fenâ-pezîr olacağı beyânıyla altı aylığı kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arak olmak üzere Bozcaada

ve Erdek ve Mudanya'dan iştirâ ve sefinelere tahmîlen def'a-i vâhidede Der'aliyye'mde Beğoğlu'nda kâ'in hânesine nakl olunmasına mümâna'at olunmamak için ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu memhûrunu? memhûr arz-ı hâliyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudur olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince altı aylık olarak zikr olunan kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arak Bozcaada ve Erdek ve Mudanya'dan iştirâ ve mikdârına hâkimü's-şer' ve iskele emînleri ve zâbitânın ilmleri lâhik olarak kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arak varıncaya dek def'a-i vâhidede sefîneye tahmîl olundukça mikdârı ve kapudânın ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'de tahrîr ve başka Der'aliyye'me nakl ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâretleriyle doğru hânelerine nakl olunmasına ruhsat-ı aliyyem erzânî kılınmağla siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte'allıkâtı için altı aylık olmak üzere ancak kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arakın iştirâ ve def'a-i vâhidede sefîneye tahmîl olundukça zahr-ı emr-i şerîfime tahrîr olunarak Der'aliyye'me nakline mümâna'at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirât bey' ve i'tâsında ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte'allıkâtı için altı aylık olmak üzere sâlifü'l-beyân ancak kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arakın iştirâ ve sefîne ile Der'aliyye'me nakline mümâna'at olunmayup ve ol-mikdâr hamr ve arak varıncaya dek zahr-ı emr-i şerîfime kapudânları isimleri ve mikdârları tasrîhiyle tahrîr ve tatbîk ve Der'aliyye'me başka i'lâm i'tâ ve irsâline müsâra'at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirâtın bey' ve i'tâsının veyâhûd mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde hamr nakline irâ'et-i ruhsat ile mazhar-ı eşedd-i ikâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i N[Ramazân] sene 1205.

[Hüküm No: 314]

Sakız nâ'ibine ve zâbitâna hükm:

Sakız cezâresinde Venedik Cumhûru tarafından konsolos-ı sâbık vekîli olan Kevani Sugani nâm Venediklû'nün bu esnâda ba'z-ı gûne etvâr-ı nâ-bercâ harekâta

tasadî etmekden nâşî Der'aliyye'me ihzârî lâzım geldiğın ve mesfûr cezîre-i mezbûreden firâr ideceğî nümâyân olduğun bildürüp sen ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, İzmir konsolosu tarafından ta'yın olunan yasakçı ma'rifetiyle mesfûru ahz ve emvâl ve eşyâsı ma'rifet-i şer'le ba'de't-tahrîr ve't-temhîr Der'aliyye'me ihzârına ihtimâm ve dikkat ve esnâ-yı râhda tarafınızdan müdâhale ve mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru istid'â eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ma'rifetiniz ve İzmir konsolosu tarafından ta'yın olunan yasakçı ma'rifetiyle vekîl-i sâbık-ı mesfûru ahz ve emvâl ve eşyâsını ma'rifet-i şer'le ba'de't-tahrîr ve't-temhîr Der'aliyye'me irsâl ve ihzârî husûsuna ihtimâm ve dikkat ve avk ve te'hîrden ve esnâ-yı râhda müdâhale ve ta'addîden tevakkî ve mücânebet olunmak bâbında. Fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene [1]205.

[Hüküm No: 315]

Âsitâne'den Turan?[Tutrakan?] kazâsı ve havâlîsine varup gelince vâkı' kuzât ve nüvvâba ve serdâr ve a'yâ ve zâbitân vesâ'ir vücûh-ı ahâlî-i beldeye hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Sicilyateyn Elçisi Don Kostantino hutimet avâkibühû bi'l-hayr mührlü mektûb gönderüp Devlet-i Aliyye'mle Sicilyateyn Devleti beyninde mün'akid olan sulh ve musâfât muktezâsı üzre tahrîrâtları hâmil olan [] ve yasakçıların esnâ-yı râhda beyhûde meks ü ikâmetleriyle te'hîr-i maslahatlarını mücib hâreket iktizâ etmez iken bu esnâda Tutran? kazâsına tevârüd iden bir nefer Sicilyateyn yasakçısı vesâ'ir ulakların bârgîre intizâren meks ve tevakkuf üzre oldukları tahrîr ve inhâ ve o makûle ulakların bârgîre intizâren meksleri tecvîz olunmayup emnen mahall-i maksûdlarına irsâlleri ve bilâ te'hîr imrârlarına mübâderet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum sudûrunu istid'â etmeğın bu makûle umûr-ı mühimme ile âmed şüd iden ulaklara yedlerinde olan menzil ahkâmına mugâyir rencîde olunmayup serî'an ve emnen imrârlarına ikdâm oluna deyû emr-i şerîf yazılmışdır. Evâsıt-ı L[Şevvâl] sene 1205.

[101]

[Hüküm No: 316]

İşkopelos cezîresi nâ'ibine, Selanik'den cezîre-i mezbûreye varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve zâbitân zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Selânik'de mukîm França konsolosu İşkopelos cezîresinde ba'z-ı umûrunu rü'yet için tarafından Romaran nâm Françalı'yu cezîre-i merkûmeye irsâl murâd eyledüğün inhâ ve rü'yet-i masâlihi için cezîre-i merkûmeye azîmet ve umûru için meks ü ikâmetine mûmâna'at olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umdan emsâli su'âl olundukda Kıbrıs cezîresinde mukîm França konsolosu tarafından Enri Garbine nâm Françalı'ya irsâl murâd eylediği elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından mukaddemâ lede'l-inhâ ve'l-istid'â rü'yet-i masâlihi zımnında mahall-i merkûma azîmetine ve umûru için meks ü ârâmına mûmâna'at olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbına bin iki yüz üç senesi evâhir-i Recebi'nde emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın ba'demâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene 1205.

[Hüküm No: 317]

Mudanya nâ'ibine ve serdârına hüküm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözle Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Mudanaya cânibine ba'z-ı maslahat zımnında İstepan ...nâm bir nefer zimmî hidmetkârını bundan beş altı gün mukaddem irsâl idüp mesfûrun yedinde petantası vâir iken câsûsdur deyû sen ki serdâr-ı mûmâ-ileyhsin tarafından ahz u habs ve der zencîr olduğun inhâ ve mesfûrun sebîli tahliye olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve serdar-ı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki mevlânâ ve serdâr-ı mûmâ-ileyhimâsız kapu kethüdâsı mübâşeretiyile mesfûr, Dersa'âdet'ime irsâl olunmak bâbında. Fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene 1205.

[Hüküm No: 318]

Trablusşam beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Sayda iskelesinde ticâretle meks üzre olan França tüccârı hâlen Şâm ve Sayda vâlîsi vezîrim Cezzâr Ahmed Paşa iclâlehû tarafından tard ve ib'âd olunmuş olduklarına binâ'en Trablusşam

iskelesine azîmet etmeleriyle Sayda'ya avd ve insırâflarına değin Trablusşâm iskelesinde tevakkuf ve ârâm murâd eylediklerin inhâ ve iskele-i mezbûrda hîn-i meks ü ikâmetlerinde ahdnâme-i hümâyûn muktezâsı üzere ticârelerine mûmâna'at olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmaları bâbında emr-i münîfim sudûrunu istid'â etmekle yedlerinde olan ahdnâme-i hümâyûn mûcebince ticâretlerine mûmâna'at olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında. Fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene 1205.

[Hüküm No: 319]

Devlet-i Aliyye'mden Vidin'e varup gelince vâkı' kuzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân-ı sâ'ireye hüküm:

İsveç elçisi takrîrinde bir ân akdem Der'aliyye'me Vidin'den vürûd etmek üzere olan İsveç elçisinin istikbâli için İsveç tercemânlarından Petro Camcıoğlu ile bir nefer hidmetkârı ve bir nefer yasakcısıyla Âsitâne-i Aliyye'mden ol-tarafa azîmete ... olmalarıyla tercemân-ı mesfûr iki nefer âdemleriyle her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise cizye ve avâriz vesâ'ir mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn rüsûmât talebiyle ta'addî olunmayup ve iktizâ iden zâd ü zevâd vesâ'ir zahîresin akçasıyla iştirâsına ve sâlimen mürûruna mûmâna'at olunmayup ber mûceb-i şurût-ı berât-ı âlî-şân himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğın vech-i meşrûh üzere mürûrlarına mûmâna'at olunmaya deyû emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıt-ı L[Şevvâl] sene 1205.

[Hüküm No: 320]

Haleb vâlîsine ve kâdîsına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İsveç elçisi mührlü arz-ı hâl gönderüp İsveç tercemânlarından Selo Satroda Serbo... sâbık Haleb Müftîsi ve Nakîbü'l-eşrâf Kâ'im-makâmî Tahâ-zâde es-Seyyid Ali zimmetinde alacağı olan meblağın Haleb kazâsı kurâsından ...[silik] nâm karye re'âyâları zimmetlerinde olan meblağdan ma'lûmül-esâmî kimesnelere tarafından vekîli Seyyid Abdülkâdir? Efendi'ye teslim etmek üzere havâle etmekle ahâlî-i mezbûre dahî va'desi hulûl eyledikde yalnız iki taksît ile verilmek üzere on beş bin gurûş edâya ta'ahhüd ve beherlerine tekeffül ve merkûm Tahâ-zâde'nin dahî kefâletleri sicill-i mahfûza sebt ü sicill olundukda ahâlî-i mezbûre vakti hulûl etmiş meblağı edâda ta'allül ve gadre cür'et eylediklerini müş'ir taraf-ı şer'den i'lâm-ı şer'de tahrîr ve inhâ ve gadr-i küllî sadedinde oldukların inhâ ve mahallinde

ma'rifet-i şer', vakti hulûl eyleyen taksît meblağı asl veyâhûd küfelâsından tamâmen tahsîl ve alıvırüp mahallinde .. ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîf recâ etmeğın mahallinde şer'le rü'yet ve ihkāk-ı hakka ikdâm, bir? vaktde sâbit olan hukûk tahsîlde rehâvet ile gadr ve hasâreti mûcib vaz'dan ve hilâfından tehâşî ve mûcânebet olunmak bâbında. Evâhir-i L[Şevvâl] sene 1205.

[102]

[Hüküm No: 321]

Trablusşam beğlerbeğisine ve Lazkiye gümrükcüsüne:

Galata'da ticâretle meks üzre olan França tüccârı Haleb ve Lazkiye kazâları ve havâlîlerinden kendü akçalarıyla rızâlarıyla satanlardan râyıcı üzre yigirmi bin keyl-i İstanbulî hinta iştirâ ve Lazkiye iskelesinde mevcûd müste'men sefinelerine tahmîl ve doğru Der'aliyye'me getürüp kapan hacılarına fûrûht ideceklerini Der'aliyye'mde mukîm França elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr memhûr arz-ı hâliyle mukaddemâ lede'l-inhâ ve'l-istid'â, zikr olunan hintanın iştirâ ve sefineye tahmîline ve Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmamak ve hinta-i mezkûreden resm-i gümrük ve nâm-ı sâ'ireleriyle bin nesne mütâlebesi vukû'a gelmemek ve zahîre-i mezkûre ne mikdâr idüğü bu cânibde ma'lûm olmak için taraf-ı şer'den emr-i şerîfin zahrına sıhhat ve hakîkati üzre hüccet tahrîr olmak bâbında iki yüz dört senesi evâ'il-i Rebî'u'l-âhiri'nde emr-i şerîfim sâdır olmuş-idi. El-hâletü hâzihî elçi-yi mûmâ-ileyhin bu def'a rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde tüccâr-ı mersûmeden Foltamini nâm tâcir França kapudânlarından Piti nâm kapudânın bir kıt'a sefinesine ma'lûm hinta tahmîl murâd eyledikde sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin tenbîhin ile hilâf hinta-i mezkûreden iki yüz elli gurûş resm ahz olunduğun inhâ ve fi-mâ ba'd o misillü ta'addî ve mütâlebe men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf alınan akçanın istirdâdı ve ba'de'l-yevm o misillü ta'addiyâtdan mûcânebet olunması bâbında. Fî evâhir-i L[Şevvâl] sene 1205.

[Hüküm No: 322]

Ahdnâme vesâ'ir kuyud ve şurûtu muhtevî ordu-yı hümayûn tarafından husûs-ı mezkûr zımında isti'lâm emr-i şerîfi isdâr ve hâcegândan Emîn Efendi ile irsâl

olunmuş idüğü sadr-ı a'zam tarafından tahrîr ve emr-i şerîf-i mezkûrun bir sûreti vârid olmağla sûret-i mezkûr ilm ü haber tobrasında mahfûzdur.

Delvine kâdîsına ve Delvine sancağı mütesellimine ve zâbitân ve vücûh-ı ahâlî ve iş erlerine hükm:

Der'aliyye'mde mukîm Venedik elçisi tarafından mukaddem ve mu'ahhar rikâb-ı müstetâbıma takdîm olunan takrîr kağıdları mefâhiminde Delvine sancağında re's-i hudûdda vâkı' Margiliç kasabası sükkânından sergerdelik iddi'asında olan Cabbarzâde Hasan Ağa demekle ma'rûf kimesne Venediklü'ye tâbi' olan Parga nâm mahalden Derbila nâm zimmî yediyle inşâ etdirdiği sefine vukû'-ı ihtilâl-i melhûzuna? mebnî Venediklü tarafından ihrâk etdirilüp merkûmun sefine-i mezkûreye sarf eylediği mebâliğ kendüye redd olunmuş iken merkûm Hasan başına haşerât cem'iyile zikr olunan Parga nâm mahalde hudûdda olan Venediklü re'âyâsına münâfi-i şerâ'it-i müsâleme ve musâfât ızrâr ve ta'addî gûne harekâta ibtidâr eylediğinden mâ'adâ Venedik hudûdu dâhilinde Fener nâm mahalde sayd-ı mâhî idegelen kayıkların Venediklü tarafına â'id olan sayd-ı mâhî rüsûmâtına dahî itâle-i dest-i ta'arruz ile be-misâs ba'z-ı gûnâ mütâlebâta ictisâr ve bunlardan mâ'adâ mezkûr Hasan re's-i hudûdda ba'z-ı ebniye ihdâsı misillü bilâ mûcib nâ-bercâyâ mübâderet üzre olduğu ale't-tafsîl inhâ ve beyân olunmuş olup bu sûret husûs-ı mezbûrun temyîz ve tahkîki ahdnâme-i hudûd nâm kuyûdâtının ordu-yı hümâyûnumda tettebbu'una ve muktezâsı görülerek nizâ'-ı tarafeyni fasl ü hasm için ısdârı lâzım gelen emr-i şerîfimin ordu-yı hümâyûnum cânibinden tasdîr ve mahalline tesyîrine tevakkuf etmekle işbu mâdde dâ'ir olan hudûdu şâmil kuyûdât ve şurût-ı ahdnâme-i hümâyûn mücebince bundan sonra iktizâ iden emr-i şerîfin ısdârı husûsu sadr-ı a'zam tarafına bu def'a mahsûsan tahrîr ve ihâle olunmuş olup ancak emr-i şerîf-i mezkûr ordu-yı hümâyûnum tarafından ısdâr ve irsâl oluncaya değin husûs-ı mezkûra dâ'ir ol-havâlide münâfi-i şerâ'it-i müsâleme bir gûne hâlet zuhûra gelmemesi emrine tarafından bi'l-muhâbere ikdâm ve mübâderet olunmak lâzımeden olmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve mütesellim vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh bundan sonra hudûdnâmeler ve kuyûd-ı lâzıme tettebbu' olunarak ... hasm-ı medâ zımnında ordu-yı hümâyûnum tarafından ısdâr olunacak emr-i şerîfim vâsıl olunacaya değin bu mâdde zımnında münâfi-i dostî ve hem-civârî ser-i mü nâ mülâyim vaz' u hareket vukû'unu tecvîzden mücânebet ve Devlet-i Aliyye'mle Venedik Düyü ve Cumhûru beyninden derkâr olan musâfât ve muvâlâtın min külli'l-vücûh vikâye

ve istihkâmı levâzımının istihsâline ve münâfî-i şerâ'it-i müsâleme bir gûne vaz' vukû'a gelmemesi emrine bi'l-ittifâk mezîd-i ikdâm ve müsâra'ât ve bundan sonra ordu-yı hümâyûnum tarafından ne vechle kuyûd ve şurûtu hâvî emr-i şerîfim sâdır olur ise mezmûn-ı münîfî üzre amel ve hareketde bezl-i makderet olunmak fermânım olmağın i'lâmen ve tenbîhen rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i meşrûh amel ve hareket olunmak için irsâl olunmuştur. İmdi siz ki mevlânâ ve mütesellim vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, Devlet-i Aliyye'mle Venedik DÛjü ve Cumhûru beyninde derkâr olan sulh ve musâfât ve hukûk-ı hem-civârî ve muvâlâta münâfî hudûdlarda bir gûne nâ mülâyim vaz' u hareket vukû'a gelmemesi ve re'âyâ-yı tarafeyn himâyet ve sıyânet olunması emriyle zâbitân taraflarından ale'd-devâm i'tinâ ve dikkat olunmak lâzımeden idüğü ve ber vech-i meşrûh bundan sonra ordu-yı hümâyûnumdan hudûdnâmler tetebbu' olunarak kuyûd ve şurûtu derciyle sudûr idecek emr-i şerîfim vâsıl oluncaya kadar cümleniz bi'l-ittifâk ol-havâlîye ihâle-i enzâr-ı basîret, Venediklü'nün hudûd zâbitânıyla muhâbereye ri'âyet-birle münâfî-i şerâ'it-i müsâleme tarafından bir gûne hâlet vukû'a gelmemesi emrine ve zavâbit mihâdına ve müsâlemenin min külli'l-vücûh muhâfaza ve vikâyesi [103] hâlâtının istihsâline mezîd-i ikdâm ve dikkat eylemeniz matlûb-ı hümâyûnum olduğı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete bi'l-ittifâk ikdâm ve müsâra'at ve ser-i mü kusûr ve rehâvet gûne hâlâtı tecvîz ile her biriniz mazhar-ı itâb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet ve ordu-yı hümâyûnumdan sudûr idecek emr-i şerîfim vusûlünde mufassalıyla amel ve hareket eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[Hüküm No: 323]

Âsitâne-i Sa'âdet'imden Zıştovi'ye varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve a'yân-ı vilâyet ve menzilciler vesâ'ir zâbitân ve iş erlerine hükm:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Prusya elçisi tarafından bu def'a Zıştovi cânibine irsâl olunan Kavalyer Milır ta'bîr olunur âdemîsinin ma'iyetine terfîk olunan kâ'im-makâm-ı âlî-makâmım tatarlarından Mustafa nâm tatar ile serî'an ve âcilen Zıştovi'ye îsâlleri lâzımeden olmağla siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, Prusyalu mersûm tatar-ı mûmâ-ileyh ile her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise kat'â eğlendirilmeyüp yedlerinde olan menzil ahkâmı mücebince rükûbları için iktizâ iden ulak bârgîrini derhâl tedârük ve i'tâ eyleyerek ber vech-i ta'cîl Zıştovi'ye îsâlleri

hâlâtının istihsâline müsâra‘at eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ‘ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh Prusyalu-yı mesfûr ma‘iyyetine terfîk olunan tatar-ı mûmâ-ileyh ile her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise kat‘â eğlendirilmeyüp yedlerinde menzil ahkâm-ı şerîfesi mûcebince rûkûbları için iktizâ iden menzil bârgîrlerini serî‘an tedârük ve i‘tâ iderek ve bir mahalde kat‘â te‘hîr ve tevkîfleri tecvîz olunmayarak ber vech-i ta‘cîl Zîştovi‘ye îsâlleri hâlâtına mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve ser-i mû kusûr ve rehâvet vukû‘undan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka‘de] sene [1]205.

[Hüküm No: 324]

Hâleb vâlîsine ve kâdîsına hüküm:

İsveç elçisi arz-ı hâl gönderüp İsveç tercemânlarından Anton veled-i Gasna'nın Haleb kasabası ve kurâsı ahâlîsinden çapul? ağası ve hazînedârı Abdullah ve Tahâ-zâde akrabâsından Emîn Efendi ve Şeyh Hacı Mustafa Efendi ve müfredât defterinde mastûrül-esâmî kesân ile beş aded Tahâ-zâdeler zimmetlerinde bâ senedât-ı şer‘iyye elli bin gurûşdan mütecâviz alacağı ve oğlu Abdale'nin dahî kezâlik meblağ-ı mezbûrda hakkı olmağla helâkinden nâşî veresesine müntakile olmağla lede'l-mütâlebe vermekde muhâlefet ve temkîs ve te‘hîr ile ibtal-i hakk sadedinde oldukların bildürüp mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le görülüp alıverilüp bî-vech-i şer‘î muhâlefet etdirilmeyüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ etmeğın mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le rü‘yet ve ihkâk-ı hakk oluna deyû emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâ‘il-i Za[Zi'l-ka‘de] sene 1205.

[Hüküm No: 325]

Haleb vâlîsi ve Haleb kâdîsına hüküm:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr arz-ı hâlinde Haleb'de mukîm Ponas nâm Françalı tâcirin müderrisînden Tahâ-zâde es-Seyyid Ali zîde ilmühû zimmetinde bin iki yüz senesinden berû bir kıt‘a temessük mûcebince cihet-i karz-ı şer‘îden otuz altı bin beş yüz gurûş alacak olup defe‘âtla taleb eyledikde mevlâna-yı mûmâ-ileyh deyn-i sahîhi idüğün ikrâr ve edâya iktidârı bedîdâr iken bî-vech-i şer‘î edâda ta‘allül ve muhâlefet ve murâfa‘adan imtinâ‘-birle meblağ-ı mezbûr alâ hâlihî kalup tâcir-i mesfûra gadr olunduğun inhâ ve bu def‘a dahî edâda tereddüd ve muhâlefet eylediği sûretde

huzûr-ı şer'e ihzâr ve ba'de's-sübûti's-şer'î meblağ-ı mezbûr bi-eyyi vechin kân tamamen tahsîl ve tâcir-i mesfûra teslim-birle ihkāk-ı hakk olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve vech-i meşrûh üzre emr-i münîfim sudûrunu bi'l-fi'l şeyhü'l-İslâm ve müfti'l-enâm Mehmed Mekkî edâm'Allâhü te'âlâ fezâ'ilehü işâret etmeleriye işâretleri mûcebince amel olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene 1205.

[Hüküm No: 326]

Mora Muhassılı Vezîr Ebûbekir Paşa ve Atina kâdîsına hüküm:

Sicilyateyn elçisi rikâb-ı müstetâbıma mührlü arz-ı hâl gönderüp Mürted adasında mukîm Sicilyateyn konsolusu yanında bâ berât-ı âlî tercemân olan Yankolo nâm tercemânın Atina sâkinlerinden iken düyûnu terekesinden ezyed olduğu hâlde fevt olan Osman Nahîfi nâm kimesne zimmetinde iki yüz [] senesinden berû bâ temessük yalnız bin üç yüz yigirmi gurûş alacağını kable'l-ahz ve'l-istîfâ fevti takarrübünden nâşî zimmetinde kalmağla ber muktezâ-yı şer'-i münîf guramâdan hissesine isâbet ideni verese ve vasîsinden taleb eyledikte hilâf-ı şer'-i enver edâda ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların inhâ ve tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ber mûceb-i şer'-i münîfim meblağ-ı merkûma iktizâ iden hissesi tamamen tahsîl ve girüye teslim ile icrâ-yı hakka mübâderet ve mugâyir-i şer'-i mutahhar muhâlefet etdirilmeyüp ifâ-yı deyne dikkat olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum sudûrunu istid'â etmeğın mahallinde şer'le rü'yet ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında. Fî evâ'il-i L[Şevvâl] sene 1205.

[104]

[Hüküm No: 327]

Alâiye kâdîsına ve Alâiye mütesellimine ve zâbitânına zîde kadrühüme hüküm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühü bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kağıdının hülâsa-i mefhûmunda bundan iki mâh mukaddem Venedik kapudânlarından Nikola Rubik nâm kapudân Mısır? iskelesinden hınta-i mîriyye ve eşyâ ve emti'a-i sâ'ireyi süvâr olduğu bir kıt'a sefinesine tahmîl ve âsitâne-i aliyyeme gelür iken şiddet-i havâ ve kesret-i rûzgârdan sefine-i mezbûr Alâiye'ye karîb karaya

düşüp şikest oldukda mahall-i mezbûr ahâlîsi taraflar[ın]dan i'ânet olmak lâzımeden iken Alâiye sükkânından ma'lûm'l-esâmî kesân hilâf-ı ahd ve mugâyir-i dostî kapudân-ı mersûmun üzerine hücum ve tûfeng endâhte ve katl kasdıyla sefinenin derûruna dühûl ve kapudân-ı mersûm bir takrîb sandala süvâr ve sefinesini terk ve firâr ve mezkûrlar sefine-i mezkûrun kamara ve mahall-i sâ'iresinde mevcûd olan eşyâ ve emti'asını ve tüccâr mâllarını ve sefinenin bi'l-cümle takımlarını nehb ü gârât ve sefinenin bayrağını ihrâc? ve kurşunuyla paralayup gadr-i azîm eyledikleri vürûd iden i'lâm-ı şer'iyeden müstebân olduğun inhâ ve ber vech-i muharrer gasb u gâret olunan emvâl ve eşyâ redd ve kapudân-ı mersûma teslim ve zarar ve ziyânları tazmîn ve bu makûle harekât-ı nâ marziyyeye cesâret idenler te'dîb olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en saltanat-ı seniyye-i adâlet-mevfûrun Venedik Dûjü ve Cumhûru hem-civâr dost-ı kadîmi olup karaya düşen sefine-i mezkûrelerine dostâne i'ânet lâzım iken hilâf-ı ahd ü mîsâk ve mugâyir-i dostî bu vechle hasâret ve hakâret îkâ'ı min külli'l-vücûh mugâyir-i rızâ-yı cihândârânem olmağla fezâhat-i mezkûreye cesâret idenler senki mütesellim ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhsiz ma'rifetiniz ile buldurulup gâret eyledikleri eşyâ her ne ise bir hardalı girü kalmamak vechle tamâmen ve kâmilen zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le istirdâd ve şer'an lâzım gelen zararları tazmin-birle icrâ-yı merâsim-i tarziyyeye ikdâm ve cesâret idenler kimler ise zâbitleri ma'rifetiyle lâyük olan te'dîbleri icrâ ve fi-mâ ba'd bu makûle hâlât vukû'u tecvîz olunmakdan ittikâ ve mücânebet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer Venedik dûjü ve cumhûru saltanat-ı seniyyenin hem-civâr dost-ı kadîmi olup karaya düşen sefine-i mezkûrlarına dostâne i'ânet lâzım iken hilâf-ı ahd ü mîsâk ve mugâyir-i dostî bir vechle hasâret ve hakâret îkâ'ı min külli'l-vücûh mugâyir-i rızâ-yı hüsrevânem idüğü ma'lûmunuz oldukda fezâhat-i mezkûreye cesâret idenler her kimler ise ma'rifetiniz ile buldurması lâzım gelenlere buldurdukda gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ her ne ise bir hardalı girüye kalmamak vechiyle tamâmen ve kâmilen zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le istirdâd ve şer'an lâzım gelen zararlarını tazmin-birle icrâ-yı merâsim-i tarziyyeye ikdâm ve cesâret idenler kimler ise zâbitleri ma'rifetiyle iktizâ iden te'dîblerini icrâya dikkat ve fi-mâ ba'd bu makûle hâlât vukû'unu tecvîzden ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[Hüküm No: 328]

İstanbul ve Galata kâdîlarına ve Galata voyvodasına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'me Prusya tüccârı getürdükleri şeker ve hubeybe vesâ'ir emti'ayı Devlet-i Aliyye'm re'âyâsından ve tüccârından diledikleri kimesneye bey' u fûrûht ve müşterîleri dahî râyicü'l-vakt üzre iştirâ eylediklerinde dahl olunmak îcâb etmez iken ba'z-ı kimesneler taraflarından mümâna'at olduğun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Prusya elçisi [] hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr bir kıt'a arz-ı hâliyle inhâ ve mukaddemâ Françalı tüccârına verilen emr-i âlî misillü emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda França tüccârı Âsitâne-i Aliyye'me getürdükleri şeker Devlet-i Aliyye'm re'âyâsından ve tüccârından diledikleri kimesneye bey' ve müşterîleri dahî şirâyâ me'zûn iken mahrûse-i Galata'da mahzenlerinde mevcûd şekerini sûk-ı cedîd attârlarıyla akîdecisi ve şerbetcisi esnâfî bizler aluruz deyû müdâhale ve ta'addî eyledikleri França elçisi bâ takrîr inhâ ve ahdnâme-i hümâyûn mücebince verilen emr-i şerîfî ibrâz ve memnû'iyet-i inhisâr-ı bey' u şirâyı muhtevî sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mücebince sudûr iden fermân-ı âlî kaydı İstanbul bâb-ı mahkemesi sicillâtından ba'de'l-ihrac ibrâz olunan emr-i âlî ahdnâme-i hümâyûna mebnî ve sicilden muhrec hatt-ı hümâyûn kaydı dahî dahî mâni'-i inhisâr-ı ticâret idüğü zâhir ve celî iken esnâfın iddi'â-yı inhisârları irâde-i cihândârâneme mugâyir ve fermân-ı âlî ve hatt-ı hümâyûn mazmûnlarına mugâyir olmağla hatt-ı hümâyûnuma mugâyir vaz' u hareketi men' u def'ine ikdâm ve iktizâ iden emr-i şerîfim sudûr [105] i'lâm olunmak bâbında İstanbul ve Galata kâdîlarına hitâben sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen França elçisi mûmâ-ileyh tarafından mürsel tercemânı meclis-i şer'de ibrâz olunan emr-i âlî ve sicilden muhrec hatt-ı hümâyûn kaydları mantûkunca ber vech-i muharrer França tüccârlarının getürdükleri şeker ve bahârât-ı mütenevvi'a ve eşyâ-yı sâ'irelerini diledikleri kimesnelere bey' u fûrûht murâd eylediklerinde esnâf-ı merkûme biz aluruz deyû müdâhale ve ta'addîleri memnû' iken bu esnâda esnâf-ı merkûme tüccâr-ı mersûmenin mahzenlerinde mevcûd şekerleri narh-ı cârîsi üzre bizlere tevzî' olsun deyû hilâf-ı hatt-ı şerîf ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn vâkı' olan dahl ü ta'arruzları men' u def' olunmak fi-mâ ba'd ber müceb-i şurût-ı hatt-ı hümâyûn tüccâr-ı mesfûrûnun getürdükleri şeker ve bahârât-ı mütenevvi'a ve eşyâ-yı sâ'ireleri diledikleri kimesneye bey' ü fûrûht ve bey'lerine kimesne tarafından iddi'â-yı

inhisâr-ı bey' u şîrâ olunmayup ve müşterîleri dahî râyic-i vakt üzre şîrâya izn ve ruhsat-ı alıyyem erzânî kılınması bâbında emr-i şerîfim merkûma kıyâsen tuğrâ-yı garrâ ile mu'anven emr-i şerîfim sudûru recâsında olduklarını İstanbul ve Galata kâdîlar i'lâm etdiklerine binâ'en vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında iki yüz dört senesi evâhir-i Ramazânı'nda İstanbul ve Galata kâdîlarına ve Galata voyvodasına hitâben emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed ve sâdır olan fermân-ı âlîye imtisâlen kuyûd-ı ahkâma ba'de'n-nazar ve Prusya elçisi mûmâ-ileyhin istid'âsı bundan akdem ref'-i inhisâr-ı bey' u şîrâyı muhtevî şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mazmûn-ı münîfine muvâfık olmağla mukaddemâ Françalı tüccârına ber vech-i muharrer i'tâ olunan emr-i âlî misillü elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından mürsel tercemân terfîkan meclis-i şer'-i münîrde mahrûse-i Galata'da müsâfîren mukîm tüccârlarının Dersa'âdet'ime getürdükleri şeker ve habbe ve emti'a-i sâ'irelerini diledikleri kimesenelere bey' u fûrûht idüp müşterîleri dahî râyicü'l-vakt üzre iştirâ eylediklerinde ber müceb-i hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn kimesne tarafından iddi'â-yı inhisâr-ı bey' u şîrâ olunmamak bâbında Prusya tüccârı yedlerinde tuğrâlî bir kıt'a emr-i şerîf sudûru recâsında oldukları siz ki İstanbul kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh İbrâhim zîdet fezâ'ilühûsün i'lâm etmekle i'lâmın mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimsiz, Prusya devleti Devlet-i Aliyye-i ebed-karârımın dost-ı kadîmi olup tüccâr ve âdemlerinin hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn rencide ve ta'addî olunmalarına rızâ-yı mülukânem olmadığı ve min külli'l-vücûh zarar ve hasâretten himâyet ve sıyânet olunmaları matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete i'tinâ ve dikkat ve hilâf-ı emr ü rızâ vaz' u hâlet vukû'una irâ'et-i ruhsatdan ittikâ-i tâmm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[Hüküm No: 329]

Âsitâne'den Zîştovi'ye varınca yol üzerinde vâkı' olan kazâların kuzât ve nüvvâbına ve a'yân-ı vilâyete ve menzîlciler ve iş erlerine hükm ki:

Bu def'a hasbe'l-iktizâ Zîştovi'ye azîmet iden Prusya tercemânı Yanaki zîdet sadakâtühûnün ma'ıyyetine terfîk olunan [] çukadâr zîde kadrühû ile serî'an îsâlleri husûsuna ikdâm olunmak lâzımeden olmağla siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, tercemân-ı mersûm ve yanında olan beş nefer âdemleriyle ve çukadâr-ı mûmâ-ileyh ile

her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise istihsâl-i refâh ve râhatları husûsuna ihtimâm ve gider olduklarında yedlerinde olan menzil ahkâmı mücebince rükûbları için iktizâ iden menzil bârgîrlerini tedârük ve irkâb ve esnâ-yı râhda dahî emniyyet ve selâmetleri[ni] mücib olur hâlâtın istihsâliyle emnen ve sâlimen kazâ-be-kazâ birbirinize irsâl ve ber vech-i ta'cîl Zîştovi'ye îsâllerine kemâl-i i'tinâ ve dikkat-i tâmm olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh tercemân-ı mersûm ve yanında olan beş nefer âdemleri ve çukadâr-ı mûmâ-ileyh ile her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise istihsâl-i refâh ve râhatları husûsuna ihtimâm ve gider olduklarında yedlerinde olan menzil ahkâmı mücebince rükûbları için iktizâ iden menzil bârgîrlerini tedârük ve irkâb ve esnâ-yı râhda dahî emniyyet ve selâmetlerini mücib olur hâlâtın istihsâliyle emnen ve sâlimen kazâ-be-kazâ birbirinize irsâl ve ber vech-i ta'cîl savb-ı maksûda îsâllerine kemâl-i sa'y ü ihtimâm ve meks ve te'hîrlerini mücib vaz'a cesâret ile mazhar-ı mu'âheze ve itâb olunmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[Hüküm No: 330]

Âsitâne'den Edirne'ye varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'irlerine hükm:

Galata'da mukîm Don Nikolo Galiçi nâm müste'men keşîş ba'z-ı umûr ve husûs için Edirne'ye âzim olduğun inhâ ve keşîş-i mesfûr Der'aliyye'mden mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[106]

[Hüküm No: 331]

Haleb vâlîsi vezîre ve Haleb kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Haleb'de mukîm Ponas nâm Françalı tâcirin müderrisinden Tahâ-zâde Mehmed Sa'îd zîde ilmühû zimmetinde bin iki yüz senesinden berû bir kıt'a temessük mücebince cihet-i karz-ı şer'den dört bin altı yüz seksen gurûş alacak hakkı olup defe'âtle taleb eyledikde mûmâ-ileyh deyn-i sahîhi idüğünü ikrâr ve edâya iktidârı bedîdâr iken bî-vech-i şer'î edâda ta'allül ve muhâlefet ve murâfa'adan imtinâ'-birle meblağ-ı mezbûr alâ hâlihî kalup tâcir-i mesfûra gadr olunduğun inhâ ve bu def'a dahî edâda tereddüd ve muhâlefet eylediği sûretde huzûr-ı şer'e ihzâr ve ba'de's-sübûti's-şer'î meblağ-ı mezbûr bi-eyyi vechin kân tamâmen tahsîl ve tâcir-i mesfûra teslim-birle ihkâk-ı hakk olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr [] ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben emri şerîfim sudûrunu istid'â ve ber vech-i muharrer emri münîfim sudûrunu bi'l-fi'l şeyhül-İslâm ve müftî'l-enâm olan mevlânâ Mehmed Mekkî edâm'Allâhü te'âlâ fezâ'ilehü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene 1205.

[Hüküm No: 332]

Trablusşâm beğlerbeğisine ve Lazkiye gümrükcüsü [] zîde kadrühûye hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühu bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde França tüccârından Lazkiye iskelesinde ticâretle meks üzre olan Folomi nâm tâcirin França kapudânlarından Zolya ve Daroni nâm kapudânların sefineleriyle Venedik kapudânlarından Deloka nâm kapudânın sefinesine tahmîlen Der'aliyye'mde mahrûse-i Galata'da mukîm Toron nâm Françalı tâcire irsâl eylediği on bir denk Haleb alacası ve bir sandık râvendin ber müceb-i şurût-ı ahdnâme-i hümâyûn îcâb iden resm-i gümrüğünü bir def'a Âsitâne'de virilüp mâ'adâ bu makûle Der'aliyye'ye tevârüd iden emti'a ve eşyâdan mahall-i âharda gümrük mütâlebesi memnû' iken Lazkiye gümrükcüsü eşyâ-yı merkümeden hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i şurût gümrük ve hediye nâmıyla ahz eylediği üç yüz sekiz gurûşun girüye istirdâdı için emri

şerîfim sudurunu tahrîr ve istid'â ve hâlen İstanbul gümrüğü emîni dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Hasan dâme mecdühû dahî ber vech-i meşrûh i'lâm ve hazîne-i âmiremde mahfûz ma'den ... kuyûdâtı tettebbu' etdirildikde kadîmden İstanbul ve Edirne mülhakâtı olan gümrüklere gelen eğer hisâbî ve eğer gayr metâ'dan her ne olur ise olsun kânûn üzre bir def'a gümrüğü ancak İstanbul ve mülhakâtı olan gümrüklerde alunup mâ'adâ uğradukları iskelelerde hilâf-ı şurût gümrük alınmamak ve eğer uğradukları mahalde fûrûht olunmak üzre gelür metâ' olur ise fûrûht olunduğu mahalde ancak ol-metâ'ın kânûn üzre gümrüğü alınmak üzre İstanbul gümrüğü ümenâsına müte'addid evâmir-i şerîfem verilegeldiği mukayyed olmağla bu takdirce Lazkiye gümrükcüsünün hilâf-ı şurût ve mugâyir-i emr-i âlî resm-i gümrük ve hediye nâmıyla me'hûzü her ne ise istirdâd için emr-i şerîfim verilmek iktizâ eylediği tahrîr olunmağla vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim sudûrunu hâlen rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım olan Osman dâme ulüvvühû i'lâm etmeğin i'lâmı mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Za[Zi'l-ka'de] sene 1205.

[Hüküm No: 333]

Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk'a ve ândan Leh hudûduna varup gelince esnâ-yı râhda vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hüküm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mühlü arz-ı hâl gönderüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzre olan Antoni Lazoroviç nâm tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Der'aliyye'mden Ruscuk tarîkiyle Leh cânibine azîmet murâd eylediğin inhâ ve tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr ile Der'aliyye'mden Ruscuk'a varınca gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre edâ eyledikten sonra ticâretine ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi ve sâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ etmeğin mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdî siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber

minvâl-i muharrer tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr ile Der'aliyye'mden Ruscuk'a varınca gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre edâ eyledikten sonra ticâretine ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümayûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[107]

[Hüküm No: 334]

Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk'a ve ândan Leh hudûduna varınca esnâ-yı râhda vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

Leh cumhûrunun Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı kâm-yâbıma takdîm eylediği bir kıt'a takrîri mefhûmunda ma'iyetinde olan Leh beğzâdelerinden Korsek nâm beğzâdenin on bir nefer müste'men hizmetkârları ile Ruscuk tarikiyle Leh cânibine azîmetleri muktezî olduğun inhâ ve mesfûrünün yanlarına bir nefer ocak tatarı terfikiyle Leh hudûduna tesyîrleri için emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, beğzâde-i mersûm sâlifü'z-zikr on bir nefer müste'men hizmetkârları mesfûrûn ile yanlarına terfik olunan ocak tatarı merkûm ile Dersa'âdet'imden Ruscuk'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise rükûbları için iktizâ iden bârgîrlerin ücretleriyle taraflarından tedârüküne ve me'kûlât ve meşrûbâtlarının rızâsıyla satanlardan râyic-i vakt üzre iştirâsına i'ânet olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve Ruscuk'a îsâlleri husûsuna ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ve tevkîflerini mûcib hâlet vukû'una irâ'e-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[Hüküm No: 335]

Yafa nâhiyesi nâ'ibine hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde França kapudânlarından Zolya nâm kapudnın yüz beş çuval derununda mevzû' tahmînen bin keyl-i İstanbulî sisamını hâlen Yafa Gümrükcüsü İsmâil Ağa dimekle ma'rûf kimesne işbu sene-i mübârekede cebren zabt eylediğın inhâ ve sisam-i mezkûr lede's-sübûti'ş-şer'î kapudân-ı mersûma redd ü teslim olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında. Fi evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene [1]205.

[Hüküm No: 336]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarında Tatarpazarı Voyvodası Ahmed dâme mecdühûya ve Tatarpazarı kazâsı nâ'ibine hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukî'm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Edirne'de meks üzre olan Terason nâm Françalı tâcirin kazâ-i mezbûr mütemekkinlerinden İstopan? nâm zimmî zimmetinde bin iki yüz senesinden berû ber müceb-i temessük çuka ve Frengî şalı bahâsından gayr-ı ez teslimât bin altı yüz gurûş alacak hakkı olup kable'l-edâ hâlik olmağla terekesine vâzı'u'l-yed olan kazâ-i mezbûrda veresesinden Mili? veled-i mesfûrdan taleb eyledikde bî-vech-i şer' edâda ta'allül ve muhâlefet eylediklerin inhâ ve siz ki kapucubaşı ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, ma'rifetiniz ile mahallinde şer'le görölüp alıverilüp bî-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında size hitâben emr-i münîfim sudûrunu istid'â etmeğın siz ki kapucubaşı ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında. Fi evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1205.

[Hüküm No: 337]

Âsitâne-i Aliyye'mden Trabzon ve Ahışa câniblerine varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp França ruhbânından Maryo nâm râhib ba'z-ı umûru için Trabzon ve ândan Ahışa'ya âzim ve râhî olduğun inhâ ve râhib-i mesfûr Der'aliyye'mden mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin mu'tâd üzere mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i Za[Zi'l-ka'de] sene 1205.

[108]

[Hüküm No: 338]

Trablusşâm beğlerbeğisine ve kâdısına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda França tüccârının gerek Haleb'e? nakl ve ânda fûrûht için Lazkiye iskelesinden ihrâc ve gerek Haleb'de iştirâ ve sefâ'ine tahmîl için Lazkiye iskelesine ırsâl eyledikleri emti'a ve eşyâdan hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn Lazkiye'de resm-i gümrük mütâlebesiyle ta'addî olunmak îcâb etmez iken França kapudânlarından Piti nâm kapudânın râkib olduğu bir kıt'a sefînesi Haleb'de mukîm França tüccârının malı olarak Haleb'e nakl ve ânda fûrûht olunmak için ma'lûmü'l-mikdâr ve'l-ecnâs emti'a-i mütenevvi'a ile mahmûlen bundan akdem Lazkiye iskelesine lede'l-vürûd Lazkiye gümrükcüsü hilâf-ı emr-i âlî ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrük mütâlebe ve cebren ve kahren ahz eyledikten sonra emti'a-i mezkûreyi medîne-i Haleb'e nakl eylediklerinde Haleb muhassılı dahî ber mûceb-i şurût resm-i gümrüğünü iddi'â ve ahz etmek mülâbesesiyle emti'a-i mezkûreden hilâf-ı emr-i âlî ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn mükerrer resm-i gümrük alındığı beyân-birle ba'd-ezîn Lazkiye gümrükcüsünün hilâf-ı emr-i âlî ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn vâkı' olan dahl ü ta'arruzu men' u def' olup zikr olunan emti'adan ahz eylediği resm her ne ise alâ eyyi hâl tamâmen istirdâd ve tüccâr-ı mersûmûna teslim etdirilmek üzere emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â, rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-

1 ahkâma mürâca'at olundukda eyâlet-i Haleb'de Amîk sahrâsında meştâ-nişîn olan aşâ'ir-i Türkmen-i Haleb ile İskenderun beyninde vâkı' tarîki sedd ü bend ve kavâlifin mürûruna mûmâna'at eylediklerine binâ'en Haleb'de mukîm müste'men tüccârından Yilavan nâm Françalı tâcir İskenderun iskelesinde üç aydan mütecâviz hamûleye intizâren lenger-endâz olan bir kıt'a sefînesine tahmîl olunacak emti'anın Haleb'den İskenderun iskelesine kâfile ile nakli hadd-i imkânda olmadığını derk ile sefîne-i mezbûresini Lazkiye iskelesine bi'z-zarûre irsâl ve emti'a-i mezbûresini Haleb'den Lazkiye'ye kâfile ile nakl ve îsâl irâdesinde oldukları hâlde Haleb muhassılı emti'a-i merkûmenin resm-i gümrüğünü ahz ve tâcir-i mersûma bir kıt'a edâ tezkiresi i'tâ ve tâcir-i mersûm dahî ahz ve Lazkiye gümrükcüsüne irâ'e eyledikde gümrükcü-yi merkûm muhassıl-ı mûmâ-ileyhin verdiği edâ tezkiresine adem-i i'tibâr-birle emti'a-i merkûmenin resm-i gümrüğünü bi't-tamâm ahz eylediğini muhassıl-ı mûmâ-ileyhe ifâde eyledikde muhassıl-ı merkûm dahî emti'a-i mezbûrenin resm-i gümrüğünü tâcir-i mersûma girü edâda muhâlefet eylediği hasebiyle def'an li'n-nizâ' emti'a-i merkûmenin resm-i gümrüğü Haleb muhassılına mı â'id yohsa Lazkiye gümrükcüsüne mi râci'dür hükm-i hümayûnum vârid olununca dek husûs-ı merkûm alâ hâlihî mu'allak kalmasına tarafeynden rızâ-dâde olduklarını bundan akdem elçi-yi mûmâ-ileyh ordu-yı hümayûnuma bâ takrîr lede'l-inhâ ve'l-istid'â França tüccârı getürdükleri ve alup götürdükleri emti'a ve eşyanın ahdnâme-i hümayûn mücebince yüzde üçer gümrükleri gümrük ümenâsına edâ ve mu'tâd üzre edâ tezkiresin ahz ve irâ'e eylediklerinde mu'teber olup tekrâr gümrük talebiyle rencîde olunmaya ve bey' için ihrâc olunan metâ'dan mâ'adâ âhar iskeleye gitmek istediklerinde metâ'ından gümrük talep eylemeyeler ve âhar iskeleye iletmeğe mâni' olmayalar deyû Françaluya i'tâ olunan ahdnâme-i hümayûnda mukayyed olduğuna binâ'en ahdnâme-i hümayûn mücebince amel olunmak bâbında bin iki yüz dört senesi evâhir-i Cumâde'l-âhiresinde muhassıl-ı mûmâ-ileyhe hitâben ordu-yı hümayûnumdan sâdır olup rikâb-ı müstetâbımda ibrâz olunan emr-i münîfim mazmûnuna nazaran emti'a-i mezbûre Haleb'de iştirâ olunmuş olduğundan resm-i gümrüğü Lazkiye gümrükcüsüne â'id olmayup muhassıl-ı mûmâ-ileyhe edâ olunması iktizâ eylediği ve gümrükcü-yi merkûmun muhassıl-ı mûmâ-ileyhin verdiği edâ tezkiresine adem-i i'tibâr-birle Haleb'de iştirâ ve Lazkiye'de tahmîl olunan ma'lûmü'l-mikdâr ve'l-ecnâs emti'a-i mezbûreden mugâyir-i ahdnâme-i hümayûn ahz eylediği resm-i gümrük her ne ise tamâmen istirdâd ve fî-mâ ba'd Haleb'e nakl ve ânda

fürûht için Lazkiye iskelesinde sefâ'inden ihrâc ve gerek Haleb'de iştirâ ve sefâ'ine tahmîl için Lazkiye iskelesine irsâl olunan emti'a ve eşyâdan hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn Lazkiye'de resm-i gümrük iddi'â ve mütâlebe olunmak bâbında siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu elçi-yi mûmâ-ileyh mukaddemâ bâ takrîr istid'â etmekle müste'men tüccârından mükerrer gümrük ahzı mer'î olan ahdnâmeler şurûtuna muhâlif idüğü ve mefhûm-ı emr-i şerîfime nazaran Lazkiye gümrükçüsünün Françalı'dan aldığı resm-i gümrük mükerrer olmak lâzım geldiği bedîdâr olmağla ahdnâme-i hümâyûn ve mukaddemâ sâdır olan fermân-ı âlî mazmûnlarına muhâlif Lazkiye gümrükçüsünün Françalı'dan aldığı resm-i gümrük bi't-tamâm ma'rifet-i şer'le istirdâd ve bu makûle ahd ve şurûta münâfi hâlet ve França tüccârının ızrârlarını mûcib hâreket vukû'a gelmemesine sarf-ı takayyüd olunmak için bin iki yüz dört senesi evâ'il-i Receb'inde emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed ve şurûtu su'âl olundukda bu misillü tâcirler Haleb'e nakl ve ânda fürûht için diyârlarından sefinelerine tahmîl eyledikleri emti'a ve eşyâ veyâhûd Haleb'den mahall-i âhara getürdükleri emti'a ve eşyâ esnâ-yı râhda uğradıkları iskelelerde mâdâmki denk? eşyâ fürûht eyleye resm-i gümrük Haleb gümrüğüne edâ ve teslim ve yedine ma'mûlün-bih tezkire virilüp ibrâz eyledükden sonra Lazkiye vesâ'ir mahallerde resm-i gümrük alınmamak muktezâ-yı şurûtdan olmağla o makûlelerin mu'ârazaları men'i için emr-i şerîf i'tâsı iktizâ ider deyû işbu mahalle ... tahrîr olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince emr-i münîfim tahrîrini hâlen rikâb-ı hümâyûmda baş defterdârım olan Osman dâme ulüvvühû i'lâm eylemeğin i'lâmı mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

[109]

[Hüküm No: 339]

İzmir kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takîr kâğıdında medîne-i İzmir'de Kassâb Hızır Mahallesi'nde sâkin iken yigirmi altı sene mukaddem vefât iden Kangirili el-Hâcc Mehmed ibn-i el-Hâcc Mehmed nâm kimesnenin İzmir'de França konsolosu yanında bâ berât-ı âlî tercemân olan ...[silik] nâm tercemân ve şerîkleri Yani Mavrofor Dano ve Pavlo Mavrofor Dano nâm İsveç

tercemânları zimmetlerinde rişte-i penbe semeninden ber mûceb-i defter-i kassâm beş bin yüz yetmiş gurûş mahkûmün-bih alacak hakkı olduğuna binâ'en müteveffâ-yı merkûmun fevti akabinde zevce-i menkûhasıyla kebîr ve sagîr evlâdları asâleten ve vesâyeten meblağ-ı mezbûru França tercemânı ve şerîkleri Mavrofor?'dan taleb ve ânlar dahî ma'rifet-i şer'le tamâmen edâ ve teslîm idüp bir dürlü dahl ve ta'aruz olunmak îcâb etmez iken müteveffâ-yı merkûmun sagîr evlâdından Mahmud ve İsmâil ve Halil bin yüz doksan beş senesinde zuhûr ve bizler artık bâliğ olduk. On yedi sene mukaddem vekîlimizin makbûzunu tutmazuz deyû mücerred mersûmûnu ızrâr kasdıyla meblağ-ı mezbûrdan hisse-i irsiyyelerini taleb ve da'vâ eylediklerinde lede't-terâfu' ve'l-îsbât bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' ve kıbel-i şer'den mersûmûn yedlerine hüccet-i şer'iyye ve i'lâm i'tâ ve mûcebince vâkı' olan ta'addîlerinin men' u def'i için sene-i mezbûre evâhir-i Cumâde'l-âhiresinde emr-i şerîf sâdır olmuş iken yine mücâb ve menâfi' olmayup tekrâr da'vâ-yı merkûmeye tasaddî ve ba'de't-terâfu' mu'ârazadan men'i hâvî tekrâr mersûmûn yedlerine i'lâm ve hüccet-i şer'iyye i'tâ ve mugâyir-i hüccet ve i'lâm vâkı' olan müdâhale ve ta'addîlerinin men'i için? bin yüz doksan altı sene evâhir-i Cumâde'l-evvelinde dahî başka başka iki kıt'a evâmir-i aliyye sâdır olmuş iken mersûmân olmayup bundan akdem yine hîleye sülûk ve tercemân-ı mersûmun tercemânlığını ketm-birle hilâf-ı vâkı' yigirmi iki bin gurûş alacağımız vardur deyû bir takrîb emr-i âlî ısdârıyla tercemânân-ı mesfûrûnu ta'cîz ve tekdîr sevdâsında oldukların ve mezkûrân bu misillü de'âvî-i müzevvere ile ibâdullâhı tekdîr ve ızrâr âdet-i müstemirreleri olduğun ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzre olduğun nâtık sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ... i'lâm-ı şer'iyye verdüğün inhâ ve evâmir kaydları ordu-yı hümâyûnumda olduğundan tevârîh-i merkûmede verilen evâmir-i şerife-i mezkûreyi rikâb-ı müstetâbımda ibrâz-birle mezbûrân Halil ve İsmâil'in ol-vechle vâkı' olan müdâhale ve ta'addîleri men' u def' ve fî-mâ ba'd hilâf-ı evâmir-i aliyyeye ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye da'vâ-yı merkûmede ısrâr iderler ise te'dîbleri i'lâm olunmak bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnum kaleminden muktezâsı su'âl olundukda husûs-ı mezbûr mukaddemâ birkaç def'a şer'le görülüp fasl ü hasm ve kâtı'-ı nizâ'-birle hüccet olunup bu makûle de'âvînin tekrâr istimâ'ı memnû' iken müdde'iyân-ı mezbûrân mücâb ve müterâfi'? olmayup tekrâr iddi'âya ibrâz eylediklerinde şer'an sâbit bir nesne olmayup? yine mu'ârazadan men'i muhtevî hüccet-i şer'iyye verilmiş olduğu bâlâda mastûr evâmir-i aliyyeden

müstebân olmağla bu sûretde mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyye mûceblerince bî-vech vâkı' olan ta'addiyâtın men'i yine eğerçi emr-i âlî sudûru iktizâ idüp ancak elçi-yi mûmâ-ileyhin istid'âsı üzre merkûmdan fî-mâ ba'd mugâyir-i hüccet-i şer'iyeye ve münâfi-i evâmir-i aliyye husûs-ı mezkûr zımnında ısrâr iderler ise te'dîblerini i'lâm olunmak mücerred re'y-i sâmiye menût mevâddan idüğü tahrîr olmağla vech-i meşrûh üzre amel ve hareket ve fî-mâ ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyeye ısrâr iderler ise te'dîbleri i'lâm olunmak bâbında. Fî evâ'il-i Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

[Hüküm No: 340]

Husûs-ı mezbûre için takrîr bâlâsına keşide kılınan hatt-ı şerîf re'îs efendi tarafında mahfûzdur.

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisârları dizdârlarına hüküm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde elçi-yi mûmâ-ileyhin ehl ü iyâli bir kıt'a França beğlik sefinesiyle França diyârından Âsitâne-i Aliyye'me azîmet üzre oldukları ihbâr olunduğun inhâ ve sefîne-i merkûme boğaz hisârlarına vürûdunda kat'â eğlendirilmeyüp emîn ve sâlim mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümayûn'um kaleminden emsâli su'âl olundukda França Devleti'nin bir kıt'a sagîr beğlik sefinesiyle elçi-yi mûmâ-ileyhin oğlu Âsitâne-i Sa'aet'ime gelmek üzre olduğun bundan akdem lede'l-inhâ ve'l-istid'â sefîne-i merkûme boğaz hisârlarına vürûdunda sâ'ir dost olan devletin beğlik sefineleri boğaz hisârlarından mürûrunda ne vechle mu'âmele olunagelmîş ise ol-vechle dostâne mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla emîn ve sâlim mürûruna mûmâna'at olunmamak için işbu sene-i mübâreke evâhir-i Rebî'u'l-evvelinde emr-i şerîfim verildiği ihrâc olunmağla emsâline kıyâsen vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

[110]

[Hüküm No: 341]

İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd husûs-ı mezbûra ihtimâm ve dikkatde tekâsül olunmayup iskele-i merkûmda müste'men sefinesi bulunmadığından Tekfurdağı sefineleri re'îslerinden mesfûr ...Re'îs'in sefinesiyle irsâl olunduğunu nâtik Tekfurdağı

nâ'ibinin vârid olan i'lâmının mazmûnu fermân-ı âlî işbu mahalle şerh verildi. Fî 7 M[Muharrem] sene 1206.

Tekfurdağı kazâsı nâ'ibine hükm:

Der'aliyye'mde mukîm França pâdişâhının elçisi Kont De Şözel kendüsü ve müte'allikâtı için lâzım olan hamrın bir seneliği def'aten celb olursa fenâ-pezîr olacağı beyânıyla altı aylığı on beş bin vakıyye olmak üzere Tekfurdağı'ndan iştirâ ve França sefineleriyle ceste ceste Der'aliyye'mde Beğoğlu'nda vâkı' hânesine nakl olunmasına mümâna'at olunmamak için ruhsatı hâvî emr-i şerîfim sudûrunu lede'l-istid'â şeref-yâfte-i sudûr olan hattı hümâyûn-ı şevket-makrûn mücebince altı aylık olarak zikr olunan on beş bin vakıyye hamrın iştirâ ve França sefineleri tevârüd eylediği mikdârına hâkimüş-şer' ve iskele emîni ve zâbitânın ilmleri lâhik olarak on beş bin vakıyyeye varınca dek tahmîl ve her tahmîl olundukça mikdârı ve kapudânının ismi emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me dahî i'lâm olması için lâzım gelen tenbîhât derciyle sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyh, sana ve iskele emîni vesâ'ire hitâben mufassal ve meşrûh mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bu def'a Tekfurdağı'ndan elçi-yi mûmâ-ileyhin âdemîsi olmağla yedi bin beş yüz seksen dört vakıyye hamr iştirâ ve müste'men sefine re'islerinden olup Dur? Kostantin nâm kapudânın sefinesine tahmîl ve Der'aliyye'me tesyîr olunduğu bu def'a ... derbâr-ı şevket-karârıma vârid olan bir kıt'a i'lâmında tahrîr ve iş'âr olunmuş verilen fermân müste'men sefinesine tahmîli şâmil bâlâda muharrer i'lâm dahî müste'men sefinesine tahmîli müşt Emil iken tevârüd iden sefine re'â[yâ] sefinesi olduğundan husûs-ı mezbûrda işkâl vukû'una binâ'en elçi-yi mûmâ-ileyhden su'âl olundukda müste'men sefinesi bulunmadığından re'âyâ kayığına tahmîl olundu denilmek lâzım iken denilmemesi sefine-i mezkûre müste'men midir yohsa re'âyâ kayığı mıdır sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ânâ dahî sarf-ı zihn etmemeğe iş'âr eylediği zâhir ve bu makûle için fermân sudûru ise nâ'ib ve zâbitânın hîn-i tahmilde dikkat ve mikdâr-ı hamûlesine tahsîl-i vukûfa mübâderet için idüğü cây-ı işkâl olmayup bu bâbda müstahikk-i itâb olmanla hakikat-i hâli i'lâm eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

[Hüküm No: 342]

Âsitâne-i Aliyye'mden Zıştovi'ye ve ândan Vidin'e varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve a'yân ve zâbitân ve iş erlerine hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Devlet-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr tarafından bu def'a cumhûru tarafına umûr-ı mühimme-i müsta'cele zımnında bir nefer Lehlü'nün irsâli mühimm ve muktezî olduğuna binâ'en zikr olunan bir nefer Lehlü yanına rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tatarlarından bir nefer tatar terfikiyle irsâl olunmağla Lehlü-yi mersûm yanında olan tatarlarıyla Der'aliyye'mden Leh cânibine azîmet için Zıştovi'ye ve ândan Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedinde olan menzil ahkâmı mücebince hâmil oldukları tahrîrât ile derhâl rükûbları için iktizâ iden menzil bârgîrleri tedârük olunarak emnen birbirinize irsâl ve serî'an Vidin'e îsâli husûsuna sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, bir nefer Lehlü'nün hâmil olduğu tahrîrât-ı müsta'cele ile bir ân akdem Leh Cumhûru tarafına vusûlü lâzımeden idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mersûmun yanında olan tatar-ı merkûm ile Der'aliyye'mden Zıştovi'ye ve ândan Vidin'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedinde olan menzil emr-i şerîfi mücebince iktizâ iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ve irkâb olunarak emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve bir ân akdem Vidin'e sür'at-i vusûlünü mûcib olur hâlâtın istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevkîflerini mûcib olur vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı mu'âheze ve itâb olmakdan be-gâyet hazer ve mûcânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

[111]

[Hüküm No: 343]

Trablusşâm beğlerbeğisine ve Trablusşâm kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutmet avâkibühû bi'l-hayrın rikâ[b]-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde sâbık Dürûzî tâ'ifesinin sergerdesi olan Yasef bundan akdem azli akîbinde Şâm-ı Şerîfe firâr idüp muzâyakası hasebiyle Trablusşâm'da mukîm França konsolosundan cihet-i karz-ı şer'den beş bin beş yüz otuz beş gurûş istidâne ve merkûmun yazıcısı ve müdebbir-i umûru olan Gandüz nâm zimmî Trablusşâm'da mukîm Mazola nâm Françalı tâcirin ismine meblağ-ı mezbûr deynleri olduğunu müş'ir bir kıt'a temessük i'tâ ve ba'de zemân senki Trablusşâm beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Cebel-i Lübnân'da vâkı' mâlikâneleri mîr-i mesfûra ilzâm eylediğine binâ'en iktizâ iden

mu'accele ve masârif-i sâ'ireyi edâ zımında mîr-i mesfûr konsolos-ı mersûmdan on bir bin gurûş dahî istikrâz ve bundan mâ'adâ ba'zan kendü tarafından ve ba'zan yazıcızı mesfûr cânibinden memhûr ve mûmzâ temessükât ve diğêr senedât-ı ma'mûlün-bihâ mûceblerce mersûmân zimmetlerinde min haysü'l-mecmû' on yedi bin otuz beş gurûş alacak olup meblağ-ı mezbûr va'desi hulûlünde edâ olunmak me'mûl iken hâlen Şam vâlisi vezîr el-hâcc vezîrim Cezzâr Ahmed paşa iclâlehû mesfûru ahz ve Akka'da tevkîf iderek gerek mesfûrun ve gerek yazıcızı mersûmun Şâm-ı Şerîf ve Trablusşâm taraflarında olan kâffe-i emvâl ve emlâki Dürûzî Emâreti'nde halefi olan Emîr Beşîr tarafından zabt olunacağıın elçi-yi mûmâ-ileyh mukaddemâ inhâ ve konsolos-ı mesfûrun mersûmân zimmetlerinde olan sâlifü'l-beyân on yedi bin otuz beş gurûş ma'rifet-i şer'le mersûmânın emvâlinden tahsîl ve konsolos-ı mersûma redd ü teslim olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eyledikde şer'le lede't-tahkîk tamâmen istirdâdına ikdâm olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cumâde'l-evveli'nde sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin sana ve Şâm vâlisi müşâr ve Şâm ve Trablusşâm kâdîlarına hitâben eğerçi emr-i şerîfim sâdır olup ancak meblağ-ı mezbûr kable'l-istirdâd ... müşârun-ileyh tarafından salben helâk olmuş oldukların inhâ ve Cebel-i Lübnân'da olan emlâkleri âhar husûsa me'mûr mübâşîr ma'rifetiyle bey' u fûrûht ve esmânının konsolos-ı mersûmun hakkı olan meblağ-ı mezbûr tamâmen tahsîl olunmak bâbında sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin sana hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber vech-i muharrer târîh-i mezbûrda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından ol-tarafda âhar husûsa me'mûr Mîr Mûsâ dâme mecdühû mübâşeretiyile mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince vech-i meşrûh üzre mahallinde şer'le rû'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında. Fî evâhir-i [Zi'l-hicce] sene [1]205.

[Hüküm No: 344]

Trablusşâm beğlerbeğisine ve kâdısına hüküm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde Trablusşâm'da mukîm França konsolosu yanına bâ berât-ı âlî tercemân olan Palsi? Fram? nâm Françalı tercemân ve diğêr tercemânın ... hidmetkârı Berafol Şeryak

işbu sene-i mübârekede Trablusşâm havâlîsinde vâkı‘ bir bâğçede geşt ü güzâr iderler iken Dürûzî tâ’ifesinin sergerdesi olan Emîr Beşîr'in karındaşı olup Cebel-i Lübnân'da kâ'in tâ'ife-i merkûmenin müdebbir-i umûru nasb olunan Emîr Hasan nâm kimesnenin neferâtından birkaç nefer ma'lûmü'l-esâmî kesân bâğçe-i merkûmeye baġteten dühûl ve tercemân ve hizmetkâr-ı mersûmânı ahz u selbe kasd ve niyyet eylediklerinde medîne-i mezbûreden âdemler yetişmekle eġerçi mersûmân halâs bulmuş olup lâkin kıymetleri bin kurûşa bâliġ iki re's kısrâklarını neferât-ı merkûme gasben ahz ve gadr-i küllîye ibtidâr eylediklerin inhâ ve zikr olunan kısrakların aynı veyâhûd semeni mesfûrâna redd ü teslîm-birle fî-mâ ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf neferât-ı merkûme o makûle harekâtdan men' u def'e mübâderet eylemesi için merkûm Emîr Hasan'a tenbîh ve te'kîde mübâderet olunmak bâbında sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

[112]

[Hüküm No: 345]

Husûs-ı mezbûr zımında yazılan takrîr ve bâlâsına keşide kılınan hatt-ı hümayûn re'isü'l-küttâb efendi tarafında mahfûzdur.

Erdekli Kostanti Re'is'in sefînesine otuz iki bin kıyye hamr ve üç bin kıyye arak nefsi Erdek'den tahmîl ve Muhanyalı Dimitraki Re'is'in sefînesine sekiz bin kıyye hamr ve yedi bin kıyye arak Erdek havâlîsinden tahmîl olduğunu natık Kapudaġı nâ'ibinin zahr-ı emr-i âliye tahrîr eylediġi hüccetin mazmûnu bâ fermân-ı âli şerh verildi. Fî 16 M[Muharrem] sene [1]206.

Bozcaada ve Erdek kazâları nâ'iblerine ve zâbitân ve iskele ümenâsına hüküm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîsinde her ne kadar meykede vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve maġaza olmak üzre tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtî'a-i aliyyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müskirât ehl-i zimmet malı olmak üzre müddet-i ma'lûme ta'yîniyle meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâyâ bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve

tevâbi'lerine altı mâh vefâ idecek mikdârı hamr taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm ve hamr ve emsâli müsikirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımnında hamr tevârüd ide gelen mahallere dahî evâmîr-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühü bi'l-hayr kendüsü ve tüccâr ve tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresinin altı mâh kadar kefâf-ı nefsleri için Bozcaada ve Erdek ve havâlîlerinden kırk bin hamr ve on bin vakıyye arak iştirâ ve sefîneye tahmîlen Der'aliyye'mde Galata'da kâ'in hânesine nakline mümâna'at olunmamak bâbında ruhsatı hâvî emr-i şerîfim sudûrunu memhûr arz-ı hâliyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudur olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince altı aylık olarak mârru'z-zikr kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arakın Bozcaada ve Erdek ve havâlîlerinden iştirâ ve mikdârına siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz ...dan olarak sefîneye tahmîl ve mikdârı ve tahmîl olunan sefîne re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me i'lâm olup ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâret ve ma'rifetleriyle doğru hânesine nakl olunmasına mümâna'at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müsikirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatla mazhar-ı nedâmet olmakdan be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte'allikât-ı sâ'iresinin kefâf-ı nefsleri için altı aylık olarak sâlifü'l-beyân ancak kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arakın havâlî-i merkümeden iştirâsına ve sefîne ile Der'aliyye'me nakline mümâna'at olunmayup ve ol-mikdâr hamr ve arak sefîneye ba'de't-tahmîl zahr-ı emr-i şerîfime sefîne re'îsinin ismi ve mikdârı tasrîhiyle tahrîr idüp tatbîk için Der'aliyye'me dahî başkaca i'lâm irsâline müsâra'at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müsikirâtın bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde hamr ve arak nakline irâ'et-i ruhsat ile giriftâr-ı ikâb-ı şâhânem olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

[Hüküm No: 346]

Husûs-ı mezbûr zımnında yazılan takrîr ve bâlâsına keşîde kılınan hatt-ı hümayûn re'îsü'l-küttâb efendimiz tarafında mahfûzdur.

Bin medre hamr ve üç yüz medre arak Kapudağı nâhiyesine tâbi' Bandırma kasabasından iştirâ ve Premeli İsterati Re'îs'in sefînesine tahmîl olduğunu nâtık Kapudağı nâ'ibinin zahr-ı emr-i âliye tahrîr eylediği hüccetin mazmûnu bâ fermân-ı âli şerh verildi. Fî 26 M[Muharrem] sene [1]206.

Sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen ber müceb-i i'lâm sefâ'in-i mezkûre bin medre hamr ve üç yüz medre arak tahmîl, eğerçi mahallinden tamâmen tahmîl ve Der'aliyye'ye tesyîr olunmuş olup ancak sefîne-i mezbûre derûnunda iki aded hamr fuçusu sefîneye akup tahmîn olundukda yüz ellîşer medreden üç yüz medre hamrı noksan zuhûruyla mâ'adâsı tamâmen bi'n-nezâre mahalline nakl ve teslim olduğunu Hâssa Bostancıbaşı Ahmed Ağa ve Topcubaşı Seyyid Abdülmümin Ağa başka başka i'lâm etmeleriyle mezâmîn-i i'lâmât işbu emr-i âlinin kaydı bâlâsına bâ fermân-ı âli şerh verildi. Fî 10 S[Safer] sene [1]206.

Kapudağı ve İnöz kazâları nâ'iblerine ve zâbitân ve iskele ümenâsına hükm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîsinde her ne kadar meykede vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtı'a-i aliyyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müskirât ehl-i zimmet malı olmak üzere müddet-i ma'lûme ta'yîniyle meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâya bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine altı mâh vefâ idecek mikdârı hamr taşradan Der'aliyye'ye celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm ve hamr ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'ye gelmemesi zımnında hamr tevârüd idegelen mahaller dahî evâmîr-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî Sicilyateyn Devleti'nin Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Don Kostantino Rulodlek? hutimet avâkibühû bi'l-hayr kendüsü ve tüccâr ve tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresinin altı mâh kadar kefâf-ı nefsleri için Kapudağı ve İnöz ve havâlîlerinden bin

medre hamr ve altı yüz medre arak iştirâ ve sefîneye tahmîlen Der‘aliyye'mde galata'da kâ'in hânesine nakline mûmâna‘at olunmamak bâbında ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu memhûr arz-ı hâlîyle [113] istid‘â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince altı aylık olarak mârru'z-zikr bin medre hamr ve üç yüz medre arakın Kapudağı ve İnöz ve havâlîlerinden iştirâ ve mikdârına siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak sefîneye tahmîl ve mikdârı ve tahmîl olunan sefîne re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer‘den tahrîr ve başkaca Der‘aliyye'me i‘lâm olup ba‘de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâret ve ma‘rifetleriyle doğru hânesine nakl olunmasına mûmâna‘at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müsikirât bey‘ ve i‘tâsından ve mikdârdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ‘et-i ruhsatla mazhar-ı nedâmet olmakdan be-gâyet hazer ve mübâ‘adet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûm-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh elçi-yi mûmâ-ileyhe ve müte‘allikât-ı sâ'iresinin kefâf-ı nefsleri için altı aylık olarak ancak sâlifü'l-beyân bin medre hamr ve üç yüz medre arakın havâlî-i merkümeden iştirâsına ve sefîne ile Der‘aliyye'me nakline mûmâna‘at olunmayup ol-mikdâr hamr ve arak sefîneye ba‘de't-tahmîl zahr-ı emr-i şerîfime sefîne re'îsinin ismi ve mikdârı tasrîhiyle tahrîr idüp tatbîk için Der‘aliyye'me dahî başkaca i‘lâm irsâline müsâra‘at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müsikirâtın bey‘ ve i‘tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan bir vakıyye ziyâde hamr ve arak nakline irâ‘et-i ruhsat ile giriftâr-ı ukûbet-i şâhânem olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Z[Zi'l-hicce] sene 1205.

[Hüküm No: 347]

Husûs-ı mezbûr zımnında yazılan takrîr ve bâlâsına keşîde kılınan hatt-ı hümâyûn re'îsü'l-küttâb efendimiz tarafında mahfûzdur.

Sahîh olduğu üzre tebdîl olunmuşdur.¹⁰⁸

Paşalimanı ve Erdek nâhiyeleri nâ'ibleri ve zâbitân ve iskele ümenâsı zîde kadrühüme hükm:

¹⁰⁸ Tekfûrdağı ve Seddülbahir kazâları yazılmışken Paşalimanı ve Erdek nâhiyeleri olarak değiştirildiğinden böyle bir tashih yapılmıştır.

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîsinde her ne kadar meykedeler vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtî'a-i aliyyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müskirât ehl-i zimmet malî olmak üzere müddet-i ma'lûme ta'yîniyle meykedelerden kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâya bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine altı mâh vefâ idecek mikdârı hamrı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm ve hamr ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımında hamr tevârüd idegelen mahaller dahî evâmîr-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî danimarka elçisi vekîli olan Hime? Mefres? hutimet avâkibühû bi'l-hayr kendüsü ve tüccâr ve tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresinin altı mâha kadar kefâf-ı nefsleri için Paşalimanı ve Erdek ve havâlîsinden dokuz bin vakıyye hamr ve üç bin vakıyye arak iştirâ ve sefîneye tahmîlen Der'aliyye'mde Galata'da kâ'in hânesine nakline mümâna'at olunmamak bâbında ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu memhûr takrîriyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince altı aylık olarak mârru'z-zikr dokuz bin vakıyye hamr ve üç bin vakıyye arakın zikr olunan kazâlar ve havâlîlerinden iştirâ ve mikdârına siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak sefîneye tahmîl ve mikdârı ve tahmîl olunan sefîne re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me i'lâm olunup ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâret ve ma'rifetleriyle doğru hânesine nakl olunmasına mümâna'at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et ve ruhsatla mazhar-ı nedâmet olmakdan be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûm-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh elçi vekîli mûmâ-ileyh ve müte'allikât-ı sâ'iresinin [114] kefâf-ı nefsleri için altı aylık olarak ancak sâlifü'l-beyân dokuz bin vakıyye hamr ve üç bin vakıyye arakın havâlî-i merkûmeden iştirâsına ve sefîne ile Der'aliyye'me nakline mümâna'at

olunmayup ol-mikdâr hamr ve arak sefineye ba'de't-tahmîl zahr-ı emr-i şerîfime sefine re'îsinin ismi ve mikdârı tasrîhiyle tahrîr idüp tatbîk için Der'aliyye'me dahî başkaca i'lâm irsâline müsâra'at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirâtın bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan bir vakıyye ziyâde hamr ve arak nakline irâ'et-i ruhsat ile giriftâr-ı ukûbet-i şâhânem olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene 1206.

[Hüküm No: 348]

Hâssa bostancıbaşı [] ve sekbânbaşı [] dâme mecdühümâ ve topcubaşı [] ve Galata voyvodası [] zîde mecdühümâyâ hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Kavalier Robert Anesli [Ainslie] hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mühürlü arz-ı hâl gönderüp kendüsü ve tercemânân ve âdemleri için usârelik iki yüz sepet üzümün işbu bin iki yüz altı senesine mahsûben Üsküdar ve havâlîsinden mâ'adâ mahallerden iştirâ ve sefine ile münâsib mahalden Galata'da vâkı' hânesine nakline mümâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile bir nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda sinîn-i sâbıkada ne mikdâr şıralık üzüm verilegelmiş ise iki yüz beş senesine mahsûben ol-mikdâr üzümün def'a-i vâhidede Üsküdar ve havâlîsinden olmamak şartıyla iştirâ ve nakline mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed olmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene [1]206.

[Hüküm No: 349]

Âsitâne-i Aliyye'mden Eflak'a ve ândan Leh hudûduna varınca esnâ-yı râhda vâkı' mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr mefhûmunda ruhbânlık hizmetiyle ma'iyetinde müstahdem Kano Nikola Forset nâm Lehlü râhib dört nefer müste'men hizmetkârları ve elçi-yi mûmâ-ileyhin ser kâtibi Aşkat? Toski nâm Lehlü âdemîsinin yanında mevcûd ba'z-ı eşyâsını on iki nefer müste'men hizmetkârlarına teslîmen Eflak tarîkiyle Leh hudûduna irsâl etmek üzre azîmetleri

muktezî olduğun inhâ ve mesfûrûnun yanlarına bir nefer ocak tatarı terfikiyle Leh hudûduna tesyîrleri için emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, râhib-i mersûm sâbıku'z-zıkr dört nefer hizmetkârları ve on iki nefer müste'menân-ı mesfûrûn ... mezkûre ile terfik olunan ocak tatarı merkûm ile Dersa'âdet'imden Eflak'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise rûkûbları için iktizâ iden bârgîrlerin ücretleriyle taraflarından tedârüküne ve me'kûlât ve meşrûbâtlarının rızâlarıyla satanlardan râyic-i vakt ile iştirâsına i'ânet olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve Eflak'a isâlleri husûsuna ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevkîflerini mûcib hâlet vukû'una irâ'et-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Evâ'il-i M[Muharrem] sene [1]206.

[Hüküm No: 350]

Hâssa bostancıbaşı [] ve sekbânbaşı [] dâme mecdühümâya ve topcubaşı [] ve Galata voyvodası [] zîde mecdühümâya hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma arz-ı hâl gönderüp kendüsü ve tercemânân ve âdemleri için usârelik iki yüz sepet üzümün işbu bin iki yüz altı senesine mahsûben Üsküdar ve havâlisinden mâ'adâ mahallerden iştirâ ve sefine ile münâsib mahallerden Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile bir nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmamak bâbında emsâline kıyâsen emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümayûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda İngiltere elçisi ve tercemânân ve etbâ'ları için işbu sene-i mübârekeye mahsûben Üsküdar ve havâlisinden mâ'adâ mahallerden usârelik iki yüz sepet üzüm iştirâ ve sefine ile münâsib mahallerden Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at olunmamak için çend rûz zarfında emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın emsâline kıyâsen yalnız iki yüz sepet üzümün iştirâ ve nakline mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene [1]206.

[115]

[Hüküm No: 351]

Galata mollasına ve hâssa bostancıbaşı [] dâme mecdühûya ve topcubaşı [] ve Galata voyvodası [] zîde mecdühûya hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Prusya kralının elçisi Dedim? hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp kendü akça ile kefâf-ı nefsleri için satun adukları me'kûlât ve meşrûbât ve malzeme-i sâ'irelerine mûmâna'at olunmaya deyû Prusyalu'ya i'tâ olunan ahdnâme-i hümâyûnda münderic olduğuna binâ'en Prusya elçisinin ve âdemlerinin kefâf-ı nefsleri için İngilterelü'ye verildiği misillü akçasıyla bin iki yüz altı senesine mahsûben iki yüz küfe üzüm iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda Üsküdar ve havâlîsinde vâkı' bâğlardan almayup adalar arasında kâ'in mahallerden almak şartıyla bin iki yüz bir senesine mahsûben yalnız iki yüz sepet üzümün def'a-i vâhidede iştirâ ve nakline mûmâna'at olunmamak için verilen emr-i şerîfin kaydı ordu-yı hümâyûnumda olduğuna binâ'en emr-i merkûmun aynını elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından rikâb-ı müstetâbda ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince yalnız iki yüz sepet olmak üzere bir def'ada mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında iki yüz beş senesi evâ'il-i Muharremi'nde emr-i şerîf verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene [1]206.

[Hüküm No: 352]

Âsitâne-i Aliyye'mden İzmir ve havâlîsine ve Mora ve Kıbrıs ve Mısır ve Şâm ve Midillü ve etrâflarına varup gelince vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitâna hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu Niko Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik'e tâbi Korfu cezîresi re'âyâsından Corci Grade Niko nâm tâcir kâr ü kesb için iki nefer müste'men hizmetkâr ile Âsitâne-i Aliyye'mden İzmir ve havâlîsine ve Mora ve Kıbrıs ve Şâm ve Mısır ve Midillü ve etrâflarına azîmete murâd eyledüğün bildürüp tâcir-i mesfûr iki nefer müste'men hizmetkâr ile berren ve bahren mahâll-i merkûma li-ecli't-ticâre varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde cizye mütâlebesiyle ta'addî ve vilâyetinden getürdügü ve alup götürdügü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mücebince îcâb iden resmin

tamâmen edâ eyledikten sonra mükerrer gümrük talebiyle rencîde olunmayup ahdnâme-i hümayûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â etmeğin mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1206.

[116]

[Hüküm No: 353]

Trablusşâm beğlerbeğisi dâme ikbâlühûya ve Trablusşâm kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın bu def'a rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kağıdı mefhûmunda medîne-i Trablusşâm'da mukîm França tüccârından Mazolya nâm tâcir kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî olunmak îcâb ider hâli yoğiken bundan bir sene mukaddem zükakda gider iken medîne-i merkûme sâkinlerinden ehl-i İslâm'dan iki nefer ma'lûmü'l-ism kesân mesfûra müsâdefe ve merkûmân bilâ mûcib, hilâf-ı şer'-i şerîf şütûm-ı galîza ile şetm ve tekdîr eylediklerinde mesfûr dahî ta'yîb ve tahvîf yollu ba'z-ı ecvibeye âgâz ve ba'dehû Trablusşâm mütesellimine tazallum-i hâl eylediğine binâ'en mezkûrân havflarından nâşî mahkemeye vürûd ve bize şetm eylemişdir deyû mesfûrun üzerine ifk ü iftirâya mübâderet ve merkûmân ile mesfûrun münâza'asında magribî neferâtın başları Carburi dimekle arîf kimesneden gayrı hâzır bulunmuş ehl-i İslâm yoğiken Trablusşâm kâdîsı sâbık cerr-i menfa'at sevdâsıyla merkûmun şehâdetini istimâ' etmeyüp merkûmânın isbât eyledikleri şühûd-ı zûru istimâ' idüp mâdde-i merkûmeye ol esnâda faysal virilüp def' olunmuş iken sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin bu def'a Cerde'den avdetinde Sâlyâneci Çavuş Mustafa ve Arabî Kâtibi Abdullah nâm kimesnelerin tahrîklerine binâ'en da'vâ-yı mezbûrenin tekrâr istimâ' olunmasına mübâderet ve tâcir-i mesfûr mukaddemâ verilen i'lâm-ı şer'îyi talep eyledikde ibrâz ve teslîmi husûsunda mevlânâ-yı mûmâ-ileyh tarafından muhâlefet olunduğun ve husûs-ı mezbûrun tekrâr def'i zımnında sana beş yüz gurûş vermeğe mecbûr olup meblağ-ı mezbûr seninle muharrikân-ı mezkûrân Mustafa ve Abdullah beylerinde mukâseme olunmuş olduğun ve bu makûle bir def'a şer'le görölüp fasl olunan da'vânın istimâ'ı memnû' iken tekrâr istimâ'ı celb-i mâla mebnî idüğün inhâ ve bundan böyle dahî mâdde-i merkûme istimâ' olunmaması bâbında siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben

emr-i münîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki, mîr-i mîrân ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, bu makûle bir def'a şer'le görülüp fasl olunan da'vânın istimâ'ı memnû' olmağla hâli üzere îfâsına ihtimâm ve dikkat ve hilâfindan hazer ve mucânebet eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, bu makûle bir def'a şer'le görülüp fasl u hasm olunan da'vânın tekrâr istimâ'ı memnû' olmağla hâli üzere ibkâ idüp mâdde-i mezkûreyi vesîle ittihâzı ile hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ vaz' vukû'unu tecvîzden hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Muharrem sene 1206.

[Hüküm No: 354]

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından hâlen Haleb Muhassılı İbrâhim dâme mecdühûya hükm:

Devlet-i Aliyye'mle musâfât üzere olan França Devleti'nin Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'mde ticâretle geşt ü güzâr iden tüccâr vesâ'ir âdemlerinin ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetleri lâzımeden iken sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin Haleb'de mukîm França konsolosu ve tercemân ve tüccârını hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i dostî bî-vech envâ'-ı ta'addiyât ile rencîde ve tekdîr ve bâr kelimât-ı gayr-ı lâyıkâ tefevvühüyle terzîl ve tahkîre mübâderet ve hattâ tüccâr-ı mersûmeden birine Kıbrıs cânibinden bundan akdem iki sanduk fes lede'l-vürûd Kıbrıs'da resm-i gümrüğü edâ olduğunu müş'ir ma'mûlün-bih edâ tezkiresi mevcûd iken hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn tekrâr gümrük talebiyle zikr olunan sandukları gümrükde tevkîf eylediğine binâ'en konsolos-ı mersûm tercemânını tarafına irsâl ve teslimini niyâz eylediğinde tercemân-ı mesfûre şütûm-ı galîza ile şetm ve huzûrunda hakâretle tard etmiş olduğunu ve bundan başka dilde? tahammûlden hâric envâ'-ı ta'addiyâta ictisâr eylediğini Der'aliyye'mde mukîm França pâdişâhının elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr mukaddemâ memhûr takrîr kâğıdıyla lede'l-inhâ ve'l-istid'â França Devleti Devlet-i Aliyye'in kadîmî dostu olup Memâlik-i Mahrûse'mde olan konsolosları ve tercemânân ve tüccâr ve âdemlerinin hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i merâsim-i safvet ve dostî rencîde ve tekdîr olmaları ve envâl ve emti'alarından bir mahalde gümrüğü edâ olduğunu nâtık edâ tezkireleri vâir iken mükerrer gümrük talebiyle ızrârları husûsuna bir vehce rızâ-yı cihândârânem olmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetleri lâzımeden iken o makûle evzâ'-ı bârideye

cesâretin rızâ-yı hümâyûnumun hilâfı olmak hasebiyle müstahikk-i te'dîb olmanı îcâb ider hâlâtdan idüğü beyânıyla fî-mâ ba'd gerek Françalu vesâ'ir müste'menân haklarında uhûd ve şurûta [117] muhâlif vaz'a cesâretten mücânebet ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn amel ve hareket ve hilâfından mübâ'adet eylemek için sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin işbu sene-i mübâreke evâ'il-i Şa'bânı'nda sana hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. El-hâletü hâzihî elçi-yi mûmâ-ileyhin bu def'a rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kağıdında ber vech-i muharrer sâdır olan emr-i şerîfimi ibrâz eylediklerinde kat'â ısgâ etmeyüp mezbûra olduğun evzâ'-ı nâ-hemvârenden ser-i mû fâriğ olmayarak emr-i şerîfimin ibrâzı akabinde França tüccârına Kıbrıs cânibinden ma'mûlün-bih edâ tezkireleriyle ba'z-ı eşyâ ve emti'a vürûd eyledikde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i evâmîr-i aliyyem edâ tezkirelerine adem-i i'tibâr-birle eşyâ-yı mezkûreyi gümrükde tevkîf ve tekrâr resm-i gümrüklerin iddi'â-birle pey-der-pey lâ yu'add ve lâ yuhsâ? etvâr-ı tagallübâneye mübâderet üzere olduğunu tahrîr ve inhâ ve eşyâ-yı mezkûre bu âna dek gümrükde tevkîf olunmuş ise sâhiblerine bilâ ta'allül teslîm ve tekrâr resm-i gümrükleri alındığı sûretde ahz olunan her ne ise tamâmen gürü redd-birle ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn Françalu'ların emn ü râhatları husûsuna mübâderet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel ve harekete ziyâde ikdâm ve dikkat ve hilâf-ı hareket vukû'unu tecvîz ile eşedd-i ukûbete giriftâr olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı hümâyûnumda işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin França Devleti Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-karârımın kadîmî dostu olup Memâlik-i Mahrûse'mde olan konsolos ve tercemân ve tüccâr vesâ'ir âdemlerinin hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i rüsûm-ı devletî rencîde ve tekdîr olunmaları ve emvâl ve emti'alarından bir mahalde gümrüğü edâ olduğunu nâtık ma'mûlün-bih edâ tezkireleri vâir iken mükerrer gümrük talebiyle ızrârları husûsuna bir vechle rızâ-yı aliyyem olmadığı ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetleri matlûb-ı cihândârânem olduğu ve fî-mâ ba'd hilâf-ı fermân bu makûle evzâ'-ı bârideye ibtidâr eylemek ihtimâlin olur ise hakkınızda âhar gûne mu'âmele derkâr idüğü ma'lûmun olduğda ber vech-i meşrûh mukaddemâ ve hâlen sudûr iden evâmîr-i aliyyem müceblerince amel ve hareket-birle eşyâ-yı merkûme bu âna dek gümrükde tevkîf

olunmuş ise bilâ ta'allül ashâbına teslîm ve hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn tekrâr resm-i gümrük alınmış olduğu sûretde ahz olunan her ne ise tamâmen girü redd ü teslîme mübâderet ve ba'de'l-yevm Françalular'ın ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn emn ü râhatlarını mücib olur hâlatın istihsâliyle himâyet ve sıyânetlerine sarf-ı nakdîne-i liyâkat ve hilâf-ı fermân mikdâr-ı zerre vaz' u hâlât vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı va'id-i şâhânem olmakdan nefsinî sıyânet ve keyfiyyeti Der'aliyye'me tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemen bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene 1206.

[Hüküm No: 355]

Trablusşâm beğlerbeğisine hükm:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin bundan akdem tarafından Trablusşâm'a mütesellim nasb olunan Hasan Ağa dimekle arîf kimesne Cerde'ye dâ'ir umûrunu teshîl zımnında medîne-i Trablusşâm'da mukîm França tüccârından on bin gurûş karz tarîkiyle taleb ve tüccâr-ı mersûme dahî fi-mâ ba'd bu misillü mütâlebe ile ta'arruz olunmamaları şartıyla mahz-ı hâtırına ri'âyeten meblağ-ı mezbûru ikrâza kâ'il ve nüküdları olmadığından akça yerine on bin gurûşluk ma'lûmü'l-mikdâr ve'l-ecnâs emti'a i'tâ ve tahvîlât ahz olunup senin Cerde'den Trablus'a avdetinden birkaç gün sonra Akka ve Sayda'dan tardları hasebiyle medîne-i merkûmede müsâfereten ikâmet üzre olan França tüccârından mütesellim-i merkûm emrin üzre yine on bin gurûş deyn tarîkiyle taleb ve tüccâr-ı mersûma i'tizâr eylediklerinden tarîk-i âhar ile matlûb hâsıl olmak için Françalu'ya tâbi' Anton Şabtini nâm bir nefer müste'men bilâ cürm ahz u habs ve katl tehdîdiyle mesfûrdan yigirmi beş bin gurûş mütâlebe eylediğinde Trablusşâm'da mukîm França baş tercemânı konsolosu tarafından müste'men-i mesfûrun itlâkını niyâz eylediğinde tercemân-ı mersûmu huşûnet-âmîz cevâbla mütesellimine irsâl ve mütesellim-i merkûm dahî tercemân-ı mersûma şütûm-ı galîza ile şetm ve tehdîd ve tard eylediğine binâ'en konsolos-ı mersûm cemî'-i tüccâr vesâ'ir Françalular ile tarafına varup tazallüm-i hâl eylediklerinde mesfûru itlâk için tüccâr-ı mersûmeden ibtidâ yigirmi ve ba'dehû on bin gurûş karz olarak taleb ve tereddüd sûretlerini ızhâr eylediklerinde ahâlî-i beldeden deynlerine bedel alacakları olan harîri gasben ahz ve zabt etmek ve mukaddemâ zuhûr idüp ba'dehû def' olunan ba'z-ı tezvîrât-ı mü'eddâ ez-ser nevmîdâne çıkarmak misillü tahvîfât gûnâ-gûn mübâderet ve konsolos-ı mersûm Devlet-i Aliyye'me şikâyet edeceğini tefhîm eyledikde vazîfen olmayacağını beyân ve

birkaç gün alima'llâhü te'âlâ her ne kadar recâ ve niyâz eylediler ise kâr-ger olmayup talebinde isrâr-birle iki ay mukaddem karz akça yerine ahz eylediğin emti'a-i merkûmenin fenâ-pezîr olmuş nısfını tüccâr-ı mersûmeye cebren girü redd ve beş bin yüz on altı gurûşa bâliğ nısf-ı âharını girü vermeksizin cümle emti'a mukâbilinde i'tâ eylediğin tahvîlât-ı merkûmeyi tüccâr-ı mersûmenin yanlarına gelen? neferât irsâliyle kerhen ve kahren yedlerinden ahz ve ahâlî-i belde ile bey' u şîrâ ve mu'âmelelerini men' eylediğini ve tüccâr-ı mersûme bu makûle evzâ'-ı bârideyi müşâhede eylediklerinde havf ve haşyetlerinden nâşî hâh ve nâ-hâh on bin gurûş karz vermeğe râzîlar olup meblağ-ı mezbûrun nısfını an nakdin [118] teslîm ve nısf-ı âharının yerine hod be hod tagallübâne vaz' eylediğin nâ makûl bahâlar ile ma'lûmü'l-mikdâr çuka vermeğe mecbûr oldukları ve sâlyâneci çavuşlarından ol-cânibde mevcûd Mustafa Çavuş ile Arabî Kâtibi Abdullah nâm kimesneler mezâlim-i merkûmenin sırran ve alenen tahrîkine sebep-i müstakill olup mezkûrlarının bi'd-defe'ât Trablusşâm'da mukîm Françalular üzerlerine hükkâm ve zâbitân tahrîk ve mersûmûnu takdîm? ve tekdîr ve ızrâr ve tahkîr âdet-i müstemirreleri idüğü ve França tâ'ifesinin emr-i ticâretlerinin inkıtâ'ı ve emn ü râhatlarının islâbı hasebiyle berr-i Şâmî'de vâkı' cemî'-i iskele ve benderleri terk etmekle mecbûr olacakları Trablusşâm'da mukîm França konsolosu tarafından ihbâr olunduğu França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi konağında Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın bu def'a rikâb-ı hümâyûnumda takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kâğıdında tahrîr ve inhâ ve cebren ahz olunan tahvîlât-ı merkûme mücebberince mârru'z-zıkr beş bin yüz on altı gurûşluk emti'a veyâhûd esmânı tüccâr-ı mersûmeye i'tâ olunup ba'de'l-yevm bu makûle harekât-ı nâ-hemvâr[e]den mücânebet olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin tüccâr-ı mersûmeden me'hûzün olan mârru'z-zıkr beş bin yüz on altı gurûşluk emti'anın aynı veyâhûd esmânını tamâmen ve kâmilen ashâbına redd ü teslîm-birle irzâ' ve iskâtlarına kemâl-i ikdâm ve dikkat ve ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn istihsâl-i emn ü âsâyişleri husûsuna ziyâde sa'y ü gayret ve merkûmân Mustafa ve Kâtib Abdullah'ın dahî ahz u hats ve keyfiyyetlerini Der'aliyye'me i'lâma müsâra'at ve ba'dehû ne vechle emr-i şerîfim sâdır olur ise müceb ve muktezâsı üzre amel ve hareket iderek fî-mâ ba'd tarafından vesâ'irleri câniblerinden hilâf-ı fermân ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn bî-vech ta'addî ve ızrârlarını mûcib hâlât vukû'unu tecvîz ile giriftâr-ı gazâbât-ı şedîde olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet

eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı kâm-yâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin França Devleti Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârımın kadîmî dostu olup tüccâr ve tercemân vesâ'ir âdemlerinin hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn tazrîr ve tekdîr olunmalarına kat'â rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve muktezâ-yı ahdnâme-i hümâyûn üzere himâyet ve sıyânetlerine ikdâm ve ihtimâm olunmak matlûb-ı tâcidârânem olduğu ve ba'de'l-yevm hilâf-ı fermân ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn harekâtı tecvîz ider isen kazâ der kazâ eyledüğü ma'lûm oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve ticcâr-ı mersûmeden me'hûzün olan ol-mikdâr gurûşluk emti'anın aynı esmânını redd ü teslîm, irzâ' ve iskâtlarına ve istihsâl-i âsâyîşlerine ve emniyyetleri husûslarına mübâderet ve merkûmân Mustafa ve Kâtib Abdullah'ı ahz u habse mübâderet ve ba'dehû ne vechle emr-i münîfim sâdır olur ise mücebiyle amel ve hareketde ve ba'de'l-yevm mugâyir-i fermân ednâ vukû'unu tecvîz ile nedâmet fâ'ide vermeyecek ukûbâta mazhariyyetden nefsinî sıyânet eylemen bâbında. Fî evâ'il-i M[Muharrem] sene 1206.

[Hüküm No: 356]

Âsitâne-i Aliyye'mden Zîştovi'ye varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve kethüdâları ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hükm:

França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp França beğzâdelerinden Markiz De Senam? nâm beğzâde França diyârına âzim ve râhî olduğunu inhâ ve beğzâde-i mersûm iki nefer müste'men hizmetkârıyla Zîştovi'ye varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye taleb vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech rencîde ve ta'addî olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın mu'tâd üzere mürûr u ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1206.

[119]

[Hüküm No: 357]

Husûs-ı mezbûr zımında yazılan takrîr bâlâsına keşide kılınan hatt-ı hümayûn re'îs efendimiz tarafında mahfûzdur.

Altı aylık için.

Bozcaada nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emîni zîde kadrühüme hüküm [emmâ] ba'd:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müsikirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlisinde her ne kadar meykedeler vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtî'a-i aliyyem ta'alluk, ancak Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine altı mâh vefâ idecek mikdârı hamrı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ve Galata voyvodası ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm ve hamr ve emsâli müsikirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımında hamr tevârüd ide gelen mahallere dahî evâmir-i aliyyem ile tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr kendüsü ve tercemânı ve ruhbân ve tüccâr ve müte'allikât-ı sâ'iresinin altı mâha kadar kefâf-ı nefsleri için Tekfurdağı ve Marmara ve Erdek Erdek kazâlarından on beş bin kıyye hamr ve beş bin kıyye arak iştirâ müste'men sefinesiyle ve bulamadığı sûrette re'âyâ sefinelerine tahmîlen ceste ceste Der'aliyye'mde Galata'da kâ'in hânesine nakline mümâna'at olunmamak bâbında ruhsatı hâvî evâmir-i şerîfim sudûrunu memhûr takrîriyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebinece altı aylık olarak zikr olunan hamr ve arakdan on beş bin kıyye hamr ve beş bin kıyye arakın Tekfurdağı kazâsı ve havâlîsinden iştirâ ve mikdârına siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak on beş bin vakıyye hamr ve beş bin kıyye arak tekmîl oluncaya dek tahmîl ve her tahmîl olundukça mikdârı ve sefîne re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zuhûruna[zahrına] taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me dahî i'lâm olunmak ve on beş bin vakıyye hamr ve beş bin kıyye arak tekmîl olundukda ziyâde bir vakıyye verilmemek

râbitasıyla Der‘aliyye‘me nakl ve ba‘de‘l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ve voyvoda-i mûmâ-ileyhim nezâretleriyle doğru hânelerine nakl olunmasına ruhsat-ı aliyyem erzânî kılınmağla siz ki, mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte‘allikâtı için altı aylık olarak zikr olunan ol-mikdâr hamr ve arakdan ancak on beş bin vakıyye hamr ve beş bin vakıyye arakın Tekfurdağı'ndan iştirâ ve ceste ve ceste müste‘men sefinelerine ve bulunmadığı sûrette re‘âyâ sefinelerine tahmîl olundukça zahr-ı emr-i şerîfime tahrîr olunarak Der‘aliyye‘me nakline mûmâna‘at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirât bey‘ ve i‘tâsından ve zikr olunan on beş bin kıyye hamr ve beş bin kıyye arakdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ‘et ve ruhsatdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte‘allikâtı için sâlifü'z-zikr on beş bin vakıyye hamr ve beş bin vakıyye arakın havâlî-i merkûmeden iştirâ ve sefâ‘in-i merkûme ile Der‘aliyye‘me nakline mûmâna‘at olunmayup ve ol-mikdâr hamr ve arak tamâm oluncaya dek zahr-ı emr-i şerîfime tahmîl olunan sefine re‘islerinin isimleri ve mikdârları tasrîhiyle tahrîr ve tatbîk için başka Der‘aliyye‘me i‘lâm irsâline müsâra‘at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve arak ve emsâli müskirâtın bey‘ ve i‘tâsından veyâhûd mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde nakline irâ‘et-i ruhsat-ile mazhar-ı eşedd-i ikâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1206.

[Hüküm No: 358]

İşbu on beş bin kıyye hamr ve beş bin arak Kapudağı'ndan iştirâ olunup otuz beş fuçu derûnuna mevzû‘an Yamalı Re‘is sefinesiyle Der‘aliyye‘ye irsâl olduğunu nâtik Kapudağı nâ‘ibinin zahr-ı emr-i şerîf olan i‘lâmı bâ fermân-ı âlî işbu mahalle şerh verildi. fî 21 Ra[Rebî‘u'l-evvel] sene 1206.

Bir sûreti:

Marmara nâhiyesi nâ‘ibine ve zâbitân ve iskele emînine:

Elçi-yi mûmâ-ileyh kendüsü ve müte‘allikâtı için on beş bin kıyye hamr ve beş bin kıyye arak iştirâ olunması için nâhiye-i mezbûre ve havâlîsinden siyâk sâbık üzre.

[Hüküm No: 359]

Derûn-ı emr-i âlîde zikr olunan on beş bin kıyye hamr ve beş bin kıyye arak nâhiye-i mezbûreden iştirâ olunup Der'aliyye'ye tesyîr olunduğunu nâtik Kapudağı nâ'ibinin zahr-ı emr-i şerîfe olan i'lâmının mazmûnu bâ fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 16 S[Safer] sene 1206.

Zikr olunan hamr ve arak elçi-yi mûmâ-ileyhin hânesine nakl olunduğunu müş'ir bostancıbaşı ve topçu ve Galata voyvodasının i'lâmlarının mezâmîni bâ fermân-ı âlî işbu mahalle şerh verildi.

Bir sûreti:

Erdek nâhiyesi nâ'ibine ve zâbitân ve iskele emînine:

Elçi-yi mûmâ-ileyh kendüsü ve müte'allikâtı için nâhiye-i mezbûreden on beş bin kıyye hamr ve beş bin kıyye arak iştirâ olunması için vech-i meşrûh üzere.

[120]

[Hüküm No: 360]

Tashîh olunduğu vechle tebdîl olunmuştur.¹⁰⁹

Âsitâne-i Aliyye'mden Eflak'a varınca esnâ-yı râhda vâkı' mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna ve Eflak Voyvodası Mihâl Voyvoda'ya hüküm ki:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkîbühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîri mefhûmunda elçi-yi mûmâ-ileyhin iki nefer oğulları ve ma'iyetinde olan dört nefer beğzâde ve on beş nefer âdemleri ile oğulları ve beğzâdegân-ı mersûmûnun on üç nefer müste'men hizmetkârları ile Der'aliyye'mden Eflak tarîkiyle Leh hudûduna azîmetleri muktezî olduğun inhâ ve mesfûrûnun yanlarına bir nefer çukadâr kâ'im-makâmı terfikiyle Leh hudûduna tesyîrleri için emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimâsız, Leh Cumhûru Devlet-i Aliyye-i ebed-mevfûrun? kadîmî dost ve hem-civârı olup Memâlik-i Mahrûse'mde emniyyet ve istirâhatleri matlûb olmağla elçi-yi mûmâ-ileyhin iki nefer

¹⁰⁹ Hükümde bazı yerlerin üstü çizilerek tashih edildiğinden bu ibare kullanılmıştır.

oğulları ve on beş nefer âdemleri ve dört nefer beğzâdegân-ı mersûmûn ve on üç nefer müste'men hizmetkârları mesfûrûn yanlarına terfîk olunan çukadâr ile tatar-ı merkûm ile Dersa'âdet'imden Eflak ve ândan Leh hudûduna varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise münâsib mahallere kondurup esbâb-ı râhat ve refâhiyyetlerini istihsâle ikdâm ve gider olduklarında iktizâ iden bârgîrlerin tedârüküne ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde dahî yanlarına kadr-ı kifâye müsellaah âdemler ta'yîniyle emnen ve sâlimen ve müreffehen ve kazâ-be-kazâ birbirinize irsâl ve mashûben bi'l-emni ve's-selâm Eflak'e îsâlleri husûsuna ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevkîflerini ve adem-i râhat ve refâhiyyetlerini mûcib hâlet vukû'una irâ'et-i ruhsatdan kemâl-i tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1206.

[Hüküm No: 361]

Mora vâlisine ve Kalamata kazâsı nâ'ibine, zikri [âtî] kesânın cezîre-i Mora'da buldukları mahallin kâdîsına hükm ki:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda cezîre-i Mora'da mukîm França konsolosu yanında bâ berât-ı âlî tercemân olan Dimitraki Caki nâm tercemân kendü hâlinde umûruyla meşgûl olup me'mûrundan hâric bir dürlü vaz' u hareketi yoğiken iki yüz dört senesinde Kalamata kazâsı voyvodası olan Rüstem Efendi ve vekîli Molla Abdi dimekle arîf nâm kimesneler kazâ-i mezbûr kocabaşlarından Karbino Absalni ve sâbık Mora tercemânı vekîli Palamid oğlu Yanaki nâm zimmîler ile yek-dil ve yek-cihet olarak derûnlarında muzmer olan nefsâniyyetlerini icrâ için tercemân-ı mersûmun hakkında ba'z-ı ifk ü iftirâyâ cesâret ve sâbık Kalamata kazâsında nâ'ib olan İsmâil Efendi dimekle ma'rûf kimesneyi itmâ'-birle tercemân-ı mersûmun sû-i hâlini müş'ir hilâf-ı vâkı' i'lâm ahz ve Der'aliyye'me irsâl eylediklerinden başka hilâf-ı şer'-i şerîf mersûmun hânesini bi'l-ittifâk basup derûnunda olan iki bin denk altûnuna bâliğ emvâl ve eşyâ ve nükûdunu nehb ü gâret ve tercemân-ı mersûma gadr-i küllîye mübâderet eylediklerin ve mezkûrân ile mesfûrlar gâh kazâ-i mezbûrede ve gâh Mora cezîresinde vâkı' kazâlarda geşt ü güzâr üzre oldukların inhâ ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzre olduğunu nâtık sen ki Kalamata kazâsı nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin seninle Mizistre ve Koron ve

Benefşe kazâları nâ'ibleri taraflarından verilen i'lâmâtı takdîm-birle mezkûrân voyvoda Rüstem ve vekîli Abdi ile zimmiyân-ı mesfûrân sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetin ile cezîre-i merkûmede buldukları mahalde ahz ve huzûr-ı şer'e ihzâr ve gasb u gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ ve nükûd ve [] bi-eyyi vechin kân ma'rifet-i şer'le tamâmen tahsîl ve tercemân-ı mersûma redd ü teslîm-birle ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle senki vezîr-i müşârun-ileyhsin eyyâm-ı sa'âdet-ittisâm-ı cihândârânemde hilâf-ı şerî'at-i garrâ ferd-i âferîdeye mikdâr-ı zerre zulm ü gadr vukû'u vücûhla rızâ-yı mülûkânemin hilâfı olmağla ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le merkûmân ile mesfûrân cezîre-i merkûmede buldukları mahalde ahz ve huzûr-ı şer'e ihzâr ve magsûbları olan emvâl ve eşyâ ve nükûd ba'de's-sübût alâ eyyi hâlin tamâmen ve kâmilen tahsîl ve bî-kusûr? tercemân-ı mersûma redd ü teslîm-birle ihkâk-ı hakka kemâl-i ihtimâm ve dikkat [121] ve hilâfından hazer ve mücânebet olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyh, mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, França Devleti Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımın kadîmî ve sahîhî dostu olup tercemân ve tüccâr vesâ'ir âdemlerine hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn ser-i mû zulm ü gadr olunduğuna kat'â rızâ-yı aliyem olmadığı ve tercemân-ı mersûmun eşyâ-yı magsûbesinin ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâlin tahsîli matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmunuz oldukda vech-i meşrûh amel ve hareket-birle mezkûrân ile zimmiyân-ı mesfûrânı buldukları mahalde ahz ve huzûr-ı şer'e ihzâr ve gasb u gâret eyledikleri ol-mikdâr altûnluk emvâl ve eşyâ ve nükûdun ba'de's-sübût alâ eyyi hâlin tamâmen ve kâmilen tahsîl ve bî-kusûr? tercemân-ı mersûma redd ü teslîm-birle ihkâk-ı hakka mezîd-i sa'y ve ihtimâm ve özrü mücib hâlât vukû'undan be-gâyet tehâşî ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]206.

[Hüküm No: 362]

Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü ve Eflak'a varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna ve eflak voyvodasına hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühü bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzre olan İgar Paniloviç nâm tâcir iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla li-ecli't-ticâre Der'aliyye'mden Ruscuk ve Silistre ve

Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle berren Leh hudûduna azîmet murâd eylediğın inhâ ve tâcir-i mersûm iki nefer müste'men hizmetkârları mesfûrân ile Der'aliyye'mden Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle berren Leh hudûduna varınca gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre edâ ve yedine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi i'tâ olundukdan sonra esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn mükerrer gümrük ve cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğın mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber minvâl-i muharrer tâcir-i mersûm iki nefer müste'men hizmetkârları mesfûrân ile Der'aliyye'mden Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle berren Leh hudûduna varınca gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre edâ ve yedine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi i'tâ olundukdan sonra ticâretine ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn mükerrer gümrük ve cizyedârlar taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech ta'addî ve rencîde etdirilmeyüp ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûr u ubûruna ihtimâm ve dikkat bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]206.

[Hüküm No: 363]

Bir sûreti:

Âsitâne-i Aliyye'den Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü ve Eflak'a varınca hükkâm ve zâbitâna ve Eflak voyvodasına hükm:

Yine Leh tüccârlarından Gaytan Danyeloviç nâm tâcir iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Der'aliyye'den Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle berren Leh hudûduna varınca minvâl-i meşrûh üzre diğér bir kıt'a emr-i şerîf yazılmışdır.

[Hüküm No: 364]

Hâssa bostancıbaşı [] ve sekbânbaşı [] dâme mecdühûmâya ve topcubaşı vekîli [] ve Galata voyvodası [] zîde mecdühûmâya hükm:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm Sicilyateyn Elçisi Don Kostantino Rulodlok¹¹⁰ hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp kendüsü ve tercemânân ve âdemleri için usârelik yüz elli sepet üzümün işbu bin iki yüz altı senesine mahsûben Üsküdar ve havâlisinden mâ'adâ mahallerden iştirâ ve sefine ile münâsib mahalden Galata'da vâkı' hânesine nakline mümâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir bahâne ile nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencide olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümayûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda sinîn-i sâbıkada ne mikdâr şıralık üzüm verilegelmiş ise iki yüz üç senesine mahsûben ol-mikdâr üzümün def'a-i vâhidede Üsküdar ve havâlisinden alınmamak şartıyla iştirâ ve nakline mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebine amel olunmak bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]206.

[122]

[Hüküm No: 365]

Tekfurdağı ve Seddülbahir kazâları nâ'ibleri zîde ilmühümâ ve zâbitân ve iskele ümenâsı zîde kadrühüme hükm ki:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müsikirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlisinde her ne kadar meykede vâr ise cümlesinin ref'i ve de âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i aliyyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve emsâli müsikirât ehl-i zimmet malı olmak hasebiyle müddet-i ma'lûme ta'yîniyle meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâyâ bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine bir sene vefâ idecek mikdârı hamr ve arakı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm ve hamr ve emsâli müsikirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımnında hamr tevârüd ide gelen mahallere dahî evâmir-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî büyük İspanya'nın Der'aliyye'mde mukîm elçisi De Bolini[Juan de Bouligny] hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a

¹¹⁰ Bu isim diğer hükümlerde farklı şekillerde yazılmıştır.

memhûr arz-ı hâli mefhûmunda bundan akdem kendü ve tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresi için altı aylık olmak üzere bi'l-istizân bâ fermân-ı âlî iştirâ ettiği hamr ve arak tekml olup ve müddet-i iştirâsı dahî altı aya bâliğ olmağla bir seneye dek kendü ve tevâbi'ine kifâyet etmek üzere Tekfurdağı ve Seddülbahir ve havâlîlerinde bundan akdem mahallerden kebîr ve sagîr yigirmi beş aded fuçulara mevzû'an yigirmi beş bin vakıyye hamr ve beş bin vakıyye arak iştirâ ve sefâ'ine tahmîlen Der'aliyye'mde vâkı' Galata'da kâ'in hânesine nakline mümâna'at olunmamak bâbında ruhsatı hâvi müceddeden emri münîfim sudûrunu istid'â etmeğın? şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince bir seneye kâfi olacak zıkr olunan yigirmi beş bin vakıyye hamr ve beş bin vakıyye arakın Tekfurdağı ve Seddülbahir ve havâlîlerinden iştirâ ve mikdârına siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbit-i mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak sefineye tahmîl ve mikdârı ve tahmîl olunan sefinenin ismi işbu emri şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me i'lâm olunmak ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâret ve ma'rifetleriyle doğru hânesine nakl olunmasına mümâna'at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve müs kirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan ve zıkr olunan hamr ve arakdan bâc ve rûsûmât-ı sâ'ire talebiyle bir akça ahzından be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emri şerîfim ısdâr ve tesyîr olunmuş idi. İmdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh elçi-yi mûmâ-ileyh ve müte'allikâtının bir senelik kefâf-ı nefsleri için sâlifü'l-beyân ancak yigirmi beş bin vakıyye arakın havâlî-i merkûmeden iştirâ ve sefine ile Der'aliyye'me nakline mümâna'at olunmayup ve ol-mikdâr hamr ve arak sefineye ba'de't-tahmîl zahr-ı emri şerîfime mikdârını ve sefine re'îsinin ismi tasrîhiyle tahrîr idüp tatbîk için başkaca Der'aliyye'me i'lâm ve ırsâle müsâra'at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müs kirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde ve mükerrer hamr ve arak nakline irâ'et-i ruhsatdan ve bâc ve rûsûmât-ı sâ'ire talebiyle akça ahzından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1206.

[Hüküm No: 366]

Hâssa bostancıbaşı [] ve sekbânbaşı [] ve topcubaşı ve Galata voyvodasına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Netherlande Elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp kendüsü ve tercemân ve etbâ'ları için iki yüz sepet üzümün işbu bin iki yüz altı senesine mahsûben Üsküdar ve havâlîsinden mâ'adâ mahallerden iştirâ ve sefine ile münâsib mahalden Galata'da vâkı' hânesine nakline mümâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencide olunmamak bâbında emsâline kıyâsen emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümayûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda İngiltere elçisi ve tercemânân ve etbâ'ları için usârelik iki yüz sepet üzümün işbu bin iki yüz altı senesine mahsûben Üsküdar ve havâlîsinden mâ'adâ mahallerden iştirâ ve sefine ile münâsib mahalden Galata'da vâkı' hânesine nakline mümâna'at ve harc ve avâ'id vesâ'ir nesne mütâlebesiyle ta'addî ve rencide olunmamak için çend rûz zarfında emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın emsâline kıyâsen yalnız iki yüz sepet üzümün iştirâ ve nakline mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]206.

[123]**[Hüküm No: 367]**

Âsitâne-i Aliyye'mden re's-i hudûda berren ve bahren varup gelince vâkı' kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân ve iskele emînleri zîde kadrühüme hüküm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvetü ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Koşfarini¹¹¹ Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik Cumhûru tarafından elçi-yi mûmâ-ileyhin yanına ta'yîn olunan Venediklü müste'men tercemânlarından Közpavabiksini? nâm tercemân elçi-yi cedîdi getürmek için tarafından Venedik'e irsâl etmek murâd eyledüğün bildürüp müste'men tercemân-ı mersûm iki nefer müste'men hidmetkârlarıyla Âsitâne-i Sa'adet'imden berren ve bahren Venedik hudûduna varup

¹¹¹ Bu isim diğer hükümlerde farklı şekillerde yazılmıştır.

gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde cizyedâr taraflarından hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn harâc mütâlebesiyle vesâ'ir taraflarından kendüsüne ve libâs ve âdemlerine müdâhale ve ta'addî olunmayup ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olun[ma]mak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mu'tâd üzre mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i S[Safer] sene 1206.

[Hüküm No: 368]

Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîre ve Şâm mollasına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Prusya Elçisi De Kabonisderon? hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Haleb konsolosu yanında tercemân olan Samuyil veled-i David Kohen nâm tercemânın Şâm-ı Şerîf mütemekkinlerinden Yehûd tâ'ifesinden Mikayil veled-i İlya ve Abram veled-i İlya nâm karındaşlar ile sâ'ir ma'lûmü'l-ism zimmîler zimmetlerinde bin iki yüz senesinden berû ma'lûmü'l-mikdâr gurûş alacak hakkı olup ... mukâbili? taleb eyledikde hilâf-ı şer'-i şerîf vermekde ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr sevdâsında oldukların bildürüp şer'le görülüp alıverilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında erm-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır. Fî evâ'il-i S[Safer] sene 1206.

[Hüküm No: 369]

Selânik kâdîsına hüküm ki:

Medîne-i Selânik'de mütemekkin Yehûd milletinden Françalı'ya tâbi' Bako Meskali? nâm müste'men Yehûdî bu esnâda sâ'ika isâbetinden helâk olduğuna binâ'en Selânik'de mukîm França konsolosu defni için iktizâ iden tezkireyi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafından taleb eyledikde tama' etmekden nâşî bi-gayrı hakk yüz aded Venedik altunu iddi'â ve mütâlebe ve bi't-tamâm almayınca[alınca] tezkire-i merkûmeyi verileceğini ba'de't-tahakkuk konsolos-ı mersûma hâh ve nâ-hâh meblağ-ı mezbûru baş tercemânı yediyle iki nefer müslimîn muvâcehesinde sana i'tâ eylediğin ve bu vechle vâkı' olan zulm ü ta'addî[ni]n vücûhla şer'-i şerîf ve ahdnâme-i hümâyûna muğâyir ider iken França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı

hâlinde tahrîr ve inhâ ve cebren ve kerhen ahz eylediğın sâlifü'l-beyân altûnu bi-eyyi hâlin konsolos-ı mersûma redd ü teslîm ve fi-mâ ba'd bu makûle ta'addiyâtdan mücânebet olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i rızâ aldığın akçayı tamâmen girüye redd ü teslîme ikdâm ve mikdâr-ı zerre tereddüd ve muhâlefet ile mazhar-ı itâb-ı şehriyârânem olmakdan iktizâ[ittikâ]-i tâmm eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ber vech-i meşrûh hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ konsolos-ı mersûmdan me'hûzün olan sâlifü'l-beyân akçayı tamâmen ve kâmilen girüye redd ü teslîme mübâderet ve mikdâr-ı zerre tereddüd ve muhâlefet ile mazhar-ı itâb-ı hüsrevânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî evâ'il-i S[Safer] sene 1206.

[Hüküm No: 370]

İşkopelos cezîresi nâ'ibine hükm:

França pâdişahınının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde França kapudânlarından Falasterya nâm kapudân Selânik'de mukîm França tüccârınının malı olarak emti'a-i mütenevvi'a ile mahmûlen râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle França diyârından Selânik iskelesine azîmet ider iken sefîne-i merkûme esnâ-yı râhda Bahr-ı Sefid'de vâkı' İşkopelos cezîresi pîşgâhında fenâ-zede ve şikest olduğuna binâ'en cezîre-i merkûmede mukîm França konsolos vekîli emti'a-i garîkanın tahlîsine mübâderet ve ba'de'l-ihrâc cezîre-i merkûme ahâlîsinden ma'lûmü'l-eşhâs ve'l-esâmî kimesnelerin tahlîs olunan emti'a-i mezbûrenin nısfını sirkat eyledikleri ihbâr olduğun inhâ ve kıbel-i şer'den kemâl-i taharrî üzre tefîş ve tefahhus ve lede's-sübûti's-şer'î emti'a-i mesrûka-i merkûmenin aynı veyâhûd esmânı iktizâ idenlerden tamâmen tahsîl ve zabtına me'mûra teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i S[Safer] sene 1206.

[124]

[Hüküm No: 371]

Haleb kâdîsına hükm ki:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû b'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda medîne-i Haleb'de mukîm Ponas nâm Françalı tâcirin medîne-i merkûmede sâbıkâ me'zûn-bi'l-iftâ ve nakîbü'l-eşrâf kâ'im-makâmı olan Tahâ-zâde es-Seyyid Ali zîde ilmühûnun etbâ'ından Halil ve Mustafa nâm kimesneler zimmetlerinde mevlânâ-yı mûmâ-ileyh tarafından havâle olarak birbirlerinin kefâletlerini müş'ir i'tâ eyledikleri bir kıt'a temessük mücebince on bir bin üç yüz kırk gurûş alacak hakkı olup talep eylediğinde hîleye sülûk-birle bî-vech-i şer'î edâda tereddüd ve ta'annüd eylediklerine binâ'en li-ecli'l-murâfa'a mezbûrân üç dört def'a huzûr-ı şer'e da'vet olunduklarından ibâ' ve imtinâ'-birle şer'-i şerîfe adem-i itâ'atleri nümâyân olduğundan başka mûmâ-ileyh Seyyid Ali meclis-i şer'e varup meblağ-ı mezbûr cihet-i havâleden merkûmûnun deyn-i sahîhi olduğunu ba'de't-takrîr ber vech-i peşîn bin gurûş i'tâ ve mâ'adâyı dahî kırk elli gün zarfında edâya ta'ahhüd ile tâcir-i mersûmu irzâ' ve iskât idüp va'de-i merkûme hulûlünde merkûmân yine edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadre cesâret etmeleriyle keyfiyyet-i mezbûre ahz u i'tâ ve mu'âmelâtın ihtilâline ve husûsan müste'menânın emr-i ticâretleri ta'tîline bâdî olacağı ve merkûmûnun edâya kudretleri âşikâr olduğu beyânıyla tâcir-i mersûmun alacağı olan meblağ sâlifü'l-beyân mezbûrândan tahsîl için ma'rifet-i şer'le habs ve meblağ-ı mezbûr emvâl ve eşyâ ve zimem ve akârlarından bi-eyyi hâl tahsîl olunması bâbında sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafından verilen i'lâm-ı şer'îyi takdîm-birle ber vech-i muharrer emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzre meblağ-ı merkûm ma'rifet-i şer'le merkûmândan alâ eyyi hâl tamâmen tahsîl ve bî-kusûr tâcir-i mersûma edâ ve teslim-birle ihkâk-ı hakka mezîd-i ihtimâm ve dikkat olunmak fermânım olmağın imdi senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin Franca Devleti Devlet-i Aliyye'min kadîmî dostu olup tüccâr vesâ'ir âdemleri haklarının ber nehc-i şer'-i enver tahsîle mübâderet olunmak matlûb idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve hareket ve merkûmânın zimmetlerinde sâbit zâhir olan meblağ-ı merkûmun ma'rifet-i şer'le tamâmen tahsîline ikdâm ve bî-kusûr tâcir-i mersûma teslim-birle ihkâk-ı hakka

mezîd-i sa'y ü ihtimâm ve bu def'a dahî merkûmân Halil ve Mustafa şer'an lâzım gelen deyn-i sahîhlerini edâda bî-vech-i şer'î ta'allül iderler ise habs ve kal'a-bend olunup meblağ-ı mezbûr emvâl ve eşyâ ve akâr ve zimemlerinden tahsîl olunması için keyfiyyeti Der'aliyye'ne i'lâm ve gadri mûcib hâlet vukû'undan be-gâyet tehâşî ve ittikâ'-i tâmm eylemen bâbında. Fî evâhir-i M[Muharrem] sene [1]206.

[Hüküm No: 372]

Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk'a varınca yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde fazlühüm ve kethüdâryerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme ve Eflak voyvodası hutimet avâkibühû bi'l-hayra hükm:

Nemçe Devleti'nin Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm maslahatgüzârı Kavalyer De Bisep? hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde bu def'a Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk'a ve ândan Eflak tarîkiyle Nemçe hudûduna varup gelmek üzre ta'yîn olunan ulak ve yasakçıları ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetine ve esnâ-yı râhda vâkı' menzilhânelere vusûlünde yedlerinde olan menzil ahkâm-ı şerîfem mûceblerince kat'â avk ve te'hîr etdirilmeyüp emnen ve sâlimen ber vech-i ta'cîl mahall-i me'mûrlarına irsâl ve tesyîrleri husûsuna sa'y ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â etmekle vech-i meşrûh amel ve harekete mezîd-i sa'y ü ihtimâm ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve ittikâ'-i tâmm eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân ve Eflak voyvodası mûmâ-ileyhimsiz, Devlet-i Aliyye'mle musâfât üzre olan Nemçe Devleti'nin âmed şüd iden yasakçı ve ulak vesâ'ir âdemlerine hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn mikdâr-ı zerre rencîde ve ta'addî vukû'una kat'â rızâ-yı aliyyem olmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesbîlleri husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak matlûb-ı mülûkânem olduğu ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh Der'aliyye'mden Ruscuk'a ve ândan Eflak tarîkiyle Nemçe hudûduna âmed şüd iden yasakçı ve ulakları ber mûceb-i [125] ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet ve menzilhânelere vusûllerinde yedlerinde olan menzil ahkâm-ı şerîfem mûceblerince kat'â tevkîf ve te'hîr etdirmeyüp ber vech-i ta'cîl emnen ve sâlimen mahall-i me'mûrlarına irsâl ve tesyîrlerine kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve beyhûde meks ü ârâmlarını mûcib olacak

hâlâtı tecvîz ile mazhar-ı ikâb-ı şâhâ[ne]m olmakdan be-gâyeti'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i S[Safer] sene 1206.

[Hüküm No: 373]

Şikâyet Defteri'ne nakl olunmuştur.

Tashîh olunduğu üzre tebdîl olunmuştur.¹¹² Fî gurre-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Aydın Muhassılı [] dâme mecdühû ve Güzelhisâr kazâsı nâ'ibine hükm:

Aydın sancağında vâkı' Kuşadası mütemekkinlerinden Bandezi Fanelli nâm zimmî gelüp bu kendü hâlinde umûruyla meşgûl olup vaz' u hareketi yoğiken Kuşadası mütemekkinlerinden kocabaşılık iddi'âsında olan Beğ'oğlu Manoli ve Peroğlu Nikola nâm iki nefer zimmîler kendü hâllerinde olmayup derûnlarında muzmer olan nefsâniyyetlerini icrâ kasdıyla mersûmun hiffet-i iffet ve sû'-i dilinden bahsle hakkında ba'z-ı küfrler ve iftirâya cesâret eylediklerinden başka ba'z-ı aveneleriyle iki yüz beş senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf mersûmun hânesini basup derûnunda olan iki bin gurûşa bâliğ emvâl ve eşyâsını nehb ü gâret ve gadr-i küllîye cesâret ve mesfûrânın mu'în-i kesîrleri olduğundan mahallinde icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk mümkün olmadığın inhâ ve siz ki muhassıl ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, ma'rifetiniz ve mübâşir ma'rifetiyle mersûmlar Güzelhisâr'a ihzâr ve gasb u gâret olunan emvâl ve eşyâsı şer'le lede's-sübût eşyâ-yı magsûbenin aynı veyâhûd esmânı mesfûrândan tamâmen tahsîl ve müste'men-i mesfûra redd ü teslîm-birle ihkâk-ı hakk olunmak bâbında size hitâben emr-i münîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki muhassıl ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, ma'rifetiniz ve mübâşir ma'rifetiyle zimmiyân-ı mesfûrân Güzelhisâr'a ihzâr ve hakk ve adl üzre terâfu'-ı şer' ve gasb u gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ ba'de's-sübût alâ eyyi hâl tahsîl ve mersûma redd ü teslîm, ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve keyfiyyeti sıhhati ve hakîkati üzre Der'aliyye'me i'lâm ve iş'âra müsâra'at eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i S[Safer] sene 1206.

¹¹² Hükümde bazı yerlerin üstü çizilerek tashih edildiğinden bu ibare kullanılmıştır.

[Hüküm No: 374]

Haleb kâdisına hükm:

França padişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde medîne-i Haleb'de mukîm Ponas nâm Françalı tâcirin medîne-i merkûmede sâkin müderrisîn-i kirâmdan Tahâ-zâde es-Seyyid Mehmed Gâlib zîde ilmühû zimmetinde bir kıt'a temessük mücebince havâle-i şer'iyeden üç ve çuka bahâsı ve cihet-i karzdan bin üç yüz doksan beş min haysül'mecmû' dört bin üç yüz doksan beş gurûş alacak hakkı olup va'de-i ma'lûmesi hulûlünde defe'âtle taleb eyledikde bî-vech-i şer'î edâda muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevde'sinde olduğun inhâ ve mahallinde huzûr-ı şer'e ihzâr olunup ba'de's-sübût zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâl tahsîl-birle ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve vech-i meşrûh üzre mahallinde şer'le murâfa'a olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-İslâm ve Müfti'l-enâm Mehmed Mekkî edâm'Allâhü te'âlâ fezâ'ilehû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak bâbında. Fî evâ'il-i S[Safer] sene 1206.

[Hüküm No: 375]

Âsitâne-i Aliyye'mden Şumnu'ya varınca yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Prusya elçisi [] hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kâğıdının hülâsa-i mefhûmunda yanında mukîm Bikon nâm ser kâtibi yanında olan müste'men âdemleriyle Beç tarafına âzim ve râhî olmak murâd eyledüğün inhâ, mersûm yanında olan müste'men âdemleriyle Âsitâne-i Aliyye'mden Şumnu'ya varınca esnâ-yı râhda cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile rencîde ve remîde etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mu'tâd üzre mürûruna mümâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır. Fî evâsıt-ı L[Şevvâl] sene 1206.

[126]

[Hüküm No: 376]

Selânik kâdîsına hükm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh İsmâil Beğ-zâde Abdullah zîdet fezâ'ilühûsün rikâb-ı hümâyûnuma mektûb [gönderüp] mahrûse-i Selânik'de mukîm İngiltere tüccârından Abbot veled-i Kolmi nâm müste'men meclis-i şer'e varup Yehûdî tâ'ifesinden Sarrâf İsak ve şerîki Kemâl Yehûdîler ehadühümâ âharım zimmetine kefil olarak mukaddemâ bâ temessük altı bin dört yüz elli gurûş yedinden istikrâz ve şuhûdet ile edâ için be her sene beşer yüz gurûş ile edâ etmek üzere bi't-terâzî taksîte ba'de'r-rabt mesfûr Kemâl hâlik ve şerîki mersûm hîleye sülûk-birle şirketi ve deyn[i] hîn-i terâfu'da külliyyen inkâr, ben dahî şirkete ve kefâletini tevâtüren isbât ve ba'de'l-hükm edâya kâfi emlaki vâir iken ibtâl ve gadre mübâderet ve habsi ihtiyâr-birle edâdan imtinâ'a etmekle bundan dört sene mukaddemâ ahvâlimi Der'aliyye'ye ba'de'l-ifâde meblağ-ı mahkûmün-bih merkûm vefâ idecek mikdârı emlâki ta'annüdü sebebiyle bâ ma'rifet-i şer' bey' olunmak bâbında bin iki yüz senesinde yedime kat'î ehad kavli-i emr-i âlî i'tâ olduğunu bildi[rde]kde der akab duhân gümrüğü kurbunda olan iki sagîr mahzenden mâ'adâ uzak şehirde mahâzin ve kebîn menziline muvâza'a tarîki üzere zevcesine ve evlâdlarına bey' ve ibtâl-i hakka sâlik olmağla muvâza'a olan bey'i ehl-i vukûfdan istihbâr? olunmasın müste'men-i mersûm istid'â ve yedinde olan emr-i âlîşanı ibrâz eyledikde takrîr-i meşrûhu üzere mesfûr İsak'ın emvâ[li] bey' ve meblağ, ...meye olan edâ oluna deyû emr-i âlîde musarrah ve fi'l-hakîka derûn-ı şehirde olan mehâzin ve menziline muvâza'a tarîki üzere zevcesine ve evlâdlarına bey' eylediğini ve hakikatde bey' etmeyüp sırf muvâza'a olduğunu ehl-i vukûf bî-garaz kimesneler tevâtüren haber vermeleriyle mesfûr İsak Yehûdî'nin şirrete sülûkü şer'an zâhir ve muvâza'a bey'-i emvâl eylediği bâtil idüğü lede's-şer' mütehakkık olmağla muvâza'a olan bey'ine adem-i i'tibâr-birle edâ-yı meblağ-ı merkûma vâfi olacak mikdâr emlâkinin fûrûtu bâbında müste'men-i mersûm yedine emr-i şerîf ihsân buyurulmak bâbında vâkı' hatt-ı hümâyûnum verilmek recâsına bi'l-iltimâs arz ve medîne-i Selânik'de mukîm İngiltere tüccârından Abbot veled-i Kolmi nâm İngilterelü'den medîne-i mesfûrede mütemekkin sâbıkâ sarrâf olan İsak ve şerîki Kemâl nâm Yehûdîler bundan akdem dört sene mukaddem birbirlerine kefil bi[l]-mâl olarak bâ temessük altı bin dört yüz elli gurûş

altmış yedi akça istikrâz ve meblağ-ı mezbûru be her sene beşer yüz gurûş elli bir akça edâ etmek üzere rızâ-yı tarafeyn ile taksîte rabt ve yedine temessük verildiğinden sonra şerîki olan mesfûr Kemâl sene-i sâbıkda hâlik oldukda mesfûr İsak meblağ-ı mezbûru şirkete istikrâz ve kabz eylediğini ve deyn ve kefâleti inkâr ve lede'l-murâfa'a meblağ-ı mezbûr mesfûrun zimmetinde ve deyni olduğunu tâcir-i mersûm vech-i şer'î üzere isbât idüp meblağ-ı mezbûr altı bin dört yüz elli gurûş ile altmış yedi akçanın edâsına hükm-i şer'î alacak olmuş-iken mesfûr Yehûdî şirrete sülûk ve edâsına vâfi emvâl ve eşyâsı vâriken habsi ihtiyâr-birle edâdan imtinâ' ve ibtâl-i hakk kasdında olduğun Selânik Nâ'ibi Mevlânâ Mehmed Alemî zîde ilmühû i'lâm etmekle mesfûr İsak Yehûdî'nin zimmetinde ber vech-i muharrer sâbit ve mahkûmün-bih olan merkûm Selânik'de olan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılardan Cizyedâr-zâde Mîr Mustafa dâme mecdühû ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le bi-eyyi [vechin kân] tahsîl ve tâcir-i mersûma alıverilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Robert Anesli [Ainslie] hutimet avâkibühû bi'l-hayr bâ takrîr inhâ ve istid'â eylediğine kapucubaşı mûmâ-ileyh ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le rû'yet ve tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında doksan dokuz senesi evâ'il-i Rebî-i Ūlâ'da emr-i şerîfim sâdır olmuş-iken mesfûr Yahûdî nefsanîyyetinden nâşî gûnâ-gûn tezvîrâta sülûk-birle edâdan imtinâda ve deyn-i mezkûrun edâsına vâfi emlâk ve hazînesi olduğu tevâtüren ma'lûm iken gadr sevâsında olduğu âşikâr olduğun elçi-yi mûmâ-ileyh bâ arz-ı hâl inhâ ve ber mûceb-i emr-i âlî meblağ-ı mezbûru edâsına yine ta'allül ider ise deyn-i mezkûra îfâ edecek mikdârı emlâk ve eşyâsı ma'rifet-i şer'le ve kapucubaşı-yı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle fûrûht ve semeni tâcir-i mersûma edâ ve teslîm-birle ihkâk-ı hakk olunmak bâbında müceddeden emr-i şerîf sudûrunu mukaddemâ istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târîh-i mezkûrede emr-i şerîf verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağla mahallinde ma'rifet-i şer'le görölüp şer'an sâbit ve mütehakkık olan deyni âhar husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve eğer edâda inâd ve muhâlefet ider ise deyn-i mezkûra vefâ edecek mertebe emlâk ve eşyâsı ma'rifet-i şer'le fûrûht ve bahâsından tahsîl ve tâcir-i mersûma edâ ve îfâ-yı deyn etdirilmek bâbında bin iki yüz senesi evâsıt-ı Muharremi'nde sâdır olan emr-i âlînin kaydı ordu-yı hümâyûnumla istishâb olunan defterlerde olup bunda mevcûd emr-i âlînin aynı rikâb-ı müstetâbımda îbrâz olunmağla mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin i'lâmı ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince şer'le görölmek fermânım olmağın

imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le Yehûdî-i mesfûru meclis-i şer‘e ihzâr ve tâcir-i mersûm ile terâfu‘ ve ber vech-i muharrer zimmetinde sâbit ve mütehakkık olan meblağ-ı mezbûr tahsîl olunmasına ihtimâm ve dikkat ve eğer edâda inâd ve muhâlefet ider ise muvâza‘a olan bey‘ine adem-i i‘tibâr-birle edâ-yı meblağ-ı merkûma kâfi olacak mikdâr emvâl ve eşyâ ve emlâkini ma‘rifet-i şer‘le fûrûht ve bahâsından tahsîl-birle tâcir-i mersûma edâ ve teslîm ve ihkāk-ı hakk olunmasına mübâderet ve hilâfından vaz‘ u hareketden tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı S[Safer] sene [1]206.

[Hüküm No: 377]

Sicilyateyn kapudânlarından Martoci nâm kapudânın râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle getürdüğü ve alup götürdüğü emti‘asının ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn îcâb iden resm-i gümrüğün edâ ve yedine ma‘mûlün-bih edâ tezkiresi verilmekle mu‘tâd üzere bir kıt‘a izn-i sefîne hükmü yazılmışdır. Fî evâhir-i S[Safer] sene [1]204.

[127]

[Hüküm No: 377]¹¹³

Husûs-ı mezbûr zımında yazılan takrîr bâlâsına keşide kılınan hatt-ı hümayûn re‘îsü’l-küttâb efendimiz tarafında hıfz olunmuşdur.

Derûn-ı emr-i âlîde mastûr hamr ve arakdan otuz bin vakıyye hamr Erdek nâhiyesinden ve on bin vakıyye hamr ve yedi bin vakıyye arak dahî Gemlik nâhiyesinden ve yedi bin vakıyye hamr ve üç bin vakıyye arak Mudanya nâhiyesinden iştirâ ve Kostantin Velikov nâm re‘îsin sefinesine tahmîl ve mikdârı emr-i âlînin zahrına kayd-birle Der‘aliyye‘ye irsâl olunduğunu müş‘ir Kapudağı Nâhiyesi Nâ‘ibi Mehmed Halîm ve Gemlik Nâ‘ibi Ahmed Hasan ve Mudanya Nâ‘ibi Seyyid Hâfız Ali Efendiler taraflarından başka başka Der‘aliyye‘ye vürûd iden üç kıt‘a i‘lâmların mazmûnları bâ fermân-ı âlî emr-i merkûmun kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî 3 R[Rebî‘u’l-âhir] sene 1206.

Sâdır olan fermân-ı âlîye imtisâlen ber müceb-i âlâmât Kostantin ve Ligor nâm re‘îslerin râkib oldukları iki kıt‘a sefîne ile ber müceb-i emr-i âlî vürûd iden kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arak hâlen Beğoğlu’nda müsâfereten sâkin İngiltere

¹¹³ Yanlışlıkla bu hükme de bir öncekiyle aynı numara verilmiştir.

elçisinin konağına nakl ve teslîm olunduğunu müş'ir Hâssa Bostancıbaşı Ahmed Ağa ve Topcubaşı Abdülmümin Ağa başka başka i'lâm etmeleriyle mazmûnları işbu emr-i âlînin kaydı bâlâsına bâ ferman-ı âlî şerh verildi. Fî gurre-i Ca[Cumâde'l-ülâ] sene 1206.

Gemlik ve Mudanya ve Erdek nâ'iblerine ve iskele emînleri zîde kadrühüme hükm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîsinde her ne kadar meykede vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtî'a-i aliyem ta'alluk idüp ancak derûnlarında olan hamr ve arak ve emsâli müskirât ehl-i zimmet re'âyâ malı olmak hasebiyle müddet-i ma'lûme ta'yîni ile meykedelerden o makûle hamr ve emsâli kaldırılıp ehl-i zimmet re'âyâyâ bey' ve nakl ile meykedeler tahliye olunmak ve Devlet-i Aliyye'm müsâfiri olan elçiler vesâ'ir müste'men kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine bir sene vefâ idecek mikdârı hamrı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm-birle ve hamr ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımnında hamr tevârüd idegelen mahallere dahî evâmir-i aliyem ısdârıyla tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Kavalier Robert Anesli [Ainslie] hutimet avâkibühû bi'l-hayr kendüsü ve tercemân ve tüccâr ve âdemleri için lâzım olan bir senelik kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arak Erdek nâhiyesinde vâkî' Paşalimanı ve Mudanya ve Gemlik ve havâlîlerinden iştirâ ve münâsib sefîneye vaz'ıyla götürüp Beğoğlu'nda vâkî' hânesine [nakline] mûmâna'at olunmamak için elçiyân-ı sâ'ireye olduğu misillü kendüye dahî izn ve ruhsatı hâvî emr-i şerîfim sudûrunu memhûr arz-ı hâliyle istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince bir senelik olarak zikr olunan kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arak Erdek nâhiyesinde vâkî' Paşalimanı, Mudanya ve Gemlik ve havâlîlerinden iştirâ ve münâsib sefînelere vaz' eyledikçe mikdârına hâkimü's-şer' ve iskele emînleri ve zâbitânın ilmleri lâhik olarak kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye araka varıncaya dek tahmîl ve mikdârı ve kapudânın ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me dahî i'lâm olunmak ve kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arak

tekmîl olundukda ziyâde bir vakıyye verilmemek râbitasıyla Der‘aliyye‘me nakl ve ba‘de‘l-vürûd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâretleriyle doğru hânelerine nakl olunmasına ruhsat-ı aliyyem erzânî kılınmağla siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emînleri mûmâ-ileyhimsiz, elçi-yi mûmâ-ileyh ve tercemân ve tüccâr âdemleri için bir senelik olmak üzere ancak kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arakın iştirâ ve ber vech-i muharrer münâsib sefîneye vaz‘ ve tahmîl olundukça zahr-ı emr-i şerîfime tahrîr olunarak Der‘aliyye‘me nakline mûmâna‘at olunmayup bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve arak ve emsâli müskirât bey‘ ve i‘tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ‘et-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve zâbitân ve iskele emînleri mûmâ-ileyhimsiz ber vech-i muharrer elçi-yi mûmâ-ileyh ve tercemân ve tüccâr ve âdemleri için bir senelik olmak üzere sâlifü'l-beyân ancak kırk bin vakıyye hamr ve on bin vakıyye arakın iştirâ ve sefîneler ile Der‘aliyye‘me nakline mûmâna‘at olunmayup ve ol-mikdâr hamr ve arak tekmîl ve tahmîl olundukda zahr-ı emr-i şerîfime kapudânı ismiyle ve mikdârları tasrîhiyle tahrîr ve tatbîk için Der‘aliyye‘me başka i‘lâm i‘tâ ve irsâline müsâra‘at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve arak ve emsâli müskirâtın bey‘ ve i‘tâsından veyâhûd mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde hamr nakline irâ‘et-i ruhsat ile mazhar-ı eşedd-i ikâb-ı şâhânem olmaktan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene 1206.

[Hüküm No: 378]

*Tashîh olunduğu üzere tebdîl olunmuşdur.*¹¹⁴

Âsitâne-i Aliyye'mden bahren Varna'ya ve ândan berren Silistre'ye varınca yol üzerinde vâkı‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ‘ir zâbitân zîde kadrühüme ve Eflak Voyvodası Mihâl Voyvoda'ya hüküm:

Nemçe Devleti'nin Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Murahhas Orta Elçisi Baron De Herbert Rangel hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikab-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr arz-ı hâlinde bu def‘a sebîlleri tahliye olunan yigirmi beş nefer Nemçe üserâsının vatanlarına i‘âdeleri musammem olmak hasebiyle ehl-i İslâm'dan olup sâhib-i

¹¹⁴ Hükümde bazı yerlerin üstü çizilerek tashih edildiğinden bu ibare kullanılmıştır.

sefine olan Keresteci Molla Mehmed dimekle ma'rûf kimesnenin süvâr olduğu Bomtar nâm zimmî re'îsin bir kıt'a çekleve ta'bir olunur sefinesine idhâl ve üzerlerine bir nefer yasakçı ta'yîn ve Âsitâne-i Aliyye'mden bahren Varna'ya ve ândan berren Eflak'a irsâlleri muktezî olduğun inhâ ve üserâ-yı mezkûrelerin yanlarına ta'yîn olunan bir nefer yasakçı-yı merkûm ile mahâll-i mezbûra varınca esnâ-yı râhda mürûrlarına kimesne tarafından bir dürlü rencîde ve ta'addî olunmayup emnen ve sâlimen mahall-i merkûma îsâlleri bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın vech-i meşrûh üzre bahren Varna'ya ve ândan berren Eflak'a varınca mürûrlarına mûmâna'at ve ta'addî olunmayup himâyet ve sıyânet olunmaları fermân olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir zâbitân ve Eflak voyvodası mûmâ-ileyhimsiz, sâlifü'z-zikr yigirmi beş nefer Nemçelü üserâlarının yanlarına ta'yîn olunan bir nefer yasakçı ile Dersa'âdet'imden sefine-i merkûme ile bahren Varna'ya ve ândan berren Eflak'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise iktizâ iden me'kûlât ve meşrûbâtlarının rızâlarıyla satanlardan râyic-i vakt üzre iştirâlarına mu'âvenet olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve Eflak'a îsâlleri husûsuna ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevkîflerini mûcib hâlet vukû'una irâ'et-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[128]

[Hüküm No: 379]

Ber mantûk-ı emr-i âlî Mudanya nâhiyesinden bin medre hamr ve beş yüz medre arak Penatoz Re'îs'in sefinesine tahmîl ve Der'aliyye'ye irsâl olunduğunu Mudanya nâhiyesi nâ'ibi Ali Efendi işbu sene-i mübâreke Rebî'u'l-evvelî'nin on dokuzuncu günü zahr-ı emr-i âliye i'lâm etdiğine binâ'en zahr-ı emr-i şerîfde sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen ol-mikdâr hamr ve arakın ber mûceb-i i'lâm-ı şer'î nezâret olunarak sefinden ihrâc Dotre ve Nikolo konaklarına tamâmen nakl olunduğunu hâvî rikâb-ı hümayûnda Topcubaşı Abdülmümin Ağa ve Hâssa Bostancıbaşı Sâbık Ahmed Ağa sene-i mezbûre Rebî'u'l-âhîrinin onuncu günü zahr-ı emr-i şerîfe i'lâm eyledikleri işbu mahalle şerh verildi. Fî 17 Ş[Şa'bân] sene 1206.

Tekfurdağı ve Paşalimanı ve Erdek nâhiyeleri nâ'iblerine ve zâbitân ve iskele ümenâsına hükm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlîsinde her ne kadar meykedeler vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtî'a-i aliyyem ta'alluk idüp ancak Devlet-i Aliyye'm müsâfirî olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine altı mâh vefâ idecek mikdâr hamr ve arak taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürüd bostancıbaşı ve topcubaşı ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm ve hamr ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımında hamr tevârüd idegelen mahallere dahî evâmîr-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş idi. El-hâletü hâzihî Dubrovnik Cumhûru'nun tarafından Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm vekîlleri Fedriko Geriko hutimet avâkîbühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâli mefhûmunda kendüsü ve Dubrovniklü tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresinin altı mâha kadar kefâf-ı nefsleri için Paşalimanı ve Erdek ve Tekfurdağı ve havâlîsinden bin medre hamr ve beş yüz medre arak iştirâ ve be-her medresi on vakıyye olmak üzere sefîneye tahmîlen Der'aliyye'mde Galata'da kâ'in hânesine nakline mümâna'at olunmamak bâbında ruhsatı hâvî emr-i münîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince altı aylık olarak mârru'z-zikr bin medre hamr ve beş yüz medre arakın be-her medresi on vakıyye olmak üzere zikr olunan kazâlar ve havâlîlerinden iştirâ ve mikdârına siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak sefîneye tahmîl ve mikdârı ve tahmîl olunan sefîne re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me i'lâm olunup ba'de'l-vürüd bostancıbaşı ve topcubaşı mûmâ-ileyhimâ nezâret ve ma'rifetleriyle doğru hânesine nakl olunmasına mümâna'at olunmayup ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirât bey' ve i'tâsından ve mikdârı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatla mazhar-ı nedâmet olmakdan ve zikr olunan hamr ve arakdan bâc ve rüsûmât-ı sâ'ire talebiyle akça ahzından be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve iskele ümenâsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh vekîl-i mersûmun ve Dubrovniklü tâ'ifesinden tercemânân ve müte'allikât-ı sâ'iresinin kefâf-ı nefsleri için altı aylık olarak ancak sâbıku'l-beyân bin

medre hamr ve beş yüz medre arakın be-her medresi on vakıyye olmak üzere havâlî-i merkümeden iştirâsına ve sefine ile Der'aliyye'me nakline mûmâna'at olunmayup ol-mikdâr hamr ve arak sefineye ba'de't-tahmîl zahr-ı emr-i münîfime sefine re'îsinin ismi ve mikdârı tasrîhiyle tahrîr idüp tatbîk için Der'aliyye'me dahî başkaca i'lâm irsâline müsâra'at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirâtın bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan bir medre ziyâde hamr ve arak nakline irâ'et-i ruhsatdan ve bâc ve rûsûmât-ı sâ'ire talebiyle bir akça ahzından be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i S[Safer] sene [1]206.

[Hüküm No: 380]

Terkos ve Midye ve Vize ve havâlîsinde kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde fazlühüm ve topcubaşı ve Galata voyvodasına hüküm ki:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Kavalier Robert Anesli [Ainslie] hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp kendünün, âdemlerinün kefâf-ı nefsleri için Terkos ve Midye ve Vize kazâlarında İstiranca vesâ'ir ol-havâlîde kâ'in kurâdan bin iki yüz altı senesine mahsûben sâbıkı üzere yüz elli re's kara canavarın akçasıyla rızâlarıyla satanlardan iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine def'a-i vâhidede nakline muhâlefet ve harc ve avâ'id nâmı vesâ'ir bahâne ile bir dürlü mu'ârâza ve müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere ol-mikdâr kara canavarın mahâll-i merkümeden akçasıyla iştirâsına ve Galata'da vâkı' hânesine nakline muhâlefet olunmamak bâbında iki yüz beş senesi evâsıt-ı Safer'inde emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince yalnız yüz elli re's kara canavarın def'a-i vâhidede nakline muhâlefet olunmamak bâbında. Evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 381]

Âsitâne-i Aliyye'mden Eflak tarîkiyle Leh hudûduna varınca yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadrühüme ve Eflak voyvodası Mihâl Voyvoda'ya hüküm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i devlet-i âşiyânemde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr takrîri mefhûmunda bundan akdem Leh kralı ve cumhûru tarafından Benman nâm bir nefer

Lehlü ulağı bir nefer müste'men hizmetkârıyla Der'aliyye'me tevârüd idüp bu def'a yine cumhûru tarafına umûr-ı mühimme-i müsta'celeyle dâ'ir tahrîrât ile mahmûl olarak Lehlü-yi mersûmu bir nefer müste'men hizmetkârı mesfur ile irsâl [129] murâd eylediğine binâ'en Lehlü-yi mersûm ve bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûrun yanlarına rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tatarlarından bir nefer tatar terfikiyle irsâl olunmalarıyla Der'aliyye'mden Eflak'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil ahkâmı müceblerince hâmil oldukları tahrîrât ile derhâl rükûbları için iktizâ iden menzil bârgîrleri tedârük olarak emnen birbirinize irsâl ve serî'an ve âcilen Eflak'a îsâl husûsuna sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, sâlifü'z-zikr iki nefer Lehlü'nün hâmil oldukları tahrîrât-ı müsta'cele ile bir ân akdem Leh Cumhûru tarafına vusûlleri lâzımeden idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mersûmân yanlarında olan tatar-ı merkûm ile Der'aliyye'mden Eflak'e varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil emr-i şerîfi mücebince iktizâ iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ve irkâb olunarak emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve bir ân akdem Eflak'a sür'at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevkîflerini mûcib olur vaz'ı tecvîzden be-gâyet hazer ve mücânebet ve sen ki Eflak voyvodası mûmâ-ileyhsin, sen dahî mazmûn-ı emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemen bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[Hüküm No: 382]

Âsitâne-i Aliyye'mden Edirne ve Filibe ve Tırnovi ve havâlîsine varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâb, kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâ'ir zâbitâna hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvetü ümerâ'il-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl gönderüp Venedik'e tâbi' Çökeadası re'âyâlarından Nikol Maroli nâm tâcir kâr ü kesb için bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyye'mden li-ecli't-ticâre Edirne ve Filibe ve Tırnovi ve havâlîsine varup gelmek murâd eyedüğün inhâ ve tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve li-ecli't-ticâre bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye talebiyle ta'addî ve memnû'âtdan

olmayup vilâyetinden getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mücebince îcâb iden resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayup ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylemeğin mu'tâd üzre mürûr u ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sadır olmuştur. Evâ'il-i Ra Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 383]

Kırkkilise ve Vize ve Istanca ve Terkos ve havâlisinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve topcubaşı [] ve Galata voyvodası [] zîde mecdühümâyâ hüküm:

Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm Sicilyateyn Elçisi Don Kostantino Rulodlok hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyh ve tercemânân ve etbâ'larının kefâf-ı nefsleri için Kırkkilise ve Vize ve Istanca ve Terkos ve taht-ı kazânızda vâkı' sâ'ir kazâlardan rızâlarıyla satanlardan ancak yüz elli re's kara canavar iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine nakline olageldiği üzre nakl etmek murâd eylediğin inhâ ve ol-mikdâr kara canavarın mahâll-i merkûmeden akçasıyla iştirâsına ve Galata'da vâkı' hânesine nakline mûmâna'at olunmamak bâbında sâbıkına kıyâsen emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve rikâb-ı müstetâbda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda sene-i mâziyyede zikr olunan mahallerden rızâlarıyla satanlardan yüz elli re's kara canavarın iştirâ ve Galata'da vâkı' hânesine def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın sâbıkına kıyâsen yalnız yüz elli re's kara canavarın def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[Hüküm No: 384]

Sicilyateyn kapudânlarından Kılıç Antasyo nâm kapudânın râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için mürûruna mûmâna'at olunmamak üzre ber mu'tâd izn-i sefîne emr-i şerîfi yazılmışdır. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[130]

[Hüküm No: 385]

Âsitâne-i Aliyye'mden berren ve bahren Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü ve Eflak'a varup gelince esnâ-yı râhda vâkı' kazâ ve iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve cizyedârân vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme ve Eflak voyvodası [] voyvodaya hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühü bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuna mührlü arz-ı hâl idüp sahîh Leh re'âyâsından olup ticâret ile Der'aliyye'mde ikâmet üzre olan Marko Barotoviç nâm tâcir bir nefer müste'men hidmetkârıyla li-ecli't-ticâre Der'aliyye'mden berren ve bahren Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle Leh hudûduna varup gelmek murâd eyledüğün inhâ ve tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hidmetkârı mesfûr ile Der'aliyye'mden berren ve bahren Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle Leh hudûduna varup gelince gümrüğe müte'allık emti'a ve eşyâsının ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn resm-i gümrüğün mu'tâd üzre edâ ve yedine ma'mûlün-bih edâ tezkiresi i'tâ olundukdan sonra esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn mükerrer gümrük ve cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile beyhûde ta'addî ve rencide olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûru ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğün mu'tâd üzre mürûruna mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim yazılmışdır. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[Hüküm No: 386]

Bir sûreti:

Yine Leh tüccârlarından Antoni Lazaroviç nâm tâcir bir nefer müste'men hidmetkârıyla Der'aliyye'den berren ve bahren Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle Leh hudûduna varup gelince mürûruna mümâna'at olunmamak üzre hükkâm ve zâbitâna ve Eflak voyvodasına hitâben ber minvâl-i meşrûh emr-i şerîf yazılmışdır.

[Hüküm No: 387]

Bir sûreti:

Yine Leh tüccârlarından İstefan ...[silik]viç nâm tâcir bir nefer müste'men hidmetkârıyla Der'aliyye'den berren ve bahren Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle Leh hudûduna varup gelince mürûruna mûmâna'at olunmamak üzere hükkâm ve zâbitâna ve Eflak voyvodasına hitâben ber minvâl-i muharrer emr-i şerîf yazılmışdır.

[Hüküm No: 388]

Bir sûreti:

Yine Leh tüccârlarından Corco Amira nâm tâcir bir nefer müste'men hidmetkârıyla li-ecli't-ticâre Der'aliyye'den berren ve bahren Ruscuk ve Silistre ve Yergöğü'ye ve ândan Eflak tarîkiyle Leh hudûduna varup gelince mürûruna mûmâna'at olunmamak için hükkâm ve zâbitâna ve Eflak voyvodasına hitâben dahî başka ber vech-i muharrer emr-i şerîf yazılmışdır.

[Hüküm No: 389]

Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk'a varup gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme hükm:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp elçi-yi mûmâ-ileyhin ser kâtibliği hidmetinde olan Ser Lagrin nâm Françalı Âsitâne-i Aliyye'mden Ruscuk'a ve ândan Eflak tarîkiyle Nemçe hudûduna âzim ve râhî olduğun inhâ ve Françalı-yı mersûm iki nefer hidmetkârıyla Der'aliyye'mden mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech rencîde ve ta'addî olunmayup ber mûceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin mu'tâd üzere mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 390]

Âsitâne-i Aliyye'mden berren ve bahren Danimarka hudûduna varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve Bahr-ı Sefid'de olan donanma-yı hümâyûnum başbûğu [] zîde mecdühûya ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve boğaz hisârları dizdârları zîde kadrühüme hükm:

Der'aliyye'mde bir müddetden berû Danimarka elçisi vekâleti rütbesiyle ikâmet üzre olan Homekraleb? hutimet avâkibühû bi'l-hayr bu def'a itmâm-ı hidmetiyle devleti cânibine âzim ve râhî olduğun memhûr arz-ı hâliyle inhâ ve Der'aliyye'mden Danimarkalu hudûduna varınca esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn donanma-yı hümâyûnum kapudânları taraflarından ve âharları câniblerinden bî-vech müdâhale ve ta'arruz olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[131]**[Hüküm No: 391]**

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan hâlen Üzeyir Beği Küçük Alioğlu Halil dâme ikbâlühûya hükm:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin hüccâc-ı zevi'l-ibtihâcın emnen ve sâlimen Payas tarîkinden imrârı ve turuk ve mesâlikin eşrâr-ı eşkıyâdan tathîri ve menzillerin idâresi ve Devlet-i Aliyye'mle musâfât üzre olan França Devleti tüccârının mukaddemâ Payas limanında tarafından gasb olunan yüz altmış sekiz bin sekiz yüz yigirmi gurûşa bâliğ emvâl ve eşyânın girü ashâbına redd ü teslîmi şartıyla istirhâmına binâ'en sahâ'if-i cerâ'im-i sâbıkana kalem-i afv u safh-ı şâhânem keşîde kılınup şerâ'it-i merkûmeye ikdâmın ne derecelerde matlûb ve maksûd-ı dâverânem idüğü afvini şâmil ve tüccâr-ı mersûmenin irzâ' ve iskâtlarıyla ba'de'l-yevm França elçisi tarafından mâdde-i merkûme için iştikâ vukû'a gelmemesi esbâbının istihsâline ikdâm ve gayret eylemeni müştemil bundan akdem celâlet-rîz-i sudûr olan evâmir-i aliyye-i şâhânem tarafına lede'l-vürûd evâmir-i münîfeme sür'at-i imtisâl-birle eşyâ-yı merkûmenin istirdâdıyla tüccâr-ı mersûmeyi şimdiye dek irzâ' ve iskâta ikdâm ve tebri'e-i zimmete ve ifâ-yı şerâ'it-i afvine mezîd-i sa'y ü ihtimâm eylemen farîza-i zimmetin iken el-hâletü hâzihî

Der'aliyye'mde França elçisinin bu def'a rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda eşyâ-yı magsûbenin nısfı nâ mevcûd olup tarafından fakat elli bin gurûşun edâsı lâzım geleceğini ve meblağ-ı mezbûru dahî bir sene zarfında hayvânât-ı mütenevvi'a i'tâsıyla edâ ideceğini vesâ'ir ilel-i bî mahall îrâdına ibtidâr eylediğini İskenderun iskelesinde mukîm França konsolosu vekîli tarafından vârid olan bir kıt'a Arabiyyü'l-ibâre mektûbunda îmâ ve iş'âr olunduğu ve eşyâ-yı merkûmenin istirdâdı merâmın olmayup hemân mücerred imrâr-ı vakt dâ'iyyesinde olduğun zâhir ve nümâyân idüğünü tahrîr ve inbâ ve tazmînini cânib-i Devlet-i Aliyye'mden istid'â etmelerinden? nâşî sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mukaddemâ sudûr iden evâmir-i celîle-i pâdişâhânem ve şerâ'it-i afvin mûceblerince França tüccârının, tarafından gasb olunan emvâl ve eşyâsı her ne ise mevcûd olanlarını aynen ve mefkûd olanlarının semenini nakden tüccâr-ı mersûme taraflarına serî'an ve âcilen tamâmen ve kâmilen redd ü teslîm-birle ne vechle ve ne tarîkle olur ise irzâ' ve iskâtların vesâ'ilini ve fi-mâ ba'd husûs-ı merkûm için iştikâ vukû'a gelmemesi esbâbını istihsâle dâmen-i dermiyân-ı gayret ve tüccâr-ı mersûmenin irzâ' ve iskâtları ne gûne sûret-pezîr olur ise ucâleten Der'aliyye'me tahrîr ve iş'âra müsâra'at ve bundan böyle dahî hilâf-ı fermân igmâz ve rehâvet ve imrâr-ı vakt misillü etvâra cesâretle nedâmet fâ'ide vermeyecek eşedd-i ukûbet-i mülûkâneme mazhariyyetden be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemen fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-karârımın França Devleti kadîmî ve samîmî dostu olup tüccâr ve züvvârın himâyet ve sıyânetleri lâzımeden idüğü ve eşyâ-yı magsûbenin aynen ve semenen ashâbına reddiyle tüccâr-ı mersûmenin alâ eyyi hâl irzâ' ve iskâtları matlûb-ı kâtî'a-i mülûkânem olduğu ve ... şurût-ı akdından biri dahî tüccâr-ı mersûmenin emvâl-i magsûbeleri her ne ise girü redd olunmak kaziiyesi olmağla şerâ'it-i akdine ri'âyet etmediğin takdîrde şartın intifâ'sından meşrûtun intifâ'sı iktizâ ideceği zâhir ve bedîdâr idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh ... amel ve harekete kemâl-i sa'y ve dikkat-birle tüccâr-ı mersûmenin ol-mikdâr gurûşluk emvâl-i magsûbelerinin mevcûd olunanları aynen ve mefkûd olanların dahî semeni nakden kabzına me'mûra alâ eyyi vechin kân ucâleten redd ve teslîm-birle tebrî'e-i zimmete bezl-i makdûr ve sûret-i irzâ' ve iskâtlarını serî'an der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr-birle tahsîl-i selâmet-i hâline dâmen-i dermiyân-ı gayret ve bundan sonra dahî ednâ mertebe tekâsül ve rehâvet ve imrâr-ı vakt gûne vaz'a cesâretle mazhar-

1 eşna'-ı mu'âheze ve ikâb olmakdan nefsinı sıyânet eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 392]

Âsitâne-i Aliyye'mden bahren Varna'ya ve ândan berren Silistre'ye varınca yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele ümenâsı vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüme ve Eflak voyvodası Mihâl Voyvoda'ya hüküm:

Nemçe Devleti'nin Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm murahhas orta elçisi Baron De Herbert Rangel hutimet avâkibühü bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde bu def'a sebîlleri tahliye olunan yüz elli nefer Nemçe üserâlarının vatanlarına i'âdeleri musammem olmak hasebiyle ehl-i İslâm'dan olup sâhib-i sefine olan İzmirli Mustafa Re'îs'in süvâr olduğu bir kıt'a sefinesine vaz' ve idhâl ve üzerlerine iki nefer yasakçı ta'yîn ile Âsitâne-i Aliyye'mden bahren Varna ve ândan berren Silistre üzerinden Bükreş tarîkiyle Nemçe hudûduna irsâlleri muktezî olduğun inhâ ve üserâ-yı mezkûrenin yanlarına ta'yîn olunan iki nefer yasakçı-yı merkûmlar ile mahâll-i merkûma varınca esnâ-yı râhda mürûrlarına kimesne tarafından bir dürlü mûmâna'at olunmayup himâyet ve sıyânet ve iktizâ iden i'ânetin icrâsına mübâderet olunarak emnen ve sâlimen re's-i hudûda îsâlleri bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın vech-i meşrûh üzere mürûrlarına mûmâna'at olunmamak ve emnen ve sâlimen re's-i hudûda îsâllerine mu'âvenet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, sâlifü'z-zikr yüz elli nefer Nemçelü üserâlarının yanlarına ta'yîn olunan iki nefer yasakçı ma'iyyetiyle Dersa'âdet'imden sefine ile bahren Varna'ya ve ândan berren Silistre'ye varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise me'kûlât ve meşrûbâtlarının rızâlarıyla satanlardan râyic-i vakt üzere iştirâlarına mu'âvenet ve muzâheret olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve bu vechle iktizâ iden esbâb-ı i'âneti istihsâl iderek Silistre'ye îsâline mübâderet ve himâyet ve sıyânetler[i] matlûb-ı hümâyûnum olmağla üserâ-yı mezkûrların ve esnâ-yı râhda ve bir mahalde hasbe'l-iktizâ hîn-i meks ü ikâmetlerinde kimesne tarafından müdâhale ve ta'arruz vukû'a gelmemesi hâlâtına ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı emr ve mugâyir-i rızâ bir mahalde beyhûde meks ü ikâmetlerini tecvîzden begâyet tehâşî ve mübâ'adet eyleyesiz ve sen ki Eflak voyvodası mûmâ-ileyhsin sen dahî

mazmûn-ı emr-i şerîfim üzre amel ve hareket eylemen bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'ul-evvel] sene [1]206.

[132]

[Hüküm No: 393]

Alanya kâdîsı ve Alanya sancağı mütesellimi [] ve zâbitân zîde kadrühüya hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvetü ümerâ'î'l-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Kosfarini Kavalyer hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp bundan mukaddem Venedik kapudânlarından Nikola Roliyek nâm kapudân Mısır iskelesinden hinta-i mîrî ve emti'a-i sâ'ireyi süvâr olduğu bir kıt'a sefinesine tahmîl ve Âsitâne-i Aliyye'me gelür iken şiddet-i havâ ve kesret-i rûzgârdan sefine-i mezbûr Alâiye'ye karîb? karaya düşüp şikest oldukda mahall-i mezbûr ahâlîsi taraflarından i'ânet olunmak lâzımeden iken Alâiye sükkânından ma'lûmü'l-esâmî kesân hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i dostî kapudân-ı mersûmun üzerine hücum ve tüfeng endâhte ve katl kasdıyla sefinenin derûnuna dühül ve kapudân-ı mersûm bir takrîb sandala süvâr ve sefinesini terk ve firâr ve mezkûrlar sefine-i mezbûrun kamara ve mahall-i sâ'iresinde mevcûd olan emti'a ve eşyâsını ve tüccâr mallarını ve sefinenin bi'l-cümle takımlarını nehb ü gâret ve sefinenin bayrağını ihrâc ve kurşun ile paralayup gadr-i azîm eyledikleri vürûd iden i'lâm-ı şer'iyeden müstebân olduğun elçi-yi mûmâ-ileyh rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a kağıdıyla bundan akdem inhâ ve ber vech-i muharrer gasb u gâret olunan emvâl ve eşyâ redd ve kapudân-ı mersûma teslîm ve zarar ve ziyânları tazmîn ve bu makûle harekât-ı nâ marziyyeye cesâret idenler te'dîb olunmak [bâbında] size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en saltanat-ı seniyye-i adâlet-mevfûrun Venedik DÛjü ve Cumhûru hem-civâr dost-ı kadîmi olup karaya düşen sefine-i mezkûrelerine dostâne i'ânet lâzım iken hilâf-ı ahd ü mîsâk ve mugâyir-i dostî bu vechle cesâret ve hakâret îkâ'ı min külli'l-vücûh mugâyir-i rızâ-yı cihândârânem olmağla fezâhat-i mezkûreye cesâret idenler siz ki mütesellim ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ma'rifetiniz ile buldurulup gâret eyledikleri eşyâ her ne ise bir hardalı girü kalmamak vechiyle tamâmen ve kâmilen zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer'le istirdâd ve şer'an lâzım gelen zararları tazmîn-birle icrâ-yı merâsim-i marziyyeye ikdâm ve cesâret idenler her kimler

ise zâbitleri ma‘rifetiyle lâıyk olan te‘dîbleri icrâ ve fı-mâ ba‘d bu makûle hâlât vukû‘u tecvîz olunmakdan ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında iki yüz beş senesi evâsıt-ı Zi'l-ka‘desinde sâdır olan emr-i âlîşânım tenfiz ve icrâ olunmaduğun bildürüp çavuş mübâşeretiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince müceddeden hükm-i hümâyûnum sudûrunu istid‘â ve rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzre târîh-i mezkûrda emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın çavuş mübâşeretiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer Venedik Dûjü ve Cumhûru saltanat-ı seniyyemin hem-civâr dost-ı kadîmi olup karaya düşen sefine-i mezkûrelerine dostâne i‘ânet lâzım iken hilâf-ı ahd ü mîsâk ve muhâlif-i dostî bu vechle hasâret ve hakâret îkâ‘ı min külli'l-vücûh mugâyir-i rızâ-yı hüsrevânem idüğü ma‘lûmunuz oldukda fezâhat-i mezkûreye cesâret idenler her kimler ise ma‘rifetiniz ve çavuş ma‘rifetiyle oldurması lâzım gelenlere buldurdup gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ her ne ise bir hardalı girüye kalmamak vechiyle tamâmen ve kâmilen zâhire ihrâc ve ma‘rifet-i şer‘le istirdâd ve şer‘an lâzım gelen zararlarını tazmîn-birle icrâ-yı merâsim-i marziyyeye ikdâm ve cesâret idenleri her kimler ise zâbitleri ma‘rifetiyle iktizâ iden te‘dîblerini icrâyâ dikkat ve fı-mâ ba‘d bu makûle hâlât vukû‘unu tecvîzden ittikâ’-i tâmm ve tenfiz-i emr-i şerîfime mübâderet ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur.

[Hüküm No: 394]

Âsitâne-i Aliyye'mden Bükreş'e varup gelince yol üzerinde vâkı‘ kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ’ir zâbitâna hükm:

França pâdişâhının Der‘aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Galata'da mukîm Bernar nâm Françalı tâcir ticârete müte‘allık ba‘z-ı husûs-içün Bükreş'e âzim ve râhî olduğun inhâ ve tâcir-i mersûm Der‘aliyye'mden mahall-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâ’ir taraflarından dahî âhar bahâne ile bî-vech rencîde ve ta‘addî olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ

etmeğın mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[133]

[Hüküm No: 395]

Âsitâne-i Aliyye'mden Silistre ve Eflak tarafından Leh hıdâdına varup gelince yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâb, kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân ve Eflak voyvodasına hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Kavalier Robert Anesli [Ainslie] hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp İngiltere beğzâdelerinden Keller ve Motrov nâm iki nefer beğzâdeler ba'z-ı mesâlihleri zımnında Âsitâne-i Aliyye'mden Silistre ve ândan Eflak tarafından Leh hıdâdına azîmet murad eylediklerin bildürüp beğzâdegân-ı mersûmân yanlarında olan dört nefer müste'men hidmetkârlarıyla Âsitâne-i Aliyye'mden mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde kendülerine ve hidmetkâr ve kisvelerine kimesne taraflarından müdâhale olunmayup ve ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûrlarına muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın mu'tâd üzre mürûr u ubûrlarına muhâlefet olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, zikr olunan iki nefer beğzâdeler yanlarında olan dört nefer müste'men hidmetkârlarıyla Âsitâne-i Aliyye'mden mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetlerinde kendülerine ve hidmetkâr ve kisvelerine kimesne taraflarından vechen mine'l-vücûh müdâhale ve ta'arruzdan mücânebet ve ahdnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûrlarına ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında. Fî evâhir-i [Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 396]

Ruscuk kâdısına ve Ruscuk zâbitânı zîde kadrühüme hüküm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr takrîri mefhûmunda sahîh Leh re'âyâsı ve tüccârlarından Yavel Yakoviç nâm tâcir sene-i mâziyyede Leh cânibinden tedârük eylediği dört denk hâm kehribârını li-ecli'l-fürûht

Âsitâne-i Aliyye'ye getür[ür] iken esnâ-yı râhda Ruscuk kasabasına hîn-i dühûlünde Ruscuk gümrükcüsü olan [] nâm kimesne tâcir-i mersûmu eşyâ-yı mezkûresiyle ma'an ahz ve gümrüğe vaz' ve eşyâ-yı mezkûrenin gümrüğünü bana tamâmen edâ ve teslim etmedikçe eşyâ-yı mezkûreyi vermem deyû tâcir-i mersûmu ihâfe ve hilâf-ı adhnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i kânûn-ı kadîm cebren ve kahren gümrük nâmıyla yüz elli gurûşunu ahz eyledikten sonra tâcir-i mersûm yedine eşyâ-yı mezkûrenin tamâmen gümrüğünü ahz u kabz eyledim deyû bir kıt'a memhûr tezkire i'tâ eylediğin inhâ ve gümrükcü-yi merkûmun hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i kânûn-ı kadîm cebren gümrük nâmıyla ahz eylediği meblağ-ı merkûmu gümrükcü-yi merkûmdan tamâmen tahsîl ve elçi-yi mûmâ-ileyhin tarafından müte'ayyin âdemîsi merkûma bilâ te'hîr teslim-birle ihkāk-ı hakka ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istircâ ve husûs-ı merkûm hâlen İstanbul gümrüğü emîni olan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Hasan dâme mecdühûdan isti'lâm olundukda gerek Lehlü vesâ'ir tüccârın vilâyetlerinden Der'aliyye'ye getürecekleri kehribâr vesâ'ir emti'a ve eşyâlarından asl gümrük olan mahallerde ve iskelelerde yük? bozup? ol mahalde fûrûht eylediği eşyâ olur ise ancak ol-mikdâr fûrûhtun resm-i gümrüğü alınmak ve mâ'adâ Dersa'âdet'e getürecekleri eşyâlarından bir akça resm-i gümrük talebi hilâf-ı şurût olduğundan kat'-ı nazar, Ruscuk gümrüğü bir geçid olup müste'men vesâ'ir tüccârın Âsitâne-i Aliyye'ye getürecekleri hiçbir nev' mallarından bir akça resm-i gümrük talep ve rencîde eylememek iktizâ eylediği ve tâcir-i mersûmdan kehribâr gümrüğü nâmıyla ahz eylediği yüz elli gurûşu vech-i meşrûh üzre istirdâd ve fi-mâ ba'd hilâf-ı şurût-ı uhûd müste'men vesâ'ir tüccârın Âsitâne-i Aliyye'ye gelecek emti'a ve eşyâlarına gümrükcü-yi merkûm bir dürlü dahl ve ta'arruz etmemesi için tenbîhi hâvî emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle i'lâmı mücebince amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, emîn-i mûmâ-ileyhin i'lâmı mücebince gümrükcü-yi merkûmun Der'aliyye'ye gelecek kehribârdan gümrük nâmıyla Lehlü tâcir-i mersûmdan ahz eylediği meblağ-ı merkûm ber mücebi tezkire ma'rifet-i şer'le tamâmen tahsîl ve elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından kabzına me'mûr âdemîsi merkûma teslim-birle ihkāk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve fi-mâ ba'd hilâf-ı şurût-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i kânûn-ı kadîm müste'men vesâ'ir tüccârın Âsitâne-i Aliyye'ye getürecekleri emti'a ve eşyâlarından bir akça resm-i gümrük ve avâ'idât-ı sâ'ire mütâlebesiyle ta'addî ve rencîdeden mübâ'adet eylemesi husûsu dahî gümrükcü-

yi merkûma gereği gibi tenbîh ve te'kîde dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[134]

[Hüküm No: 397]

Brusa kâdîsına hükm:

França pâdişâhının Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp İzmir'de mukîm França tüccârından Amin nâm tâcirin hâlen Brusa'da ma'iyetine Mike Frankaki nâm bir nefer zimmi zimmetinde bir kıt'a Rûmiyyü'l-ibâre temessük mücebince sekiz seneden berû çuka semeninden gayr-ı ez teslîm iki bin dokuz yüz on dört gurûş alacak hakkı olup kirâran ve mirâran taleb olundukda avk ve te'hîr-birle edâda muhâlefet ve gadr sevâsında olduğun inhâ ve tarafından Delaroka nâm bir nefer Françalı tâciri vekîl eyledüğün inhâ ve mahallinde şer'le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emri şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 398]

İşbu emri âli lede'l-vusûl cümle ahâlî ve mesfûr kocabaşılar ve tâcir-i mersûm ve mübâşir?-i mûmâ-ileyh muvâcehelerinde kırâ'et olundukda ber mantûk-ı emri âli ma'lûmü'l-mikdâr yigirmi bir bin gurûş ahâlî ve kocabaşılardan su'âl olundukda cevâblarında tâcir-i mersûmdan yigirmi bir bin gurûş almadıklarına ve görmediklerine bilâ teklîf yemîn bi'llâh idüp her birleri inkârında ısrâr etdiklerinde tâcir-i mersûm dahî bir kıt'a Rûmiyyü'l-ibâre temessük ve mücebince hüccet ibrâz idüp tâcir-i mersûmdan mazmûnları mutâbık? beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyinede ızhâr-ı acz-birle tâcir-i mersûm cevâbında mesfûr kocabaşılar ve ahâlî-i sâ'ire temessük-i mezkûru kendü hatlarıyla tahrîr ve bana i'tâ eylediler dedikde kocabaşı ve ahâlî-i mesfûrlar dahî tâcir-i mersûmdan bir akça ve bir habbe ahz etmedük tehdîdini ikâ'a kâdir olan zâbit, tâcir-i mersûm hatırına ri'âyeten şu kadar akça ifrâz-ı deyni nâtik temessük verin deydü bizlere ikrâh-ı mu'tebere ile ikrâh etmekle temessük-i mezkûru i'tâ eylemiş-idik deydü da'vâ ve tâcir-i mersûm inkâr-birle ahâlî ve kocabaşılar dahî ikrâh-ı mu'tebereyi isbât etmeleriyle tâcir-i mersûm ahâlî-i mesfûrûn üzerlerinden bî-vech-i şer'î mu'ârazadan

men' u def' olduklarını nâtik Âtina kâdîsından vârid olan i'lâmın mefhûmu bâ fermân-ı âlî şerh verildi. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [120]6.

Ağrıboz muhâfızı vezîre ve Atina kâdîsına hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvet-i ümerâ'î'l-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Kosfarini hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp bin iki yüz beş senesinde Atina kazâsı sâkinlerinden ma'lûmü'l-esâmî kimesneler ile re'âyâ taraflarından vekîlleri kocabaşı zimmîler birbirlerine kefil bi'l-mâl olarak bâ temessükât ve hüccet-i şer'iyye Venedik tüccârından Marto Foşonik nâm tâcirden bir sene tamâmında edâ eylemek şartıyla yigirmi bin gurûş istikrâz ve va'desi hulûlünde taleb eyledikde vermekde ta'allül ve murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında meblağ-ı mezbûr zimmetlerinde olup deynleri olduğu eğerçi ikrâr idüp iken gûnâ-gûn bahâne ile avk ve te'hîr-birle ibtâl-i hakk ve gadr-i küllî sevâsında oldukların inhâ ve senki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetin ve çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer'le görülüp ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise ahâlî ve re'âyâ taraflarından vekîl-i şer'îleri li-ecli'l-murâfa'a Der'aliyye'me ihzâr olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve muktezâsı rikâb-ı müstetâbında Dîvân-ı Hümayûn'umdan su'âl olundukda husûs-ı mezbûr hukûk-ı şer'iyeye dâ'ir olmağla mahallinde ma'rifet-i şer'le hakkâniyyet vechiyle rü'yet ve ber vech-i muharrer Atina kazâsı sâkinlerinden olan mezkûrların re'âyâ taraflarından vekîlleri olan kocabaşı zimmîler tâcir-i mersûmdan ber müceb-i temessükât, hüccet-i şer'iyye istikrâz eyledikleri ol-mikdâr gurûş hakkı ba'de's-sübût tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak için mahallinde şer' ile emr-i şerîfin sudûru eğerçi lâzım gelüp lâkin? elçi-yi mûmâ-ileyhin istid'âsı üzre sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetin ve çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer'le görülüp ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise ahâlî ve re'âyâ taraflarından vekîlleri li-ecli'l-murâfa'a Der'aliyye'ye ihzâr olunmaları bâbında emr-i şerîf sudûru mücerred re'y-i âlîye menût mevâddandur deyû tahrîr olunmağla vech-i meşrûh üzre mahallinde şer'le görülüp ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise çavuş mübâşeretiyle ihzâr olunmaları fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşârun-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, ma'rifetiniz ve mübâşir ta'yîn olunan Dîvân-ı Hümayûn'um çavuşlarından [] zîde kadrühû ma'rifetiyle ahâlî ve kocabaşı mesfûrları mahallinde meclis-i şer'e ihzâr ve tâcir-i mersûm ile murâfa'a-i şer'le ve ber vech-i muharrer bâ temessük ve hüccet-i şer'iyye zimmetlerinde olan tâcir-i mersûmun ol-mikdâr gurûş hakkı ba'de's-sübût hükm idüp bi't-tamâm tahsîl ve ihkâk-ı hakka

mübâderet eylesin. Şöyle ki, mahallinde ihkāk-ı hakk mümkin olmaz ise ahâlî ve re'âyâ taraflarından vekîl-i şer'îlerini li-ecli'l-murâfa'a çavuş-ı mûmâ-ileyh ile Der'aliyye'me ihzârlarına ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[Hüküm No: 399]

Ber mantûk-ı emr-i âlî mîr-i mersûmânın yanlarına âdemler terfikiyle sâha mahalline ircâ' olunduğunu nâtık kazâlar kâdîlarının vârid olan i'lâmlarının mefhûmu bâ fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 18 R[Rebî'u'l-âhir] sene [120]6.

Âsitâne-i Aliyye'mden Silistre ve Eflak taraflarından Leh hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân zîde kadrühüme hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Kavalier Robert Anesli [Ainslie] hutimet avâkibühû bi'l-hayr tarafından bu def'a Leh hudûduna azîmet iden İngiltere beğzâdelerinden iki nefer İngilterelü'nün yedlerine mu'tâd üzre eğerçi diğér bir kıt'a yol hükmü i'tâ olunmuş olup ancak hilâl-i râhda emniyyet ve râhatları zımnında yanlarına rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tatarlarından bir nefer tatar terfik-birle Der'aliyye'mden Leh cânibine azîmet için Silistre ve ândan Eflak ve Leh hudûduna varınca yedlerinde olan menzil ahkâmı mücebince derhâl rükûbları için iktizâ iden menzil bârgîrleri tedârük olunarak emnen ve sâlimen irsâl ve serî'an Silistre ve ândan Leh hudûduna îsâl olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İngiltere elçisi mûmâ-ileyh bâ takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer iki nefer İngilterelü-yi mersûmânın yanlarında olan tatar-ı merkûm ile Der'aliyye'mden Silistre ve ândan Eflak ve Leh hudûduna varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde menzil ahkâmı mücebince iktizâ iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ve irkâb olunarak emîn ve sâlim kazâ-be-kazâ birbirinize irsâle ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevkîflerini mûcib olur vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı mu'âheze ve itâb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[135]

[Hüküm No: 400]

Haleb kādîsına hükm:

Der‘aliyye'mde mukîm França pâdişâhının elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr arz-ı hâlinde medîne-i Haleb'de vâkı‘ Şeybânî Hanı dimekle ma‘rûf vakf hânda mâ tekaddem berû bi'l-istîcâr sâkin olan Efrenc râhibleri lâzım gelen icâre-i mü‘eccele-i ma‘lûmeyi müddet-i mev‘ûde hulûlünde mütevellî-i vakfa tamâmen edâ ve teslîm idüp mütevellî-i lâhik târafından dahl ü ta‘arruz îcâb etmez iken hân-i mezbûrun mütevellîleri olan Haleb sâkinlerinden Şevne-zâde Ahmed Ağa dimekle arîf kimesnenin kerîmesiyle Hasbullah Efendi mevsûf kimesneler beynlerinde bir eyyâmdan berû da‘vâ zuhûr ve müdde‘iyân-ı mezbûrânın ber vech-i münâvebe gâh nasb ve gâh azlleri vâkı‘ olmakdan nâşî nasb olunan mütevellî-i lâhik rehâbîn-i mesfûrenin mütevellî-i sâbîka verdikleri icâreyi mütevellî-i sâbîkdan taleb eylemeyüp hilâf-ı şer‘-i şerîf tekrâr mesfûrûndan mütâlebe ve da‘vâya tasaddî-birle rehâbîn-i mesfûreyi her bâr rencîde ve ta‘addî eyledüğün ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhül-İslâm'dan fetvâ-yı şerîf verildiğün bildürüp mütevellî-i lâhikin hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ol-vechle vâkı‘ ta‘addîsini men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu recâ etmeğün mahallinde şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ta‘addî ve rencîdeden mübâ‘adet olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî‘u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 401]

Âsitâne-i Aliyye'mden ordu-yı hümâyûnuma varup gelince yol üzerinde vâkı‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve a‘yân ve zâbitân ve iş erlerine hükm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm elçisi Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr tarafından bu def‘a umûr-ı muhimme-i müsta‘cele zımnında yanında olan ikinci tercemân Şaber nâm tercemânın iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla ordu-yı hümâyûnum tarafına ittisâli mühimm ve muktezî olduğuna binâ‘en tercemân-ı mersûm ve iki nefer müste‘men hizmetkârları mesfûrân yanlarına rikâb-ı hümâyûnum kâ‘im-makâmı tatarlarından bir nefer tatar terfikiyle irsâl olmalarıyla tercemân-ı mersûm iki nefer müste‘men hizmetkârları mesfûrân yanlarında olan tatar-ı merkûm ile Der‘aliyye'mden ordu-yı hümâyûnuma varup gelince her

kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil ahkâmı mûceblerince hâmil oldukları tahrîrât ile derhâl rûkûbları için iktizâ iden menzil bârgîrleri tedârük olunarak emnen birbirinize irsâl ve serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnum tarafına îsâl husûsuna sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, tercemân-ı mersûmun hâmil olduğu tahrîrât-ı müsta'cele ile bir ân akdem ordu-yı hümâyûnum tarafına vusûlleri lâzımeden idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh tercemân-ı mersûm ve iki nefer müste'men hizmetkârları mesfûrân yanlarında olan tatar-ı merkûm ile Der'aliyye'mden ordu-yı hümâyûnuma varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yedlerinde olan menzil emr-i şerîfi mûcebinece iktizâ iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ve irkâb olunarak emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve bir ân akdem ordu-yı hümâyûnuma sür'at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bir mahalde beyhûde meks ü tevkîflerini mûcib olur vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı mu'âheze ve itâb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[Hüküm No: 402]

Mora vâlisi vezîre ve Trablîçe kâdîsına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Sicilyateyn Elçisi Don Kostantino hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Sicilyateyn tercemânlarından hâlen Ağrıboz tercemânı olan İsak Faşi? nâm tercemân ile şerîki França bâzergânlarından Roper nâm bâzergândan hâlen Balya[bad]ra kazâsında mütemekkin Kocabaşı Françesko Boziki ve Tebze? Lorofa ve Yanaki Ritinboti? ve Nikolo Kalyoz ve Anaşaşi Hararlambi ve Kanaloza Firo? ve Yani Bazici ve Anagosti Kiyohari nâm zimmîler hâlen Mora cezîresinde vâkî' kastel dizdârı Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne kefil bi'l-mâl olarak kocabaşı mesfûrûn tercemân-ı mersûm ve şerîki mesfûrdan bin yüz doksan altı senesinde üç mâh va'de ile bâ temessükât on bin altı yüz gurûş istikrâz etmeleriyle meblağ-ı merkûmun va'desi hulûl ideliden berû kocabaşı-yı mesfûrlardan ve kefilleri dizdâr-ı merkûmdan bi'd-defe'ât taleb ve almak murâd eylediklerinde a'zâr-ı beyhûde îrâdıyla bî-vech-i şer'î edâda ta'allül ve muhâlefet ve imrâr-ı vakt ve ibtâl-i hakk ve gadr-i küllî sevdâsında oldukların inhâ ve sen ki Mora vâlisi vezîr-i müşârûn-ileyhsin ma'rifetinle kocabaşı mesfûrlar ve kefilleri merkûm Trablîçe'ye ihzâr ve senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin huzûrunda terâfu'-ı şer' ve

zimmelerinde sâbit ve mütehakkık olan ol-mikdâr gurûş alacakları ma'rifet-i şer'le tahsîl ve ihkāk-ı hakk ve eğer ol-tarafda dahî ihkāk-ı hakk mümkün olmaz ise Der'aliyye'ye ihzârları i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediği cihetden Trablçe'ye ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve eğer ihkāk-ı hakk mümkün olmaz ise dizdâr-ı merkûmun vekîl-i şer'îsiyle kocabaşların cümlesi tarafından bir nefer vekîl-i şer'îleri li-ecli'l-ihkāk Der'aliyye'ye ihzârları i'lâm olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ma'rifetinle kocabaşı mesfûrları ve kefilleri dizdâr-ı merkûmla Trablçe'ye ihzâr ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin huzûrunda terâfu'-ı şer' ve ber minvâl-i muharrer mesfûrünün zimmelerinde sâbit ve mütehakkık olan ol-mikdâr gurûş alacak hakları ma'rifet-i şer'le tamâmen tahsîl ve tercemân-ı mersûm ile şerîki mesfûra teslîm-birle ihkāk-ı hakka mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylesiniz. Şöyle ki Trablçe'de dahî ihkāk-ı hakk mümkün olmaz ise dizdâr-ı merkûmun vekîl-i şer'îsiyle kocabaşların cümlesi tarafından bir nefer vekîl-i şer'îleri li-ecli'l-ihkāk Der'aliyye'ye ihzârlarını i'lâm ve inhâya müsâra'at olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[136]

[Hüküm No: 403]

Hanya muhâfızı vezîre ve Hanya kâdîsına ve me'mûren ol-tarafda olan mübâşir turnacıbaşı [] zîde mecdühûya hükm:

Hanya muhâfazasında olan otuz birinci cemâ'atden olup bundan akdem bâ fermân-ı âlî matlûb olan kalyoncu neferâtının tanzîminde tereddüd iden Ali Usta ve yeğeni Mehmed ve cemâ'at-i mezkûre neferâtından Şerbetci İbrâhim ve Su Farrâki Memiş ve iki nefer oğulları ve ve Sepetçiğlu Ali ve Hacı İsmâil oğlu Hacıali Odabaşı ve Hacıağaku[Hacıağaoğlu] Ali nâm sekiz nefer kimesneler avenesiyle başlarına cem' eyledikleri eşkiyâ-yı vâfire ile itâ'atden hurûc-birle fezâhat ve mefsedete cesâret eyledikleri mukaddemâ inhâ olundukda sâbıku'z-zikr sekiz nefer eşkiyânın Hanya'dan tard ve diyâr-i âhara nefy ü iclâ ve fî-mâ ba'd derûn-ı memlekete ayak basmamak üzre ahâlî ... kat'-birle kat'ı ... bâ mektûb-ı ocak iki kıt'a evâmiri şerîfem sâdır olmuş-iken Hanya sâkinlerinden Şerîf-zâde Mehmed ve sâbık yeniçeri kâtibi diğeri Mehmed ahâliden ba'z-ı müfsidin tahrîk ve i'ânetlerine mebnî envâ'-ı fitne ve fesâdın icrâsına ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz misillü harekât ve sâ'ir gûne şenâ'ate mübâderet etmeleriyle

siz ki vezîr-i müşâr ve turnacıbaşı mûmâ-ileyhimâsız, ma'rifetiniz ve cümle ittihâdıyla tenfîz-i emr-i âlîye ihtimâm ve dikkat olunduğu ihbâr olunmuş olduğu beyânıyla fi-mâ ba'd bir neferi Hanya'ya ayak basmamak ve eşkıyâ zümresi kimesne tarafından tasahhub olunmamak ve o makûle eşkıyâyı tasahhub ve i'ânet ideri olur ise muhkem haklarından gelinmek üzere tenbîh ve te'kîdi hâvî bâ mektûb-ı ocak işbu sene-i mübâreke evâhir-i Muharrem'inde rikâb-ı müstetâbımda Dîvân-ı Hümâyûn'umdan emr-i şerîf sudûrundan sonra bâlâda ismi mastûr Sepetçiğlı Ali ve Hacıağakuloğlı diğeri Ali nâm iki neferin sekbanbaşı i'lâmî ve sâdır olan fermân-ı âlî mücebiyle itlâkı ve isimleri emr-i âlî-i mezkûrdan terkîn ve i'lâm-ı hâli müş'ir sene-i mezkûr evâhir-i Saferi'nde dahî bir kıt'a emr-i şerîf sâdır olmuş-idi. El-hâletü hâzihî França pâdişâhının Der'aliyye'mde mukîm elçisi Kont De Şözel Gofya hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kâğıdının hulâsa-i mefhûmunda Hanya'da mukîm França tüccârının sâbıkâ Hanya'da olan otuz birinci cemâ'atin ustası Ali ve Yeğeni Mehmed ve Hacıağaoğlı Ali ile cemâ'at-i merkûme neferâtından ma'lûmü'l-esâmî beş altı nefer kimesneler zimmetlerinde ber müceb-i temessükât gerek karz-ı şer'iden ve gerek revgan-ı zeyt bahâsından beş bin gurûşdan mütecâviz alacakları olup bundan akdem Hanya'da vâkı' olan ihtilâl akabinde menba'-ı fesâd olan mezkûrünün te'dîpleri için sen ki turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin Hanya'ya lede'l-vürûd mezkûrûn firâr eylediklerinden emvâl ve eşyâları temhîr olunmaktan nâşî Hanya'da mukîm França konsolosu tüccâr-ı mersûmenin mezkûrünün zimmetlerinde olan alacaklarını mübeyyin ma'mûlün-bih temessüklerini sana ibrâz ve edâsını taleb eyledikde meblağ-ı merkûm, mezkûrünün deyn-i sahîhleri idüğü mesmû'an olup lâkin bilâ emr-i âlî bir para vermeyeceğini konsolos-ı mersûm tarafından elçi-yi mûmâ-ileyhe ifâde olunmuş olduğu beyânıyla ber müceb-i temessükât zimmetlerinde olan mârru'z-zikr meblağ firâriyân-ı mezkûrünün emlâkinden tahsîl olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve turnacıbaşı mûmâ-ileyhimâsız, size hitâben emr-i şerîf sudûrunu istid'â ve mezkûrûn Ali Usta ve yeğeni Mehmed ve cemâ'at-i mezkûre neferâtından Şerbetci İbrâhim ve Su Farrâki Memiş ve iki nefer oğulları ve Sepetçiğlı Ali ve Hacı İsmâiloğlı Hacıali Odabaşı ve Hacıağaku[Hacıağaoğlu?] nâm sekiz nefer kimesneler ile sâ'ir avaneleri dâ'ire-i itâ'atden hurûc ve envâ'-ı fitne vü fesâda ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz misillü harekât-ı nâ-bercâya cesâret ve merkûm Ali Usta avenesiyle kışlaklarında tahassun idüp def'an li'n-nizâ' orta-i mezkûrenin mecmû'-ı neferâtı zikr olunan şekâvet-pîşeler ile Suda

Kal'ası'na tard ve ihrâc olunmuş oldukları ba'de'l-ifâde orta-i mezkûrenin ve merkûm Ali Usta ve üç nefer avenesinin İnebahtı kasteline nefyleri ve beş nefer avenesinin dahî Kandiye ve Resmo taraflarına firâr etmiş oldukları ber vech-i muharrer sâdır olan emr-i âlîden müstebân olmakla bu sûretde elçi-yi mûmâ-ileyhin inhâsı üzre Hanya'da mukîm França tüccârının Hanya'da olan otuz birinci cemâ'atin ustası Ali ve yeğeni Mehmed ve Hacıağaku[Hacıağaoğlu?] Ali ile cemâ'at-i merkûme neferâtından ma'lûm'l-esâmî beş altı nefer kimesnelerin ber mûceb-i temessük zimmetlerinde olan ol-mikdâr gurûş hakları merkûmûn buldukları mahalde şer'le görülüp ba'de's-sübût tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru eğerçi iktizâ idüp lâkin elçi-yi mûmâ-ileyhin istid'âsı üzre ve bunlardan merkûmûnun ber mûceb-i temessükât zimmetlerinde olan meblağ-ı mezkûrûnun Hanya'da olan emlâk ve eşyâlarından ma'rifet-i şer'le alıverilmek için emr-i şerîf sudûru husûsu mücerred re'y-i âlîye menût mevâddan idüğüne hâlen rikâb-ı hümâyûnumda re'îsü'l-küttâbı olan Mehmed Râşid dâme mecdühû i'lâm etmekle siz ki vezîr-i müşâr ve turnacıbaşı mûmâ-ileyhimâsız, i'lâmı mûcebiyle mahallinde şer'le görülüp tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[Hüküm No: 404]

Âsitâne-i Aliyye'mden Mora'da vâkı' Anadolu'ya varup gelince yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitâna hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İsveç Elçisi Lasep? hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîri mefhûmunda ba'z-ı umûrunu rü'yet zımnında hidmetinde olan Camcıoğlu nâm müste'meni Âsitâne-i Aliyye'mden Mora'da vâkı' Anadolu'ya irsâl etmek murâd eylediğın bildürüp müste'men-i mersûma bir nefer hidmetkârıyla Âsitâne-i Aliyye'mden mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi vesâ'ir taraflarından dahî âhar bahâne ile ta'addî ve rencîde olunmayup ahdnâme-i hümâyûn mûcebince himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğın mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 405]

Ruscuk kâdisına ve Ruscuk zâbitânı zîde kadrühüme hüküm:

Leh Cumhûru'nun Âsitâne-i devlet-âşiyânemde mukîm elçisi olan Kont Potoski hutimet avâkibühû bi'l-hayr takdîm eylediği memhûr takrîri mefhûmunda sahîh Leh re'âyâsı ve tüccârlarından Corco Amira nâm tâcir sene-i mâziyyede Leh cânibinden tedârük eylediği otuz iki sepet kehribârını li-ecli'l-bey' Âsitâne-i Aliyye'ye götürür iken esnâ-yı râhda Ruscuk kasabasına hîn-i dühûlünde Ruscuk gümrükcüsü olan [] nâm kimesne tâcir-i mersûmu eşyâ-yı mezkûresiyle ma'an ahz ve gümrüğe vaz' ve eşyâ-yı mezkûrenin gümrüğünü bana tamâmen edâ ve teslim eylemedikçe eşyâ-yı mezkûreyi vermem deyû tâcir-i mersûmu ihâfe ve hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i kânûn-ı kadîm cebren ve kahren gümrük nâmıyla altmış gurûşunu ahz eylediğın inhâ ve gümrükcü-yi merkûmun hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i kânûn-ı kadîm cebren gümrük nâmıyla ahz [137] eylediği meblağ-ı merkûm gümrükcü-yi merkûmdan tamâmen tahsîl ve elçi-yi mûmâ-ileyhin tarafından müte'ayyin âdemîsi merkûma bilâ te'hîr teslîm-birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istircâ ve husûs-ı merkûm hâlen İstanbul gümrüğü emîni olan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşîlarından Hasan dâme mecdühûden isti'lâm olundukda gerek Lehlü ve gerek sâ'ir tüccârın vilâyetlerinden Der'aliyye'me getürecekler kehribâr vesâ'ir emti'a ve eşyâlarından asl-ı gümrük olan mahallerde ve iskelelerde yük bozup ol mahalde fûrûht eylediği eşyâ olur ise ancak ol-mikdâr fûrûht eylediği eşyânın resm-i gümrüğü alunup ve mâ'adâ Dersa'âdet'e getürecekleri eşyâlarından bir akça resm-i gümrük talebi hilâf-ı şurût olduğundan kat'-ı nazar, Ruscuk gümrüğü bir geçid olup müste'men vesâ'ir tüccârın eşyâ[Âsitâne-i] Aliyye'ye getürecekleri hiçbir kavim? mallarından bir akça resm-i gümrük talep ve rencîde eylememek iktizâ eylediği ve tâcir-i mersûmdan kehribâr gümrüğü nâmıyla ahz eylediği altmış gurûşunu vech-i meşrûh üzre istirdâd ve fî-mâ ba'd hilâf-ı şurût-ı uhûd müste'men vesâ'ir tüccârın Âsitâne-i Aliyye'ye gelecek emti'a ve eşyâlarına gümrükcü-yi merkûm bir dürlü dahl u ta'arruz etmemesi için tenbîhi hâvî emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle i'lâmı mücebince amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, emîn-i mûmâ-ileyhin i'lâmı mücebince gümrükcü-yi merkûmun Der'aliyye'me gelecek kehribâ[r]dan gümrük nâmıyla Lehlü tâcir-i mersûmdan ahz eylediği meblağ-ı merkûm gümrükcü-yi merkûmdan ma'rifet-i şer'le tamâmen tahsîl ve

elçi-yi mûmâ-ileyh tarafından kabzına me'mûr âdemîsi merkûma teslim-birle ihkāk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve fî-mâ ba'd hilâf-ı şurût-ı ahdnâme-i hümâyûn ve mugâyir-i kânûn-ı kadîm müste'men vesâ'ir tüccârın Âsitâne-i Aliyye'me getürecekleri emti'a ve eşyâlarından bir akça resm-i gümrük ve bâc ve geçid ve avâ'idât-ı sâ'ire mütâlebesiyle ta'addî ve rencîdeden mübâ'adet eylemesi husûsunu dahî gümrükcü-yi merkûma gereği gibi tenbîh ve te'kide dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 406]

Bir sûreti:

Yine sahîh Leh re'âyâsı ve tüccârlarından Corco Amira nâm tâcirin sene-i mâziyyede Leh cânibinden Dersa'âdet'e getüreceği otuz iki sepet ham kehribâ[r]ıyla Eflak kazâsına hîn-i dühûlünde Eflak gümrükcüsü [] nâm zimmî tâcir-i mersûmu eşyâyı mezkûresiyle ma'an ahz ve gümrük nâmıyla otuz gurûşunu kabz etmekden nâşî meblağ-ı merkûm Eflak voyvodası ma'rifetiyle tahsîl ve fî-mâ ba'd müste'men vesâ'ir tüccârın Dersa'âdet'e gelecek mallarından gümrük ve bâc ve geçid ve avâ'idât-ı sâ'ire mütâlebesiyle ta'addî olunmamak üzere gümrük emîni mûmâ-ileyhin i'lâmı mücebince Eflak voyvodasına hitâben ber minvâl-i meşrûh emr-i şerîf yazılmışdır.

[Hüküm No: 407]

Nederlande kapudânlarından Hendercak? Banson nâm kapudân râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için ber mu'tâd izn-i sefine emr-i şerîfi yazılmışdır. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[138]

[Hüküm No: 408]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğazhisârları dizdârlarına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Nederlande Elçisi Dedam hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp Nederlande devleti tarafından umûr-ı mühimme-i müsta'celeyi şâmil ba'z-ı tahrirât ve mekâtib ile firkaton ta'bîr olunur bir kıt'a beğlik sefinesi Der'aliyye'me irsâl olunmak hasebiyle bu esnâda sefine-i merkûme boğaz hisârlarına takarrübde idüğü melhûz idüğün inhâ ve Nederlande devletinin mârru'z-zikr beğlik sefinesi boğaz hisârlarına vusûlünde imrârına mûmâna'at

olunmayup sâ'ir dost olan düvel sefinelerine ne vechle mu'âmele olunagelmiş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele ızhârıyla imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu makûle sefâ'in için verilegelen evâmir-i şerîfe mûceblerince imrârına mûmâna'at olunmamak için emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[Hüküm No: 409]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve boğaz hisâr kal'aları dizdârlarına hüküm:

Nemçe Devleti'nin Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Murahhas Orta Elçisi Baron De Herbert Rangel hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikab-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Roma imparatoruna Triyeste tüccâr sefâ'ini kapudânlarından Cabako Movyacoli? nâm Nemçe kapudânı râkib olduğu bir kıt'a tüccâr sefinesiyle Âsitâne-i Aliyye'me getürdüğü ve alup götürdüğü emti'anın ahdnâme-i hümâyûn mûcebince îcâb iden resm-i gümrüğün virüp yedine edâ tezkiresin alup girü avdet murâd eylediğin inhâ, mu'tâd üzre boğaz hisârlarında yoklanup derûnunda memnû'âtdan bir nesne olmadıkça kat'â eğlendirilmeyüp emîn ve sâlim mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mu'tâd üzre mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[Hüküm No: 410]

Brusa kâdisına ve mütesellimine hüküm:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde mukîm büyük İspanya Elçisi De Bolini[Juan de Bouligny] hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl idüp boğaz hisârlarında mukîm İspanya konsolosunun babası İsak nâm müste'menin Brusa'da sâkin işbu Aşiva veled-i Kohen nâm zimmî zimmetinde bin iki yüz senesinden berû cihet-i karz-ı şer'iden bâ temessük altı yüz gurûş alacak hakkı olup defe'âtle taleb ve almak murâd eyledikde hilâf-ı şer'-i şerîf edâda ta'allül ve ibtâl-i hakk ve gadr-i küllî sevdâsında olduğun inhâ ve ber mûceb-i temessük ol-mikdâr gurûş alacağı şer'le tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mahallinde şer'le ihkâk-ı hakk ve eğer ba'de's-sübût edâda muhâlefet ider ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[139]

[Hüküm No: 411]

Hattlı rikâb takrîri devletlü re'îs efendimiz tarafında mahfûzdur.

Sisam adası nâ'ibine ve iskele emîni vesâ'ir zâbitâna hüküm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müskirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'dan olanlara harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlisinde her ne kadar meykedeler vâir ise cümlesinin ref'i ve âhar eşyâ vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtı'a-i dâverânem ta'alluk idüp hamr ve arak ve emsâli müskirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımında hamr tevârüd iden mahallere dahî evâmîr-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunmuş-idi. El-hâletü hâzihî Nemçelü'nün Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm Murahhas Orta Elçisi Baron De Herbert Rangel hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikab-ı hümayûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâli mefhûmunda Roma imparatoruna tâbi' Nemçelü tüccârından Korkovik nâm tâcir bu def'a Sisam adasından kendü akçasıyla üç bin kantâr hamr iştirâ ve sefineye tahmîlen yine imparator-ı müşârun-ileyhe tâbi' Triyeste iskelesine nakl murâd eylediğîn inhâ ve ahdnâme-i hümayûn mücebince ol-mikdâr hamrın iştirâ ve nakline kimesne tarafından mümâna'at olunmayup yüzde üç hisâbı üzere resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra rüsûmât-ı sâ'ire mütâlebesiyle rencîde ve remîde olunmamak bâbında ruhsatı hâvî emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en Nemçelü tâcir-i mersûmun ada-i mezbûrdan kendü akçasıyla iştirâ ve Triyeste iskelesine nakl ideceği sâlifü'z-zikr üç bin kantâr hamrın iştirâ ve mikdârını siz ki mevlânâ ve iskele emîni vesâ'ir zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak sefineye tahmîl ve mikdâr ve tahmîl olunan sefine re'îsinin ismini mübeyyin işbu emr-i şerîfimin zahrına hüccet tahrîr ve mazmûnunu sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd Der'aliyye'mde Dîvân-ı Hümayûn'um kaleminde hıfz için irsâle mübâderet ve lâkin bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve arak ve emsâli müskirât bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet ve iştirâ ideceği hamrdan ber müceb-i ahdnâme-i hümayûn yüzde üç gümrüğün edâ eyledikten sonra rüsûmât-ı sâ'ire mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmamak fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve iskele emîni vesâ'ir zâbitân-ı

mûmâ-ileyhimsiz, Devlet-i Aliyye'mle Nemçe devleti miyânında mün'akid olan müsâlaha ve musâfât muktezâsınca Nemçelü tâcirlerinin ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn ticâretlerine kimesne tarafından mûmâna'at olunmayup himâyet ve sıyânetleri matlûb olmağla ber vech-i meşrûh tâcir-i mersûmun Triyeste iskelesine nakl ideceği sâlifü'z-zikr üç bin kantâr hamrın ada-i mezbûrdan iştirâ ve sefîneye vaz' ve nakline kimesne tarafından mûmâna'at olunmayup ol-mikdâr hamrın sefîneye tahmîl olduğunu ve sefîne re'îsinin ismini mübeyyin işbu emr-i şerîfimin zahrına hüccet tahrîr ve mazmûnunu sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd Der'aliyye'mde Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminde hıfz için irsâle müsâra'at ve siz dahî başkaca i'lâm ve iş'âra mübâderet ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'dan olanlara katre-i vâhide hamr ve emsâli müskirâtın bey' ve i'tâsına ve mikdâr-ı mezkûrdan bir vakıyye ziyâde hamr iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]206.

[Hüküm No: 412]

Âsitâne-i Aliyye'mden berren ve bahren Brusa ve İzmir ve Mısır ve Şâm-i Şerîf ve havâlîsine varup gelince yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâb zîde fazlühüm kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitân zîde kadrühüya hükm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvet-i ümerâ'il-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik'e tâbi' Korfa[Korfu] cezîresi re'âyâsından Civanne Raputi nâm Venediklü tabîb Âsitâne-i Aliyye'mden bir nefer müste'men hizmetkârıyla Brusa ve İzmir ve Mısır ve Şâm-ı Şerîf ve havâlîsine tabâbet tarîkiyle azîmet etmek murâd eyledüğün bildürüp tabîb-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyye'mden berren ve bahren mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde cizyedâr taraflarından harâc mütâlebesi ve âhar vechle ta'addî ve rencîde olunmayup himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylemeğin mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]206.

[140]

[Hüküm No: 413]

İzmir kâdîsına ve Bozcaada nâ'ibine ve İzmir voyvodası [] zîde mecdühûya ve zâbitân ve iskele emîni zîde kadrühüme hüküm:

Ümmü'l-habâ'is olan hamr ve arak ve emsâli müsikirâtın şürb ve isti'mâli ehl-i İslâm'a harâm olduğuna binâ'en Âsitâne-i Aliyye'min dâhil ve hâricinde ve Galata vesâ'ir havâlisinde her ne kadar meykedeler vâir ise cümlesinin def' u ref'i ve âhar eşya vaz'ı için dekâkîn ve mağaza olmak üzere tagyîri husûsuna bundan akdem irâde-i kâtı'a-i aliyyem ta'alluk idüp Devlet-i Aliyye'm müsâfirî olan elçiler vesâ'ir müste'menân kefâf-ı nefsleri için kendülere ve tevâbi'lerine vefâ idecek mikdârı hamrı taşradan Der'aliyye'me celb ve ba'de'l-vürüd zâbitân ma'rifet ve nezâretleriyle hânelerine nakl olunmak üzere tanzîm ve hamr ve emsâli müsikirâtın Der'aliyye'me gelmemesi zımnında hamr tevârüd ide gelen mahallere evâmir-i aliyyemle tenbîh ve te'kîd olunduğu beyânıyla medîne-i İzmir'de dahî Der'aliyye'mde olduğu misillü müsikirât-ı merkûmenin men' u def'e mübâderet olunması için bundan akdem emr-i münîfimle tenbîh ve te'kîd olunmuş olmağla İzmir'de mukîm França konsolosu ve tüccâr âdemlerinin kefâf-ı nefsleri için Bozcaada'dan altmış bin kıyye hamr iştirâ ve iki kıt'a sefîneye tahmîlen İzmir'de França konsolosunun hânesine nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Der'aliyye'mde mukîm França elçisi memhûr arz-ı hâliyle inhâ ve istid'â eylediğine binâ'en zikr olunan altmış bin vakıyye hamrın Bozcaada'dan iştirâ ve mikdârına siz ki Bozcaada nâ'ibi mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, ilminiz lâhik olarak iki kıt'a sefîneye tahmîlen ve mikdârı ve tahmîl olunan sefîne re'îsinin ismi işbu emr-i şerîfim zahrına taraf-ı şer'den tahrîr ve başkaca Der'aliyye'me i'lâma ihtimâm ve bu bahâne ile verilen nizâma mugâyir ehl-i İslâm'a katre-i vâhide hamr ve emsâli müsikirât bey' u i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde iştirâ ve nakline irâ'et-i ruhsatla mazhar-ı nedâmet olmakdan be-gâyet hazer ve ittikâ'-i tâmm eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi siz ki, Bozcaada nâ'ibi mevlânâ ve zâbitân ve iskele emîni mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh İzmir'de mukîm França konsolosu ve tüccâr ve âdemlerinin kefâf-ı nefsleri için ada-i merkûmeden sâlifü'l-beyân altmış bin kıyye hamrın iştirâ ve sefîneyn-i merkûmeyn ile İzmir'e nakline mûmâna'at olunmayup ve ol-

mikdâr hamr sefâ'ine ba'de't-tahmîl zahr-ı emr-i şerîfime sefîne re'îsinin ismi ve mikdârı tasrîhiyle tahrîr ve tatbîk için Der'aliyye'me dâhî başkaca i'lâm irsâline müsâra'at ve bu bahâne ile ehl-i İslâm'a katre-i vâhîde hamr ve emsâli müsîkirâtın bey' ve i'tâsından ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde hamr nakline irâ'et-i ruhsatla giriftâr-ı ukûbet-i şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylesiz ve siz ki İzmir kâdîsı mevlânâ, voyvoda ve iskele emîni ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, mazmûn-ı emr-i münîfim sizin dahî ma'lûmunuz olarak müceb ve muktezâsı üzre amel ve harekete mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfî hareket vukû'una irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet ittikâ ve mübâ'adet ve keyfiyeti Der'aliyye'me i'lâm ve iş'âra müsâra'at eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1206.

[141]

[Hüküm No: 414]

Âsitâne-i Aliyye'mden İzmir ve Mora ve Mekteyos? ve İstendil cezireleriyle sâ'ir Bahr-ı Sefid'de vâkı' adalara varup gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb zîde fazlühüm, kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâ'ir zâbitân zîde kadrühûya hüküm:

Venedik Cumhûru'nun Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm baylosu kıdvet-i ümerâ'î'l-milleti'l-Mesîhiyye Nikolo Kosfarini Kavalier hutimet avâkibühû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü arz-ı hâl gönderüp Venedik'e tâbi' Ayamavra cezîresi re'âyâsından Antonyo Yafimlari? nâm tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyye'mden li-ecli't-ticâre İzmir ve Mora ve ... ve İstendil vesâ'ir Bahr-ı Sefid'de vâkı' cezâ'ir ve iskelelerine berren ve bahren azîmet etmek murâd eyledüğün bildürüp tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla berren ve bahren mahâll-i merkûma varup gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde li-ecli't-ticâre meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahdnâme-i hümâyûn cizye talebiyle ta'addî ve memnû'âtdan olmayup vilâyetinden getürdüğü ve alup götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahdnâme-i hümâyûn mücebince îcâb iden resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencîde olunmayup ber müceb-i ahdnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mu'tâd üzre mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında. Fî evâ'il-i R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]206.

[Hüküm No: 415]

Boğaz hisârları nâ'iblerine ve dizdârlarına hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm büyük İspanya Elçisi De Bolini [Juan de Bouligny] hutimet avâkibühu bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği takrîr kağıdında İspanya Devleti'nin bir kıt'a beğlik sefinesini bu def'a Cezâyir-i Garb ocağı tarafından ba'z-ı eşyâ ile boğaz hisârları cânibine vürûd etdiğin inhâ ve mârru'z-zikr beğlik sefinenin boğaz hisârlarından imrârına muhâlefet olunmayup sâ'ir dost olan düvelin beğlik sefinelerine ne vechle mu'âmele olunagelmîş ise buna dahî ol-vechle mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla Âsitâne-i Aliyye'me imrârına dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle bu makûle sefâ'in için verilegelen evâmir-i şerîfe mücebberince imrârına mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdârân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i meşrûh İspanya Devleti'nin bu def'a boğaz hisârlarına vürûd iden mârru'z-zikr bir kıt'a beğlik sefinesinin boğaz hisârlarından imrârına mûmâna'at olunmayup sâ'ir dost olan düvelin beğlik sefâ'inine ne vechle mu'âmele olunagelmîş ise bunda dahî ol-vechle mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârıyla emîn ve sâlim Der'aliyye'me imrârına i'tinâ ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı R [Rebî'u'l-âhir] sene [1]206.

[Hüküm No: 416]

Selânik kâdîsına ve mütesellimine hükm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm İngiltere Elçisi Kavalier Robert Anesli [Ainslie] hutimet avâkibühû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kağıdında medîne-i Selânik'de mukîm İngiltere konsolosu vekîli Bartolomi Ayora nâm İngilterelü'nün Selânik sâkinlerinden Dervîş Hüseyin nâm kimesne zimmetinde emti'a bahâsından olmak üzere bin iki yüz senesinden berû bâ temessük alacağı olan altı bin dokuz yüz kırk dokuz gurûşun ma'rifet-i şer'le tahsîli bâbında sene-i sâbıka Ramazân-ı Şerîfi'nde ordu-yı hümâyûnum tarafından sâdır olan bir kıt'a emr-i âlî medîne-i merkûmeye lede'l-vusûl mezbûr Dervîş Hüseyin huzûr-ı şer'e da'vet ve muvâcehesinde feth ü kırâ'et olundukda eğerçi deyn-i mezkûru ikrâr ve i'tirâf idüp ancak ol esnâda kendüsü Selânik mütesellimi bulunmak hasebiyle meblağ-ı mezbûrun edâsında ta'allül ve muhâlefet üzere olduğu bundan akdem bâ i'lâm inhâ olunmaktan nâşî mezbûr Selânik mütesellimliğinden ref' olunmuş olmağla meblağ-ı mezkûrun

edâsında muhâlefet idemeyeceği mülâhazasıyla a'zâr-ı vâhiyyesine havâle sem'-i i'tibâr olunmayarak mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince meblağ-ı mezkûr ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâl tahsîl ve vekîl-i mersûma teslîm-birle emr-i merkûmun tenfiz ve icrâsına ihtimâm ve dikkat olunmak için elçi-yi mûmâ-ileyhin iltimâsıyla taraf-ı Devlet-i Aliyye'den mekâtib tahrîr ve irsâl olunmuş-iken kat'â isgâ etmeyüp magdûr olduğun ve mezbûr ahz u habs olunmadıkça meblağ-ı mezbûrun tahsîli mümkün olmaduğun inbâsıyla bu def'a dahî şer'-i şerîfe ve emr-i âliye adem-i itâ'at-birle zimmetinde sâbit ve mahkûmün-bih olan meblağ-ı mezbûru edâda muhâlefet ider ise ma'rifet-i şer'le ahz u habs ve meblağ-ı mezbûr tamâmen tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle ber muktezâ-yı şer'-i mutahher sâbit olan hakkı îfâda fî-mâ ba'd dahî mûmâtale ider ise li-ecli't-tahsîl mezbûr Dervîş Hüseyin'i ahz u habs ve ol-vechle meblağ-ı mezbûr istirdâd ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşdur. Fî evâ'il-i R[Rebî'u'l-âhir] sene 1206.

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nde bugünkü anlamda Bakanlar Kurulu, Danıştay, Yargıtay, Anayasa Mahkemesi gibi devlet kurumlarına görevlerini yerine getiren ve en yüksek yönetim organı olan Divan-ı Hümayun'da alınan kararlarla ilgili çeşitli defterler tutulmuştur. Bunlar içerisinde en önemli defterler mühimme defterleridir.

Mühimme Defterleri; Osmanlı Devleti'nde Divan-ı Hümayun'da kararlaştırılan hususlar üzerinde padişahın onayı alındıktan sonra düzenledikleri fermanların suretlerinin kaydedildiği defterlerdir.

Bu çalışma konusu 191 Numaralı Mühimme Defteri bir "Rikab Mühimmesi"'dir. Sadrazam seferde olduğu zaman yerine bakan ve rikab kaymakamı denilen bir vezirin başkanlığında toplanan divandan çıkan kararların tutulduğu deftere Rikab Mühimmesi adı verilmiştir.

Değerlendirilmesi yapılan 191 Numaralı Mühimme Defteri'nde incelenen hükümlerin büyük bir bölümü, Osmanlı Devleti içerisinde bulunan yabancı devlet elçilerinin taleplerine yönelik olsa da, yine de ait olduğu dönemdeki Osmanlı İmparatorluğu, Avusturya İmparatorluğu ve Rusya İmparatorluğu arasındaki savaşa dair hükümler, Donanma-yı Hümayuna ait gemilerin tamir ve bakımına ilişkin, sahil güvenliğinin önemine ait hükümler yer alırken, ayrıca merkezi otoritenin zayıflamasıyla taşrada asayişin sağlanmasına yönelik hükümler de defter içeriğini oluşturmaktadır.

191 Numaralı Mühimme Defteri 1788- 1791 5-14 Haziran 1788 – 8-17 Aralık 1791 tarihleri arasındaki kayıtları içerirken, bu dönemin önemli tarihi ve siyasi gelişmelerine ilişkin yararlı bir bilgi kaynağı olacaktır. Gerek dönemin siyasi, iktisadi, diplomatik ve sosyolojik yapısına dair fikir edinebilmemizi sağlayan genel düzenlemeye yönelik bir çok örnek hüküm içermesi, gerekse de Osmanlı Devleti'nde bulunan yabancı elçilerin başvuruları sonucu, o dönemde Osmanlı Devleti'nde yaşayan yabancı tebaaya karşı Osmanlı Devleti'nin tutumuna ışık tutması açısından XVIII. yüzyıl son dönem Osmanlı Devleti tarihinin sosyolojik yapısına dair eşsiz bir bilgi kaynağıdır.

Bundan başka Osmanlı Devleti tarihini derinden etkileyen ve belki bir dönüm noktası olarak dahi nitelendirilebilecek Özi Kalesi'nin işgali ve sonrasında burada yaşayan sivil halkın katledilmesi dönemine rastlayan bu mühimme kayıtları, Özi Kalesi

savunması ile ilgili içerdiği hükümler bakımından da kuşkusuz önemli bir yazılı kaynaktır.

Dönemin toplumsal yapısına dair günümüze ışık tutan tespit ve kayıtları ile içerik bakımından oldukça zengin 191 Numaralı Mühimme Defteri, Osmanlı Devleti'nin anılan dönemlerine ilişkin kayıtları bizzat birinci elden bize sunmaktadır. Araştırmamız içerisinde Özi Kalesi Savunması ile ilgili kayıtlardan başka, o dönem Osmanlı Devleti'nin sosyal, siyasi ve ekonomik durumuna ilişkin birçok konu hakkında da çeşitli bilgiler vermektedir. 191 Numaralı Mühimme Defteri, bu özellikler ile bahsolunan döneme şahitlik ederken tarih bilimine gönül vermiş araştırmacılara da kusursuz bir rehber olacaktır.

EKLER

EK – I: HÜKÜMLERİN KONULARINA GÖRE BAŞLIKLAR HALİNDE SINIFLANDIRILMASI

I. Osmanlı Devleti’nde Bulunan Yabancı Devletler Elçilerinin Başvurusu Neticesinde Oluşturulan Hükümler

- **Yabancı Elçilerin Tayin ve Değişimine İlişkin Hükümler:** 1, 282.
- **Yabancıların Kendi Arasındaki İlişkileri Düzenleyen ve Osmanlı Tebaasının Yabancılara Karşı Davranışlarına İlişkin Genel Asayiş ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Hükümler:** 2, 78, 82, 101, 116, 164, 199, 202, 230, 233, 312, 322, 344.
- **Osmanlı Devlet’inde Bulunan Yabancı Elçilerin Yiyecek-İçecek İhtiyaçlarının Sağlanmasına İlişkin Hükümler:** 74, 76, 79, 80, 85, 86, 116, 120, 174, 175, 216, 218, 225, 228, 231, 238, 248, 250, 311, 348, 350, 351, 364, 366, 380, 383.
- ***A İçki Yasağına İlişkin Genel Düzenleme İçeren Hükümler:*** 273, 275, 280, 281, 313, 341, 345, 346, 347, 357-358-359 (Bağlantılı hükümler), 365, 377/ 2¹¹⁵, 379, 411, 413.
- **Osmanlı Devlet’inde Bulunan Yabancıların Vergilendirilmesine İlişkin Hükümler:** 75, 88, 168, 169, 180, 188, 244, 253, 258, 270, 303, 321, 332, 338, 354, 396, 405.
- **Yabancıların Osmanlı Devleti Topraklarından Güvenli Olarak Geçişine İzin Verilmesi ve Geçiş güzergahında İhtiyaçlarının Karşılmasına İlişkin Hükümler:** 77, 81, 94, 95, 96, 97, 145, 155, 161, 162, 163, 172, 185,186,191,192,193,194,204,207, 210, 211, 212, 219, 221 , 223, 224, 240, 241, 242, 243, 255, 263, 267, 268, 269, 271, 277, 278, 304, 307, 308, 309, 315, 316, 317, 319, 323, 329, 330, 334, 337, 342, 349, 356, 360, 362, 363, 367, 372, 375, 378, 381, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 392, 394, 395, 401, 404, 412.
- **Osmanlı Devlet’inde Bulunan Yabancıları Kendi Aralarındaki ve Osmanlı Tebaasındaki Şahıslardan Olan Alacak-Verecek İlişkilerini Düzenlemeye Yönelik Hükümler:** 83, 84, 89, 98, 121, 152, 173, 177, 178, 179, 187, 189, 190,

¹¹⁵ Mühimme Defterinde 377 numarası yanlışlıkla iki hükme birden verilmiş olup birbiriyle bağlantısız olan bu hükümler kendi aralarında tarafınca 377/1 ve 377/2 olarak ayrılmıştır.

195, 196, 197, 200, 206, 208, 215 (208 ile bağlantılıdır), 217, 222, 226, 235, 239, 245, 247, 249, 254,257, 262, 264, 265, 266, 272, 306, 320, 324, 325, 326, 331, 336, 339, 343,368, 371, 376, 397, 398, 402, 403, 410, 416

- **Osmanlı Devleti Güvencesinde Bulunan Yabancılara Dair Bir Hakkın Yerine Getirilmesine İlişkin Hükümler:** 87, 102, 103, 104, 105, 106 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 153, 167 (153. ün devamı), 184, 198, 209, 227, 310, 327, 335, 353, 355, 361, 369, 370, 373, 374, 391, 393, 400
- **Yabancı Devletlere Ait Gemilerin Boğazlardan Geçişine İzin Verilmesine İlişkin Hükümler:** 90, 93, 149, 150, 151, 156, 157, 158, 159, 160, 170, 171, 176, 183, 213, 214, 220, 232, 234, 236, 246, 251, 260, 261, 274, 276, 283, 284, 305, 340, 377/1, 384, 399, 407, 408, 409, 415.
- **Yabancıların Osmanlı Devleti Sınırları İçerisinde Ticaretle Uğraşmasına Yönelik İzinlere İlişkin Hükümler:** 91, 92, 99, 100, 146, 154, 165, 166, 181, 182, 205, 229, 237, 252, 256, 259, 318, 328, 333, 352, 382, 414

II. Donanma-yı Hümayun İle İlgili Hükümler

- **Genel Anlamda :** 3, 12, 64, 66
- **Donanma-yı Hümayuna Ait Gemilerin İnşaat, Tamir ve Bakımına İlişkin Hükümler :** 22, 28, 33, 41
- **Adalar, Sahiller ve Liman Şehirleri İle Sahil Kalelerinin Güvenliği İle İlgili Donanmaya Verilen Emirler :** 10, 15, 19, 49

III. Orduya Ve Sefere Katılımın Sağlanması Ve Sefere Katılan Görevlilerin Yol Üzerinde İhtiyaçlarının Sağlanması Ve Seferdeki Komutanlara Verilen Hükümler

- **Genel Anlamda :** 4, 7, 8, 9, 11, 17, 20, 21, 24, 26, 27, 30, 37, 42, 46, 58, 60, 70, 118, 122, 129, 130, 132, 133, 136, 137, 141,
- **1788 Osmanlı – Rus Savaşı Özi Kalesi Savunmasına İlişkin Hükümler :** 14, 16, 23, 25, 29, 32, 35, 36, 43, 44, 47, 48, 51, 52, 53, 54, 57, 59, 61, 62, 67, 71, 72, 73, 125, 126, 128, 134, 135
- **Levazım Teminine İlişkin Hükümler :** 5, 38, 73, 123, 127, 142, 279

IV. Osmanlı Devleti'nin İç İlişkilerinin Tanzimi Doğrultusunda Taşra Teşkilatına Gönderilmiş Hükümler

- **Genel Anlamda :** 18, 45, 63, 65, 68, 69, 113, 115, 119, 124, 201, 203, 285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302 (285 – 302 arası hükümler birbirleriyle bağlantılıdır. ¹¹⁶), 406
- **Devlet- i Aliye İçinde Tayin ve Azillere İlişkin Hükümler :** 6, 31, 40, 52, 56 , 117
- **Genel Asayişin Sağlanmasına Yönelik Hükümler :** 143, 13, 314

V. Zafer Ve Yenilgi Duyurularına İlişkin Hükümler

- 34, 39, 50, 55, 140

VI. Uluslararası İlişkilerin Düzenlenmesine İlişkin Hükümler

- 131, 144, 147, 148

VII. Diğer Hükümler

- **Yanlış Gönderilen Buyruğun Düzeltilmesine İlişkin :** 138
- **Kuban Hanlığına İlişkin :** 63, 139

¹¹⁶ 286 -302 arası hükümler 285. Hükmün çeşitli taşra teşkilatı amirlerine duyurulmasına ilişkindir.

EK- II : HÜKÜMLERİN KRONOLOJİK OLARAK SINIFLANDIRILMASI

TARİH	HÜKÜMLER
-------	----------

SENE : 1770

BELİRİSİZ	115
-----------	-----

SENE : 1788

HAZİRAN	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 143
TEMMUZ	14, 15, 16, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142
AĞUSTOS	17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73
EYLÜL	30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 74
EKİM	76, 118
KASIM	119, 120
ARALIK	117
BELİRSİZ	46

SENE : 1789

NİSAN	82
MAYIS	121
HAZİRAN	78, 79, 80, 81, 94
TEMMUZ	83, 84, 87
AĞUSTOS	88, 89
EYLÜL	77,85, 86, 90
EKİM	91,92
ARALIK	93

SENE : 1790

OCAK	191
ŞUBAT	149, 150, 151
MART	75, 145, 146, 147, 148, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 180
NİSAN	144, 170, 171, 172
MAYIS	173, 174, 176, 177, 178, 179, 181
HAZİRAN	182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190
TEMMUZ	113, 192, 193, 195, 196, 197, 198
AĞUSTOS	199, 201, 206, 213
EYLÜL	203, 204, 205, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 216
EKİM	217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 233, 238
KASIM	229, 230, 231, 232, 234, 235, 236, 237, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 247, 248
ARALIK	246, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258
BELİRSİZ	200 , 202

SENE : 1791

OCAK	116, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266
ŞUBAT	268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275
MART	2, 114, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 285
NİSAN	283, 303, 304, 312
MAYIS	282, 305, 306, 311, 313
HAZİRAN	307, 308, 309, 310, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 326
TEMMUZ	95, 322, 323, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 393
AĞUSTOS	96, 97, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346
EYLÜL	347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 360, 361, 362, 364, 365, 366, 371
EKİM	98, 99, 100, 359, 367, 368, 369, 370, 372, 373, 374, 376, 377, 379
KASIM	101, 102, 358, 378, 380, 381, 382, 383, 383, 384, 385, 389, 390, 391, 392, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 413
ARALIK	412, 414, 415, 416

SENE : 1792

HAZİRAN	375
---------	-----

Her hangi bir tarih kaydı bulunmayan hükümler ise aşağıdaki gibidir ; 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 154, 175, 194, 224, 259, 284, 286, 287, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 363, 386, 387, 388, 406

KAYNAKÇA

- AHISKALI, Recep, (1999), “Divan-ı Hümayun Teşklati” **Osmanlı**, C. VI, Ankara, s. 24-33.
- Ahmet Cevdet Paşa, (1994), **Cevdet Paşa Tarihinden Seçmeler I**, Haz. Sadi Irmak – Behçet Kemal Çağlar, İstanbul.
- AKTEPE, Münir, (1988), “Abdülhamit I”, **DİA**, C.I, İstanbul, s.213-216.
- AKYILMAZ, Gül, (2002), “III. Selim’in Dış Politika Anlayışı ve Diplomasi Reformu Çerçevesinde Batılaşma Siyaseti”, C.XII, **Türkler**, Ankara, s.660-670.
- BAYSUN, M. Cavit, (1965), “Abdülhamit I”, **İA**, C.I, İstanbul, s.73-76.
- BEYDİLLİ, Kemal, (2009), “Selim III”, **DİA**, C. XXXVI, İstanbul, s.420-425
- EMECEN, Feridun M., (2005), “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri : Ahkam-ı Miri, Ahkam-ı Kuyud-ı Mühimme ve Ahkam-ı Şikayet”, **Türkiye Araştırmalar Literatür Dergisi**, C.III, S.5, İstanbul, s. 107-139.
- GÜLTEPE, Necati, (1999), “Osmanlılarda Bürokrasi: Merkezin Yönetimi”, **Osmanlı**, C. VI, Ankara, s. 241-255.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, (2002), “Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı” , C. IX **Türkler**, Ankara, s. 795-838.
- İNALCIK, Halil, (1988), “Adaletname”, **DİA**, C.I, İstanbul, s.346-347.
- KARAL, Enver Ziya, (1988), **Selim III’ün Hatt- ı Hümayunları, Nizam-ı Cedit (1789 – 1807)**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- KILIÇ, Mustafa, (2003), “Osmanlı Tarih Araştırmalarında Mühimme Defterinin Yeri ve 107 numaralı Mühimme Defteri”, **Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C. VII., S.2, Sivas, s.249-260.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., (2006), “Mühimme Defteri”, **DİA**, C.XXXI, İstanbul, s.520-523.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., (1998), **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)**, Kubbealtı Akademisi Kültür ve San'at Vakfı, İstanbul.
- MUMCU, Ahmet, (1994), “Divan-ı Hümayun”, **DİA**, C.IX, İstanbul, s. 430-432.

- ÖZCAN, Besim, (2002), “Sultan III. Selim Devri Islahat Hareketleri (Nizam-ı Cedid)”, C. XII, **Türkler**, Ankara, s.671-683.
- SHOW, Stansford J., (2008), **Eski ve Yeni Arasında Sultan III. Selim Yönetiminde Osmanlı İmparatorluğu**, Çev.Hür Güldü, Kapı Yayınları, İstanbul.
- ŞAHİN, Hasan, (2002), “Kaynarca’dan (1774) Paris Barışı’na (1856) Kadar Şark Meselesi Perspektifinde Osmanlı Rus Münasebetlerine Genel Bir Bakış”, C. XII, **Türkler**, Ankara, s.531-544.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, (1988), **Osmanlı Devleti’nin Merkez ve Dahiliye Teşkilatı**, TTK Yayınları, Ankara.
- YALÇINKAYA, M. Alaaddin, (2002), “III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası”, C.XII, **Türkler**, Ankara, s. 629-659.
- YALÇINKAYA, M. Alaaddin, (2002), “ XVII. Yüzyıl Islahat, Değişim ve Diplomasi Dönemi (1703-1789)”, C XII, **Türkler**, Ankara, s.479-511.

DİZİN

-A-

Avusturya, v, vii, 1, 4, 5, 7, 8, 9, 42, 338

-E-

Elçi, 190, 243, 288, 289

-H-

Hüküm, x, 18, 50, 51, 52, 53, 54, 55,
56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65,
66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75,
76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85,
87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96,
97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 106,
107, 109, 111, 112, 114, 115, 116,
117, 118, 119, 120, 121, 122, 123,
124, 125, 126, 127, 128, 129, 130,
131, 132, 133, 134, 135, 136, 137,
138, 139, 141, 142, 143, 145, 146,
147, 148, 149, 150, 151, 153, 154,
155, 156, 157, 158, 159, 160, 161,
162, 164, 165, 166, 167, 169, 170,
171, 172, 173, 174, 175, 177, 178,
179, 180, 181, 183, 186, 187, 188,
189, 190, 191, 192, 193, 195, 196,
197, 198, 199, 200, 201, 202, 203,
204, 205, 206, 207, 208, 213, 214,
215, 216, 217, 218, 220, 221, 222,
223, 224, 225, 226, 227, 229, 230,
231, 232, 234, 235, 236, 237, 238,

239, 240, 241, 242, 243, 244, 245,
247, 248, 249, 250, 251, 252, 254,
255, 256, 258, 259, 260, 261, 262,
263, 264, 265, 267, 269, 270, 271,
272, 273, 275, 276, 278, 279, 280,
281, 282, 284, 286, 287, 288, 289,
290, 291, 292, 293, 295, 296, 297,
298, 299, 300, 301, 302, 304, 306,
307, 309, 310, 311, 312, 313, 314,
316, 317, 318, 319, 321, 323, 324,
325, 326, 328, 329, 330, 331, 332,
333, 334, 335, 336

-İ-

III. Selim, v, vii, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11,
346, 347

-K-

Kudüs, 21, 36, 90, 145, 169, 207, 208,
245

-M-

Mühimme defteri, v, 14, 17, 25, 26

-R-

Rusya, v, 1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 25, 42, 338

-T-

Tarih, iii, vi, v, 1, 16, 346

